

HALK SINIFI I

Halk Sinifi 1

(Halk İçin Kurtulus dergisi egitim yazilari)

haziran
yayincilik

haziran yayincilik

Egitim Dizisi - 1

Halk Sinifi - 1

Birinci Basim Tarihi : 2003
Baski : Maya Matbaas i
Tel : 501 22 99

HAZIRAN YAYINCILIK
Koçibey Sok. Yücel Ishani. No: 22/23
Fatih/ ISTANBUL

Yayinevinden

İki cilt halinde yayına hazırladığımız bu kitapta, 1996, 1997 ve 1998 yıllarında, 100 bölüm halinde Kurtulus dergisinde, "Halk Sinifi" yazı dizisinde yayınlanan eğitim yazıları bulunmaktadır.

Ele alınan konuların birçoğu elbette "özet" niteliğinde, konunun en temel yanlarını yansıtmaktadır. Bugün de hala güncelliğini koruyan "Halk Sinifi"-konuları, asgari bir eğitimi esas almakta, mücadelenin asgari ihtiyaçlarına cevap olmaktadır. Kimi bölümlerin sonunda yer alan "Sınıf kitaplığı" bölümlerinde de iste bu nedenle konuya ilişkin kaynaklar önerilmiştir.

Bilgi, güçlü bir örgütlenmenin, güçlü bir devrimci kişiliğin oluşmasının vazgeçilmez koşuludur.

Halk eğitime ve kadrolaşmasına, yaşadığı ülkeyi ve sorunların kaynağını çözümleyebilen devrimcilerin yetismesine katkı sunması dileğimizle.

BASLARKEN

Yeni bir eğitim dizisine baslıyoruz. **Halk Sinifi** baslıgiyla yayınlıyacağız bu diziıı.

Niçin Halk Sinifi?

Çünkü neredeyse onyıllardır geleneksellesmis olan soyut-teorik eğitim anlayışının değismesi gerekiyor.

Geleneksellesmis, elit, aydın bir kesime hitap eden eğitim programlarının değismesi gerekiyor.

Biz bugün halkı eğitmek, halkı kadrolastırmak göreviyle karşı karşıyayız.

Eğitim yaşadığı dnle ve gelecekle birlikte yaşadığı süreci kavratmalı.

Eğitim, o çalışmaya katılan herkese neyi, nasıl yapacağını öğretmeli.

Yzeyssel olmayan ama basit; kaba olmayan ama yalın olmalı eğitimin muhtevası.

İste bütün bunlar için bu eğitim dizisini Halk Sinifi olarak adlandırdık.

Tartismadan, sormadan, sorgulamadan okunan hiç bir metin, hiç kimseyi eğitmez.

Tartismadan, sormadan, sorgulamadan yapılan hiç bir eğitim çalışması da kimseyi eğitmez.

Merak, araştırma, sorma, elestiri, kavramaya, kapmaya çalışan bir öğrenme isteği olmadan elbette eğitim olmaz.

Ama bunlar gerçekte her insanda vardır. Ama her insanın bu noktadaki çabası, ilgisi düzenin yönlendirmeleri altında çok çeşitli alanlara yöneltilmiştir. Okumamış bir gencin futbol konusundaki tarihi ve güncel bilgisi bir spor yazarını, bir emeklinin örneğın CHP'li, DP'li siyasi tarih konusundaki anıları bir tarihçiyi sasirtici ölçülerde olabiliyor, bunun örneklerini görüyoruz. Ya da bir ev kadını size herhangi bir Brezilya dizisinin bir yıl önceki falan bölümünden olaylar anlatabiliyor. İste biz bunu, bu ilgi ve merakı mücadeleye yöneltebildiğimiz ölçüde, eğitim adını verdiğimiz şey gerçekten bir halk eğitimi halini alacak ve verim alınmaya başlanacaktır.

Herkes öğrenebilir. Herkes eğitilebilir ve herkes kadro olabilir. Eğitimi

Halklastirmaliyiz dizimizin ilk üç yazisinin basligiydi bunlar. Halk okullari, halk siniflari bunlari gerçektelecegi yerlerdir iste. Bunu somut olarak görecegimiz, gösterecegimiz yerlerdir.

Egitimi halklastirmek zorundayiz.

Egitime istikrar kazandirmek zorundayiz.

Baslayip bitmeyen, hep toplumlarda, diyalektik materyalizmde dönüp duran eğitim çalışmalarini artık "yapmamak" durumundayiz.

Bir Halk Hareketi'nin eğitim ihtiyaci böyle bir eğitim çalışması tarzıyla değil, ancak halk okullariyla ve parti okullariyla karsilanabilir.

Halk okullarini, parti okullarini ideallestirmeyecegiz elbette. Onlari nasıl biçimlenecegi bütünüyle her alanin, birimin kendi özgünlüğü içinde belirlenecektir. Ancak bu okulların muhtevasını bir anlamda mutlaklastiracağız. Bu muhtevadan hiç bir koşulda vazgeçmeyeceğiz. Masa olmasa, sıra olmasa, hatta yazacak kagit kalem bile olmasa, halk okulu halk okulu olmaktan çıkmaz. Ama bu muhtevadan uzaklastigimiz noktada, o bizim ihtiyacimizi karsilayan bir okul olmaktan çıkar.

Halk okullari hem düzenin "eğitim" adini verdigi ideolojik, kültürel saldırısına karsi bir barikat, hem devrimin okullaridir.

Bu okulların on kisi, yirmi kisi olması da gerekmiyor. Birkaç kisiyle de olabilir. Hatta bir kisiyle... Örneğin herhangi bir yerdeki taraftar ya da okur, bu diziler temelinde kendisi için bir okul olusturabilir. Elbette istenen bu degildir, çünkü okul olayi kavrandiginda her taraftar, okur bu okula yeni öğrenciler bulabilir, bulmalıdır. Ancak anlatilmek istenen bu muhtevadaki bir eğitimin her koşulda ve her biçimde hayata geçirilebilecegidir.

YENİ BİR EĞİTİME BAŞLARKEN...

Ayağımı sürterek çıkıyorum evden. Gözlerim hala uykulu. Keşke tatil olsaydı bugün, işe geç kalma tasası olmadan doya doya uyurdum. Evin köşesini dönüp sokağa çıkıyorum. O ne? Yerler kağıt dolu. Etrafa saçılmış. Ne yazıyor acaba? Eğilip bir tane alıyorum. **“Halka kalkan elleri kıracağız. Devrimci Halk Kurtuluş Cephesi”**, yazıyor. Okuyup bırakıyorum. Durağa doğru yürüyorum. İşte bir tane daha. Merak ediyorum onda ne yazıyor acaba? Ama yerden almasam iyi olur. Durağa yaklaştım, bir gören falan olur. Bu saatlerde polisler de sık dolaşıyor. Öte yandan merak da ediyorum. Hafifçe eğilerek yerden almadan okumaya çalışıyorum. Evet, bunda da **“Ölüm orucu şehitlerimiz ölümsüzdür, şehitlerimizin hesabını soracağız”** yazıyor. Altındaki imza yine aynı. Hah tamam, televizyon da göstermişti. Cezaevinde açlık grevi yapan örgütlerden bu. Sahi şu godamanlardan Sabancı’yı da bunlar vurmıştu. Bazen bizim caddede duvarlara da yazıyorlar. Babam daha önce televizyonda gördükçe kızardı. “Memleket bunların yüzünden bu hale geliyor” derdi. Ama bu açlık grevinde onlar hakkında kötü bir şey söylemedi. Hatta Kazan mı, kepçe mi neydi O, haberlerde “yiyecek stoklamışlar, yiyorlar” deyince, “doğru ya” demişti, “enayiler mi kendilerini öldürsünler”. Ama ertesi gün ölümler başlayınca bir daha onlar hakkında kötü hiçbir şey söylemedi.

Hah işte durağa geldim. Yine her zamanki yüzler. Şu Taner abi, bizim sokakta oturuyor, fabrikaya işe gidiyor. Şu üstü başı biraz düzgün görünen de Yaşar Bey. Dairede çalışıyor, memur. Durağın direğine yaslanmış, uyuklayan da Yusuf amca. Sokağın başında manavı var. Herhalde Hal’e mal almaya gidiyor. Şu hızlı hızlı gelen uzun boylu, zayıf genç de Sinan. Turan amcanın oğlu, üniversiteye gidiyor. Çocukken bizim sokakta otururlardı, sonra üst mahalleye taşındılar.

Otobüs yine geç kaldı. Zaten ne zaman vaktinde geliyor ki? İşte, karakız da geliyor. 5-6 aydır görüyorum. Her sabah buradan otobüse biniyor. Emine ve Serpil kardeşlerle birlikte iniyor. Herhalde ya aynı yerde ya da birbirlerine yakın yerlerde çalışıyorlar. Nihayet otobüs görüldü. Yine tıklım tıklım. İtişe kakaşa biniyoruz. Emine ve Serpil kardeşler her zamanki gibi son anda yetiştiler. Süslenip püslenirken evden bir türlü çıkamıyorlar anlaşılan.

Sabah sabah da bu kalabalık hiç çekilmiyor. Otobüstekilerin hepsini nereyese tanıyorum artık. Aylardır gide gele hangi duraktan kimlerin bindiğini, hangi durakta kimlerin indiğini bile ezberledim. Ancak şaşılacak şey, her gün beraber gidip geliyoruz ama hemen hemen hiç birbirimizle konuşmuyoruz. Oturanların kimisi ineceği durağa kadar uyukluyor. Hemen herkesin suratı asık. Ee! kolay mı? diye düşünüyorum. Her birinin kim bilir ne derdi var. Bu zamanda yaşamak kolay mı? Geçim derdine düşmüş

halk ne yapsın? Halk deyince sokakta yürürken okuduğum kağıt aklıma geliyor. Ne diyordu? “Halka kalkan elleri kıracağız”. Halka kim el uzatıyor? “Halka kalkan elleri kıracağız” dediklerine göre bunlar demek ki halktan yanalar. Peki halka karşı olanlar kim? “Ölüm orucu şehitlerimiz ölümsüzdür, Şehitlerimizin hesabını soracağız” yazıyordu. Ölüm orucunda ölenler nasıl şehit oluyor? Benim bildiğim şehit askerden, polisten olur. Ya vatani, ulusu için düşmana karşı savaşıırken, ya da görevleri başında ölen asker, polis, devlet büyüklerine denir. Bu örgüt üyeleri ölen arkadaşlarına niye şehit diyorlar ki?

Bunları düşünürken birden otobüsün ön tarafından “küütt” diye bir ses geldi. Otobüs durdu. Herkes ne oluyor diye dışarıya bakıp anlamaya çalışıyor. Ben de cama doğru kafamı uzattım. Otobüsün önüne yakın, sol tarafta gıcır gıcır yepyeni beyaz bir otomobil duruyor. Onunla çarpıştık anlaşılan. Arka koltukta tek başına biri oturuyor. Sahibi olmalı. Arabanın sağ tarafı boydan boya çizilmiş. Tamiri kaç milyona patlar kim bilir? Sonra amaan boş ver diyorum. Zengin adam, tamire vereceği üç, beş milyon koymaz ona. Otomobilin şoförü ve önde oturan iri yarı bir adam daha aşağıya iniyorlar. Bizim otobüsün şoförüne bağırıp çağırmaya başlıyorlar. Şoförümüz de oturduğu yerden onlara karşılık vermeye çalışıyor. Adamlar otobüsün şoförün oturduğu taraftaki kapısını açıp, şoföre aşağı inmesini söylüyorlar. Ama şoförümüz inmek de istemiyor. İnse dayak yiyecek belki, bundan çekiniyor. Bu arada otobüsteki kimi yolcular homurdanmaya başlıyor. “İşe geç kalıyoruz, sırası mıydı şimdi” diyorlar. Trafik tıkanı, arkamızdaki arabalar da korna çalıp duruyorlar. Neyse bu arada trafik polisi geliyor. Adamlar polisle konuşuyorlar. Hep beraber otomobile gidiyorlar. Otomobildeki adam da polise bir şeyler söylüyor. Sonra polis otobüs şoförünün yanına geliyor. Arabanın ruhsatıyla ehliyeti istiyor herhalde. Bunları alıp biraz inceledikten sonra şoföre yola devam etmesini işaret ediyor. Ama aldıklarını geri vermiyor. Her halde daha sonra trafik müdürlüğüne gelmesini istiyor. Şoför bir şeyler söylemeye çalışıyor, ama bu sefer polis daha sert çıkışıyor ve yola devam etmesini istiyor. Şoförümüz çaresiz kapıyı kapatıp yola devam ediyor. Bir yandan da söyleniyor, “Halkın kanını emdikleri yetmiyor gibi bir de yolda rahat bırakmıyorlar insanı. Sanki yollar sadece onlar için yapılmış. Altında son model araba. Fabrikasına 2 dakika geç gitse dünya yıkılacak sanki. Hem suçlu hem güçlü”.

“Halkın kanını” deyince yine kağıtta okuduklarım geliyor aklıma. Ve bütün gün de aklımdan çıkmıyor. Akşam eve dönerken bu soruların cevabını nasıl öğrenebilirim diye düşünüyorum. Aklıma Selim abi geliyor. Evet diyorum, o bilir bunları. Okumuş, kültürlü adam. Eskiden öğretmenmiş ama sonradan atılmış. 12 Eylül’de askeriye gelince sanıyorum. Şimdi bizim bir üst sokakta torna atölyesinde çalışıyor. Beni de sever üstelik. Okula giderken sıkıştığımda bana derslerimde yardımcı olurdu. Eve gitmeden ona uğramaya karar veriyorum.

Otobüsten inince doğru çalıştığı atölyeye gidiyorum. İyi, hala dükkkanı

kapatmamışlar. Kapı açık, içeri giriyorum. Yalnız, temizlik yapıyor. Anlaşılan diğerleri paydos edip gitmişler. Merhaba Selim abi diyorum. Bana dönüp gülererek “oo! merhaba Uğur” diyor. “Hangi rüzgar attı seni, ne zamandır pek görüşemiyoruz”. Sıkılarak, ne yapalım abi diyorum, çalışıyoruz artık. Bir tabureyi gösterip oturmamı söylüyor. Oturuyorum. Evdekileri soruyor, biraz daha havadan sudan konuşuyoruz. Tekrar “hangi rüzgar attı seni” diye soruyor. Bu sefer sabah okuduklarımı, otobüste olanları anlatıyorum ve kafam karıştı bana şu halkın düşmanları kim, yasadışı denen örgütler nedir anlatır mısın diyorum. Yüzüme bakıp gülüyor. “Tamam” diyor, üç beş cümle bir şeyler söyleyip ekliyor, “ancak bu ayaküstü olmaz. Sen en iyisi hafta sonu pazar günü öğlen 12’de bize gel. Daha etraflıca konuşuruz. Hem yeğenlerimle dernekten arkadaşlar da gelecek onlarla birlikte hep beraber tartışırız. Biz bir iki haftadır toplanıp sohbet ediyor, tartışıyoruz. Sen de bize katılmış olursun”. Olur diyorum. “Ama şu kadarını şimdilik söyleyeyim” diyor, “durakta, otobüste gördüğün insanların hepsi halkı oluşturuyor ama mercedesteki o adam halktan değil, pazar gününe kadar sen de hem daha etraflıca düşün hem de çevrendeki insanları daha dikkatlice incele” diyor. Tamam, iyi akşamlar, diyerek çıkıyorum.

Hafta sonunu sabırsızlıkla iple çekiyorum. Nihayet bugün pazar. Pazar günleri geç saate kadar uyurum ama bugün uyuyamadım. Sanki geç kalacakmışım gibi yine erken uyandım, bir daha da uyuyamadım. Annem bile şaşırıp “ne’n var oğlum, bir garipsin” diye sordu. 12’ye on kala evden çıktım. Doğruca Selim abilerin evine gidiyorum. Zili çalışıyorum. Eşi açıyor kapıyı. “Merhaba, hoşgeldin Uğur” diyor. Merhaba abla, hoşbulduk deyip içeri giriyorum. Oturma odasına geçiyoruz. İçerde iki gençle birlikte yaşlıca bir abla daha oturuyor. Gençler Selim abinin yeğenleri. Ablayı ise yolda falan bazen görüyorum ama çok iyi tanımıyorum. Az sonra Selim abi de içeri giriyor. Elimi sıkıp “hoşgeldin, kusura bakma yemekle uğraşıyordum” diyor. Hoşbulduk diyorum şaşırdığımı belli etmemeye çalışarak. Öyle ya evde eşi varken yemekle Selim abi niye uğraşıyordu ki? Biz de yemeği, sofrayı hazırlamayı, kaldırmayı, bulaşıkları yıkamayı da hep annem yapar.

Yeni oturmuşken kapı tekrar çalıyor. Eşi mutfaktan sesleniyor “Selim kapıya bakar mısın?”. Selim abi kalkıyor kapıyı açmaya gidiyor. Yine şaşıriyorum. Babamın hayatta eğer oturuyorsa kalkıp kapıyı açtığını görmedim. Ama yeni gelenler içeri girince daha da şaşırdım. Evet bunları tanıyorum. Her sabah durakta karşılaştığımız üniversiteli Sinan ve diğeri de karakız. Yanlarında biri daha var. Onu da daha önce görüyordum ama yakından tanımıyorum. Geçen ay eve geç kaldığımda duvara yazı yazan gençlerden birine benzettim onu. Gerçekten o muydu acaba? Ama öyle olsa burada ne işi olurdu ki? Hep beraber içeri gelip selam veriyorlar. Tokalaşıp oturuyoruz. Selim abi, “bunlar dernekten arkadaşlar” diyor, “O da”, daha önce gelmiş ablayı göstererek, “derneğin yöneticilerinden”. Selim abi mahallenin “Kültür ve Dayanışma Derneği”nde de çalışıyordu.

Geçen ay babamı da çağırmışlardı bir toplantıya. Ama babam “bu yaştan sonra dernekle, mernekle uğraşamam” deyip gitmemiştir toplantıya.

Sonra yeni gelenleri isimleriyle tanıştırdı Selim abi.. Bana dönerek, “Bir kaç haftadır böyle toplanarak sohbet edip, tartışıyoruz.. Geçen hafta toplantılarımızı, tartışmalarımızı daha verimli hale getirmeye karar vermiştik. Daha disiplinli, programlı olsun istedik. Neleri tartışacağımızı bilirsek önceden de biraz hazırlıklı geliriz daha faydalı olur diye düşündük. Bu hafta da işleyeceğimiz, tartışacağımız konuları tespit edecektik. Senin öğrenmek istediklerini de bir konu başlığı yapar hep birlikte tartışırız” dedi. Hepimiz ortadaki masanın etrafına toplandık. Eşi de mutfaktan gelip katıldı. Az sonra herkes kağıt kalem çıkarınca iyice şaşırdım. Selim abiye dönüp, kendimi yine okulda gibi hissediyorum, dedim. “Doğru” dedi. “Burası da bir okul, hem de bak parasız, sizden öğretmen parası da istemiyoruz, üstelik yemekle çaylar da şirketten” dedi gülerek. “Geçen hafta da burayı da bir okul gibi, okulun bir sınıfı gibi düşünelim demiştik. Hatta bir kara tahta bile yapabiliriz. Devletin, burjuvazinin, zenginlerin nasıl okulları varsa, burası da bizim okulumuz olsun, oralarda öğrenemediklerimizi, öğretilmeyenleri burada öğreniriz. Ama bize lazım olacakları, günlük yaşamımızda bize gerekli olanları öğrenmeliyiz”..

Kara tahta deyince okul günlerim geçti gözümün önünden. Her sabah annem yataktan kaldırmak için ne kadar uğraşırdı. Okula gitmemek için ne kadar ayak sürterdim. Hatta bazen okula gitmemek için hasta numarası yaparak annemi kandırmaya çalışırdım. Şimdi ise öylemi ya? Toplantı öğlende olmasına rağmen sabah erkenden uyanmış bir daha gözümü uyku tutmamıştı. “Bunu da sen al Uğur” diyen Selim abinin sesiyle düşüncelerimden sıyrıldım. Bana da bir kalemle kağıt uzatıyordu. “Şimdi, madem burası da okula benzedi bizde öğrenci gibi davranalım”. Sonra herkes tartışılmasına ihtiyaç duyduğu konuları tek tek saydı. Bunları yazdık. Sonra benzerlerini birleştirdik. Tekrar bir sıraya koyduk İlk bir kaç ders üzerinde hazırlık için daha uzun boylu tartışıldı. Haftaya aynı saate ilk derse herkes konu üzerinde düşünüp, araştırma yaparak gelecekti. İlk dersimizin konusunu “halk kimdir, halkın düşmanları kimlerdir”in tartışılması oluşturacak. Çalışmamızı bitirdikten sonra birlikte yemek yedik. Çay içerken günlük olaylar, gelişmeler üzerine sohbet yapıldı. Ben genellikle hep dinledim. Diğerleri tartışırken, sohbet ederken dünyadan, memlekette olan bitenden ne kadar habersiz yaşadığımın farkına vardım. Kendimi diğerlerinin yanında cahil kalmış hissettim. Bundan biraz da utandım. Hadi Selim Abiyle öğrenci olanlar neyse de diğerleri de hatta işçi karakız bile benden çok şey biliyordu. Benim onlardan neyim eksik diye düşündüm. Demek ki eksik bir yanlarım vardı ve neyse ki artık bilmediğim birçok şeyi öğrenebileceğim...

HALK KİMDİR, HALKIN DÜŞMANLARI KİMLERDİR?

“Nasıl bir düzende yaşıyoruz”... Selim abi bu soruyla başlatıyor çalışmayı. Soruyu sorup bize bakıyor. Anlaşılan bizim cevaplamamızı istiyor. Ama bizden pek bir cevap yok. Hepimiz bir şeyler düşünüyoruz ama bir yandan biraz ilk çalışma olması, bir yandan cevabı tam nasıl ifade edebileceğimizi kestirememekten olacak hepimiz susup sözü yine Selim abiye bırakıyoruz. Ben zaten onlara göre kendimi şimdilik daha “cahil” gördüğümünden pek konuşmaya niyetli değilim.

Selim abi, “hiçbiriniz ayda yaşamadığınıza göre mutlaka bu soruya verebilecek bir cevabınız vardır” diyerek sorusunu tekrarlıyor. Selim abinin yegenlerinden biri, Erkan, söz alıp “aslında sen daha soruyu sorar sormaz cevabı benim aklıma geldi ama şimdi burada bayanlar var diye söylemedim” diyor. Doğrusu benim de aklımdan aynı şey geçmişti: B.ktan bir düzende yaşıyoruz. Kısacası bu.

Bu girişten sonra konu yavaş yavaş açılmaya başlandı. Kimi atölyesinden, kimi işyerinden anlattı. Yerler farklı da olsa aslında anlatılanlar birbirine benziyordu. Ve elbette ki anlatılanlarda bilmediğimiz bir şey yoktu. Şikayetler fabrikadaki patrondan, ya da dairedeki şeftendi. Sonra işbaşındakilerden. Yani hükümetlerden. Aslında bir yanda yaşadıklarımızın dünyası vardı. Bir diğer yanda da yanılgılarımızın, şartlanmışlıklarımızın dünyası. Mesela bir “halk” kelimesinin bile kafamızda karman çorman olması bu nedendendi. Bu yüzden hepimizin cevap olarak birbirimizin bildiği şeyleri anlattığı “nasıl bir düzende yaşıyoruz?” sorusunu bir yana koyup her bir şeyi tek tek açalım madem dedik.

HALK KİMDİR?

Öğretmenimiz, önce herkesin daha fazla kullandığı bir kelimedenden girdi konuyu anlatmaya.

-Dikkat edin, politikacılar konuşurken halk demeyi pek sevmezler. Daha çok “millet” demeyi tercih ederler. Türk milleti şöyledir, Türk milleti böyledir. Millet deyince mesela Koç’lar da bunun içine girer, biz de. Ama onlar milleti kullanmaları gereken yerde de bu defa ondan kaçarlardı. Toplum moplum deyip yuvarlarlardı. Çünkü bu ülkede Türk milletinin dışında milletler de vardır. Neyse işin bu yanını daha sonra bir tartışma konusu yapabiliriz zaten. Evet, halk demekten kaçınırlar. Halk dediklerinde de bunu herkesi kapsıyormuş gibi kullanırlar.

Oysa halk herkes değildir. Halk bir toplumda ezilen, sömürülen kesimlerdir. Toplum, herkeştir. Yani bu topraklar üzerinde yaşayan herkes. Ve bir toplumda yaşayan insanlar ikiye ayrılır. Ezenler ve ezilenler. Sömürenler ve sömürülenler. Ezenler ve sömürenler **egemen sınıf** olarak adlandırılır.

rılırlar. **Hakim sınıf** da denir onlara. Devlet onların elindedir. Tüm yönetim çarkı onların elindedir. Bundan dolayı hakim sınıf denir zaten.

Dolayısıyla bir toplumda egemen sınıflarla halkın çıkarları hep karşıttır. Birinin çıkarına olan, ötekinin çıkarına değildir.

Aslında onların bütün bu manevraları bu çıkarların karşıtlığını gizlemek içindir. Örneğin, karakız iyi bilir, patron ne der; “benim işlerim ne kadar iyi olursa, fabrikadan ne kadar çok mal satarsak, sizin için de o kadar iyi olur.” Oysa öyle değil tabii. Onun işleri iyi gitse de fabrikadaki işçi için pek değişen bir şey olmaz. İşçi ücretine zam alabilmek için yine grev, direniş yapmak zorundadır. Onların ücretleri kendiliğinden artırdıkları hiç görülmemiştir. Hem zaten istatistikler çok açıktır. Son 5 yılda mesela, onların karları, kazançları % 43 gibi büyük bir oranda artarken, bizim gerçek ücretlerimiz biraz daha ufaldı.

Yine hatırlarsınız, televizyonlara çıkan akıldaneler ikide bir “hepimiz aynı gemideyiz” deyip duruyorlar. Eğer aynı gemiyle kastettikleri aynı toprağın üzerinde yaşıyor oluşumuzsa, bu belki doğru sayılabilir. Ama aynı geminin farklı farklı bölümlerinde kaldığımız açık. Onlar lüks kamaralarda yolculuk ederlerken, bize geminin en dip, ışıksız köşeleri bırakılmış. Onlara her gün lüks servis yapılıyor, bize bir şey kalmıyor.

Velhasıl aynı gemi hikayesi de yalan yani, bir anlamı yok.

Ama tabii onlar açısından bir anlamı var tabii. Aynı gemi masallarıyla kim dost, kim düşman, onu kafamızda karmakarışık etmek istiyorlar. Düşmanlarımıza dostmuş gibi bakmamızı istiyorlar. Çıkarlarımızın ayrı olduğunu, başka deyişle de sınıf gerçeğini gizlemeye çalışıyorlar.

KİM DOST, KİM DÜŞMAN?

-Evet Uğur, söyle bakalım kim dost, kim düşman?.. diye birden soruyor Selim abi. Ben halk meselesini kafamda evirip çevirirken birden böyle bir soruyla karşılaşınca biraz şaşıyorum.

-Halkın dışındakiler tabii ki bize dost değil, diyorum. Ama yine de onlara düşman demeye dilim varmıyor hemen.

Beni daha fazla zor durumda bırakmadan devam ediyor Selim abi:

-Evet Uğur haklısın, düne kadar halkın, milletin bir parçası olarak düşündüklerine ne kadar kızsın da birden böyle düşman demek kolay olmuyordur tabii ki. Öyle ya, düşman deyince yıllardır bir tek “Yunan gavuru” gelmiş aklımıza, Kurtuluş savaşında ülkemizi işgal edenler gelmiş. Ama düşman sandığımızdan çok daha yakınımızda işte.

Şimdi başka bir noktadan ele alalım. “Amerika Türkiye’nin en iyi dostudur, müttefikidir” derler değil mi hep. Peki şimdi size sorayım, bugüne kadar bu dostun ne yararını gördünüz. Bu dostluktan siz, ya da anneniz, babanız, hatta dedeniz, nineniz bir hayır gördü mü?

...

-Evet, elbette kimse bu dostluktan bir hayır görmemiştir. Öyleyse nasıl

dostluk bu?... Gördüğümüz gibi, dostluk kelimesini de çarpıtmıştır bunlar. Amerika'nın Türkiye'de birilerine dost olduğu muhakkak. Ama o birileri halk değil. Bu da kesin. Dikkat edilirse, oligarşinin tüm demagojileri, tüm manevraları dostu düşmanı birbirine karıştırmak, halkın kafasını bu noktada bulanıklaştırmak üzerinedir. Mesela, onyıllardır halkın sömürülmesinin, zulmedilmesinin sorumluluğunu taşıyan düzen partileri, ne gariptir ki, aynı zamanda halka sorunların çözümünün aracı olarak sunulurlar. Zulmün sorumluları aynı zamanda "umut" olurlar. Bu da garip değil mi? Çoğumuzun, kendimizin ya da ailemizin üç-beş yılda bir gidip oy verdiği bu partilerin "düşman" olduğunu da düşünmek zor değil mi?

Evet, kim dost, kim düşman? Aslında en başta ortaya koyduğumuz "nasıl bir ülkede yaşadığımız" sorusunun pratik karşılığı da ancak bu soru cevaplandığında verilmiş olacaktır. Halk içinde saydığımız herkes birbirinin dostudur. Çünkü onların birbirlerine düşmanlık etmeleri için bir neden yoktur. Paylaşamayacakları bir şey yoktur. Egemen sınıflar ise düşmandır. Halka düşmandır onlar. Çünkü halkı ne kadar çok sömürebilirlerse onlar o kadar zengin olurlar. Halkı ne kadar sindirebilir, susturabilirlerse, holdinglerinde, köşklerinde o kadar rahat uyurlar. Zenginlikleri için, rahatları için halka karşı her gün bir başka hainlik düşünürler. Halka karşı alınan tüm kararların, uygulamaların sorumlusu onlardır.

Onlar kim? Holdinglerin patronlarından generallere, düzen partilerinin yöneticilerinden toprak ağalarına; onların çıkarlarını savunmak için onların paralı uşaklığını yapan tüm bürokratlara kadar uzayan bir listedir. Ama aslında bu uzun listede yer alanları toplasanız gerçekten de 70 milyonun içinde bir kaç milyonu geçmezler.

BÖL-PARÇALA-YÖNET

Bu son sözler üzerine Selim Abi'nin diğer yeğeni Erdal atılıyor:

-Peki bu bir kaç milyon koskaca 70 milyonu nasıl sömürebiliyor, nasıl yönetiyor?

-Evet, hadi bakalım bu soruyu hep birlikte cevaplayalım diyor Selim Abi

-Çünkü onların orduları, polisleri var. Çünkü onlarda para daha çok.

-Çünkü bilgili, uzman adamları hep onlar etraflarına toplamışlar.

-Çünkü... çünkü...

-Bu bir kaç milyonun nasıl olup da onmilyonlarca insanı sömürebildiği, baskı altında tutabildiği oldukça geniş bir konu aslında. Bunun için örneğin devlet nedir onu tartışmamız lazım. Bu parlamento nedir, ne yapar onu tartışmamız lazım, ki isterseniz not alın, bunlar önümüzdeki haftanın konusu olsun, ama biz bugün ele aldığımız konu açısından nedenlerden birini biraz açalım.

Bunlar koskaca 60 milyonu bölüp parçalayarak yönetiyorlar.

Mesela bunlar herhangi bir durumda, çıkarlarını tehlikede hissettikleri an, hepsi birden davranabilirler. Tüm o patronlar, parti liderleri, general-

ler, toprak ağaları, bürokratlar biraraya gelip halka karşı şunu şöyle yapalım diye anlaşırırlar. Yani örgütlüdürler ve toplu davranabilirler.

Halk ise örgütsüzdür. Örgütsüzlüğünün de ötesinde çok çeşitli parçalara bölünmüştür ve bir türlü birlikte davranamaz. Egemen sınıflar da bu bölünmüşlüğü habire körüklerler. Bakın işte etrafınıza.

Şu Türk, şu Kürt diye bizi birbirimize düşürmeye çalışıyorlar. Alevi Sünni diye birbirimize düşürmeye çalışıyorlar. Bırakın bunu, hepimiz emekçi olduğumuz halde işçiyi memura düşürmeye çalışıyorlar. Hatırlayın geçen sene işçiler ücret zammı için yüzbinlerce kişi Ankara'ya toplandığında Başbakan Çiller, "ben memurun, çiftçinin parasını işçiye yedirmem" diyordu. Sanki işçi memurun, çiftçinin cebindeki parasını çalışmış gibi konuşuyordu. Ama işte gerçeğin herkes tarafından bilinmediği noktada bunlar etkili de olabiliyor.

Bir başka örnek, hemşehricilik temelinde bizi bölmeye, birbirimize düşürmeye çalışıyorlar. Örneğin diyelim bir muhtarlık seçiminde, ya da mahallenin bir meselesinin hallinde bu sorunları yaşıyoruz.

İşte bu, egemen sınıfların bu kadar azınlık olmalarına rağmen böyle büyük bir çoğunluk üzerinde baskı kurabilmelerinin nedenlerinden biridir. "Böl-parçala-yönet"; onların bu politikası böyle adlandırılır.

İşte bu noktada bize düşen işyerimizde, mahallemizde Kürt, Türk, Alevi, Sünni herkesi birleştirmeye çalışmaktır. Mesela niye Halk Kurtuluş Cephesi deniyor. Gerçekten de, bu düzenden kurtulabilmek için halkın bir cephe oluşturması gerekiyor çünkü. İşçisi, köylüsü, esnafı, genci yaşlısı, Alevisi, Sünnisi, Türk'ü, Kürt'ü, Lazı, Çerkes'i bir araya gelmezse kurtulmamız da zor. Bu noktada hepimize çok iş düşüyor. Bulunduğumuz her yerde ciddi ciddi bunun kavgasını vermemiz. Bu ayrılıkların suni ayrılık olduğunu, halkın birleşmesi gerektiğini işlemeliyiz.

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ **HALK DÜŞMANLARI:** DHKP-C Programında "Bu Savaşta Halkın Düşmanları Şunlardır" başlığı altında bu soru şöyle cevaplandırılıyor: "Başta ABD emperyalizmi olmak üzere emperyalist güçler, bunların askeri, ekonomik ve politik üsleri, temsilcilikleri, yardım paravanası altındaki ajan üsleri,

İşbirlikçi tekelci sermayedarlar, işbirlikçi tüccarlar, tefeciler, büyük toprak sahipleri, toprak ağaları ve bunların özel silahlı güçleri, İktidarda bulunan tüm devlet yetkilileri, düzeni savunan milletvekilleri, üst düzey bürokratlar,

Devletin resmi ordusu, polisi, MİT, Kontrgerilla, korucular ve bunların kurumları,

Oligarşik yapının içerisinde yer alan, düzeni savunan, faşist ve Dev-

rimci Halk iktidarı savaşını engellemeye çalışan tüm siyasi partiler, Emperyalizm ve oligarşiye hizmet eden, devrimci savaş engellemekte kullanılan tüm devlet kuruluşları ve özel kuruluşlar, Devrimci savaş engellemeye çalışan, oligarşiye yardım eden muhbirler, hainler, ajan ve provakatörler ve bunların örgütlenmeleridir. Devrimci Halk Kurtuluş Partisi (DHKP), halkın bu düşmanlarına karşı savaşırken, düşman tarafından aldatılmış, yanıltılmış, geçici çıkarlara kurban edilmiş çeşitli kesimleri kazanmak, en azından tarafsızlaştırmak için özel çaba sarfeder. Düşman Cephesini daraltmaya, Halk Cephesini genişletmeye çalışır.”

→ SINIF NEDİR, HANGİ SINIFLAR VARDIR?

Sınıfın bilimsel tanımı LENİN'den aktaralım:

“- Tarihsel olarak belirlenmiş toplumsal bir üretim sistemi içindeki yerlerine;

-Üretim araçlarıyla (çoğu zaman yasalarla belirlenmiş) ilişkilerine;

-Emeğin toplumsal örgütlenmesinde oynadıkları role ve demek ki toplumsal zenginliklerden alacakları payın büyüklüğüne ve bu paya hangi araçlarla sahip olduklarına bakılarak birbirinden ayrılan geniş insan topluluklarına ‘sınıf’ denir.”

Üretim sistemindeki yerine, üretim araçlarıyla ilişkilerine ve toplumsal zenginliklerden aldıkları paya ve bu paya nasıl sahip oldukları göre birbirinden ayırdığımız sınıflar, her toplumsal üretim tarzında egemen sınıf, ezilen sınıf olmak üzere ikiye ayrılır. Bu iki temel sınıfı kölecilikte köle sahipleri-köleler; feodalitede derebeyi-serf; kapitalizmde burjuvazi-proletarya olarak belirliyoruz. Bir de o toplumsal sistemde yukarıda tanıma göre belli bir yoğunluk oluşturan, ancak kendi içinde bir bütünlük, bir sınıf tavrı göstermeyen toplumsal gruplar vardır ki, bunlar da ara tabakaları oluştururlar. ...

Mevcut tüm kapitalist ülkelerde olduğu gibi, Türkiye’de sınıfları inceleyen; egemen sınıflar, emekçi sınıflar ile diğer sınıflar olmak üzere üç başlıkta toplayabiliriz.

Egemen sınıflar kategorisini belirtmek için ülkemizde fabrikalara, sermayeye, toprağa kimler sahiptir sorusunu soruyoruz. Oligarşi adını verdiğimiz bu bir avuç sömürücü olan sınıflar oligarşiyi teşkil eder. Hiçbir üretim aracına sahip olmayan, ya da çok az sahip olan ve esasen emeğiyle geçinen, emek-gücünü satan, bu nedenle sömürülen sınıflar hangileridir diye sordüğümüzde cevap proletarya, yoksul köylülük, şehir ve kır küçük-burjuvazisi oluşturmaktadır. Kır ve şehir orta-burjuvazisi ise, sömürücü bir sınıftır, bu nedenle mevcut sömürü düzeninin devamından yanadır. Ancak, oligarşi içinde yer alacak kadar büyük sermayeye sahip olmadığından, sömürü pastasından küçük bir dilim alır ve oligarşiyle ilişkileri vardır.

(Yararlanılan kitap; Haklıyız Kazanacağız, syf. 561-562)

Devlet Nedir? - 1

Bu hafta sonu dersimizde devleti tartışacağız. Selim abi daha önce toplantıya olabildiği ölçüde hazırlıklı gelin demişti. Ama ben bugüne kadar bu tür çalışma yapmadığım için nereden, nasıl araştırma yapacağım diye kara kara düşünmeye başladım. Akşam evde televizyonun karşısında otururken dalgınlığımı babam da farketmiş olacak, "Neyin var len?" diye sordu. Önce "hiç" dedim. Sonra aklıma geldi. Ona da sorayım dedim.

- Baba, devlet nedir?

Önce duraksadı. 'Bu da nereden çıktı' der gibi yüzüme baktı. Düşündü.

- Oğlum okulda öğretmediler mi? Harita üzerinde gösteriyor ya.

- Tamam baba o kadarını biliyorum da, sadece o kadar mı?

- Ne bileyim işte oğul. Her milletin bir toprağı, vatani var. Herkesin kendine göre bir devleti var, ordusu, polisi, hükümeti var.

Bunları ben de biliyordum. Hatta düşününce bunlara eklenecek devlete ait bir sürü şey daha geliyor insanın aklına. Ama yine de insan kafasında tam olarak canlandıramıyor. Sanki uzakta gizli bir güçmüş gibi duruyor. Toplantıya hazırlıklı gitmek için biraz araştırma yapmam, kaynak bulmam lazım. Aklıma kütüphanelerden yararlanabileceğim geliyor. Okuldayken öğretmenimiz bazen bizi guruplara ayırır bir konu verir, onu araştırmamızı ve bir yazı hazırlamamızı isterdi. Biz de hemen kütüphanelere koşardık. İyi de gündüz çalışırken kütüphaneye nasıl gideceğim? Öğle paydosunda olabilir ama, süre yetmez. Neyse bir saat kadar da izin alırım.

Hafta sonu yine toplanıyoruz. Artık daha rahatım, alıştık birbirimize. Dersten önce çay içip biraz sohbet ediyoruz.

- Haberleri izliyorsunuz değil mi? diyor Selim abi. Bir trafik kazasının altından neler çıkıyor.

- Çiller, Erbakan konuşmuyor ama. Olayın üzerini örtmeye çalışıyorlar.

- Baksanıza Erbakan "*Susurluk fasa fiso*" demiş. Olayın üstü kapansın istiyor herhalde. Önemsiz bir şeymiş gibi davranıyorlar.

- Selim abi şimdi polisin, milletvekilinin mafyacılarda ilişkisini anladım da, devlet içinde bir takım güçler olduğundan falan bahsediliyor, onu pek anlayamadım işte.

- Tamam Uğur. Aslında tüm bu olanların, gelişmelerin bugünkü dersimizle ilişkisi var. Orada da yeri geldikçe tartışsak daha iyi kavrarız. Haydin bakalım çıkarın kağıdınızı, kaleminizi dersimize başlayalım.

DEVLET NEDİR?

Diye sorarak girdi Selim Abi konuya.

- Şimdi soruyu böyle sordum ama cevaplamaya çalışırken basitten karmaşığa doğru gidelim. Şöyle bir düşünün önce günlük yaşamımızda dev-

letin yerine, nerelerde karşılaşıyoruz onunla? Önce bunları cevaplayalım
Dernek yönetimindeki Fatma Abla söze girdi.

- Mesela biz derneği kurarken bir takım evraklar hazırladık, bunları götürüp başvuruda bulunduk, biz dernek açmak istiyoruz diye.

- Tamam, bundan ne sonuçlar çıkarıyorsun?

- Şöyle söyleyeyim, yapmak istediğimiz kimi işler yerine getirilmesi gereken belli kurallara, yasalara bağlanmış.

- Onu biraz daha genişletelim. Genel olarak herkesin uyma zorunluluğu olan bir takım yasalar, kurallar, yasaklar var. Bir de bunlara uymayanlara verilecek cezalar. Peki bunları kim uyguluyor?

- Devlet, diyor Sinan. Yani devlet dediğimiz şeyin toplumsal yaşamı düzenleyen bir hukuku, bu hukuku uygulayan mahkemeleri var demek ki. Bunu yazın. Peki başka bu yasaları kim yapıyor?

- Hükümetler.

- Tamam, ama hükümetler geçicidir. TBMM desek daha doğru olur değil mi? Orası devletin bir kurumudur, içindekiler değişir ama orası kalıcıdır. Bir de buna bakanlıkları, yani devlet bürokrasisini ekleyelim. Başka?

- Okulu var. Benim gittiğim okul devlet üniversitesi. Bir de kapısından ayrılmayan polisleri.

- Tamam, bunları da yazalım. Yalnız polisle sınırlı tutmayalım. Örneğin; askeri var, MİT'i var, üç-beş yıl önce kurulan JİTEM'i var, kontrgerillası var. Bunları tek tek yazmayalım. Genel olarak devletin güvenlik güçleri diyelim. Başka?

- Devlet hastaneleri, bankaları var, devlet televizyonu, radyosu var.

- Kamu kuruluşları var, devlet arazileri var, var da var.

- Tamam şimdi bunları toplayalım. Ne dedik? Yasalar, hukuk, mahkemeler, meclis, bakanlıkları, devlet daireleri, okullar, güvenlik güçleri, radyosu, televizyonu, bunların dışında bankaları, hastaneleri, fabrikaları, kamu kuruluşları, sahip olduğu madenler yerüstü, yeraltı kaynakları, limanlar, hava alanları vb. bunlara daha bir çok şey de eklenebilir. Ama konumuz açısından son saydıklarım pek önemli değil. Bilmemiz gereken devletin **yasama, yürütme** ve **yargı** olarak üç erk yani üç gücün bileşiminden oluştuğudur. Şimdi biz günlük yaşamımızda bunlarla parça parça karşılaşırız, gördüğümüz devletin bir ya da bir kaç yüzüdür. Ama devlet tüm bu kurum ve araçlarıyla evimize, odamıza kadar girer, yolda, işte, gezerken, eğlenirken, çalışırken bir biçimiyle karşımıza çıkar, bizi yönlendirir, yapmamız ve yapmamamız gerekenleri söyler, onun belirlediği kural ve normlara uymadığımızda cezalandırır. Kısacası doğduğumuz andan ölene kadar tüm yaşamımızı kendi ölçü ve normlarına göre biçimlendirmeye ve denetim altında tutmaya çalışır.

DEVLET, EGEMEN GÜÇLERİN BASKI ARACI, DİKTATÖRLÜĞÜDÜR

Şimdi bir de şöyle düşünün bu kocaman dev bir güç. Bu mekanizma ko-

ca bir toplumu yönetiyor ama sonuçta ona hayat verenler de insanlar. Yani bu mekanizmayı çalıştıranlar da insanlar. Mesela Sinan bu güç senin elinde olsaydı ne yapardın?

- Aman abi, ilk işim herhalde bütün okulları parasız yapardım. Sonra şu bize, halka saldıran polislerin, işkencecilerin hesabını görürdüm.

- Peki bunu şimdi niye yapamıyoruz veya devleti yönetenler niye yapmıyor?

- Nasıl yapalım abi, devleti biz mi yönetiyoruz ki? Geçen derste de gördük ya toplum egemenler ya da hakim sınıflar ve ezilenler olarak ikiye bölünmüş durumda. Bir tarafta sömürenler ve yönetenler var, diğer tarafta sömürülenler ve yönetilenler. Bu sömürenler aynı zamanda devleti ele geçirmişler, devleti aslında onlar yönetiyorlar. Düzen partileri aslında onların kuklaları, onların isteklerini yerine getirmek için çalışıyorlar.

- Tamam Sinan. Şimdi Uğur, sen kütüphaneden çıkardığın notu oku bakalım ne diyor, devlet nasıl, nereden ortaya çıkmış?

- Devlet, kölelik düzeninde, kölelerin sayıca artması sonucu, zorunlu bir baskı aracı olarak ortaya çıkmıştır. Devlet, kapitalist ya da sosyalist olsun daima belli bir sınıfın diktatörlüğüdür. Kapitalist devlet kapitalist sınıfın, sosyalist devlet işçi sınıfının egemenlik aracıdır. Tarihsel süreçte, insanlar sınıflara bölününceye ve bunun sonucu olarak da ilk sınıflı toplum biçimi olan köleci toplum ortaya çıkıncaya kadar devlet yoktu, insan toplulukları komünal'di, yani ortaklaşa çalışıyorlar, ortaklaşa korunuyorlardı. Sınıflı toplumda devlet, suni olarak, egemen sınıfın varlığını koruyabilmesi ve sürdürebilmesi için ortaya kondu.

Çünkü egemen sınıf, hem egemen olmak hem de azınlık olmak gibi bir çelişkiyi yaşıyordu. Kendisini koruyacak bir örgüte ihtiyacı vardı. Devlet onun bu ihtiyacını karşıladı. Bu ihtiyaç sosyalist topluma geçiş döneminde de devam etmektedir ve bu yüzden sosyalist devletler kurulmaktadır. Ne varki kapitalist devletle, sosyalist devlet arasında şu önemli ayrımlar vardır.

1- Kapitalist devlet azınlığın, sosyalist devlet bir çoğunluğun devletidir;

2- Kapitalist devlet sadece egemen sınıfın, sosyalist devletse tüm halkın çıkarlarına hizmet eder;

3- Kapitalist devlet toplumun devletsiz olamayacağı ve bundan ötürü de devlet kurumunun daima var olduğunu ve sonsuza kadar da varolacağı iddiasını taşır, sosyalist devletse geçicidir ve geçiş döneminin sonunda sınıfsız toplum gerçekleşince yerini devletsiz bir halk yönetimine bırakacaktır.

- Bakın Uğur'un okuduğu yazıda da devletin ilk defa kölelik düzeninde kölelerin sayıca artması üzerine bir baskı aracı olarak ortaya çıktığı söyleniyor. İşte devletin en belirgin yanısıdır bu, yani baskı aracı olması. Şimdi kendi ülkemizi ele alalım. Kendimiz örnekleyelim. Sinan sen bir örnek ver.

- Örnekten bol ne var abi. Biz her gün polis baskısı altındayız. 6 Kasım'da gördünüz nasıl saldırdılar bize. Sadece bize saldırmıyorlar ki hak-

kını isteyen işçiye de, memura da saldırıyorlar.

- Tamam dediklerin doğru ancak baskıyı sadece tek başına dayak, işkence, tutuklama ya da katletme olarak da almayalım. Bunlar egemen sınıfların, dolayısıyla da devletin gerektiğinde hiç düşünmeden, gözünü sakınmadan başvuracağı yöntemlerdir. Ama yine de bunların en son kullanmayı tercih eder. Bunlardan önce farklı yöntemlerle halkı yönetmeyi, boyun eğen köleler haline getirmeyi dener.

Mesela dersin başında saydık. Okulları var, radyosu, televizyonu var. önce bunlarla insanları kendi isteği yani egemen sınıfların ideolojisi doğrultusunda eğitip, köle haline getirmeye çalışır. Örneğin sömürü düzenini koruyacak yasalar çıkararak bunu dener. Ancak bunlar yetersiz kaldığında da şiddete başvurur. Örneğin size boykot, gösteri yapmak yasak dendiğinde bunları yapmaktan vazgeçseniz veya işçiler işten atılınca direniş yapmak yerine hiç bir sonuç çıkmayacağını bilerek de olsa hakkını mahkemelerde aramaya kalksa polisin şiddet kullanmasına da gerek kalmaz. Zaten insanlar egemen sınıfların istediği gibi davranıyorlardır.

Şimdi bunlara daha sonra dönmek üzere bir kenara bırakalım, şu isin şiddet, yani devlet terörü yanını tartışalım. Erdal sen söyle bakalım devletin halka uyguladığı terör araçları nelerdir?

- Polis var, asker var, ee dersin başında saymıştık tamam MİT vardı, JİTEM vardı, kontrgerilla vardı, başka ne olabilir, jandarma var.

- Tamam. Bir eksik iki fazla önemli değil. Şimdi geçen dersimizde de tartışmıştık. Neydi egemen sınıflar yani halkı sömürenler küçük bir azınlık, sömürülenlerse büyük çoğunluk. Peki sömürdükleri, ezdikleri insanlar kendilerine karşı ayaklandığında, kendilerini nasıl koruyacaklar? Tamam devlete sahipler, istedikleri yasaları çıkarıyorlar, ama bu çoğu zaman yeterli olmaz. Kendilerini, düzeni koruyacak silahlı güce de ihtiyaçları ortaya çıkar. Bu taa Uğur'un okuduğu metinde yazan köleci devletlerin ortaya çıkmasından beri böyledir. Egemen sınıflar devletin bir kurumu olarak ordu, polis, istihbarat örgütleri oluşturur. Tabii bunları halka karşı oluşturdıklarını, ona karşı kullanacaklarını söyleyemezler.

Ordu güya dış düşmanlardan korunmak için vardır. Ama bugün de hepimizin gördüğü gibi uçaklar kendi topraklarımızı, köylerimizi bombalıyor. Dış düşmana karşı varolduğu söylenen ordu bize karşı savaşıyor. Polis de öyledir. Bize küçükken okulda ne öğretirlerdi? Polis hırsız, mafyacılara, kaçakçıları, katilleri, ırz düşmanlarını yakalamak, halkın huzurunu sağlamak için vardı. Şimdi bunun yaşadığımız gerçekle bir ilgisi var mı? Bu saydıklarımın hepsini bugün polisler yapıyor. Onbinlerce polis var ama, bunların ne kadarı hırsızla, mafyayla uğraşıyor. Büyük bölümü siyasi şubeye bağlı çalışıyor. Devrimci, ilerici, yurtsever insanların peşinde.

Yani özetlemek gerekirse devletin bu güvenlik güçleri esas olarak halkın muhalefetini bastırmak, düzene karşı çıkışlarını engellemek için kurulmuşlardır. Onun için yasalarla engelleyemedikleri halkı polis copuyla, işkenceyle, zindanlara doldurarak sindirmeye çalışırlar.

Ancak bu da her zaman yeterli olmaz. O zaman da kendi koydukları yasaları kendileri çiğnerler. Anayasada işkence yapmak suçtur ama bugün işkencenin yapıldığı karakol bile kalmamıştır. Polis suçluyu yakalamakla görevlidir ama o istediği gibi katliam, infaz yapar. Amacı sadece suçlu gördüklerini imha etmek, ortadan kaldırmak değildir. Böyle pervasız davranarak halka da gözdağı vermektir.

- Peki bu kontrgerilla ne oluyor Selim Abi?

- Tamam ona da geliyorum. Okudunuz mu bilmiyorum. Geçen gün gazetelerde Genelkurmay Başkanı'nın bir demeci vardı. Diyor ki, *"Terörü üç ayda bitiririm ama şu insan hakkı, hukuku meselesi olmasa"*. Yani istediğim gibi yakıp, yıkıp, katliamlar yapabilsem bu işi hallederim diyor. İşte kontrgerilla dediğimiz şey söylenen bu işi yapıyor. Yani devlet hem kendi koyduğu yasaların dışında hareket edebilmek, her türlü katliamı, provokasyonu, işkenceyi yapabilmek, hem de bu yaptıklarının kendisine malolmasını engellemek, teşhir olmayı önleyebilmek için gizli örgütler kuruyor. Bunlar hiç bir yasal, hukuki dayanağı olmadan oluşturuluyor. Bunların örgütlenmesinde Çatlı gibi bir çok faşisti, itirafçıları kullanıyorlar. Bunlar da her türlü pis işi yapıyorlar. İnsanları kaçırıp kaybediyorlar, işkence, katliamlar yapıyorlar. Provokasyonlar tertipliyorlar. Susurluk'ta ortaya çıktığı gibi mafyalaşarak uyuşturucu kaçakçılığı gibi bir sürü pis işi de çeviriyorlar.

Kontrgerilla sadece böyle üç beş kişilik çetelerden oluşmuyor tabii. Örgütlenmesi devlet içinde çok daha yaygın ve bugün devlet politikasını tek başına belirleyecek hale gelmiştir.

- Peki o zaman şimdi bu hükümet ne işe yarıyor?

- İşe yaramaz mı? Kontrgerillanın, mafyalaşan devletin yüzüne peçe oluyor, vitrinlik duruyorlar. Tabii, kendileri de soygundan, talandan pay alıyorlar.

- Yani şimdi bizi kontrgerilla devleti yönetiyor öyle mi?

- O zaman hükümet olsanda ne yapacaksın ki? Adamın tankı, topu, uçağı her şeyi var.

- Tamam şimdi bu tartışmaya girersek konumuz uzar. Zaten epeyce de geç oldu. Haftaya kaldığımız yerden devam ederiz.

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ KUVVETLER AYRILIĞI: YASAMA, YÜRÜTME, YARGILAMA

Devlet kurumunda kuvvetler ayrılığı, yasama, yürütme, yargılama kuvvetlerinin birbirinden ayrılması ve birbirinden bağımsız sayılması demektir. Yani yasayı yapanlarla o yasayı uygulayanların ve o yasaya göre yargılayanların birbirinden bağımsız sayılması. Bu ayrılık, bağımsızlık ne kadar mümkün olursa devletin o ölçüde demokratik ol-

duğu kabul edilir.

Gerçekte bir burjuva aldatmacasıdır. Tüm devlet tek kuvvetin, ege-men sınıfın elinde bulunduğuna göre bunun üçe bölünüp birbirinin karşısına çıkarılması söz konusu olamaz. Bu ayrılık görünürdedir. Bel-li bir denge kurulsa bile bu her an bozulabilecek bir dengedir. Örne-ğin, ülkemiz de bu kuvvetler ayrılığının var olduğunu söyleyebilmek mümkün değildir. Yargılamanın yani yargılamayı yapacak olan mahke-melerin bağımsız çalışmadığını, yasamayı yapacak olan meclisin de MGK'nın vitrini olduğunu artık herkes görüyor. Yürütme devleti yöne-ten belirleyici güç durumundadır.

→ **KAPİTALİZM:** Kapitalist düzen üretim araçlarını elinde bulundu-ran küçük bir azınlıkla, bu azınlığa emeğini satmak zorunda bırakılan bir çoğunluğun oluşturduğu bir üretim biçimine dayanır. Kapitalist düzende bütün üstyapı kurumları, kapitalizmin gereklerine göre be-lirlenir. Bu düzenin temeli kar etmeye dayanır. Bütün toplum meka-nizması bu amaca göre düzenlenir. Düzenin temel çelişkisi kapitalist-lerle (burjuvazi) emekçiler (işçi sınıfı) arasındadır. Kapitalistler an az ücreti vererek en çok iş saati karşılığı emekçileri çalıştırmak isterler. Ama bunu gerçekleştirmek belli bir noktadan sonra mümkün değildir. Bu durum gergin bir tele benzer. Tel nasıl dayanabileceğinden fazla gerildiğinde koparsa, bu çelişki de fazla zorlandığında kopar. Bu ko-puş bir devrimin olanaklarını yaratır.

Üstyapı kurumları: Hukuk, ahlak, din, siyaset, felsefe gibi bütün üstyapı kurumları ekonomik altyapıya sıkı sıkıya bağlıdır ve altyapı-nın gerektirdiği zorunlu kurumlardır.

Devlet Nedir? - 2

-Şimdi arkadaşlar, diye devam etti konuşmasına Selim Abi:

-Dersimizi biraz kısa tuttuk ama bence tartışmamız gereken daha da önemli bir konu var. Demin Erdal “hükümet olsan ne yapacaksın, adamın tankı, topu, uçağı var, dedi. O zaman ne yapacağız? Oturup bekleyecek miyiz? Şimdi böyle düşünürsek baştan teslim olmuş oluruz. Oligarşinin de istediği böyle düşünmemizdir zaten. “Devlet güçlüdür yıkılmaz, değiştirilemez, karşı çıkılamaz”. Peki öyle düşünürsek örneğin, Sinan siz boşuna mı boykot yaptınız?

-Boşuna olur mu abi. Tamam biz bir boykot, gösteri yapmakla taleplerimizi kazanamayacağımızı biliyorduk. Hatta polisin saldılabileceğini de tahmin ediyorduk. Çünkü daha önce de yaşadık bunları. Boykottan önce de bazı arkadaşlarımızı gözaltına aldılar. Faşistleri üzerimize salarak boykot çalışmalarımızı baltalamak, hedefimizi şaşırtmak istediler. Ama yine de yaptık boykotumuzu. Birincisi, bu sorunlarımızı, taleplerimizi önce tüm öğrencilere sonra tüm halka duyurmak zorundayız. En geniş kitleyi bilinçlendirmek zorundayız ki hem daha çok insanı mücadele içine çekelim hem de daha çok destek bulalım.

-Boykotla bu sağlanıyor mu ki?

-Tek başına olmaz tabii. Ondan önce ne yaptık? Sorunumu, taleplerimizi anlatan, herkesi mücadeleye çağıran bildiriler dağıttık. Pullamalar, duvar gazeteleri yaptık. Toplantılar, forumlar, şölenler düzenledik buralarda derdimizi anlatıp yine tüm öğrencileri mücadeleye çağırdık. Ulaşabildiğimiz herkese ulaşmaya, konuşmaya çalıştık. Komiteler kurup görev dağılımı yaptık. Konuşabildiğimiz kadar çok öğrenci arkadaşla da yüz yüze konuştuk tartıştık onları bilinçlendirmeye, boykota katmaya çalıştık. Hatta kendi okulumuzun dışında başka okullar da okuyan arkadaşlarımıza, akrabalarımıza telefonla, mektupla bile olsa ulaşip onları da boykottan haberdar edip, amaçlarımızı anlattık. Yani önceden planlı programlı bir çalışma yürüttük, buna daha birçok eklenebilecek kullandığımız, kullanamadığımız yöntemlerde var, ama ne kadar çabalarsak çabalayalım yine de ancak sınırlı bir kesime ulaşabiliyoruz. Halbuki yüzbinlerce öğrenci var ayrıca öğrenciler dışında tüm halka da sesimizi duyurmak olabildiği kadar herkesten destek alabilmeliyiz.

-Yani sesinizi duyurmak için mi boykot yaptınız?

-Bir tanesi bu tabii. Böylece kamuoyunda gündem oluşturduk. Televizyonlar, gazeteler eylemimizi, niçin eylem yaptığımızı yazmak zorunda kaldı. Sesimizi taleplerimizi çok daha geniş kitlelere duyurduk. Hem de bizim olmayan, hatta düşmanımızın, egemen sınıfların sahip olduğu iletişim araçlarıyla yani onların basını, televizyonları aracılığıyla aynı sorunları yaşayan insanlara da ulaşmış olduk. Özellikle örgütsüz olan insanlara bu

hem bir güven cesarete vermiş oldu. Onlara hem mücadele edenler olduğunu göstermiş olduk, hem de bu mücadeleye katıldıklarında başarıya ulaşmanın da mümkün olabileceğini düşündürtük. Eğer çalışmalarımızı bundan sonra da kesintisiz daha programlı ve disiplinli sürdürmeye devam edersek, bu insanları da mücadeleye katmayı başarırırsak yarın daha da güçlü olacağız. İkincisi sadece bilinçli olmak, örgütlenmek de tek başına bir işe yaramıyor ki. İstedığın kadar örgütlü ol, bilinçli ol eğer taleplerini düşmandan, egemen sınıflardan istemezsen o kendiliğinden vermez. Tabii nasıl istediğin de önemli. İsterken bir sürü yöntem kullanabiliriz. İmza toplarız, telgraf çekeriz, gösteri yaparız, ilan veririz ama sonuçta da faşizm var diyoruz. Bize istediğimiz hakları hemen vermek istemezler. Ancak üzerlerinde çok büyük bir baskı gücü oluşturursak, daha doğrusu örneğin ekonomik-demokratik haklarımızı vermediğinde bunun kendisi için daha tehlikeli sonuçlara yol açacağını gördüğünde, yani bizim eylemimiz ekonomik-demokratik taleplerden siyasi taleplere dönüşmeye başladığında geri adım atmak zorunda kalabilir. Yani biz ekonomik-demokratik taleplerimizde ısrarlı olup devlet vermediğinde ne olacak? Bu sefer devlete, sisteme yöneleceğiz, sen vermiyorsan biz zorla alırız düşüncesi gelişecek. Tabii biz bunu örgütleyebildiğimiz ölçüde. İnsanlar mücadele içinde yaşayarak hem gerçekleri daha kolay görecekler, hem de mücadele etmesini, kendine güvenmesini öğreneceklerdir.

-Oo Sinan sen bu işi iyi öğrenmeye başladın. Bu gidişle bizim öğretmenliği de elimizden alacaksın. İşin şakası bir yana da okuldaki arkadaşlarınızla böyle bizim gibi bir çalışmanız var mı?

-Arkadaşlarla konuştuk Selim Abi. Böyle bir çalışmanın yararlı olacağını herkes kabul ediyor. Ama daha sistemli oturmuş bir şey yok. Zaman zaman oturup birtakım şeyleri tartışıyoruz ama sistemli değil.

-Valla ayıp ediyorsunuz. Halkın en aydın kesimisiniz güya, bu işleri siz sallarsanız geriye kalan ne yapsın? Bari sen zorlayıcı ol. Sadece senin için geçerli değil, burada ki tüm arkadaşlar da kendi çevrelerinde de, okulda, işyerinde, mahallesinde bizim burada yaptığımız gibi yeni sınıflar oluşturmayı hedeflemeli. Burada öğrendiğimiz bize kalsın diye çaba sarfetmiyoruz. Başkalarına da anlatamadıktan, öğrendiklerimizi başkalarıyla paylaşmadıktan sonra bunun pek bir kıymeti yok ki. Herkes bu konu hakkında da düşünsün. Sonra bunu da tartışalım. Şimdi tekrar konumuza dönelim. Bakın Susurluk kazasının üzerinden kaç gün geçti, hala doğru dürüst bir tepki oluşmadı.

-Ama abi, diyorum. Baksana gazeteler hergün yazıyor, televizyonda öyle. İşin ucunu bırakmıyorlar, her gün yeni bir şey ortaya çıkarıyorlar.

-İyi güzel de nereye kadar gidecek? Hem unutmayalım o televizyonlar, gazeteler de sonuçta egemen sınıfların. Bir noktada hükümetle, devletle uzlaşıp işin üzerine gitmekten vazgeçebilirler de. Ya da devlet onları şu veya bu şekilde susturmanın bir yolunu bulur. Zaman geçip halktan da ses çıkmayınca onları susturmak da kolaylaşır.

-Neden bu kadar üzerine gittiler peki?

Burjuva muhalefet de olsa durumdan onlar da rahatsızlar. Baksanıza bir çok program da yada gazete de yazarlar halka tepki göstermesi için çağrı yapıyorlar.

-Sahi Selim Abi bunu niye yapıyorlar?

-Onlar da geleceklerinden emin olamıyorlar da ondan. Devlet giderek daha da gericileşiyor. Faşizm bu, krizi, bunalımı derinleştikçe burjuva muhalefete bile tahammülsüz hale geliyor. Devletin çeteleşmesi, mafyalaşması yani giderek kontrgerillanın denetimine girip kendi yasalarına bile uymayan, yasadışı bir konuma gelmesi onları da korkutuyor. Devletin kendisi illegal bir duruma dönüşüyor. Mesut Yılmaz **“kimsenin can güvenliği kalmamıştır”** derken bizim can güvenliğimizden bahsetmiyor herhalde. Şimdi de **“tehdit ediliyorum”** diyor. Doğrudur ederler de. Yani sorunun altında yine egemen sınıflar içinde çeşitli kesimlerin, grupların tasfiye edilme, etkisizleştirilme, pastadan istedikleri gibi pay alamama kaygıları, çıkar çatışmaları var.

-Yani Mesut Yılmaz rol mü yapıyor?

-Öyle sayılır. Yani şöyle: kontrgerillanın etkinliğinin sınırlanmasını, çeşitli çıkar gruplarıyla, mafyayla ilişkilerinin kesilmesini, sadece asli görevine yani devletin düşmanlarıyla uğraşmasını istiyor. Tabii o düşmanı da büyük ölçüde biz oluşturuyoruz, devlete, düzene karşı olanlar, değiştirmek isteyenler oluşturuyor. Bunu açık açık ifade etmiyor ama devletin terörle, devletin düşmanlarıyla mücadele için kimi gizli örgütlenmeleri olabileceğini söyleyerek kontrgerillaya karşı olmadığını zaten açıkça ifade ediyor. Zaten dikkat edin kimse açık açık kontrgerillanın adını anıp bunun ortaya çıkarılmasını falan savunmuyor. Savunamazlarda çünkü onun varlığını önceden de herkes biliyor. Üstelik hepse de daha önce hükümet oldular, hükümet oldukları zaman da kontrgerilla vardı ve faaliyetini sürdürüyordu. Mesela en çok kayıp ve infazların olduğu dönem ne zamandı? Kürt köylerinin yakılması, göçe zorlamalar ne zaman en çok uygulandı?

-Doğru söylüyorsun Selim Abi DYP-SHP hükümette iken bunların çoğu başladı.

-Koruculuk uygulaması da öyle. Özel tim uygulamasının başlaması da.

-Ee! Şimdi bunları yapanlar uygulayanlar, katliamlara, infazları yaptıranlar, onay verenler, göz yumanlar şimdi demokrat kesiliyorlar, halktan yana gözükmeye çalışıyorlar. Blöf yapıyorlar. Çünkü durumun bu hale gelmesinden hepsi sorumlu, hepsi suçlu. Onun için gerçekleri, bildiklerini kimse açık açık söylemiyor. Üstüne üstlük durumu ilk defa öğreniyorlarmış gibi davranarak halkı bir kez daha kandırıyorlar. Geçen gün Deniz Baykal televizyonda açık açık **“devletin gizli örgütleri olabilir bunlar yurt içinde yurt dışında değişik biçimlerde faaliyet gösterebilir ama bu örgüt-te Çatlı’lar olmasın”** diyordu. Yani kontrgerilla kalsın, Çatlı’lar gitsin.

-Doğru. Ancak şimdi kendimize dönelim. Biz ne yapıyoruz, ne yapmalıyız? Şimdi burada aramızda tartışıyoruz. Doğruları ortaya çıkarmaya çalış-

şıyoruz. Bu iyi elbette ama neye yarayacak? Çünkü herkes tartışıyor, konuşuyor, izliyor. Ama sonuç. Sonuçta ortada neredeyse tepki diye bir şey yok. Halbuki bu konuda halkın hemen her kesimi rahatsız, içi öfke dolu.

-Haklısın Selim Abi. Benim babam devletçidir, devletin üzerine pek toz kondurmaz ama o bile şimdi neredeyse isyan ediyor. Zaten bu çeteler peş-peşe ortaya çıkmaya başlayınca devlete olan güveni giderek sarsılmaya başlamıştı, şimdi son Susurluk olayıyla hepten güveni sarsıldı.

-Tamam işte, devlette, hükümette bunu biliyor. Onun için bu işin üzerini en az zararlı kapatmaya çalışıyor. **“Münferit bir olay”** olarak göstermeye çalışıyorlar.

-Peki biz ne yapabiliriz? Çevremizde ki insanlara anlatabiliriz bildiklerimizi de, onun dışında ne yapabiliriz ki? Hani bir partimiz falan da yok.

-Sorun illaki yasal bir partiye sahip olmak değil ki? Sorun örgütlü olmakta, örgütlü davranabilmekte. Kaldığı böyle bir sorunda tek tek her insanın bile yapabileceği bir şeyler mutlaka vardır.

-Selim abi doğru söylüyor. Hem biz burada örgütlü sayılırız, tam dokuz kişiyiz. Birlikte çok daha fazla şeyler yapabiliriz, diyor Ömer. Ayrıca zaten bizim arkadaşlarla da başlattığımız bir çalışma da var.

“Hangi arkadaşlar?” diye sormak geçiyor içimden birden ama kendimi tutuyorum. Hakkındaki şüphelerim artıyor. Bizim cadde de duvara yazı yazarken gördüklerimden birinin o olduğu kafamda kesinleşmeye başlıyor. Ama o sen miydin, diye de soramam.

-Tamam, diyor Selim Abi. Şimdi neler yapabiliriz, nereden, nasıl yapabiliriz bir program çıkaralım. Sinan okulda boykot için yaptıkları çalışmaları biraz anlattı onlardan da yararlanmayı düşünelim. Ayrıca konuyu da biraz tartıştık zaten, tartışıklarımızı da gözönüne alarak herkes düşüncesini söylesin madde madde yazıp üzerinde tartışalım.

-Önce daha sık görüşmemiz gerekir, diyor Selma. Bir pratik çalışma yürüteceğimize göre daha sık bir arada olmamız ya da kim ne yapıyor yardıma ihtiyacı var mı yok mu, bir aksilik sorun çıkıyor mu, bilmemiz, birbirimizden haberimiz olması gerekir.

-Doğru. O zaman hafta içinde de bir toplantı günü belirleyelim. Herkesin gündüz işi olduğuna göre bunun saati ister istemez akşam olacak. Ayrıca birbirimizi her an ya da en kısa zamanda bulabilecek bir haberleşme ağıımız da olmalı. Örneğin herkes gündüz de arandığında bulunabilmeli veya aradığımızı öğrenip o bizi aramalı. Şimdi ben zaten mahalledeyim. Fatma abla da genellikle dernekte, bizim hanım da genellikle buralarda. Bizim üçümüzün her an birbirimize ulaşma imkanı var. Daha çok mahallenin dışına çıkan arkadaşlarla kuracağımız irtibat önemli. Uğur, Selma siz işyerinizin telefonunu bana verin, acil bir durum olursa ben sizi ararım. Ama size de benim işyerinin telefonunu vereyim, siz her gün mutlaka bir iki kez fırsat buldukça beni arayın. Benim sizi her gün aramam işyeriniz açısından uygun olmayabilir. Ben Erdal ve Erkan’la da irtibat sağlarım. Ömer senle nasıl yapacağız?

-Abi bende genellikle bizim mahalledeyim. Ama sabit bir yerim yok. Ama bakkal Hasan amcaya telefonla not bırakabilirsiniz. Ben ona söylerim beni arayan olursa not al diye. Ayrıca ben arada Fatma ablaya da uğrarım.

-Tamam, detaylarını toplantıdan sonra hallederiz. Yalnız tedbir olarak benim işyerinde olamayacağımı da gözönüne alalım. İşim çıkar bir yere gitmem gerekebilir. O zaman benim hanımla irtibat sağlarsınız. Ben bir yere gideceğim zaman ona söylerim o da evden çıkmaz. Evden haberlersiniz. Evet şimdi başka ne yapabiliriz?

-Selim Abi demin konuşmuştuk, hemen herkes olan bitenin farkında ve tepki göstermemesi mümkün değil ama ortada tepki de yok gibi. O zaman biz tepkiyi nasıl örgütleriz ona kafa yoralım. Bir kere hükümetin olayın üzerini kapatmak, gündemi değiştirmek için yaptığı manevraları boşa çıkarmalıyız. O zaman ilgisini, tartışmasını öncelikle canlı tutmak lazım.

-Tamam da bunu nasıl yapacağız?

-Mesela mahallede tanıdığımız ne kadar insan varsa onlarla bir toplantı yapamaz mıyız? Bunu dernek aracılığıyla da yapabiliriz sanıyorum.

-Olabilir tabii ama hadi gelin toplantı yapıyoruz demekle de herkesin gelmeyeceği açık. Bunu daha önceki toplantılarımızdan da biliyoruz.

-Doğru, diyorum. Bir keresinde babamı da çağırmıştınız ama babam gelmediydi.

-O zaman insanları neden toplantıya katılmaları gerektiğine ikna etmemiz gerekiyor. O insanlara gidip önceden tek tek konuşmamız lazım.

-Tamam, şimdi o zaman toplantıya çağıracağımız insanların bir listesini yapalım. Aslında ayırt etmeden herkese gidebilmeliyiz ama bu çok uzun zaman alır. O zaman bir tercih sırası yapmamız gerekecek. Şimdi önce tanıdığımız bildiğimiz, konu komşu herkesi bir yazalım.

Onbeş yirmi dakika kadar bu yazma işi sürdü. Sonra Selim Abi yazdıklarımıza şöyle bir göz attı.

-Hey! Herkes bir sürü isim yazmış ama hani kendi aileleriniz nerede, onları adam yerine koymuyor musunuz? Bu zaten bizim eskiden beri olan bir hastalığımız. Dışarıda bir sürü insanla konuşuruz, tartışırız, işler yaparız ama kendi ailemizin bunlardan haberi bile olmaz. Onun için önce herkes kendi ailesinden başlamalı, konuşmaya, tartışmaya. Şimdi önce toplantının gününü belirleyelim.

-Önümüzdeki hafta sonu olabilir Selim Abi.

-Evet, bence de uygun. Fazla ileri atamayız. Zaman geçtikçe durum aleyhimize gelişebilir, duyarlılık azalabilir. Hafta içi zaten çok zor. Hem biz yeteri kadar çalışma yapamayız, hem de herkes işte güçte ya da işten akşam geç gelen var, çok yorgun dönen var katılımı düşürür. En uygunu hafta sonu öğleden sonra yapalım. Ama bizim dernek küçük o kadar insanı almaz daha geniş bir yer bulmalıyız.

-Yakup amcanın kahvesinde olmaz mı?

-Olur da. Polis toplantı yapılacağını öğrenirse 'izinsiz toplantı yapıyor-

sunuz' diyerek engelleyebilir. Ben akşama partilerdeki tanıdıklarla bir konuşayım, onlardan birinin lokalini kullanabiliriz sanıyorum. Bir işe yaradığı yok nasılsa o partilerin, bari bizim toplantı yapmamıza yarasın. Yarın öğleden önce haberleşiriz, sonucu sizde öğrenirsiniz. Çünkü gideceğimiz insanlara toplantının yerini, zamanını da söylemek zorundayız. Şimdi yazdığımız listeleri bir tasnif edelim, tek listeye dönüştürelim. Ama şöyle bir sıralama yapalım, önce demokrat, ilerici olarak bildiklerimizi yazalım.

-Neden Amca? Diye girdi söze Erkan. Onlar zaten durumu biliyorlar, duyarlı, az buçuk bilinçli insanlar. Esas olarak daha az bilinçli insanlara gitmemiz gerekmez mi?

-Doğru söylüyorsun da Erkan, ama zaman diye bir sorunumuz da var bu birincisi. İkinci olarak toplantıyı mutlaka yapmalıyız ve orada pratik bir takım kararlar da çıkarmayı hedeflemeliyiz. Eğer bu tür insanları sona bırakıp birde bir kısmına haber veremezsek hem toplantının verimi açısından iyi olmaz hem de haber veremediğimiz insanlar toplantıyı sonradan duyduklarında kendilerine neden haber vermedik diye gücenirler. Üçüncü olarak önceden onlarla görüşüp bize yardımcı olmalarını da isteyebiliriz. Onlar da tanıdıklarıyla komşularıyla konuşurlar toplantıya getirebilirler. Zaten bu insanlara gittiğimizde üzerinde esas olarak duracağımız nokta onları harekete geçirmek olmalıdır. Onların bildikleri şeyleri tekrar onlara anlatmanın bir faydası yok, bu zaman kaybı olur. O zaman bu tür insanlarla görüşmemizi en kısa zamanda bitirmeliyiz ki diğerlerine vakit ayırabilelim. Onlarla daha çok uğraşacağız şüphesiz. Heleki burjuva partisi üyeleri olanlar nasıl olsa üye oldukları partilerinin gerekli muhalefeti yaptığını ya da kendilerinin de üyesi oldukları partiyle birlikte bir şeyler yapacaklarını önümüze süreceklerdir. O zaman onları ikna etmek için daha çok zamana ve enerjiye ihtiyacımız olacak. Üyesi oldukları düzen partilerinin de bu suça ortak olduğu konusunda onları iknada zorlanabiliriz. Daha doğrusu bunu hemen kabullenmelerini beklememeliyiz. Ama şu konuda ısrarlı olmalıyız: Tamam kendi partisinin faaliyetlerine de istiyorsa katılsın ama biz mahallede herkesin katılabileceği ortak bir şeyler yapmaya çalışıyoruz buna da katılsın. Şimdi kimlere kim gidecek onu karalaştıralım.

-Tamam da Selim abi ama çoğumuz bu konuda deneyimsiziz.

-Gözünüzde büyütmeyin. Burada nasıl oturup tartışıyorsak gideceğiniz insanlarla da onu yapacaksınız. Kötü bir şey yapıyor ya da suç işlemiyor-sunuz ki çekinesiniz. Tek tek gitsek daha çok insana ulaşmış oluruz ama madem ilk denememiz ikiye bölünmüş grup yapalım.

İkişerli gruplarımızı oluşturduk. Ben gündüz çalıştığım için Ömer gündüz Ayşe ya da Fatma abla ile birlikte çalışacak akşam da birlikte dolaşacaktık. Biz daha çok mahalledeki gençleri örgütlemeye çalışacağız.

-Yalnız unuttuğumuz bir şey yok mu? Diye sordu Selim Abi. Gidebileceğimiz insanları tek tek saydık da kurumları unuttuk. Onların da hemen bir listesini çıkarıp kimler gidecek paylaşalım.

Tekrar bir liste daha oluşturduk. Mahallede bulunan bütün parti örgüt-

lerinin, derneklerin, vakıfların, spor kulüplerinin isimlerini yazdık. Ama buralara daha kalabalık gitmeyi uygun gördük. Kalabalık gitmemiz psikolojik olarak üzerlerinde bir baskı unsuru da yaratabilirdi. Selim Abi, “gene bir şey unuttuk” deyince şaşkın şaşkın bakiştık. Daha ne kalmıştı ki?

-Şimdi de cemevi ile camiye unuttuk. Oradakilerle de konuşmamız lazım.

-İyi de Selim Abi onlar böyle bir şeye bizimle katılırlar mı? Hadi cemevindekiler neyse de camiye gidenlerin böyle bir şeye katılabileceğini hiç tahmin etmiyorum.

-Nereden biliyoruz ki, hiç denedik mi? Biz çağıralım gelmezlerse kendileri teşhir olur.

-Doğru söylüyorsun Selim Abi. bizim gazetede yazıyordu, Gazi Mahallesi’nde kurulan Halk Meclisi’nin ilan edildiği sünnet şölenine hem imam hem de Alevi dedesi katılmış.

-Doğru. Biz ayırım yapmadan, halk düşmanlığı yapmayan herkese gitmeliyiz. Biz gidelim gelmeyen gelmesin. Hem hatırlattığın iyi oldu. Şu Gazi Mahallesi’nde kurulan meclisi hepimiz oturup bir inceleyelim. Şimdi bizim mahallemizde böyle bir meclisimiz olsaydı işimiz çok daha kolay olurdu. Böyle bir çalışmaya girebilirsek çok iyi olur. Hatta hafta sonu yapacağımız toplantıyı bunun bir adımı olarak da değerlendirebiliriz.

Ben böyle bir şeyi ilk defa duyuyordum. Ömer’de meraklı bakışlarımdan bunu anlamış olacak ki “ben sana gazeteleri getiririm, okursun” dedi. Selim Abi:

-Şimdi, bugün pazar çarşamba günü akşam yine toplanıp bir değerlendirmeye yapalım. Hem bu arada herkes düşünsün başka ne yapabiliriz. İşyerlerinizde, okullarınızda da bu yönde bir çalışma yürütmeye çalışın. Yani bulunduğumuz her yeri, hatta otobüste yaptığımız yolculuğu bile düzeni teşhir etme, halkın hesap sormasını örgütlemek için değerlendirilecek bir yer olarak düşünmeliyiz. Mesela sabah işe okula beraber gideniniz var. Hemen her gün aynı insanlar aynı saatlerde sizinle aynı otobüse biniyor. Otobüste kendi aranızda biraz yüksek sesle tartışmayı açın, biraz sonra çevrenizdekilerin ilgisini çekecektir. Hatta bir çoğu tartışmanıza bile katılacaktır. Hem böylece propaganda yapmış, insanların dikkatini bu konuya çekmiş olursunuz hem de gide gele o insanlarla sürekli bir ilişki de kurmuş olursunuz.

-O yöntemi İslamcıların yaptığına ben tanık oldum, dedi Sinan.

-Beğen beğenme adamlar sistemli, programlı, disiplinli çalışıyorlar. Mahalle mahalle, sokak sokak örgütlenmeyi planlıyorlar. Ev ev dolaşıyorlar. Bizim yapmamız gereken çalışmayı onlar yapıyor. Ondan sonra da herkes şikayet ediyor, adamlar nasıl örgütleniyor diye.

-Meydanı boş bulurlarsa örgütlenirler tabii abi.

-Şimdi hem çayımızı içelim, hem de gruplar kendilerine bir program çıkarırsın. Bir an önce çalışmaya başlayalım. Gittiğiniz yerlerden de iyi nabız almaya bakın, onların size söylediklerini de dikkatli dinleyin, detaylara dik-

kat edin. Düşüncelerini alırken duygularını da ölçmeye çalışın. Sizi ne kadar dikkatli dinliyorlar, cevap verirken ne kadar samimi davranıyorlar, mücadele etmeye olan istekleri ne kadar? Bunları da gözleyelim, sonra hep beraber değerlendirelim. Bir de unutmayalım bundan sonra derslerimizle ilgili yararlanacağımız kaynakları, kitapları da tespit edeceğiz. Onları da artık kendiniz okuyup değerlendireceksiniz. Ama üzerlerinde dersler dışında vakit buldukça tartışırız. Kitaplar da epeyce pahalı ama aramızda para toplayıp ortak da alabiliriz.

Bu arada aklıma bir fikir geliyor. Daha önce bizim sokakta gördüğüm DHKC'nin bildirileri gibi biz de bildiri yapabiliriz. Altında herhangi bir örgüt imzası olması da gerekmez. Ama bunları mahallede her tarafa dağıtırsak, insanlar her sokağa çıktığında bunlarla karşılaşır ve ilgileri yoğunlaşır. Ama düşüncemi söylemiyorum. En iyisi ben kendim yapmaya çalışayım. Yaptığım örnekleri Çarşamba günü toplantıya getireyim sürpriz olur. Kabul edilirse yaparız.

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ DEMOKRASİ:

Sözlük anlamı “aralarında hiçbir ayrılık gözetmeksizin bütün vatandaşların katılacağı hükümet, yönetim biçimi veya azınlığın çoğunluğun kararlarına uyduğu yönetim biçimi” olarak ifade edilir.

Ancak sınıflı toplumlarda demokrasi egemen sınıfın diğer sınıflar üzerinde yürüttüğü bir diktatörlük biçimidir. Örneğin, kapitalizmde yani burjuvazinin egemen sınıf olduğu toplumlarda bu “burjuva demokrasisi”, işçi sınıfının ve emekçilerin egemen olduğu toplumlarda “halk demokrasisi” adını alır.

Burjuvazi politik iktidarının bir aleti olarak demokrasiyi ancak bir noktaya kadar ister. Bir anayasa yapar, bir parlamento ve daha başka temsili kurumlar meydana getirir. Halkın baskısıyla genel oyu yani herkesin oy kullanma hakkını ve politik bazı özgürlükleri kabul eder. Ama bütün bu demokratik haklardan ve kurumlardan halk kitlelerinin yararlanma imkanlarını her yönden çeşitli yöntemlerle kısıtlar. Burjuva cumhuriyetin işleyiş düzeni, emekçi halkların politik faaliyetlerini felce uğratacak, kısıtlayacak ve halkları politik faaliyetten uzak tutacak tarzda organize edilmiştir. Halka verildiği söylenen siyasi hakların herhangi bir garantisi yoktur.

“Devletin ortadan kalkmasının demokrasinin de ortadan kalkması demek olduğu asla unutulmamalıdır. Bu savımız ilk bakışta anlaşılabilir gibi görünebilir, çünkü demokrasi ilk bakışta azınlığın çoğunluğa boyun eğmesi gibi görünmekte ve savımızdan bizim böyle bir toplumsal düzeni istemediğimiz anlamı çıkmaktadır. Hayır. Demokrasiyle azınlığın çoğunluğa boyun eğmesi özdeş şeyler değildir. Demokrasi bir devlettir ve

bir sınıf tarafından bir başka sınıfa, nüfusun bir bölümünün nüfusun öbür bölümüne sistemli şiddet uygulamasını sağlayan bir örgüttür. Biz devletin, eşdeyişle tüm örgütlenmiş ve sistemli şiddetin, genel olarak insanlara uygulanan her türlü şiddetin ortadan kalkmasını amaçlıyoruz. Sosyalizmi yürekten dilerken inanıyoruz ki insanlara karşı şiddete başvurma zorunluluğu, bir insanın bir insana, nüfusun bir bölümünün öbür bölümüne boyun eğme zorunluluğu tümüyle ortadan kalkacaktır. Çünkü insanlar, şiddet ve boyun eğme olmaksızın, toplum halinde yaşamının basit koşullarına alışacaklardır". (Lenin, Devlet)

→ FAŞİZM:

Faşizm, klasik biçimiyle **"tekelci burjuvazinin en geri, en baskıcı, en kanlı diktatörlüğü"** olarak tarif edilir. Bu aynı zamanda **"burjuvazinin artık uygulanagelen burjuva demokrasisi ile varlığını sürdürememesi demektir."** Faşizm de burjuva demokrasisi rafa kaldırılır, halka verilmiş olan tüm demokratik ve siyasal haklar gasp edilir. Değişik ülkelerde uygulanan faşizmin genel ortak karakterleri şovenizm, ırkçılık ve devletin yüceleştirilmesidir. Halk baskı ve şiddetle devlete boyun eğmeye, köle olmaya zorlanır. Her şey devlet içindir. Tabii aslında devlete egemen olan tekelci sermayenin. İlk olarak İtalya'da 1922 yılında Mussolini ile iktidara gelir. 1938'de ise Hitler'le birlikte iktidara oturur. Japonya, Avusturya, Belçika, Fransa, İngiltere ve İspanya'da değişik adlar altında faşizm iktidara gelir.

İkinci paylaşım savaşından sonra yenilen faşizm kurulan yeni dengeler üzerinde emperyalist ülkelerde yerini tekrar burjuva demokrasisine bırakırken, bu defa faşizm Türkiye gibi yeni sömürge ülkelere ihraç edilmeye başlandı. Sömürge tipi faşizm dediğimiz bu faşizm genel karakterleri aynı olmakla birlikte 30'lu yılların faşizminden farklı yanları da vardır. Kapitalizm bu ülkelerde emperyalizme bağımlı olarak yukarıdan aşağıya örgütlendiği için, faşizm de benzer özellik gösterir. Taban gücü yok denecek kadar zayıftır. Büyük ölçüde devlet aracılığıyla taban oluşturulmaya çalışılır. Dolayısıyla da iktidara aşağıdan yukarıya bir halk gücüne dayanarak gelmez. 60'lı yılların ortalarından itibaren MHP devlet desteğiyle örgütlenerek hem faşizme taban kazandırmak hem de halk muhalefetine karşı sivil vurucu güç oluşturmak amaçlanmıştır. Yine bu ülkelerde sürekli bir açık faşizm uygulamak devrimle sonuçlanacak bir riski taşıması, devletin kitlelerin gözünde meşruiyetini yitirmesini engellemek için demokrasicilik oyununa başvurulur. Halka sınırlı bir takım siyasi ve sosyal haklar tanınır. Ancak bu gözboyama amaçlı olduğu için halk muhalefetine yükseldiği, oligarşinin krizinin derinleşerek ülkeyi yönetemeyecek hale geldiği dönemlerde yapılan askeri darbelerle demokrasi oyununa son verilir. Sonra bunalım büyük ölçüde atlatıldıktan sonra tekrar demokrasicilik oyununa dönülür. Ama her seferinde sömürü daha da yoğunlaştırılıp, haklar daha da tırpanlanmış olarak.

Devlet Nedir? - 3

Hafta sonu eylemden sonra toplanmadık. Selim Abi mahalleyi dolaşmamızı ve eylemin mahalle halkı tarafından nasıl değerlendirildiğini öğrenmemizi istedi. Toplantıyı pazartesi akşamına bıraktık. Pazartesi akşamı toplandığımızda hepimiz heyecanlıydık. Eylem beklediğimizden de güzel olmuştu. Umdüğümüzden kalabalık ve coşkuluydu. Biz hararetli hararetli sohbet ederken Selim Abi araya girdi:

-Arkadaşlar, değerlendirmelerimize dersten sonra devam ederiz, önce dersimizi işleyelim. Yoksa arada kaynar, deyince Fatma Abı;

-Bundan iyi ders mi olur, dedi.

-Elbette ama böyle düşünürsek de önümüze koyduğumuz programı hep aksatırız. Halbuki ikisini birden yapabilmeliyiz. Zamanımızı ona göre ayarlarız. O da yetmezse gerekirse toplantı günümüzü haftada birden ikiye çıkarmanın yolunu ararız ama eğitim programımızı da aksatmamalıyız.

-Selim Abi doğru söylüyor, dedi Sinan. Bizde okulda kaç sefer eğitim çalışması yapalım diye karar aldık, hatta bir iki sefer başladık da, ama önümüze pratik sorunlar çıkınca hep aksadı. **“Şu işi de halledelim sonra devam ederiz”** diye diye bir türlü eğitim çalışmalarını yapamadık.

-Eğer öyle düşünürsek hiç bir zaman da hayata geçmez ki. Her gün yeni bir sorun, yapmamız gereken bir iş mutlaka çıkar. Onun için hepsini bir arada yapmayı da becerebilmek gerekir. Şimdi dersimize devam edelim. Geçen hafta parlamento ve seçimlerin göstermelik olduğunu söylemiştik. Biraz daha bu konu üzerinde duralım.

“Oligarşinin Demokrasi Aldatmacasının En Açık Araçları Parlamento Ve Seçimlerdir”

-Demokrasi deyince ne anlıyoruz?

-Demokrasi deyince ben herkesin eşit hak ve özgürlüklere sahip olmasını, herkesin ayrıcalık gözetmeksizin yönetime katılabilmesini, halkın kendi kendini yönetmesini yani herkesin genel oy hakkına ve yasalar karşısında eşit hakka sahip olduğu yönetim biçimi olarak anlıyorum.

-Peki ülkemizde demokrasi bu anlamda var mı?

-Ne gezer?

-Neden? Herkes oy kullanabiliyor. Anayasa’da **“herkes seçme ve seçilme hakkına sahiptir, kanun önünde herkes eşit haklara sahiptir, kimseye, hiçbir zümre ya da sınıfa ayrıcalık tanınmaz”** diyor.

-Kağıt üzerinde öyle deniyor da, uygulama öyle olmuyor. Bir de şu var: seçime her isteyen parti girebiliyor mu? Her isteyen istediği gibi propaganda yapabiliyor mu? Hayır. Düşünce özgürlüğü yok, örgütlenme haklarımız kısıtlanmış.

-Tamam işte sorun da orada zaten. Bir yandan demokrasi var deniyor

ama bir yandan da bazı kesimlere demokratik hakları kullandırılmıyor. Yasaklanıyor. Hatta geçen dersimizde gördüğümüz gibi yasaklarla engellemedikleri noktada egemen sınıflar şiddetle, devlet terörüyle muhalefeti bastırmaya çalışıyorlar.

-Peki Selim Abi bizde ya da bizim gibi ülkelerde böyle de Avrupa ülkelerindeki de aynı mı? Demokrasi için oraları bize örnek gösteriyorlar.

-O da bir aldatmaca. Tamam Avrupa'da halk bize göre daha çok ekonomik, sosyal ve siyasal haklara sahip ama bu orada da herkes mutlak eşliğe sahip anlamına gelmiyor. Daha önce ne demiştik **"devlet egemen sınıfların baskı aracıdır"** değil mi? Peki demokrasiyi uygulayacak olan kim? Devlet. Yani devleti yöneten egemen sınıflar. Egemen sınıflar aptal değil elbette. Herkese eşitlik deyip de kendisini yıkacak bir gelişmeye izin verir mi? Ne yapıyor o zaman bir yandan herkes için eşitlik, demokrasi varmış gibi gösteriyor ama öbür taraftan halkın bu haklardan kendisiyle eşit oranda yararlanmaması için önlemlerini alıyor. Mesela demokrasi ilk defa İ.Ö. 8. yüzyılda Atina'da gerçekleşiyor. Atina'da tüccarlar halkın çeşitli sınıflarıyla birleşerek, o zamanın egemen sınıflarına yani toprak soylularına ve yönetime başkaldırıyorlar ve yönetime katılma hakkını elde ediyorlar. Ama bu herkese demokrasi geldiği anlamına gelmiyor. O dönemde nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan kölelerin böyle bir haktan yararlanmaması söz konusu bile değil.

-Peki o zaman egemen sınıflar kağıt üzerinde de olsa bu hakları daha sonra neden vermişler ki?

-Tamam da dünya yerinde durmuyor. Mesela burjuvazi ortaya çıktıktan sonra kendi gelişiminin önünde engel olan feodalizmi, yani toprak ağalığı sistemini, derebeyliği, krallık yönetimlerini yıkmak istiyor. Ama bunu tek başına yapabilecek gücü de yoktur. O zaman işçileri ve köylüleri ittifak olarak yanına alıyor. Onlar için de eşitlik ve özgürlük istiyor ve ayaklanıyorlar. Avrupa'da burjuva demokratik devrimleri dediğimiz devrimler genel olarak böyle oluyor. Yani burjuvazinin önderliğinde feodalizm yıkılarak burjuva devletler kuruluyor. Ama bu sefer de bu devletler, egemen sınıf olan burjuvazinin halk üzerindeki baskı aracı haline dönüşüyor. Sınıflar arasındaki çatışma sömüren ve yöneten sınıf olan burjuvazi ile sömürülen ve yönetilen sınıf olan işçi sınıfı arasındaki çatışmaya dönüşüyor. Bu çatışma ve mücadele yaklaşık 400 yıldır günümüze kadar sürüyor. Yüzyıllar boyunca işçiler en acımasız şekilde sömürülürken, burjuvazi ilk dönemden itibaren kendi yönetim biçimini de oluşturuyor tabii. Parlamento dediğimiz yani bizdeki TBMM gibi örgütler o zaman da var. Ama buralara başlangıçta sadece burjuva sınıfın temsilcileri girebiliyor. İşçilere ve genel olarak halka bu hak tanınmıyordu. Ama kapitalizm geliştikçe ister istemez tüm ağır sömürü koşullarına ve geri bırakılmışlıklarına rağmen işçi sınıfının bilinci de gelişti ve sınıf çatışmaları giderek şiddetlendi. İşçiler ağır sömürü koşullarına karşı çıkarak daha fazla haklar istemeye başladılar. Sınıf bilinci geliştikçe bu 1850'lerden sonra iktidara da ortak olma ve giderek ik-

tidarı tek başına alma bilincine ve mücadelesine dönüşmeye başladı.

-Sosyalizm düşüncesi de bu zamanlarda ortaya çıkıyor değil mi Selim Abi?

-Evet. Marks ve Engels'ten önce de ütöpik sosyalizm denilen yani kapitalizmin ortadan kaldırılarak yerine sömürsüz bir toplum yaratılması, düşünce akımı olarak var. Ama bu düşünceyi savunanlar kapitalizmin nasıl işlediğini ve sosyalizmin nasıl kurulabileceğini bilimsel olarak açıklayamıyorlar. İşte Marks ve Engels bu yolu gösteriyorlar. O güne kadar gelişen bilimleri, toplumsal üretim ve ilişkileri incelemekte kullanıyorlar. Toplumun gelişme yasalarını, kapitalizmde ve ondan önceki tüm sınıflı toplumlarda sömürünün nasıl ortaya çıktığını, sömürünün nasıl sağlandığını, devletin ne olduğunu ortaya çıkarıyorlar. Sömürü düzeninin nasıl yıkılabileceğini ve sömürsüz sosyalist bir toplumun nasıl kurulabileceğini gösteriyorlar. İşçi sınıfının bilimsel ideolojisi de denilen bu ideolojiyi öğrendikçe daha da bilinçlenen işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki savaş bundan sonra daha da şiddetlenerek politik iktidara hakim olma savaşına dönüşüyor. Burjuvazi eskisine göre çok daha bilinçli ve örgütlü olan işçi sınıfı karşısında sadece askeri güce dayanarak iktidarını koruyamayacağını anlayınca geri adım atarak burjuva demokrasisinin sınırlarını genişletmeye başlıyor. Ekonomik, demokratik haklar yanında siyasal haklarda da taviz vermek zorunda kalmaya başlıyor. İşte bugün herkese genel oy ve seçme ve seçilme hakkı dediğimiz hak böyle kazanılıyor. Tabii bu da birden olmuyor. Önce daha sınırlı haklar kazanılıyor ama bu haklar mücadeleyle giderek genişletiliyor. Ülkeden ülkeye değişmekle birlikte örneğin, başlarda işsizlere, kadınlara oy hakkı tanınmıyor. Bu haklar da ancak bu yüzyılın başından itibaren kazanılmaya başlanıyor.

-Evet ben de bir yerde okumuştum. Peki ama bugün herkes oy kullanabildiğine göre, seçme seçilme hakkı olduğuna göre ve halk da çoğunluk olduğuna göre parlamentoda çoğunluğu alamaz mı?

-Senin bu söylediğini o zamanlarda da savunanlar çıkıyor ve bunu egemen sınıflar da düşünüyor elbet. Kendisi açısından böyle bir tehlikeyi o da görüyor ve ona göre de önlemlerini alıyor. Bir yandan halka karşı ideolojik mücadelesini çok daha sistemli hale getirip yoğunlaştırıyor. Daha önce konuşmuştuk. Okulları var, radyosu, televizyonu var demiştik. Bunlarla halkı kendi istediği biçimde eğitmeye, devlete boyun eğen köleler haline getirmeye çalışıyor. Şimdi özel okullar, televizyonlar da var ama onlar da yine burjuvazinin sahip olduğu araçlar. Dolayısıyla onlar da egemen sınıfların ideolojisini yayıyorlar.

Öte yandan yasalarla önlem alıyor. Diyor ki senin partinin tüzüğü şöyle şöyle olursa sana parti kurman için izin veririm. O çizilen çerçeveye göre tüzük yapmadın mı ne yapıyor? Kapatıyor. Ne diyor? Sınıf esasına dayalı olarak parti kuramazsın veya parti olarak şunları, şunları yapamazsın diyor. Veya en genel olarak düzene aykırı olan düşünceyi açıklama, örgütlenme yasakları getiriyor. Yani özetlemek gerekirse halkın kendisine karşı

örgütlenmesini, yönetime ortak olmasını, iktidara gelmesini engellemek için bir sürü kısıtlamalar, yasaklar getiriyor. Onun karşısında düzen partileri ise destekleniyor. Halkın önüne “içlerinden birini seç” dediği aslında birbirinden çok farklı olmayan düzen partilerini koyuyor. Onlarda sermaye çok, istedikleri kadar reklam, propaganda araçlarını kullanabilme olanakları var. Kendilerini destekleyen parabolcuları, işadamları, mafyacılar var. Egemen sınıfların çeşitli kesimlerini temsil eden bu partiler halkın değişik kesimlerinin duygu ve düşüncelerine hitap ederek, çeşitli vaat ve yalanlarla, herbiri kendini diğerlerinden farklı göstermeye çalışarak halkı bölerler, hepsi kendini halkın temsilcisi olarak gösterir. Örneğin, kimisi CHP gibi kendini solcuların, işçilerin, emekçilerin partisi gibi gösterir. Kimi Refah Partisi gibi halkın dini inançlarını sömürerek kendine taban oluşturur, kimi milliyetçiliği kullanır. Halk kendi istediği değil, bu partilerin gösterdiği veya kabul ettiği adaylara oy vermek zorunda bırakılır. Bu demokrasi oyununda halka biçilen tek rol seçimden seçime sadece gidip oy kullanmaktır. Oyu kullandıktan sonra işi biter. Parlamenteoya seçtikleri üzerinde hiçbir yaptırım hakkı yoktur. Yani görevlerini yapmadığına inandıklarını görevden alamaz. Parlamenteoda alacakları kararlara müdahale edemez. Seçtiklerinden memnun değilse bir dahaki seçimde başka bir partiye oy verme şansı vardır ancak. Yani sonuç olarak burjuvazi kendisine hizmet edecek olan milletvekillerini parlamente sistem yoluyla halka onaylatmış olmaktadır.

Aslında sorun halk açısından parlamenteoya girmekle ya da hükümet olmakla da çözülmüyor. Hadi oligarşiyi kandırdın. Partinin tüzüğünü öyle düşünmesen de onun istediği gibi yaptın. Seçimlere de girdin. Es kaza kazandın da, ne olacak? Egemen sınıflar buyur istediğini yap mı diyecekler?

-Yapamaz mısın Selim Abi?

-Yahu nasıl yapacaksın? Onu yapmana izin verecek olan egemen sınıf baştan o kadar zorluk çıkarmazdı. En basit bir ekonomik-demokratik hak istediğinde bile sana saldıran, copleyan, gözaltına alıp işkence yapan, tutuklayan oligarşi, hem de kendi kurumlarını kullanarak düzenini değiştirmene göz yumar mı? Daha dünya üzerinde örneği görülmedi. Bir kere Şili’de denenmek istendi. O da rejimi tümüyle değiştirmekten öte sadece reformlar yapmayı hedefliyordu. Ona bile tahammül edemediler. Darbe yaparak iktidarı geri aldılar. Bırak Türkiye gibi ülkeleri, böyle bir değişiklik burjuva demokrasisinin daha geniş uygulandığı Avrupa ülkelerinde bile pek mümkün değil.

-Ama oralarda sosyalist, komünist partiler iktidar olabiliyorlar.

-Evet ama nasıl sosyalist partiler? Bir adları sosyalist olarak kalmış. Aslında bizdeki sosyal demokrat etiketli partilerden hiçbir farkları yok. İktidara geldiklerinde sisteme, egemen sınıfların çıkarlarına dokunmuyorlar ki. Yapabilen kısmen ufak tefek ekonomik sosyal reformlar yapıyor. Hatta bazen muhafazakar sağ partilerin bile cesaret edip uygulayamadığı egemen sınıfların ekonomik programlarını onlar uyguluyorlar. Yani adları sosya-

list, komünist falan da olsa sistemle, düzenle bir sorunları yok. Onun için “iktidar” da olabiliyorlar. Ama bizde bu isimlere bile tahammülsüzler. Çünkü emperyalist devletler, dünyayı sömürüyorlar, kendi halklarına kısıntı da olsa bir takım haklar verebiliyorlar. Bizim ülkemizde oligarşi onu yapabilecek güce de sahip değil. Zaten sömürdüğüünün büyük kısmı emperyalizmin kasasına gidiyor. Düzenini devam ettirmek, ayakta kalabilmek için için her geçen gün daha fazla sömürmek ihtiyacını duyuyor. Bunu Avrupa’daki kadar bile olsa bir burjuva demokrasisi ile, demokratik bir anayasa ile yapamaz elbette. Onun için devletin anayasasında baskıcı, yasakçı maddeler sürekli varlığını korur. Halka tanınan ekonomik, demokratik, siyasal haklar Avrupa ülkelerinin de çok gerisindedir. Yani bir yanda kağıt üzerinde, kısıtlı haklarla, var olduğu söylenen bir demokrasi vardır. Ama öte yanda pratikte uygulanan üstü örtülü bir faşizmdir. Bu göstermelik demokrasiyle birlikte baskı, yasak ve devlet terörü de halkın muhalefeti engelleyemezse bu sefer de askeri darbelere başvurulur. Ekonomik, demokratik, siyasal haklar daha da tırpanlanır, hatta tümünden ortadan kaldırılır. Muhalefet toptan ezilmek istenir, devrimciler, ilericiler, yurtseverler asılır, kesilir, zindanlara doldurulur.

-Bu dediklerin eskiden askeri cunta dönemlerinde daha yoğun yaşanmış. Şimdi cunta yok ama cunta döneminkinden daha çok insan öldürülüyor, kayıplar oluyor, katliamlar yapılıyor.

-Tamam işte. Bu, kağıt üstünde gözükken kısmi hakların da fiili olarak ortadan kaldırıldığını gösteriyor. Bugün demokrasicilik, parlamentoculuk oyunu daha açık olarak görülüyor. Ortada göstermelik bir parlamento yani TBMM var. Arada bir seçimler de yapılıyor. Ortalıkta bir sürü düzen partisi de var. Hatta seçimlere kendilerine sosyalist, sol sıfatı takmış olan partiler bile girebiliyor. Ama öte yandan cunta dönemlerinde bile görülmeyen bir şiddet ve katliam uygulanıyor, insanlar kaybediliyor, faili “meçhul” katliamların ardı arkası kesilmiyor, köyler, ormanlar yakılıyor. Bu cunta dönemleri daha iyiydi anlamına gelmez elbette. Eğer o zaman da devrimci ve ulusal mücadelenin boyutu bugünkü gibi olsaydı bugün yapılanlar o zaman da yapıldı. Çünkü cunta dönemlerinde de bugün de halka karşı bu baskı ve şiddeti uygulayanlar aynı güçler. Bugün ne diyoruz devleti kontrgerilla, faşist mafya çeteleri yönetiyor. Emperyalizm ve işbirlikçisi oligarşi adına cuntaları yapanlar da bunlar zaten. Cunta her geldiğinde devlet içindeki faşist kurumlaşmasını da sağlamlaştırır. Faşist kadrolaşmayı ve örgütlenmeyi güçlendirir. İşte 12 Eylül bir yanıyla 12 Mart’ın eksik kalan bu yanını da tamamladı. Bugün **“devleti kontrgerilla hukuku yönetiyor, parlamento bütünüyle kuklaya dönüştü”** diyoruz. İşte bu 12 Eylül Cuntası’yla birlikte hızlanarak bugüne kadar gelen devlet kurumlarının faşistleştirilmesiyle sağlandı. Yani cunta aslında hiç gitmedi parlamento ve seçimlerin arkasında varlığını hep sürdürdü. Örneğin, 12 Eylül Cuntası’nın bir kurumlaştırdığı Milli Güvenlik Kurulu (MGK). Bugüne kadar hükümetlere “tavsiye kararı” diye ilettiği isteklerinin hiçbirinin redde-

dildiğini gördünüz mü? Yasal olarak hiçbir yetkisi yok ama parlamento-nun üzerinde görev yapıyor.

“Reformist Partiler Düzenin Yedek Güçleridir”

-Doğru söylüyorsun da Selim Abi, peki bu kendilerine devrimci, sosya-list diyen partiler ne diye seçimlere giriyor? Bir yandan faşizmin acımasız bir saldırısı var öte yandan halk kitleleri demokrasi ve parlamentoculuk oyunu ile kandırılıyor. Bunu bile bile parlamenter mücadeleyi esas alarak örgütlenmek, bunun için mücadele etmek bu oyuna ortak olmak olmuyor mu? Şimdi bunlar, hadi barajı aşır üç beş milletvekilini meclise soktular, hatta tek başlarına hükümet bile oldular diyelim. Bugün düzeni ayakta tut-mak için her türlü vahşeti uygulayanlar düzenlerinin yıkılmasına izin ver-meyeceklerine göre ne yapacaklar? Hükümet olunca kendiliğinden devrim mi olacak sanıyorlar yoksa?

-O kadar ilerisine gitmeye gerek bile yok Sinan. Devrim yapmayı, düze-ni değiştirmeyi düşünen bir partiyi bırak, oligarşi düzen içinde ciddi de-mokratik reformlar yapacak bir partinin bile iktidara gelmesini istemez ve engeller. Çünkü oligarşinin bugünkü sömürü düzenini sürdürebilmesi hal-ka karşı bu baskı ve şiddetini sürdürebilmesine bağlıdır. Onun için kendi politikasını en iyi kime uygulatabilecekse onu iktidara getirmeye çalışır. Sadece kendi iktidarını yıkacak bir devrime değil, düzen içinde dahi hal-kın mücadelesini ve örgütlenmesini güçlendirecek tüm demokratik ve si-yasal hakların genişletilmesine karşıdır. Çünkü bu hakların genişletilmesi-nin muhalefeti büyüteceğini, iktidarının sonunu getirecek yolu kısaltacağı-nı bilir. Onun için senin bahsettiğin adı sosyalist de olsa bu reformist par-tilerin de aslında fazla güçlenmesini istemez. Onları hem demokrasi vitri-ninde bir çeşit olarak gösterir, **“bakın, bizi demokrasi yok diye eleştire-mezsiniz, isteyen herkes, her düşünceden insan, düzene muhalefet olan-lar bile parti kurup örgütleniyor, seçime katılıyor, yeter ki yasal sınırlar içinde mücadele edilsin”** der, hem de düzen partilerinden umudunu ke-senlerin düzen dışında devrimci bir çıkış yolu aramalarını engellemek için, bu partilerin yeni bir umut kapısı olmalarına izin verir. Ama istediği biç-i mi zorladıklarında çeşitli gerekçeler bulur, bu partileri ya kapatır ya da et-kisizleştirir.

-Tamam da, bunu onlar görmüyor mu?

-Şimdi asıl sorun görüp görmeme sorunu değildir. Bu partilerin dayan-dığı sınıfsal tabandır. Çünkü neyi ne kadar görebileceği sınıfsal yapısına bağlıdır. Reformist partiler küçük-burjuva karakterlidir. Onun ideolojisinin bir ürünüdür. Yani bir ayağı devrimde, bir ayağı düzendedir. Düzenden memnun değildir; bu yanı onu devrimcilere yaklaştırır. Ama çözümü yine düzen içinde, düzenin sunduğu araçlarda arar; bu yanı da onu, devrimden uzaklaştırır, düzene bağlar. İçlerinde bu mücadele yöntemiyle gerçekten düzende halkın yararına değişiklikler, reformlar yapılabileceğine inanan-lardan tutun da, iktidara gelebildiklerinde düzeni bile değiştirebileceğine

inanlara, geçmişlerinde şu ya da bu devrimci örgütte yer almış, ama artık yorulmuş, yılmış, hiçbir şey yapmamaktansa bu partilerde varlıklarını devam ettiren “eski tüfek”lere kadar birçok çeşit insan vardır.

Yalnız bundan devrimci örgütlerin, devrimcilerin reformlara karşı olması gerektiği gibi bir sonuç çıkarmayın. Aksine devrimciler reformlara karşı değildirler. Hatta gerektiğinde reformlar için de mücadele verirler. Ama bunu devrim mücadelesinin önüne geçirmezler. Reformlar uğruna devrimci çizgiden saparak mücadeleyi düzen sınırları içine çekmezler. Düzenin sunduğu, sunacağı her türlü demokratik hak devrime hizmet edecek, güçlendirecek araç olarak düşünülür. Marksizm-Leninizm, reformların yapılmasını reddetmemekle birlikte, esaslı, reformlarla düzeni emekçi halklar lehine iyileştirmeye çalışmak değil, mevcut düzeni bir devrimle alaşağı ederek yerine sömürüyü tümüyle ortadan kaldıracak olan işçilerin, emekçilerin yönetiminde olduğu bir düzeni hakim kılmak üzerine kurulmuştur.

Bu iki düşünce tarzı yani reformistlerle devrimciler arasındaki mücadele ta Marksizmin ortaya çıkmasından beri günümüze kadar sürmüştür hatta da sürmektedir.

-O zaman bunlara karşı da mücadele etmek gerekir.

-Elbette. Ama bunları yine de düşmanla, burjuva partileriyle aynı kefe-ye koyamayız, halk güçleri içinde sayarız. Fiili olarak düşmanla aynı cep- hede yer almadıkları, işbirliği yapmadıkları sürece bunlarla ideolojik ola- rak mücadele edilir. Hatta ekonomik-demokratik mücadelede, demokrasi mücadelesinde birlikte hareket etmenin yolları da bulunabilir.

Şimdi özetlersek, parlamento ve seçimler aslında oligarşinin egemen sınıf olarak devleti yönetmesini halkın gözünde meşrulaştırdığı bir araçtır. Bunu, kendisini ve düzeni temsil eden bir çok partinin varlığı ve bu parti-lerin katılımıyla yapılan genel seçimlerle sağlar. Parlamenteoya seçilenler halkın oylarıyla seçilmişlerdir. Ama aslında halkı temsil etmezler. Düzenin devamı, oligarşinin çıkarları için çalışırlar, onların temsilcileridir. Halk ken- di temsilcisi diye seçtiği milletvekilleri her defasında kendisini aldatırsa da, ya dürüst çıkmadılar diye onlara kızar ya da kendisinin iyi bir seçim yap- madığına inanır. Bir sonraki seçimde ya partisini ya da seçeceği milletve-killeri değiştirerek bu oyunun bir parçası olmaya devam eder. Çünkü gerçeği görene kadar, bunun kendisi için uygulanan bir demokrasi, parla- menter sistemin de en iyi yönetim biçimi olduğuna inandırılmıştır. Halka bunun gerçek olmadığını, egemen sınıfların uyguladığı bu demokrasinin de, parlamenter sistemin de bir aldatmaca olduğunu göstermek öncelikle devrimcilerin, ilerici ve yurtseverlerin işidir. Elbette bu da yetmez, yerine ne konulacağını ve bunun nasıl gerçekleşeceğini de göstermek durumun- dadırlar.

İşte Susurluk kazası parlamentonun da, düzen partilerinin de kime hiz- met ettiğini, devletin nasıl bir güç olduğunu ve halka karşı nasıl kullanıldı-ğını açıklamak için iyi bir fırsattır. Ama biz olayın üzerine gidemezsek üze- ri kapatılacak, gerçekler çarpıtılacak, devlet yara almış olsa bile yoluna kal-

dığı yerden devam edecektir.

-Peki ne yapabiliriz Selim Abi?

-Tamam şimdi dersimizi burada noktlayıp bundan sonra Susurluk'la ilgili neler yapabileceğimize geçelim.

“Bağımsız Demokratik Bir Türkiye İstiyoruz”

-Bu haftaki Kurtuluş'u okudun mu Selim Abi. Susurluk'un hesabını sormayı daha somut taleplerle birleştiriyoruz. Bu düzenden, yaşadıklarından memnun olmayan herkesi birleştirebilecek demokratik bir anayasa talebiyle hedefi genişletiyoruz.

-Okudum Ömer. Ayrıca Susurluk'la ilgili özel sayı olarak dağıtılan bildiri ve ilanlar da oldukça ilgi topladı. Biz de çalışmamızı bu yönde genişletebiliriz. Bugüne kadar yapılan bütün anayasaları hep egemen sınıflar kendi çıkarlarına göre yaptılar. Demin derste anlattığımız gibi halkın hak almasını, örgütlenmesini ve mücadele etmesini engelleyen bir sürü yasaklarla doludurlar. Her kesimin işçilerin, memurların, öğrencilerin, aydınların, sanatçıların... kendi yaşadığı sorunlara göre anayasa ve yasalardan şikayet ettiği, değişmesini istediği noktalar var. Halkın büyük bölümü mevcut anayasanın egemen sınıflara hizmet ettiğinin farkında. O zaman halkın demokratik bir anayasa talebini birleştirici bir güç olarak kullanabilmek mümkün. Susurluk'tan hesap sormak da böylece sadece suçluların cezalandırılması istemekle sınırlı tutulmamış olur.

-Peki iyi de Selim Abi, bu da sonuçta düzen içi bir mücadele olmayacak mı?

-Doğru öyledir. Ama bu devrimcilerin düzen içi de olsa ekonomik, demokratik, siyasal talepler için mücadele etmeyeceği anlamına gelmez. Sorun bu mücadeleyi devrime kanallı edebilmekte, kitleleri devrime yaklaştıracak bir araç olarak kullanabilmektedir. Şöyle düşünün, yaptığımız yürüyüş beklediğimizden de iyi oldu. Yürüyüşte farklı siyasi düşüncelerden bir çok insan bir araya geldi. Onları bir araya getiren neydi? Susurluk'la ortaya çıkan devletin gerçek yüzüne karşı, bu olayın üstünün örtülmemesi, suçluların cezalandırılması değil mi? Yani gelenlerin çoğu devleti yıkalım, devrim yapalım diye gelmediler. Bu bir Susurluk olayıyla gerçekleşecek bir şey değildir. Şimdi biz onları “haydi devrime”, “devleti yıkalım, sosyalizmi kuralım” diye çağırıyorduk kaç kişi gelirdi. Herhalde bir avuç kaldı. Ama Susurluk olayı devrimcilerle halkı çok daha fazla birbirine yaklaştırmış, devlete, düzene olan güvensizliği ise derinleştirmiştir. Geniş kitleleri demokratik talepler doğrultusunda bile olsa harekete geçirebilecek bir zemin yaratmıştır. Şimdi biz bu zemini birincisi en geniş kitleleri mücadele içine çekebilecek, katılımı daraltmayacak biçimde, ikincisi talepleri ve eylem biçimiyle iktidara yönecek bir şekilde adım adım örgütlemeliyiz. Kitleler demokratik talepler doğrultusunda da olsa düşmanla karşı karşıya geldikçe onun gerçek yüzünü daha yakından görecek, dostunu düşmanını daha iyi ayırt etmeye başlayacaktır. Bu taleplerin düzen içinde

ne kadar gerçekleştirilebileceğini kendi mücadelesiyle, deneyiyle görecektir ve bu taleplerinin gerçekleşmesi için iktidarda kendisinin olması gerektiğinin bilincine de bu mücadele içinde ulaşacaktır.

-Peki bundan sonra ne yapabiliriz?

-Bir kere bu konuda önce kendimiz bir hazırlık yapalım. Anayasayı okumakla işe başlayalım. Nasıl bir anayasa istiyoruz? Bunları netleştirelim. Ondan sonra da yürüyüş için yaptığımız çalışmayı daha da genişleterek sürdürmeliyiz. Duvar gazetesi, el ilanı türü şeyler kendimiz de hazırlayabiliriz. İllaki altında bir imza olması gerekmez. Aslında benim aklıma bir eylem türü geliyor ama mahalle olarak yapabilir miyiz o düşündürüyor.

-Nasıl bir eylem ki?

-Mesela bir park, meydan ya da caddede oturma eylemi. Ama bir iki saatlik değil. Örneğin, en azından sabahattan, akşam hava kararana kadar. Ve olabilirse her gün tekrarlanabilecek bir eylem. Her gün aynı insanların yapması da gerekmez. Ama her giden, eyleme katılan aynı talepleri dile getirir. Demokratik kitle örgütleri, sendikalarla birlikte aslında kolay yapılır da, biz mahalle halkı olarak yapabilir miyiz, o düşündürüyor. Yine de düşünelim. Tabii başka eylem biçimlerini de. Çarşamba yakın olur. Perşembe akşamı tekrar toplanıp başka neler yapabileceğimizi tartışalım.

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ REFORMİZM:

Emekçi sınıflar içinde çıkan burjuva ideolojisi. Kuramsal olarak 17. Yüzyılın sonlarına doğru çıkmıştır. Reformizm toplumsal gelişmede devrimlerin rolünü yadsıyarak evrimi öne çıkarır. Toplumsal gelişmenin ve ilerlemenin küçük küçük iyileştirmelerle, reformlarla sağlanabileceğini savunurlar. Pek çoğu teorik olarak devrime karşı çıkmaz. Ancak devrimi toplumsal gelişmenin sonunda kendiliğinden olacak bir olgu olarak görürler. Bu nedenle **“devrim için uğraşmaya gerek yoktur, zamanı gelince nasılsa o kendiliğinden olacaktır.”**

Hemen hemen tüm reformistler şu anlayışta birleşirler **“Ben reformlarla devrimi karşı kutuplar olarak görmüyorum, bence dünya devrimi bir dizi irili ufaklı iyileştirmelerdir.”** Bu düşünce tarzı, bir takım küçük iyileştirmeler uğruna sömürünün sürmesine destek vermekten başka bir şey değildir. Kimi reformistler koyu bir Marksist kesilir. Marks’ı önlerine kalkan olarak koyarlar. Lenin bunlar için **“Marksizmin bilimsel zaferi, onun düşmanlarını bile birer Marksist olarak görünmek zorunda bırakmaktadır”** der.

Devrim

Artık dünya gözüme bambaşka gözükmeye başladı. Eskiden çevremde olan biten beni pek ilgilendirmezdi. Oysa şimdi duyu organlarım birden hassaslaştı sanki. Her sabah durakta beklemek, balık istifi gibi otobüse tıkmak bir işkence gibi gelmiyor artık. Hatta evden çıktığımda içimi bir merak sarıyor. Acaba durağın müdavimlerinden eksik var mı? Bugün kimin yüzü daha asık olacak? Memur Yaşar Bey'in o gün elbisesinin ütülü olup olmadığına bile dikkat eder olmuştum. Eğer Sinan durağa her zamanki gibi sallana sallana değil de, koşar gibi geliyorsa o gün okulda mutlaka olağanüstü bir gün olacağını anlıyordum. Eskiden otobüste konuşanları sevmezdim. Sabah sabah ne diye kafa şişiriyorlar diye düşünürdüm. Şimdi ise kim ne konuşuyor, ne anlatıyor diye her konuşulana kulak kabartır olmuştum. Bir polis ya da polis otosu görsem aklıma hemen **"acaba bugün kimi coplayacaklar, kimleri gözaltına, işkenceye alacaklar, şimdi işkencede kimler, kaç kişi var?"** soruları geliyordu. Yanımda gazete okuyan biri varsa kafam ister istemez gazeteye doğru uzanıyor, önemli bir haber var mı diye merak ediyordum. Oysa eskiden spor sayfası dışında diğer sayfalara doğru dürüst bakmazdım bile. Bazen durup düşünüyorum ve kısa bir sürede insan bu kadar değişebilir mi diye hayret ediyorum. Yediğim her şeyin tadı, baktığım her şeyin rengi değişmeye başlamıştı sanki. Bakmakla görmek arasındaki fark bu olsa gerek diye düşünüyorum. Ama memnunum bu değişiklikten, sanki yeniden doğmuş, hayatı yeniden tanımaya başlamış gibiyim.

-Merhaba, diye seslenen Ömer'in sesiyle düşüncelerimden sıyrıldım.

-Merhaba, diye cevap verdim. Selim Abilerin evinin önünde karşılaştık. Son bir haftada onunla iyi bir dostluk kurmuştuk. Akşamları mahallenin gençlerini örgütlemek için hem birlikte çalışıyor hem de fırsat buldukça okumam için verdiği Kurtuluş Gazetesi üzerinde tartışıyorduk. Merak ettiğim bir sürü şeyin cevabını öğrenmeye başlamıştım. Birlikte içeri girdik. Geç kalmamıştık ama anlaşılan herkes bizden önce gelmişti, en son gelen biz olduk. Herkesle merhabalaştık. Her zaman olduğu gibi hal hatır sorup güncel olaylar üzerine biraz sohbet ettikten sonra masanın etrafında yerimizi aldık.

Ne İstiyoruz?

Diye bir soru sorarak cevaplamamızı ister gibi yüzümüze bakıyor Selim Abi. Biz yine aniden gelen böyle bir soru karşısında birbirimize bakarken Fatma Abla:

-Ne demek, ne istiyoruz Selim? diyor. Selim Abi gülümseyerek:

-Burada toplanıp bu çalışmayı niye yapıyoruz, mahalleliyi toplayıp ne diye yürüttük, derdimiz ne? Onu soruyorum.

-Şunu açık söylesene. Ne için olacak, halka zulüm edenler, katliam ya-

panlar, işkence yapanlar, memleketi, halkı soyanlar, vurguncular, namus-suzlar ortaya çıksın diye. Bir avuç sömürücü sahtekar zevk-i sefa içinde yaşıyor, milyonlarca insan sürünüyor. Parasızlıktan, işsizlikten cinnet geçirip insanlar intihar ediyor. Fuhuş, uyuşturucu alışkanlığı, ahlaksızlık almış başını gidiyor. İnsanlık ölüyor. Yarın halimiz ne olacak, çoluk çocuğumuzun hali ne olacak? Güvencemiz ne? Buna bir son vermek gerekiyor.

-Hak, adalet, hukuk diye bir şey kalmamış. Zaten daha önceki derslerimizde de gördük, bu düzen egemen sınıfların düzeni... bir avuç parababası emperyalizmle birlik olmuş mafyası, düzen politikacısı, kontrgerillasıyla halkın boğazına sarılmışlar ha babam sıkıyorlar. Düzen değişmedikçe halkın bu çilesi de bitmez. Sömürü de, baskı da, işkence de sürer gider.

-Peki, nasıl sona erecek bunlar? Şimdi sokağa çıkıp halktan önümüze gelene sorsak, yaşadığın hayattan, bu düzenden memnun musun diye, büyük çoğunluğu belki de tamamı yok der. Şu düzelsin bu düzelsin, haksızlık, soygun, talan olmasın, insanlar sömürülmesin der, yani bizim söylediklerimizin çoğunu onlar da söyler. Ama bunlar nasıl olacak dediğimiz de farklılığımız ortaya çıkar. Kimisi şu parti iktidara gelirse düzelir der, kimisi seçim yasasını değiştirmek gerekir der, kimisi adalet mekanizmasında reform yapmak gerekir der, kimisi bu partilerin hiç biri işe yaramaz halkın çıkarlarını savunacak bir partinin iktidara gelmesi gerekir der, kimisi bu düzen böyle kurulmuş, böyle gelmiş böyle gider der, kaderimiz bu deyip boyun eğer ya da kimisi bu düzeni kökünden değiştirmek gerekir der, ama bunun nasıl olabileceğini bilemez. İşte sorun da burada, bu düzen nasıl değiştirilecek, kim değiştirecek?

-Nasılı var mı Selim Abi? Devrimle elbette. Bu düzeni burjuvazinin parlamentosu yoluyla değiştiremeyeceğimize göre ancak devrimle değiştiririz. Ancak bu düzen yıkılıp yerine halkın, çoğunluğun iktidarı kurulursa o zaman sömürü, zulüm sona erer.

-Tamam, halkın iktidarı da nasıl bir iktidar olacak, o da önemli. Şimdi sırayla gidelim. Sinan sen anlat bakalım;

Devrim Nedir?

-Biz devrim deyince asıl olarak toplumsal devrimleri, yani toplumdaki yavaş yavaş olan değişimleri, reformlarla olan gelişmeleri değil, toplumda köklü bir altüst oluşu, bu altüst oluşla birlikte yeni bir toplumsal yapının ortaya çıkmasını kastederiz. Marks ve Engels'ten önce toplumlara egemen olan idealist düşünce tarzıymış. Yani insanlar doğadaki ve toplumlardaki olayları, gelişmelerin nedenini bir takım doğaüstü güçlere, ya da sıradan olmayan üstün yetenekli kişilerin iradesine bağlıyorlarmış.

-Mesela deprem olması, yağmurun yağması, gece-gündüz gibi olayların Tanrı'nın işi olduğu gibi mi?

-Evet. Bu örnekler çoğaltılabilir tabii. Ama bu sadece doğadaki olaylar için değil toplumsal olaylar için de geçerlidir. Mesela, insanın kaderinin çok önceden Tanrı tarafından belirlendiği, bunun değiştirilemeyeceği, bo-

yun eğmek gerektiği, kimsenin eşit yaratılmadığı, fakirlik ya da zenginliğin Allah vergisi olduğu gibi. Tabii bu düşünce tarzı egemen sınıfların da işine geliyordu. Bu kadcilik anlayışının hakim olması onların halkı sömürmesini de kolaylaştırıyordu. İşte Marks ve Engels önce bu düşünce tarzının yani idealist felsefenin karşısına, bilimsel felsefe dediğimiz, yani doğadaki ve toplumdaki olayları, gelişmeleri bilimsel yöntemlerle açıklayan diyalektik ve tarihsel materyalist felsefeyi koymuşlar. Bu felsefenin ışığında sömürünün kaynağını ve buna bağlı olarak toplumların tarihini inceleyerek, toplumsal gelişmelerin de belli yasaları olduğunu keşfetmişler. **Buna göre toplumlar tarihi denen şey sınıflar arası mücadele tarihinden başka bir şey değildir.** Toplumsal düzenin değişmesine neden olan şey mevcut üretim ilişkileri ile üretici güçler arasındaki uzlaşmaz çelişkinin ortaya çıkardığı nicel birikimlerin had safhaya ulaşarak, toplumda nitelik bir dönüşümü zorunlu kılmasıdır. İşte bu devrimlerle olur.

-Dur, dur! Burası biraz karışık oldu, diyerek sözünü kesti Fatma Abla. Bunun üzerine konuşmaya Selim Abi devam etti:

-Şimdi burada önce kısa bir açıklama yapayım. Bu konu ve bu konuya bağlı olarak toplumsal devrimler tarihi başlı başına incelenecek, tartışılacak konular. Bunlara şimdi girersek bir değil, üç beş derste de altından kalkamayız. Ancak bunlar da mutlaka okunulacak, öğrenilecek konular. Unutturmayın dersin sonunda bir kaç kitap ismi yazdırayım, onları alalım herkes okusun. Bende olanları da veririm. Daha sonra bunları ders konusu olarak da işleyebiliriz. Ama geçen derste de söylemiştim, haftada bir yaptığımız bu dersin dışında da okumaya, araştırmaya hız vermeliyiz. Hızlı gelişmek, öğrenmek için bu mutlaka gerekli.

Şimdi fazla dağıtmadan bu güne dönerek konumuza devam edelim. Marks ve Engels kapitalist toplumdaki üretim ilişkilerini, sınıfları ve bu sınıflar arasındaki çelişkileri inceleyerek, kapitalist toplumun da ömrünü tüketmekte olduğunu, yerini tarihsel bir zorunluluk olarak bir üst toplum biçimi olan sosyalizme bırakacağını ve bunun **devrimci şiddete** yani **zora** dayalı olarak devrimlerle gerçekleşeceğini belirtmişlerdir. Bunun ilk olarak başarıya ulaştığı yer bildiğiniz gibi Lenin'in önderliğinde eski Sovyetler Birliği oldu. Lenin 1900 yıllarının başında, kapitalizmin artık tekelleşerek, emperyalizm denilen bir üst ve son aşamasına ulaştığı tespitini yapmış, emperyalizm aşamasıyla beraber de artık kapitalizmin ekonomik kriz ve buhranlarının süreklileştiğini, bunun da dünya ölçeğinde proleter devrimler çağını başlattığını söylemiştir. Sonrasında da 1917'de Lenin'in önderliğinde Rusya'da, 1945'de biten 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı'ndan sonra da dünyanın bir çok ülkesinde devrimler gerçekleşti. Şimdi buna göre kim tarif edecek devrimi?

-Şöyle diyebilir miyiz: Halkın egemen güçlerinin iktidarını yıkarak yönetimi ele geçirmesidir.

-Eksik oldu. İktidarı ele geçirdin de ne olacak? Her şeyi halletmiş mi oluyoruz?

-Değil tabii. Sömürünün kaynağını yani kapitalist üretim ilişkilerini değiştiremedikten sonra bunun da tek başına önemi olmaz.

-Tamam işte. Demek ki, devrim tek başına sadece politik iktidarın ele geçirilmesi demek değildir. Elbette egemen sınıfların iktidarına son verilmesi de bir devrimdir. Ama bu sadece politik bir devrimdir. Lenin bunu **“Devletin sınıfsal niteliğinin değişmesi için devlete el konulması”** şeklinde açıklamıştır. Devrimin başarıya ulaşması yani devrimin tamamlanması ancak, eskimiş, çürümüş mevcut üretim ilişkilerinin yerine daha ileri bir toplumsal üretim ilişkisinin hakim kılınmasıyla yani sosyal devrimin de gerçekleştirilmesi ile mümkün olur. Günümüzde bu kapitalist üretim ilişkilerinin yerini sosyalist üretim ilişkilerinin alması demektir.

Şimdi buna göre yeniden tanımlarsak, **devrim mevcut egemen sınıfların iktidarının aşağıdan yukarıya halk hareketiyle zora dayalı olarak ele geçirilmesi ve ele geçirilen bu iktidar vasıtasıyla da yukarıdan aşağıya yeni bir toplumsal üretim ilişkisinin, yani sosyalist üretim ilişkilerinin örgütlenmesidir**, diyebiliriz.

Bir soru daha sorayım. Bugüne kadar dünya üzerinde bir çok ülkede devrim olmuştur. Ama devrimlerin bu ülkelerde olması tesadüf müdür? Neden Sovyetler Birliği, Çin, Vietnam, Küba’da olmuş da mesela Türkiye’de olmamış?

-Ben bu konuyu bir kaç sefer okumuştum, dedi Ömer söze girerek. Devrimin olabilmesi de belirli şartların bir araya gelmesine bağlı. Bunları genel olarak iki başlık altında toplayabiliriz.

Devrimin Olabilmesi İçin:

1- Bir Milli Krizin de Var Olması Gerekir, yani emperyalist sistemin içine girdiği dünya çapındaki bunalımın dışında, ülkede ezeni de ezileni de etkileyen bir milli bunalımın olması gerekir. Bu şöyle de ifade ediliyor. **Yönetenlerin yani egemen sınıfların eskisi gibi yönetememesi, yönetilenlerin de yani sömürülenlerin de eskisi gibi yönetilmek istememesi.**

-Peki bizim ülkemizde böyle bir durum var mı?

-Elbette. Bizim gibi yeni-sömürge ülkelerde kapitalizmin kendi iç dinamiği ile gelişmemesi, emperyalizme bağımlı olarak gelişmesinden dolayı ekonomik kriz, buna bağlı olarak da sosyal ve siyasi kriz emperyalist ülkelere göre çok daha derindir. Bunu yıllardır hep beraber yaşıyoruz. Onyıllardır ekonomik istikrar paketleri hazırlıyorlar, çare etmiyor. Ne ekonomiyi düze çıkarabiliyorlar, ne enflasyonu ortadan kaldıracabiliyorlar, ne işsizliği azaltabiliyorlar. Zaten üretilenin de çoğu emperyalizmin kasasına gidiyor. Sıkıştıkça borç para için Dünya Bankası’nın, İMF’nin kapısında avuç açıyorlar, o da kar etmiyor. Bu elbette sosyal huzursuzluğu da yaratıyor. Ne kadar bastırmaya çalışsalar da halkın muhalefetini, devrimci mücadeleyi engelleyemiyorlar. Çaresiz kalıp darbeler yapmak, göstermelik demokrasiyi ortadan kaldırıp cuntalarla açık faşizmi uygulamak zorunda kalıyorlar. Ama o da kar etmiyor. Bugün de o kadar yasaklarla, baskıyla, kat-

liamlarla bile, ne ekonomide ne de yönetim de “istikrar” oluşturamıyorlar. Krizin boyutu oligarşi içi çelişkileri de derinleştiriyor. Bu düzen partilerine de yansıyor. Onlar bile birbirine girmiş durumda. Gerçi devletin bekası için zorla da olsa bir araya getirilip koalisyonlar kurduruluyor ama birbirlerinin gözünü oymak için de adeta fırsat kolluyorlar. Memlekete hükümet dayanmıyor. Eskiden bir iki yılda bir değişiyordu şimdi altı ay sürmüyor. Yani egemen sınıflar “istikrarlı” bir yönetimi bir türlü sağlayamıyorlar. Düzen büyük ölçüde devletin halk üzerinde uyguladığı şiddet ve terör üzerinde ayakta duruyor. Halkın büyük çoğunluğunun da böyle yönetilmek istemediğini, düzenden memnun olmadığını biliyoruz. Ama bunlar tek başına devrimin olabilmesi için yeterli olmaz. Bu krizin daha derinleşmesi, olgunlaşması gerekir. Bu da devrimcilerin vereceği mücadeleye bağlıdır.

2-Devrimci bir partinin önderliğinde, halkın bilinçli ve örgütlü olarak savaşa katılması gerekir. Milli krizin varlığı hatta onun devrimin şartlarını oluşturacak kadar olgunlaşması tek başına devrimin olması için yeterli olmaz. Eğer halkın büyük çoğunluğu olmasa bile, devrimi yapabilecek kadar önemli bir kısmı bilinçli olarak devrim mücadelesinde, yani iktidarı almak için yürütülen savaşta örgütlü olarak yer almıyorsa o devrimin başarıya ulaşma şansı yoktur. Tabii halkın örgütlenmesi, savaşa katılması ve bu savaşın doğru karar ve taktiklerle iktidara taşınabilmesi için de savaşı yönetecek bir kurmaya yani devrimci bir örgüte, partiye ihtiyaç vardır.

-Peki bunlar var mı? Diye sordu yine Selim Abi.

-Oo! Diye söze girdi yine Sinan. Örgüt, parti ararsan çok, hem de istemediğin kadar. Elini sallasan ellisi, dedi gülerek. Ama çoğu ne işe yarar, ne yaparlar, gerçekten var mıdır yok mudurlar orasını ben de daha anlayabilmiş değilim.

-Bizim parti var ya yeter, diye girdi araya yine Ömer.

-Yeter demekle yetmiyor. İnanmak, güvenmek iyi de tek başına o da yetmiyor. Yeter hale getirmek için çok daha fazla çalışmak gerekir. Bak ortalıkta o kadar parti, örgüt var diyoruz ama halkın daha ne kadarı örgütlenbilmiş, ne kadarı devrim mücadelesi içinde yer alıyor. İşte bizim devrimimizin sorunu da bu. Örgütlenmek, halkı örgütlemek ve savaşa katmak.

-Yani, diyor Fatma abla. Un var, şeker, yağ da var, ama bir türlü helva yapmayı beceremedik henüz değil mi? Halkı bir kenara bırak, kendine devrimci diyenler bile bir araya gelemiyor ki hala. Baksanıza bugün mafya devleti teşhir etmek, hesap sormak için bile birlik sağlanamıyor. Halbuki bu sağlanabilse halkı harekete geçirmek belki çok daha kolay olacak.

-Doğru. İşte bütün bunlar bugün aşılması gereken konular. Dersimize devam edelim.

“Zor Devrimin Ebesidir”

demiş Marks. Peki bunu niye söylemiş?

-Nedeni basit. Hiçbir egemen sınıf mevcut üstünlüğünün yani egemen durumunun sona erdirilmesini istemez de ondan. Elindeki olanaklarını, yani iktidarını başkaları istiyor diye kendiliğinden bırakıp gitmez. Elinden almak isteyenlere karşı sonuna kadar onu savunur, savaşı. Ben bugüne kadar bunun tersinin gerçekleştiğini hiç duymadım.

-Doğru. 1917 Ekim Sovyet devriminden beri yapılan tüm devrimler zora dayanmıştır. Bu zorun biçimi, nasıl kullanılacağı ülkeden ülkeye değişmiştir ama sonuçta zor kullanmadan bugüne kadar yapılabilmiş bir devrim yoktur. Çünkü düşmanın tankı, topu, uçağı, askeri, polisi var. Sen iktidarı almak istediğinde elbetteki bunları sana karşı kullanacak. O zaman senin elinde de ona karşı koyacak, dahası onu imha ederek iktidarı almanı sağlayacak silahın, askerin, bir ordun olması gerekir. Elbette hiçbir zaman belki düşmanın sahip olduğu silahlara sahip olamayız ama ne kadar çok silahlanabilirsek, ne kadar çok silahlı savaşa katılacak insanı örgütleyebilirsek, düşmanı yenme şansımızı da o kadar büyütmüş oluruz. Konuya girmişken kaba hatlarıyla da olsa biraz açıklık getirelim. Devrimin nasıl gerçekleşeceğine ilişkin, bugünde hala tartışılan üç temel görüş vardır.

Bunlardan birincisi, demin bahsettiğimiz zor kullanmadan bunun gerçekleşebileceğini savunan tezdır ki demin de söylediğimiz gibi bunun dünyada örneği yoktur. Şili’de Allende reformlarla bunu denemeye kalktı, ama seçimle iktidara gelmesine rağmen kanlı bir darbeyle hükümetin iktidarına son verildi. Avrupa’da da bir çok sosyalist, komünist partisi iktidara gelmiş ya da iktidara ortak olmuştur ama yapabildikleri en çok sosyal demokrat partilerin de yapabileceği küçük reformlar olabilmıştır.

İkincisi, ayaklanma stratejisidir. Sovyet Bolşevik devrimi bu stratejiye uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Devrim iki aşamalı olarak düşünülmüştür. İlk aşamasında örgütlenme ve barışçıl mücadele metodları esas alınmış, ayaklanmanın yanı devrimin şartları oluştuğunda ise topyekun ayaklanmayla iktidarın alınması gerçekleştirilmiştir. Devrimin öncü ve temel gücü işçi sınıfı, devrimdeki ittifakı ise köylüdür.

Üçüncüsü ise halk savaşı stratejisidir. Çin devriminin önderi Mao’nun geliştirdiği stratejidir. Mao, Çin’de devrimi yapacak kadar güçte bir işçi sınıfı olmadığından hareketle devrimin ancak nüfusun büyük bölümünü meydana getiren köylü yığınlarına dayanılarak yapılabileceği tespitini yapmıştır. Devrimin ancak köylülerden oluşan bir halk ordusuyla yürütülecek halk savaşı sonunda başarıya ulaşabileceğini ileri sürerek bunu pratikte de kanıtlamıştır. Çin devriminin temel gücü köylülüktür ama ona önderlik eden işçi sınıfının ideolojisi olmuştur. Sovyet devriminin aksine devrim barışçıl mücadele ve ayaklanma gibi iki aşamaya bölünmemiştir. Devrim kırlarda düşmana karşı sürdürülen sürekli bir savaş sonucunda parça parça ülkenin düşmandan kurtarılmasını esas almıştır. Kırlarda üsler oluşturulmuş, bu üslerin sayısı ve etki alanı giderek genişletilerek düşmanın etki alanları daraltılmış, sonunda da kırlardan kuşatılan şehirlerin de alınmasıyla devrim tamamlanmıştır. Daha sonra dünyanın dört bir ta-

rafında gerçekleştirilen devrimlerde Çin'in halk savaşı pratiği, ülkenin koşullarına göre zenginleştirilerek, geliştirilerek uygulanmıştır. Geliştirilen gerilla savaşı bu pratiklerin bir sonucudur.

Özetlemek gerekirse zor'un yani devrimci şiddetin kullanılması bu güne kadar yapılan tüm devrimlerin temel özelliğidir. Zor kullanmadan gerçekleştirebilen bir devrim olmadığı gibi, devrimden sonra da zor'un kullanılması hemen bitmez. Ama konunun devamını haftaya bırakalım. Fazla vaktimiz yok yemeğimizi hemen yiyip çıkalım. Toplantıya geç kalmayalım.

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ ÜRETİCİ GÜÇLER:

Meta üretmek amacıyla üretimde kullanılan üretim araçları, aletler, makineler, üretimde kullanılan hammaddeler, fabrikalar, işyerleri, kullanılan enerji ve üretim içinde yer alan yani üretim araçlarını kullanan insanlarla, bilgi, beceri, deneyim, iş alışkanlığı ve teknoloji bilgisinin tümü birden üretici güçleri oluştururlar.

→ ÜRETİM İLİŞKİLERİ:

İnsanlar üretim yaparken birbirleriyle ister istemez ilişkiye girerler. Bu onların bilinçlerinden, isteklerinden bağımsız olarak ortaya çıkan bir durumdur. Üretim seresinde insanlar arasında kurulan her türlü ilişkiye üretim ilişkileri denir. "Üretim ilişkileri, toplumun ekonomik yapısını oluşturur. Hukuksal ve siyasal tüm üstyapı kuruluşları bu temelin üzerinde yükselir... İnsanların yaşamlarını belirleyen bilinçleri değil, tersine, bilinçlerini belirleyen yaşamlarıdır. Üretim ilişkileri, hukuksal dilde mülkiyet ilişkileri adını alır... İnsanların üretim yaparken girdikleri toplumsal ilişkiler, toplumsal üretim ilişkileri; maddi üretim araçlarının, üretim güçlerinin değişmesine uygun olarak değişir ve gelişir. Bu demektir ki toplum değişir. İlkel komünal toplum, köleci toplum, feodal toplum ve kapitalist toplum böylesine birer üretim ilişkileri bütünleridir ve her biri insanlık tarihinin ayrı bir gelişme aşamasını dile getirir." (Marx)

SINIF KİTAPLIĞI:

- ⇒ Sosyalizmin Alfabesi - Leo Hubermann
- ⇒ Diyalektik ve Tarihsel Materyalizm - J. Stalin
- ⇒ Ekonomi Politik - Nikitin
- ⇒ Felsefenin Başlangıç ve Temel İlkeleri - G. Politzer

Devrim - 2

-Geçen dersimizde kabaca da olsa devrimin ne olup olmadığını işledik. Asıl önemli olan bizim devrimimiz nasıl bir devrim olacak, onu tartışmamız lazım. Kim başlayacak anlatmaya?

-Ben giriş yapayım Selim Abi, dedi Sinan. Bizim devrimimiz:

“Anti-Emperyalist Anti-Oligarşik Halk Devrimi” dir.

- Neden öyledir?

- Çünkü, bizim ülkemizin ekonomik yapısı Avrupa ve diğer gelişmiş kapitalist ülkelerden yani emperyalist ülkelerden farklıdır. Oralarda kapitalizm 300-400 yıl önce ortaya çıkmış ve bugünkü durumuna gelmiş. 1850 yıllardan sonra bu ülkelerde sanayi devrimleri , Osmanlı devletinde hala feodalizm hakimdi. Yani onlar büyük büyük fabrikalar kurarlarken, teknolojiyi geliştirip makinelerle üretim yaparlarken, bizde hala feodalizm yıkılıp, kapitalizme geçilememiş. Özcesi biz geri kalıp, treni kaçırmışız. Ancak, Kurtuluş savaşından sonra cumhuriyet ilan edilip, halifelik kaldırıldı. O zaman biliyorsunuz tek parti dönemi. Mustafa Kemal Türkiye’nin de batı gibi olmasını yani kapitalist kampta yer almasını istiyor ama ülkede sanayi yatırımı yapacak, fabrikalar kuracak bir burjuva sınıfı, sermaye birikimi yok. Onun için o dönem bir çok fabrikayı devlet kuruyor, kapitalizm devlet eliyle geliştirilmeye çalışılıyor. Bu arada özel sermayenin gelişmesi için de özel girişim teşvik ediliyor. Onlara ayrıcalıklar tanınıyor. Devletin ürettiği hammadde ve ürünler onlara daha ucuza veriliyor. İşte Koçlar, Sabancılar o zamanlar ortaya çıkıyor. Devletin sağladığı bu ayrıcalıklardan yararlanarak sermayelerini büyötmeye başlıyorlar. Yani devletin koltuğunun altında büyömeye başlıyorlar. Tek parti döneminde yani 45’li yıllara kadar emperyalist ülkelerle ekonomik ilişkiler yine de sınırlı kalıyor. Ancak bu yıllardan sonra yani Demokrat Parti’yle birlikte Adnan Menderes’in hükümet olmasıyla Avrupa ülkeleriyle, özellikle de ABD ile hem ekonomik hem de siyasal ilişkiler hızla gelişmeye başlıyor. Bir sürü yasal değişiklikler yapılarak yabancı sermaye ve yatırımların gelmesi kolaylaştırılıyor. Yabancı devletlerden para yardımları alınmaya başlanıyor. Bunun yanında ekonomik, siyasi, askeri bir sürü anlaşmalar yapılıyor. NATO’ya giriliyor. Yani emperyalizme kolumuzu tümöyle kaptırıyoruz. Ondan sonrada emperyalist tekeller Koçlar; Sabancılarla ortak yatırımlar yaparak bunları işbirlikçileri durumuna getiriyorlar. Çıkarılan yeni yasalarla yabancı sermayenin girişi sürekli kolaylaştırılıyor. Kapitalizm gelişiyor ama bu emperyalizme bağımlı tüketime, montaj sanayiine dayalı bir kapitalizm oluyor. Ekonomik bağımsızlık kalmıyor, askeri olarak da zaten bir sürü anlaşmalarla ve NATO’ya girerek bağlanıyoruz. Böyle olunca ortada siyasal bağımsızlıkta kalmıyor tabii. Emperyalizmin bir yeni-sömürgesi oluyoruz. Kapitalizm emperyalizme bağımlı olarak gelişiyor ama bu ülkenin her tarafında eşit

oranda olmuyor. Dolayısıyla eski feodal ilişkilerin çözülmesi de her yerde aynı ve eşit olmuyor. Bugün ülkenin bütününde kapitalist üretim ilişkileri hakimdir. Ama bazı bölgelerde hala feodalizm tümüyle tasfiye edilememiştir. Eskisi gibi bir feodal üretim ilişkisi yok ama o zamandan kalan bir takım feodal değer ve gelenekler varlığını koruyor.

-Ağalık, aşiret gibi değil mi?

-Evet, ağırlıklı Doğu ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde yani Kürdistan'da ağırlıklı olmak üzere bunların kalıntıları hala sürüyor. Buradan yani aşiret yapısından aldıkları güçle de iktidarda söz sahibi olabiliyorlar. Mesela Cumhuriyet kuruldu kurulalı bir toprak reformu hikayesi sürer gider ama bugüne kadar bir türlü çıkarılamamıştır. Öncelikle hep mecliste engellenmiştir. Çünkü hemem hemen tüm partilerde bu feodal kalıntıların sözcüsü durumunda milletvekilleri var. Kamuran İnan'lar, Sedat Bucak'lar gibi. Birde gelişen bu çarpık kapitalizmin ortaya çıkardığı bir asalak sınıf daha var. Tüccar ve tefeciler. Yani havadan para kazananlar. Erbakan'ın dediği gibi rantiyeciler, karapara tüccarları. Gerçi şimdi bunlara artık ticaret adamı, ihracatçı, banker falan diyorlar. Mafyayla birlikte bu kesimin de ekonomi içinde epey bir ağırlığı var. Şimdi, biz egemen sınıfları oluşturan bu işbirlikçi tekelci burjuvazi, toprak ağaları, tefeci, tüccarlara ne diyorduk.

- Oligarşi.

- Peki, biz devrim yapacağız diyoruz. Kime karşı yapacağız, devrimin önündeki en büyük engel kim?

- Oligarşi ve emperyalizm.

- Demek ki, devrimi yapabilmemiz, başarıya ulaştırabilmemiz için önce bunlardan kurtulmamız gerekiyor. O zaman bu devrimi Anti-Emperyalist, Anti-Oligarşik Halk Devrimi olarak tanımlıyoruz.

- Tamam. Peki neden proletarya devrimi değil de halk devrimi?

- Halkın devrimi olacak da onun için. Söyle izah edeyim. Şimdi karşıda düşman var. Bu belli emperyalizm ve oligarşi. Peki bu tarafta kimler var? Elbette devrimde çıkarı olacak olanlar. Bunlar kim? Başta işçi sınıfı, yoksul ve topraksız köylüler, şehir ve kırsal küçük-burjuvazisi. Bunların dışında devrimin gelişmesine bağlı olarak orta büyüklükteki toprak sahipleri ile tekeli sermayeyle ilişkisi olan orta büyüklükteki burjuvazinin bir bölümü de devrimde yer alabilir. Yani böyle geniş bir yelpaze. Hiç bir sınıfın tek başına devrimi yapacak gücü olmadığına göre tüm bunlar ittifak kurarak devrimi yapacaklar.

- Böyle bir ittifaka neden gerek duyuluyor?

- Çünkü, daha önce dediğim gibi kapitalizm emperyalist ülkelerdeki gibi kendi iç dinamiğiyle gelişmemiş ve toplumu tek başına belirleyen sınıflar burjuvazi ve işçi sınıfı değil. Çarpık da olsa kapitalizmle birlikte gelişen bir işçi sınıfı var ama bu tek başına devrimi yapabilecek güce sahip değildir. O halde devrim tek başına işçi sınıfının devrimi olamaz. İttifak yapmak zorunda olduğu diğer sınıf ve kesimlerin de taleplerini karşılayacak bir devrim programının olması gerekmektedir. Onu da biraz açayım.

Ülkemizde feodalizm büyük oranda çözülmüş. Yani feodal baskı altında ezilen geniş köylü yığınları yok. Dolayısıyla bu devrim, Çin’ de olduğu gibi köylülüğe dayanan, feodalizmi tasfiye amaçlı bir burjuva demokratik karakterli bir devrim de olamaz. Ama bunun yanında yoksul ve topraksız, az topraklı geniş bir köylülük de var. O halde devrim bu köylü yığınlarının da asgari ölçüde taleplerini karşılayacak bir muhtevaya sahip olmak durumundadır. Bunların yanında yine devrimin ittifakı olarak gördüğümüz geniş bir kır ve kent küçük burjuvazisi var. Dolayısıyla devrim bunlarında taleplerini gözönüne alan bir muhteva ve programa sahip olmalıdır. Öyleyse yapılacak devrim sadece işçi sınıfının taleplerini içeren bir devrim olmayacak, Faşizmin yıkılmasında, devrimde çıkarı olan tüm bu sınıfların ve kesimlerin yani halkın devrimi olacaktır. Devrim, faşist devleti yıkarak emperyalist ilişkilere, ezilen halkın üzerindeki ekonomik ve siyasi baskıya, sömürüye son verecek, ezilen ulusları özgürleştirecek, sosyalizmin inşasının önündeki engelleri kaldıracaktır.

İşçi sınıfının önderliğinde kurulacak iktidar da **Devrimci Halk İktidarı** olacaktır. Bu iktidar kurulduktan sonra sosyalizme geçiş için ekonomik, sosyal, kültürel alanda gerekli tedbirler alınacaktır. Ama bunun nasıl ne zaman başlayacağı bugünden hemen belirleyebilmek mümkün değildir. Bu o günkü ülkenin somut koşullarına, işçi sınıfının devrimdeki gücüne, devrimde yer alan diğer sınıflarla ilişkilere, ortaya çıkacak çeşitli iç ve dış gelişmelere göre belirlenecektir. Buna göre devrimin hemen ertesinde sosyalist girişimlere başlanabileceği gibi, bu zamana yayılan bir süreç içerisinde de olabilir.

- Peki Devrimci Halk İktidarını da kurduk. Bu iktidar ne yapacak?

- Daha önceki derste işlemiştik, iktidarı almakla her şey hallolmuş olmuyor. Yani bu sadece politik devrim oluyor. Devrimi tamamlamak için sosyal dönüşümü de yapmak gerekiyor. Yani yeni bir toplumsal düzenin inşası. İşte Devrimci Halk İktidarı bu yeni toplumsal düzeni, sosyalizmi inşa etmekle görevlidir. Kısaca belirtmiştim: Sosyalizme geçiş için ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel alanda gerekli tedbirleri alır. Bunun için elinde bir programı olacaktır ve bu programı uygulayacaktır. Mesela şu elimdeki Devrimci Halk Kurtuluş Partisi Programı bir örnek. Özetleyerek okuyayım.

“Devrimci Halk İktidarının Görevleri:”

Bunu 4 ana başlık altında toplamış. A-Siyasal Alanda, B-Ekonomik Alanda, C-Sosyal Alan ve Sınıflar, D-Kültürel Alanda.

“A- Siyasal Alanda”

“a-Devrimci Halk İktidarı ve Halk Demokrasisi” demiş ve bunu 11 maddeyle anlatmış. Bazılarını okuyayım.

“1- Devrimci Halk İktidarı, emperyalizm ve oligarşinin baskı aygıtı olan faşist devleti, ordusu, polisi, bürokrasisi, ideolojik ve kültürel bütün kurumlarıyla yıkacaktır.”

"2- Devrimci Halk İktidarı, eski düzenin yıkıntıları üzerinde yeni tipte bir devlet kuracaktır."

"5- Halk demokrasisi, toplumun en küçük birimlerinden, siyasal birimlere kadar, bütün sosyal ve siyasal örgütlenmelerde, halkın kendi yönetim birimlerini seçmesi, denetlemesi ve görevden alması esası üzerinde yükselir. Bu esasın, burjuva partilerinden birini hükümete getirme sistemine dayalı burjuva demokrasisi ile hiçbir ilgisi yoktur. Halk demokrasisi, halkın kendi kendini yönetmesidir. Anti-emperyalist, anti-oligarşik devrime önderlik eden proletaryanın partisi bu yönetim içinde yönetici rol oynayacaktır. Ancak, Devrimci Halk Kurtuluş Cephesi'nde yer almış başka halk güçlerini temsil eden partiler ve örgütler varsa bunlar da güçleri oranında halk demokrasisi içerisinde yerlerini alırlar."

"8- Devrimci Halk İktidarı, halk güçlerinin örgütlenmesi önündeki her türlü kısıtlamaya son verir. Başta işçi sınıfı olmak üzere, köylüler, memurlar, küçük esnaf, kadınlar, gençlik vb. Tüm halk sınıf ve tabakalarının mesleki, kültürel, sosyal, siyasal vb. Her alanda örgütlenme özgürlüğünü tanıır, geliştirir ve güvence altına alır."

"11- İnsanlık düşmanı faşistler, işkenceciler, devrime ve halka karşı suç işlemiş olanlar dışında, tüm siyasal tutsaklar hemen özgürlüklerine kavuşturulacaktır. Ayrıca, kapitalist düzenin sefaleti, ideolojik-kültürel yoz değerleri nedeniyle suç işlemiş olan adli mahkumlar affedilecek, bunlar topluma yeniden kazandırılmaya çalışılacaktır."

"b-Halkın Savunması ve Devrimci Halk Ordusu"

Bu bölümde 6 madde var. Birini okuyorum.

"1- Devrimci Halk İktidarı, kölece bir disiplin üzerine kurulu ve emperyalizm ve oligarşinin çıkarları için şartlandırılmış, gerici ideolojilerle donatılmış, eski faşist orduyu ve özel iç güvenlik örgütlerini (MİT; Polis, Kontrgerilla vb.) dağıtacak, içte ve dışta devrimin, halkın çıkarlarını savunmak için gücünü silahlanmış halktan alacaktır."

"c-Uluslararası İlişkiler ve Dış Politika"

"Emperyalizmle her türlü siyasi, ekonomik, askeri, kültürel bağımlılık ilişkisine son verilecek, ülkenin bağımsızlığı her şeyin üstünde tutulacak, uluslararası planda bağımsız bir politika izlenecektir" deniyor ve bu da on madde.

"d-Kürt Halkının Özgürlüğü"

Bu da toplam 7 madde. Bir kaçını okuyorum:

"1- Devrimci Halk İktidarı, ulusların kaderini özgürce belirleme hakkı ilkesine göre, ulusal sorunu devrimci bir çözüme ulaştıracaktır."

"Kürt ulusunun kendi kaderini serbestçe tayin hakkını (ayrılma hakkı da dahil) güvence altına alacaktır."

"6- Devrimci Halk İktidarı, ulusal azınlıkların (Araplar, Çerkezler, Gürcü-

ler, Lazlar, Ermeniler, Rumlar vb.) bütün sosyal ve kültürel haklarını garanti altına alacak ve kendi dil ve kültürlerini koruma ve geliştirmenin önünü açacak tedbirleri alacaktır.”

“e-Yargı”

“Devrimci Halk İktidarı, köhnemiş, çürümüş, emperyalizmin ve oligarşinin çıkarlarını savunan eski yargı sisteminin yıkıntıları üzerinde, devrimin çıkarlarını savunan, halk için işleyen yeni bir yargı sistemine dayanacaktır” diyor ve bu bölümde 5 madde var. İkisini okuyorum.

“1- Halk yargıya ortak edilecek, halkın katıldığı bir yargı sistemi oluşturulacaktır.”

“4- Yargı parasız olacak, bireylerin savunma hakkını güvence altına alacaktır.”

“B- Ekonomik Alanda”

Bu bölümde dört başlık altında toplanmış: **“a-Sanayi ve Ticaret, b-Tarım ve Hayvancılık, c-Yeraltı ve Yerüstü Zenginlikleri, d-Sahiller ve Doğal Güzellikler”** şeklinde. Hepsinden birer örnek okuyorum:

“IMF, Dünya Bankası, OECD gibi emperyalist sömürü örgütleriyle tüm ilişkiler kesilecek, Avrupa topluluğu ile olan tüm bağlar koparılacak, emperyalist devletlere, şirketlere ve bankalara olan tüm borçlar tek taraflı olarak iptal edilecektir.”

“Üretim, Devrimci Halk İktidarının hazırlayacağı planlara göre yapılacak, ağır sanayi üretimine, bu alanda yeni fabrikalar açılmasına öncelik verilecek, ancak tüketim sanayii, halkın ihtiyaçları gözönüne alınarak ihmal edilmeyecektir. Yıllarca kapitalist kar yasasına göre yapılan yatırımlara son verilerek, sosyal dönüşümü sağlayacak planlı bir ekonomiye göre yeniden düzenlenecektir.”

“Topraksız ve az topraklı köylülere ihtiyaçlarına göre toprak mülkiyetinin ulusal niteliği kaldırılmadan toprak dağıtılacak, geniş bir toprak ve tarım reformu uygulanacaktır.”

“Tüm maden ve diğer doğal kaynaklar ve işletmeler kamulaştırılacak, emperyalist tekellere verilen arama ve işletme ruhsatları koşulsuz iptal edilecek, maden ve doğal kaynakların araştırılması, varolanların işletilmesi Devrimci Halk İktidarının denetiminde olacaktır.”

“Sahil yağmacılığına son verilecek, sahilleri işgal eden bir avuç azınlığın turizm, işletme ve tesislerine el konulacak, sahil güzelliklerini yok eden yapılaşma engellenecek, tüm sahiller yeniden imar edilerek halkın kullanılmasına sunulacaktır.”

“C- Sosyal Alan Ve Sınıflar”

Bu bölüm, **“a-Sınıflar, b-Gençlik, c-Kadınlar, d-Eğitim, e-Sağlık ve Sosyal Güvenlik, f-Spor”** olmak üzere 6 bölümden oluşuyor. Bir kaç tanesini okuyalım:

“Devrimci Halk İktidarı, anti-emperyalist, anti-oligarşik devrimin öncü sınıfı proletaryanın çalıştığı fabrikalarda, madenlerde, elektrik santrallerinde ve diğer büyük üretim alanlarında, devlet çiftliklerinde üretimin, dağıtımın yönlendirilip denetlenmesi için gerekli tedbirleri alacak,

İşçilerin maddi ve kültürel gelişmesini sağlayacak bir ücret politikası saptayacak,

Kırda, şehirde proletaryanın sendika gibi, sosyal, ekonomik örgütlenmelerinin geliştirilmesini sağlayacak,

İş günü süresinin, günün şartlarına göre en az olmasının koşullarını hazırlayacak,

İşçilerin mesleki ve kültürel olarak bilgi düzeyinin yükseltilmesi olanakları yaratacak,

Grev hakkını güvenceye alacak,

İşçilerin iş güvenliğinin, sosyal güvenliğinin sağlanması için tedbirler alacak...” diye bu bölüm sürüyor.

“Gençliğin kendi sorunlarıyla ilgili konularda ve ülke yönetiminde söz sahibi olması için tüm gençliği ülke çapında kucaklayacak gençlik örgütleri kurulacak, uluslararası devrimci gençlik örgütleriyle ilişki ve ortak faaliyetleri geliştirme olanakları sağlanacaktır.”

“Kadınların üzerindeki ekonomik, siyasal, toplumsal ve geleneksel tüm baskılar kaldırılarak toplumdaki saygın, üretici ve yaratıcı yerini alması sağlanacaktır. Kadının toplumda ikinci sınıf insan rolüne son verilecektir.”

“Bireyci, gerici, faşist nitelikteki eğitim sistemine son verilerek toplumcu, yurtsever, devrimci bir eğitim sistemi kurulacak, herkese kendi ana dilinde eğitim görme olanağı sağlanacaktır.”

“Tüm çalışanlar sosyal güvenlik kapsamına alınacak, yaşlı, sakat ve çalışamaz durumda olanlara devlet her türlü yaşamsal olanakları sağlayacaktır.”

“Spor halka indirilecek, yaygın spor üniteleri kurulacak, profesyonel ligler ve takımlar kaldırılacak, amatör spor desteklenecektir.”

“D- Kültürel Alanda”

Bu bölüm de **a-Kültür ve Sanat, b-İnanç Özgürlüğü, c-Şehitlere Saygı** olmak üzere üç bölüm. İki maddesini okuyorum:

“Devrimci Halk İktidarı herkesin inanç özgürlüğünü güvence altına alarak ibadet yerlerini koruyacaktır. Devrimci Halk İktidarı’nda dini inanç kişiyi ilgilendiren özel bir sorun olacaktır.”

“Kültürel ve sanatsal etkinlikler bir avuç aydının işi olmaktan çıkarılıp, ülkenin en ücra köşelerine ve toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılacak, halkın yaratıcılığıyla bütünleşmesi sağlanacaktır.”

-Bu kadar okuduğum yeter sanıyorum. Tamamını sonra herkes tekrar okur. Şimdi bir çay molası verelim. Sonra derse devam ederiz.

Halk Savaşı

Çaylarımızı içtikten sonra yine ders düzenimizi aldık. Selim Abi bir soruyla giriş yaptı:

-Arkadaşlar, devrimin ne olduğunu, ne için devrimi istediğimizi az buçuk tartıştık, iyi güzel de, peki, şimdi biz bu devrimi nasıl yapacağız? Bu düzeni nasıl yıkacağız? Demin tartıştığımız sömürüye, zulme son verecek Devrimci Halk İktidarını nasıl kuracağız? Sen ne dersin Uğur, bu iş nasıl olacak?

-Valla Selim Abi biliyorsun benim bu konularda fazla bir bilgim yok. Ancak bu güne kadar tartıştıklarımızdan, okuduklarımdan çıkardığım sonuç şu: Birincisi; geçen derste de tartıştığımız gibi örgütlenmek, halkı örgütlemek ve mücadeleye katmak gerekiyor, ikincisi; sanıyorum asıl olarak da onu soruyorsun, bu mücadele nasıl olacak? Yani şu açık, bize bu iktidarı kendiliklerinden vermeyecekler, onlardan zorla alacağız. Ama bu nasıl olacak onu tam bilemiyorum. Geçen derste yine Sovyet devriminden bu yana bir çok devrimler olduğunu ve bunların birbirinin aynı olmadığını konuşmuştuk. Şimdi, niye öyle olmuş, bizimki nasıl olacak, onlara benzeyecek mi? Bunları ben pek bilmiyorum.

-Tamam. Zaten bunları tartışıyoruz. Daha doğrusu tartışalım. Ömer, Selma sizin daha önce bu konuda çalışmanız olmuştu. Hazırlıklı gelmiş olmanız lazım.

-Evet. Şimdi şöyle yapalım isterseniz. Bizim Türkiye devrimci hareketinin gelişimi ile ilgili çıkardığımız notlar var. Oradan hareket ederek tartışmaya çalışalım. Hatta bugünden geriye gidebiliriz. Geçen dersimizde devrimin olabilmesi için bir öncüye yani bir partiye, örgüte ihtiyaç olduğunu söylemiştik. Hatta Sinan "örgütten, partiden çok ne var" demişti.

-Evet, gerçekten. Bir kısmını ben de tanıyorum. Az buçuk neyi savunduklarını, nasıl bir devrim yapmayı düşündüklerini biliyorum ama onların dışında da bir sürü örgüt varmış. Bazen bakıyorum duvarın birinde bir slogan yazılmış, altında bugüne kadar hiç duymadığım bir örgüt ismi. Ya da kapının altından bir bildiri veya bir dergi atılmış, yine hiç duyulmamış bir isim. Valla anlamadım gitti. Üç kişi bir araya gelen bir dergi çıkarıp örgüt kuruyor herhalde.

-Doğru. Sayı olarak çok ama esas olarak 4-5 ana grupta toplayabiliriz. Mesela daha önce de sözünü ettiğimiz reformist legal partiler var. ÖDP, Emegın Partisi, Sosyalist İktidar Partisi... gibi. Sonra Sovyet Devrimi şeklinde, yani ayaklanma teorisini savunanlar var, MLKP, TİKB... gibi. Çin devrimi modelini yani silahlı halk savaşını savunanlar var, TKP-ML gibi, PKK da benzer bir çizgiyi izliyor. Tabii aynı grup içinde saydıklarımızın da birbirlerinden farkları var. Bir de silahlı halk savaşının emperyalizmin 3. Bunalım dönemiyle ortaya çıkan yeni sömürgecilik ilişkilerine göre geliştirilmiş biçimi olan Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisini savunanlar var,

DHKP-C gibi. Ama şöyle bir şey de var tabii. Kimisine bakıyorsun, silahlı mücadele, halk savaşını savunmuyor, karşı çıkıyor ama sorsan Sovyet devrimi modelini de savunmadığını söylüyor. Kimisi silahlı mücadeleyi reddetmiyor ama silahlı mücadeleden de ne anladığı belli değil. Bir kor-san gösteride silahla güvenlik almayı ya da ayda yılda bir işbirlikçi, muhbir cezalandırmayı, silahlı bir eylem yapmayı “biz de silahlı mücadele veriyoruz” diye yutturmaya çalışıyor. Diyelim Çin’deki gibi bir halk savaşını savunuyor. Yani ülkeyi yarı feodal olarak değerlendiriyor. Kırdan örgütlenmeyi, buralarda savaşın başından itibaren “kızıl siyasi üsler”, yani kurtarılmış bölgeler yaratmayı temel alıyor ama bakıyorsun onyıllar geçmiş ortada “kızıl siyasi üslerin” “k”si yok. Yani anlayacağınız çoğunun nasıl bir devrim stratejisini savunduğunu anlamak bile pek mümkün olmuyor.

-İyi güzel de, şimdi hangisi doğrudur, hangisi yanlıştır, bunu nasıl anlayacağız? “Kimse benim yoğurdum ekşi” demez ki.

-Demez tabii de, her söylenene ya da okuduğumuza da bu doğrudur diyemeyiz herhalde. Okuyacağız, araştıracağız. Kim ne söylüyor, söylediğiyle yaptığı birbirini tutuyor mu? Söylenenler, yazılanlar yaşadığımız gerçekliğe ne kadar uyuyor? Bunlara kafa yorduk mu buluruz. Bugüne kadar bu kadar devrim olmuş, bunlar nasıl olmuş, o gün ülkenin ve dünyanın şartları nasılmış, önceki devrim birikimlerinden nasıl yararlanmışlar, yeni şartlara nasıl uyarlamışlar? Bunları biraz araştırıp, tartışıp, bugünkü uygulamalarına baktık mı sonuca varırız. Mesela silahlı mücadele diyoruz. Silahlı mücadele anlayışı ilk olarak Türkiye’de ortaya çıkmamış. Ama 60’lı yılların ortalarına kadar böyle bir strateji Türkiye Solu’nun gündemine bile pek girmemiş. O zamanlar yeni yeni devrim klasikleri Türkçeye çevrilmeye başlanıyor ve gençlik Marksist-Leninist klasiklerle tanıştıkça, devrimler tarihini öğrendikçe tartışmalar yoğunlaşıyor. O zamana kadar sosyalizm adına ortada olan sadece TKP ve TİP’in revizyonist çizgisidir.

Şimdi revizyonist çizgi nedir diyeceksiniz? Siz sormadan ben kısaca söyleyeyim. Revizyonizm kelime kökeni olarak revize etmekten gelir. Revize etmenin anlamını çoğumuz biliriz. Nedir? Gözden geçirip, yenileme, değiştirme. Revizyonist dediklerimiz de işte Marksizmi-Leninizmi revize edenlerdir. Marks da, Lenin de görüşlerinin dogmatik ele alınmamasını, **her ülkenin devriminin kendi özgün koşullarına göre gerçekleşeceğini** söylemişlerdir. Bu doğrudur. Ancak revizyonist dediklerimiz Marksizmin-Leninizmin ilkesel görüşlerini, doğrularını da değişikliğe uğratırlar. Ve bunu da genellikle Marksizmi-Leninizmi reddetmediklerini söyleyerek yaparlar. Örneğin, Marks da, Lenin de devrimlerin zora dayalı olacağını genel bir kural olarak söylemişlerdir. Ama revizyonistler ne yaparlar? Marks’ın sadece belirli koşullar altında istisnai olarak, o zamanlar belli bir iki ülke için olabileceğini söylediği sosyalizme barışçıl geçişi temel alırlar. Bundan yola çıkarak devrim yapmak için zora başvurmaya, şiddet uygulamaya gerek olmadığını genel bir kurala dönüştürürler. Tabii bunu kitlelere Marksist-Leninist teori diye yayarlar. Yani kısaca özetlersek revizyonizm; burjuva ideolojisinden etkilenerek Marksizmi-Leninizmi yeniden ele almak,

onun ilkesel, değişmeyecek yanlarını da değiştirerek bunu Marksist-Leninist ideoloji diye kitleye sunmaktır. İşte 1960'lı yılların sonlarına kadar ülkemizde de TKP ve TİP'in revizyonist düşünceleri, devrim anlayışları "sosyalizm" olarak biliniyordu. 68-69'lara gelindiğinde bu kabuk kırılmaya başlandı.

Bu yıllar devrimci-demokratik muhalefetin yükseldiği yıllardır. Özellikle, öğrenci gençlik içinde hem bir yandan Türkiye devriminin yolu üzerine tartışmalar sürer, TKP ve TİP'in görüşleri masaya yatırılır, hem de muhalefete önderlik edilir. Büyük gençlik eylemleri, köylülerin toprak işgalleri, DİSK'li işçilerin 15-16 Haziran direnişleri hep bu dönemlerde olur. Toplumun tüm kesimlerindeki eylemlerde hep, eski revizyonist gelenekten kopmaya başlayan gençlik en önde görülür. TKP ve TİP'in dışındaki hemen tüm farklı düşüncedekilerin içinde yer aldığı gençliğin önce Fikir Kulüpleri Federasyonu daha sonra da Devrimci Gençlik adlı örgütleri kurulur. İşte Mahir Çayan, Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan, Yusuf Arslan, İbrahim Kaypakkaya gibi önderler bu dönemde ortaya çıkarlar. Bu sürecin devamında teorik-ideolojik tartışmalarla birlikte saflaşmaların netleşmesiyle THKP-C, THKO, TKP-ML gibi silahlı mücadeleyi savunan örgütler kurulur. 70'li yılların başında ilk silahlı eylemleri bu örgütler başlatır. Sonra biliyorsunuz 12 Mart 71 Cuntası yani açık faşizm gelir. Mahir Çayan Maltepe'de çatışmada yaralı olarak yakalanır. Sonra THKP-C ve THKO savaşçılarıyla beraber cezaevinden firar eder. THKP-C ve THKO idam edilmeleri gündemde olan Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan, Hüseyin İnan'ın idamını engellemek için ortak bir eylem yaparlar. İsrail Başkonsolosu Elrom'u kaçırmaya, Kızıldere'ye götürürler. THKP-C önderi ve diğer savaşçılar Kızıldere'de muhtarın ihbar etmesi sonucunda burada bulundukları evde çatışarak şehit düşerler. Bir tek Ertuğrul Kürkçü sağ yakalanır. Bu gelişmelerin ardından THKO önderleri Deniz'ler idam edilir. TİKKO önderi İbrahim Kaypakkaya yakalanarak işkencede katledilir. Bu örgütlerin yöneticilerinin, kadrolarının büyük bölümü tutuklanır. Yani sonuçta bir yenilgi yaşanır.

Ama buna rağmen yani fiziki yenilgiye rağmen bu dönemde verilen silahlı mücadele tüm ülkede geniş bir sempati ve devrimci potansiyel yaratır. 1974 yılından itibaren bu potansiyel tekrar bir araya gelmeye başlar, yeniden örgütlenme arayışlarına girer. Cezaevinden çıkan eski kadroların bir bölümü de bu hazır potansiyeli kendi etrafında toplamaya başlar. Yeniden örgütlenme faaliyetleri başlar. Bu arada yükselmeye başlayan devrimci-demokratik muhalefetin karşısına kontra örgütü sivil faşist hareket çıkarılır. Devrimci demokratlara giderek de kendilerinden olmayan herkese saldırmaya, katliamlar yapmaya başlarlar. Bu da ister istemez sınıf mücadelesinin anti-faşist mücadele ekseninde şekillenmesini zorunlu kılar. Bu süreçte THKP-C, THKO ve TKP-ML çizgisinde bir çok örgüt kurulmaya başlanır. Şimdi amma da çok örgüt, parti var diyoruz ama 12 Eylül'den önce daha da çok vardı. Mesela THKP-C çizgisini savunan Devrimci Sol, Devrimci Yol, Acilciler, MLSPB, Çayan Sempatizanları, Devrimci Savaş, Eylem Birliği, Sanayi Dev-Genç ya da Otonomcular olarak bilinen bir grup

gibi irili ufaklı bir sürü örgüt, çizgisini giderek değiştiren Kurtuluş, Çin-Arnavutluk Çizgisini savunan TKP-ML, Halkın Kurtuluşu yani TDKP, TİKB, Devrimci Halkın Birliği, TKEP..., revizyonist-reformist olarak bilinen TKP, TİP, TSİP, TKP-B, Kürt Ulusal Hareketleri PKK, Rızgari, Kawa, Özgürlük Yolu... gibi örgütler. Daha şimdi hatırlamadığım bir sürü örgüt. 12 Eylül'den sonra bunların çoğu ya kalmadı hepten yok oldular ya da kimi şimdi de hala var olma mücadelesi veriyorlar. Mesela 12 Eylül öncesinin nicel olarak büyük yaygın örgütlerinden Devrimci Yol, TKP, TİP, Kurtuluş gibi örgütler artık yok. TDKP de biliyorsunuz keskin bir dönüş yaptı, legalleşti. Yine Kürt Ulusal örgütlerinden PKK dışındakilerin varlığı yokluğu belli bile değil. Yani özetlemek gerekirse hala isim düzeyinde, dergi, gazete çıkaran onlarca örgüt var ama aslında örgüt niteliği gösteren, şu veya bu düzeyde aktif mücadele içinde yer alanların sayısı iki elin parmaklarını geçmez.

-Valla sen ne dersin de. Yine de o kadar çok örgüt ismi var ki halkın kafası bulanıyor.

-Ne yapalım, bizim solcularımız da birleşmekten çok birleşmemeye direniyorlar. Ama eninde sonunda mücadelenin kendisi savaşıları bir tarafta, savaşa niyeti olmayanları da başka bir tarafta birleştirecektir.

-DHKP-C'ye ne zaman geliyoruz Selim Abi? Diye araya girdi Ömer.

-Tamam oraya da geliyoruz. Biliyorsunuz DHKP-C yani eski adıyla Devrimci Sol, THKP-C'nin devrim stratejisini, yani Mahir Çayan'ın ortaya koyduğu devrim stratejisini savunur. Şimdi bunu bütün olarak baştan sonra bir iki derste işleyebilmemiz zor ancak önemli olan bazı bölümleri biraz işleyelim.

DHKP-C "öncelikle her devrimin bir stratejisi olmak zorundadır ve bu strateji ülke özgülüğünden kaynaklanmalıdır. Ülkenin ekonomik, politik ve sosyal çelişkilerinin tahlilinden kaynaklanmayan, bu çelişkilerin çözüm yollarını göstermeyen stratejiler, başka yerlerden alınmış şablonlardır ve ülke pratiğinde iflas etmeye mahkumdurlar. Bunlar her şey için benzer çözüm yolları öneren, hayattan kopuk ütopyalardır. Oysa hiçbir devrim bir diğerinin kopyası değildir ve olmayacaktır" der. Doğru mu?

-Elbette doğru. Doğru olmasaydı bütün devrimler Sovyet devrimi gibi olurdu.

-Peki başka ülkelerin devrim stratejisini aynen almak şablonculuktur diyor, örnek verebilecek var mı?

-Ben vereyim, dedi Sinan. Örneğin, bizim ülkemizdeki devrimin de Sovyet devrimine benzeyeceğini savunanlar. Yani Sovyet devriminin stratejisini bizde uygulamak isteyenler. Devrimden önceki adıyla Rusya "feodal emperyalist" bir ülkedir. Ülkede yaygın yarı-feodal ilişkiler, ama aynı zamanda buna rağmen kendi iç dinamiği ile gelişen bir kapitalizm de vardır. Devrimin stratejisi de feodalizmi temsil eden Çarlığa ve giderek gericileşen, Çar'la işbirliğine giden liberal burjuvaziye karşı, işçi-köylü ittifakına dayanan, kesintisiz devrimi öngören iki aşamalı bir toplu ayaklanmadır. Devrim aşamalı ama kesintisiz olarak Burjuva Demokratik Devrimi ve Sos-

yalist Devrimi içerir. Halbuki bizim ülkemizin ekonomik ve sosyal gelişimi çok farklıdır. Bizde Sovyet devriminde olduğu gibi ülke ne yarı-feodal bir yapıya sahiptir, ne de kendi iç dinamiği ile gelişen bir kapitalizm vardır.

-Çin ve Vietnam Devrimlerini örnek alanlar için de benzer şeyler geçerli. Birincisi, bu ülkeler bir kere emperyalizmin açık işgali altındadır. Halk Emperyalizm ve onunla işbirliği yapan işbirlikçi feodal yönetim ve kompador burjuvazi tarafından çok ağır biçimde ezilmektedir. Kendiliğinden gelişen ayaklanma ve isyanlar vardır. Şehirler emperyalizmin yoğun denetimi altındadır. Bu nedenle devrimi ancak emperyalizmin yumuşak karnı denilen, denetiminin çok daha az olduğu kırlarda köylülüğe dayanarak geliştirilecek bir halk savaşıyla başarma şansı vardır. İşte bu amaçla kırlarda halk orduları kurulur. Kurtarılmış bölgeler elde edilir. Ve bu kurtarılmış bölgelerden savaş yaygınlaştırılarak düşman güçleri sıkıştırılır ve en son da şehirler ele geçirilir. Şimdi bizim ülkemize baktığımızda ne Çin ve Vietnam'da olduğu gibi emperyalizmin açık işgali var, ne de oralarda olduğu gibi bir feodal yapı. Üstelik öyle olmadığı içindir ki kendiliğinden ayaklanan ve halk savaşına katılan geniş, geniş bırak dar köylüğü yığınları da yok. Öyle olunca da tabii aradan 20 sene de geçse "kıızıl siyasi üsler" hep hayal olarak kalıyor.

-Çin ve Vietnam devrimlerinden sonra gerçekleşen Küba ve Nikaragua devrimleri de halk savaşı stratejisiyle olmuştur. Ama bunları diğerlerinden ayıran farklılıklar vardır. Bu farklılığı yaratansa emperyalizmin sömürü sisteminde geliştirdiği değişiklikler, yani yeni-sömürgecilik ilişkileridir. Çin ve Vietnam devrimleri emperyalizmin 2. Bunalım döneminin sonucunda ortaya çıkmıştır. Ama Küba ve Nikaragua devrimlerinin olduğu yıllar ise emperyalizmin 3. Bunalım dönemidir ve bu dönemde emperyalizm açık işgal yerine çok daha kurnaz bir yöntem geliştirir. Ülkeleri işbirlikçileri vasıtasıyla, ekonomik, askeri ve siyasal olarak kendine bağımlı kılarak içten ele geçirir. Çünkü gelişen ulusal bilinçle birlikte artık, açık işgallere karşı dünya halkları çok daha büyük tepki göstermekte ve ulusal kurtuluş savaşlarından emperyalizm hep yenilgiyle çıkmaktadır.

İşte bu dönemde Küba ve Nikaragua'da ve tüm yeni sömürge ülkelerdeki devrimin stratejisi Çin ve Vietnam'daki halk savaşından farklı olarak Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi şeklini alır.

- **"Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi nedir?"** diye sormaya fırsat kalmadan Selim abi anlatmaya devam etti.

-Daha önce emperyalizm çağıyla birlikte tüm dünyada devrimin objektif şartlarının bulunduğunu söylemiştik. Eksik olan neydi?

-Subjektif şartlar yani devrimi yapabilecek örgütlülük ve kitle gücü.

-İşte devrim stratejisi dediğimiz şey de bunu yaratmak için oluşturulur. Devrim kitlelerin eseri olacağına göre, kitlelerin devrimci savaşa katılması için bilinç, nasıl ve hangi yollarla verilecektir. Sorun budur.

Sovyet Devriminde bu çeşitli barışçıl mücadele yöntemleri ile olmuştur.

Bu ülkedeki devrim sürecinde uzun bir evrim yani hazırlık dönemi söz konusudur. Bu evrim döneminde barışçıl mücadele temeldir. En önemli araçlardan biri merkezi yayın organıdır. Örgütlenme bu organ etrafında şekillenir. Bu eksenle yaratılan örgütlenme ve ekonomik, demokratik, siyasal mücadelenin birikimiyle ayaklanma şartları oluştuğunda toplu ayaklanmayla devrim gerçekleştirilmiştir.

Çin ve Vietnam'da ise daha önce de söylediğimiz gibi kitlelerin bilinçsiz de olsa düşmanlarına karşı anti-emperyalist, anti-feodal anlamda tepkileri vardır ve kendiliğinden ayaklanmaları da gündeme gelmektedir. Burada sorun bu tepkileri ve kendiliğinden ayaklanmaları devrimci bir bilinçle donatmak, örgütlemek silahlı savaşa sokmak ve doğru hedefe yönetmektir. Devrim sürecinde silahlı savaş baştan sona temeldir. Çin ve Vietnam'da böyle yapılmıştır.

Ülkemizde de devrim uzun süreli bir halk savaşı sonucunda olacaktır. Ancak bu halk savaşı Çin ve Vietnam'da gerçekleşen Emperyalizmin 2. Bunalım Dönemi'nin halk savaşlarından farklılıklar içerecektir. Çin ve Vietnam'da emperyalist işgalin açık olmasının da büyük etkisiyle kendiliğinden ortaya çıkan tepkiler ve ayaklanmalar vardır. Yani halk çok daha kolay olarak örgütlenerek halk savaşına kitleler halinde katılmaktadır. Oysa ülkemizde emperyalizmin yeni-sömürgecilik ilişkilerinin sonucu olarak böyle bir durum yoktur. O zaman şu soru gündeme gelir. Bu halk savaşı nasıl başlatılacak ve halkın bu savaşa katılımı nasıl sağlanacak? İşte Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi bu soruya cevap verir. ***Bu strateji başlangıçta silahlı propaganda temelinde şekillenen öncü savaşı ile emekçi kitleleri devrim saflarına çekmeyi hedefleyen bir stratejidir.*** Bunu Mahir Çayan şöyle tanımlamış: ***"...silahlı propagandayı temel, öteki politik, ekonomik ve demokratik mücadele biçimlerini, bu mücadele biçimine tabi olarak ele alan devrimci stratejiye, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi denir."*** Bu emperyalizmin 2. Bunalım dönemindeki halk savaşı ile 3. Bunalım dönemindeki yeni-sömürge ülkelerdeki halk savaşının arasındaki farklılığı ortaya koyar. Yani bizim gibi ülkelerde halk savaşının başlatılması ve iktidara yönelebilmesi için silahlı propagandayı temel alan bir öncü savaşının verilmesi kaçınılmaz. Halk savaşı önce bu aşamadan geçecek.

Halk savaşının genel tanımını bakın Mahir Çayan şöyle yapmış: ***"Halk savaşı politikleşmiş bir askeri savaştır. (...) Bu savaş klasik savaş metoduyla değil, Politikleşmiş Askeri Savaş metoduyla yürütülür. Bu savaşta bütün demokratik ve ekonomik amaçlı hareketler, kitle gösterileri vs. bu politikleşmiş askeri mücadeleye tabidir."***

Bu halk savaşının genel bir tanımıdır. Dolayısıyla bu genel tanım ülkemizdeki halk savaşının nasıl olacağını tam olarak açıklamaz. Çünkü daha önce de söylediğim gibi Emperyalizmin 2. Bunalım döneminden farklı olarak, 3. bunalım döneminde geliştirdiği yeni sömürü yöntemleri ve yeni-sömürge ilişkileri tüm yeni- sömürge ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de ekonomik, siyasal ve sosyal yapıda değişiklikler yaratmıştır. Şimdi bu değişiklikleri göz önüne almadan uygulanacak bir devrim stratejisinin başa-

riya ulaşması mümkün değildir. İşte Mahir Çayan bu farklılıkları tespit ederek buna uygun devrim stratejisinin formülasyonunu yapmış. Yoksa bazılarının yaptığı gibi, bu değişiklikleri görmezden gelip emperyalizmin 2. bunalım dönemindeki halk savaşı stratejisini aynen uygulamaya kalkarsan aradan 20 yıl da geçse olduğun yerde sayar durursun.

Halk savaşının ülkemizdeki farklılığını ortaya koyan bu formülasyondaki değişiklik sadece **öncü savaş** ile de sınırlı değildir. İkinci bir önemli nokta daha vardır, o da, **Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'nin kırlardaki ve kentlerdeki mücadeleyi bütünlük içerisinde ele almasıdır**. Bu bizim gibi ülkelerde savaşın yürütülüş biçimini belirleyen bir ilkedir. Bu yanı sıra **Birleşik Devrimci Savaş** olarak da ifade edilebilir. Bu ele alış aynı zamanda mücadelenin çeşitli alanları ve temel sınıfları arasındaki bağlantıyı da ortaya koyar.

Diğer önemli bir farklılık ise **Politik ve Askeri Liderliğin Birliği** ilkesidir. Şimdi, ben Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'nin 2. Bunalım dönemi halk savaşı stratejisinden farklılıklarını madde madde sayayım, haftaya da onları işleriz.

1- Ülkemizde halk savaşı, silahlı mücadeleyi temel alan bir öncü savaş aşamasını kapsar.

2- Halk savaşı, kır ve şehir diyalektik bütünlüğü içinde sürdürülecektir.

3- Ülkemizde halk savaşının başında kurtarılmış bölgelerin oluşturulması mümkün değildir.

4- Ülkemizdeki halk savaşının örgütsel ilkesi, Politik ve Askeri Liderliğin Birliği ilkesidir.

5- Ülkemizdeki halk savaşında, temel güçler işçi sınıfı, köylülük ve küçük burjuvazidir. İşçi sınıfı ve küçük-burjuvazinin devrimde oynayacağı rol, emperyalizmin 2. Bunalım Dönemi halk savaşlarına kıyasla artmıştır.

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ STRATEJİ ve TAKTİK:

“Stratejinin konusu, devrimin belirli bir aşamasını kabul ederek, emekçi sınıfının başlıca darbesinin doğrultusunu saptamak, devrimci güçlerin uygun düzenlenişi için (ana ve yedek güçler) plan hazırlamak, devrimin belirli aşaması boyunca bu planın gerçekleşmesi için savaştır. (...) Örneğin **strateji**, burjuvaziye karşı savaşımı sonuna kadar götürmeyi hedef edinmişse, taktik daha az önemli hedefleri amaç edinir; çünkü **taktik**, savaşımı, bütünüyle değil, şu ya da bu aşamayı, şu ya da bu çarpışmayı kazanmaya, devrimin belirli bir hızlanış ya da yavaşlama döneminde, belirli bir kampanyayı, somut durumun gereği olan belirli bir hareketi gerçekleştirmeye gayret eder. Taktik,

stratejinin bir parçasıdır, stratejiye bağlıdır ve stratejiye hizmet etmekle yükümlüdür.”

“**Strateji**, devrimin ana güçleri ve bu güçlerin yedekleriyle uğraşır. Devrim yeni bir aşamaya gelince strateji de değişir, ama belirli bir aşama boyunca strateji esas olarak değişmez... **Taktik**, emekçi sınıfının savaşım biçimleriyle, bu biçimlerin zincirleme kaynaşmasıyla uğraşır. Devrimin belirli bir aşamasını temel kabul eden taktik, devrimin karması ve alçalışmasına, hızlanma ve yavaşlamasına göre bir çok kez değişebilir.” (Stalin)

→ **KOMPRADOR BURJUVAZİ:**

Sanayi yatırımı yapmadan emperyalizmle işbirliği yaparak ülkeyi sömüren burjuva sınıfıdır. Bunlar emperyalizmin ülkedeki acentaları, şubeleri durumundadır. Ya emperyalist ürünlerin ülkedeki pazarlamacılığını yaparlar ya da yine emperyalizmle ortak olarak ya da onun adına montaj sanayini kurarlar. Emperyalist bankalarla, finans çevreleriyle iç içedirler. Kolay ve rahat para kazanırlar. Bu durum sömürge ve yeni-sömürgelerdeki burjuvaziye cazip gelir. Bu aynı zamanda yerli sanayinin gelişmesinin önünde engel durumundadır.

→ **BARIŞÇIL MÜCADELE:**

Egemen sınıflara karşı verilen mücadelede silahlı savaş, çatışma ve ayaklanmalar dışında kalan mücadele yöntemleridir. Propaganda ve ajitasyon çalışmaları, yayın faaliyetleri, ekonomik-demokratik talepli miting ve gösteriler gibi.

SINIF KİTAPLIĞI:

- ⇒ Bütün Yazılar (Mahir Çayan)
- ⇒ Devrimci Yol Hareketi'nde Tasfiyecilik ve Devrimci Çizgi (Devrimci Sol)
- ⇒ Bolşevik Parti Tarihi (Stalin)
- ⇒ Dünyayı Sarsan On Gün (John Reed-Sovyet Devrimi)
- ⇒ Politik Yazılar (Che Guevara-Küba Devrimi)
- ⇒ Sabah Tufanı (Han Suyin-Çin Devrimi)

Halk Savaşı - 2

-Geçen dersimizde ülkemizdeki halk savaşının Emperyalizmin 2. Bunalım Dönemi halk savaşı stratejisinden farklılıklarını saymıştık. Şimdi tek tek sırayla bunları işleyelim. Birincisinden sen başla Sinan.

-Ülkemizde Halk Savaşı, Silahlı Propagandanın Temel Mücadele Biçimi Olduğu Bir Öncü Savaşı Aşamasından Geçecektir:

Öncü savaşı ülkemizdeki halk savaşının ilk aşamasıdır. Bu aynı zamanda Emperyalizmin 2. Bunalım Dönemindeki halk savaşlarından ülkemizdeki halk savaşının farklılığını ortaya koyan en önemli özelliklerden biridir ve stratejik bir öneme sahiptir. Yani öncü savaşı öngörmeyen, bu aşamadan geçmesini hedeflemeyen bir halk savaşı stratejisinin başarıya ulaşma şansı yoktur.

-Neden yoktur?

-Yoktur çünkü, 2. Bunalım Dönemindeki ülkelerin ekonomik ve sosyal yapıları ve bunların emperyalizmle ilişkileriyle 3. Bunalım dönemindeki yeni sömürgelerin ekonomik ve sosyal yapılarıyla bunların emperyalizmle ilişkileri çok farklıdır. Geçen derslerimizde de işlemiştik. Emperyalizm ulusal ve sosyal kurtuluş savaşları karşısında ardarda yenilgiler aldıkça sömürgeleriyle ya da sömürgeleştirmek istediği ülkelerle ilişkilerinin biçimini, yöntemlerini de değiştirmiştir. Bu değişiklikler de ister istemez yeni-sömürge ülkelerin ekonomik ve sosyal yapısında, sınıflar arasındaki ilişki ve çelişkilerde 2. Bunalım Dönemi yarı-feodal ülkelere göre değişiklikler yaratmıştır. Daha önce de değindiğimiz gibi bu değişiklikler bizim gibi yeni-sömürge ülkelerde yarı-feodal ülkelere yani Çin ve Vietnam'da olduğu gibi kendiliğinden ayaklanma ve isyanların ortaya çıkmasının önünde de engel oluşturmuştur. Halk yine yoğun sömürü ve baskı altındadır, sürekli bir milli kriz vardır ama bu ülkelere olduğu gibi memnuniyetsizliğini, tepkilerini kendiliğinden patlamalarla dile getirmemektedir. Bu kendiliğinden patlamaların hiçbir şekilde ortaya çıkmayacağı anlamına da gelmez. Örneğin, Gazi ayaklanmasında olduğu gibi. Yeni-sömürge ülkelerde proletaryanın teori ve taktiklerini belirleyen önderler bunu çeşitli biçimlerde dile getirirken ülkemizde Mahir Çayan yeni-sömürgecilik döneminde ortaya çıkan bu durumu **Suni Denge** olarak nitelendirmiştir.

Yani halk düzenin şöyle ya da böyle değişmesini istemektedir ama ya bu memnuniyetsizliğini eylemlerle dile getirmemekte ya da eylemleri memnuniyetsizliğine denk düşen boyutta olmamaktadır. Öncü savaşının neden zorunlu bir aşama olduğunu anlamamız için önce suni denge dediğimiz kitlelerin bu pasif tutumunun nereden kaynaklandığını kavramamız gerekir. Onun için önce kısaca bunu tartışalım.

-Bu şimdi içinde bulunduğumuz durumu da izah eden bir belirleme sayıyorum. Halkın büyük çoğunluğu yıllardır eziliyor, düzenden memnuni-

yetsizliği hem de had safhaya ulaşmış gibi, bu çok geniş kesimler tarafından sözlü olarak ifade de ediliyor. İşçilerin, memurların bazen yüzbinlercesi çeşitli eylemler de yapıyor, hatta yer yer köylülerden de tepkiler çıkıyor ama bunların eylemleri yine de aslında beklentilerine, düzen değişikliği özelemlerine göre çok geri, pasif düzeyde kalıyor. Diğer yandan düzenden memnun olmayanların sayısı pasif de olsa tepki gösterenlerden çok daha büyük bir kesimi kapsıyor. Yani aslında düzene karşı öfke ve tepki görünenden çok, ama açığa çıkmıyor.

-Tamam işte suni denge dediğimiz şey de bu çelişik gibi görünen durumu izah etmek için ortaya konmuştur. Suni denge dediğimiz olguyu ortaya çıkaran nedenler nedir?

Birincisi; emperyalizmin **gizli işgal** yöntemidir. 2. Bunalım Döneminde yarı-sömürge ve sömürge ülkelerde sömürü, baskı, zulmün acımasızca uygulanması, devletin merkezi yapısının çok güçlü olmaması ve emperyalizmin fiili işgali özellikle kırsal kesimlerde halkın kendiliğinden bölgesel ayaklanmalarını, emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı silaha başvurmalarını kolaylaştırıcı bir rol oynuyordu. Ancak 3. Bunalım döneminde emperyalizm açık işgalle sömürgeleştirme yönteminden genel olarak vazgeçmiştir. Çünkü açık işgale tepki ve yerli halkın emperyalizme karşı savaşa katılımı çok daha yoğun ve hızlı olmaktadır. Bu nedenle sömürgeleri açık olarak işgal edeceğine bu ülkelerin egemen sınıflarını işbirlikçileri durumuna getirerek, ülkeyi ekonomik, askeri ve siyasal açıdan kendine bağımlı kılarak sömürsünü devam ettirmekte, bu ülkeler üzerinde hegemonya kurmaktadır. Yani **gizli işgal** dediğimiz yöntemi geliştirmiştir. Bunun sonucu olarak halk çıplak olarak düşmanını karşısında görememekte, emperyalizmin kuklası durumuna gelmiş olan devlet kurumlarını ve ordusunu kendi ulusal kurumları ve ordusu gibi görme yanılgısına düşmektedir. Bu nedenle açık işgal ordularına aldığı tavrı bu kurumlara alamamaktadır. Bu görüntüde ulusal gibi görünen yan halkın emperyalizme olan tepkisini nötralize etmekte, yumuşatmaktadır.

İkincisi; Emperyalizmin ve oligarşinin güçlü propaganda araçlarına sahip olması, medya tekeline elinde tutması, halkı burjuva kültürü bombardımanına tutarak etkilemeleri, halkı bölmede ve pasifize etmede kazandıkları tecrübe, insanların topluma yabancılaştırılması, yozlaştırma, dejenerasyon, sahte demokrasicilik oyunları, halkın zihnini bulandırabilmekte ve düşmanlarını 2. Bunalım Döneminde olduğu kadar açık ve net olarak görmesini engellemektedir.

Üçüncüsü; merkezi devlet otoritesi, gelişen kapitalist ilişkilerle birlikte 2. Bunalım Dönemindeki yarı-sömürge ve sömürge ülkelerdeki devlet otoritesinden çok daha fazla güçlenmiştir. Devlet ülkenin en ücra köşelerine kadar uzanabilmekte ve buralarda denetim kurabilmektedir. Büyütülmüş ve modern silahlarla donatılmış, iç savaş koşullarına göre örgütlenmiş ordu ve devlet güvenlik teşkilatlarıyla, neredeyse her mahalleye, en ücra kırsal alanlara kadar kurulan karakollarıyla devlet, halkın gözünde yıkılmaz

bir güç gibi görülür hale gelmiştir. Bunun yanında kendisine karşı gelişen en küçük kıpırdanışları bile zorla, şiddetle bastırması halkın gözünde devletin bu güçlü görüntüsünü daha da kuvvetlendirmektedir. Bu durum örgütsüz halkın düzenin değişmesini istese bile boyun eğmesini, “böyle gelmiş böyle gider” gibi kaderciliği benimsemesini, düzen içi çözüm arayışlarına yönelmesini kolaylaştırmaktadır.

Dördüncüsü; suni dengenin diğer bir ayağı olan **nispi refah**tır.

2. Bunalım dönemindeki sömürgeler yarı feodal özelliklere sahiptir. Köylü nüfus hem sayısal olarak büyük çoğunluktadır hem de feodalizm alt yapıda da varlığını büyük ölçüde sürdürmektedir. Halbuki bizim ülkemiz bu özellikleri göstermez. Feodalizm alt yapıda büyük ölçüde çözülmüş, kapitalist ilişkiler hakim üretim ilişkileri haline gelmiştir. Üst yapıda yani oligarşi içinde feodalizm temsil edilse de belirleyici güç değildir. Belirleyici güç işbirlikçi tekelci burjuvazidir. Emperyalizme bağımlı da olsa kapitalizmin gelişmesi ve giderek en ücra köylere kadar pazarını genişletmesi, halkın yaşam düzeyinde ve yaşam tarzında değişikliklere yol açmıştır.

Özellikle 50’li yıllardan itibaren hızla gelişen kapitalist pazar ilişkileriyle birlikte burjuva tüketim kültürü topluma empoze edilirken, geniş halk yığınları kapitalizmin nimetleriyle de tanışmışlardır. Daha 20-30 sene öncesine kadar şeker ve buğday ekmek bile geniş kesimler için lüks sayılırdı. Şimdi bunların lüks olması bir yana, elektronik cihazlar, radyo, televizyon, buzdolabı gibi aletler bile lüks olmaktan çıkarak ihtiyaç olarak görülüyor. Halk bir yandan geçim sıkıntısı, yoksulluk çekerken diğer yandan bunlara sahip olma olanaklarını zor da olsa yaratıyor. Ama bundan halkın bolluk ve gerçek bir refah düzeyine ulaştığı sonucu çıkarılmamalıdır.

Kapitalizmin yaşayabilmek için toplumsal üretimi durmadan arttırması ve ürettiklerini satabilmesi için de pazarını genişletmesi gerekir. Bunun için burjuvazi bir yandan tüketimi körüklerken diğer yandan kendine yeni pazar alanları açmak durumundadır. Bunu sağlamak için elektrik ve yol gibi alt yapı hizmetlerini kentlerden köylere doğru genişletme zorunluluğu duyar. Öyleki düne kadar gaz yağıyla aydınlanan, doğru dürüst şehirleri tanımayan insanlar birden, kapitalizmin sanayi ürünleri, elektronik aletleri, tüketim maddeleriyle yüz yüze gelirler.

İşte tüm bunlar halkın yaşam tarzında önemli değişiklikler yaratır. Halk belki yine geçim sıkıntısı, yoksulluk çekmektedir ama geçmiş yaşamlarına baktıklarında durumlarının o zamana göre daha iyi olduğunu düşünmektedir. Görünüşte de olsa kısmi düzelmeler vardır. Bu durum halkın düzene karşı olan tepkilerinde göreceli bir yumuşama yaratır. İşte Mahir Çayan, 3. Bunalım Döneminin yeni-sömürge ülkelerinde kapitalizmin yarattığı bu yaşam tarzındaki değişikliği **nispi refah** olarak adlandırmıştır.

-Peki ama halk durmadan yoksullaşıyor diyoruz, o zaman bu nispi refah nasıl tepkileri yumuşatıcı bir rol oynuyor?

-Nispi refahı sadece geçim şartlarında ilerleme ve gerilemeyi göz önüne alarak değerlendirirsek yanılgıya düşeriz. O zaman bu bizi nispi refahı

ücret-fiyat politikaları arasındaki dengeye, hayatın kısa süreli belli kesitlerine göre belirleme yanlısına götürür. Yani ücretlerde ve halkın geçim düzeyinde kısmi bir iyileşme olduğunda nispi refah vardır. Tersı durumda da ortadan kalkmıştır gibi.

Oysa, nispi refah olgusu sadece geçim şartlarındaki değişim olarak alıanamaz. Bu onun nesnel yanını oluşturur. Nispi refahtan asıl anlaşılması gereken, yukarıda da dediğim gibi halkın yaşam tarzında yarattığı değişikliktir. Bu onun aynı zamanda dūřünce ve davranışına da yansımaktadır. Çeliřkinin yumuşadığı görüntüsünü veren asıl olgu da esas olarak budur.

-Bu nasıl oluyor?

-şöyle: Feodalizmin açlık ve yoksulluk içinde kıvranan, karnını doyurmak için toprağa bağımlı olan köylüye sunacağı farklı bir alternatif yoktur. Yani köylünün zenginleşme, feodal boyunduruktan kurtulabilme, sınıf atlayabilme gibi umudu hemen hemen hiç yoktur. Ya verilene, karın tokluğuna razı olup ağaya hizmet edecektir. Ya da bunu kabullenmediğinde isyan edecektir. Üçüncü bir alternatifi yoktur. Oysa kapitalizmde halkın yaşamının sınırları bu kadar dar değildir. Kapitalizm topluma empoze ettiği tüketim kültürüyle birlikte görünüşte de olsa halka "bir çok alternatif" sunar. Daha çok çalışarak ya da aile fertlerinin mümkün olduğu kadar fazlasını çalıştırarak daha çok kazanma, mal mülk sahibi olma ve sınıf atlama olanağı umut olarak kitlelere empoze edilir. Bu umudun peşine takılan halk günlük geçim ve daha çok para kazanma peşine düşer. Düzen içindeki arayışlara daha çok yönelir. Ne kadar sömürüldüklerine bakmadan daha çok çalışıp, daha çok kazanma ve kapitalizmin nimetlerinden daha çok yararlanma isteği gibi çarpık bir kültür oluşur. Bu öyle bir çarpıklıktır ki örneğin; gecekonduda yaşıyordur, geçimini zar zor sağlıyordur. Oturduğu ev sağlıksızdır ama evi tamir ettirmek yerine dişinden tırnağından arttırdığıyla televizyon ya da çamaşır makinesi alır, sağlıksız koşullarda yaşamaya devam eder. Yaşam standardındaki değişim sahip olunan mülkle ölçülmeye başlanır. Böylece aslında daha sıkı bir sömürü kısılacı altına alınmışlardır. Fakat kapitalizmle birlikte yeni bir tüketim anlayışı ve yaşam felsefesi kazanan kitleler düzenden genel olarak memnun olmamakla birlikte, yaşamlarında eskiye göre bir iyileşme olduğu ve bunu düzen sınırları içinde daha da geliştirebilecekleri gibi bir umudu da beslerler.

-Mesela babamı örnek verebilirim. İlk başlarda okulda boykotlara, yürüyüşlere katıldığımı öğrenince "Ulan biz zamanımızda gidecek okul bulamıyorduk, sen kalkmışsın kendini okuldan attıracan. Sana ne harçlardan, sen okulunu oku ekmeğini eline almaya bak" derdi. İkna edene kadar amma uğraşmıştım.

-Benzer örneklerle her gün çokça karşılaşırız. Bu durum ölkemizde en somut ifadesini, yaygın olarak gördüğümüz "buna da şükür" ve bununla birlikte gelişen, ne pahasına olursa olsun daha fazla tüketme anlayışında bulur. Temelini nispi refahtan alan ama aynı zamanda devletin güçlölük imajı ve yenilmezlik düşüncesiyle birleşen kaderci bir felsefenin ürünü-

dür. Halk her şeye rağmen yaşam koşullarını iyileştirmek için mücadeleye girdiğinde devleti karşısında bulmakta ama kafasındaki devletin yenilmezlik imajı onu devletle çatışmaktan da alıkoymaktadır. Gözündeki güçlü devlet karşısında elindeki olanakları yitirmekten ya da daha kötü yaşam koşullarına mahkum edilmektense varolanla yetinmeyi tercih etmektedir.

Bu şartlar altında eğer devrimci bir müdahale olmazsa örgütsüz, burjuvazinin kültür bombardımanı ve ideolojisinin etkisi altında kalan halk yaşamından, düzenden memnun olmasa da sonuçta haline şükredip, verilenle yetinmektedir. Örneğin, yoksulluktan, sefaletten, haksızlıklardan bahsederler ama iş düzenden memnuniyetsizliği ifade etmeye, bunu eyleme dökmeye gelince **“bananeci”** kesilirler. **“Düzeni değiştirmek bize mi kaldı”** derler. Düzeltecek başka birilerini beklerler. Ülkemizde küçük üretimin yaygınlığı genelde küçük-burjuva yaşam tarzına karşı güçlü bir özlem yaratmıştır. Daha fazla bir şeye sahip olma, sınıf atlama özlemi kitleleri düzen sınırları içine hapseder. Politik gelişmelere karşı kayıtsız kalmayı artırır. Eğer kitlelerdeki memnuniyetsizliği, doğru araç ve yöntemlerle, doğru bir mücadele çizgisiyle düzene karşı harekete geçirecek bir devrimci alternatif yaratılamazsa, düzen partileri halkı rahatlıkla peşlerinden sürükleyebilirler.

Bu nedenle halkın maddi yaşam şartlarında sürekli bir geriye gidiş, gerileme, yoksullaşma olsa bile halkın davranışlarına yön veren bu yaşam felsefesi kırılmadığı, etkisizleştirilemediği sürece nispi refah olgusu suni dengeyi oluşturan faktörlerden biri olarak ele alınmak durumundadır. Yani sorun, çarpık kapitalizmin halkta oluşturduğu **bilinç yanılgısı** olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle mücadelenin temel hedefini, halkın bu bilinç yanılgısından kurtarılması oluşturmaktır.

-Peki bu bilinç yanılgısından halk nasıl kurtulacak? Ömer sen söyle.

-Öncelikle halka bu düzenin onların talep ve özelemlerine cevap veremeyeceğini, daha iyi yaşam koşullarına, ezilmeden, horlanmadan yaşayacakları, kendilerinin efendisi olacakları bir düzene ancak devrimle ulaşabileceklerini kavratmamız gerekir. Burjuva partilerinin ve göstermelik demokrasinin, parlamentonun sahteliğini ortaya çıkartmak, bunu halkın görmesini sağlamak gerekir. Bu da sadece sefalet edebiyatı yaparak, reformist, pasifist çalışma tarzlarıyla mümkün olamaz. Her şeyden önce bu, günlük geçim derdi altında boğulan halkı emperyalist medya ve yayınların etki alanından çıkarmak, dikkatleri devrim hareketine çekmekle mümkündür. Bu da ancak halkın düzenden memnuniyetsizliğini ön plana çıkaracak, düzen değişikliği talebine cevap verecek, bu değişikliğin mümkün olduğunu kavratacak mücadele anlayışıyla hareket eden, silahlı mücadele veren ciddi devrimci bir alternatifi halkın karşısına konulmasıyla mümkündür.

-Şimdi toparlarsak, suni dengeye nelerin yol açtığını anlattık. Dolayısıyla suni denge bizim gibi yeni-sömürge ülkelere özgüdür. Bu aynı zamanda 2. Bunalım Döneminin yarı-sömürge ve sömürgelerinden farklı olarak yeni-sömürgelerdeki değişikliklerin ortaya çıkardığı bir sonuçtur. Yani yeni-sömürgelerde, 2. Bunalım Döneminin yarı-sömürgeleri ve sömürgele-

rindeki gibi bir halk savaşının aynen neden uygulanamayacağını, orada-kiler gibi kendiliğinden isyan ve silahlı ayaklanmaların neden olmadığını sebeplerini ortaya koymaktadır.

Konumuzun başına dönersek, öncü savaşı aşamasını öngörmeyen bir halk savaşı stratejisinin başarıya ulaşması mümkün değil demiştik. Neden? Çünkü öncelikle demin anlattığımız suni denge olgusunun yıkılması gerekir. Bu yıkılmadan, bunun yıkılmasını sağlayacak bir aşama yaşanmadan halkın silahlı savaşa katılımını sağlamak, devrimin temelini oluşturacak silahlı bir halk ordusunu kurabilmek mümkün değildir.

Yani ülkemizdeki gibi emperyalizmin gizli işgalinin söz konusu olduğu, faşizmin sürekli bir nitelik kazandığı, suni dengenin var olduğu koşullarda, kitleleri devrim safına çekebilmek ancak silahlı propaganda temelinde yürütülecek bir öncü savaşı ile mümkündür. Silahlı propaganda temelinde yürütülecek bu öncü savaşı, halkı oligarşinin ideolojik ve siyasi etki alanından çıkaracaktır. Oligarşiyi doğrudan hedef alarak, düzenin tüm gücünün demagoji ve yaygaradan ibaret olduğunu ortaya koyacaktır. Oligarşi karşısında güçlü bir devrimci örgütün varlığını alternatif olarak gösterecek, halka hedef gösterip bilinçlendirecek ve günlük geçim derdinin dar kalıplarından kurtulmasını sağlayarak köklü çözümler aramaya itecektir.

-Selim Abi, öncü savaşı sol içinde üzerinde en çok tartışılan, demagoji malzemesi yapılmak istenen konulardan biri sanıyorum. Zaman zaman okulda da tartışması oluyor.

-Evet, hem de 25 yıldır süren bir durum bu. Kimileri öncü savaşını, halktan kopuk üç-beş kişinin sürdürdüğü silahlı eylemler olarak göstermek istemiş, kimileri öncü savaşını sadece silahlı eylem yapmak, kitlelerin de gerçekleri görerek kendiliğinden öncünün peşinden gideceği gibi basit değerlendirmelere yönelmişlerdir. Elimdeki şu Devrimci Sol'un THKP-C ve İki Sapma adlı broşüründe bu konuda şöyle deniyor: **“Öncü savaşı; silahlı propagandanın temel olduğu, diğer mücadele biçimleriyle (ekonomik-demokratik-ideolojik ve barışçıl politik mücadele) bütün olarak bir evreyi kucaklar.”** Buradan da anlaşıldığı gibi öncü savaşı karikatürize edilmeye çalışıldığı gibi ne sadece üç beş silahlı grubun silahlı eylemidir ne de diğer mücadele biçimlerini reddeder.

Şimdi burada ne deniyor? “Diğer mücadele biçimleriyle bütün olarak bir evreyi kucaklar.” Demek ki mücadele sadece silahlı propagandayla sınırlı tutulmuyor. Bunu diğer mücadele biçimleriyle birlikte almak demek, diğer mücadele alanlarında örgütlü olmayı da zorunlu kılar. Yoksa eğer asgari ölçüde de olsa ekonomik-demokratik mücadele vermek kitleler içinde örgütlü olmadan nasıl mümkün olacak? Şimdi bu mücadeleyi bu bütünlük içinde sürdürebilmek ise üç- beş kişinin yapabileceği bir şey olmayacağına göre, halkın çeşitli kesimleri içinde örgütlenmiş bir organizasyona sahip olmayı gerektirir. Bu organizasyon ise bir parti ya da parti fonksiyonu görebilecek bir örgüttür. Aslında bu tür eleştirileri muhatap bile almamak gerekir. Çünkü şöyle geriye dönüp bir bakalım. Ekonomik-de-

mokratik mücadele alanında da en önde olan ve yaygın çalışmayı yürüten de yine her ne hikmetse silahlı mücadeleyi savunan Devrimci Sol yani DHKP-C olmuştur. Örneğin, Ortadoğu'daki emperyalist savaşta Devrimci Sol Türkiye'deki emperyalist ve işbirlikçisi kurumlarına, emperyalist hedeflere karşı bir çok silahlı eylem gerçekleştirmişti ama aynı zamanda diğer mücadele yöntemlerini de yani yasal, yasadışı gösterileri, propaganda, ajitasyon gibi barışçıl mücadele biçimlerini de en yaygın olarak kullanan, kitle eylemlerini hayata geçirmek için çaba sarfeden yine Devrimci Sol'du. Şimdi bunu öncü savaşını üç-beş kişinin işi gibi görenlere ya da öncü savaşını sadece silahlı eylem yapmak olarak anlayanlara anlatsan anlayamaz bile. Çünkü o öncü savaşını bir avuç insanın oligarşiye karşı kördöğüşü gibi görüyor. Halbuki öncü savaş tek başına sadece silahlı propaganda olmadığı gibi üç-beş kişinin mücadelesi de değildir. Öncü savaşımdan anlaşılması gereken halkın taleplerinin çeşitli mücadele yöntem ve taktiklerle öne çıkarılarak, bu somut talepler etrafında halkın bilinçlendirilip, örgütlenmesidir. İşte bu çeşitli mücadele ve taktikler içinde silahlı propaganda temel mücadele biçimi olarak kullanılır. Ama bu temel mücadele biçimi diğer mücadele biçimleriyle birlikte verilir. Hatta bazı durumlarda, anlarda mücadelenin silahlı propaganda yanı, diğer mücadele yöntemlerine göre tali planda bile kalabilir. Temel olan silahlı propagandadır ama bu konuda da dogmatik, şematik de davranılmaz. 80 öncesinde öncü savaşını sadece silahlı mücadele vermek olarak algılayıp, diğer mücadele biçimlerini ve buna uygun örgütlenmeyi küçümseyen siyasetler de oldu. Bu çizgi de o zaman Devrimci Sol tarafından THKP-C çizgisinden sapma olarak değerlendirilip, sol sapma, fokoculuk olarak eleştirmektedir.

-Ben bir örnek vereyim mi Selim Abi. Mesela bildiğim kadarıyla 12 Eylül'den sonra ilk memur derneğini kimse yanaşmazken sanıyorum 89 yılında Devrimci Sol kurmuş. Daha sonra da ilk memur sendikasını. Bunları meşrulaştırana kadar bir sürü insan gözüaltına alınmış, işkenceden geçmiş. Daha sonra da açılan yoldan diğerleri gelmiş. Bugünse bu sendikalarda yüzbinlerce memur örgütleniyor.

-O kadar uzağa gitmeye de gerek yok. Mesela bugün ortaya çıkan şu Susurluk kazasından sonraki gelişmelere bir bakalım. Hesap sormak, halkın tepkilerini açığa çıkarmak ve bu tepkileri devrime kanalizetmek için en çok kim çaba harcıyor, iş yapıyor. Eksiği gediğiyle yine ortada DHKP-C var. İlk günlerde ortada bir görünen bir kaybolan reformist ÖDP'yi bir kenara koyarsak genel olarak solun varlığı bile belli olmuyor. Zaten bugün artık kimsenin üç-beş kişi tartışması yapabilecek durumu yok, o süreç büyük ölçüde aşılmış durumda. Ancak silahlı mücadele üzerine tartışmalar zaman zaman hala oluyor. Bitmez de. Ama ne kadar tartışılırsa tartışılın yine en doğru cevabı hayatın kendisi, pratik veriyor.

Önemli bir nokta daha var. Kısaca onu da belirteyim daha geniş olarak haftaya tartışırız. O da teoriye nasıl bakılması gerektiği konusudur. Şimdi biz de burada öncü savaşını, silahlı mücadeleyi tartışıyoruz ve Mahir Ça-

yan'ın bu konudaki tespitlerinden yola çıkıyoruz. Ancak şunu da gözden uzak tutmamak gerekiyor, Mahir Çayan Türkiye devriminin stratejisini çizmiştir ve bu stratejiyi de doğru buluyoruz. Ancak bunun hayata geçirilmesinde de mekanikliğe ve dogmatizme düşmemek gerekir. Çünkü o günden bu yana 25 yıl geçmiş. Bu süre içinde Türkiye'de ve toplumda mutlaka değişimler, gelişmeler yaşandı, yaşanıyor. Dolayısıyla bu değişiklikleri, gelişmeleri gözardı ederek şabloncu bir mantıkla olaya yaklaşmamak gerekir. Yoksa eleştirdiğimiz oportünizmin durumuna da biz düşmüş oluruz. Dediğim gibi bu konuyu kalan bölümlerle birlikte haftaya daha geniş tartışırız. Şimdi biraz da günlük gelişmeler üzerine konuşalım. Susurluk konusunda ne yapıyoruz biraz da onu tartışalım.

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ SÖMÜRGE:

Emperyalist ülkeler tarafından işgal edilmiş olan ülkelere denir. Bu ülkelerin tüm yeraltı, yerüstü zenginlikleri, üretimi tümüyle işgalci ülkenin denetimi altına girmiştir. İşgal edilmiş olan sömürge, işgal eden ülke tarafından kendi toprağının bir parçası olarak görülür. 1876-1914 yılları arasında yeryüzünün 139,9 milyon kilometre karelik toprakları üzerinde 65 milyon karelik sömürge vardı. Yani yeryüzünün yaklaşık yarısı sömürgeydi. Yarı-sömürgelerde buna eklendiğinde bu çok daha yüksek bir orana ulaşıyordu.

→ YARI-SÖMÜRGE:

Sömürgeciliğin yaşandığı çağda askeri olarak işgal edilmeyen ancak bir takım ticari anlaşmalarla sömürülen ülkelere denir. Örneğin, Osmanlı İmparatorluğu 1838 tarihinde İngiltere ile yaptığı ticaret antlaşmasıyla yarı sömürge olmuştu.

→ YENİ-SÖMÜRGE:

Emperyalizmin 2. Paylaşım savaşından sonra 3. Bunalım döneminde geliştirdiği sömürgecilik biçimidir. Ülke emperyalizmin askeri güçleri tarafından açık olarak işgal edilmemiştir. Ancak ülkenin egemen güçleri emperyalizmin işbirlikçileri haline getirilmiştir. Ülke ekonomisi emperyalizme bağımlı olarak gelişmektedir. Çeşitli ticari, askeri, siyasi anlaşmalarla ülkenin emperyalizme bağımlılığı pekiştirilmiştir. Dıştan bakıldığında yeni-sömürge ülke bağımsız gibi görünür, kendisine ait parlamentosu, ordusu, bir devlet mekanizması vardır. Ama bu görünümdedir. Aslında bunların tümü emperyalizmin uydusu durumundadır emperyalizmin ülkedeki varlığını gizleyen bir örtü görevi görürler.

Halk Savaşı - 3

-Evet arkadaşlar, geçen hafta kaldığımız yerden devam edelim. Önce geçen derslerimizde işlediğimiz konuları kısaca bir hatırlayalım. Ülkemizde devrimin silahlı bir halk savaşıyla mümkün olabileceğini ve bu halk savaşının Emperyalizmin 2. Bunalım Dönemi halk savaşlarından farklılıklar içerdiğini söylemiştik. Nedenlerini ise emperyalizmin 3. Bunalım dönemindeki yeni-sömürgecilik ilişkilerine ve bunun ülkemizde yol açtığı değişikliklere bağlamıştık. Bu değişiklikler ülkemizdeki halk savaşında 2. Bunalım dönemindeki halk savaşlarına göre farklılıklar yaratır demiştik. Bunlar, 1-Ülkemizde halk savaşının *silahlı propagandanın temel mücadele biçimi olduğu bir öncü savaşı* aşamasından geçmesi, 2- Halk savaşının şehir-kır diyalektik bütünlüğü içinde *Birleşik Devrimci Savaş İlkesine* göre biçimleneceği, 3- Ülkemizde halk savaşının başından itibaren *kurtarılmış bölgelerin* olmayacağı, 4- Ülkemizde halk savaşının örgütsel ilkesinin *Politik-Askeri Liderliğin Birliği İlkesi* olduğu ve temel güçlerin *işçi sınıfı, köylülük ve küçük burjuvazinin* olduğu şeklindeydi. Geçen hafta da öncü savaşını işlemiştik. Şimdi buna ilişkin sorusu olan veya anlaşılmayan, eksik bıraktığımız noktalar varsa önce onları bitirelim, sonra diğer başlıklara geçelim.

-Benim sorularım var, dedi Selma. Şimdi şunu anladım: Emperyalizmin 2. Bunalım dönemi dediğimiz dönemdeki yarı-feodal, sömürge ve yarı sömürge ülkelerle bizim gibi yeni sömürge ülkelerin durumu farklı. Yeni-sömürgecilik ilişkilerinin farklılıkları ve bunun devrimci mücadelenin gelişimini nasıl etkilediğini anladım sanıyorum. Dolayısıyla halk savaşını geliştirmek için önce halkı oligarşinin ideolojik, siyasi, kültürel etki alanından çıkararak dikkatini devrimci hareket üzerine çekecek, oligarşiyi doğrudan hedefleyen, düzenin yıkılamaz olmadığını ve hedeflerin ne olması gerektiğini göstererek halkı bilinçlendirip bu hedeflere yöneltecek, devrimci güçlü bir örgütün olduğunu göstererek halka güven verecek bir öncü savaşı verilmesinin zorunlu olduğunu söyledik.

Bu öncü savaşının ise politik mücadelenin en üst biçimi olan silahlı propagandayı temel alan ama ekonomik, demokratik, ideolojik, politik diğer mücadele biçimleriyle bunu bütünleştiren bir öncü savaşı olması gerektiğini belirttik. Şimdi sorum şu: Birincisi silahlı propaganda neden temel mücadele biçimidir? İkinci olarak da, bu silahlı propaganda nasıl verilecek? Bunları öğrenmek istiyorum.

-Tamam. Sırayla gidelim. Daha önce de ülkemizin emperyalizmin gizli işgali altında, demokratik hak ve özgürlüklerin oldukça kısıtlı olduğundan ve bunların kullanılmasına bile tahammül gösterilmediğinden, oligarşinin halkın ekonomik ve demokratik taleplerini karşılayacak gücü olmadığından, en ufak demokratik hareketlerin bile baskı ve zor ile ezildiğinden bahsetmiştik. Üstelik halkın üzerindeki bu baskı ve zor yetmişli yıllardan bu yana giderek daha da arttı. Bugün kontrgerilla devlet oldu diyoruz. Bu

şartlar öncü savaşının temel mücadele biçimi olan silahlı propagandanın önemini daha da artırmaktadır. Çünkü faşizmin olduğu böyle bir ülkede, düzenin pisliklerini ortaya sermenin, halka siyasi gerçekleri açıklamanın ve hedef gösterip bu hedefe yöneltmenin, halkın tepkilerini ve taleplerini yansıtır ve bu taleplere çözümler üretmenin ve halkı bu çözümler etrafında örgütlemenin temel yolu silahlı propagandadır. Yani silahlı propaganda burada politik kitle mücadelesinin en üst biçimi, bir siyasal mücadele aracı olarak kullanılmaktadır. Ama daha önce de dediğimiz gibi bu mücadele ekonomik, demokratik, ideolojik ve diğer politik mücadele biçimleriyle birlikte, halkla ve halkın talepleriyle bütünleşebildiği ölçüde temel mücadele yöntemi olma işlevini görür. Aksi taktirde bunlardan soyut olarak ele alındığında sadece silahlı eylem olarak kalır ve beklenen sonuçları yaratmaz.

Silahlı propagandanın izleyeceği hat tüm alanlardaki mücadele ve örgütlülüğün düzeyine göre belirlenir. Silahlı propaganda en üst boyutta ve etkili bir propaganda aracı olarak sürdürülürken, diğer mücadele biçimleri de bu üst mücadele biçimine göre şekillenir ve yoğunlaşırlar. Silahlı propagandanın belirleyiciliğinde atılan her yeni adımla mücadelenin düzeyi yükselir. Devrimci hareket halkı etkiler, dikkatlerini devrimci hareket üzerine çeker, gündemi belirleyerek veya gündemin önemli bir odağı haline gelerek düzene alternatif bir güç olduğunu gösterir.

-Peki Selim Abi, silahlı propaganda olmadan diğer mücadele biçimleri verilemez mi?

-Verilir elbette. Soruna sürecin bütünü açısından bakmak gerekir. Zaman olur örgütsel nedenlerle üst boyutta silahlı mücadele yürütülemez veya taktik olarak bir dönem üst boyutta silahlı mücadeleye başvurulmayabilir. Bu durumlarda diğer mücadele biçimleri ön plana çıkar. Ama bu belirli bir süreç için geçerlidir. Eğer sorun örgütsel eksikliklerden, nedenlerden kaynaklanıyorsa bunu hemen gidermeye çalışmak gerekir. Çünkü silahlı mücadeleyi, halk savaşını esas almadan, diğer mücadele yöntemleriyle verilecek bir mücadelenin devrim yapma şansı olmadığını söylüyoruz. Bu halka kaçırıldığı noktada zaten pratik olarak silahlı halk savaşı stratejisinden uzaklaşıyor demektir.

Silahlı propagandanın nasıl, hangi araçlarla verileceğine gelince: Bu biçim olarak bir askeri savaş taktiği olan **gerilla** tarzıdır. Çin ve Vietnam'da da düşmanla cephe savaşına girecek düzenli orduların kurulmasına kadar verilen silahlı mücadelenin biçimi gerilla savaşıdır. Bu ülkelerde yürütülen gerilla savaşı, varolan ayaklanmaları geliştirmek, bilinçli ve örgütlü hale getirmek amacını taşımış ve düzenli ordular aşamasına geçtikten sonra ise cephe savaşlarına bağlı olarak sürdürülmüştür.

Ülkemizde ise kırlarda ve şehirlerde yürütülecek devrimci mücadelede gerillanın temel alınması Çin ve Vietnam'da olduğu gibi onun askeri bir taktik olarak kullanılması ve ayaklanmaları geliştirici fonksiyonu değildir. Bunları da dışlamamakla birlikte asıl neden gerillanın **propaganda** ve **halkı örgütlemenin** bir aracı olarak kullanılmasıdır. Yani bu noktada gerilla

savaşı halka siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının, politik kitle mücadelesinin bir aracı olarak ele alınmaktadır. Bu, aynı zamanda Çin ve Vietnam gibi ülkelerle bizim gibi yeni-sömürge ülkelerdeki gerilla savaşı arasındaki farklılığı da ifade eder. Oralarda askeri bir taktik olurken bizde esas olarak devrimcilerin elinde siyasi bir mücadele aracı olmuştur. Zaten bu farklılığı ortaya koymak için ülkemizdeki halk savaşına Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi (PASS) denilmiştir. Mahir Çayan buna bağlı olarak şöyle diyor: **“Silahlı propaganda, askeri değil politik mücadeledir. Ferdi değil, kitlevi mücadele biçimidir.(...) Bireysel terörizmden amaç ve biçim olarak farklıdır.”**

Sol bu konuda da çarpıtma yaparak Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisini sadece tek tek askeri eylemler, bu stratejiye göre örgütlenen ve gerilla savaşı veren örgütleri de sadece hücre örgütlenmeleri gibi göstermeye çalışır. Oysa PASS sadece askeri eylemleri kapsayan bir strateji olmadığı gibi, bu stratejiye göre örgütlenen örgütler de sadece gerilla savaşı veren bir örgütlenme değildir. Aynı zamanda politik bir örgütlenmedir. Bu politik-askeri örgütlenme ekonomik-demokratik, ideolojik, politik mücadelenin barışçıl ve barışçıl olmayan, yasal, meşru, yasadışı biçimlerini hayatın ihtiyaçlarına göre alan ve bölgelerde değişik örgütlülüklerle sürdürür.

-Sendikalarda, derneklerde örgütlenme, yasal yayın, kültür-sanat faaliyetleri, legal-illegal komiteler, platformlar vb. kurma gibi değil mi?

-Evet, bu örnekler sayılabilir.

-Selim Abi, Peru'daki gerillaların konsolosluk baskınını silahlı propaganda olarak değerlendirebiliriz değil mi?

-Evet. Gerillalar yaptıkları bu baskınla güçlü bir propaganda olanağı elde ettiler. 20 tane gerilla Peru hükümetini kıpırdayamaz hale getirdi. Eylemin kendisinin Peru hükümetinden hoşnutsuz, düzenin değişmesinden yana olan halkta MRTA'ya yani Tupac Amaru Devrimci Hareketi'ne karşı bir sempati yaratacağı ve halka moral aşılayacağı kesin. Öte yandan Fujimori rejimine darbe vurarak teşhir etmekte, görüldüğü kadar güçlü, yıkılmaz olmadığını göstermektedir. Elbette sorun tek bir eylemle bu siyasi sonucu yaratmak değildir. Bu mümkün de olmaz. Sorun bu ve benzeri eylemleri diğer eylem ve mücadele biçimleriyle bütünleştirerek bir çizgi şeklinde sürdürebilmektir. Silahlı propagandanın işlevi ancak süreklileştirilmiş böyle bir çizgiyle yerine getirilebilir. Gerilla savaşı kırlarda ve şehirlerde genişlemeyi, yaygınlaşmayı ve giderek halkı daha kitlesel olarak bu savaşa katmayı hedefler. Bu yapılamadığı takdirde zaten silahlı halk savaşı gelişmiyor demektir.

-Bir soru da ben sorabilir miyim Selim Abi?

-Sor tabii.

-Öncü savaşı, halkın devrim safına çekilmesi, savaşa katılacak biçimde örgütlenmesi için zorunlu olarak geçilmesi gereken halk savaşının bir aşamasıdır diyoruz. Peki bu aşama ne zaman sona erer?

-Şimdi onu bugünden söyleyebilmek falcılık gibi bir şey olur. Ne zaman

sona ereceğini bugünden kestiremeyiz. Yani silahlı propagandanın temel alınması gerektiği yer ve koşullarda öncü savaşı sürer ve belirleyicidir. Silahlı propagandanın tali plana düştüğü, belirleyici olmaktan çıktığı yer ve koşullarda, öncü savaşı aşaması bitmiş demektir. Bu konuda Devrimci Sol'un THKP-C ve İki Sapma broşüründe şöyle deniyor: *"...Sunî dengenin kırılmasıyla orantılı olarak savaşın kitleselleşmesi ve yaygın bir karakter almasıyla, öncü savaşının temel mücadele biçimi olan silahlı propaganda da temel özelliğini yitirir; savaş düzenli ordulara dönüştüğünde ise, gerilla savaşı düzenli ordulara yardımcı bir rol oynayarak, düzenli ordulara tabi bir fonksiyona sahip olur."* Ancak bu süreçler birbirinden bıçakla kesilir gibi ayrılmaz, yani biri biter peşinden diğeri başlar şeklinde mekanik olarak kavranmamalıdır. İki sürecin iç içe geçtiği ara aşamalar da olacaktır.

Evet, bu kadar yeter sanırım. Şimdi biraz da öbür konuları işleyelim. İkincisini, Birleşik Devrimci Savaş İlkesi meselesini de sen aç Sinan.

-Ülkemizde Halk Savaşı Birleşik Devrimci Savaş İlkesine Göre Biçimlenecektir.

Birleşik Devrimci Savaş, kır ve şehirlerdeki gerilla savaşının birbirinden kopmaz bir şekilde bütünlük içinde ele alınması demektir. Bu yine bizim gibi yeni-sömürge ülkelerle, Çin ve Vietnam gibi yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerin halk savaşları arasındaki bir farklılıktır. Bu farklılık nereden kaynaklanıyor kısaca onu izah edeyim.

Şimdi bir kere bu ülkelerde emperyalizmin açık bir işgali vardır. Ama emperyalizm ancak büyük şehirleri ve ulaşım merkezlerini fiili olarak denetim altında tutabilmektedir. Geniş kırlık alanlarda ise bu denetimi sağlayamamaktadır. Şehirlere göre denetimi çok daha zayıftır. Dolayısıyla devrimciler ve geliştirilecek mücadele için buralar daha kolay hareket alanı sağlamaktadır. İkincisi bu ülkelerde feodal ilişkiler hala belirleyici üretim biçimidir. Köle gibi çalıştırılan, ağır bir sömürü altında olan yoksul köylülerin kendiliğinden ayaklanmaları sözkonusudur. Büyük şehirlerde gelişen kapitalizm henüz cılızdır ve devrim yapabilecek bir proletarya nicelik ve nitelik olarak yoktur. Ama öte yandan kendiliğinden ayaklanan ve ayaklanmaya hazır devrimci dinamiklere sahip geniş köylü yığınları vardır. İşte bu nedenlerden dolayı bu ülkelerde devrimin temel gücünü köylüler oluştururken temel mücadele alanı da kırlar olmuştur. Şehirlerdeki mücadele kırsal alandaki mücadeleye sadece destek olacak biçimde ele alınmıştır.

Bizim ülkemizde ise durum oldukça farklıdır. Bu farklılıkların ne olduğunu daha önce tartışmıştık. Neydi bunlar? Ülkemizde emperyalizme bağımlı olarak çarpık da olsa kapitalizm gelişmiştir ve hakim üretim tarzıdır. Buna bağlı olarak da feodalizm büyük ölçüde tasfiye edilmiştir. Kapitalizm kırlarda gelişirken egemen sınıfların baskı güçleri de kırsal alana yerleşmiştir. Şehirler kadar olmasa bile buralarda da denetimini büyük ölçüde artırmıştır. Kırdan şehirlere doğru büyük bir göç yaşanmıştır. Kentlerde

nüfus çoğalıp kentleşmeyi artırırken, gelişen kapitalizm işçi sınıfının da çoğalıp gelişmesini beraberinde getirmiştir. İşte tüm bu gelişmeler sonucunda kentler ekonomik, sosyal yapısı ve barındırdığı sınıfsal çelişkilerle devrimci mücadelenin gelişiminde geçmişe oranla çok daha önemli rol oynamaya başlamıştır.

Bu gelişmeleri dikkate alan yeni-sömürge ülkelerdeki bir çok devrimci hareketler stratejilerinde de buna göre değişiklikler yapmışlardır. Değişen ekonomik, sınıfsal ve askeri koşullarla birlikte mücadele kır-şehir bütünlüğü içerisinde ele alınmaktadır. Kapitalizmin gelişmesiyle kırsal alanda devrim aleyhine oluşan dezavantajlarla, kentlerin yeni mücadele alanları için ortaya çıkardığı avantajları doğru bir biçimde değerlendirmeden devrimin kazanma şansı yoktur. Yani ne sadece kırları temel alarak buralara sıkışmış bir devrimci hareketin, ne de şehirleri temel alarak sadece şehirlerde örgütlenen bir devrimci hareketin devrimi gerçekleştirebilme şansı yoktur. Belki geçici olarak belli bir başarı sağlar ama uzun vadede kısır bir döngüye hapsolması kaçınılmazdır. Devrimci Sol broşürlerinden aldığımız şu alıntıları okuyalım isterseniz:

“...Devrimciler zaman geçirmeden şehir-kır diyalektiği bütünlüğü perspektifiyle, tüm eksik ve deneksizliklerini gidererek bu tür örgütlenmeye hız vermelidir.” Bu 1980’de THKP-C ve İki Sapma adlı broşürde yazılmış.

1983 yılında yazılmış olan *Hareketimizin Gelişimi ve Devrimci Mücadele* isimli broşürde de şöyle deniyor: **“...savaş (...) bugünkü aşamada şehirler ağırlıkta olmak kaydıyla, kırlarda ve şehirlerde Birleşik Devrimci Savaş perspektifiyle sürmelidir. Düşmanla savaş şehirlerde ve kırlarda gelişecek şekilde yetkinleştirilmeli, mücadele bu alanlarda bugünden yarını hedefler tarzda yaygınlaştırılmalıdır. Sadece şehirlere veya kırlara sıkışmış bir hareketin günümüz koşullarında başarı şansı yoktur”.**

-Ben bir soru sorabilir miyim? Bu işlediğimiz konuda ve alıntılarda şehir ve kırdaki mücadelenin birlikte geliştirilmesinden bahsediyoruz. Bu bana yanlış da gelmiyor. Ancak ben daha önce Bütün Yazıları okumuştum, aldığım notlarda da var, burada öncü savaşının aşamaları farklı biçimde formüle edilmiş. Şöyle diyor: Birinci aşama: Şehir gerillasını yaratma, ikinci aşama: Şehir gerillasını geliştirme ve kır gerillasını yaratma, üçüncü aşama: Şehir gerillasını yaygınlaştırma, kır gerillasını geliştirme, dördüncü aşama ise kır gerillasını yaygınlaştırma aşamaları. Şimdi bu ikisi gelişmiyor mu?

-Doğru, aynı şeyler değil. Yalnız hatırlarsan geçen dersimizin sonunda kısaca hatırlatma yapmıştım. Teoriyi dogmatik görmememiz gerektiği konusunda. Madem yeri geldi biraz daha açayım. Senin saydığın sıralamayı Mahir Çayan 1971 koşullarında formüle etmiştir. Bütün yazılarda kırlar temel mücadele alanı olarak ele alındığı halde Mahir Çayan neden böyle bir formülasyona gerek duyduğunu da o günkü koşullara göre açıklamıştır. Onlar nelerdir? Bütün Yazılar’dan okuyalım daha iyi anlarsınız. Şu bölümü sen oku Ayşe:

- “Neden şehir gerillası ile gerilla savaşına başlandı? Savaşa, şehir gerillası ile başlamanın sebebi ikilidir.

A) Objektif nedenler:

a) Savaşçı bir örgütün varlığını kitlelere duyurmanın şehirlerde daha olanaklı olması.

Çünkü, propaganda ve kamuoyunda tanınma olanakları açısından başlangıçta şehir, kıra nazaran daha avantajlıydı.

b) Küçük-burjuva anlamda da olsa, Dev-Genç’in büyük şehirlerde yürüttüğü devrimci şiddet hareketleri ve de, kitle eylemleri, daha sert ve üst düzeyde silahlı eylemlerin yadırganmayacağı uygun bir ortam yaratmıştı.

B) Subjektif neden:

Hem silahlı propagandayla hazırlık döneminde işleri gevşek olarak ele almamızdan, hem de, silaha sarılmakta geç kalmamızdan dolayı, kır gerillası için gerekli teçhizat, tecrübe, mühimmat gibi maddi ve manevi ön koşullardan yoksunduk.

İşte bu objektif ve subjektif şartlardan dolayı partimiz, gerilla savaşına şehir gerillası ile başlamıştır.”

-Gördüğünüz gibi, eğer, teoriyi mekanik olarak yorumlarsak Mahir Çayan’ın da kendisiyle çeliştiğini söylememiz gerekirdi. Oysa o içinde bulunulan koşulları göz önüne alarak silahlı mücadeleye en avantajlı olarak görünen yerden başlamayı uygun görmüştür.

Şimdi Mahir Çayan’ın 25 yıl önce söylediği bu taktik aşamaların daha sonraki yıllarda ve bugün de aynen geçerli olacağını söylemek de o günden bugüne kadar Türkiye’de yine hiçbir şeyin değişmediğini kabul etmek demek olur. Böyle bir şeyse mümkün değil. Halbuki ülkenin sosyo-ekonomik yapısında, sınıflar mücadelesinin gelişiminde ve somut sorunlarında, sınıflar arası güç dengelerinde mutlaka bir takım değişiklikler yaşanır. Devrimci bir hareket bu farklılıkları, yeni gelişmeleri gözardı etmemek durumundadır. Mesela 71 koşulları feodalizmin çok daha hızlı çözüldüğü yıllardır ve bu dönemde suni dengenin nedenlerinden biri olarak işlediğimiz nispi refah olgusunun etkisi o zamanlar daha fazladır. Bu günse zayıflamaktadır. Bunun yanında ise devletin merkezi otoritesi o günlere göre çok daha fazla güçlenmiş, halkın gözündeki “devlet baba” imajı silinmiş, baskıcı, ceberrut yanı daha çok öne çıkmıştır. Yani hiçbir teori tesbit edildiği koşullardan bağımsız ele alınamayacağı gibi, değişen koşullar göz önüne alınmadan her zaman ve her yerde aynen uygulanamaz. Sorun halk savaşını nasıl büyüteceğiz, yaygınlaştıracamız sorunudur. Günün somut koşullarına göre buna en iyi hizmet edecek taktik adımların atılması neyi gerektiriyorsa öyle adım atılır. Mesela, şimdi tartıştığımız Birleşik Devrimci Savaş Perspektifini de Bütün Yazılar’da tartıştığımız boyutuyla göremezsiniz. Şimdi ne yapacağız? Orada bu boyutta yok diye bugün somut olarak hayatın gerektirdiği bu perspektifle hareket etmeyecek miyiz? Ayrıca 80 öncesi ve 90’lı yıllarda Mahir Çayan’ın gerilla savaşına neden şehirlerde başlandığına ilişkin saydığı koşullar zaten ortadan kalkmıştır. Yani gerilla sa-

vaşına şehirlerden mi yoksa kırlardan mı başlanacak sorusu anlamsızlaşmıştır. Her iki tarafta da bunun koşulları vardır.

Teorinin dogmatik ele alınışına da bir örnek verelim. Filipinler’de Marcos’un devrilmesinde Yeni Halk Ordusu kırsal alana hakim olmasına rağmen şehirlerde örgütlenmesi zayıf olduğu için buralarda etkinliğini kuramamış ve iktidar olma olanağını elinden kaçırmıştır. Demek ki ülkedeki gelişmeleri gözardı edip ya da fazla önemsemeyip klasik halk savaşı çizgisinde ısrar ederek şehirlerdeki potansiyeli önceden örgütlemeyi düşünmemiş veya gerektiği kadar üzerinde ciddiyetle durmamıştır. Şimdi kaldığımız yerden devam edelim. Daha bir kaç konumuz var. Sen devam et Sinan.

-Ülkemizde Halk Savaşının Başından İtibaren Kurtarılmış Bölgeler Olmayacaktır.

Çin ve Vietnam devrimlerinin en belirgin özelliklerinden biri, halk savaşının başından itibaren devrimi kurtarılmış bölgeler üzerinden geliştirmesidir. Emperyalizmin “yumuşak karnı” olarak tanımlanan kırsal alanlarda kendiliğinden gelişen ayaklanmalara proletarya partisi yön vererek buralarda MAO’nun *“kızıl siyasi üsler”* ya da *“kızıl siyasi iktidar”* şeklinde adlandırdığı kurtarılmış bölgeler oluşturmuştur. Kurtarılmış bölgeler bir anlamıyla devrimin de gerçekleştirildiği bölgelerdir. Buralar devrimci partinin denetiminde devrimci bir yönetim mekanizmasının kurulduğu, düşmanın kolay kolay giremeyeceği şekilde korunan siyasi-askeri üslerdir. Devrimin çekirdekleridir. Devrimcilerin esas görevi bu üsleri genişletmek ve yeni yeni kurtarılmış bölgeler oluşturarak yeni üsler sağlamaktır. Böylece devrim kırlardan şehirlere doğru bir rota izleyerek parça parça tüm ülkeye yayılır.

Bizim ülkemizde ise halk savaşının başından itibaren kurtarılmış bölgelerin oluşturulmasının maddi temelleri yoktur. Çünkü emperyalizmin Çin’deki “yumuşak karnı” ülkemizde hiç de o kadar yumuşak değildir. Oligarşinin kırsal alanların en ücra köşelerine kadar ulaşan yoğun bir denetim ağı vardır. Ayrıca kurtarılmış bölgenin oluşturulması örneğin, öncelikle yöre halkının düşmana karşı ayaklanması ve silahlanarak bölgenin savunmasında yer alması, örneğin, düşman ablukasına altına alındığında, ki bu kaçınılmazdır, bölgenin belli alanlarda ekonomik olarak kendi kendine yeterli olabilmesi gerekir. Bu koşulların olmadığı, kitlelerin durumunun ve askeri güç dengelerinin bundan çok uzak olduğu savaşın başlangıç aşamalarında kurtarılmış bölge hayaliyle uğraşmak boşa kürek sallamaktan başka bir şey değildir.

-Babam 12 Eylül’den önce İstanbul’da “kurtarılmış bölgeler” olduğundan bahsediyordu. Onlara niçin öyle denmiş peki?

-O, burjuva basının ve oligarşinin devrimcilerin etkin olduğu semtlere bir yakıştırmasıydı. Bir bölgede örgütlü veya etkin olmakla o bölgenin kurtarılmış bölge olması çok farklı şeylerdir. Oraların kurtarılmış bölge olması için bir kere düşmanın kolay kolay girememesi gerekir. Bölgenin ekono-

mik, siyasi, askeri her yönüyle yönetiminin devrimcilerde olması gerekir. Bu ise mücadelenin o günkü aşamasında hem mümkün değildi, hem de dolayısıyla hedeflenen bir şey değildi. Şimdi öbür konuya, Politik-Askeri Liderliğin Birliği İlkesine geçelim. Buna da sen devam et Ömer.

-Halk Savaşının Örgütsel İlkesi Politik-Askeri Liderliğin Birliğidir.

Halk savaşında halkın sahip olabileceği başlıca örgütlenmeler parti, cephe ve ordudur. Bu savaşa kurmaylık edecek olan partidir. Partinin ise hem politik, hem de askeri açıdan bu savaşı yönetecek bilgi, beceri, tecrübe ve uygun örgütlenme biçimlerine sahip olması gerekir. Çin, Vietnam gibi ülkelerde kitlelerin politik bir pasiflik içinde olmadığı, emperyalist işgale karşı savaşa yığınlar halinde katıldığı halk savaşlarında baştan itibaren ayrı bir ordu örgütlenmesi olmuştur.

Bizim gibi yeni-sömürge ülkelerde ise başlangıçta Çin’de olduğu gibi ayrı bir halk ordusu oluşamaz. Bu gerilla savaşının şehirde ve kırdaki yaygınlaşmasına denk düşen bir aşamada gerçekleşir. Başlangıçta silahlı savaş fiili olarak partiye bağlı askeri örgütlenmeler ve cephe yürütmek zorundadır. Bu da partinin politik ve askeri kurmaylığı tek karargahta toplamasını gerekli kılar. Çünkü askeri eylemler politik propaganda amacı ile kullanılmakta ve bu eylemler partinin politik faaliyetinin temelini oluşturmaktadır. Dolayısıyla parti ve partinin alt örgütlenmeleri de politik-askeri nitelikte örgütlenmeler olmak zorundadır. Ama bu askeri nitelikteki halk örgütlenmelerinin oluşturulmasını yadsımaz. Tam tersine halk savaşı aynı zamanda askeri bir örgütlenme olan halk cephesinin oluşturulmasıyla birlikte gelişir.

Daha çok 80 öncesinde revizyonist ve oportünistler Devrimci Sol’u silahlı mücadeleyi temel mücadele biçimi olarak ele almasından yola çıkarak sadece askeri bir örgütlenme olarak yansıtmaya çalışmışlardır. Halbuki ne Devrimci Sol ne de DHKP-C kendisini sadece askeri bir örgütlenme olarak kabul etmediği gibi pratik şekillenışı ve mücadelesi de hiç bir zaman böyle olmamıştır. Mücadele içinde politik ve askeri bir örgütlenme olarak yer almıştır. Dolayısıyla politik ve askeri önderlik de parti önderliğinde, yönetiminde birleşmiştir. Bu sadece ülkemizde değil yeni-sömürge birçok ülkedeki devrimci hareketler tarafından da kabul edilen ve uygulanan bir örgütlenme anlayışıdır. Mesela bir örnek okuyayım. Gine Devriminin önderi Amilcar Cabral şöyle diyor: *“Mücadelenin siyasal ve askeri liderliği birdir: Siyasal liderlik. (...) Biz siyasal insanlarız ve partimiz -siyasal bir örgüt- mücadeleyi sivil politikada, yönetimde, teknikte ve bağlı olarak askeri alanda yürütmektedir. (...) Savaşçılarımızın bulunduğu kurtarılmış ve kurtarılmamış bölgelerdeki silahlı mücadeleyi ve hayatı yürüten, Parti Siyasal Bürosudur. Siyasal Büro savaş yönetmiş olan üyelerin oluşturduğu bir Savaş Konseyidir.”*

-Evet arkadaşlar bu hafta bu kadarlık yeter sanıyorum.

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ GERİLLA SAVAŞI:

Küçük, gizli, hareketli birliklerin, vur-kaç taktikleri ve pusu yöntemleriyle düşman güçlerine karşı saldırılar düzenleyerek sürdürdükleri askeri bir savaş tekniğidir. Amaç düşmana zarar verme ve psikolojik olarak yıpratmaktır. Gerilla mücadelesi eski bir savaş tarzı olarak bilinmesine rağmen, devrimde düşman güçlerine karşı askeri bir taktik ve halkı örgütlemenin bir aracı olarak kullanıldığı Çin ve Vietnam devrimlerinde bir halk savaşı tekniği olarak geliştirilip zenginleştirilmiştir. Aynı yöntemle düşmanla şehirlerde mücadeleyi sürdürenlere ise şehir gerillası denir. Gerilla savaşı Çin ve Vietnam devrimlerinden sonra tüm yeni-sömürge ülkelerde uygulanan bir tarz olmuştur. Devrimini yapan tüm yeni-sömürge ülkelerde devrimciler gerilla savaşını geliştirerek devrimlerini başarıya ulaştırabilmişlerdir.

SINIF KİTAPLIĞI:

- ⇒ Hareketimizin Gelişimi ve Devrimci Mücadele Broşürü (Devrimci Sol 1983)
- ⇒ THKP-C ve İki Sapma (Devrimci Sol 1980)
- ⇒ Gine'de Devrim (Korel Yayınları)
- ⇒ Nikaragua'da Silahlı Mücadele (Yar Yayınları)
- ⇒ El Salvador'da Devrim (Yarın Yayınları)
- ⇒ Halk Savaşının Askeri Sanatı (Vo Nguyen Giap)

Örgüt ve Örgütlenme Anlayışı

-Her hafta olduğu gibi bu hafta da toplanıyoruz. Yalnız Fatma Abla eksik. Üşütmüş evde yatıyormuş. Arkadaşların bir kısmı önceden öğrenmişler ve ziyaretine gitmişler.

Selim Abi "bu tür şeylere dikkat etmelisiniz" diyerek söze girdi.

-Eskiden çok yakın ilişkileri olmasa bile mahallede biri hastalandı mı herkes en azından bir geçmiş olsuna uğrardı. Ama zaman geçtikçe kapitalist tüketim toplumunun insanları bireycileştirmesi ve burjuvazinin yoz kültürünün etkisiyle bu güzel geleneğimiz de giderek yok oluyor. Halbuki küçük gibi görünse de bu tür şeyler halkı birbirine kaynaştıran, dostluk, arkadaşlık bağlarını güçlendiren etkenlerdir. Devrimcilerse bu konuda çok daha dikkatli ve duyarlı olmalıdır, diyerek dersten sonra ziyaretine gitmeyen arkadaşların da geçmiş olsun demek için uğramalarının iyi olacağını söyledi. Ben, Selma, Sinan ve Ömer dersten sonra birlikte gitmeye ve giderken de yoldan küçük de olsa bir şeyler almaya karar verdik.

Selim abi:

-Evet arkadaşlar artık dersimize başlayalım. Yalnız bir hatırlatma yapayım. Daha önce de konuşmuştuk, kendi çevremizde yeni halk sınıfları oluşturmak için çalışmalarımız ne alemde? Mesela biz bir kaç haftaya kadar dernekte bir eğitim grubu oluşturuyoruz. Mitinge çevrenizden bir sürü insan getirdiniz, onlardan birer grup oluşturamıyor musunuz?

Gerçekten de eğitim çalışmasına başladığımızdan bu yana hepimiz çevremizdeki insanlarla ilişkilerimizi daha da geliştirmiştik. Öyle ki Susurluk ve arkasından gündeme gelen tarikat ve Sabancı olayları insanlarla tartışmak, sohbet etmek için oldukça fazla malzeme oluşturuyordu. Şu veya bu ölçüde hemen herkes bunların hepsi ya da biriyle mutlaka ilgileniyordu. Susurlukla ilgili mitinge de mahalleden, işyerlerimizden epeyce kalabalık bir grup götürmeyi becermiştik. Çevremizdeki insanları daha iyi tanımaya çalışıyorduk ve bir grup oluşturmak için girişimlerimiz vardı. Ancak henüz somut bir adım atanımız yoktu. Bunun üzerine Selim Abi:

-Önümüze iki haftalık bir hedef koyalım. Herkes ilişkilerini tekrar gözden geçirip bu iş üzerine yoğunlaşsın. Herkes, sayısı o kadar önemli değil, iki kişi, üç ya da beş kişiyle ama mümkün olduğu kadar geniş olması için çaba harcayarak birer eğitim grubu kurmaya çalışsın. İki hafta sonra en azından bir adım atacak noktaya gelelim. Herkes sonuçları buraya getirir, üzerinde tartışırız. Ayrıca bu haftadan sonra pratiğe ilişkin bilgimizi, yeteneğimizi geliştirecek çalışmaları da programımıza dahil ederiz. Şimdi dersimize geçelim. Bu hafta yeni bir konuya geçeceğiz, örgüt ve örgütlenme anlayışı. Ama geçen haftadan kalan kısa bir konumuz vardı, önce onu işleyelim. Halk savaşının temel ve önder sınıfları hangileridir? Aslında bunu ayrı başlık olarak olmasa bile ülkemizdeki halk savaşının Çin ve Vietnam

halk savaşlarından farklılıklarını tartışırken bu konuların içinde anlatmıştık. Ama derli toplu olması açısından ayrı bir başlık altında da tartışalım. Evet, biriniz başlayın.

-Ülkemizde Halk Savaşının Temel Sınıfları İşçi Sınıfı, Köylülük ve Küçük-burjuvazidir.

Şimdi temel sınıflar ne demek oluyor önce onu biraz açıklayayım . Biz devrim yapmak istiyoruz. Önümüzde bu devrimi engellemek isteyen bir düşman var. Biz de düşmanı yenmek, devrimi gerçekleştirmek için bir halk savaşı verilmesi gerektiğini söylüyoruz. Şimdi bu halk savaşını kim verecek? Diyeceksiniz ki zaten adı üstünde halk verecek. Doğru ama halk geniş bir kavram. İçinde çok değişik sınıf ve tabakalar var. İşçiler var, köylüler var, kent küçük-burjuvazisi, kır küçük-burjuvazisi, küçük ve orta işletme sahipleri, orta toprak sahibi köylülük, aydınlar, sanatçılar vb. Tüm bunların içinde bazıları mutlaka devrimde daha büyük rol üstlenirler. Mesela Sovyet devriminde devrimin temel sınıfları işçi sınıfı ve köylülüktür. Neden? Çünkü, kendi iç dinamiği ile gelişen kapitalizmle birlikte devrimde temel güç olarak rol oynayabilecek giderek büyüyen bir işçi sınıfı vardır. Öte yandan da Çarlığın zulmü altında ezilen geniş köylü yığınları. Dolayısıyla işçi sınıfı ve köylülük devrimin temel sınıfları olmuştur. Çin’de ise durum farklıdır. Hakim üretim ilişkileri feodalizmdir. Daha önce de anlatmıştık, kapitalizm henüz yeni gelişmekte ve cılızdır. Dolayısıyla da işçi sınıfı devrimde temel güç olarak yer alacak kadar nicel ve nitel olarak gelişmemiştir. Bu nedenle Çin ve Vietnam’da devrimin temel sınıfı köylülük olmuştur. Bundan dolayı bu ülkelerdeki devrimler köylü devrimi olarak da adlandırılmıştır. Bizim ülkemizdeyse daha önce de yine söylediğimiz gibi emperyalizme bağımlı olarak gelişmiş olsa da hakim üretim biçimi kapitalizmdir. Dolayısıyla da büyüyen kentler ve çarpık da olsa gelişen kapitalizmle birlikte işçi sınıfı da devrimin yani halk savaşının temel sınıflarından biri durumuna gelmiştir. Bunların yanında yeni-sömürgecilik ilişkilerine bağlı olarak ortaya çıkmış olan çok geniş bir küçük-burjuva kesim vardır. Köylülükse önemli bir güç olarak hala varlığını korumaktadır. İşte ülkemiz halk savaşında yer alacak temel sınıflar bunlardır. Bunların dışındaki kesimler ise gelişen mücadelenin koşullarına göre ya devrimin yanında, ya karşısında yer alırlar ya da tarafsız kalırlar.

Bunlara bağlı diğer bir konu ise devrime hangi sınıfın önderlik edeceği sorunudur. Ülkemiz halk savaşında, Çin halk savaşında ve Sovyet devriminde olduğu gibi devrime önderlik edecek **önder güç proletaryadır.**

-Sovyet Devrimi ve ülkemizde anladım da, peki bu Çin’de nasıl oluyor? Orada işçi sınıfı devrimin temel güçlerinden birini oluşturmuyor.

-Önderliği proletaryanın halk savaşında oynadığı fiili rolle, güçle kıyaslayarak belirlemeye çalışırsan yanılırsın. Önderlik kendisini savaşın, devrimin kurmaylığında ifade eder. Yani çizdiği strateji doğrultusunda halkı savaştıran, savaşa ideolojik ve politik olarak kurmaylık eden partide.

-Yani örneğin, Çin’de halk savaşının temel gücü köylülük olmuştur ama devrime önderlik eden Çin Komünist Partisi proletaryanın partisidir. Çünkü çağımızın devrimci sınıfı olan proletaryanın ideolojik ve politik dünya görüşüne sahiptir ve onu hayata geçirmek için halkın savaşına önderlik etmektedir. Yalnız geçmişten beri bu konuda yapılan bir çarpıtma vardır. Örneğin, proletaryanın önderliği deyince Sovyet devriminde olduğu gibi proletaryanın devrimin fiili önderliğini üstlenmesi olarak yorumlanmaktadır. Bu mantık açısıyla baktığın zamansa Çin ve Vietnam devrimlerinin önderliğini proletarya yapmış olamaz. Çünkü buralardaki halk savaşının temel ve itici gücü köylülüktür. O zaman önder güç de köylülük olması lazımdır. Ama öyle değildir. Önder güç proletarya partisidir.

Ülkemizde temel sınıflar işçi sınıfı, köylülük ve küçük-burjuvazidir. Devrime önderlik edense proletarya partisidir, ama devrimin temel kitle kuvvetini köylülük oluşturacaktır. Halk savaşı birleşik devrimci savaş stratejisine göre şehir ve kırlarda birlikte yürütülecektir ama halk savaşı stratejisine bağlı olarak gerilla savaşının asıl olarak geliştirilip ordulaşacağı temel mücadele alanı kırlardır. Dolayısıyla köylülüğün de halk savaşına yığinsal olarak katılımı en azından devrim aşamasına kadar diğer sınıf ve tabakalardan fazla olacaktır.

-Ama bugüne kadar daha çok şehirlerde mücadele öne çıkmış durumda.

-Doğru ama bu köylülüğün devrimde oynadığı rolün ortadan kalktığı anlamına gelmez. Bu durum geçici bir dönem olarak düşünülmelidir. Çünkü uzun süreli bir halk savaşının gereği olarak kırlarda mücadele geliştirilip güçlendirilemezse, birleşik savaş stratejisi de hayata geçirilememiş demektir, bu durumda da zaten devrimin başarıya ulaşma olanağı da büyük ölçüde ortadan kalkar.

-Geçen haftaki Kurtuluş’un 13. sayısında yer alan, Peru’daki Tupac Amaru Devrimci Hareketi’nin temsilcisi ile yapılan bir röportajdan onların da silahlı propagandayı temel alan Birleşik Devrimci Savaş stratejisini benimsedikleri anlaşıyor. Örneğin, *“kırsal bölgelerde askeri ve siyasi yapımızı güçlendirmeye karar verdik”* diyerek, sadece şehirleri mücadele alanı olarak belirlemediklerini söylüyor. Bir yerde daha okumuştum ama nerede hatırlayamıyorum Aydınlık Yol’u da *“nüfusun şehirlere doğru kaydığını görememekle”*, dolayısıyla *“şehirlerdeki mücadeleye gerekli önemi vermemekle”* eleştiriyorlardı.

-Tamam. Şimdi gelelim bugünkü esas konumuza. Evet, bu sefer sen başla bakalım Erdal, neymiş bakalım örgüt ve örgütlenme anlayışımız.

-Örgüt ve Örgütlenme Anlayışımız.

Ben önce şöyle bir önce sözlüklere baktım. Örgüt, genel anlamıyla ele alındığında çok geniş bir çerçevesi var. Bu geniş çerçeve içinde ifade edersek *“belli bir amaç ve hedefler doğrultusunda bir araya gelmiş, kendi içinde bir program ve tüzüğe sahip, ulusal, mesleki, ekonomik, dinsel, sınıfsal, siyasal ya da benzer ortaklıkları olan topluluk veya grup”* olarak

ifade ediliyor. Buna göre mesela devlet de, parlamento, ordu, tarikatlar, meslek odaları, sendikalar, siyasal partiler, dernekler... vb. de birer örgüttür. Bunlar gibi yasal, açık, legal örgütler olabileceği gibi gizli yani illegal de olabilirler. Örneğin, illegal partiler, siyasal örgütler, örneğin, kontrgerilla, mason locaları, gizli tarikatlar, istihbarat örgütleri...vb. gibi . Tabii bizim burada tartışacak olduğumuz siyasal örgütler.

Egemen sınıflar her ülkede olduğu gibi ülkemizde de halkı yönetmek için kendi ekonomik, siyasal, askeri örgütlenmelerini oluşturmuştur. Halkın da düzenin tanıdığı olanaklar, onun çizdiği yasal çerçeve içinde sahip olabileceği çeşitli örgütler olabilir. Örneğin, çeşitli meslek kuruluşları, odalar, dernekler, işçi-memur sendikaları veya yasal siyasal partiler gibi. Tabii siyasal parti diyince burjuva partilerini kastetmiyorum. Ancak bunlar dediğim gibi düzenin çizdiği yasal sınırlar içinde faaliyet gösterir. Bu sınırlar aşıldığı noktada zaten faaliyetlerine izin verilmez. Ya da ülkemizde ve yeni-sömürge ülkelerde sıkça görüldüğü gibi açık faşizmin uygulandığı cuntaların iş başında olduğu dönemlerde halkın sahip olabileceği bu sınırlı örgütlülükler de tümünden yasaklanır. Sadece belirli bir amaç ve dar hedeflerle kurulmuş bu örgütlülüklerle devrim yapılamayacağına göre, halkın, devrimi örgütleyecek, başarıya ulaştıracak, düzenin çizdiği sınırlara hapsolmayan, devrimin kurmaylığını yapacak, güçlü politik bir örgüte ihtiyacı vardır. Halkın her alandaki mücadelesini (ekonomik-demokratik, ideolojik, politik, askeri) yönlendiren, halkı örgütleyen, gücünü birleştiren, devrime önderlik eden bu politik kurmay örgüt Marksist-Leninist partidir.

-Devrime önderlik edecek bir örgütün, partinin gerekliliği konusunda kimsenin farklı düşündüğünü sanmıyorum da, esas sorun bunun **nasıl bir parti** olacağı üzerinde odaklaşıyor bildiğim kadarıyla.

-Doğru. Geçmişten beri en çok tartışılan konulardan biridir. Olması da doğaldır. Çünkü partinin nasıl bir parti olacağı, nasıl bir devrim istiyoruz sorunuyla birlikte ele alınmak zorundadır. Devrimin nasıl yapılması düşünülüyorsa partinin şekillenmesi de ona göre olmak durumundadır. Bu durum Sovyet devriminden önce Lenin'le Menşevikler arasında da en çok tartışma yaratan konulardan biri olmuştur. Örneğin, Menşevikler partinin tüzüğünü, programını kabul eden, aidatını ödeyen herkesin partiye üye olarak kabul edilmesini savunurken, Lenin buna karşı çıkarak parti üyeliği için partinin bir organında çalışmanın da zorunlu kılınmasını istemiştir. Menşevikler etkisinde kaldıkları burjuva ideolojisi ve reformist kafa yapılarıyla proletaryanın partisini şekilsizleştirmeye, reformist burjuva partilere benzetmeye çalışırken Lenin yıllarca büyük bir kararlılıkla buna karşı durmuş ve menşeviklerin Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi (RSDİP)'nden tasfiyesine kadar bu mücadelesini sürdürmüştür. Örneğin, özellikle Şubat devriminden sonra da partinin tümüyle legale çıkmasını isteyen, partiyi tasfiyeye çalışanlar çıkmış, ama Lenin yine buna şiddetle karşı çıkmıştır. RSDİP'in Duma seçimlerine katılma kararı aldığı ve Duma'da temsilcilerinin bulunduğu dönemde bile partiyi legalleştirmek diye bir şeyi hiçbir za-

man düşünmemiştir. RSDİP'nin illegal örgütlenmesi ve faaliyetlerini sürdürmesinin sonuna kadar savunucusu olmuştur. Ama bunun yanında legal çalışma olanaklarından yararlanılmasını da hiçbir zaman yadsımamış ve bunun da gerekli olduğunu savunmuştur.

Lenin'in örgüt anlayışının özü kendisinin de belirttiği bir kaç cümlede ifadesini bulur. Kısaca şöyle özetleyebiliriz: **"Çelik disipline sahip profesyonel devrimcilerin örgütü ve işçilerin örgütü"**. Bu ne demektir, açalım.

Örgüt en genel olarak önderliği, kadro ve yöneticileri, taraftar ve sempatizanlarıyla bir bütündür. Bu bütünlük içerisinde örgütün kadro ve yöneticilerinden, çeşitli alan ve bölgelerde mücadeleye şu veya bu düzeyde katılan, hatta sadece destek verenler dahil herkes kendini örgütün bir parçası ya da partili olarak görür, ona sahip çıkar. Bu anlamda parti halkın partisi, örgütüdür. Lenin bunu anlatmak için Rusya koşullarında RSDİP'nin ağırlıklı olarak işçi sınıfı içinde çalışma yürütmesinden dolayı **"işçilerin örgütü"** tabirini kullanmıştır. Bu yanlış olmamakla birlikte partinin ne olduğu ve ne olması gerektiğini de tek başına açıklamaya yetmez. Bu nedenle Lenin esas olarak partiyi **"çelik disipline sahip profesyonel devrimcilerin örgütü"** şeklinde ifade etmiştir. Buna göre Lenin'in parti anlayışını biraz daha açarsak: Parti, asgari Marksist formasyona sahip, belli bir teorik düzeyi ve ideolojik netliği olan, mücadele içerisinde belli bir deney, tecrübe sahibi olmuş, partinin çalışma tarzına, disiplin ve kurallarına ayak uydurabilen, yirmidört saatini devrime adanmış, en ileri, yetenekli devrimcilerin örgütüdür. Başka bir ifadeyle **düşmanın darbelerine karşı koyabilecek, her şart altında mücadeleyi sürdürebilecek, proletaryanın çelik disipline sahip illegal çekirdeğidir**.

-Yani şöyle mi oluyor. Mücadele içinde yer alan herkes kendini partili olarak görebilir ama bu onun ya da herkesin parti üyesi olduğu anlamına gelmez.

-Evet, Marksist-Leninst bir parti kurulurken de, sonrasında partinin gücü büyütülüp genişletilirken de belli ilke ve kurallar çerçevesinde sınırlamalar yapılması, seçici davranılması zorunludur. Bu illegal bir savaş örgütünün uyması gereken bir zorunluluktur.

-Bu açıdan baktığımızda örneğin ne kadar sosyalizm, devrim lafı etse de ÖDP'nin devrimci bir parti olduğunu kendilerinden başka kimse iddia edemez. Çünkü aslında devrim diye bir sorunu yoktur. Legal, parlamentar mücadeleyi esas almış, reform talepleriyle yola çıkan bir partidir. Örgütlenmesi de özünde burjuva partilerinin örgütlenmesinden farklı olmadığı gibi, illegal bir yapısı da yoktur. Zaten Marksist-Leninist parti anlayışını reddediyorlar.

-EP de aynı mı peki?

-Biraz daha radikal söylemlere sahip, birde illegal örgütlenmeyi de yadsımıyoruz diyorlar hepsi o kadar. O da reformist yolda ilerliyor. Giderek sağa kayıyor, hatta zaman zaman Aydınlıkçılarla benzerlikler göstermeye başlıyor.

-Ama geçenlerde okulda TDKP'nin konferans toplantısı yaptığını söylüyorlardı.

-İyi de, o nasıl parti ki ne adı sanı duyuluyor, ne de bir tek icraatına rastlıyoruz. Olsa olsa herhalde üç-beş kişi illegalitede kalıp biz illegal partiyiz diye oturuyor. Toplantı tutanakları biraz dikkatli okunduğunda zaten ortada ne illegal bir partinin, ne de buna uygun bir faaliyetin olmadığı görülüyor. Ya fazla sağa savrulduklarını fark edip kısmen de olsa bir dönüş yapmak istiyorlar ya da sadece tabanlarını tutmak için böyle bir manevra yaptılar.

-Peki gelelim DHKP'nin örgüt anlayışına, o bu konuda ne diyor?

-DHKP, en genel ifadeyle özetlersek Marksist-Leninst örgüt anlayışını savunuyor. Bunu dogmatik bir biçimde değil, halk savaşı stratejisine ve ülkemiz koşullarına uygun olarak ele alınması gerektiğini söylüyor. Bu konuda Devrimci Sol'un 1983 tarihli *Hareketimizin Gelişimi ve Devrimci Mücadele* adlı broşüründe şöyle deniyor: *"İktidarı ele alıp anti-emperyalist, anti-oligarşik halk devrimini kesintisiz devrim stratejisiyle sınıfsız topluma kadar götürebilen (...) Marksist-Leninist teoriyle donanmış, kitlelere her şart altında önderlik edebilecek ve sosyal dönüşümleri sağlayabilecek bir örgütü anlıyoruz"*.

Devrimci Sol Savunması olan Haklıyız Kazanacağız adlı kitaptan şu alıntı da nasıl bir parti olunması gerektiği şu başlıklarla anlatılıyor:

"-Proletaryanın ideolojisiyle donatılmış,

-Türkiye halklarının kurtuluş mücadelesine ideolojik ve siyasi önderlik edebilecek,

-Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi çizgisini hayata geçirebilecek bir örgütlenmeye sahip,

-Gizliliği esas alan,

-Çelik gibi bir disipline sahip,

-Azınlığın çoğunluğa tabii olduğu,

-Yukarıdan aşağıya hiyerarşik bir mekanizması olan,

-Eleştiri-özeleştiri mekanizmasını çalıştıran,

-Düşünce üretimini sürekli kılan,

-Hiziplere yer vermeyen bir parti yaratmak, Devrimci Sol'un temel hedefidir."

-Bunlardan şu anlaşılıyor. DHKP partileşmeyi çok daha önceden önüne bir hedef olarak koymuş.

-Evet. Devrimci Yol'la ayrılık noktalarından biri de budur zaten. Devrimci Sol, Devrimci Yol'u partileşme için çaba harcamamakla, parti için gerekli olan dikey örgütlenme yerine hep yatay, kendiliğinden örgütlenmelere ağırlık verme, PASS çizgisini reddetmeye yönelme gibi nedenlerle eleştirmiştir. Tüm bu eleştirilerin ne kadar yerinde ve haklı olduğunu da zaten hayatın kendisi üzerinde tartışılmayacak bir şekilde kanıtladı.

Devrimci Sol'u diğer sol örgüt ve partilerden ayıran önemli noktalardan

biri Marksist-Leninist örgüt, parti yaratma sorununu hiçbir zaman bir tüzük ve program sorunu olarak ele almamasıdır. Bu program ve tüzüğe karşı olduğu anlamına gelmez. Ki zaten her zaman bir programı olmuştur. Ancak M-L bir örgütün yani “**çelik disipline sahip çekirdeğin**” asıl olarak, sürdürülecek mücadele, savaş içinde şekillenen kadrolaşma ve sağlanan ideolojik birlik sonucunda ortaya çıkabileceğini savunur. İdeolojik birlikten anlaşılan da sadece teorik konularda uzlaşma sağlanması değil, gelişen olayların yorumlanmasında ve bu olaylar karşısında alınacak tavırda ortak bir ruh ve davranış birliğinin de yaratılmasıdır.

Ortaya çıkan bu çelik çekirdeği birbirine kopmaz biçimde bağlayacak güç ise ne program, ne tüzük, ne de alt-üst ilişkisidir. Bunu sağlayacak olan mücadele içinde şekillenmiş olan örgüt bilinci, iktidar sorumluluğu, davaya bağlılık, örgüte ve yoldaşlarına duyulan güven, canlı bir hareket ruhudur. Devrimi zafere götürecek bir savaşçı örgütte bulunması gereken en önemli özellikler bunlardır. Bunları ne hayattan, mücadeleden kopuk kuru ideolojik tartışmalar ne de dünyanın en iyi, en detaylı hazırlanmış programları, tüzükleri sağlayabilir.

-Bir de Marksist-Leninist bir örgütün hayatın, mücadelenin değişen şartlarına uyum sağlayacak, ihtiyaçlara cevap verebilecek biçimde kendini yeniden üretebilmesi, yeni mücadele biçimleri, olanakları, araçları yaratabilmesi gerekir. Bu konuya ilişkin DHKP'nin kongre raporundan bir bölümü okuyalım:

“...Devrimin ve savaşın sorunları, hiçbir şemaya, programa ve taktiğe sığdırılmayacak kadar büyük ve değişkendir. Örgütlenmeler, programlar, tüzükler, taktikler, yeni çalışma biçimleri, yeni politikalar ve hemen her şey devrim yürüyüşünü hızlandırmak, engelleri aşmak, tıkanıklıkları ortadan kaldırmak ve devrime biraz daha yaklaşmak içindir. Halk kitlelerine önderlik edecek, onları devrime götürecek bir örgüt, açmazlarını, tıkanıklıklarını veya eski tarz örgütlenmeler ve çalışma tarzlarıyla yeni açılımlar sağlamadığını, kitlenin savaşını yükseltemediğini gördüğünde, kendini yenileyebilmeli, eski tarzını ve örgütlenme biçimlerini, gerektiğinde ‘artık eskimiş eşyadır’ diyerek bir kenara atabilmeli, yerine yenilerini koyabilmelidir.”

-Evet arkadaşlar derse burada ara verelim. Kaldığımız yerden devam ederiz.

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ MENŞEVİKLER:

Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi (RSDİP) içinde Lenin karşısında yer alan reformist eğilimin temsilcileri bu isimle adlandırılmıştır. **Azınlık** anlamına gelmektedir. Lenin'in görüşlerini savunanlar ise **çoğunluk** anlamına gelen **Bolşevik** sözcüğüyle tanımlanmıştır. Çıkış noktası

RSDİP'nin 1903'te yapılan kongresidir. Kongrede parti tüzüğü üzerine yapılan oylamalar sırasında Lenin'in parti yönetici kadrosu ve Iskra Yazı Kurulu için önerdiği adaylar, Martov'un gösterdiği adaylar karşısında 17 muhalefet, 3 çekimser oya karşılık iki oy çoğunluğuyla yani 19 oyla seçimi kazanırlar. Martov'un yandaşları kongrede eksik delege bulunduğu gerekçesiyle bu oylamayı tanımazlar. Bundan sonra da Martov yandaşları Menşevikler, Lenin'in yandaşları ise Bolşevikler olarak tanımlanmaya başlanır.

→ HİZİP:

Devrimci bir partide sürekli düşünce üretimini sağlayan mekanizma eleştiri-özeleştiri mekanizması ve bunun ortaya çıkardığı tartışma zenginliğidir. Eleştiri-özeleştiri mekanizması devrimci eylemi engellemediği sürece kendisinden beklenen işlevi görebilir. Devrimci eylemi engellemeye, parti içindeki birliği zedelemeye, ayrı örgütlenme eğilimi başgöstermeye başladığı anda, ortada eleştiri-özeleştiri diye bir şey kalmamıştır. Bundan sonrası parti düşüncesiyle, parti düşüncesine aykırı düşüncelerin çatışmasıdır. Bu, parti içinde değişik düşünce ve irade merkezlerinin varlığı demektir. Bu, hizip demektir. Birden fazla iradenin, birden fazla merkezin olduğu partinin, proletaryanın, egemen sınıflara karşı mücadelesini örgütleyip yönlendirmesi düşünülemez.

SINIF KİTAPLIĞI :

- ⇒ DHKP Kongre Belgeleri-1, Rapor (Dursun Karataş)
- ⇒ Dava Dosyası 2 (Haziran Yayınları)
- ⇒ Devrimci Sol Savunma, Haklıyız Kazanacağız, cilt-2
- ⇒ Örgütlenme Üzerine (Lenin, Stalin-İnter Yayınları)
- ⇒ Bir Adım İleri İki Adım Geri (V.İ. Lenin-İnter Yayınları- Özellikle kitabın sön bölümündeki Lenin'in Rosa Luxemburg'a Bir Yanıtı başlıklı bölüm daha dikkatli okunmalıdır.)

Örgüt ve Örgütlenme Anlayışı - 2

-Evet arkadaşlar, kaldığımız yerden devam edelim. Nasıl bir örgüt sorununun nasıl bir devrim sorunuyla birlikte ele almak gerektiğini söyledik. Bu doğrultuda Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisini savunan bir örgüt de bu stratejiyi hayata geçirebilecek bir örgüt ve örgütlenme anlayışına sahip olmak durumundadır. Sen söyle bakalım Sinan ne anlıyoruz bundan?

-Bunu bir kaç ayrı noktadan ele alırsak daha iyi anlaşılır sanıyorum. Mesela DHKP kongre raporunda **“parti ve örgüt stratejinin hayata geçmesi için, devrim için bir araçtır”** deniyor. Şimdi bu araçla biz devrim yapacağız. Stratejimiz ne? PASS. Daha önce tartışmıştık, PASS çizgisi askeri-politik bir örgütlenmeyi gerektirir. Parti hem öncü savaşı aşamasında silahlı propagandayı verecek, geliştirecek, bunu halk savaşına dönüştürecek bir askeri örgütlenmeye, hem de, askeri örgütlenmeler dışında silahlı mücadeleyle bütünlük içinde ekonomik, demokratik, ideolojik, politik mücadele verecek çeşitli örgütlülüklere, yani **askeri-politik her cephede örgütlenme** anlayışına sahip olmalıdır. Örneğin, Silahlı Propaganda Birlikleri, milis örgütleri, emperyalizme ve oligarşiye karşı mücadele etmeyi, savaşmayı isteyen herkesi bağrında toplayacak olan askeri örgütlenmeyi de içeren cephe örgütlenmesi, gerilla mücadelesinin geliştirilip yaygınlaştırılmasıyla kurulacak olan halk ordusu gibi askeri örgütlenmeler. Öte yandan ideolojik, ekonomik, demokratik ve diğer politik faaliyetleri yürütecek legal-illegal kurumlar, komiteler oluşturmak. Örneğin, dernekler, sendikalar, çeşitli mesleki örgütler kurmak veya varolanlarda çalışmak, legal-illegal yayınlar çıkarmak, kültürel faaliyetler yürütmek gibi.

-Şöyle düşünelim. Biz devrim yapmak istiyoruz. Bu haksızlık, adaletsizlik, sömürü düzenini kaldıralım diyoruz. Buna elbette egemen sınıflar göz yumacak değil. Düşman da bunu engellemek için elinden geleni yapıyor. Düşmanın elinde ordusu, polisi, jandarması, istihbarat örgütleri, yasaları, mahkemeleri, resmi-sivil bir sürü kurumu var. Yani onlar örgütlü. O zaman düşmana karşı bizim de örgütlü olmamız, onu alt edecek araçlara sahip olmamız gerekir. Peki biz düşmana karşı kimleri örgütleyeceğiz ve onu yenmek için hangi araçlara sahip olmalıyız? Devrim stratejisiyle birlikte bu soruya verilecek cevap nasıl bir örgüt ve örgütlenme anlayışına sahip olunması gerektiğini de ortaya koyar. Halk savaşı stratejisini savunduğumuza göre ve askeri örgütlenme olmadan da halk savaşı verilemeyeceğine göre örgütlenmemizin askeri bir yanı olmak zorunda. Yani düşmanın askeri gücü karşısında biz de kendi askeri gücümüzü oluşturacağız. Ama daha önce konuştuğumuz gibi devrim sadece askeri örgütlenme ve askeri eylemlerle başarıya ulaşamaz. O halde biz devrimde çıkarı olan tüm halk kesimlerini örgütlemeyi, düşmana karşı birleştirmeyi hedeflemek zorundayız. Bunlar kimlerdi ? Daha önce görmüştük, öncelikle devrimin te-

mel sınıfları dediğimiz işçi sınıfı, köylülük ve küçük-burjuvazi. Bunları da Birleşik Devrimci Savaş Stratejisini temel alarak örgütleyeceğimize göre; demek ki bir yandan örgütlenmeyi askeri ve politik her cephede inşa etme, diğer yandan bunu hem kırdan hem de şehirlerde birlikte hayata geçirme anlayışında olmamız gerekiyor. Nasıl yapacağız? Kırlarda önce yoksul, topraksız ya da az topraklı köylüleri temel alan, şehirlerde ise işçiler, memurlar, gençlik, gecekondu gibi **her alanda örgütlenmeyi** hedefleyen bir çalışma yürüteceğiz. Şehirlerde işçilerin daha ağırlıklı ve önemli bir yanı vardır ama bu diğer kesimlerin devrimde oynayacağı rolü küçümsemek ya da gözardı etmek anlamına gelmez. Yani devrime katacağımız hangi güçler nerede varsa oralarda örgütleneceğiz.

-Peki bunların hepsini birden yapmak o kadar kolay mı Selim Abi? Hem askeri-politik örgütlenme, hem kırlarda ve şehirlerde örgütlenme, üstelik buralarda da bir çok farklı alanda birden.

-Hepsi bir günde birden olacak iş değil elbette. Örgütlülüğün o gün elverdiği koşullara ya da mücadelenin o gün dayattığı acil ihtiyaçlara göre öncelik, ağırlık verilen alanlar, bölgeler olur. Sorun hedeften, amaçtan uzaklaşmamak, iradi programlı bir çalışmayı yürütmektir. Bu konuya ışık tutması açısından kongre raporundan şu bölümleri okuyalım:

- *"Silahlı mücadelenin temel olduğu, diğer mücadele biçimlerinin silahlı mücadeleye tabi ve vazgeçilmez olduğu, hepimizin hemfikir olduğu gerçeklerdir. Sorun, bunu pratiğe geçirip geçiremediğimiz veya nasıl geçirebildiğimizdir. En genelde, bütün yeraltı ve demokratik örgütlenmeler, silahlı mücadeleyi geliştiren, küçükten büyüğe doğru bir gelişim seyri içinde, halk ordusunu yaratmaya yönelik olmalıdır..."*

"...Biz silahlı savaşı daha baştan öncü gerilla biçiminde şehirde ve kırdan Birleşik Savaş perspektifiyle, gerilla ordusundan halk ordusuna doğru uzanan bir çizgide ele alıp, oligarşik devleti yıkmayı düşünüyoruz. O halde bu savaşa kurmaylık edecek parti, silahlı savaşı sürdürecektir ideolojik ve kültürel yapıda olup, tüm örgütlenmelerin, bununla uyum içinde olmasını sağlamak zorundadır. Parti yöneticileri ve tüm kadrolar, savaşçılar, silahlı savaşın örgütlenmesi ve hayata geçirilmesi bilincinde ve yetkinliğinde olmalıdır..."

"...Gerilla halktır. Gerilla silahlanmış halktır. Halkı silahlandırmak ve savaşırabilmek için geniş halk sınıf ve tabakaları içerisinde, sürekliliği olan bir çalışma yapılmadan, sıradan işçi-köylü-emekçi-genci silahlandırıp, gerilla savaşı yapmak, gerillayı beslemek, barındırmak, büyütmek imkansızdır..."

-Öncelikle şunu belirteyim kafanızda yanlış şekillenmesin: Silahlı mücadelenin temel olması diğer mücadele biçimlerinin silahlı mücadeleye tabi olması demek, silahlı mücadele daha çok verilecek ya da askeri örgütlenme daha önemlidir öbürleri daha az önemlidir gibi yanlış bir anlamaya yol açmasın. Gerek silahlı mücadele ve silahlı mücadele dışındaki ekonomik, demokratik, ideolojik, kültürel tüm mücadele biçimlerini, gerekse bunlara

uygun örgütlenmeleri birbirini tamamlayan bir bütün olarak düşünmeliyiz. Buradaki temel tali ilişkisi stratejik hedefle ilgilidir. Yani ne diyoruz? Devrim silahlı halk savaşıyla kazanılacaktır. O zaman çalışmalarımızı, örgütlenmelerimizi bu silahlı savaşı güçlendirecek, geliştirecek biçimde ele almak durumundayız. Böyle olmazsa yani biz çalışmalarımızı ortaya çıkan potansiyeli devrime, silahlı mücadeleye kanalize edecek şekilde ele almamışsak ve buna uygun örgütlenmeler yaratamamışsak bu potansiyel ekonomik, demokratik mücadele içerisinde boğulur kalır. Muhalefet olarak varolsa da sonuçta düzen içi sınırlar içine hapsolür.

-Peki, Selim Abi, örgütlenme köylüler, işçiler, gençlik, memurlar, gecekondu gibi değişik tüm alanlarda olmalıdır dedik, bu nasıl oluyor?

-Şimdi bu saydığın kesimlerin hepsi bizim örgütlenme yapacağımız alanları oluşturuyor, bunlara esnaflar, küçük üreticiler, aydın ve sanatçılar, doktor, mühendis, mimarlar gibi çok değişik kesimleri de ekleyebiliriz. Şimdi bunlar halkın değişik kesimlerini oluşturuyor. Bu değişikliği yaratan da esasta bunların sahip olduğu meslekleri, ekonomik ve sosyal konumlarıdır. Dolayısıyla bunların genel ortak sorun ve taleplerinin yanında, bulundukları alanlara bağlı olarak hepsinin ayrı ayrı sorunları, talepleri ve farklı örgütlenme araçları vardır. Bu durum Parti'nin uygulanacak olan genel programı dışında, bu alanların her birinin kendine özgü farklı programlarının ve buna uygun örgütlenme biçimlerinin olmasını gerektirir. Parti de tüm bu alanlarda örgütlenirken çalışma koşullarından, mesleki, ekonomik ve sosyal konumlarından kaynaklanan bu farklılıkları dikkate alarak iş esasına göre örgütlenmeyi temel alır. İş esasına göre bölünen bu çalışma alanlarının her birinde örneğin, işçi örgütlenmesi ile gençlik örgütlenmesi ya da gecekonduardaki, mahallelerdeki örgütlenme ayrı ayrıdır. Hepsi kendi koşullarına uygun olarak farklı legal ve illegal örgütlenmelere sahip olabilir. Mesela öğrenciler ekonomik, demokratik mücadele vermek için diyelim ki, dernek çatısı altında örgütleniyor, şimdi aynı örgütlenmeyi işçiler arasında yapmanın bir anlamı olmaz. Çünkü onların zaten sendikaları vardır. Yoksa da dernek yerine sendika kurmak için mücadele ederler. Yani anlatmak istediğim legal ya da illegal örgütlenme, değişik alanlara, bölgelere göre çok değişik biçimler alabilir. Aynı örgütlenme modeli her yerde aynen uygulanacak diye bir kural olamaz. Sorun o alana en uygun, ihtiyaçlara cevap verecek örgütlenmeleri yaratmaktır.

Tabii burada ekonomik-demokratik mücadele için oluşturulan örgütlerle yani taban örgütlülükleriyle, parti örgütlerini birbirine karıştırmamak gerekir. Örneğin diyelim bir dernek kurduk. Derneğin yönetimi partinin inisiyatifinde olabilir. Ama bu derneğe üye olan, dernekte çalışan herkesin partinin inisiyatifini de tanıyacağı anlamına gelmez. Çünkü dernek, sendika gibi kurumlar ekonomik-demokratik mücadele vermek için kurulmuştur ve en geniş kitleyi örgütlemeyi amaçlar. Dolayısıyla bu geniş kitle içinde farklı siyasal düşüncede insanlar da olacaktır. Tüm bu insanlardan ancak derneğin veya sendikanın kuruluş amacına uygun olarak alınan ortak kararlara uymaları beklenebilir. Örneğin, bizim derneği ele alalım. Her-

hangi bir şeyi protesto etmek için karar alacağız. Diyelim ki ben ve dernek yönetiminin çoğu yürüyüş yapalım diyor. Şimdi biz dernek üyelerine biz böyle düşünüyoruz siz de buna uymak mecburiyetindesiniz diyebilir miyiz? Ancak düşüncelerimizi söyleriz ve kitleyi ikna etmek için sonuna kadar mücadele ederiz. Bizim düşündüğümüz yönde karar çıkarabilirsek uygularız. Bizim düşündüğümüzden farklı bir karar çıkarsa biz de o karara uyarız. Aksi taktirde dayatmacı davranırsak, çoğunluğun eğilimini gözetmeksizin illa da bizim düşündüğümüz gibi davranacaksınız dersek kitleden koparız. Sonuçta ya yönetimden oluruz ya da o kurumda sen ben bizim oğlan kalırız. Biraz da sen devam et Sinan.

-Örgütlenme anlayışımız düşmana karşı anti-emperyalist, anti-oligarşik mücadelede yer alacak, devrime kazanabileceğimiz halkın tüm kesimlerini örgütlenme ve bunların gücünü birleştirme yönünde olmalıdır. Bunu nasıl sağlayacağız? Halkın ekonomik, demokratik mücadelesine de sahip çıkarak, öncülüğünü yaparak ve politik iktidar hedefini göstererek, oraya yönlendirerek. Bu da bu mücadeleye yön verecek kurumlar, örgütlenmeler içinde çalışarak ve yenilerini yaratarak, yaygınlaştırarak mümkün olur. Bunun için yasal olanaklardan mümkün olduğu kadar yararlanırsınız. Ancak ekonomik, demokratik mücadele alanında da olsa örgütlenmeyi yasaların izin verdiği ölçüyle sınırlı tutmak bir noktada mücadeleyi yine boğar. O zaman yasal örgütlülüklerin yanında yasal olmayan meşru örgütlerimizi de kurarız. Bunlar komiteler, değişik platformlar vb. olabilir. Örneğin halk meclisleri yasal değil ama illegal olmayan açık meşru bir örgütlenmedir. Haklar ve Özgürlükler Platformu da öyle. Yasal bir hükme göre kurulmamıştır ama demokratik alanda mücadele veren değişik alanların oluşturduğu ve meşruluğuyla kendini kabul ettirdiği bir örgütlenmedir.

Ancak kitlelerin örgütlenmesi sadece bu yasal ya da meşru örgütlenmelerle de sınırlı tutulamaz. Çünkü sonuçta bunlar düşmanın gözü önünde yapılan, yürütülen faaliyetlerdir. Yasaklanabilecekleri gibi düşmanın fiili saldırılarına da açıktır. Bu saldırılar nedeniyle bu alanlardaki mücadele her an sekteye uğrayabilir, örgütlülük ağır darbeler alabilir veya legal, meşru mücadele sürdürebilmenin olanakları ortadan kalkabilir. Bu nedenle çalışma yapılan her alanın bir yeraltı örgütlenmesi de olmak zorundadır. Bu hem çalışmanın, örgütlenmenin sürekliliğinin sağlanması için, hem de silahlı mücadelenin verilmesi ve yaygınlaştırılması için gereklidir. Yani örgütlenme **legal** ve **illegal** olarak sürdürülür.

-Zaten daha önce nasıl bir örgüt anlayışı derken *gizliliği* esas alan demiştik.

-Doğru, örgütlenmede gizlilik esastır ve parti örgütlenmesi bu kurala göre oluşturulur. Daha önce söylemiştik savaşı bir örgüt her şart altında mücadelesini sürdürebilme yeteneğine sahip olmalıdır diye. Bu ise ancak güçlü bir yeraltı örgütlenmesinin yaratılması ile mümkündür. O halde tüm örgütlenmeler ve mücadele aynı zamanda bu yeraltı örgütlenmesini güçlendirecek tarzda ele alınmak durumundadır. Ama daha önce de dediği-

miz gibi bu legal olanakları kullanmayacağımız anlamına da gelmez. Geniş halk kesimlerine ulaşmak ve onları daha hızlı ve geniş biçimde örgütlemek için legal olanaklardan sonuna kadar faydalanmak gerekir. Ama legal çalışma da herkesin her şeyi bildiği, her türlü ilişki ve konuşmaların uluorta yapıldığı anlamına gelmez.

-Şimdi kafanızda örgütlenme anlayışının daha net şekillenmesi için biraz daha şematik anlatmaya çalışayım. Örgütlenmeyi yatay ve dikey örgütlenme biçiminde ele alabiliriz. Dikey örgütlenme partinin illegal gövdesini oluşturan birim, alan, bölge komitelerinden başlayıp genel ve merkez komiteye, önderliğe kadar uzanan partinin kadro örgütlenmesidir. Diğer tüm askeri-politik örgütlenmeler bu dikey örgütlenme etrafında şekillenir. Bu dikey örgütlenme oluşturulmadan parti örgütlenmesi oluşturulmayacağı gibi farklı alanlarda, farklı biçimlerde sürdürülen mücadelenin birleştirilmesi, bütünlüğü de sağlanamaz.

Yatay örgütlenmeler ise ekonomik, demokratik, ideolojik, kültürel her alanda mücadeleyi yönlendirmek, halkı örgütlemek için oluşturulan legal ya da meşru örgütlenme ve kurumlardır. Bunlar dernekler, sendikalar, odalar, meslek birlikleri, üretici birlikleri, kooperatifler, kültür merkezleri, yayınevleri, yayın organları, bürolar gibi yasal kuruluşlar olacağı gibi her alanda, birimde kurulacak çeşitli komiteler, halk komiteleri, meclisler, eğitim grupları, okuma grupları, komisyonlar, milis örgütlenmeleri gibi meşru ya da gizli yüzlerce, binlerce değişik örgütlenmeler, kurumlaşmalar olabilir. Bunların bazıları partinin kadrolarından oluşturulan örgütlenmeler olabileceği gibi, kadro, taraftarlar ve sempatizanların birlikte yer aldığı, kadro adayları, taraftar ve sıradan halkın yer aldığı, sadece taraftar ve sempatizanların yer aldığı veya taraftar ve halkın birlikte yer aldığı bir çeşitlilik de gösterebilir. Halkın geniş kesimlerinin örgütlenmesi ve mücadelesine yön verilmesi ancak böyle çok değişik, halkın çeşitli sorunlarına, taleplerine cevap verecek, kalıcı ya da ihtiyaç duyulduğunda kurulan, dağıtılan, yerine başkaları kurulan yüzlerce, binlerce örgütlülüklerin yaratılmasıyla mümkündür. Yani halkı örgütlerken şabloncu, şematik davranmamalıyız. Bir ya da bir kaç örgütlenme modeline takılıp kalmadan, eldekilerle yetinelim demeden ihtiyaca göre değişik örgütlenmeleri hayata geçirebilmeliyiz.

-Bu konularda DHKP-C sola göre hem anlayış olarak hem de pratik olarak oldukça ilerde sanıyorum. Özellikle legal ve meşru örgütlerin yaratılması, bunların kurumlaştırılarak bir mevzi yaratılmasında hep öncülük ediyor. Tabii ona göre de bedel ödüyor.

-Demin söylediğim gibi sorun şabloncu, dogmatik olmadan yaşanan koşulların gerektirdiği, hayatın, mücadelenin ihtiyaçlarına cevap verecek örgütlenmeleri yaratabilmek. Bu konuda hala Sovyet Devrimi modelini ve örgütlenme anlayışını taklit etmeye çalışan, revizyonist tarzda ısrar edenler de var tabii. Ne yapıyorlar? Çıkardıkları yayın organı, sınırlı dağıtıldıkları bildirilere dayalı olarak yaptıkları ajitasyon-propaganda çalışmasıyla kitleler içinde, daha doğrusu esas olarak işçi sınıfını içinde hücreler şek-

linde örgütlenmeyi hedefliyorlar. Amaç ülke geneline yaygınlaştırılacak bu hücreler vasıtasıyla kriz derinleştğinde kitleleri ayaklandırarak devrim yapmak. Ayaklanma günü gelene kadar yapılacak pratik mücadele de grev ve direniş örgütlemeye çalışmaktan öteye gitmiyor tabii.

-Ama bu örgülerden bazıları da ara sıra silahlı eylem yapıyor.

-Bu farklı bir şey. Yani arasıra silahlı eylem yapmakla silahlı mücadeleyi esas alan bir örgütlenme anlayışı farklı şeylerdir. Onlar esas olarak silahlı mücadeleyi ayaklanma anında başvurulacak bir yöntem olarak görürler. Uzun süreli bir halk savaşı stratejisini savunmadıkları için örgütlenmeleri de askeri örgütlenme özellikleri göstermez. Ancak silahlı eylem için genel örgütlenmelerinin dışında birkaç silahlı hücre oluştururlar.

Evet arkadaşlar bu hafta da bu kadar yeter diyelim. Haftaya yeni bir konuya başlıyoruz.

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ KADRO NEDİR?

Kadro nedir sorusuna Haziran Yayınevi tarafından Dava Dosyası 2 adıyla çıkarılan kitapta şöyle cevap veriliyor: “Kadro, ideolojik-politik-örgütsel bakımdan yeterli eğitimden geçmiş ve yetkinleşmiş insandır”. Kadrolara verilen önem ise şöyle dile getiriliyor: “...kadro yetiştirmek her şeyden önce uğraş isteyen bir iştir. Kadroların eğitimi, salt kitaplarda yazılanların öğretilmesi değildir. Kadroların ideolojik-siyasi formasyonlarını geliştirmek sorunun sadece bir yanısıdır; eğitim esas olarak, hayatın içinde onları çok yönlü geliştirebilmek ve donatabilmektir. Bu en başta, örgütsel bilgi ve becerilerini geliştirmeyi, yönetme sanatını öğrenmelerini, politik gelişmeleri yorumlayabilme ve giderek politika üretimine katılmalarını sağlamayı gerektirir. Bunlar da yetmez. Bir yeraltı örgütünün elemanı polise karşı mücadele etmeyi, kitleler içinde gizlenebilmeyi de iyi bilmelidir; yeterli teknik bilgi ile donatılmalı, askeri eğitimden geçmiş olmalıdır, belli konularda uzmanlaşma sağlanmalıdır...”

SINIF KİTAPLIĞI :

- ⇒ Ne yapmalı? (V. İ. Lenin)
- ⇒ Nisan Tezleri (V. İ. Lenin)
- ⇒ Yaşasın Halk Savaşının Zaferi (Lin Piao)
- ⇒ Askeri Yazılar (Che Guevara)

Örgütsel İşleyiş

Eğitim çalışmaları boyunca öğrendiklerimle ve araştırıp okudukça bilmediğim, merak ettiğim birçok şeyi öğreniyorum. Ama öğrendikçe merak ettiğim konular daha da çoğalmaya başlıyor ve daha çok mücadelenin içinde yer almam gerektiğine inanıyorum. Nerede, ne yapabilirim? Bu soruyu daha çok kendime soruyorum ve çözüm yolu bulmaya çalışıyorum. Neyi ne kadar yaptıklarını tam olarak bilmiyorum ama Sinan ve Ömer daha çok bir şeylerle uğraşıyorlar, koşturuyorlar. Belki Fatma Ablayla, Selma bile benden çok daha fazla uğraşıyorlardır. Neden bende daha fazla birşeyler yapamayayım ki? Bu konuyu da en iyisi uygun bir zamanda Selim Abi'yle konuşayım.

Selim Abi, “evet arkadaşlar, dersimize başlayalım” diyerek bizi ders düzeni almamız için çağırırdı. Hepimiz masanın etrafında yerlerimizi aldık.

-Geçen iki dersimizde ana hatlarıyla örgüt ve örgütlenme anlayışını işledik, bugün işleyeceğimiz “**örgütsel işleyiş**” konusu da örgüt meselesinin tam olarak anlaşılabilmesinde en önemli halkalardan birini oluşturur. Çünkü örgütün nasıl bir işleyişe, hangi organlara sahip olduğu ve olacağı o örgütün niteliğiyle doğrudan alakalıdır. Aslında bir derse sığdırmak güç, eğer bitiremezsek haftaya da devam ederiz. Şimdi önce şöyle başlayalım isterseniz: En genel anlamıyla örgütsel işleyiş deyince ne anlıyoruz?

-Ben cevaplayayım Selim Abi. Daha önce örgüt nedir diye cevaplandırırken, çok çeşitli amaçlarla kurulan örgütlerden bahsetmiştik. Şimdi hangi amaçla kurulmuş olursa olsun bu örgütler amaçlarını hayata geçirmek için mutlaka bir faaliyet yürütecekler, birincisi, bu faaliyetlerini yürütmek için çeşitli görevleri üslenen organları olması gerekir; ikincisi, bu örgütlere nasıl üye olunacak ya da çıkarılacak; üçüncüsü, faaliyet yürütmek için kararlar nasıl alınıp nasıl uygulanacak; dördüncüsü, işlerin yolunda gidip gitmediğini kontrol etmek için bir denetim mekanizması olması gerekecek, aklıma gelenler bunlar. Şimdi tüm bu saydığım işler nasıl yapılacaktır? Bu işlerin hayata geçmesi için belirlenmiş bir sistem, kurallar olması gerekir ki örgüt sağlıklı çalışabilsin. Bunun için belirlenmiş kurallar, yöntemler örgütün işleyişini, nasıl çalışacağını ortaya çıkarır. Yoksa zaten kimin ne yaptığı, yapmadığı belli olmayan bir karmaşa yaşanır ve o örgüt ayakta duramaz. Legal ya da illegal tüm örgütlerin örgütsel faaliyetini sürdürmesini sağlayacak iyi ya da kötü belirlenmiş bir işleyişi olmak zorundadır. Bu işleyişin nasıl sağlanacağını düzenleyen kurallar ise **tüzük** ya da daha değişik kararlar **genelgeler** adı altında ifade edilir.

-Şimdi buna basitlerden başlayarak örnekler verelim. Mesela bizim derneği ele alalım. Fatma Abi var mı bizim derneğin işleyişini düzenleyen böyle bir tüzüğü?

-Elbette. Bizimki de kendi çapında bir örgüt olduğuna göre onun da örgütsel işleyişini sağlayan bir tüzüğü var. Tüzükte derneğin hangi amaçla

kurulduğu, hangi çerçevede faaliyet yürüteceği, nasıl üye olunabileceği, hangi şartlarda üyelerin çıkarılabileceği, seçimlerin ne zaman ve nasıl yapılacağı, yönetiminin ve diğer organlarının nasıl oluşturulacağı, nasıl karar alınabileceği ve kararların nasıl uygulanacağı gibi şeyler belirtiliyor.

-Başka bir örnek verirsek, mesela, ister düzen partisi olsun, ister düzeni savunmasın, mevcut yasal tüm partilerin de işleyişini düzenleyen bir tüzüğü mutlaka vardır. Ancak bu partilerin ve tüm yasal örgütlerin tüzükleri yasalarla sınırlanmıştır. Yani isteyen örgüt istediği gibi ben şöyle bir tüzük istiyorum ve uyguluyorum diyemez. Öyle yaparsa yani yasal sınırları aşarsa kapatılır. Bu, devletin düzeni korumak, devrimci faaliyetleri engellemek için, esas olarak devrimci örgütlere karşı aldığı bir önlemdir. Devrimci örgütler ise ister illegal-ister legal olsun işleyişlerini devletin yasal sınırlamalarına göre biçimlendirmezler. Legal bir kurumun tüzüğü yasalara göre yazılmıştır ama o kurumdaki örgüt üyeleri arasındaki asıl işleyiş yine örgütün kendi ilkelerine göre biçimlenir.

Şimdi biz burada esas olarak devrimci örgütlerde, daha doğrusu proletarya partisinde işleyiş nasıl olmalı onu tartışacağız. Daha önce tartışmıştık, bizim gibi ülkelerde devrim yapmak isteyen bir parti esas olarak illegal bir örgüttür. Sinan'ın da belirttiği gibi bu örgütün de çeşitli kurumlaşmaları, organları, örneğin Merkez Komitesi, Genel Komitesi, alan, birim komiteleri, askeri komiteleri, birlikleri ve değişik amaçla kurulmuş başka bir sürü legal-illegal Komite ve organları, kadroları, üyeleri, savaşçıları vardır.

Örgütsel işleyiş ise, örgütün organlarının, Komitelerinin nasıl kurulacağını, bu organların birbiriyle olan ilişkilerinin, örgüt üyeleriyle organlar, kurumlar arasındaki ilişkilerin, örgüt üyeleri arasındaki ilişkilerin nasıl olacağını, kararların nasıl alınıp uygulanacağını, yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya denetimin nasıl sağlanacağını, kimlerin nasıl örgüt üyesi olacağını ve örgüt üyeliğinin nasıl sona ereceğini, verilecek cezalar vb. gibi konuları belirleyen, bunlara açıklık getiren yöntemler, kurallar bütünüdür. Bu da ister bir tüzük olarak yazılsın veya yazılmasın mutlaka vardır, olması gerekir. Olmazsa zaten örgüt devrimci bir örgüt olmaz. Devrimci bir örgütü bırakın hiçbir örgüt iyi ya da kötü bir işleyiş, kuralları olmadan varlığını sürdüremez.

-Selim Abi, şimdi Marksist-Leninist bir illegal partinin işleyişinin ya da bunun biçimsel ifadesi olan tüzüğünün yasalara göre belirlenmesi gibi bir şey söz konusu olmaz, örgüt zaten yasalara ve mevcut düzene karşıdır bu tamam da, peki ortada yazılı bir tüzük yoksa bu işleyiş nasıl sağlanacak.

-Aferin iyi yakaladın da biraz düşünün bakalım yazılı tüzük olmadan işleyiş olmaz mı?

Biraz düşündük ama tam karşılığını da bulamadık.

-Hadi biraz ip ucu vereyim. Mesela aile de bir kurum yani küçük bir örgüttür, her ailenin de kendi içinde düzenini sağlayan iyi ya da kötü bir işleyiş vardır. Peki hanginizin ailesinde bu işleyiş, düzeni sağlayan yazılı bir tüzük var? Yoktur. Bu işleyiş gelenek ve göreneklerle, ailenin aldığı kül-

türle şekillenmiştir.

Başka bir örnek olarak burada bizi düşünün. Haftada bir ya da iki kez toplanıp eğitim çalışması yapıyoruz, onun dışında yapabildiğimiz ölçüde pratik bir takım işler de yaptık, yapmaya çalışıyoruz. Bir takım kararlar alıyoruz uyguluyoruz. Yani biz de şöyle ya da böyle bir örgüt sayılırız ve burada da bir işleyiş var. Peki bizim tüzüğümüz nerede? Üzerinde önceden tartışarak oluşturduğumuz bir tüzüğümüz olmadı ama bir işleyiş yürüyor. Bunu nasıl sağladık? Bizi her hafta bir araya getiren, ortak iş yaptıran güç ne? Birbirimize olan saygımız, birbirimize duyduğumuz güven, birbirimizi ikna ederek ortak kararlar almaya çalışmamız, şu veya bu ölçüde hepimizin kafasındaki öğrenme ve mücadele etme isteği. Bunlar zaafa uğramadığı müddetçe de bu birliğimiz sürer.

Veya bir başka örnek daha vereyim: devlet de bir kurum, örgüttür değil mi? Dolayısıyla onun da bir işleyişi ve bu işleyişin nasıl olması gerektiğini ifade eden bir tüzüğü vardır. Adı tüzük değil de anayasadır. Önemli değil, özünde aynı işlevi görüyor. Peki her devletin bir anayasası var mıdır?

-Vardır elbette Selim Abi, yoksa ülke nasıl yönetilecek?

-Tamam da ama mesela İngiltere'nin yazılı bir anayasası yoktur. Ama bu İngiliz Devleti'nin bir işleyişi, yasaları, kuralları olmadığı anlamına gelmiyor. Şimdi tabii bu örnekleri veriyorum diye tüzüğe karşı olunması, bir örgütün tüzüğünün olmaması gerektiği gibi bir sonuç çıkarmayın. Tüzük sorununa nasıl bakmamız gerektiğine geleceğim, onun için bu örnekleri verdim. Ömer, Dava Dosyası sendeydi konuyla ilgili notlarını çıkarmışsındır herhalde. Orada bu konuyla ilgili bölümü okuyarak tartışalım.

- “Program ve Tüzük Sorununa Nasıl Bakmalıyız”

“...Hiçbir program ve tüzük yalnız başına mücadeleyi yönlendiremez. En başta kavranması gereken budur. Gerçek program ve tüzükler kitlelerin mücadelesini örgütlediğimiz ve buna paralel olarak örgütsel şekillenmeyi yarattığımız süreç içerisinde ortaya çıkarlar. Bu anlamda devrimci bir hareketin program ve tüzüğü, esas olarak hayatın içerisinde şekillenir...”

“... Marksist-Leninist bir örgüt yaratma sorununu bir mücadele sürecinde sağlanacak kadrolaşma ve ideolojik birlik sorunu olarak değil de, lafızlarda birliği olan bir grup insanın bir araya gelişi olarak gören anlayış, gerçek anlamda ideolojik birlikten, örgütsel güvenden, hareket ruhundan yoksundur. Bu güvensizlik ve ideolojik birliğin sözde kavranışının getirdiği zaaf, dogmatik kafa yapısının da etkisiyle onları bu zayıflığı giderme çarelerini aramaya itmiştir. İşte ‘tüzük’ tam da bu noktada bu zayıflığı giderecek araç gibi görülmüştür. Oysa mücadele içinde şekillenmemiş bir örgütte, örgüt bilincine ve iktidar sorumluluğuna sahip olmaktan uzak insanların davranışlarını ve zaafalarını hiç bir tüzük maddesi disiplin altına alamaz.”

“... Kadroları kızgın pratiğin içinde pişmeyen ve mücadele içinde oluşmayan bir örgütte devrimci temelde gerçek bir güven ilişkisi gelişemez. Ülkemiz solundaki oportünist ve revizyonist örgütlerin bu temel zaafı, onları örgüt içinde “hak-hukuk” sorunlarını öne çıkarmaya, kendi birliklerini

muhafaza etmek için konum ve yetki dağıtmaya, her türlü davranışı meşru gören liberalizmi savunmaya vb. götürüyor...”

*“... Biz, kadrolaşmayı mücadele içinde yaratmayı ve örgütü buna bağlı olarak şekillendirmeyi esas aldığımız için, örgüt insanları arasındaki ilişkinin temelinde pratik mücadele içinde kendini kanıtlamış olmanın yarattığı **örgütsel güven** vardır. Örgütsel işleyişe ilişkin kurallar da bu süreç içinde biçimlenecektir. **Hiçbir tüzük, hayat içinde oluşan ve kalıcı gelenekler haline gelen güvene dayalı oluşmuş kurallardan daha güçlü olamaz.**”*

-Şimdi buraya kadarki bölümden ne anladık onun üzerinde biraz duralım. Mesela, **“devrimci bir hareketin program ve tüzüğü, esas olarak hayatın içinde şekillenir”** deniyor. Bu ne anlama geliyor?

-Ben şöyle anlıyorum. Daha önce nasıl bir örgüt ve örgütlenme anlayışı konusunu işlerken bunu nasıl bir devrim istiyoruz sorusuyla birlikte düşünmemiz gerektiğini söylemiştik. Tüzük olayı da farklı değil. Yani tüzüğü de nasıl bir devrim, nasıl bir parti ve örgütlenme anlayışıyla birlikte ele almak gerekir. Daha açık ifade edersek nasıl devrim, parti ve örgütlenme anlayışımızın dogmatik, şabloncu olmaması, ülkemizin koşullarına uygun, mücadelenin ihtiyaçlarına göre belirlenmesi gerekiyorsa, örgüt tüzüğü'nün de öyle olması gerekir. Elbette devrimlerini yapmış partilerin veya başka ülkelerin devrimci örgütlerinin tüzüklerini, daha doğrusu tüzük de dahil tüm örgütsel işleyişini inceleriz, onlardan yararlanabileceğimiz noktalar varsa yararlanırsınız. Ancak bu birçok oportünist örgütün yaptığı gibi onları kopya etmek veya orasını burasını biraz değiştirerek, değişik tüzüklerden ekler yaparak bunu partinin, örgütün tüzüğü olarak ortaya sürmek sadece şablonculuk olur. Halbuki kopya edilen bu tüzükler alındığı o ülkenin koşullarına, devrimci partinin duyduğu ihtiyaca göre şekillenmiştir. Mesela, Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin tüzüğünü ele alalım. RSDİP'in kurulduktan sonra devrime kadar tüzüğü pek çok kere değişmiştir. Neden? Çünkü mücadelenin ihtiyaçları bunu zorunlu kılmış. Tüzük mücadelenin ihtiyaçlarına cevap veremediği noktada değiştirilmek zorunda kalmıştır. Bu konuda Lenin ve yandaşlarıyla yani Bolşeviklerle reformist Menşevikler arasında uzun tartışmalar ve ayrılıklar yaşanmıştır.

Sonuç olarak şimdi biz RSDİP'in en son tüzüğünü bile alsak, o 1917'de Rusya'daki mücadeleye, mücadelenin ihtiyaçlarına göre biçimlenmiştir. Bizim gerçekliğimize uymayacak, mücadelemizin ve partinin ihtiyaçlarına cevap vermeyecek, hatta engel teşkil edebilecek bir çok yanları vardır. Dolayısıyla bizim ülkemizdeki bir örgütün işleyişinin de, tüzüğünün de bizim ülkemizin koşullarına uygun, mücadelenin ihtiyaçlarına göre şekillenmesi gerekir. Bu da ancak mücadelenin içinde ortaya çıkar.

-Ben şöyle ifade edeyim. Parti ne için vardır? Devrim için. Tüzük de yani örgütsel işleyiş de devrimi gerçekleştirmek isteyen partinin bu amacına ulaşmasına yardımcı olacak, onun devrime yürüyüşünü hızlandıracak tarzda biçimlenmiş olması gerekir. Bu ise başka örgütlerin, partilerin tüzüklerinin kopya edilmesi ile sağlanamaz. Ancak o örgütün zafer ve yenil-

gilerle süren pratiğinin içinde, çıkarılan derslerle beslenerek, zenginleşerek şekillenir. Okumaya devam edelim.

- “Bizim partimizin hukuku, örgütsel işleyişin ve kuralların bir kağıt üzerinde biçimsel olarak belirlenmesi ile değil, bizzat hayatın içerisinde biçimlenen ve kurumlaşan işleyiş ve kuralların yazılı hale getirilmesiyle oluşacaktır. Başka bir deyişle, bizim ilişkilerimizin temeli, ‘hak-hukuk’ çerçevesinde bir pragmatizmle değil, mücadele içinde oluşmuş örgütsel güvene dayanacaktır. Bu anlamda bizim kadrolarımız her türlü konum ve yetki, hak-hukuk tartışmalarının dışında olmak zorundadırlar, eğer bu olmuysa ortada ciddi bir zaaf var demektir.

Devrimci örgütün işleyişi ve kuralları, hemen herkesin nüanslarla ayrıldığı ve çok bilinen, organlar ve yetkileri, üyeliğe alma ve çıkarma vb. gibi maddeleri kağıt üzerine dökerek hazırlanacak bir tüzükle sağlanamaz. Biz bunu kadrolaşmaya bağlı olarak partiye giden yolu hızla aştığımız aşamada kuşkusuz kağıt üzerine dökerek de yapacağız. Ama o aşamada kağıdın üzerine dökülenlerin anlamını içselleştirmiş kadrolara sahip olacağımız gibi, kurallarımız da hayat içinde anlam kazanmış ve örgütsel yaşamımızı, disipline eden gelenekler haline dönüşmüş olacaktır. Kısaca biz, tüzüğün, neyi niçin yaptığını bilen, yani milyonlarca insanı yönetme bilincinde olan, birbirine kenetlenmiş kadrolara sahip olduğumuzda, mücadeleyi ilerletici bir işlev kazanacağına inanırız. Tüzük, ona uyacak ve onun gerekli kıldığı özelliklere sahip yeterli sayıda insanın varlığı koşullarında anlam kazanır.

Aynı şekilde bizim örgütümüzde **kadro ya da örgüt üyesi olmak**, kağıt üzerine yazılı olan program ve tüzüğü onaylayıp onaylamamakla belirlenemez. Bizim insanlarımız kitlelerin çok yönlü mücadelesini örgütleyebildikleri ve devrimci gerçeğimizi kavrayabildikleri oranda kadrolaşabilirler ve örgüt üyesi olurlar. Bu süreç, disiplinsiz, kuralların işlemediği bir süreçte olmayacaktır. Merkezi ve iradi müdahalelerle yönlendirilen bu süreçte, kadrolaşmamıza bağlı olarak organlaşma sağlandıkça ve partiye doğru tırmandıkça, örgütsel şekillenmeye yönelecek, kendine özgü kurallı bir işleyiş hakim hale gelecektir. İşte biz, örgütü, partiye doğru evrilen yolda adım adım şekillendirirken, tüzüğü de bununla orantılı olarak geliştirip biçimlendirecek ve sonuçlandıracağız.”

-Okuduğumuz alıntıdan da anlaşıldığı gibi bu yazı DHKP-C kurulmadan önce yazılmış. Alıntıda denildiği gibi de partileşmeye giden o süreçte bir takım örgütsel işleyişler de yazılı hale getirilmeye başlanmış. Mesela aynı kitapta “Geçici SDB’ler Organizasyonu için Asgari Kurallar ve İşlerlik”, “Komiteler, Hücreler ve Silahlı Ekipler, İşlerlik ve Bazı Kurallar”, “Askeri Örgütlenmenin Yapısı ve İşleyişi” gibi başlıklar altında bölümler var. Bunlar bir anlamda o günkü koşulların, mücadelenin ihtiyacına göre şekillenmiş yazılı kurallardır. Kısmi anlamda, belli birimlere ilişkin tüzük muhteva-sındaki metinlerdir. İhtiyaca cevap verdiği oranda kalırlar, yetmediği noktada değiştirilirler.

Şimdi buraya kadar hep tüzük sorununa nasıl bakmamız gerektiği konu-

sunda tartışmaya çalıştık. Yalnız önemli bir noktayı, yanlış anlayacağınızı sanmıyorum ama yine de hatırlatayım. Şimdi dogmatik, şabloncu olmak gerekir diyoruz. Bu doğru. Ancak her Marksist-Leninist partinin örgütsel işleyişi için geçerli olan bazı ilkesel kurallar vardır. Biz şabloncu olmamak gerekir derken bu ilkesel kuralların reddini değil, bunların ülke koşullarına ve mücadelenin ihtiyaçlarına göre biçimlenmesi gerektiğini söylüyoruz.

Örneğin, tüm devrimci, komünist partilerin örgütsel işleyişinin temelini **demokratik merkezîyetçilik** ilkesi oluşturur. Dünyanın neresinde olursa olsun bu böyledir. Peki, demokratik merkezîyetçilik nedir, kim söyleyecek?

Selma:

-Ben kararların demokratik şekilde yani çoğunluğun istediği yönde alınması ve karar alındıktan sonra da herkesin bu alınan kararlara uyması şeklinde anlıyorum. Örneğin, biz burada hemen hemen her konuda böyle yapıyoruz. Önce tartışıyoruz. Eğer farklı düşüncelerimiz varsa birbirimizi ikna etmeye çalışıyoruz. Herkes ikna olursa zaten sorun kalmıyor. Eğer hala farklı düşüncesi olanlar varsa bu sefer çoğunluğun eğilimine göre karar alıyoruz. Farklı düşünenler de bu karara uyuyor.

-Evet, genel olarak bu şekilde ifade edebiliriz. Eğer bu şekilde bir işleyiş oturmazsa zaten birliğimizi devam ettirebilmenin koşulları kalmaz. Yani çoğunluğa göre karar aldık diyelim. Azınlıkta kalanlarımız hala ben sizin gibi düşünmüyorum o halde bu karara da uymam derse, başka sefer de başkaları farklı bir konuda aynı tavrı gösterirse ortada birlik diye, örgütlülük diye bir şey kalmaz. Herkes istediği gibi davranmaya başlar. Parti çelik disipline sahip bir örgüt olmak bir kenara, kimin ne yaptığı belirsiz, herkesin istediği yöne at koşturduğu, hizipleşmelerin boy gösterdiği anarşist bir yapıya dönüşür. İlegal bir partinin zaten bu koşullarda mücadele etmesi mümkün olmaz, hatta varlığını bile sürdüremez.

Yalnız şöyle bir sorun var tabii: Şimdi biz burada 9 kişiyiz. Üstelik illegal de değiliz, az çok açık bir çalışma yürütüyoruz. Demokratik merkezîyetçiliğin demokratik yanını yani ortak karar alma yanını uygulamakta pek sıkıntıımız yok. Kaldı ki zaman zaman bizim bile bunu işletemediğimiz anlar olabilir. Örneğin, mahallede beklemediğimiz bir gelişme oldu, bir karar alıp tavrı belirlememiz gerekiyor. Birbirimize haber vermeye çalıştık ama bulamadık ve hepimiz bir araya gelemedik. Şimdi öyle oldu, hepimiz veya çoğunluğumuz bir araya gelemedik diye bir şey yapmayacak mıyız? Bir karar alıp uygulamayacak mıyız? Ama bir de partiyi düşünün. Ülkenin her tarafında Komiteleri, kurumları üyeleri var. Ve koca ülkede, onlarca şehirde birçok farklı alanda mücadele yürütüyor. Günde belki onlarca, yüzlerce karar alması gerekiyor. Üstelik illegal çalışıyor ve hep düşmanın saldırıları, takibi altında. O zaman bizim yaptığımız gibi üyeleriyle sık sık toplanabilir mi?

-Sık sık toplanmasını bir yana bırak Selim Abi, Üyeleri dediğin herhalde bizim gibi 9 kişi değil, a kadar adamı nerede nasıl toplayacak?

-Tamam da o zaman parti nasıl karar alıp uyguluyor, demokrasi nasıl iş-

letiliyor?

-Elbette ona göre bir yöntemi var. Bu yöntem kısmi farklılıklar gösterse de hemen hemen tüm illegal devrimci örgütlerde benzerlikler gösterir. Bu nasıl olur? Örgütün çeşitli kurumlarının, organlarının sınırları belirlenmiş bir çerçevede karar alıp uygulayabilme yetkileri vardır. Bu organlar karar alıp uygularlar. Tabii her organın, Komitenin bağlı olduğu bir üst organ vardır. Bunlar nelerdir? Aralarındaki işleyiş nasıldır bunu gelecek derste ayrıca işleriz. Ancak şunu kavramamız gerekir: Bizim gibi ülkelerde savaşçı bir örgütte uygulanan demokratik merkezîyetçilik ilkesinde, hem örgütün savaşçı-askeri niteliğinden, sıcak savaş içerisinde yer almasından, hem de ülke koşullarının, mücadelenin sınırlayıcı özelliklerinden dolayı **merkezîyetçi** yan ağır basar. Ama bu kimi reformistlerin iddia ettiği gibi parti içinde demokrasinin olmadığı, uygulanmadığı anlamına gelmez. Bunu ileri sürmek demokratikliği sadece parmak hesabına indirmek demektir. Oysa savaş gerçeği örgütün organlarının durmadan toplanıp, tartışarak, kararlar almasına, demokrasicilik oynamasına izin vermez. Eğer böyle davranılacak olsa toplantı yapıp, kararları tartışmaktan geriye iş yapacak zaman kalmaz. Oysa demin belirttiğimiz gibi savaşın kızgın pratiği içinde her saat, her gün onlarca, yüzlerce karar almak gerekir. Bu kararları alırken aşırı bir demokratikliğe başvurmak ancak hantallığa yol açış, mücadelenin sekteye uğramasından başka bir işe yaramaz. Bu nedenle bir savaş örgütünde merkezi yanın ağır basması niyet ve istekten öteye bir zorunluluk olarak ortaya çıkar.

Bu merkezîlik nasıl oluşur? Her şeyden önce örgüt üyeleri arasında bir ideolojik birlik vardır. Yıllardır süren mücadele içinde oluşmuş bir örgüte güven ve mücadele geleneği vardır. Dolayısıyla örgüt üyeleri kendilerine herhangi bir üst organdan bir karar ulaştığında, bu kararları uygularken, bunun nasıl alındığıyla değil örgütün ideolojisine, stratejisine ters düşüp düşmediğiyle değerlendirir. O noktada bir sorun yoksa, yapılacak iş devrimi, mücadelenin geliştirilmesine hizmet ediyorsa kararı kimlerin nasıl aldığı pek önemi yoktur. Ama bu örgüt içi demokrasinin hiç uygulanmadığı anlamına mı gelir. Hayır! Koşullar elverdiği ölçüde demokrasiyi işletmenin çeşitli yolları da bulunur. Örneğin, parti kongresi ya da konferansı yapılır. Örneğin üyelere ya da organlardan, Komitelerden zaman zaman belli konular hakkında düşüncelerini, görüşlerini almak, ya da bir karar çıkmadan tasarı halindeki düşüncenin, ya da taslak halindeki metnin çeşitli organlar ve üyeler içinde dolaşımı sağlanarak görüş ve önerilerin alınması gibi. Örneğin, çeşitli kurumlardan, Komitelerden, kadro ve yöneticilerden düzenli bir rapor akış sağlanabildiğinde bu aynı zamanda bu organ ve üyelerin düşüncelerinin, eğilimlerinin de belirlenebilmesini, dolayısıyla alınacak kararlarda göz önünde tutulmasını sağlar. Ayrıca organlar, Komiteler, alan ve birimler alınan kararları hayata geçirirlerken geniş bir inisiyatifte sahiptirler. Örneğin herhangi bir konuda bir kampanya kararı alındı. Bunun bölge ve alanlarda pratik olarak nasıl şekilleneceği, hangi araç ve yön-

temlerle zenginleştirilebileceği, hangi tür eylemler yapılabileceği üzerinde öneri sunmaktan, karar alıp uygulamaya kadar geniş yetkiler verilir. Bu da örgüt işleyişinde demokratik yanın işletilmesinin başka bir boyutudur.

Evet arkadaşlar, bu hafta da burada dersimizi burada bitirelim, haftaya yine örgütsel işleyişe devam edelim...

RSDİP(B) 6. KONGRESİNDE KABUL EDİLEN RUSYA SOSYAL-DEMOKRAT İŞÇİ PARTİSİ'NİN TÜZÜĞÜ (1917)

1- Parti programını kabul eden, onun örgütlerinden birine mensup olan, bütün parti kararlarına uyan ve üye aidatı ödeyen kişi, parti üyesi olarak kabul edilir.

2- Yeni üyeler, yerel parti örgütleri tarafından, 2 parti üyesinin tavsiyesi ile alınır ve örgütün bundan sonraki ilk genel üye toplantısı tarafından onaylanır.

3- Üye aidatı, yerel örgüt tarafından, en az ücretin yüzde 1'i olarak saptanır. Yeni üyeler 50 Kopek miktarında bir kayıt ücreti öderler.

Açıklama: 3 ay boyunca neden göstermeksizin aidat ödemeyen üyeler, örgütten ayrılmış sayılırlar. Bu durum genel kurula duyurulur.

4- Bir parti üyesinin atılması sorunu üzerine, üyesi olduğu yerel örgütün genel kurulu karar verir. Genel kurulun kararına karşı, bağlı bulunan parti organına, il ve bölge konferanslarına (Başkent'de Şehir Konferansına) itirazda bulunulabilir.

En yüksek organ Parti Kongresidir.

Açıklama: Parti üyelerinin atılması, parti organlarında duyurulur.

5- Partinin bütün örgütleri, demokratik merkezîyetçilik temelinde inşa edilir.

6- Bütün örgütler iç çalışmalarında özerktir. Partinin her örgütünün kendi adına parti yayını çıkarma hakkı vardır.

7- Parti örgütleri, illerde ve bölgelerde birleştirilir. İl ve bölge Komiteleri, il ve bölge konferanslarında seçilir.

İllerin ve bölgelerin sınırları, il konferansları tarafından belirlenir. Komşu bölgeler arasındaki görüş ayrılıkları, Merkez Komitesine, sorun üzerinde karar vermek üzere iletilir.

8- Yeni parti örgütleri, bölge Komiteleri tarafından, eğer bunlar yoksa Merkez Komitesi tarafından onaylanır. Onaylama üzerinde denetimi Merkez Komitesi yürütür. MK, her yeni örgütü, parti basınında tanıtır.

9- Bütün yerel örgütler üye aidatlarının yüzde onunu ve ne amaç için harcanacağı belli olmayan diğer gelirlerini MK'ne vermek zorundadır.

Açıklama: Örgütlerin bölge ve alt-bölge diye ayrıldığı yerlerde, bölge ve alt-bölge Komiteleri yerel örgüt sayılırlar.

10- En yüksek parti organı, Parti Kongresidir. Düzenli kongreler her

yıl toplanır. Olağanüstü kongreler ya MK'nin girişimi üzerine ya da son kongrede temsil edilen üyelerin üçte birinin talebi üzerine toplanmaya çağrılır. Parti kongresinin toplantıya çağırılması ve gündemi, kongreden en az birbuçuk ay önce açıklanır. Olağanüstü kongre 2 ay içinde toplantıya çağrılır. Kongrede, parti üyelerinin en az yarısı temsil ediliyorsa, kongre karar alabilir.

Parti kongresi için temsil edilme oranı, MK tarafından, bölge Komitelerinin rızası ile, oran ilkesinin elde tutulması temelinde belirlenir.

11- MK, olağanüstü kongreyi, 10. Maddede belirtilen süre içinde toplamazsa, bu durumda, bunu talep eden örgütlerin, kongreyi toparlamak açısından MK'nin bütün haklarına sahip bir örgütlenme Komitesi kurma hakları vardır.

12- Kongre: a) MK, denetim komisyonu ve diğer merkezi kurumların raporlarını alır ve onaylar; b) Parti programını gözden geçirir ve değiştirir; c) Yürütülmekte olan işlerde partinin taktik çizgisini belirler, ve d) MK ve denetim komisyonunu seçer.

13- Merkez Komitesi her yıl parti kongresinde seçilir. Yürümekte olan işler için MK kendi içinden daha dar bir Merkez Komitesi çevresi seçer. MK plenumları ayda en az iki kere toplanır. Merkez Komitesi, diğer parti ve kuruluşlarla olan ilişkide partiyi temsil eder, çeşitli parti kurumları örgütler ve onların çalışmalarını yönetir, kendi denetimi altında çalışan MO'nın yazı kurulunu atar. Tüm parti için önemi olan girişimleri örgütler ve yönetir, partinin güçlerinin ve araçlarının dağılımını yapar, partinin merkezi kasasını yönetir.

MK üyelerinin ayrılma durumunda, MK, kongre tarafından seçilen adaylar içinden, kongrenin saptadığı sıraya göre tamamlanır.

14- Denetim Komisyonu, her yıl kongrede seçilir, kasayı ve MK'nın girişimlerini kontrol eder ve bir sonraki parti kongresine rapor verir.

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİSİ (THKP) TÜZÜĞÜ

BÖLÜM 1: GENEL PROGRAM

T.H.K.P. Proletaryanın siyasi partisidir. T.H.K.P.'nin başlıca amacı dünyada insanın insan tarafından sömürülmediği, her çeşit baskı ve sömürünün kalktığı bir toplumsal düzenin kurulmasıdır. Bu amaç gerçekleşene kadar T.H.K.P. Türkiye proletaryasının siyasi partisi olarak mücadelesini sürdürecektir.

BÖLÜM 2: PARTİ ÜYELERİ

Md-1) Partinin tüzük ve programını kabul eden devrimci çalışmayı rahatlıkla yürütebilecek seviyede Marksist-Leninist olan ve ülke gerçeklerini bilen, parti teşkilatlarından birine katılıp, içinde faal olarak çalışan, partinin kararlarına ve disiplinine uyan herkes T.H.K.P.'sine üye

olabilir.

Md-2) PARTİYE GİRİŞ ŞARTLARI:

İki parti üyesinin tavsiyesi, o çalışma alanındaki yetkilinin Merkez Komiteye sunuşu, Merkez Komitenin olumlu kararı ile parti üyesi olunur.

Md-3) Parti disiplinine aykırı hareket edenlere çeşitli kademelerdeki parti teşkilatları, kendi yetkileri çerçevesinde somut duruma göre şu cezaları verirler: İhtar, parti içi görevden çıkarma, cephe içinde sına- ma ve taretme, parti içi görevden ve parti üyeliğinden çıkarma kara- rını Merkez Komitesi alır. Genel Komite onaylar.

BÖLÜM 3: PARTİNİN TEŞKİLAT PRENSİPLERİ VE ORGANLARI

Savaş çok yönlüdür. Çeşitli halk kesimlerinin kitlevi hareketinin ör- gütlendirilip, yönlendirilmesinden, ideolojik savaştan silahlı savaşa kadar bütün mücadele biçimlerini aynı anda yürütmek gerekmektedir.

Md-4) İçinde bulunduğumuz dönemde partinin teşkilat prensibi Mer- kezcilik yanı ağır basan, demokratik Merkezizettçiliktir. Ancak, kurta- rılmış bölgeler tesis edildikten sonradır ki demokratik Merkezizettçilik tam olarak uygulanır.

Md-5) Partimizin bu çok yönlü mücadeleyi yürütebilmek için her ala- nın en tutarlı ve en sivrilmiş elemanları ile, bütün bu alanlar arasında ilişki ve güdümü sağlamak ile yükümlü Merkez Komitesi üyelerinin de katıldığı bir genel Komitesi vardır.

Genel Komite, çok seyrek toplanır, çok olağanüstü durumların varlı- ğında (mesela, Merkez Komite üyeleri arasında bir ihtilaf çıktığında, partinin genel durumu ile ilgili önemli bir kararın alınacağında ve fe- laket anında vs.) toplanır ve karar verir.

Genel Komite, partinin en üst organıdır. Merkez Komitesi'ni tayin eder. Merkez Komitesi, partinin bütün çalışmalarından sorumludur. Parti çalışmalarının düzenli gitmesini sağlar.

Bunun dışında, Genel Komite üyelerinin her biri, belirli bir çalışma Komitesinin yöneticisidir. Bunlar, işlerin düzgün gitmesi için her alan- da yardımcı Komite kurarlar. Şimdilik Genel Komite, 10, Merkez Komite 3 kişiden oluşur. Gelişen mücadeleye göre, bu sayılar artabilir.

SINIF KİTAPLIĞI :

⇒ Dava Dosyası (Haziran Yayınları)

Bölüm: Partileşme Sürecinin Örgütsel İlkeleri, syf.31

⇒ Dava Dosyası 2 (Haziran Yayınları)

Bölüm: Program ve Tüzük Sorununa Nasıl Bakmalıyız? Syf. 49

Bölüm: Askeri Örgütlenmenin Yapısı ve İşleyişi, syf. 175

⇒ Örgütlenme Üzerine-Tüzükler (Lenin-Stalin, İnter Yayınları)

Örgütsel İşleyiş - 2

-Işık söndürme eylemi nasıl gidiyor arkadaşlar, diye hepimize bakarak sordu Selim

Abi.

-Bu eylem bayağı tutacak gibi. İlk gün biraz karışıklık oldu gibiydi ama giderek ilgi ve katılım artıyor. Basit, pasif bir eylem türü ama yine de etki-leyici bence. Toplumdaki konuya olan duyarlılığı artırmak, canlı tutmak açısından faydası oluyor. Bugüne kadar hiçbir tepki göstermeyenler bile ister istemez eyleme katılma gereğini hissediyor.

-Bizim mahallede koalisyon partilerine oy vermiş olanlardan bile katılanlar oluyor. Çünkü ertesi gün komşular *"siz niye ışığınızı söndürmediniz, mafyacıları, katilleri mi destekliyorsunuz, pisliklerin temizlenmesini istemiyor musunuz"* diye eleştiriyorlar.

-Tabii mesele, biçimi ne olursa olsun, bu ya da başka eylemlerle halkı çetelerin iktidarının karşısına dikmektir. Biz ayrıca farklı hangi eylem türleri geliştirebiliriz hem kendimiz düşünelim, hem de konuştuğumuz, tartıştığımız insanlara da soralım. Mesela hafta sonları yapılan toplantılara katılabiliriz. Burada kendi bölgemizde başka eylem türleri geliştirebiliriz. Bunları düşünün hafta içinde toplanıp bir değerlendirelim. Şimdi dersimize geçelim.

Daha önceki derslerimizde partinin yatay ve dikey örgütlenmelerden oluşan bir bütün olduğunu söylemiştik. Bunlar genel olarak hangi organlardan oluşuyordu? Kongre, Genel Komite, Merkez Komite, Bölge Komiteleri, Alan ve Birim Komiteleri vb. Tabii, bu organlar birdenbire ortaya çıkmazlar. Örgütün partileşme ve kadrolaşma sürecinde mücadele içinde oluşur. Yalnız bu dikey örgütlenmeyi de çok şematik, değişmez bir örgütlenme biçimi olarak anlamayın. Kesin olan, bir dikey örgütlenmenin şart olduğudur. Bu her Marksist-Leninist örgütlenmenin vazgeçemeyeceği bir oluşumdur. Ama bu oluşum da şabloncu, dogmatik bir tarzda ele alınmamalıdır. Yukarıda saydığım şematik sıralama hemen her ülkedeki devrimci partilerde benzer özellikler gösterir. Ancak bu tüm Marksist-Leninist partilerin tıpatıp aynı örgütlenme şemasına, aynı parti organlarına sahip olacakları anlamına gelmez. Sorun mücadeleye en iyi şekilde hizmet edecek, onu daima ileriye götürecek örgütlenmeleri yaratmaktır. Bunlar ihtiyaca göre genişler, daralır, yeni organlar eklenir veya çıkarılır. Dediğim gibi esas belirleyici olan mücadelenin ihtiyacıdır. Yatay olsun, dikey olsun örgütlenme ihtiyaca cevap verecek biçimde şekillenmek zorundadır.

Bu hatırlatmayı yaptıktan sonra gelelim bu organlar arasında ki örgütsel işleyişe. **Partinin en yetkili üst karar alma organı kongredir.** Partinin Merkez Komitesi, Genel Komitesi ve Partinin değişik organlarını, çalışma yürütülen bölge ve alanları temsil eden delegelerin bir araya gelmesiyle oluşur. Kongre örgütle ilgili her türlü karar alma yetkisine sahiptir. Örgü-

tün tüm sorunlarını, çözüm yollarını, ileriye dönük ne yapılması gerektiğini, kısa, orta ve uzun vadeli hedefleri tartışır, kararlar alır. Bir dahaki kongre toplanana kadar da örgütü yönetecek olan yeni Genel Komite ve Merkez Komiteyi belirler. Ve bu organlar bir sonraki kongreye kadar, Kongre'den aldıkları yetkiyle yönetimi üstlenirler.

-Peki, bu kongreye katılacak delegeler nasıl belirleniyor?

-Şimdi, hangi alandan kaç delegenin katılacağını, delegelerin nasıl seçileceğini çok önceden belirlemek faşizmin olduğu bizim ülke koşullarımızla ve savaş gerçeğimizle pek uyuşmaz. Bu o günkü koşullara göre biçimlenir. Koşullar uygun olur delegeler seçimle belirlenebilir. Koşullar seçimle belirlemeye uygun olmaz veya bunu bütün alan ve bölgelerde uygulayacak koşullar yoktur, kongre gerekliyse ve ertelenemeyeceğine göre alan ve bölgelerin en ileri unsurlarını kongreye çağırarak gibi yöntemler çözüm olarak uygulanabilir. Kongrenin toplanması mümkün olmadığı hallerde ihtiyaca göre **parti konferansı** da yapılabilir. Konferansa katılanlarını sayısı kongreye göre daha az olabilir. Merkez Komite, alan ve bölgelerdeki siyasi sorumluların bir araya gelmesiyle oluşur. Yeniden delege seçimi yapılmaz. Bunlar biraz işin teknik yanları. Kariyerizm, popülizm gibi hastalıkların başgöstermediği bir örgütte buna değişik çözüm yolları bulmak hem kolaydır hem de pek sorun yaratmaz.

-Kongre hangi şartlarda toplanıyor?

-Parti kongresi sık sık toplanmaz. Çünkü o kadar insanı bir araya getirmek faşizm koşullarında hem çok zor bir iştir, hem de illegal bir örgüt için büyük riskleri de beraberinde taşır. Onun için kongre 2 yılda bir toplanır, 3 yılda bir toplanır gibi bir belirlemeyi önceden kesinleştirmek pek gerçekçi olmaz. Bunu da yine mücadelenin, partinin ihtiyacına göre belirlemek daha gerçekçidir. Mesela parti içinde büyük sorunlar veya tikanıklıklar yaşanır, bu mevcut işleyiş içerisinde çözülemediğinde kongre toplanabilir. Veya ülkenin koşullarında önemli değişiklikler olmuştur, partinin de kendini yeniden yenilemesi, stratejisi ve hedeflerinde buna uygun değişiklikler yapması gerekmektedir gibi benzer nedenlerle toplanabilir.

Şimdi konumuzun asıl yönüne gelelim. Dediğim gibi kongreden sonra kongreye katılan herkes eski veya yeniden belirlenmiş görev yerlerine döner ve örgütsel işleyiş hiyerarşik yapısı içinde sürer. Bu örgütsel işleyişte partiye bağlı olarak faaliyet gösteren **tüm bireyler örgüte, alt organlar üst organlara, alt kademeler üst kademelere, azınlık çoğunluğa ve bütün üyeler merkez komitesine** tabidir. Bu konuda Mao şöyle diyor:

"... Bu disiplin maddelerini çiğneyen, partinin birliğini zedeler. Tecrübeler bazı kişilerin Parti disiplinini, bilmedikleri için çiğnediklerini, ama Çang Guatao gibilerinin kendi haince emellerine ulaşmak için birçok parti üyesinin cehaletinden yararlanıp Parti disiplinini bile bile çiğnediklerini kanıtlamıştır. Dolayısıyla üyeleri, Parti disiplini ruhuyla eğitmek gerekir, böylece sıradan üyeler sadece kendileri disipline uymakla kalmayacak, aynı zamanda disipline uyma konusunda önderleri de denetleyecektir."

*“... Ordudaki parti örgütlerimizde demokrasiyi, Parti üyelerinin inisiyatifini canlandıracak ve askerlerin savaşıma gücünü artıracak ölçüde yaygınlaştırmamız gerekmektedir. Ancak, ordudaki Parti örgütlerinde, yerel Parti örgütlerinde olduğu kadar demokrasi olamaz. Hem orduda, hem de yerel örgütlerde **Parti içi demokrasi, disiplini ve savaşıma gücünü zayıflatmak için değil, kuvvetlendirmek içindir.**”*

Bu alıntılarda Mao bir kaç noktaya birden değinmiş. Nedir bunlar? **Birincisi**, yukarıda saydığımız parti disiplinini sağlayan ilkelere uyulmadığında **partinin birliğinin** zedeleneceğini belirtiyor. Örneğin, her üye mutlaka partinin bir organına bağlı olarak çalışır. Dolayısıyla üye bağlı bulunduğu bu organa tabidir, ona karşı sorumludur, onun almış olduğu kararlara uymak zorundadır. Ama Merkez Komitesinin almış olduğu karar ve emir ve talimatlar tüm üyeler için bağlayıcıdır. Yani diyelim ki üyenin bağlı bulunduğu organ Merkez Komitenin karar, emir ve talimatlarına uymuyorsa üye o organa göre değil, Merkez Komitesine göre hareket eder; **İkincisi, tüm üyelerin bu disiplin ruhuyla** eğitilmesi gerekir diyor. Bu önemli bir nokta. Şu açıdan önemli nokta: Parti sadece ona bağlı çeşitli organlardan, komitelerden ve yöneticilerden oluşmaz. Bunlara bağlı çok sayıda üye de vardır ve onlar da partinin politikalarını çalıştıkları alanlarda hayata geçirirler. Eğer bu disiplin anlayışı sağlanmazsa ister istemez parti politikalarının hayata geçirilmesinde de aksaklıklar, zaaflar ortaya çıkacaktır. Kargaşa ve başıbozukluklar görülecektir. Bu da mücadelenin şu veya bu ölçüde sekteye uğramasını getirecektir. Bir bu açıdan bir de Mao’nun da belirttiği gibi sıradan üyelerin de yöneticileri denetlemesi açısından önemlidir. Örneğin, parti disiplinini kavramış üyelerin bulunduğu bir bölge, alan, ya da birimde yöneticilerin, sorumluların parti kararlarına, talimatlarına ne kadar uyup uymadıkları üyeler tarafından daha rahat görülebilir ve sorun kendi mekanizmaları içinde çözülebiliyorsa çözülür, çözülemiyorsa partiye bildirilerek gerekli önlemlerin alınması sağlanmış olur. **Üçüncü** önemli noktaysa parti içinde uygulanacak demokrasinin, partinin örgütsel işleyişindeki disiplini ve savaşıma gücünü zayıflatmak için değil, kuvvetlendirerek tarzda ele alınması gerektiğidir. Buna kim örnek verebilecek?

Ömer:

-Ben söyleyeyim. Demokrasi olayı her şeyde parmak hesabıyla karar almaya indirgenirse bu örgüt üyelerinin sık sık biraraya gelmelerini gerektirir. İlegal bir örgütte bu çeşitli sakıncalar yaratır. Örgüt düşmanın darbe-lerine daha açık hale gelir. Öte yandan gerçekten örgüt için hayati bir önemi yoksa tartışmaları mücadeleyi sekteye uğratacak, yavaşlatacak kadar uzatmanın anlamı yoktur. Aksi taktirde gündeme müdahale edip hızla uygun politikalar geliştirmek yerine, müdahalede gecikme, gündemin peşinden sürüklenme başlar. Bu durum da örgütü güçten düşürür, mücadeleden, kitlelerden kopmasına yol açar.

-Bu konuda da Lenin’in “Ne Yapmalı?” adlı kitabından bir alıntı okuyalım. Şu bölümü okur musun Selma?

-“... otokrasinin karanlığı ve jandarma egemenliği altında, parti örgütündeki ‘geniş demokrasinin’ yararsız ve zararlı bir oyuncaktan başka bir şey olmadığını görürsünüz. Yararsız bir oyuncaktır, çünkü gerçekte, hiçbir devrimci örgüt, ne kadar isterse istesin, geniş demokrasiyi hiçbir zaman uygulayamamıştır. Zararlı bir oyuncaktır, çünkü ‘geniş bir demokrasi ilkesinin’ uygulanması yolunda herhangi bir çaba, sadece, polisin büyük baskınlara girmesini kolaylaştıracak.”

-Yalnız buradan da yanlış bir sonuç çıkarmamak gerekir. Yani geniş demokrasi uygulanamaz, hızlı hareket etmek gerekir diye her şey yukarıdan aşağıya emir ve talimatlarla yürütülemez. Bu sadece parti içi demokrasiyi tümüyle ortadan kaldırmakla kalmaz, bunun yanında örgütün kolektif yapısını, kolektif çalışma tarzını da ortadan kaldırır. Özellikle yönetici durumunda olanlar örgüt disiplinine zarar vermeyecek biçimde, mevcut koşulları zorlayarak en geniş demokrasiyi, kolektif çalışmayı da yürütmek, bunun koşullarını, yöntemlerini yaratmak durumundadır. Yöneticilik bir yanılla da ileriye dönük politikalar üretebilmek, olabildiğince bugünden yarını da programlayabilmektir. En basitinden örnek verelim. 30 Mart Devrim Şehitleri Haftası, 1 Mayıs gibi benzer günler için bir çalışma yapılacağı önceden bellidir. Eğer bu günlerde neler yapıp yapılmayacağı son günlere bırakılmazsa, hazırlıklara çok daha öncesinden başlanırsa, neler yapılabileceğine ilişkin tartışmalar, öneri almalar sadece komiteler düzeyinde de kalmayarak çok daha geniş bir kesime yayılabilir. Bunları da mutlaka yapmak lazım. Bu hem mücadeleye zenginlik katar, hem de kolektif çalışma ruhunu güçlendirir, kararlara daha kuvvetli sahip çıkılmasını sağlar. Tabii bu tartışmalar, öneri almalar sadece verdiğim iki örnekteki gibi önceden belli günler için sınırlı tutulamaz. Bu gizlilik gerektirmeyen her konu, eylem için geçerlidir. Politik görüşler, tespitler üzerine de olur, ülkede gelişen günlük olaylar gelişmeler üzerine de. Sorun hem politika üretirken, hem de üretilen politikaları hayata geçirirken buna en geniş kesimleri katmayı da hedeflemek, örgütü, yöneticisi, üyeleri ve taraftarlarıyla kolektif çalıştırmak, canlı bir organizma gibi hareket edebilmektir. Bu noktadan uzaklaşıp her şeyi emir ve talimatlara halletmeye kalktığımızda bu hem politika üretiminde, hem de devrimci eylemde giderek kısırlaşmaya yol açacak, insanların gelişmesini de engelleyecektir. Bu da devrimci bir örgüt için, en az, en geniş demokrasiyi uygulayacağım diye tartışmalara boğularak iş yapamaz hale gelmek kadar tehlikelidir.

Politik üretkenliği artıracak, düşünce zenginliğini sağlayacak bir yöntem de **eleştiri-özeleştiri** mekanizmasının işletilmesidir. Eleştiri-özeleştiri mekanizmasının işletilmesi ve bunun sınırlarına ilişkin Devrimci Sol’un Savunma’sında şöyle bir bölüm var onu da sen oku Ayşe:

-“Proletarya ideolojisiyle donatılmış bir partide tam anlamıyla bir düşünce zenginliği olmalıdır. Devrimci mücadeleyi geliştirecek, kitlelerin bilinç düzeyini yükseltecek çalışmaların sürekli kılınması, ancak sürekli düşünce üretimiyse mümkündür.

Devrimci bir partide sürekli düşünce üretimini sağlayan mekanizma eleştiri-özeleştiri mekanizması ve bunun ortaya çıkardığı tartışma zenginliğidir. Kuşkusuz bu, anarşizme varan ve partiyi bir tartışma kulübüne çeviren eleştiri özgürlüğü değildir.

Eleştiri-özeleştiri mekanizması devrimci eylemi engellemediği sürece kendisinden beklenen işlevi görebilir. Devrimci eylemi engellemeye, parti içindeki birliği zedelemeye, ayrı örgütlenme eğilimi başgöstermeye başladığı anda, ortada eleştiri-özeleştiri diye bir şey kalmamıştır.”

-Görüldüğü gibi burada eleştiri yapma düşünce zenginliği yaratacak bir araç olarak görülüyor. Ama bu nasıl olacak herkes istediği şeyi istediği yerde söyleyecek anlamına mı geliyor? Elbette değil. Eleştiri-özeleştiri mekanizması örgütsel işleyişi de zedelemeyecek biçimde olmak zorundadır. Öncelikle eleştiri noktası partinin ideolojisine yönelik, ideolojik birliğe karşı gelişmişse, yani örneğin, biri kalkıp “ya, bu silahlı mücadeleyle devrim yapamayız” derse o noktada zaten eleştiriye getiren örgütün tümüyle dışına düşmüş demektir. Dolayısıyla o kişinin partide herhangi bir sorumluluk ve görev üstlenmesi söz konusu olamaz. Bunun dışında değişik konularda eleştirileri olanlar da bu eleştirilerini istedikleri yerde ve zamanda yapamazlar. Sorun ve tartışmalar örgütsel işleyiş içinde herkesin bağlı bulunduğu organ, komite içinde veya sorumlu yönetici ile çözülmek durumundadır. Bir toplantı veya tartışmada sonuç alınamazsa mücadeleyi aksatmayacak biçimde tartışmalar bir sonraki toplantılara da aktarılabilir ama çözüm sağlanamayacak gibi görülüyorsa durum daha üst organlara iletilerek çözüm yolu aranır. Bunun dışında yani örgütsel işleyiş ve disiplinin dışına taşarak gerek örgüt içinde, gerekse kitleler içinde yapılan eleştiriler partinin birliğine zarar veren girişimlerdir, örgüt içinde ayrı bir örgüt, hizip yaratmaya yönelik bir faaliyet olur ki, suç teşkil eder.

-Peki, diyelim bir üyenin herhangi bir konuda eleştirisi var. Normal örgütsel işleyişe göre bunu sorumlusuna söyledi, ama sorumlusu sorunu çözmek istemiyor, o zaman ne yapacak?

-Mümkün tabii. Zaaf ve eksikler, hatalı davranışlar sadece sıradan üyelerde değil, sorumlu, yönetici durumundakilerde de çıkabilir. Kariyerizm, popülizm, eleştiriye tahammülsüzlük, yetersizliğini gizleme gibi nedenlerle, eleştirilere cevap vermeyen, tartışmayan veya altındakileri ezmeye çalışan zaafli unsurlar şu veya bu nedenler sonucu bir yerde sorumlu veya yönetici durumuna gelmiş olabilir veya başlangıçta görülemeyen bu zaaf lar sonradan gelişebilir. Bu durumlarda örneğin, alttaki üyenin sorumlusunu aşarak onun daha üstüne çok çeşitli biçimlerde ulaşması mümkündür ve buna hakkı vardır.

-Zaafli unsur diyoruz. Ya bunu da engellemeye çalışırsa.

-Bunu yaparsa zaten suç işlemiş olur. Ama bu da mümkündür. O zaman başka kanallardan partiye ulaşmaya çalışmak örgütsel işleyişi, disiplini ihlal eden suç olmaktan çıkar. Zaten örgütsel işleyiş içinde parti faaliyetlerini sağlıklı yürütebilmek için **yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya bir de-**

netim mekanizması oluşturulur. Merkezden başlanarak yukarıdan aşağıya tüm organlardan, yönetici ve kadrolardan raporlar alınır. Her yönüyle örgüt denetlenmeye çalışılır. Ama demin senin verdiği örneklerin de çıkabileceği düşünülerek, sadece yöneticilerden değil, zaman zaman yöneticilerin altındaki üyelerden de raporlar, değerlendirmeler istenir. Böylece hem demin verdiği örnekteki sorunların önüne geçilmeye çalışılır hem de çalışmalar, mevcut durum ve sorunlar hakkında daha detaylı bilgi sahibi olunur. Tabii bunların dışında farklı denetim yöntemleri de uygulanabilir. Şimdi konuyla ilgili başka bir başlığa geçelim. Geçen dersimizin sonunda örgütsel işleyiş içinde **inisiyatifin** kullanımından kısaca bahsetmiştik. O konu üzerinde biraz daha duralım. Ne demiştik Sinan?

-Alınan kararlar uygulanırken, kararı uygulayacak olan organlar geniş bir inisiyatife sahiptir demiştik. Örnek olarak da diyelim ki bir kampanya kararı alındı. Bunu bölge ve alanlarda hayata geçirecek organlar kararın buralarda pratik olarak nasıl şekillenebileceği, hangi değişik araç ve yöntemlerin kullanılabilceği, zenginleştirilebileceği, hangi tür eylemler yapılabileceği vb. konularda tartışıp, öneri sunmaya, karar alıp uygulamaya kadar geniş yetkilere, inisiyatife sahiptir diye belirtmiştik.

-Tamam, parti demokrasisinde inisiyatif kullanımının önemli bir yanı bu, ama tek başına bununla da sınırlı değildir. Konuya ilişkin Mao'nun yine çok daha geniş perspektifte ele aldığı güzel bir tespiti var, önce onu bir okuyalım isterseniz. Şu bölümü de sen okuyuver istersen Fatma Abla.

-Benim okumam pek iyi değildir ama.

-Olsun. Daha iyi ya, okuya okuya düzelir.

-Peki tamam. **Parti demokrasisinde inisiyatifin kullanılması:** *"Bugünkü büyük mücadele, Çin Komünist Partisi'nin bütün yönetim organlarından, bütün üyelerinden ve kadrolarından inisiyatiflerini tam olarak kullanmalarını talep etmektedir, zaferi ancak bu sağlayabilir. Bu inisiyatif, yönetim organlarının, kadroların ve Partinin sıradan üyelerinin yaratıcı bir şekilde **çalışma yeteneklerinde, sorumluluk üstlenmek istemelerinde, çalışmalarında gösterdikleri coşkunlukta, soru yöneltmedeki, düşüncelerini belirtmedeki ve hataları eleştirmelerindeki cesaret ve yetenekte ve yönetim organları ile yönetici kadrolar üzerinde kurulan yoldaşça denetimde somut olarak ortaya konmalıdır. Aksi taktirde inisiyatifin hiç bir anlamı kalmaz."***

-Görüldüğü gibi Mao, inisiyatifin nerelerde nasıl kullanılması gerektiğini açıkça ortaya koymuş. Ama tabii inisiyatifinizi kullanın, şunu yapın, bunu yapın demek de tek başına yetmez. Her üye, kadro inisiyatif kullanımında kendisini geliştirmek, yetkinleştirmek için çaba harcarken, yönetici durumunda olanlar da altındakilerin inisiyatif kullanımını geliştirmeleri için önerilerini açmak, bu konuda eğitici, öğretici ve zorlayıcı olmak durumundadır.

Tabii bu inisiyatif kullanımı da örgütsel işleyiş ve disiplin çığnımeden uygulanmalıdır. Özellikle pratikle ilgili konularda *"inisiyatifimi kullanıyorum"* diye de her isteyen kendi başına karar alıp uygulayamaz. Tek başına karar alıp uygulamak ancak örgüte haber verme olanağının ortadan

kalktığı veya çok ani gelişmeler karşısında tavırsız kalınamayacak durumlarda örgütün çıkarları gözetilerek uygulanabilir. Dediğim gibi bağımsız bir tavır geliştirmeden önce, koşullar çok zor da olsa örgüte, alandaki sorumlulu mekanizmaya ulaşmak ihtimal dahilindeyse öncelikle bu zorlanmak durumundadır. Evet, örgütsel işleyişe ilişkin başka tartışacağımız nokta kaldı mı? Galiba şimdilik yok. Bu hafta örnek olarak iki tüzük daha getirdim. Tarihleri oldukça eski. Neredeyse yüzyıl önce hazırlanmış. Ama dikkat edin, orada bile örneğin bir Merkez'e rapor vermenin önemi, örneğin bir aidat meselesine verilmesi gereken önem tüm çıplaklığıyla konuluyor. Yani örgütsel işleyişin bu yanları, örgütlerin tarihi kadar eski. Bu örnek tüzükler üzerine çalışma sonrası sohbeti sürdürebiliriz.

Bu hafta da dersimizi burada noktalayalım. Haftaya ders konumuzu güncel gelişmelerle bütünleştirerek işleyelim. Örneğin, bir yandan Susurluk meselesi hala sürerken bunun üzerine TÜSİAD raporu ve demokratik reformlar ortaya çıktı. Bunlarla birlikte **demokratik mücadele** konusunu ele alalım. Bu arada gündemi iyi takip edelim. Derse hazırlık yapmanızı hatırlatmama gerek yok sanıyorum, ona alıştınız gibi ama arada gevşetmeler de oluyor, hazırlığı daha bir sıkı yaparsak iyi olur.

Tüzük Örneği-1

ALMAN HORLANANLAR BİRLİĞİ GENEL TÜZÜĞÜ

Fransa'daki Alman göçmenlerinin "Alman Halk Derneği"nin kapatılması üzerine Nisan 1834'te kurdukları, 1836'ya kadar yaşayan gizli derneğin tüzüğünden bölümler:

- 1- Alman Horlananlar Birliği, Alman erkeklerinden oluşan bir Birlik'tir.
- 2- Alman Horlananlar birliği, gizli bir Birlik'tir.
- 3- Birlik'in amacı Almanya'nın kurtuluşu ve yeniden doğuşudur.
- 4- Alman Horlananlar Birliği Çadır'lara bölünmüştür.
- 5- Tüm Çadır'ların yönetimi Bir Merkez tarafından gerçekleştirilir. (...)
- 8- Birlik'ten atılma:

- a) Gizliliğin, kasten veya düşüncesizlikten ihlali,
- b) Ahlak dışı davranışlar,
- c) Birlik görevlerinin yerine getirilmesindeki ısrarlı ihmalkarlık,
- d) Birlik amacının inatla reddedilmesi veya buna karşı mücadele edilmesi nedeniyle gerçekleşir. (...)

18- Her Çadır'ın kuruluşu ve yönetimi, Merkez'in bir yetkilisi tarafından gerçekleştirilir. Yetkililer Çadır'lara üyedir ve onların toplantılarına mümkün oldukça sık katılırlar. (...)

30- Merkez, Alman Horlananlar Birliği'nin en yüksek yasa koyucu ve uygulayıcı gücüdür. (...)

32- Merkez, üyelerini kendisi seçer.

33- Merkez kendisine bağlı olan birlik parçaları ile, bu amaçla atadığı

yetkililer aracılığı ile ilişki kurar. (...)

35- Yetkili, Birlik yetkisi ile donatılmış bir Horlanan'dır. (...)

39- Üyeliğe alınacak adaya, ancak Çadır'ın hakkında üyelik kararı vermesinden ve gizliliğe ilişkin şerefi üzerine bir andın içilmesinden sonra Birlik'in varlığı ve amacı anlatılır. Aday, üyelik önerisini kabul ederse, Çadır'ın veya komisyonun toplantı yerine götürülür, kendisine Birlik'in tüzüğü ve temel ilkeleri anlatılır, kabul ederse hemen yemin ettirilir; düşünme süresi talep ederse, gizlilik sözünü tutmadığı taktirde Birlik'in mutlaka intikam alacağı söylenerek tehdit edilir. (...)

41- Birlik'e ihanet edenin cezası ölümdür.

Tüzük Örneği-2

KOMÜNİSTLER BİRLİĞİ TÜZÜĞÜ

6 Aralık 1847'de, Komünistler Birliği'nin Londra'daki 2. Kongresi'nde kabul edilerek, Başkan Schapper ve Sekreter Engels'in imzalarıyla yürürlüğe giren tüzükten bölümler:

Tüm Ülkelerin Proleterleri Birleşin! (...)

Madde 1: Birlik'in amacı, burjuvazinin devrilmesi, proletaryanın egemenliği, sınıf karşıtıları üzerinde duran eski burjuva toplumunun aşılması, sınıfsız ve özel mülkiyetsiz yeni bir toplumun kurulmasıdır.

Madde 2: Üyelik koşulları şunlardır:

- a) Bu amaca uygun bir hayat tarzı ve etkinlik,
- b) Devrimci enerji ve gayretli propaganda,
- c) Komünizmi kabul etmek,
- d) Hiçbir anti-komünist siyasal veya ulusal derneğe katılmamak ve herhangi bir derneğe katılımı üst organlara bildirmek,
- e) Birlik'in kararlarına tabi olmak,
- f) Birlik sırlarını korumak,
- g) Üyeliğe oy birliği ile kabul edilmek. (...)

Madde 5: Birlik, Topluluklar, Bölgeler, Yönetici Bölgeler, Merkez Organı ve Kongre olarak örgütlenmiştir.

Madde 6: Topluluk en az 3, en fazla 20 üyeden oluşur.

Madde 7: Her Topluluk bir başkan ve bir yardımcı seçer. Başkan toplantıları yönetir, yardımcı kasaya bakar ve başkanın yokluğunda onu temsil eder.

Madde 8: Yeni üyelerin kabulü topluluk başkanı ve öneren üye tarafından ve Topluluk'un önceden onayı ile gerçekleşir.

Madde 9: Farklı türden Topluluklar birbirlerini bilmezler ve birbirleriyle haberleşmezler. (...)

Madde 16: Bir eyaletin veya bir ilin farklı Bölgeleri bir Bölge Yönetimi'ne bağlıdırlar. (...)

Madde 18: Bölge Yönetimi, kendi ilinin tüm Bölgelerinin yürütücü gücüdür. Bölgeler'le ve Merkez Organ'la haberleşir.

Madde 19: Yeni oluşan Bölgeler en Yakındaki Bölge Yönetimi'ne bağlanırlar.

Madde 20: Bölge Yönetimleri geçici olarak Merkez Organı'na ve nihai olarak da Kongre'ye hesap vermekle yükümlüdürler.

Madde 21: Merkez Organı tüm Birlik'in yürütücü gücüdür ve Kongre'ye hesap vermekle yükümlüdür. (...)

Madde 23: Merkez Organı, Bölge Yönetimleri ile haberleşir. Her üç ayda bir, tüm Birlik'in durumu üzerine rapor verir. (...)

Madde 37: Üyelik koşullarını çiğneyen (Madde 2) kişi, duruma göre Birlik'ten uzaklaştırılır veya atılır. Atılan üye geri alınmaz. (...)

Madde 43: Kongre her eyalet için, her üyenin ödemesi gereken asgari aidatı belirler. (...)

Madde 47: 6 ay boyunca aidatlarını Merkez Organı'na göndermemiş olan Topluluk'lar ve Bölgeler için, Merkez Organ tarafından Birlik'ten uzaklaştırılma talep edilir. (...)

Madde 50: Topluluk Başkanı, aday üyeye Tüzük'ün 1'den 49'a kadar olan maddelerini okur, bunları açıklar, üye olacak kişiyi bekleyen görevleri vurgular ve ardından şu soruyu sorar: "Bu Birlik'e girmek istiyor musun?" Kişi bu soruya "Evet!" cevabını verirse, o zaman Başkan o kişiden onun bir Birlik üyesinin yükümlülüklerini yerine getireceğine dair şeref sözü alır. Onu Birlik üyesi ilan eder ve Topluluk'un bir sonraki toplantısına katılmasını sağlar.

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ RUSYA'DA SOSYAL-DEMOKRATLAR:

Dersi işlerken özellikle Lenin'den aktarılan alıntılarda sosyal-demokrat kelimesi sıkça geçmektedir. Bu bugünkü sosyal-demokrat anlayış ve sosyal-demokrat partilerle karıştırılmamalıdır. Sovyet Devrimine kadar, Lenin'de dahil olmak üzere Rusya ve Avrupa'da Marksistler kendilerini "sosyal-demokrat" olarak ifade ediyorlardı. Ancak süreç içerisinde kimi sosyal-demokratlar ve sosyal-demokrat partiler sağa kayarak reformistleştiler. Sosyal-demokratlık reformistlerle özdeş olarak anılır hale gelmeye başlayınca, devrimciler kendilerini sosyal-demokrat olarak nitelemekten vazgeçtiler. Sovyet Devriminden sonra da "Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi" adını "Sovyetler Birliği Komünist Partisi" olarak değiştirdi. "Sosyal-demokrat" kelimesi sadece reformistleri ifade eden bir belirleme olarak kaldı. Sosyal-demokratlar o günden bu güne giderek daha da sağa kayarak kapitalist düzenle bütünleştiler. Kendi içlerinde de değişik tonlara bölündüler. Avrupa'da bir kısım sosyal-demokrat partiler hala reformist yanlarını koruyarak, küçük küçük re-

formlarla düzeni değiştirme, sosyalizme uzun vadede barışıl yoldan ulaşma gibi düşüncelerini korumaktaysa da bir kısmı bizim ülkemizdekilerde olduğu gibi bu hedeflerinden de uzaklaşarak tümüyle bir düzen partisine dönüşmüşlerdir. Bizim ülkemizdeki DSP, CHP gibi düzen partileri kendilerini hala sosyal-demokrat olarak niteleseler de özünde Avrupa'daki merkez sağ, liberal partilerden farkları kalmamıştır. Hatta birçok noktada onların bile çok gerisinde tavır göstermektedirler.

SINIF KİTAPLIĞI :

- ⇒ Bir Adım İleri İki Adım Geri (V. İ. Lenin - İnter Yayınları)
- ⇒ Muhalefet Üzerine, Cilt:1 (J. V. Stalin - İnter Yayınları)
- ⇒ Seçme Eserler (Mao Zedung)

Cilt:1 (Aşırı Demokrasi Üzerine, Örgüt Disiplinine Gösterilen Kayıtsızlık Üzerine, Mutlak Eşitlikçilik Üzerine, Öznecilik üzerine, Bireycilik Üzerine, syf. 140'tan 147'e kadar; Kadrolar Sorunu, Parti İçinde Demokrasi Sorunu, syf.370-371)

Cilt:2 (Komuta İlişkisi, syf. 110-11-112; Parti Disiplini, Parti Demokrasisi, syf. 211-212)

Cilt:3 (Bürokrasiye, Tepeden İnmeciliğe, Yasaların ve Disiplinin Çiğnenmesine Karşı Mücadele Edin, syf. 92-93-94)

Cilt:4 (Bir Rapor Sisteminin Kurulması Üzerine, syf. 172; Ordudaki Demokratik Hareket, syf. 184; Parti Komitelerinin Çalışma Yöntemleri, syf. 356'den 361'e kadar.)

Demokratik Mücadele

-Arkadaşlar, geçen hafta bu dersimizi TÜSİAD'ın "demokratikleşme perspektifleri" raporuyla birlikte işleyebileceğimizi söylemiştim.

-Evet. Bunun üstüne şimdi birde demokratik anayasa talebi gibi şeyler çıktı. Anayasanın demokratik mücadeleyle doğrudan bir ilişkisi var mı?

-Elbette var. Bugünkü konumuzu biliyorsunuz, demokratik mücadele. Konuyu işledikten sonra kafanızdaki sorulara daha doğru yanıtlar bulursunuz. Ayrıca o meseleye de dersi işlerken değiniriz.

-Peki Selim Abi, şimdi bu TÜSİAD'ın raporunu nasıl değerlendireceğiz? Yıllardır halkın kanını emenler, bunca katliamın, işkencenin, zamin, zulmün esas sorumluları bunlar. Cuntaları destekleyen, demokratik hakların budanmasını isteyen bunlardı. Şimdi niye "demokratikleşme perspektifleri" diye rapor hazırlayıp reformlar istiyorlar? Yani şunu demek istiyorum: demokratikleşme sonuçta halka sermayeye karşı mücadelesinde yeni olanaklar, örgütlenme araçları da sağlar. Şimdi bunlar aptal mı ki, düşman gördükleri halka kendi elleriyle avantaj sağlasın.

-İlk bakışta dediğin doğru gibi gözüküyor. Hatta bu yüzden burjuva yazarları bir kenara bırakın, reformist soldan bazı kesimler bile, 30 yıldır halka kan kusturduğunu unutarak tekelci sermayeyi demokrasi gücü, ilerici ilan ediverdiler. Şimdi bir kere, bu raporu durup dururken hazırlamadılar. Zaten raporda geçen çoğu konular son birkaç yıldır oligarşinin çeşitli kesimleri arasında tartışılıyordu. Hatta zaman zaman bu taleplerden bir kısmını parça parça da olsa gündeme getirmişlerdi. Raporda bunları birleştirerek daha kapsamlı bir biçim vermişler.

Şimdi, Selma'nın sorusuna gelelim. Sermaye sahipleri, patronlar sınıfsal yapılarına uygun olarak çıkarları doğrultusunda hareket ederler. Ülkemizde de emperyalizmin işbirlikçisi tekelci burjuvazi onyıllardır kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmiştir. Onun amacı mümkün olabildiğince sömürüyü yoğunlaştırmak ve sermayesini büyütme. Bunun için dediğimiz gibi onyıllardır halka yapılan her türlü zulmün, askeri darbelerin arkasında onların bu çıkarlarını koruma, büyütme istekleri vardır. Ülkenin ekonomik, sosyal ve siyasal yapısı onların çıkarlarına göre biçimlendirilerek devlet faşist bir niteliğe büründürülmüştür. Peki, şimdi tekelci burjuvazi kapitalizmin en gerici, baskı ve şiddete dayalı yönetim biçimi olan faşizme karşı çıkıp, burjuva demokrasisi mi istiyor? Değil elbette. Çünkü, bırakın halk için demokrasiyi, emperyalizm döneminde, yani tekellerin ekonomide, burjuva siyasette, dolayısıyla yönetimde belirleyici güç haline geldiği bir dönemde burjuva demokrasisi de işlemez. Tekelci burjuvazi diğer burjuva kesimlerin gelişmesinin de önünde engel oluşturur. Şimdi bu durumda tekelci burjuvaziye ilericilik, demokratlık rolü biçmek tarihi tersine çevirmek, onun sınıf çıkarlarına aykırı hareket ettiğini söylemek gibi bir şey olur.

-Peki ama demokratikleşme, reform istemleri çıkarlarına aykırı değil mi?

-Değil. Çünkü halka verilmek istenen bu küçük tavizler daha büyük çıkarlarını korumak için gündeme getiriliyor. Yıllardır halka yapılan baskı, devlet terörü ortamında onlar halkı sömüre sömüre iyice semirdiler. Ama bugün geline nokta sistem tıkanmış durumda. Bir yandan savaşa bütçenin yarısından çoğu gidiyor, kendilerine devletten yararlanacakları pay için fazla bir şey kalmıyor, öbür taraftan Kürdistan pazarına açılmıyorlar, tüm baskı ve devlet terörüne rağmen devrimci mücadeleyi engelleyemiyorlar ve geleceklerini tehlikede görüyorlar. Yani onları kısmi de olsa reform taleplerine iten sebep sistemdeki bu tıkanıklığın devrime yol açmasından duydukları korkudur. “Siyasi istikrar” dedikleri devrimci mücadelenin yumuşatılması, burjuvazinin sık sık kullandığı biçimiyle “siyasi tansiyonun” düşürülmesidir. Halk muhalefetine sadece baskı, şiddet ve katliamlarla engellenemediğini gördükleri için şimdi biraz da “havuç” uzatıyorlar. Halk muhalefetine düzene, devlete yönelmesini engellemek, düzen içine çekmek için kısmi de olsa reformların yapılmasını istiyorlar. Yani onların reform talepleri ilericiliklerinden falan değil, devrimi engelleme amaçlıdır. Zaten emperyalizmin de epeydir bu yönde baskı ve talepleri vardı. Şimdi bunu dile getiriyorlar. Ama yarın bunun da çözüm olmadığını görünce başka arayışlara gireceklerdir. Örneğin, yine çözümsüz kaldıklarında halka karşı baskı ve şiddetin daha fazla uygulanması ya da yeni cunta talepleri öne çıkacaktır. Zaten bugün demokratik talepler ileri sürerken devrimciler ve yurtseverlere yönelik olarak baskı ve şiddetin kalkması gibi bir düşünceleri zaten yok, olmaz da. Onların amacı geniş halk kesimlerinin devrimci mücadeleye kanallı olmasını engellemek.

-Peki, biz ne yapmalıyız? Onların amaçları farklı da olsa bu talepleri gündeme getirdiler. Sessiz mi kalacağız, destekleyecek miyiz?

-Amaçlarının ne olduğunu biliyorsak sessiz kalamayız. Devrimcilerin hem onların bu oyunlarını bozacak, hem de oligarşinin çeşitli kesimleri arasındaki bu çelişkilerinden yararlanarak halk muhalefetine yükseltecek bir politikaları olmalı. Aslını sorarsınız, TÜSİAD’ın bugün ileri sürdüğü reformları daha öncesinden tabii çok daha kapsamlısını sol gündeme getirip, mücadelesini vermeliydi. TÜSİAD sol’un bıraktığı bu boşluğu doldurmaya çalıştı bir yerde. Böylece kendilerinin de “demokratlaştıkları” gibi bir görüntü de vermiş oldular. Ancak sonuç olarak, bu reform taleplerinin gündeme getirilmesi de yine halkın bu güne kadar verdiği mücadelenin bir sonucudur. Eğer parça parça verilen mücadeleler, dolayısıyla da halk güçleri birleştirilebilseydi talepleri ve mücadelesiyle sol da bugünkü durumundan çok daha ileride ve güçlü durumda olurdu. TÜSİAD da böyle bir manevra yapma olanağı bulamazdı. Şimdi ne yapılabilir, bunu tartışmadan önce demokratik mücadeleye biz nasıl bakmalıyız, biraz bunun üzerinde duralım. O zaman kim niye destekliyor, kim niye sessiz kalıyor gibi sorulara daha kolay cevap veririz. Şimdi, genel anlamıyla **demokratik mücadele nedir**, önce bunun tarifiyle başlayalım isterseniz. Kim anlatacak?

Sinan, “ben anlatayım” diyerek girdi konuya.

-Biliyorsunuz, sınıflı bir toplumda yaşıyoruz. Bir yanda geniş halk kesimlerini yöneten ve sömüren küçük bir azınlık öbür yanda sömürülen ve yönetilen büyük bir çoğunluk var. Daha önceki derslerimizde de gördük, halkı sömüren bu azınlık, iktidarını ve sömürsünü devam ettirmek için halka karşı bir savaş içindedir. İktidarını baskı ve yasaklarla, halkın gücünü bölüp parçalayarak, burjuva ideolojisini empoze edip halkta bilinç bulanıklığı yaratarak, ekonomik gücünü, bilim ve teknolojik üstünlüğe sahip olmanın avantajlarını kullanarak sürdürür. Sınıf mücadelesinin doğal bir sonucu olarak ezilen, sömürülen halk da egemen sınıflara karşı hak ve özgürlükleri için mücadeleye girer. Bu genel olarak ekonomik, demokratik, sosyal ve siyasal haklar için mücadeledir. Örneğin, biz öğrenciler olarak parasız ve demokratik bir üniversite mücadelesi veriyoruz, memurlar sendikal haklarını almak için mücadele ediyorlar, işçiler daha iyi bir yaşam düzeyi elde etmek, sendikalaşmak, işçi kısımlarını engellemek için mücadele ediyorlar. Bunun gibi halkın çeşitli kesimlerinin sürdürdüğü irili ufaklı yüzlerce, binlerce hak ve özgürlük mücadelesini sayabiliriz. Örneğin, işkence, kayıp ve infazlara karşı mücadele, Kürt halkının ulusal talepleri için mücadele gibi. Bu talepler, değişik halk tabakalarının kendi özgül sorunlarından kaynaklanan talepler olduğu gibi, halkın genel ortak sorunlarını içeren ortak talepler de olabilir. Ama sonuçta hepsi bir bütün olarak demokrasi mücadelesinin bir parçasıdır. Yani **demokratik mücadele** dediğimiz olay özünde **demokrasi** mücadelesidir.

-Genel olarak böyle tanımladık. Peki Marksist-Leninistler demokratik mücadeleyi nasıl ele alırlar? Şimdi de buna cevap vermeye çalışalım.

-Demokratik Mücadele, Devrim İçin Mücadeledir:

Hepimiz şunu biliriz: devrim kitlelerin eseridir. Kitlelerin katılmadığı, sahip çıkmadığı bir devrimin başarıya ulaşma şansı olmadığı gibi, devrimden sonra da ayakta kalma şansı olamaz. Devrimci bir Parti devrime ulaşmak için temel olarak üç mücadele alanında çalışma yürütür. **Bunlar ekonomik-demokratik mücadele, ideolojik mücadele, siyasi mücadeledir.** İşte bunlardan demokratik mücadele ve bu alanda örgütlenme kitlelerin devrime kazanıldığı, devrim yürüyüşüne katıldığı en önemli alanlardan biri durumundadır. Dolayısıyla devrimci bir parti için demokratik mücadelede yer almak, bir tercih sorunu değil, zorunluluktur.

Demokratik mücadele öncelikle kitle çalışmasıdır. Geniş halk kesimleri devrimcileri, partiyi büyük ölçüde yakından demokratik mücadele içinde tanır. Yani demokratik mücadele devrimcilerin kitlelerle dolaysız olarak buluştuğu, kitlelerinde devrimcilere, partiye en kolay ulaşabildiği mücadele alanıdır. Bu anlamda bir devrimci hareketin kitlelerle olan **bağlarının derecesi**, kitleleri **etkileme gücü**, kitlelere sunduğu **politikaların doğruluğu** devrimin başarısı için temel kriter olmaktadır.

Devrimci bir parti için somut, güncel talepleri doğrultusunda kitleleri eğitmek, örgütlü hale getirmek, sistem dışına çıkartmak demokratik mücadelenin özünü oluşturur.

-Bu noktayı biraz açalım isterseniz. Hepimizin yaşayarak gördüğü gibi ülkemizde halk güçleri içinde yer alan tüm sınıf ve tabakalar, düşmanın çok yönlü saldırıları ile karşı karşıyadır. Bunlara zamlar, işsizlik, işçi kıyımları, hak gaspları, baskılar, sendikasılaştırma, gözaltılar, işkence, kayıp ve katliamlar, Kürt halkının ulusal haklarının tanınmaması, şovenist, milliyetçi politika ve baskılar, kültürel yozlaştırma vb. birçok örnek verebiliriz. Faşizmin kurumlaştığı ülkemizde bütün bunlara rağmen açığa çıkan tepkileri nötralize etmek, düzen sınırları içinde tutmak için göstermelik de olsa bir kısım demokratik haklar tanınarak bir yandan da demokrasicilik oyunu sürdürülür. Örneğin, burjuva partilerine, hatta adı sosyalist de olsa reformist partilere örgütlenme ve seçimleri katılma hakkının, işçilere sendika kurma hakkının tanınması gibi. Ama gerek bunların ve gerekse sınırlı da olsa tanınan başka demokratik hakların çerçevesi yasalarla oldukça sınırlandırılmıştır. Ancak bu sınırlı demokratik hakların da kalıcılığının hiçbir garantisi yoktur. Açık faşizmin uygulandığı cunta dönemlerinde bu sınırlı demokratik haklar ya tümünden kaldırılır ya da iyice sınırlandırılarak bir kısmının kalmasına izin verilir. Sonra tekrar "demokrasi"ye geçiş görüntüsü altında bir kısım demokratik haklar yeniden tanınır. Ve bu oyun böylece sürdürülerek düzenin devamı sağlanır. Çünkü oligarşinin halkın demokratik taleplerini karşılayabilecek gücü yoktur. Bu nedenle tanıdığı kısmi demokratik hakları bile zaman zaman tümüyle geri almakta, sonra daha da budanmış olarak geri vermektedir. Şimdi içinde yaşadığımız dönemde olduğu gibi bu hakları tümünden kaldıramadığı koşullarda da kullanılmasını engellemek için bir yandan baskı ve şiddetini artırırken diğer yandan kendi koyduğu yasaları bile çiğneyerek, keyfi uygulamalar, yasaklar getirmektedir.

Faşizmin olduğu, bu koşullarda yaşadığımız bir ülkede biz halkın demokratik taleplerinin tümünün, köklü bir biçimde bu düzen içinde karşılanamayacağını, bunun ancak halkın iktidarda olduğu bir demokratik devrimle mümkün olabileceğini biliriz. Dolayısıyla bizim için demokratik mücadele yani demokrasi sorunu devrim sorunundan ayrı ele alınamaz. Ama bu, düzen içinde demokratik mücadele verilmeyeceği anlamına gelmez. Aksine demokratik mücadelenin daha da önemini ortaya çıkarır. Şöyle ki, biz demokrasi mücadelesinin devrim mücadelesinden ayrı olmadığını biliyoruz ama halk bunu ne kadar biliyor? İşte bu noktada demokratik mücadele demin Ömer'in söylediği gibi, kitleleri eğitmek, örgütlü hale getirmek ve düzen dışına çıkarmak için daha da önemli bir hale gelir. Üstelik kadercilik anlayışının hakim olduğu, köklü bir demokrasi mücadelesi geleneğinin olmadığı ülkemizde demokratik mücadelenin geliştirilmesinde devrimcilerin omuzlarına daha da büyük görevler yüklenmektedir. Devrimciler, küçük büyük demeden halkın tüm demokratik taleplerine sahip çıkmak, mücadelesinin öncülüğünü yapmak durumundadır. Bu taleplerin bir çoğu düzen içi, reformlarla sınırlı talepler de olabilir. Düzen içi talep olmaları bunlara devrimcilerin öncülük yapmamasını, bu talepler için mücadele etmemesini gerektirmez. Sorun kitleleri düzen içi talepler de olsa bu mücadele içinde siyasallaştırabiliyor muyuz, devrimcileştirebiliyor muyuz, so-

runlarının bu düzen içinde çözülemeyeceğini gösterip iktidar hedefine yöneltebiliyor muyuz, bizim için önemli olan budur. Bu başarılabilirdiği ölçüde verilen mücadele sonucunda talepler hak olarak elde edilse de edilemese de bundan devrimciler kazançlı çıkar. Elde edilemezse sağlanan örgütlülük ve siyasallaşma ile mücadele başka biçimlerde yine sürer, elde edilirse de kazanılan haklar daha ileri mücadeleler için yeni olanaklar sağlar.

- Selim Abi, peki bu anlattıklarının TÜSİAD'ın "demokratikleşme talepleriyle" bağlantısını nasıl kuracağız?

-Şöyle, TÜSİAD'ın taleplerinin gerçekte halkın değil, burjuvazinin talepleri olduğunu biliyoruz. Yasalaştığında içlerinde bizim işimize kısmen de olsa yarayacak talepler de var ama başta da dediğimiz gibi bunlar gerçekten bir demokratikleşmeyi sağlayacak, halkın sorunlarını çözecek talepler değil. Halk muhalefetini yumuşatmaya yönelik, göstermelik girişimler. Örneğin, halkın yoksullaşmasının önüne nasıl geçilecek, gelir dağılımındaki adaletsizlik ortadan nasıl kalkacak, işsizlerin, aç, yoksul ve kimsesizlerin durumu nasıl çözülecek, halkın örgütlenmesinin önündeki engeller nasıl kalkacak, bunlarla ilgili pek bir şey yok. Örneğin, büyük kentlere göç etmiş yüzbinlerce aile binbir güçlüklerle yaptırdığı gecekonduyunun başına yıkılmayacağından emin olarak evinde oturabilecek mi? Kürt ulusal sorununu ele alalım. Sadece ana dili kullanma hakkının tanınmasıyla bu sorun çözülmür mü, Kürt halkının talebi bununla mı sınırlı? Özelleştirmeler, işten çıkarmalar ne olacak? Bunlara daha halkın yüzlerce sorununu ekleyebiliriz. Ama TÜSİAD'ın raporunda bunlarla ilgili bir şey yok.

Devrimciler ise halkın bu çok çeşitli sorunlarını ve bu sorunlarından kaynaklanan çok daha geniş demokratik muhtevadaki taleplerini gündeme getirmelidirler. Ve bu talepler doğrultusunda verilecek mücadele iktidarın karşısına dikilebilir. Bu sorunların ve taleplerin bir kısmı düzen içinde çözülebilecek talepler olabilir, bir kısmı düzen içinde çözülmesi mümkün gözükmeyen talepler olabilir. Ama önemli olan bu değildir, bunların belirlenmesinde taleplerin meşruluğu, halkın sahiplenmesi esas olmalıdır.

-İyi de halkın onlarca yüzlerce talebi var. Bunlar nasıl birleştirilecek? Tabii bu talepleri kağıt üzerinde birleştirmeyi kastetmiyorum.

-Doğru. Ülkenin dört bir yanında, halkın değişik kesimlerinin kendi sorunlarından kaynaklanan şu veya bu düzeyde sürdürdüğü bir demokratik mücadele var. Ama halk güçlerinin birliği sağlanamadığı için bu mücadele ve taleplerin birleştirilerek güçlü bir halk hareketinin yaratılması da mümkün olmuyor. Solun örgütsüzlüğü ve birliği geliştirememesi de bu dağınıklıkta büyük pay sahibi. Ama her şeye rağmen ısrarla sürdürülecek bir mücadeleyle halkın değişik kesimlerinin demokratik mücadelesini ve taleplerini bir potaya akıtarak tek bir hedefe yöneltebilmek yine de mümkün. Bu, değişik halk kesimlerini taleplerini içeren, halk demokrasisini esas alan demokratik bir anayasa talebinin öne çıkarılmasıyla olabilir.

Örneğin, demin verdiğimiz örneklerde olduğu gibi öğrencilerin parasız, bilimsel, halk için demokratik eğitim talepli mücadeleleri var, buna öğretim

elemanlarının yeni YÖK yasa teklifi üzerine başlattıkları mücadele eklendi. Onlar bu taleplerini anayasal bir hak olarak isteyebilirler. Örneğin, memurların sendikalaşma mücadelesi var. Meşruluğunu zaten kabul ettirmiş bir mücadele. Gerek memurların gerekse tüm çalışanların sendikalaşma ve örgütlenmesi önündeki engellerin kaldırılması ve bu hakların anayasal güvence altına alınması talebi öne çıkarılabilir. Keza topraksız ve az topraklı köylüler için toprak reformunu, Kürt halkının ayrılma hakkı da dahil tüm ulusal haklarını güvence altına alan, bağımsız, demokratik bir ülke yaratmayı hedefleyen bir anayasa halkın bu değişik kesimlerinin mücadelesini ve taleplerini birleştiren bir rol oynayabilir. Bunlara ekleyebileceğimiz daha onlarca talep böylece tek bir anayasa talebiyle ortak olarak dile getirilir.

-Yani benim anladığım her kesimin ayrı ayrı kanallardan sürdürdüğü mücadele tek bir anayasa talebi etrafında somutlanacak. Ayrı ayrı sürdürülen bu mücadelelerde mümkün olduğu kadar birleştirilerek bir halk hareketinin ortaya çıkması sağlanacak.

-Taleplerin ve mücadelenin birleştirilmesini hedeflemek elbette yapılması gereken bir şey de bu talepleri nasıl kabul ettireceğiz? Hadi sendikal hakları kabul ettirdik diyelim de örneğin, Kürt halkının ayrılma hakkı dahil tüm ulusal haklarının tanınmasını nasıl kabul ettireceğiz?

-İyi bir noktaya değindin. Marksist-Leninistler demokratik mücadele verirken taleplerinin oligarşi tarafından kabul edilebilir olup olmadığına bakmaz. Önemli olan talebin haklı ve meşru olması, halkın istemlerini yansıtmaması. Kabul edilebilir, edilemez noktasından bakmak düzen içi mücadeleyi savunanların, reformistlerin işidir. Daha önce dediğimiz gibi zaten bu sadece Kürt ulusal sorununun çözümüne ilişkin değildir, oligarşi halkın taleplerinin büyük bir bölümünü kabul edebilecek durumda değildir. Kaldı ki elde edilen hakların da ne kadar kalıcı olabileceği şüpheli. Ama biz bunu kitlelere sadece ajitasyon ve propagandayla kavratamayız. Halk sorunlarının çözümünün bu düzende olmadığını asıl olarak demokratik mücadele içinde sınıf gerçeklikleri ile yüz yüze geldiği ölçüde kavrar. Ezen-ezilen, sömüren-sömürülen, haklı-haksız, bu mücadele süreci içinde görülür. Yine bu mücadele içinde örgütlü olmanın, dayanışmanın, demokrasinin ne olup olmadığını anlar, hak aramanın gerekliliğini, zorunluluğunu kavrar. İktidarın baskı ve zorunu yaşayarak onun gerçek yüzünü görürler. Hak arama mücadelesi zamanla devrimci dönüşüme uğrayarak düzenin sınırlarını zorlayan bir noktaya varır. İşte bu noktada devrimcilerin yürüttüğü siyasal çalışmaya bağlı olarak kitleler doğrudan devrimci mücadelenin içinde yer alırlar.

-Ben de bir noktaya değineyim. Reformistler de demokratik mücadele içerisinde yer alırlar. Ama onların demokratik mücadele anlayışı devrimi de hedeflemediği için talepleri de düzen içinde alınabilecek talepleri içerir. Yani onlar için reformlar, demokratik mücadele devrime giden yolda bir araç değil, amaçtır. Bu farklılık eylemlerden, sloganlara kadar bile yansır. Örneğin biz, "Pisliği Devrim Temizler, Devrime Yürüyelim" diyerek, halka çözümün devrimde olduğunu gösterirken, ÖDP "erken seçim, seçimde bi-

ze oy verin" diyerek halka çözüm yolu olarak parlamentoyu, seçimleri gösteriyor, çözümü kendisi de düzen içinde arıyor, halka da bunu gösteriyor.

-Şimdi, konunun bir başka noktasına değinelim. **Demokratik mücadele yasal mücadele midir?** Kim cevap verecek?

Çoğu zaman olduğu gibi yine Sinan "ben cevap verebilirim" dedi.

-Demokratik mücadele açık olarak yürütülen bir mücadeledir. Yani yapılan iş, verilen mücadele, bu mücadele içinde yer alan insanların büyük bölümü düşmanın gözü önündedir. Ancak bu demokratik mücadelenin çerçevesinin ne yasal sınırlarla belirleneceği ne de bu mücadelede sadece yasal kuruluşlar olan sendika, dernekler, meslek odaları, birlikler gibi demokratik kitle örgütlerinin kullanılacağı, bunlara bağlı kalınacağı anlamına gelmez. Elbette yasal olanaklardan, yasal kurumlardan da sonuna kadar yararlanmak gerekir ama sadece bunlara bağlı kalmak aynı zamanda demokratik mücadelenin önünde bir noktadan sonra engel de oluşturmaya başlar.

Mücadelede esas olan meşruluktur. Demokratik mücadelede de, örgütlenmede de böyledir. Bir dernekte veya sendikada çalışıyoruz diyelim. Dernekler ve sendikalar yasasına göre bunlar siyaset yapamazlar. Şimdi yasa da öyle diyor öyle mi davranmamız gerekir. Elbette değil, yoksa o dernek, sendika ne kadar işe yarar ki? Veya mevcut yasal kurumlar bizim demokratik mücadelede ihtiyacımıza yeterli gelmiyordur. O zaman yasallığı olmayan ama meşru kurumlaşmalara gidebiliriz. Örneğin, kurulan kimi komiteler, platformlar, birlikler, komisyonlar bu tür demokratik mücadele araçlarıdır. Halk meclisleri de bu türden meşru kurumlaşmalardır. Ayrıca her zaman kullanabileceğimiz yasal kurumlarda olmayabilir. Faşizmin olduğu bir ülkede her şey mümkün. Yasaklanabilirler, kapatılabilirler. O zaman demokratik mücadele verilmeyecek mi? Demek ki, bu tür gelişmelere de hazır olmak, demokratik mücadeleyi sadece yasal kurumlarda faaliyet göstermeye bağlamamak, yasallığa teslim olmamak gerekir. Demokratik mücadelede yeni mevziler elde etme, yeni haklar kazanma özellikle de bizim gibi ülkelerde ancak yasal sınırlar zorlanıp aşılarak, mücadelenin meşruluğunun dayatılmasıyla mümkün olmaktadır. Örneğin; memurların sendikalaşması meşruluk temelinde verilen mücadeleyle bu noktaya gelmiştir.

Evet arkadaşlar, haftaya bıraktığımız yerden konuya devam ediyoruz.

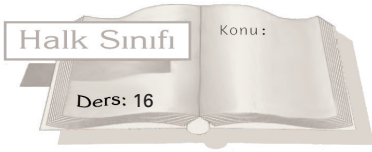

SINIF KİTAPLIĞI :

⇒ Demokratik mücadele nedir? Broşürü (Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı KURTULUŞ Gazetesi, Özel Sayı:11)

⇒ Demokratik Mücadelenin Önemi ve Devrimci Anlamı (Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Mücadelesinde Yeni ÇÖZÜM, Şubat 1990, Sayı:32 - Seçme Eserler, syf. 796)

⇒ DSG'nin Ülke Genelinde Merkezileşmesi Üzerine... (Kongre Belgeleri-2, Kararlar, syf. 84)

Demokratik Mücadele ve ANAYASA (Demokratik mücadele-2)

Daha çalışma başlamamıştı. *"Bu anayasa da nereden çıktı ya!"* diye söze girdi Uğur... O bu sınıfa katıldığından beri daha çok devrim, sosyalizm gibi kavramlar dikkatini çekiyordu. Bu sınıftaki insanların asıl farklarının da bu olduğunu düşünmüştü. Onların böyle anayasayla falan bir işleri yoktur diye yorumlamıştı. Gerçi bir iki çalışmada demokratik mücadeleden, haklar ve özgürlükler mücadelesinden söz edilmişti ama yine de onları bir anayasa boyutuyla şekillendirmemişti kafasında.

Sinan yarı espriyle karışık cevapladı, *"valla aslında daha bir yerden çıkan bir anayasamız yok doğrusu. Ama biz yenisi çıkmadan da olsa, geçen gün 'Cunta Anayasası'nı Eminönü'nde bir güzel yaktık. Orda da biri senin gibi hadi bunu yaktık da yenisi nerede diye sordu. Sanırım bugünlerde Haklar ve Özgürlükler Platformu böyle bir anayasa taslağı açıklayacakmış."*

Selim abi bu noktada sohbetimizi "balla keserek" "çalışmaya başlayalım artık" diye uyardı.

- Geçen hafta demokratik mücadeleyi ele almıştık. Biraz önce sohbetimizin konusu olan Anayasa meselesi de zaten bugün için bu çerçevede ele alınması gereken bir konu. Evet, böyle bir anayasa talebi koyduk ortaya. Bu, mevcut anayasadan farklı olarak **demokratik, bağımsız ve ulusal hakları temel alan bir anayasadır**. Anayasanın niteliğini, içeriğini biraz sonra ele alalım: şimdi öncelikle, böyle bir anayasayı ortaya koymanın pratik işlevi ne olacak, mücadelemiz, örgütlenmemiz açısından nasıl bir rol üstlenebilir, bunu ele alalım. Bu aynı zamanda demokratik mücadeleyle anayasa talebi arasındaki bağı da ortaya koymuş olacaktır. Evet, kim anlatıyor?

Söze Selma başladı:

- Şimdi biliyoruz ki devrim gibi bir zorunluluk durduk yerde ortaya çıkmıyor. Bence mesela şöyle söyleyebiliriz; devrim esasında kitlelerin tüm taleplerinin bir toplamıdır. Kitlelerin taleplerinin mevcut düzen içinde bir karşılık bulmaması, devrimi zorunlu hale getirir. Demek ki kitlelerin devrim, devrim için bir mücadeleye katılması da taleplerine sahip çıkması, talepleri için mücadeleye atılmasıdır.

Bu talepler küçük, büyük talepler olabilir. Bu önemli değil. Siyasal bilinçlenme, taleplerin giderek daha kapsamlı hale gelmesi bu gelişimin içinde olur. Bu süreç biraz dışımızdaki koşullara, biraz da bizim çabalarımıza bağlı olarak hızlanabilir de, yavaş da işleyebilir. Bazen bizim uzun sürede kavratamadığımız bazı şeyleri birkaç gelişme kitlelerin gözünde çıplak hale getirir. Bazen kitlelerin biraz mesafeli durduğu bir talep, çeşitli gelişmelerle bakmışsınız bir anda öne çıkar. Tabii o noktada bizim görevimiz bu taleplere belli bir muhteva, derinlik ya da daha kapsamlılık kazandırmaktır. **Devrim ya da halkın kendi iktidarı** talebini bu süreç berraklaştırır.

- Anlatılanlar biraz da dikkat ederseniz, Susurluk'tan yana olan gelişme-

lere de denk düşüyor. Yıllardır devrimcilerin anlattığı şeyler, bu olayla bir anda herkesin gözünde somutlaştı. Ama çok daha önemlisi, olay burjuvazinin ve medyanın tutmak istediği sınırların dışına çıktı, kitlelerin adalet isteğini kamçıladi. Onca yıldır infazların, faili meçhullerin, yolsuzlukların sorumlusu olanlardan hesap sorulmasını istemeye başladı halk kitleleri.

Şimdi süreç geliyor. Hep beraber yaşayarak görüyoruz. Mesela, ilk elde çok net olarak görülmeye başlayan nedir? Devlet bu çetelere gerçekten tavır alamaz durumdadır. Çünkü çeteler bir yerde devletin kendisi olmuştur. Kimse saf değil, görüyor. Mesela faşist katillerin kullanılması konusunda MGK'nın yani Milli Güvenlik Kurulu denen kurumun adı geçiyor, devlet cephesinden, oligarşi cephesinden kimse onların üzerine gitmiyor, gidemiyor. Çetelerin en üst noktasının orası olduğu bu noktada netleşiyor... Sonra yine görülüyor ve önümüzdeki aylarda daha net görülecek, açığa çıktığı, üzerine gidildiği kadarıyla bile bu olay hesapta onlarca koldan soruşturulmasına rağmen, sonuçta adil bir karar çıkmayacak. Katiller, arananlar ortalıkta dolaşmaya devam edecekler. Velhasıl adaletin de bu düzenden çıkmayacağını herkes görüyor ve daha da görecek.

İşte bu noktada geriye şu basit gerçeğin ortaya konulup bilince dönüşmesi kalıyor. **Çetelerden kurtulmak için de, adalet için de iktidarda bunlar değil de halk olmalı.** Bunlar için devlet demokratik, bağımsız olmalı. Bunlar için ulusların hakları tanınmalı. Esasında ister bir anayasa olarak dile getirilsin, ister başka türlü, işin özü budur. Mücadelenin odağında da bu olacaktır. İşte anayasa bütün bu gerçeği herkesin kafasında somutlaştırıp, net somut bir hedefe yöneltebilmek için ortaya konulmuştur.

Bu arada önceki gün dernekte bu konuya ilişkin bir sohbet yaptıklarını belirterek Fatma abla söz aldı.

- Ben böyle bir anayasanın bizim için çok iyi olacağını düşünüyorum. Neden dersiniz, bunu dün yaptığımız toplantıda da gördüm. Biliyorsunuz bizim cumartesi toplantılarında böyle gençler falan olmuyor pek, çoğu ben yaştakiler. Onlardan pek çoğunun derneğimize ilk gelişlerinde sordukları sorulardan biri şu olurdu; *pek güzel şeyler söylüyorsunuz da siz ne istiyorsunuz, bütün bu sorunlar nasıl çözülecek? Sizin bir partiniz falan var mı?*

Tabii bizim bu sorulara verilecek bir cevabımız dün de vardı. Halkın sorunlarını nasıl çözebileceğini anlatıyorduk. Derneğimizin çeşitli faaliyetlerinde insanlar buna somut olarak da tanık oluyordu. Gerektiğinde Parti'den de sözediyorduk, hatta bazılarına Parti'nin programını falan da vermiştik.

Ama bu şekilde derli toplu ve somut bir anayasa ortaya koyduğumuzda bu daha iyi olacaktır. Sordukları sorunun daha belli bir cevabını bulacaklardır. Yani bu açıdan anayasa **"devrimciler ne istiyor?"** sorusunun bir cevabı olacaktır. Siz ne istiyorsunuz, şunu nasıl yapacaksınız falan diyene "al bak" diyebileceğimiz bir şeydir en azından.

- Peki tam bu noktada, bir anayasa nedir, neleri kapsar, siyasi açıdan ne işe yarar, ona bakalım: Ömer, sanırım sen biraz özel olarak hazırlanacaktır bu konuya.

- Bir şeyler çıkardım. Anlatmaya çalışayım. Anayasa bir kurallar bütünü olarak tarif ediliyor. Genel görünümü açısından da bir devletin çeşitli kurumlarının nasıl çalışacağını, aralarındaki ilişkinin nasıl kurulacağını, vatandaşların haklarının neler olduğunu anlatıyor. Ama tüm bu kurallar yığını bir başka şeyi, **iktidarın kimde olduğunu** gösteriyor. Çünkü iktidarda kim varsa, yani başka bir deyişle anayasa kimin anayasasıysa, kurallar da ona göre, onun çıkarlarına göre biçimleniyor. Bu yüzden falan devletin anayasasını ele aldığınızda, kabaca o devlette faşist bir rejimin mi, yoksa demokrasinin mi olduğunu, olan demokrasinin burjuvazinin demokrasisi mi, yoksa halkın demokrasisi mi olduğunu genel olarak çıkarabilirsiniz.

Anayasalar hem bir hukuki belge. Çünkü orada alt alta sıralanan maddelerin her biri en güçlü yasalar konumundalar. Ama anayasa aynı zamanda ideolojik bir belge niteliği de taşıyor; çünkü yasalar iktidarda kim varsa onun ideolojisine göre ele alınıyor.

Selim abi söze girerek tamamlıyor:

- Bu anayasa konusu gündeme geldiğinde hep Lenin'in bir sözü hatırlatılır. Şöyle bir şeydi: **"Anayasalar yapmaz, yaratmaz, yalnızca varolanı saptar"**. İşte Ömer'in son söylediği de buna denk düşüyor; anayasalar iktidarın niteliğini yansıtıyor. Yani işin özü şudur. Önce bir anayasa yapıp her şeyi ona göre düzenlemezsiniz. Önce bir iktidar çıkar ortaya, fiili durumlar oluşur, sonra o fiili durumun anayasasını yaparsınız.

İşte Bağımsızlığı, demokrasiyi ve ulusal hakları temel alan bir anayasanın işlevi de bu çerçevede değerlendirilmelidir. Böyle bir anayasa burjuvazinin düzeninde kabul edilemez. Biz şimdi diyoruz ki, tüm sorunlarımızın çözülmesi için böyle bir anayasa olmalıdır. Ama böyle bir anayasanın kabul edilip yürürlüğe konulması için de halkın iktidara gelmesi gerekir. İşte Bağımsızlığı, Demokrasiyi, Ulusal Hakları hedefleyen bir anayasa, esasında halkın iktidarı sorununu gündeme getirir. Bu anayasa doğrultusunda bir mücadelenin örgütlenmesi, halkın iktidarı için bir mücadeledir. Yani soruna şöyle bakacağız: bu anayasa kabul edilirse halk iktidara gelir diye düşüneyiz. Hayır, doğru olan bunun tersidir, halk iktidara gelirse bu anayasa kabul edilir... Tabii bu, halk iktidara gelmeden önce bu mücadeleden hiçbir sonuç elde edilemeyeceği anlamına gelmez. Halk için yapılmış bir Anayasa belki talepler doğrultusunda yürütülecek mücadele büyüdükçe burjuvazi başka çaresi kalmadığından ya da belki bu mücadelenin önünü keser, iktidara yönelmesini engelleyebilir diye bu taleplerden kimilerini kabul edebilir. Bu doğrultuda Anayasa değişiklikleri de yapabilir. Bu değişiklik halkın kazanımıdır... Evet Ömer, sen devam edebilirsin yine.

- Anayasaların bir başka özelliği hukuki anlamda daha üst, temel yasalar olarak kabul edilmesidir. Diğer tüm yasalar bu yasaya uygun olmak zorundadır. Yani anayasa bir yerde yasaların ya da çeşitli faaliyetlerin, uygulamaların anayasayla belirlenmiş sistemin dışına çıkmasını engelleme işlevi de görüyor. Yani mevcut düzeni koruyan zırhlardan biri haline dönüşüyor.

- Pekala hiç değişmiyor mu bu anayasalar, yani daha doğrusu hangi ko-

şullarda değişiyor?

- Biraz önce dediğimiz gibi, aslında anayasalar belli koşulların ürünü. Dolayısıyla o koşullarda şu ya da bu biçimde değişmeler olunca, anayasalar da değişebiliyor doğallıkla. Tabii değişmesinin koşulları ülkelere göre farklı farklı. Bazı ülkeler, anayasa maddelerinin değiştirilmesini örneğin Meclis'te üçte iki çoğunluğa, bazıları normal çoğunluğa bağlamışlar. Bazıları ancak referandum yoluyla değiştirilir demişler. Bu biraz da rejimin gücüne bağlı. Yalnız belirteyim, bu noktada sözünü ettiğim değişiklikler, esasında düzenin kendi içindeki değişiklikler. Yani söz konusu olan anayasasının niteliğinin değişmesi değil. Anayasanın temel **niteliğinin değişmesi**, yani örneğin burjuvazinin anayasası yerine halk anayasası yapılması öyle Meclislerdeki azınlık çoğunluk işleriyle değil, iktidarın zorlu savaşların sonucunda el değiştirmesiyle mümkün olabiliyor.

Mesela bir örnek verelim. Bugünkü düzen devrimcileri yıllardır *"anayasal düzeni değiştirmeye çalışmak"*a suçluyor, mahkemelerinde bu suçlamayla yargılayıp ceza veriyor. Buradaki ifadeye dikkatinizi çekeyim; anayasayı değiştirmekten değil de *"anayasal düzeni"*, ya da işte bazı yerlerde geçtiği gibi *"anayasayla tesis edilmiş kurulu nizamı"* değiştirmekten söz ediliyor. Türkiye'de anayasal nizamı-düzeni yıkmaya teşebbüs etmenin cezası da ceza maddelerinde "idam" olarak belirtilmiş. İşte ceza yasasındaki bu madde ya da ifade biçimi de aslında anayasayla tanımlananın hukuki bir kural değil, bizzat bir **rejim** olduğunu ortaya koyuyor. Anayasa diyor ki, bu düzen burjuvazinin düzenidir. Ceza yasası da onu tamamlıyor, diyor ki, burjuvazinin düzenini yıkmaya kalkışmak suçtur.

- Selim abi bir soru sormak istiyorum. Daha önce hiç gözüme çarpmadı, herhangi bir yerde de okumadım. Mesela şu anda Türkiye'de geçerli olan Anayasa'da bu düzen burjuvazinin düzenidir diye bir ifade var mı? Böyle bir madde var mı?

- Evet, güzel bir soru. Türkiye Cumhuriyeti'nin 12 Eylül cuntası tarafından yapılan anayasasında böyle bir ifade yok tabii ki. Bu burjuva, faşist devletlerin anayasalarıyla devrimci, demokratik halk iktidarlarının ya da sosyalist ülkelerdeki anayasaların temel farklarından biridir. Devrimci Demokratik halk iktidarlarının olduğu ülkelerde, sosyalist ülkelerin anayasalarında bu ülkelerdeki yönetimin halk iktidarı olduğu, sosyalist bir sistem olduğu açıkça belirtilir. Burjuvazinin, faşist rejimlerin anayasalarında rejimin niteliği özellikle gizlenir. Bu biçimsel bir farklılık değil, burjuvazinin ve halkın politikası arasındaki temel bir farktır. Devrimciler politikada açıktır. Burjuvazi ise düzenini kitleleri aldatma, oyalama üzerine sürdürdüğü için asla açık olamaz. Şimdi biz bir anayasa hazırladığımızda, bizim istediğimiz düzende iktidarın halkta olduğunu, devletin niteliğinin halktan yana bir devlet olduğunu açıkça yazarız. İktidarda halk var deriz. Ama burjuvazi bunu yapamaz. Mesela şimdi şu anda Türkiye'de iktidarda burjuvazinin olduğu açık değil mi? Bu ANAP'lar, DYP'ler, RP'ler, MHP'ler burjuvazinin partileri. Yasalar, politikalar halkın değil TUSİAD'ın ihtiyaçlarına göre çıkı-

rılıyor. Uygulamalar, halkın huzuru güvenliği için değil, devlet dedikleri kendi düzenlerinin güvenliği için... Ama işte bunu açıkça yazmıyorlar anayasa. Onun yerine *"bu devlet demokratik, laik, hukuk devletidir"* diye demagogik bir şey yazıyorlar. Diyorlar ki mesela, herkesin konut edinme özgürlüğü vardır. Diyorlar ki seyahat özgürlüğü vardır. Diyorlar ki, eğitim herkesi hakkıdır. Ama ne hikmetse bu özgürlükleri ancak çok parası olanlar kullanabiliyor. Tabi öte yandan bol bol da yasak var. Yasaklar da hep halka. Dürüst, açık olsalar, bu anayasa parası çok olanların düzeninin anayasasıdır demeleri lazım, ama dediğimiz gibi, sözkonusu olan halkı aldatma olunca böyle söylemiyorlar.

- İşte bu da bizim gündeme getirdiğimiz anayasa meselesinin önemli bir yanıdır. Önemli olan bir takım hakların kağıt üzerinde, soyut biçimde sıralanması değildir. Uygulanamayacaksa bunları yazıp ilan etmenin faydası yoktur. Önemli olan bunların **uygulanmasının koşullarını yaratmaktır**. Peki bu koşulları kim yaratacak? Diyelim devlet. Peki bu olanakları nasıl bir devlet yaratır? Ne diyorsun Ayşe, bugün hiç söz almadın?

- Nasıl bir devlet yaratır bilmem ama, bugün başımızda olduğu gibi bir devletin bu olanakları yaratmayacağı belli. Kaç onyıldır bunu gördük. Bizim konut özgürlüğümüz falan da bu devlette yok. Çünkü kaç defa yıkıldı bu kondular başımıza. Bu nasıl özgürlük, nasıl anayasa? O zaman sizin baştan anlattığınız gibi, bu özgürlüklerin kullanılmasının koşullarını herhalde ancak halkın iktidarda olduğu bir devlet yaratır.

- İşin özü, iktidarın kimde olduğudur. Eğer iktidar sömürenlerin elindeyse, herhangi bir anayasanın maddelerinde ne kadar bol özgürlükten söz edilirse edilsin, bunun anlamı yoktur. Orada demokrasi göstermeliktir, dolayısıyla hak ve özgürlükler de. Çünkü hiç bir halk gönüllü, hiç direnmeden sömürüyü kabul etmeyeceğine göre direnecek, örgütlenecektir. Halk direnmeye örgütlenmeye başlayınca da kağıt üzerinde ne yazıyor olursa olsun, burjuvazi hemen baskıya başvurur.

- Tüm bunlardan sonra biz bir anayasa taslağı hazırladığımızda, bunu halka nasıl götürmeliyiz pekala? diye sordu Selim Abi. Cevabını da hepimizden beklediğini belirtecek tarzda hepimizi şöyle bir gözden geçirdi... Az çok bir şeyler şekillendiği için el kaldıranımız da çok oldu tabii. Söz Si-nan'da kaldı.

- Birinci olarak ben şunu derim. Halka bunu götürürken, işte bir anayasa, beğeniyor musunuz, beğenmiyor musunuz diye gitmemeliyiz. Önce bugüne kadar ki tüm anayasaları bu ülkedeki egemen sınıfların, sömürücülerin yaptığını belirterek, bizim halk olarak kendi anayasamızı yapmamız gerektiğini ortaya koymalıyız. Bu taslağı da halkın kendi anayasasını yapmasının adımlarını başlatmak için ortaya koyduğumuzu belirtmeliyiz. İkinci olarak tabii asıl olan, bu anayasanın nasıl kabul ettirileceği meselesidir. Bu anayasa bizim çıkarlarımızı koruyorsa, bunu bize başkası veremeyecek demektir. Burada yazılı her talep için, her madde için bu hak ve özgürlükleri bizden gasp edenlere karşı dışı dışı bir kavga yürütmemiz gere-

kiyor. Bunu göstermeliyiz.

-Ben şunu da ekleyim. Tabii bunlar işin özü. Ama onu bir anayasa metni olarak bile çok yaygın biçimde dağıtmamız ve tartışırabilmemiz de önemli. Biraz önce Fatma Abla'nın dediği gibi devrimcilerin ne istediğini, klasik deyimle iktidar olduklarında neyi nasıl yapacaklarını göstermek için böyle yaygın bir dağıtım gerekli. İkincisi, sözkonusu olanın esasında devrimcilerin iktidara gelmesi değil de bizzat halkın iktidara gelmesi olduğunu, bu anayasanın halkın anayasası olduğunu kavratmak için de mesela Halk meclislerinde olsun, hatta değişik biçimlerdeki mahalle toplantılarında olsun, sendikalarda olsun, diğer kitle örgütlerinde, derneklerde olsun, yoğun bir biçimde tartışılmasını sağlamalıyız. Bu toplantılarda, tartışmalarda çeşitli kesimlerin talepleri, önerileri alınmalı, bunlar toparlanmalı, taleplerin, çözümlerin yetersiz bulunduğu noktalar tespit edilip bunlar örneğin bu taslağı sunan kurum olarak Haklar ve Özgürlükler Platformuna iletmeli.

-Evet, kısaca toparlayalım. Dediğiniz gibi bu anayasa taslağını halka nasıl götüreceğimiz önemli. Önümüzdeki hafta Demokratik mücadele konusunun devamı olarak Demokratik Kurumlar, bu kurumlarda nasıl çalışılır, nasıl mücadele edilir, örgütlenme, eğitim nasıl yapılır konusunu işleyeceğiz, ancak Anayasa meselesi güncel olacağı için yer yer tekrar bu konuya dönebiliriz. Son nokta açısından ben de şunu ekleyim; şimdi pek çok insanın tepkisi **"ama böyle bir anayasayı kabul etmezler ki"** olacaktır. İşte asıl üzerinde duracağımız, kavratacağımız bu olmalıdır. Yani bizim halk olarak taleplerimizi ortaya koyarken, burjuvazi kabul eder mi, etmez mi diye bir derdimizin olmaması gerektiğini, eğer doğruluğuna inanıyorsak, eğer bu taleplerde haklı olduğumuza inanıyorsak, yapmamız gereken şeyin mücadele etmek, bunun için örgütlenmek olduğunu ortaya koyabilmeli, gerçekten de bu mücadelenin ve örgütlenmenin yolunu yordamını gösterebilmeliyiz. Bir şeyi istemek değil, almasını bilmek önemlidir. Bizim sorumlumuz da bu anayasadaki hakları, özgürlükleri alabilmektir. Burjuvazi, ya da işte mesela TÜSİAD'çılar buyursunlar, gerçekten demokrasiden yanaysalar bu anayasayı kabul etsinler. Kabul etmezlerse gerçek yüzleri açığa çıkmış olur zaten. Kabul etmezlerse, bir halka düşen de, istediğini almasını bilmektir.

TÜRKİYE'DE ANAYASALARIN TARİHİ

* Modern anlamıyla ilk anayasa, Osmanlı dönemindeki **1876 tarihli** 'Kanuni Esasi'dir.

1876 Anayasası ile, ilk kez "parlamentolu" bir düzene geçilir: Anayasa, "Meclisi Umumi" adını taşıyan iki meclisli bir parlamento kurulmasını öngörmektedir. Meclislerden "Heyeti Ayan"ın üyeleri padişahça - ve ömür boyunca görevde kalmak üzere- atanmaktadır. "Heyeti Mebusan"ın üyelerini ise "halk" seçmektedir. Tabii oy hakkı çok sınırlıdır o dönemde. Yani sözü edilen halkın tümünün katılamadığı bir seçimdir. Fiilen olduğu gibi hukuk bakımından da, yasamanın ve yürütmenin

dizginleri aslında padişahın elindedir. Mutlakiyetten meşrutiyete geçilmiştir ama, yalnızca bir ad değişikliğidir bu.

* Kurtuluş savaşının belli bir aşamasından 20 Nisan 1920'de Ankara'da kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi, yalnızca yasama yetkisini kullanan basit bir parlamento değildir; bütün yetkiler fiilen onda toplanmıştır. Tarihimizin ikinci anayasası olan 20 Ocak 1921 tarihli "Teşkilatı Esasiye Kanunu" işte bu koşulların sonucu olarak yapılır. Kemalist küçük-burjuva diktatörlüğünün ihtiyaçlarına cevap veren bir anayasadır. 1923'te Cumhuriyet'in ilanından sonra ise 1924 Anayasası yapılır. Bu anayasa tek parti iktidarıyla parlamenter sistemi bir araya getiren bir özellik gösterir. Ancak 1924 Anayasası, hem tek partili, hem de çok partili dönemde uygulanmıştır. Bu anayasada kişilerin hak ve özgürlükleri olsun, sendikal haklar olsun son derece güdüktür.

Dördüncü anayasa ise 1961 Anayasasıdır. Tarihimizdeki "en özgürlükçü" anayasa olarak bilinir. Gerçekten de bazı hak ve özgürlüklerin yasal olarak tanınması anlamında diğerlerinden ileridir. Ama aynı zamanda bazı yönleriyle de ülkede sonraki yıllarda uygulanacak baskıların koşulları bu anayasayla oluşturulmuştur. Örneğin yürütme güçlendirilmiştir. Genel oyu sınırlayan maddeleri vardır, keza halkın Meclise girmesine "falan öğretim düzeyi aranır" diye sınırlamalar getirilmiştir.

1961 Anayasası, iktidarlar üzerinde de kısıtlayıcı hükümler içerir. İlk defa bu anayasayla kurulan Anayasa Mahkemesi bu amaca yöneliktir. *"1924 Anayasası'ndan farklı olarak, yalnız "klasik" hakları değil, "iktisadi ve soylu hakları" da kabul eder"*

* Bu anayasadaki sınırlı haklar bile egemen sınıflara fazla lüks görünür. Ve ilk fırsatta yani 12 mart cuntası döneminde 1961 anayasasındaki hakları budarlar.

* Beşinci anayasa ise 12 Eylül cuntası tarafından yaptırılan 1982 anayasasıdır. Önceki anayasaların bol geldiği düşüncesinden hareket edildiği için halk açısından her şey iyice daraltılmıştır. Bu anayasada yer alan hemen her özgürlük, hemen aynı maddedeki "ancak" ibaresiyle sınırlanmıştır. Bir cunta anayasası olarak halkın üzerinde pek çok kurumu, MGK, YÖK, YHK gibi, kurumlaştırmıştır.

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ ADALET VE ADALETSİZLİK

Haklar ve özgürlükler ya da örneğin bir anayasa sözkonusu olduğunda sık sık adaletten söz ediyoruz. Aslında adalet kavramı tarih boyunca, içinde bulunulan toplumsal düzene ve bu düzen içinde yer alan çeşitli sınıflara göre değişmiştir.

Çok basit bir örnek verirsek, bir sermayedarın fabrikada binlerce işçi çalıştırıp onları sömürmesi burjuvaziye göre adaletli bir şeydir, çün-

kü o sermaye sahibidir, sermaye sahibi olan karı da alır. Ama aynı durum bir işçi için hiç de adaletli değildir. O çalışıp o ürettiği halde, işin kaymağını patron yemektedir.

Başka türlü de örnek verebiliriz. Adalet bilindiği gibi mahkemelerde tecelli eder. Ama mahkemeler hangi yasalara göre karar verir? İşte bu da adaletin düzene göre değişmesinin bir başka görüntüsüdür. Belli bir düzenin mahkemeleri, o düzeni koruyan yasalara göre karar verir. Böyle olunca da sömürü gibi bir haksızlığa karşı çıkan bu düzenin mahkemeleri tarafından cezalandırılır. Burjuvaziye göre bu durumda adalet yerini bulmuş olur. Ama cezaya uğrayan doğal olarak bir adaletsizlikle karşı karşıya olduğunu, çünkü bir haksızlığa karşı çıktığını düşünür. Yani işin özü şudur ki, adalet kişiye göre değil aslında düzene göre değişebilen bir tanımdır. Marksizm-Leninizm ya da başka bir ifadeyle sosyalizm adalet kavramını bu sınıfsal gerçeğin içinde **"tüm halkın sömürüden kurtulması"**yla bütünleştirmiştir. Materyalist Felsefe Sözlüğü'nde bu şöyle ifade edilir:

"Marksist ahlak, adalet kavramını, toplumu sömürüden kurtarma fikriyle birleştirir. Ancak sosyalizmdir ki, adaletli, eşit ilişkiler, kardeşçe dostluk ve halklar arasında işbirliği yaratır. Sosyal ve ekonomik farklılıkların bütün izlerinin ortadan kalktığı sosyalist toplumun yüksek aşamasında sosyal Adalet doruğuna ulaşır."

→ CUMHURİYET

Bir ülkeyi, anayasayı adlandırırken, dikkatleri çekmiş olacağı gibi hep Cumhuriyet kelimesi kullanılıyor. Cumhuriyet, kelime anlamı olarak sözlüklerde şöyle tanımlanmaktadır: **"Halkın seçtiği temsilciler aracılığıyla yönetime katıldığı yönetim biçimi."** Bu nedenle parlamenter bir sistemin bulunduğu hemen her yönetim biçimi bu kavramla tanımlanmıştır. Ancak bu tek başına çok önemli değildir. Parlamenter sistem örneğin bizdeki gibi göstermelikse, orada halkın katılımı söz konusu değildir. Çünkü halkın temsilcilerini bildiğimiz gibi, aslında halk değil, parti liderleri seçmektedir. Bu anlamda burjuvazinin egemen olduğu bir devletteki Cumhuriyet **burjuva cumhuriyeti** olarak adlandırılır. Eğer iktidarda halk varsa, **halk cumhuriyeti** tanımı kullanılır. Yani tek başına cumhuriyet kavramı bir rejimin niteliğini tam olarak göstermez.

SINIF KİTAPLIĞI :

- ⇒ Devlet ve Demokrasi, Server Tanilli
- ⇒ Anayasaya Giriş, Mümtaz Soysal
- ⇒ Siyasal Kurumlar ve Anayasa Hukuku, Tarık Zafer Tunaya
- ⇒ DHKP Programı
- ⇒ Stalin, Seçme Eserler, Cumhuriyet Başkanlık Kurulu. 15, sf. 386

Demokratik Mücadele - 3

Merhaba arkadaşlar, bugün aramızda yeni bir arkadaş daha var. Serpil'di yanlış hatırlamıyorsam değil mi? Ona da hoşgeldin diyoruz. Geçen hafta "Demokratik Mücadele ve Anayasa" çalışmamızı bitirirken, bu hafta için de Demokratik Mücadelenin bir boyutu olarak Demokratik Kurumlar konusunu işleyelim demiştik. Ama ben, bunu haftaya bırakarak bu hafta da Demokratik Mücadele konusunun kendisine devam edelim diyorum. Gerek hafta içinde, gerekse de çalışmadan önce pek çoğunuzla konuşmuştuk zaten, *"1 Dakika Karanlık"* eylemi ve bağlı olarak Anayasa önerisi çerçevesinde bu konu daha da somut bir hale gelmiş durumda. Bir de yine aynı konuyla bağlantılı ele alabileceğimiz İçişleri Bakanlığı genelgesinde sözü edilen bir **"DHKC Talimatı"** var. Devam edelim dememin nedeni de bunlar. Yalnız bunları tartışmaya geçmeden önce bir arkadaş geçen haftaki konuyu kısaca özetlerse iyi olur, hem yeni gelen arkadaş açısından da böylesi daha yararlı sanırım. Konu olarak da fazla yabancılık çekmemiş olur.

Selim Abi böyle diyerek konuyu özetlemek üzere gönüllü olacak birine söz vermek için baktı hepimize.

Evet, bugün bir kişi daha kalabalıklaştı sınıfımız. Serpil'le birlikte 10 kişi olduk. Serpil aslında uzun süredir tanıdığımız biriydi. Özellikle Selma her gün işe gelip giderken kısa da olsa onunla sohbetleri oluyordu. Tabii böyle sohbetlerimizin olduğu pek çok arkadaş daha vardır. Ama sanki onları böyle çalışmalara katmayı düşünmüyoruz, ya da cesaret edemiyoruz belki. Sanki biz doğduğumuzdan beri bu çalışmanın içindeymişiz gibi, kendi katılım biçimimizi unutup, ya onları beğenmiyoruz, ya da "boş ver katılmaz herhalde" diye düşünmüyoruz. Oysa biraz daha cesur davransak bu noktada, sınıflarımız kısa sürede bir sürü olur. Neyse... Selma uzun süredir zaten tanıdığı Emine ve Serpil kardeşlerle bu karartma eyleminde epeyce bir arada olmuşlar, dostlukları daha gelişmiş. *"1 Dakika Karanlık"* eyleminden başlayan sohbet, tabii dallanıp budaklanıp pek çok konuya uzanıyor. İşte o sohbetlerden birinde Selma onlara bu çalışmamızdan söz etmiş. Serpil'le Emine mahallemizde neler oluyor da bizim haberimiz yok diye şaşırmışlar biraz ve özellikle Serpil "aslında böyle tartışmak güzel olur tabii" falan demiş. Diğer kardeş şimdilik biraz tereddütlü... Selma hafta içinde Selim Abi'yle görüşüp konuşmasını aktarmış ve ne yapayım diye sormuş. Selim Abi de sınıfımıza davet etmesini, gelirse de getirmesini söylemiş. *"1 Dakika Karanlık"* eylemi, bizim sınıfımıza, yarın daha parlak bir ışık olabilecek birini daha kazandırmış oldu yani. Gerçi sınıfımız da epey kalabalıklaştı, eğer birkaç kişi daha katılırsa herhalde yeni bir sınıf açmak gerekecek...

- Evet Sinan sen özetle bakalım.

Selim abi böyle diyerek sözü Sinan'a verdi. Ben Sinan'ı yeni bir sınıf açarsak, o sınıfın öğretmenini olmaya en yakın aday olarak görüyorum. Oldukça disiplinli, hiç hazırlıksız geldiğini görmedim... Çoğumuzdan iyi kav-

rayıp anlatıyor. Sinan Selim Abi'nin sözünü ikiletmeden konuya giriyor.

- Bir toplumda egemen sınıflarla ezilen sınıflar arasında hiç durmaksızın süren sınıflar savaşı dediğimiz şeyin özünde **iktidar sorunu** vardır. Yani sınıflar savaşı esasında egemen sınıfların iktidarını koruması, ezilenlerin de iktidarı ele geçirmeye çalışmasından başka bir şey değildir. Egemen sınıflar haksız bir düzen olan mevcut düzeni korudukları için bu noktada **tutucu, gerici** bir konumdadırlar. Halkın, yani ezilen sınıfların **iktidarı ele geçirme** doğrultusundaki mücadeleleri ise **ilerici** bir mücadeledir.

Ezilen sınıflar, yani kısaca **halk, iktidarı nasıl ele geçirebilir?** Bunu daha önce de tartışmıştık zaten. Egemen sınıflar iktidarın parlamento yoluyla ele geçirilmesinin önünü tıkamışlardır. Onlar çok partililiği savunurken, parti kurmak serbesttir derken, serbest olan partiler yalnızca bu mevcut düzeni kabul eden partilerdir. Bu partiler, farklı bazı politikalar, uygulamalar önerebilirler, bu burjuvazinin parlamentoculuk aldatmacası için gereklidir de zaten. Bu anlamda mevcut politikaları eleştiren partiler kurulabilir. Ama mevcut düzeni kökten değiştirecek bir parti kurulamaz. Kurulursa da iki günde kapatılır. Yani buradan söylemek istediğim halkın **iktidarı ele geçirme** mücadelesi bu yüzden ancak bir **devrimle** sonuca ulaşabilir. Bu yüzden de halkın öncüsü olan örgütlerin asıl hedefi de hep **devrimdir**.

Ama işte tam burada şu var; bu mücadele yalnız ve yalnız **devrim istiyoruz** diye, devrim hedefiyle yürütülemez. Mevcut düzen halk kitlelerini çok değişik biçimlerde düzen partilerine bağlamış, geniş kesimleri bilinçsiz, bilgisiz bırakmış, onları yüzyıllardır sürdürülen çeşitli demagogilerle devlete karşı gelinmeyeceğine inandırmış; tüm bunlara rağmen karşı gelen, hakkını arayan kitleleri ise terörle sindirmeye çalışmıştır. İşte bu koşullarda halk kitleleri çıkarları onda olmasına rağmen hadi deyince **devrim için** ayağa kalkmazlar. Bu ancak, sabırlı, örgütlü, iradi bir çalışmayla ve ekonomik, ideolojik, askeri çok çeşitli mücadele ve örgüt biçimleriyle sağlanabilir.

İşte bizim birkaç çalışmadır ele aldığımız demokratik mücadele konusu da halk kitlelerini düzenin demagogilerinin, terörünün etkisinden kurtarıp hakları ve özgürlükleri için mücadeleye sevk etmektir. Bu hak ve özgürlük talepleri başlangıçta sınırlı, küçük talepler olur genellikle. Giderek kapsamlı hale de gelebilir. Kitleler bu talepler için mücadele ettikçe, bu devletin, düzenin niteliğini daha iyi görür, neyin bu düzen içinde çözümlenip çözümlenemeyeceğini, ve nihayetinde devrimin niçin halk için zorunlu olduğunu kavrar.

- Aslında şöyle bir benzetme de yapabiliriz. Demokratik mücadele, adı üstünde olduğu gibi bir yerde demokrasi mücadelesi demek oluyor. Demokrasi ise halkın yönetime katılımı idi. Yani halk kitlelerinin şu ya da bu konuda düzene kendi isteklerini, bir konudaki kendi kararlarını dayatmaları oluyor. Benzetmenin tam anlaşılabilmesi için şunu da ekleyeyim. Mevcut düzenin adına demokrasi dense de aslında halkın yönetime katılımı sözde olmaktan öteye geçmiyor. Bizde halk yönetime ancak taleplerini, kendi kararlarını zorla, direnerek kabul ettirebildiğinde katılabilir. Bu da

sınırlı bir katılım tabii.

Selim Abi bu noktada sözü alarak konuyu güncele getirdi:

-Şimdi Susurluk'tan bu yana geçen sürece bakabiliriz. Susurluk'tan bu yana geniş kesimlerin demokratik talepleri son derece güçlendi. Çünkü o güne kadar kendilerine "vatan millet" adına diye yutturulan tüm uygulamaların aslında hiç de öyle olmadığını gördüler. Çok büyük adaletsizlikler olduğunu gördüler. Resmen kandırıldıklarını gördüler. Devletin -yani kendi vergilerinden toplanan- trilyonların nasıl yağmalanmış olduğunu gördüler. Hem devrim alternatifi, hem de bunun zorunluluğunu kanıtlayabilecek olan demokratik talepler ve demokratik mücadele iyice öne çıktı.

Ülkemizin tarihi boyunca en yaygın katılımı eylemlerinden biri olan "Sürekli Aydınlık İçin 1 Dakika Karanlık" eylemi de bu koşullarda ortaya çıktı. Ama bu noktada işler biraz da karıştı öyle değil mi Fatma abla?

-Evet, demokrasi, ya da işte demokratik talepler esas olarak halkın talebidir diye söylüyorduk hep. Ama bir de baktık ki Sabancı Center de ışıklarını söndürüyor. Sonra duyduk, TÜSİAD denilen patronlar da demokratikleşme reformları istiyorlar. Yani işin karışık yanı bu eyleme hem sömürülenlerin, hem de sömürenlerin katılıyor olması. Hatta kimi solcular da bu eyleme yanlış dediler. Bu durumda insanın kafası karışıyor biraz.

"Kim Ne İstiyor?"

- Şimdi işte bunları biraz ayırtalım diyerek tekrar söze girdi Selim Abi. Tek tek ele alalım: Kim ne istiyor?

TÜSİAD ne istiyor? Tekelci burjuvazi aslında bir kaç yıldır arada bir reform yapılmalı falan diyordu. Susurluk'tan sonra halkın demokratik taleplerinin güç kazanmasıyla birlikte, halkın devlet üzerindeki baskısını da arkasına alarak, istediği reformları uygulamak için böyle bir rapor yayınladı. Ama burada önemli olan tabii onların neyi, ne için istedikleridir.

Biraz önce dediğim gibi TÜSİAD bir kaç yıldır reform yapılsın diyor ama dikkat edilirse, bu arada işbaşına gelen tüm iktidarların da yine baş destekçisi onlardır. Yani SHP-DYP koalisyonunun da, ANAP-DYP koalisyonunun da aradaki azınlık hükümetinin de, son Refahyol'un da. Pekala bunlar ne yaptı. 4-5 yıldır bunların halka karşı savaşmaktan, halkın tükettiğine zam yapmaktan, özelleştirmekten, işten atmaktan, insanları meydanlarda coplamaktan başka bir şey yapmadılar. TÜSİAD bunların destekçisiydi. Bunlara karşı çıktıkları görülmedi pek.

Ama hoşnutsuz oldukları şeyler de var. Devletin bütçesinin büyük bölümünün Kürdistan'daki savaşa ayrılması, onların devletten daha büyük paralar alıp yatırımlar yapmalarını engelliyor mesela. Sonra onlar uzun vadedi düşünüyorlar. Bu işler böyle giderse, her şey elimizden gidecek diyorlar. O zaman bu halkı biraz rahatlatmak, ortalığa birkaç hak kırıntısı serpiştirmek, Kürt meselesini de *"ne olacak, dillerini falan serbest edip bir parça çözmek gerekir"* diyorlar. İşte bu yüzden Susurluk'u onlar da bir vesile olarak gördüler. Dikkat ederseniz ilk başta Susurluk konusunda muhalefe-

tin başını ANAP, CHP falan çekiyordu. Mitingler falan yaptılar. Ama halk muhalefeti gelişip de işin ucu doğrudan devlete yönelince onlar geri çekildiler. Ama halk hareketi sürdü. TÜSİAD bu noktada, burjuva muhalefeti, mesela CHP'nin yapamadığını yapıp, madem ortada böyle bir hareket var, ben bunu kendi amaçlarım için kullanayım dedi. Onun için halkla birlikte Sabancı Center de ışıklarını söndürdü. Burjuva televizyonlar onun için eylemin destekçisi oldular.

Gelelim reformistlere. **Reformistler ne istiyor?** ÖDP falan bildiğiniz gibi, hemen Susurluk sorunun ilk başından itibaren **"erken seçim"** deyip durdular. Ufukları bununla sınırlı çünkü. Burjuva düzen içinde meşrulaşmak, kendilerini burjuvaziye *"aşırı istekleri olmayan bir parti"* olarak kabul ettirmek istiyorlar. Yine dikkat ederseniz, bu yüzden merkezi olarak devrimcilerle birlikte eylemden sürekli kaçıyorlar. Onların süreçten bekledikleri bununla sınırlı. Dolayısıyla dönüştürücü bir rolleri yok. Tersine bu siyasetleri, burjuvaziye yedeklenme sonucuna yol açıyor.

Peki ya **Oportünist siyasetler ne diyor?** Bunu da bir arkadaş açsın.

- Onlarla bir kaç görüşmeden haberim olduğu için onu ben anlatayım isterseniz, diyerek söze başladı Selma. Gördüğüm kadarıyla onlar bu süreci kavrayamadılar. Hele hele işin bu kadar uzun süreceğini ve de böyle bir eyleme varacağını hiç düşünmemişlerdir sanırım. Bizimkiler ilk günlerde öneriler göturdüklerinde hatırladığım cevaplardan biri *"bizim de programımız var"* cevabıydı. Ama böyle diyenlerin bir programı falan görünmedi sonra. Bir başkası hemen ilk günlerde yayınladığımız **"Susurluk'taki Devlettir Hesap Soralım"** başlıklı ilandaki bazı ifadeleri beğenmemişti, bu ülke bizim denmesine itiraz ediyor, niye sosyalizm yok falan diyordu. Sonraki günlerde yapılan bir görüşme turunda ise, birkaçı **"Susurluk meselesi artık gündemden düştü"** diye değerlendirmelerde bulundular. Aslında ANAP falan biraz konuyu tavsatıyordu ama öte yandan daha dinamik bir gelişme söz konusuydu. İlk günlerdeki beklentilerin aksine Susurluk soruşturmalarında hiç bir somut gelişme olmaması, çeşitli kesimler için daha bir uyarıcı olmuş, bir şeyler yapma gereğini daha fazla duymaya başlamışlardı. Ama onların bunu hissedebilecek bir durumları da yoktu. Zaten sonuç olarak da bakarsanız, ne bir politika ürettiler bu süreçte, ne de pratikte bir varlık gösterdiler. Tüm bunlardan şu sonuç çıkıyor sanırım: gelişmeler onların şablonlarına uymadığı için ne süreci, ne de kendilerine sunulan önerileri kavrayamayıp sürecin açıkça dışına düştüler. Onlar biz sadece "devrim, sosyalizm" çağrısı yapalım, kitleler de peşimizden gelsin diyorlar, gelmeyince de suni, küçük hesaplar yapmaya başlayıp, doğru önerileri bile bir gerekçe bulup ellerinin tersiyle itiyorlar.

- **Biz ne diyor, ne istiyoruz pekala?** Biz süreci doğru bir biçimde tahlil etmişiz. Ne yapılabileceğini de, ne yapılması gerektiğini de doğru ortaya koymuşuz. Derginin geçen sayısında bazı bölümleri yer alan 18 Kasım tarihli "Talimat"taki sürece ilişkin çözümlemeler de, eylem biçimi önerileri de bunu gösteriyor. Öngördüklerimizin tümünü hayata geçiremedik belki, ancak yapabildiklerimiz ve yapılanlarla sonuç olarak süreç bu temelde ge-

lişmiştir. Biz halk hareketini örgütlemekten, yaygınlaştırmaktan söz ediyoruz. Devrimi geliştirmekten söz ediyoruz. Süreç bu noktada gerçekten. Ama işte devrim de durduk yerde büyümüyor.

"Gelişen Halk Hareketine Hedef Kazandırmalıyız..."

Biz bu yüzden, bunu sağlayabilmek için, tüm solu, demokratik kurumları, halk güçlerini bir araya getirecek birliktelikler öneriyoruz. Ayrıca halk hareketi hedefsiz, programsız bir yerde tıkanır. Harekete bu hedefi kazandırılmalı diyoruz. Anayasa önerisi de bunun bir aracıdır.

- Geçen gün televizyonda, ATV'de "1 dakika karanlık" eylemi devam et-sin mi etmesin mi diye yapılan bir "Siyaset Meydanı" vardı, izlemiştiniz-dir belki; Büyük bir çoğunluk devam etsin derken, bunu diyenler de **"ama artık daha somut bir şeyler talep etmeliyiz"** düşüncesini dile getirdi. Kimi bunu **"Demokratik Türkiye"** diye ifade ederken, bazıları da doğrudan bir **"Anayasa Kampanyası"**ndan söz etti. Anayasa'nın gündeme getirilmesi, toplumsal muhalefetin, halk hareketinin bugünkü ihtiyaçlarına son derece denk düşmektedir. Nasıl ki sürecin başında meşru bir kitle hareketinin gerekliliği, bu noktada kitlelerin ruh hali ve nabızı tam yerinde tespit edilmiş, buna uygun düşecek bir eylem çizgisi önerilmişse, anayasa önerisi de böyle bir uygunluk ve zamanlamaya denk düşmektedir.

- Şimdi bu noktada devletin, iktidarın "1 Dakika Karanlık" eylemine karşı saldırıya geçmesini, bu saldırının bir yanının doğrudan DHKP-C'yi hedeflemesini ele alabiliriz.

- Biraz önce belirttiğim gibi iş devlete yönelince, eylemlerde devrimcilerin sloganları giderek daha fazla benimsenmeye başlayınca iktidar eyleme saldırma kararı aldı. Aslında bu oligarşinin açmazıdır zaten. Bir yandan demokrasiliklik oyununu sürdürmek zorundadır. Ama öte yandan, her demokratik hak, eylem, bu ülkede bir süre sonra ister istemez devlete yönelir. Bu kez yeniden yasaklar, saldırılar gündeme gelir. Böyle olduğu içindir ki, düzen zaman zaman kendi partilerinin bile çalışmalarını kısıtlamıştır, işte örneğin öğretim üyelerinin düzen partilerine üye olmasını, partilere gençlik, kadın kolları kurmayı yasaklamıştır. Çünkü halk şöyle ya da böyle politize olunca iktidardakilerin işi zorlaşıyor. Düzen partileri muhalefetteyken sıkış-tıkça halk tepki göstermeli derler, "sivil toplum"u, sivil örgütleri övmeye başlarlar. Ama fazla da ileri gitmesin isterler. Şimdi işte bu noktadadır. Eyleme saldırma kararı almıştır. Hem eyleme katılımı düşürmek, hem de saldırısını "meşru" göstermek için her zamanki "yasadışı örgüt" demagojisine sığınıyor. DHKP'nin burjuvazinin gelişmelere müdahalesine karşı bir inisi-yatif mücadelesi verdiğini, tüm halk güçlerini de bu doğrultuda seferber et-meye çalıştığını da görüyor. Bu yüzden hedefe de DHKP-C'yi koydu.

Bizim demokratik mücadeleye bakışımızın doğruluğu, bu alandaki pratiğimizin yerindeliği aslında bir kez daha görüldü bu süreçte. Bu nedenle de oligarşi tüm bu manevraların yanısıra devrimcileri, özel olarak da Cep-he'yi halkın demokratik mücadelesinden dışalamaya, yalnızca illegal alana ve silahlı mücadele alanına sıkıştırmaya çalışıyor.

- Ama biz zaten illegal örgütlenmeyi ve silahlı mücadeleyi temel almıyor muyuz? diye sordu Ömer.

"Mücadele Ve Örgüt Biçimlerinin Çok Yönlülüğü"

- Evet, öyle. Ama konuya ilişkin çalışmamızdan hatırlarsanız, bunu tek başına ele almadığımızı belirtmiştik. Çünkü tek yanlı örgütlenmeler, tek bir biçime sıkışmış mücadeleler sonuç getirmez, devrim gibi büyük bir görevin üstesinden gelmek için her alanda, her yerde olmak gerekir, yani her biçimiyle halkın içinde, halkın eyleminin içinde olmak gerekir. Mesele kitlelerle bağ meselesidir. Kitlelere belli bir bilinç götürme meselesidir. Bunu hangi aşamada, hangi örgüt ve mücadele biçimleriyle yapabiliyorsak, bu bütünlüğü kaybetmeden ona da başvuracağız demektir.

Parti-Cephe ya da öncesinde Devrimci Sol daha çok silahlı eylemleriyle tanınır. Bu aslında bir yanıyla solun bilerek, isteyerek yıllardır sürdürdüğü bir çarpıtmanın sonucudur, bir yanıyla da bizim kendimizi yeterince anlatamayışımızdan kaynaklanır. Doğrudur, ***kimse bizim kadar silahlı eylem yapmamıştır ama, kimse de bizim kadar demokratik alanda mücadele etmemiş, bu alanda bizim kadar kurumlaşmamıştır.*** Tabii bunlar için, gerek silahlı savaşı sürdürmek, gerekse de demokratik alanda varolabilmek için büyük bedeller de ödendi. Böyle bir bütünlüğü yakaladığımız için de esasında sürekli bir kitlelilik çizgisinde olunmuştur. Boyuna kitle edebiyatı yapanlar, cılız gövdelerini mitinglerde bile ortaya koyamazken, Cephe kitleliliğiyle ortalığı sarsmıştır.

"Sorun Çözümün Devrimci Halk İktidarı'nda Olduğunu Gösterebilmektir"

Demokratik mücadele sadece bir kaç dernek kurmak değil tabii. Her faaliyet, demokratik alana uygun mücadele ve örgüt biçimleriyle ve bu alandaki doğru politikayla bütünleşmelidir. Susurluk'tan bu yanaki süreçteki doğru öngörüler ve gündeme koyduğumuz Anayasa önerisi bu bütün içinde bir anlam ifade edecektir.

Talimat'taki "isabet"lilik bizim insanlarımızın bile çoğunu şaşırttı. Aslında o kadar şaşıracak bir şey de yok. Bakın mesela önderliğin partinin kuruluş kongresinde sunduğu raporda ne diyor:

"Halk dediğimiz olgu, tek bir sınıf ve tabakadan oluşmuş, aynı çelişkileri yaşayan, aynı ekonomik ve ulusal özellikleri taşıyan bir topluluk değildir... Bütün sınıf ve tabakalara, farklı kültürlerdeki halka, tekdüzeleşmiş, sınıfsallık-ezilmişlik-emekçi propagandası ile gitmek ve bununla yetinmek, istediğimiz sonuçları yaratamaz. Propaganda, gerek gerillanın halk kitleleriyle bütünleşmesini sağlamak açısından, gerekse kitlelerin kendi çelişki ve taleplerine çözüm bulmak, asıl çözümün de Devrimci Halk İktidarında olduğunu gösterebilmek açısından ele alınmalı ve halkı bu temelde örgütleyebilmek için, tekdüze bir propagandadan çıkmalıyız... Burjuvazi yüzyılların deneyimi ile halk kitlelerinin ilgi duyduğu, gerektiğinde onun için büyük özveriler gösterebileceği, çeşitli konulara demagogik şekilde yaklaş-

rak onları devrimcilere karşı kışkırtmakta, ve kendi ideolojik etki alanında tutmaya çalışmaktadır. Halk kitleleri devletin ideolojik, politik ve ekonomik yönlendirmesiyle, burjuvazinin çizdiği ideolojik sınırlar içerisinde düşünür ve çözüm yollarını bu çerçevede arar. Dolayısıyla çözüm yolunun bu çerçevede olmadığını gösterebilmek için onların ilgi duyduğu ve yönlendirdiği hemen her konuya bizim de ilgi duymamız, burjuvazinin yönlendirmelerini etkisiz kılmamız gerekir..."

Çizginin doğruluğu zaten hayatın içinde kanıtlanmış olduğundan, bunun sağladığı bir kendine güven olduğundan, dahası, kitlelerle iç içe olduğu için onların ruh hali, talepleri çok daha iyi bilindiğinden, tabii ki önerilen politikalar da böyle isabetli olmaktadır. Bu noktada bize şu demişler, bu demişler fazla önemli değil. Anayasa meselesine de kimileri öyle yaklaşıyor. Onda illa ki bir reformistlik şu bu bulmaya çalışıyor. Arasınlar. Meselemiz o değil. Meselemiz, bu anayasayı, yani halk hareketine somut hedefler kazandırabilecek bu aracı halka her biçimiyle götürebilmektir. Bunun temelinde demokratik mücadeleyi geliştirmek, bu doğrultuda bir kitleselleşme sağlamak aslında zor değil.

Kongre raporundan aldığımız alıntıdaki her cümle ayrı ayrı ele alınıp tartışılabilir de aslında. Gerçi biraz çalışmanın sonuna geldik ama bir kaç noktayı daha ekleyelim. Mesela, orada halkı tüm çeşitliliğiyle kavramak ve bu çeşitliliği içinde örgütleyip harekete geçirmeyi hedeflemek gerek deniyor. Şimdi örneğin "halk Meclisi" dediğimizde ya da örneğin falan yer halkı diye bir imza kullandığımızda, oportünistler hemen "yok, emekçi olsun, işçi olsun" diye çıkıyorlar ortaya. Diyelim bu karatma eyleminde "Okmeydanı Emekçileri" imzasıyla yürüyoruz, ne yapacağız yani, kortejin önünde durup emekçi olmayanlar ayrılсын mı diyeceğiz, ya emekçi olmayan ama halk içinde değerlendirilecek birinin de bizimle paylaştığı talepleri, tepkisi varsa... Aslında bu konularda fazla da esnek davranmamak gerekiyor. Eylemi, muhtevasını siyasal açıdan daraltıcı şeylere prim vermemek gerek. Şimdi Anayasa önerisinde de tüm halk kesimlerini, bağımsızlıktan, ulusların haklarından yana herkesi birleştirmeyi, tüm bu kesimleri bu anayasa temelinde harekete geçirmeye çalışıyoruz. Hatırlarsınız, düşman cephesini daraltıp halk cephesini genişletme politikasından bahsetmiştik. İşte Anayasa önerisi bir yerde de bunun somut zemini olacaktır.

Yine Rapor'dan yaptığımız alıntıdaki bir cümleye dikkat çekerek bitirelim. Bütün bu mücadelenin, önerilerin amacı çözümün Devrimci Halk İktidarı'nda olduğunu gösterebilmektir. Tüm tartışmalarımızda, propaganda ve ajitasyonumuzda, önerilerimizi sunarken, bunu hep göz önünde bulundurmalıyız.

Evet, önümüzdeki hafta Demokratik Kurumlarla devam edeceğiz. Bu hafta Sınıf Kitaplığı ve Sözlüğü için bir şey eklemiyoruz. Demokratik Mücadele için ilk çalışmada belirttiğimiz kitaplara bakılabilir yine.

Demokratik Mücadele ve Demokratik Kurumlar - 1

Serpil'in bizim çalışmamıza katılmasına epeyce şaşırmadım desem yalan olur. Her sabah onu kız kardeşiyle birlikte süslü, püslü işe giderken gördükçe aklı havada biri olduğunu düşünürdüm. Bu konulara ilgisi olabileceği aklıma gelmemişti. Demek dış görünüşe bakıp önyargılı olmamak gerekiyor. Bizim karakız onunla ayrıca bir çalışma yürütecek. Daha önce işlediğimiz konuları tekrar edecekler. Ben de işyerinde iki arkadaşla ilişkilerimi geliştirdim. İş çıkışlarında bir yerde oturup sohbet ediyoruz. Hatta bir eğitim çalışmasının gerekliliği üzerine de hemfikir olduk ama henüz yerini zamanını daha netleştirmedik. Yakında onlara da Kurtuluş vereceğim. Ayrıca mahallede de bir okul arkadaşımı artık Kurtuluş okuru yaptım. İkna edebilirsem bir süre sonra onu da çalışmamıza katabiliriz sanıyorum.

Selim abi, artık alıştığımız o her zamanki klasik biçimiyle dersi başlattı.

-Evet arkadaşlar, artık dersimize başlayalım...

Demokratik alandaki kurumlar ya da kurumlaşma deyince elbette biz bundan sadece yasal kurumları anlamıyoruz. Daha önceki derslerimizde de söylediğimiz gibi faşizmin hüküm sürdüğü ülkemizde demokratik alanda verilen mücadele sadece oligarşinin çizdiği sınırlar içine hapsedilemez. Dolayısıyla demokratik alandaki kurumlaşmalar da sadece yasal kurumlarla sınırlı tutulamaz. Örnek olarak, çeşitli amaçlar için kurulan komiteleri, komisyonları, birlikleri, halk meclislerini, demokratik cephe gibi örgütlenmeleri saymıştık. Bunlar izin alınarak kurulmuş yasal örgütler değil, demokratik mücadeleyi sürdürmek için kurulmuş halkın meşru örgütleridir. Bugünkü tartışmamızı daha çok bu kurumlar üzerinden yürütelim. Tabii demokratik alanda kurumlar deyince de, bunlarla birlikte Demokratik Kitle Örgütleri (DKÖ) öncelikle ele alınmak durumunda. Sinan veya Ömer biriniz girişi yapın isterseniz. Nasıl olsa ikiniz de konunun pek yabancıları değilsiniz.

Ömer "ben başlayayım" diyerek girdi konuya:

-Devrim mücadelesi çok yönlü bir faaliyetler zincirini içerir. Bu ise iki ana halkada kendini gösterir. Legal ve illegal çalışma alanları ve biçimleri. Legal mücadele en genelde, ekonomik, demokratik, sosyal ve siyasal haklar mücadelesidir. Nasıl ki demokratik alanda çalışıp çalışmamak bizim niyetimize bağlı olarak yapıp yapılmayacak bir olgu değilse, legal çalışmanın tamamı olmamakla birlikte, legal plandaki mücadeleyi sürdürme araçlarından biri olan ve esas olarak da legal şekillenmek durumunda olan **demokratik kitle örgütlerinde çalışıp çalışmamak da bizim niyetimize bağlı değil, sınıf mücadelesinin gereği**. Çünkü ezilen halklar sınıf mücadelesinin gerçekleriyle bu zeminde karşı karşıya kaldıkları gibi, örgütlülüğün, dayanışmanın, demokrasi ve hak arama bilincinin gerekliliğini kavrar. Kısaca, sınıf mücadelesinin bir okulu, aynı zamanda emekçi sınıfların örgütlü bir mevzsidir.

Bunlar gözden kaçırıldığında, çalışma bu yönde yürütülmediğinde el-

betteki pratikte bu hedeflere hizmet etmekten, gerçek işlevine uygun bir kitle örgütü, çalışması yürütmekten uzaklaşmış olunacaktır. Örneğin, bugün içinde yaşadığımız süreçte, yani Susurluk olayıyla birlikte halkın hemen her kesiminde şu veya bu düzeyde devlete, düzene karşı tepkilerin su yüzüne çıktığı bu süreçte, DKÖ'ler toplumun çeşitli kesimlerinin kendilerini ifade edebilecekleri, seslerini duyurabilecekleri ve hemen yanı başlarında bulacakları kurumlar olarak daha fazla öne çıkıyor. Yüklenmeleri gereken işlev daha da önem kazanıyor. Ülkemizde yüzlerce, binlerce kitle örgütü varlığını sürdürüyor. Ancak ne var ki, bugün ülke pratiğine bakan herhangi biri derneklerden sendikalara, kooperatiflerden insan hakları kuruluşlarına kadar DKÖ'lerin böylesi bir işlevi yüklenemediğini görür.

-Doğru Ömer. Işık söndürme eylemi gibi bir eylemde bile biraraya gelip doğru dürüst inisiyatif koyamadılar. Bir araya gelebildiklerinde de temsili katılımları aşamadılar. Halbuki üyeleri, kitleleri ile bir araya gelinebilse yüzbinlerce, hatta milyonlarca insanı temsil eden bir güç ortaya çıkar.

-Sen de doğru söylüyorsun Fatma Abla da, bir araya gelmek için önce demokratik mücadele konusunda belli bir anlayış birliğinin olması gerekiyor. Demokratik kitle örgütü sıfatı bütün bu kitle örgütlerinin demokratik bir nitelikleri olduğunu göstermez. Çünkü, **kitle örgütlerini demokratik kılan şey, ne sadece etiketleri, ne de sadece kitle örgütünün iç işleyişiyle, üyeleriyle yönetimi arasındaki ilişkinin demokratik olması değildir. Esas olarak bunu belirleyen sıfat, kitle örgütlerinin demokrasi mücadelesinin bir parçası, aktif, etkin bir parçası olup olmadıklarıdır.** Örneğin, hepimizin sağda, solda gördüğü haftada, ya da ayda bir açılan, ya da bırakın demokrasi mücadelesi içinde yer almasını kendi tüzükleri doğrultusunda dahi faaliyet göstermeyen, derneğin sadece çay içilip sohbet edilen, tavla, kağıt oynanarak vakit geçirilen bir lokal gibi kullanıldığı binlerce örnek vardır.

Ya da örneğin, bugün en çok üyeye sahip olan, işçilerin ekonomik-demokratik mücadele örgütü Türk-İş'i ele alalım. İşçi sendikası ama işçiden çok düzeni savunuyor. Cuntaları desteklemiş, bakan bile vermiş bir kurum. Şimdi Türk-İş ve Türk-İş gibi kurumların bugün devrimcilerle, devrimci-demokrat kurumlarla birlikte tavır almasını bekleyemeyiz elbette. Yapsa yapsa ancak tabanın zorlamasıyla muhalefetin düzen dışına kaymaması, devrimcilerin inisiyatifine girmemesi için göstermelik bir şeyler yapar, yapıyor gibi görünür. Aslında burjuva demokrasinin bile gelişmesini istemez, çünkü kendi saltanatlarını sürdürmek onlar için halkın demokratik taleplerinden daha önemlidir. Aslında bugünkü halinden de memnundur. Düşünsenize işçilerin sendikal örgütlenmesinin önündeki en büyük engellerden biri olan yetki barajlarının kaldırılmasına en başta karşı çıkanlardan biri Türk-İş. Ama aynı zamanda Türk-İş içinde ilerici, demokrat nitelikli bir çok sendika ve sendikacı da var, onlar da Türk-İş'e gerçek bir demokratik kitle örgütü niteliği kazandırmak için çaba sarf ediyor.

-Bu örnekleri çoğaltmak mümkün de. Biz asıl olarak kendi açımızdan sorununa nasıl bakmalıyız, daha çok onun üzerinde duralım. Daha önce yine söylemiştik, bizim gibi ülkelerde demokrasi mücadelesi özünde devrim

mücadelesidir diye. Neden? Çünkü, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik, sosyal, siyasal koşullar oligarşinin halkın demokratik taleplerini karşılamasına elvermez. Sömürsünü sürdürmek, sistemini ayakta tutmak için ekonomik, demokratik, siyasal hakları kısıtlamak, baskı ve terörünü sürdürmek zorundadır. Bu nedenledir ki en basit hak mücadelesi, demokratik talepler dahi yasak, baskı ve şiddetle bastırılmaya çalışılır. Ama öte yandan da göstermelik demokrasisini sürdürmek, tepkileri düzen sınırları içinde tutmak için kısıtlı da olsa bir takım demokratik hakları, örgütlenme olanaklarını halka tanımak gerekmektedir. Bu hakları tanırken de mümkün olduğunca çeşitli yasalarla faaliyet alanlarını, kapsamalarını iyice daraltır, düzen için tehlikeli olmalarını engellemeye çalışır. Her şeye rağmen kitleler buralarda örgütlenir, örgütlenmeye çalışır. Devrimciler de kitleleri örgütlemek için bu olanakları sonuna kadar kullanmak durumundadır. Başta Ömer'in de belirttiği gibi bu bizim niyetimizin dışında sınıf mücadelesinin gereğidir, devrim kitlelerin eseri olacaktır dediğimize göre kitleleri örgütlemek için bir zorunluluktur. Dolayısıyla biz bizim dışımızda kurulmuş olan legal kurumlar da da çalışırız, kendimiz yeni legal kurumlar, DKÖ'ler de kurarız. Çünkü demokratik mücadele öncelikle **kitle** çalışmasıdır. Kitleleri **eğitmek, sistem dışına çıkarmak, örgütlü hale getirmek** demokratik mücadelenin özünü oluşturur. Yani biz düzen içi taleplerden dahi yola çıkarak halkı örgütlemek için legal olanaklardan yararlanmayı sonuna kadar zorlarız.

-Siz öyle söylüyorsunuz da polis, devlet sizin bu olanakları kullanmanıza izin verir mi? diye sordu çalışmamıza yeni katılan Serpil.

-Elbette izin vermek istemez. Engellemek için elinden geleni yapar. Çünkü düşman da bilir ki, çelişkilerin keskinleştiği, çatışmaların açıktan savaş biçimine dönüştüğü ülkemizde demokratik mücadele devrimci bir bakış açısını içermediği noktada, düzen içi mücadelenin bir parçası olur, hatta yer yer oligarşinin göstermelik demokrasisine vitrin olmaktan kurtulamaz. Bunun için de sık sık tanık olduğumuz gibi devrimcilerin kurduğu veya etkin olduğu legal kurumlara durmadan saldırır. Uydurma yasal gerekçeler ileri sürerek, bazen de hiçbir gerekçe göstermeden valilik kararlarıyla bunları kapatır. Devrimci gazetelere, dergilere, kültür-sanat kurumlarına, kitle örgütlerine baskınlar yapar, gözaltına alır, işkence yapar, tutuklar. Amaç legal platformda da devrimci çalışmayı engellemektir. Devrimciler nasıl ki daha geniş kitleleri örgütlemek için legal olanaklardan yararlanıyorlarsa, düşman da devrimcilerin kitlelerle bağını koparmak, illegal mücadeleye hapsedmek için uğraşır. Demokratik mücadele savaşın diğer alanları açısından nefes borusu demektir. Bu alan yeteri kadar görev yapmazsa, gerekli örgütlenmelere gitmezse, diğer alanların nefessiz kalması kaçınılmazdır ki, düşmanın istediği de bu olmuştur hep. İşte bu noktada yasal mevziler yaratmak, düşmanın saldırılarına karşı bu mevzilerde tutunmak bile düşmanla savaşın bir cephesi, kendi başına demokrasi mücadelesinin bir parçası haline gelir. Bu nedenle yasal kurum olmadan farklı örgütlenme yöntemleriyle faaliyet sürdürülebilse bile bu mevziden de geri adım atmamak ge-

rekir. Kapatılan, saldırıya uğrayan kurumları sadece saldırıyı protesto amacıyla değil, bunu düşmanla yürütülen savaşın, demokrasi mücadelesinin bir parçası olarak görüp sahiplenmek lazım. Bu konuda tutsak ailelerinin yıllardır verdiği mücadele örnektir. İlk olarak TAYAD'ı kuran tutsak ailelerinin derneklerini polis belki onlarca kez basmış, kapatmış ama onlar örgütlenme haklarından, kurumlarından vazgeçmemiş, her seferinde yeniden başka bir dernek kurarken, kapatılan derneklerini de açtırmak için sonuna kadar yılmadan uğraşmışlardır. Cephe bu konuda da oldukça zengin bir pratiğe sahiptir. Çok bedel ödemiş ama sonuçta legal, yasal mevzide de kurumlaşmayı, meşru bir güç olarak kendini kabul ettirmeyi başarmıştır. Sonuç olarak şöyle diyebiliriz: Kitleleri örgütlemek için yasal olanakları da sonuna kadar kullanmalıyız. Halkın düzenle olan çelişkilerini değerlendirerek, çok küçük, basit gibi gözükken sorunlar çerçevesinde dahi örgütlemeyi becerebilmeliyiz. Bunun için yüzlerce, binlerce kurumlaşmaya gidilebilmesi, halkın her kesimini örgütleme perspektifiyle hareket etmeliyiz.

-Doğru söylüyorsun da Selim abi, ders başında zaten ülkemizde binlerce kitle örgütünün olduğundan bahsetmiştik. Ben düşünüyorum da mesele büyük şehirlerde dahi neredeyse her mahallede mutlaka bir köy derneği ya da amatör spor kulübü falan var. Hatta bazı yerlerde birden de fazla.

-İyi bir noktayı hatırlattın. Dediğin doğru, kafamızı kaldırıp şöyle bir baktığımızda aslında çevremizde tahmin edeceğimizden de fazla kitle örgütü olduğunu görürüz. Bakkalından berberine, dolmuş şoföründen pazarcısına, muhasebecisinden doktoruna, serbest meslek sahiplerinden, işçisine, memuruna kadar halkın azımsanmayacak kadar büyük bir bölümü aslında şu veya bu düzeyde bir örgütlülüğe sahip. Hepimiz gazete veya televizyonlarda görüyoruzdur, bankerzedeler, dövizzedeler bile kendi aralarında bir örgütlülük oluşturuyorlar. Yazılanlara, söylenenlere bakarsan halk örgütsüz, örgütsüz deniyor da esasında örgütsüz olan solun kendisi. Sol ne kendi içinde ortak bir örgütlülüğü yakalayabiliyor ne de niteliği geri bile olsa halkın en azından örgütlü kesimleriyle sağlıklı bir ilişki kurabiliyor. Yani sol büyük ölçüde halktan kopuk yaşıyor. Biz bu konuda da genel olarak soldan ilerdeyiz, bunu kıyaslamaya gerek yok, halkın çok daha geniş kesimleriyle ilişki kurmuşuz ama aslında olması gereken noktanın da çok gerisindeyiz.

-Aslında tüm baskılara, yasaklara rağmen devrimcilerin içinde yer aldığı, hatta yönetiminde olduğu bir sürü de kitle örgütü var.

-Sorun demokratik kitle örgütünün içinde veya yönetiminde olmakta değil. Sonuçta kimse dağ başında tek başına yaşamıyor. **Kitlenin içinde yaşamakla kitlelerle bağ kurmak farklı şeyler.** Kavranılması gereken bir bütün olarak demokratik mücadeleye nasıl bakılıyor, kitleler demokratik mücadele içinde nasıl örgütlenecek, sorun orada. Yani teorik olarak kitleleri eğitmek, sistem dışına çıkarmak, örgütlü hale getirmek demokratik mücadelenin özünü oluşturur demek yetmiyor. Bunu ne kadar hayata geçirebiliyoruz, hayata geçirmek için ne kadar çaba sarfediyoruz, eksiklerimizi, zaafılarımızı ne kadar görebiliyoruz, düzeltmek için ne kadar çaba harcıyoruz, me-

sele bu. Örneğin, kitleyi örgütlemek için kitleye gitmek gerekir diyoruz, ne kadar, nasıl gidiyoruz? Hadi gittik, hatta belli bir kitlesellik de yakaladık diyelim, peki kitleyi ne kadar eğitiyoruz, dönüştürmek, devrimcileştirip sistem dışına çıkarmak için ne kadar çaba sarfediyoruz? İşte bunların hep durmadan sorgulanması, cevaplarının bulunması, eksik ve zaafaların üzerine gidilmesi gerekir. DKÖ'lerine saldırılar, yasallığın getirdiği sınırlılıklar, halkın sorunlarının düzen içindeki çözümsüzlüğü, kitlelerin duyarsızlığı; bütün bunlar bu işlevlerin yerine getirilmemesinin gerekçeleri olmamalıdır.

Sanıyorum konunun en önemli noktasına geldik, öyle ya, biz de elimizden geldiği kadar demokratik alanda bir faaliyet göstermeye başlamıştık. Konuyu biraz daha açarsak kendi eksiklerimizi de daha iyi görmüş oluruz diye düşünüp bir soru da ben soruyorum.

-Selim abi, bu eksik ve zaafar neden, nasıl ortaya çıkıyor biraz konunun o tarafını açarsak daha iyi olur sanıyorum.

-Her şeyden önce sorunu dışımızdaki etkenlerde değil, kendimizde, kendi ilişkilerimizde aramamız gerekir. Örneğin, demokratik alanda çalışmanın, mücadelenin önemini, ciddiyetini kavramak diye bir şey ileri sürülebilir. Başlangıçta doğru gibi gözüküyor, hatta devrimci mücadeleye yeni başlamış olanlar için kabul edilebilir bir gerekçe diyelim ama belli bir süredir mücadele içinde olan insanlar için bunun kabul edilebilir bir yanı olmaz. O zaman başka nedenler var demektir. Çünkü devrimci hareket açısından bir perspektif eksikliğinden söz etmek mümkün değildir. Perspektifin uygulanabildiği alanlarda, yerlerde olumlu sonuçlar alınması bunun doğruluğunu gösterir. Bu güne kadar sadece gazetede bile konuya ilişkin o kadar çok yazı çıktı ki, bunlar okunup gereği bir ölçüde yerine getirilse sorun büyük ölçüde çözülmüş olur. Ama sorunun kaynağı biraz da orada zaten, kendi eğitimimize gereken önemi vermiyoruz. Mesela, Sinan okulda arkadaşlarıyla bir eğitim grubu kuracaktı, sonuç ne oldu?

-Epeyce uğraştık, hatta başlandı bile ama hem Susurlukla ilgili çalışmalar, hem de son faşist saldırıların yoğunlaşması nedeniyle aksıyor.

-İşte hemen bir çok yerde ileri sürülebilecek gerekçelerden biri, pratik faaliyetlerin yoğunluğu. Şimdi şöyle düşünelim, sınıf mücadelesi yükseldikçe, çatışmalar büyüdükçe bizim pratik faaliyetlerimiz de boyuna artacak, şimdi eğitim çalışmamızı sürekli kılamıyorsa o zaman nasıl yapacağız? Öte yandan demokratik mücadele kitleleri eğitmek, sistem dışına çıkarmak, örgütlemektir diyoruz. Peki kitleyi nasıl eğiteceğiz? Kendi eğitim çalışmamıza zaman ayıramıyorsa ilişki kurduğumuz insanları eğitmeye nasıl zaman bulacağız? Kitlelerin kendiliğinden dönüşüp, devrimcileşecek hali yok ya. Bunu yine biz yapacağız. Kurabildiğimiz kadar çok eğitim grupları oluşturacağız. Gerekirse kimileriyle tek tek görüşeceğiz, evine, işyerine, okuluna, köyüne biz gideceğiz, konuşacağız, sohbet edeceğiz, gerekirse ikili, üçlü eğitim çalışması yapacağız. Şimdi bir tanesini hayata geçiremezsek onlarcasını nasıl programlayıp hayata geçireceğiz? Üstelik kitleyi eğitmek için de eğitilmiş insana gerek var. Biz kendimizi, en yakınımız-

dakileri eğitmezsek, geliştirmezsek kitleleri nasıl, kimlerle eğiteceğiz?

-İyi de Selim abi bunları arkadaşlar bilmiyor mu?

-Sorun bilip bilmeme değil ki. Biliyorlardır elbette. Konuştuğumuz zaman teorik olarak eğitimin gerekliliğini kimse inkar etmez, hatta çok önemli bir sorun olduğunu da söyler. Ama sorun teoride değil, pratiğe nasıl yansıyor orda tabii. Burada eğitim sorununu örnek verdik ama sorun tek burada çıkmaz elbette. Sadece okulda değil, çalışma yürütülen her alanda eğer programlı, disiplinli çalışmıyorsak, dar pratik içinde boğuluyorsak, kolaycılığa kaçırıyorsak, günübirlik politika ve çalışmalarla yetiniyorsak, önümüze orta ve uzun vadeli hedefler koyup bunları hayata geçirmek için sabırlı, kararlı bir çalışma yürütemiyorsak, hemen her çalışmamızda da mutlaka sorunlar çıkar. Gazete dağıtmak, parasını toplamak da sorun olur, aidat, bağış toplamak, bir etkinlik, gece vb. düzenlemek de sorun olur. Eğer bunlar gibi küçük sorunlar içinde dahi boğulursak, halkın demokratik mücadelesinin öncülüğünü yapmak, kitleleri eğitip devrime kanallı etmek gibi çok daha kapsamlı görevleri yerine getirmek altından kalkılmıyacak yük gibi gelir. Başka bir örnek vereyim. Mesela dersimizin başlarında devrimcilerin çalışma yürüttüğü, hatta yönetimlerinde yer aldığı bir çok demokratik kitle örgütü bulunduğunu söylemiştik. Bunların içinde azımsanmayacak sayıda işçi ve memur sendikaları vardır. Ama bugün baktığımızda, halk her gün sokaklara inip gösteriler yaparken işçilerden, memurlardan pek ses çıkmıyor. Halbuki emekçi sınıflar olarak bu işin öncülüğünü onlar yapmalıydı.

-Ama onlar da kocaman mitingler yaptılar.

-İyi de, tek başına miting yapmak bir anlam ifade etmiyor ki, gerisini getirebilmek önemli. Sürece inisiyatif koyabilmek, yönlendirebilmek önemli. Devrimciler bu noktada yetersizler. İşçi sendikalarında sarı sendikacıların, memur sendikalarında reformistlerin barikatlarını aşamıyorlar. Aşamıyorlar çünkü kitle ile olan bağları zayıf. Zayıf olduğu için de geniş kitleyi harekete geçiremiyorlar. İşte 10-15 tane ilerici-devrimci olduğunu söyleyen sendika bir araya geliyor, sadece bir gösteri için bile topladıkları işçi sayısı bir kaç bin kişiyi geçmiyor. Tabii bu durum hemen bugün ortaya çıkmış bir sonuç değil. Bu güne kadar eksik zaafly yürütülen bir çalışmanın sonucu.

Örneğin, nasıl olur bu? Sendikalar işçilerin ekonomik-demokratik mücadele örgütleridir. Dolayısıyla biz burada çalışma yürütürken elbetteki işçilerin ekonomik-demokratik mücadelesinin öncülüğünü de yapacağız. İşçinin toplu sözleşmesi için de, iş elbisesi, iş sağlığı için de, izin sorunu, havlu, sabun, yemek sorunu için de koşturacağız, uğraşacağız. Ancak tüm işimizi gücümüzü bunlara ayırmışsak, bunlar için mücadele verirken kitleyi eğitmemişsek, dönüştürüp devrimcileştirememişsek, onları cepheye kazanmak için çaba harcıyıp örgütlememişsek, sonuçta bizim çalışma tarzımız devrimci olmaktan çıkmış demektir. Ekonomik-demokratik haklar için mücadele kitleleri devrim safına örgütlemek için bir araç değil, niyetimiz öyle olmasa da pratik olarak amaç haline gelmiş demektir. Kitleyi eğitip siyasallaştıramadığımız noktada da, kendisini birebir ilgilendirdiğini dü-

şünmediği konularda o kitleyi harekete geçirmek de mümkün olmaz.

Bu sadece sendikalar için mi geçerli? Elbette değil. Mesela bu konuda mahallede kendi yaptığımız çalışmayı da ele alabiliriz. Bu güne kadar bir sürü insanla şu veya bu düzeyde bağ kurduk. İnsanlarla birlikte eylemler yaptık. Hala da yapıyoruz. Peki biz bu insanları eğitip, dönüştürmek için, demokratik planda çeşitli kurumlaşmalar içinde bir araya getirmek için ne kadar çaba sarfediyoruz? Bu kurumlaşma mahallede yeni bir derneğin kuruluşu da olabilir, Halk Meclisi olabilir, ya da örneğin Haklar Ve Özgürlükler Platformu bünyesinde olabilir... Ama insanları bunlardan biri içinde **örgütlü, kurumlaşmış** bir mücadeleye kanallı etmek için düşünmeliyiz hep. Yürüyüşten sonra belki tanıdıklarımızla, yakınlarımızla da sohbeti sürdürüyoruz, ama bu yeterli mi? Halbuki her gün en azından bir aileyi ziyaret edebiliriz. Şimdi burada ikiye bölünmüş gruplar yapsak bu her gün en az üç aile demektir. Kaç gündür süren eylemler içinde zaten birbirini pek tanımayan, ilişkisi olmayan insanlar bile birbirlerine yaklaştı, dost oldu. Pek tanımadığımız birine bile bugün size gelip bir çayını içelim desek kimse reddetmez. Bu arada gazetemizi okutacak yeni ilişkileri de geliştirmiş, bu ilişkileri çeşitli kurumlarımız içine taşımış oluruz. Şimdi bu süreçte bunları yapmazsak, yarın eylem sona erdiğinde bir de bakarız elimizde pek bir şey kalmamış. Ama ilişkilerimizi güçlendirip, saflarımıza yeni insanlar katılabildiğimiz ölçüde yarın daha örgütlü olarak hareket etme, yeni demokratik mevziler oluşturma, bu kurumlar aracılığıyla kitleyi başka eylem türleri için de daha kolay hareket ettirme olanağı yakalamış oluruz. Ayrıca her yeni ilişki Cephe için, Parti için yeni bir olanak, yeni bir güç demektir.

-Bizim sokakta üç arkadaşla daha gazete vermeye başladım Selim abi.

-Hepimizden iyi gidiyorsun Ömer. Ama yetmez, iki aydır toplam 15 yeni ilişkiye vermeye başlamışız. Halbuki hepimiz her gün yeni bir ilişki bulmak için uğraşmalıyız.

-Bu gidişle eve uğrayacak vakit kalmayacak Selim abi. İşten geliyoruz, akşam eylem için hazırlık yapıyoruz. Şimdi eylemden sonra da ev ziyaretleri yapacağız, valla evdekiler bize küsecek, ama bu işi de öğreneceğiz.

-Öğreneceğinizden eminim de, ama öyle hemen de çok şey öğrendik sanmayın daha işin başındayız. Saat epey geç oldu, daha biz Fatma ablayla derneğe toplantıya gideceğiz. Haftaya kaldığımız yerden devam ederiz.

SINIF KİTAPLIĞI :

- ⇒ Demokratik Kitle Örgütleri İçin İleri (Yeni Çözüm s:2 Şubat 87)
- ⇒ DKÖ'leri Yasadışı Yollarla Kapatmak Mücadelemizi Engellemez (Yeni Çözüm, s:33, Mart 90)
- ⇒ Legalite, İlegalite Ve Bazı Çarpıklıklar (Kongre Belgeleri-1, Rapor, Parti-Cephe İle İktidara Yürüyelim, syf. 286-298)
- ⇒ Tüm Çalışmalarımız Temel Mücadeleye Hizmet Etmelidir. (Kongre Belgeleri-1, Rapor, syf.264-270)

Demokratik Mücadele ve Demokratik Kurumlar - 2

Geçen haftaki eğitim çalışmamızdan sonra mahalledeki çalışmamızı daha programlı, daha disiplinli yürütmeye başladık. İşten geldikten sonra artık hemen hiç boş vaktimiz kalmıyor. Yürüyüşten sonra mutlaka gruplar halinde ayrı ayrı en az bir aileyi ziyarete gidiyoruz. Her gün birden fazla aileyi ziyaret etmeyi de düşünmüştük ama bu pek mümkün olmuyor. Umduğumuzdan fazla ilgi görüyoruz. Bir aileye gidip sohbet başladığında saatlerce sürüyor. Ne onlar ne de biz sohbeti yarım bırakmak istemiyoruz. Söz Susurluktan açıldı mı arkası gelmek bilmiyor. Sohbet gece yarısına kadar sürüyor. Düzenin pisliklerinden, burjuva partilerinin sahtekarlığından, kayıplara, infazlara, devrimcilerin neyin mücadelesini verdiklerinden halk meclislerine, bağımsız ve demokratik bir ülke ve anayasa mücadelesine kadar bir çok şeyi tartışıyoruz. Bazılarının hala düzenden, düzen partilerinden zayıf da olsa beklentileri olmasına rağmen, büyük çoğunluğunun beklentilerinin, özlemlerinin, umutlarının bizden çok da farklı olmadığını görüyoruz. Beklentilerin, umutların sonunda hep sömürsüz, haksızlığın, adaletsizliğin olmadığı, kardeşçe, barış içinde yaşanan bir dünya özlemi var. Ama böyle bir dünya nasıl yaratılacak işte sorun orada. Bunun yolunu yöntemini göstermek de bizim görevimiz. Daha fazla aileyle, insanlarla tartışma ortamını nasıl yaratırız diye konuşurken Selim Abi yine bir yol gösterdi.

-Bir yerine birkaç aile ile birden de görüşebiliriz. Eğer tanıdığımız bir aile ise önceden söyleriz, o da komşularından, tanıdıklarından bir kaç aileyi toplar veya böyle bir şeyi yapabildiğimiz ölçüde kendimiz birkaç aileyle konuşarak organize edebiliriz. Hem biz vakitten kazanmış, bir kerede çok daha fazla insanla görüşmüş, sohbet etmiş oluruz hem de zaten eylem içinde artan dostluk, dayanışma havasını, bilincini güçlendirmiş oluruz. Hatta her akşam her sokakta çok daha fazla sayıda insanla geniş toplantıları da hedeflemeliyiz. Bu aynı zamanda bir sonraki eylemi daha iyi organize etmemize, katılımı artırmamıza da yardımcı olur. Ama her şeyden önce şunu aklımızdan çıkarmamalıyız. Böyle bir süreçten halkı örgütleyerek çıkmalıyız. Eğer halkı örgütlü hale dönüştürecek kurumlaşmayı yaratamazsak biraz boşa kürek sallamış oluruz. Bu nedenle **halk meclislerini** de hep gündemde tutmalı, tartışmalı, tartıştırmalıyız. Kaç derstir demokratik mücadele, bunun önemi üzerine tartışıyoruz, ama burada tartıştığımız teoriyi, veya daha doğrusu verdiğimiz demokratik mücadeleyi halkın örgütlü gücüne dönüştüremiyorsak, cepheyi büyütemiyorsak enerjimizin çoğunu boşa harcamışız demektir. Şimdi artık dersimize geçelim. Evet, demokratik kurumlarda nasıl çalışmamız gerekiyor, iç işleyiş, çalışma tarzımız nasıl olmalı? Demokratik kurumlar deyince sadece yasal olarak kurulan DKÖ'leri düşünmüyoruz elbette. Mesela bizim burada yürüttüğümüz faali-

yet de bir kurumlaşmadır. Bir **Halk Sınıfı** olarak, burada sadece teorik eğitim çalışması yapmıyoruz. Demokratik mücadele içinde yer alıyoruz, bu mücadele içinde halkı örgütlemeye uğraşıyoruz. Demokratik bir kurum gibi çalışıyoruz. Yasal bir konumuz yok, ama öte yandan öyle "gizli", "yasadışı" da değiliz. Bazen çalışma yürüttüğümüz, örgütlemeye çalıştığımız kimi kesimler bugün için böyle bir yapılanmanın olduğunu bilmiyor. Ama bazen de en başta bunu anlatıyoruz. Anlatmak istediğim şu: İster yasal olarak kurulmuş DKÖ'lerde olsun, ister yasallığı olmayan halkın meşru, açık örgütlenmelerinde, kurumlarında çalışıyor olalım, devrimciler çalışmalarından verimli bir sonuç almak istiyorlarsa bu kurumların hepsinde devrimci bir çalışma tarzını, devrimci bir yaşam biçimini, örgütsel işlevişi oturtmak zorundadırlar. Konuyu bu açıdan da ele almaya çalışalım.

-Bu konuda ben birkaç başlık çıkardım Selim Abi, dedi Sinan. İsterseniz ben anlatayım. Selim Abi'nin dikkat çektiği noktaların birkaç açıdan önemi büyük. Mesela birinden başlayalım. Demokratik mücadele, dolayısıyla da bu alanda devrimcilerin oluşturduğu veya içinde çalışma yürüttükleri kurumlar kitlelerin, halkın devrimcilerle doğrudan ilişkiye girdikleri, devrimcileri, Devrimci Hareketi yakından gördükleri, tanıdıkları yerlerdir. Bunu bir başlıkla ifade edersek:

Kurumlarımız Devrimci Hareketin Aynasıdır.

Demokratik mücadele içinde ya biz kurumlar vasıtasıyla halka gider onlarla yüzyüze geliriz veya bir vesile ile onlar bu kurumlara ulaşırlar. Ama sonuçta halkın geniş kesimleri bizi bu kurumlar aracılığıyla yürüttüğümüz faaliyet içinde tanır. Tabii tanır derken, esas olarak tanıdıkları da bir yerde Devrimci Hareket'in kendisidir. Parti'dir, Cephe'dir. İşte bu nedenle her kurum ister yasal olarak kurulmuş olsun, ister yasal olmayan meşru kurumlar olsun kendisini bu ciddiyetle ele almak durumundadır. Çünkü o, sıradan bir kurum, dernek, sendika ya da komite değildir. Aynı zamanda Devrimci Hareketi temsil etmektedir. Nasıl ki halk devrimcilerle karşılaştıklarında onları sadece söyledikleri sözlerle, yaptıkları ajitasyon ve propaganda ile değerlendirmezse, kurumlara bakış açıları da farklı değildir. Kurumlar da bir yanıyla içinde çalışan insanlarla temsil edildiğine göre burarlarda çalışan devrimciler de elbetteki belli niteliklere sahip olmalıdırlar. Özellikle bu noktaya ilişkin Kurtuluş Gazetesi'nin çıkarmış olduğu "*Demokratik Mücadele Nedir?*" Broşürü'nden aldığım bazı bölümleri okuyorum:

"Kitlelerin gözünde demokratik faaliyet ve bu faaliyet içinde bulunan kadrolarımız, insanlarımız kitleler açısından, devrimci hareketimizi değerlendirmede en önemli ip uçları olabilmektedir. Yani halkımız, insanlarımızı izlemekte, gözlemekte, incelemekte ve 'notunu' vermektedir... Bazen çok basit ama düzen ilişkilerinden, yaşam tarzından, düzen insanlarının üslubundan vb... farklı yanımız kitlelerin 'bizden' olmasında, taraftarımız olmasında önemli bir etken olabilmektedir. Bu noktada, hem dost hem de düşman gözünde değerlendirmede olduğumuz unutulmamalıdır.

Üslup, giyim kuşam, paylaşım, kolektif üretim, özü sözü bir olmak, ada-

letli olmak, mütevazılık, önce yapmak sonra konuşmak, halka saygı ve sevgi göstermek, cesur, atak, önder ve örnek olmak, küçümsememek, söylenen söze değer vermek, öğreten ve öğrenen olmak, inançlı olmak ve inanç taşımak... vb. özellikleri bu açıdan örnek verebiliriz. Kuşkusuz bu liste çoğaltılabilir. Ama anlatmak istediğimiz oturuş, kalkış, üslup, yaklaşım tarzı vb. ile demokratik mücadelede bir kültür oluşturmak zorunda olduğumuzdur... Kitleler çoğu zaman bizim sosyalizm anlayışımıza, devrim yolunu nasıl çizdiğimize bakarak değil, asıl olarak düzende arayıp bulamadıkları hemen her türlü şeyi, birini, bir kaçını ya da hepsini bizde buldukları için saflarımıza gelirler. Onlar için soyut laflar, gevezelikler fazla anlamlı değildir. Kitleler soyut sosyalizm edebiyatıyla değil, savunduğumuz anlayışın somutunu bugün ne kadar yaşadığımızla, ne kadarını yapabildiğimizle hareket eder, güven duyar ve nihayet saf tutar."

-Kurumlar açısından bunlara şunları da ekleyebiliriz, diyerek devam etti Selim Abi. Örneğin, kendinizi halktan bir insanın yerine koyun, herhangi bir demokratik kuruma gittiğinizde -bu gazete, dergi bürosu da olabilir, kültür merkezi, dernek ya da bir sendika da olabilir- nelere dikkat edersiniz veya o kurumun sizin üzerinizde olumlu ya da olumsuz iz bırakan yanları neler olur? Mesela ben kendimi halktan biri yerine koyup düşünüyorum. Diyelim ki, herhangi bir nedenle bu kurumlardan birine gidiyorum veya telefonla arıyorum ama cevap veren yok, kapalı. İşçisi, memuru iş başı yapmış, öğrenciler okuluna gitmiş ama bu kurum hala kapalı... Veya diyelim birilerini buldun, bu sefer derdini anlatacak, muhatap olacak kimseyi bulamıyorsun. Bunlar bir kere baştan halkın gözünde "kırık not" almak demektir. Sonra gittiğimde orada çalışanların beni nasıl karşıladığına bakırım, ilgi, güler yüz görmek isterim. Oradakilerin yaşam biçimi, çalışmalarındaki ciddiyet, disiplin dikkatimi çeker. Örneğin, çay kahve ikram eden, yemek yerken buyur eden yoksa sen istediğin kadar, sosyalizmden, dostluktan, dayanışmadan, kolektiflikten dem vur, o zaman ben de en azından içimden bana hikaye anlatma derim. Ortalık dağınık, etraf yeterince temiz, tertipli değilse, disiplinli çalışma üzerine anlatılanlar beni ne kadar etkiler? Veya örneğin, yine demin Sinan'ın okuduğu alıntıda olduğu gibi oturup, kalkmada, giyim kuşam tarzında, konuşmada, üslupta halkın gelenek ve göreneklerine ters düşen bir şekilleniş varsa veya tümüyle olmasa bile o kurumda çalışanların bazılarında bu tür eğilimler göze çarpıyorsa burjuva kültürü üzerine, çarpık, yoz kültürünün halkı nasıl etkilediği, ilişkileri nasıl dejenere ettiği üzerine çekilecek bir söylev karşısında önce siz kendinize bir bakın diye düşünmez miyim? Veya kimin ne iş yaptığı belli değilse, herkes birbirine bir şeyler buyuruyorsa, ortalıkta boşu boşuna bir karmaşa, curcuna yaşanıyorsa ya da tersine herkes bir köşeye, odaya çekilmiş ne gelip gidenle, ne de birbirleriyle ilgilenmiyorlarsa bu adamlar burada ne iş yapıyorlar, burada bulunmalarının amacı ne acaba diye düşünürüm. İşte tüm bu ayrıntı gibi gözükken konular üzerinde de ciddi olarak durmak gerekiyor.

Yani devrimcilerin çalıştığı bir kuruma ilk defa gelen bir insan dahi, oranın dış görünüşünden, biçiminden, tertip ve düzeninden, insan ilişkilerine, gösterilen ilgi, tavır ve davranışlardan, çalışma ciddiyetine kadar gördükleriyle, canlılık ve sıcaklığıyla sıradan bir kurumdan farklı olduğunu hissedebilmelidir. Eğer böyle değilse, yukarıda verdiğim örnekler veya bu örneklerden bazıları o kurumda yaşıyorsa, orada disiplinli, programlı bir çalışmanın yürütülmediğini anlamak için uzun süre gözlemlemek de gerekmez. Yani kısacası şudur ki;

Programlı, Disiplinli Bir Çalışma Yürütmeliyiz

Bir kere şunu biliyoruz. Devrimciler demokratik alanda da çalışsalar, yeraltında, farklı illegal alanlarda da çalışsalar hepsinde aslolan devrimci bir işleyişi ve devrimci bir yaşamı hakim kılmaktır.

Öte yandan kurumlaşma demek, eğer bu yasal bir kurumsa yönetim için gerekli insanları bulup, yasal işlemleri yerine getirerek, bir yer bulup kapısına tabela asmak demek değildir. Kurumlaşma çalışma yapılan alanda ne yapıp yapılmayacağını bilmek, sorunlara , alana vakıf olmak, sürekli bir faaliyeti yürütebilmek, bu faaliyeti yürütmek için o alanın ihtiyaçlarına göre kurum içinde de gerekli örgütlenmeleri sağlamak, örneğin, çok sayıda komiteler, komisyonlar vb. kurmak, bunlara işlerlik kazandırmak demektir. Kurumu yöneticileriyle, üyeleriyle belli sorumlulukları paylaşan, aktif, canlı bir organizmaya dönüştürebilmektir. Yani kolektif bir çalışma tarzını hayata geçirmek, gerekli görev bölüşümlerini yapmak ve bu görevlerin yerine getirilmesini sağlamak gerekir. Her görev, yüklenilen her sorumluluk ciddiyetle ele alınmalı, bir zorunluluk, işi yapınca sona ermiş bir ödev gibi değil, yürütülen faaliyeti bütünleyen bir parça olarak görülmeli, yaratıcılık katılarak zenginleştirilmeli, geliştirilmelidir.

Önümüzde faaliyetimizi yönlendirecek olan günlük, haftalık, aylık hatta yıllık programlarımız, hedeflerimiz olmalıdır. Günü birlik çalışmayla, günlük gelişmelere göre faaliyetleri biçimlendirerek verimli, sonuç alıcı bir faaliyet yürütemeyiz. Bu durumda mücadeleyi yönlendiren, gelişmelere müdahale eden değil, gelişmelerin, olayların peşinden sürüklenen bir duruma düşeriz. Bu duruma düşmek istemiyorsak, kimin ne iş yapacağını, hangi görevleri üstleneceğini, gelişmelere nasıl müdahale edeceğimizi, örgütlenmede, mücadelede, eylemlerimizde hangi araç ve yöntemleri kullanacağımızı önceden tespit etmemiz, programlamamız gerekir. Yoksa karanlıkta el yordamıyla ilerlemeye çalışmış oluruz.

Elbette tek başına program çıkarmak, hatta bunu gününe saatine kadar detaylandırmak kağıt üzerinde kaldıktan sonra bir anlam ifade etmez. Çıkarığımız programın hayata geçmesi için ısrarlı, sabırlı ve disiplinli bir çalışmayı da örgütlemek zorundayız. Bu noktada çalışmada disiplinli davranmak ön şarttır. Üstlenilen görevler zamanında, öngörüldüğü biçimde yerine getiriliyor mu, takip edilmek, denetlenmek, aksayan yanlar varsa zamanında müdahale edilip düzeltilmek durumundadır. O konuda da yöneticiler eğitici, öğretici, yol gösterici olmalılar.

Her zaman çıkardığımız program istediğimiz biçimde hayata geçemeyebilir. Bu yanıyla da idealize etmememiz gerekir. Önümüze farklı sorunlar çıkabilir, ani gelişmeler olabilir. O noktada yapacağımız iş programı iptal etmek değil, öncelikli olarak yapacaklarımızı belirlemek olmalıdır. Yani bir kaç işi hatta çok daha fazlasını bir arada yapabilme, örgütleyebilme becerisini de gösterebilmeliyiz. Örneğin, bir yandan bir kampanya hazırlığı yaparken bir yandan kurumun günlük işleyişi, işleri yürümeli, diğer yandan belki bir imza toplama faaliyetini, eğitim çalışmalarını, değişik toplantıları, belki bir basın açıklamasını veya gösteriyi aynı günler içinde örgütleyebilmeliyiz. Ama bunları aynı anda birden yapabilmek de elbetteki öncesinden programlı, disiplinli, kolektif bir çalışmayı hayata geçirebilmemize bağlıdır.

Peki demokratik kurumlarımızın işlevlerini yerine getirebilmeleri için bunlar yeterli mi?

Sorunun cevabı böyle bir çalışmanın zaten içinde olan Ömer'den geldi.

Yürüttüğümüz Faaliyetle, Pratikte de Halkın Güvenini Kazanmalıyız

-Kurumlarımız yürüttükleri demokratik faaliyetleriyle, pratikleriyle, demokrasi mücadelesi içinde aldıkları yer ile, demokratik alandaki mücadelenin devrimci mücadeleye hizmet etmesi gerektiği, kitleleri örgütlemesi, cepheyi örgütlemesi ve yaygınlaştırması gerektiği perspektifini unutmadan halkın güvenini kazanabilmelidirler. Yani gazete, dergi mi çıkarıyoruz, en iyisini biz yapmalıyız. Biçimiyle, içeriğiyle, yazısı, yorumuyla, sürekliliği, dağıtımıyla amacımız hep daha iyisini yapabilmek, daha geniş kesimlere götürebilmek olmalıdır. Sizin sıradan gördüğünüz insanlar bile neleri eleştirebiliyorlar, bir görseniz. Kültür-sanat faaliyeti mi yürütüyoruz yine öyle. En iyisini, en güzelini yaratmak, halka ulaştırmak, halkı da bu faaliyet içine katmak için uğraşmalıyız. Sendikada mı çalışıyoruz. Sınıf sendikacılığı perspektifiyle en iyi sendikacılığı biz yapmalıyız. Dernek ve diğer demokratik kurumlardaki faaliyetlerimiz de öyle. Hem demokratik kurumların kuruluş amacı doğrultusundaki faaliyetleriyle, hem de bu kurumların genel demokrasi mücadelesi içinde yer aldığı faaliyetlerle en iyi örnekleri biz yaratmalıyız. Farklılığımızı ortaya koyabilmeliyiz ki bu örgütlenmeleri halk için bir **çekim merkezi** haline getirebilelim. Halkın güvenini ve ilgisi-ni kazanabilelim.

Örneğin, ülkemizde hemen her gün düşmanın değişik biçimlerde halka saldırısı yaşanıyor. Zam, zulüm, işkence halkın günlük yaşamının bir parçası haline getirildi. Düşman işçilere, memurlara, öğrencilere, tutsaklara, devrimci-demokratlara, yurtseverlere saldırıyor. Hak gaspları, infazlar, kayıplar, katliamlar oluyor. Bunlardan hangisi gerçekleşirse gerçekleşsin, kurumlar bunlara gecikmeden tavır alabilecek **refleksi** gösterebilmeliler. Bunlara sessiz kalma, tepki göstermeme, kanıksama demokratik bir kurumun niteliği ile bağdaşmadığı gibi halkın gözünde bir saygınlığı, güveni-

lirliğı ve ciddiyeti de olmaz... Bırakın devrimciliğı bu demokratlar için bile bir yükümlülüktür.

Oysa bakıyoruz bazen bir katliam yaşıyor çoğu kurumdan ses bile çıkmıyor. Günübirlik mücadele içinde bile atlanmayacak olan en azından bir basın açıklaması yapmak bile akıllarına gelmiyor. Veya bir yerde işçilere saldırı oluyor ama bakıyorsun diğer kurumlar bir yana işçi sendikalarından bile bir tepki yok. Odalarından dışarı çıkmak zahmetini gösteremiyorlar. Veya bir toplantı oluyor devrimci-demokrat nitelikli olduğunu söyleyen bir sürü kurum katılıyor. Toplantı sonunda altında bir sürü imzayla bir eyleme çağrı yapılıyor. Sonra bir bakıyorsun çağrıyı yapan kurumların çoğu temsilci düzeyinde bile eylem günü ortada yok. Şimdi böyle kurumlara kim güvenir, kim peşinden gelir?

Veya bakıyoruz, bir olay olmuş güçlü bir protesto, tepki göstermek gerekiyor, ancak ortaya çıka, çıka biz de bir şey yaptık türünden basın açıklamalarından başka bir şey çıkmıyor. O da hani şöyle büyük bir kitleyle gösteri biçimine dönüştürülerek yapılsa neyse. Kimisi yazılı olarak basına fakslamakla yetiniyor.

Sorun aslında düşmanı kınama, teşhir etme olayı olarak da ele alınamaz. Demokratik mücadelede esas amaç, düşmanın saldırılarının önünü kesecek, halkın demokrasi mücadelesinde yeni mevziler elde etmesini sağlayacak, kalıcı sonuçlar yaratacak bir mücadele hattını örgütleyebilmektir. Örneğin, tutsak analarının, yakınlarının yıllar süren mücadelesinden sonra meşruluklarını düşmana bile kabul ettirmeleri, yine memur sendikalarının kuruluşu, bunun için verilen mücadeleleri bu açıdan olumlu örnekler olarak sayabiliriz.

Başka bir örnek, diyelim bir imza kampanyası başlattık, kitleden imza topluyoruz. İmzaları şuralara göndereceğiz diyoruz. Sonra aradan bir müddet geçiyor iş savsaklanmaya başlanıyor sonra da hepten vazgeçilip unutuluyor. Ama imza toplanılan kitleye ne bir açıklama, ne de imzaların sonucunun ne olduğuna ilişkin bir bilgilendirme var. Ama bunun kitlede imza toplayanlara karşı nasıl bir güvensizlik yaratacağı düşünülüyor veya ciddiye alınmıyor. Ondan sonra tabii imza toplamaların da bir anlamı kalmıyor. Çünkü insanlar versem ne olacak vermesem ne olacak diye düşünüyor, bunları da toplarlar belki çöpe atarlar diyor.

Devrimcilerin kurumları, kurumlarında yürüttükleri çalışmalar böyle olamaz, olmamalıdır. Halka, halkın sorunlarına sahip çıktığını göstermeli, düzen kurumlarından farklılığını pratiğıyle de ortaya koymalıdır.

-Bunu için de öncelikle;

Devrimci Çalışma Tartzını,

Devrimci Yaşam Biçimini İşselleştirmeliyiz

Diyoruz ki, demokratik mücadelenin özü, kitleleri eğitmek, sistem dışına çıkarmak, örgütlü hale getirmektir; yani başka bir ifadeyle halkı devrimcileştirmektir. Ve yine diyoruz ki, *"devrimci hareketimiz, düzenin sadece*

siyasal anlamda alternatifi değildir. Biz aynı zamanda insan ilişkilerimizle, paylaşım tarzımız, kolektif anlayışımızla da düzenin alternatifiyiz. Dolayısıyla, Devrimci Hareketimizin örgütlü, iradi faaliyet sürdürdüğü tüm alan, birim ve bölgelerimizde hücre hücre bu moral değerleri, gelenekleri, ilkeleri, kolektivizmi, paylaşımı vb. yaşatmalı, kitle faaliyetini bu tür alternatiflerimizle donatabilmeliyiz."

Peki, bu saydıklarımızı nasıl yapacağız? Bunun yolu öncelikle kendi kurumlarımızda demokratik mücadeleye bakış açımızı, örgütsel işleyişimizi, devrimci yaşam biçimimizi, çalışma tarzımızı bu ilkeler, kurallar çerçevesinde yerli yerine oturtabilmekten geçer.

-Bu hafta da dersimizi burada bitirelim. Haftaya dersimizi bütünüyle pratik uygulamanın hazırlığına ayıralım. Yani mahalle halkıyla yapmayı düşündüğümüz bir gösteriyi, veya herhangi bir eylemi nasıl örgütleriz, hangi araçları kullanabiliriz, bize neler lazım olabilir, buna biraz kafa yorup, hazırlık yapın, onun üzerinde dersimizi tartışarak sürdürürüz.

Eylem Örgütleme Ve Yöneticilik

Bu hafta toplandığımızda vakit kaybetmeden derse geçtik. Çünkü toplantıdan sonra Newroz'un kutlanması üzerine mahallede neler yapabiliriz onu da konuşmamız gerekiyor. Selim abi beklemeden konuya girdi:

-Bu haftaki derse hazırlık daha kolay olmuştur sanıyorum. Hepimiz az buçuk bu süreçte pratik olarak zaten eylemlerin içinde yer aldık, örgütle-dik. Şimdi yaşadığımız bu deney ve tecrübelerin ışığında çıkardığımız derslerle, bir eylemi nasıl örgütleyebiliriz onu tartışalım. Hatırlarsanız daha bu ışık söndürme eylemi başlamadan önce bir yürüyüş yapmıştık. Diyelim ki onun gibi bir gösteri düzenleyeceğiz. İşe nereden nasıl başlayacağız? Herkes kendisini bu eylemi örgütleyen bir yönetici gibi düşünsün. Yöneticiliği de konunun içinde bu boyutuyla ele alacağız. Zaten öyle harzırlanıp gelecektiniz. İlk sözü kim alıyor?

-Bu sefer ben başlayayım Selim abi, dedim... Dersin başında ilk defa kendiliğimden söz alıyordum.

-Tamam Uğur, şeytanın bacağına kırdın nihayet.

-Ben, daha önce yaptığımız gösterilerdeki eksik bıraktığımız ya da eksikliğini hissettiğimiz yanları gözönüne alarak bazı sonuçlar çıkardım. Önce başlıklar halinde onları söyleyeyim, sonra üzerinde tartışırız. Öncelikle bir program çıkarmalıyız. Örneğin, böyle bir gösteriye kimleri katacağız? Tabii halkın tümünü katmayı hedeflemeliyiz ama öncelikle bir hedef kitlemiz olmalı. O hedef kitleyi temel alıp çemberi alabildiğince genişletmeliyiz. Öncelikle kimlere gideceğiz, sonra bu çemberi nasıl genişleteceğiz bunun bir programını çıkarmalıyız.

-Sözünü unutma Uğur ama başka konuya geçmeden önce bir noktaya dikkat çekmek istiyorum. Dediklerin yanlış değil. Ancak kitleye gitmek için önce o kitleyle bir bağımız olmalı değil mi? Kendi semtimizden yola çıkalım. Ne kadar geniş bir kesimle ilişkimiz varsa, ne kadar çok insanı tanıyabilmişsek, yapacağımız eylem üzerine çıkaracağımız program da o kadar sağlıklı olur. Neyi kimlerle, nasıl yapacağımızı daha iyi hesaplarız. **Demek ki, öncelikle bir yönetici çalışma yaptığı alanı, bölgeyi iyi tanımak durumundadır.** Yönetici deyince de bunu sadece bir alan ya da bölgedeki sorumlu olarak da düşünmemek gerekir. Elbette öncelikle sorumlu kişi ya da komite bu niteliğe sahip olmalıdır ama nihayetinde örgütleme çalışması yapan herkes aynı zamanda bir yöneticidir de. Bir yönetici gibi düşünmek, davranmak zorundadır. Çünkü o da şu veya bu düzeyde 3 kişiyle 5 kişiyle veya daha fazlasıyla ilişki sürdürmektedir. Onları eğitmek, dönüştürmek, örgütlemek, mücadeleye katmak göreviyle yükümlüdür. Peki, bölgeyi ya da alanı tanımak ne demektir, hangi yönleriyle nasıl tanıyacağız? Evet Uğur, sen devam et yine.

-Elbette mahallemizde kim var kim yok bilmemiz lazım. Sağcı mıdır, sol-

cu mudur, kim ne iş yapıyor, öyle ya in midir cin midir? Belki faşist olanlar, muhbir ya da polis olanlar vardır.

-Uğur öz olarak ifade etti ama biraz daha detaylandıralım. Biz bir yerde faaliyet yürütüyorsak yapacağımız ilk işlerden biri o bölgeyi ya da alanı her yönüyle tanımak olmalıdır. Biz kendi mahallemizden örnek veriyoruz ama bu öğrenciysek okul olur, işçiysen fabrika, memursak çalıştığımız işyeri, köylüysek köyümüz, kasabamız olur. Biz yine kendi mahallemizi ele alalım. Bir kere nerede ne var bileceğiz. Nedir o? Bakkalı, çakkalı, manavı, marketi, tüpçüsü, karakolu, bölgedeki dernek, sendika, siyasi partiler, vakıflar vb. bunların yerlerini, bütün sokakları, sokakların girişini, çıkışını, özelliklerini en ince detayına kadar öğrenmeliyiz. Bunun yanında esas olarak da buradaki halkı tanımalıyız. Elbette kitle çalışması yaparken ilişkilerimiz geliştikçe halkı daha yakından tanımaya başlarız ama biz en geniş kitleyi tanımayı bu çalışmanın sonuçlarına bırakamayız. Bir yandan bunu yaparken diğer yandan bölge halkı hakkında elimizde en geniş bilgiler, veriler olmalı ki neyi nasıl yapacağımıza, nereden başlayacağımıza daha sağlıklı karar verebilelim. Örneğin, düşmanı düşünün. Ne yapıyor? İşbirlikçileri, muhbirleri vasıtasıyla bilgi topluyor. Kim nedir, ne iş yapar, siyasi eğilimleri nedir? Bunlardan yola çıkarak o da karşı-devrimci bir faaliyet örgütleyor. Halbuki bu konuda biz düşmandan çok daha avantajlı durumdayız. Burada yaşıyoruz, halkın içinde, onun bir parçasıyız. Dolayısıyla istediğimiz şeyleri öğrenmek çok da zor değil. Yeterki çevremize, ilişkilerimize o gözle bakalım. Mesela öğrenmemiz gerekenleri maddeler halinde şöyle sıralayabiliriz. Örneğin, mahallemizde kaç kişi yaşıyor? Siyasi eğilimleri nedir? Ne kadar devrimci ve devrimcilerle hareket edebilecek insan var? Bizim ilişkilerimiz, gücümüz, potansiyelimiz ne kadar? Başka devrimci ya da reformist gruplar ya da tek tek insanlar var mı? Burjuva partilerinin gücü ne? Kimler hangi partileri destekliyor? Faşist örgütlenme, düşmanla işbirliği, muhbirlik yapanlar veya bu eğilimde olanlar var mı? Polisin gücü ne, nasıl çalışıyor, ne yapıyor? Başka ne ekleyebiliriz?

Sinan:

-Örneğin, halkın ekonomik düzeyi, yaptıkları işlerle ilgili bilgi edinebiliriz? Halkın gelir düzeyi, aradaki farklar ne durumda? Kimler işçi, işsiz, memur, esnaf, işveren, serbest meslek, küçük işyeri ya da atölye sahibi? Bunun yanında hangi yöreden, milliyetlerden, mezhepten insanlar oturuyor? Oranları, aralarındaki bağların düzeyi ne? Karşı devrimin halkı birbirine düşürme türünde politikalarından etkilenme var mı? Oturan nüfusun yaş oranı, eğitim düzeyi ne durumda? Bunları çıkarabiliriz.

-Başka neler olabilir?

Bu sefer Ömer söz aldı.

-Aslında bunları düşündüğümüzde oldukça detaylandırmak mümkün. Örneğin, gençliğin durumu nedir? Ne kadarı çalışıyor ya da okuyor. Yine kadınların durumu, ne kadarı ev kadını, çalışan ne kadar? Halk çalışma saatleri dışındaki vaktini nasıl geçiriyor? Bölgede kumar, içki, fuhuş gibi hal-

kı yozlaştıran odaklar var mı? Varsa, halkın bunlara ilgi ya da tepkisinin düzeyi ne? Mahallenin genel sorunları, halkın çözmeye çalıştığı ve çözülmesini beklediği talepleri nelerdir? Aklıma şimdilik gelenler bunlar.

-Dediğimiz gibi bunu oldukça detaylandırmak mümkün. Ancak önemli bir noktayı da ekleyeyim. Çalışma yaptığımız bir bölgedeki halkın mücadelesine geleneğinin olup olmaması, bunun düzeyi, devletle olan çelişkileri, devlete, polise bakışı, tepkisinin oranı, tüm bunlara bağlı olarak da tabii içinde bulunduğu ruh hali, düşmanın baskı ve teröründen ne kadar etkilendiği bizim çalışma yaparken, bir eylemi, gösteriyi örgütlerken gözönüne alacağımız önemli faktörler. Şimdi buraya kadar saydıklarımız ve bunlara eklenebilecek bir sürü şeyle birlikte bölgemizi, halkı ne kadar çok yakından tanırsak çalışmamızdaki başarımız da o oranda büyüyecek demektir. Şimdi gelelim eylemimize. Baştan bir noktayı daha atlادık sanıyorum. Ne olabilir?

-Eylemi ne için yapacağız? Onu belirtmediniz, dedi Serpil.

Vay canına, aferin. Bayağı zeki ve dikkatli diye düşündüm içimden. Güya o kadar hazırlanmıştım, nasıl atlamışım bu noktayı?

-Doğru, dedi Selim abi. Ayrıca, eylem durup dururken yapılmaz değil mi? Bölgemizi ele alırsak eylemimiz mahalle halkının ortak yerel bir sorununu, talebini çözmeye yönelik olabilir. Düşmanın bir saldırısı, ya da hak gaspına yönelik bir protesto niteliğinde olabilir. Veya Susurluk vakasında olduğu gibi halkın çok daha geniş kesimlerinin duyarlılık gösterdiği ve tepkisini dile getirdiği protestoların bir parçası olarak geliştirilebilir. Ama sonuçta hepsinin bir amacı, hedefi vardır. Nedir bizim amacımız?

-Bizim amacımız sadece eylemle bir hakkı almak ya da bir saldırıyı, anti-demokratik uygulamayı protesto etmek olmaz, diye devam etti Sinan. Elbette amaçlarımızdan biri budur. Ama daha önemlisi, halkın sorunlarına sahip çıkmasını, demokratik mücadele içinde aktif olarak yer almasını sağlamaktır. Daha doğru bir ifadeyle geçen derslerimizde ortaya koyduğumuz gibi **eylem halkın demokratik mücadele içinde eğitilmesine, örgütlenmesine, sistem dışına çıkarılmasına** yani devrimcileşmesine **hizmet etmelidir**. Çalışmamıza, örgütleyeceğimiz eylemlere de unutmadan hep bu gözle bakmalıyız. Çalışma tarzımızı da, kitleye yapacağımız propaganda ve ajitasyonu da, eylemin şeklini, biçimini de bu perspektifimize göre belirlemeliyiz. Yani stratejik hedeften, kitleleri devrime taşıma, yönlendirme hedefinden uzaklaşmamalıyız. Ama tabii bunu da yolu, yöntemiyle yapmak gerekir. "Haydin devrime" demekle kitleler devrime yürümez. Ya da kitlenin ruh halini, taleplerini, beklentilerini dikkate almadan keskinlik yapmak, onun o an sahiplenmekten uzak olduğu sloganları atmak ya da hazır olmadığı noktada polisle karşı karşıya getirecek tavırlara girmek halkın devrimcilerden, eylemden uzaklaşmasına da neden olabilir. Ya da tersinden, tavır alınacak yerde de tavır almamak aynı sonuçlara, devrimcilere karşı güvensizliğe dönüşebilir.

-Demek ki bir kitle eylemini programlarken eyleme katılacak halkın ta-

leplerini, tepkilerini, ruh halini de dikkate almak, kısacası nabzını tutabilmek önemlidir. Ama bunun yanında eylemi örgütlemekten önce halkın düşüncesini almak, alınacak kararlara, eylemin örgütlenmesine katmaya çalışmak da gerekir ki eylemi sahiplensin, devrimcilere güvensin. Bu noktadan hareketle biz yine kendi eylemimize dönelim. Yaptığımız gösterinin öncesini ve tartışmalarımızı düşünerek önce eylemin biçimini şekillendirelim. Evet Uğur, o günkü tartışmalarımızı gözönüne alarak devam et isersen.

-Bizim mahallemizde oturanlar kitle eylemlerine, gösterilere pek alışık değildi. O zamanki tartışmalarımızda bunu ve halkın meşruluk arayışlarını gözönüne alarak ve amacımızın esas olarak da en baştan radikal bir eylem yapmaktansa halkı en geniş bir biçimde sokağa taşıyacak, alıştırarak barışçıl bir gösteri olması gerektiğine karar vermiştik. Bu zaten aynı zamanda Cephe'nin kampanya programına da uygun bir karardı. Daha doğrusu Cephe bizim tespit ettiğimizi daha önceden gördüğü için böyle bir karar almıştı.

-Tamam nasıl bir eylem olması gerektiğine diyelim karar verdik. Eğer engelleme ile karşılaşsak, engeli aşmak için zorlayacağız. Ancak tabii biz çatışma boyutuna götürmesek de polis yine de saldırabilir. Bu durumda direnmek, karşı koymaktan başka bir seçeneğimiz kalmaz. Bundan sonrası için eylemi programlamaya devam edelim. Nasıl devam etmemiz gerekir?

-Yerini ve zamanını belirlemeliyiz, diyerek Selma söz aldı. Eğer zaman konusunda çok sıkışık bir durumda değilsek, gücümüzü de gözönüne alarak önümüze verimli bir sonuç alacak zaman dilimi koyabiliriz. Bu bir hafta olur, iki hafta olur, üç gün, beş gün olur, o artık o günkü koşullara ve eylemin niteliğine bağlıdır. Ama önceden yer ve zamanın bilinmesinin avantajı vardır. Hem kendi çalışmalarını ona göre daha iyi programlayabiliriz, hem de kitleyi belli bir güne, zamana göre motive etmek, yönlendirmek kolaylaşır. Tabii her zaman böyle olanak bulunamayabilir. Ani bir gelişme olur, hemen bir eylem örgütlemek gerekir, o zaman artık yaşadığımız deney ve tecrübeler ışığında en yakınımızdakilerin de görüş ve düşüncelerini alarak yer ve zaman için hemen karar veririz. Böyle zamanlarda tereddüde düşmek sağlıklı bir çalışmanın yürütülmesine de engel olur.

-Diyelim yeri, zamanı da belirledik. Ondan sonra ne yapacağız?

-Ben şöyle bir şey çıkarmıştım, dedi Ömer. Birincisi, kitleyi eyleme katmak için yürüteceğimiz çalışmayı programlamak. Öncelikle kimlerden başlayarak çağrı yapacağız? Hem tek tek kişiler düzeyinde, hem de kurumlar düzeyinde. Bu konuda dersin başında konuştuğumuz gibi, bölgeyi, halkı ne kadar iyi tanırırsak işimiz o kadar kolaylaşır. Tabii bu konuda önce kendi aramızda da bir görev bölüşümü yapmalıyız. Evleri, işyerlerini, esnafı kim dolaşacak, kurumlara kimler gidecek bunları tespit etmemiz gerekir. Önümüze her gün için hedefler koyarız. Örneğin bugün şu kurumlara gidilecek, şu sokaktaki evler, dükkanlar dolaşılacak gibi. Ayrıca bizim di-

şımızda eylemi örgütlememize yardım edecek araçları, yöntemleri de yaratabiliriz. Toplantılar yapabiliriz, kurumlardan, halktan katılacaklardan eylem için bir komite oluşturabiliriz. Yani eylemi örgütleme işi içine halkı da katmalıyız. Mesela, burada Halk Meclisi olsaydı elbet işimiz daha da kolaylaşırdı.

İkinci olarak, hem eylemin öncesinde çalışma yaparken, hem de eylem günü eylemin disiplinli, düzenli, programlı bir şekilde yürütmesi için hangi araçlara ihtiyacımız olabilir. Bunları çıkarıp ona göre çalışmalarımızı hazırlıklarımızı yürütmeliyiz, önlemlerimizi almalıyız.

Örneğin, bu çalışmayı hangi propaganda araçlarıyla yürüteceğiz, nasıl propaganda yapacağız bunları da önceden hesaplayıp, hazırlıklarını yapmamız gerekir. El ilanı, bildiri, afiş, duvar gazeteleri gibi araçları kullanacaksa bunları önceden hazırlamalıyız. Propaganda, ajitasyonda hangi konular işlenecek, neler öne çıkarılacak, bunları önceden düşünmeliyiz.

Örneğin, eylem yerini tespit ettik ama oraya direkt mi gidilecek, bir ya da bir kaç noktada toplanılıp yürüyüş yapılarak mı gidilecek, insanlar toplanma yerine nasıl taşınacak, eylem bittikten sonra nasıl dağılınacak, eylemde hangi sloganlar atılacak, hangi pankartlar açılacak, bunları önceden tespit etmemiz gerekir ki eylem anında curcuna çıkmasın, eylemin disiplini bozulmasın.

Disiplin dedik de, mesela bunu kimler sağlayacak, müdahale olduğunda önce kimler muhatap olacak. Demek ki ayrıca eylemin disiplini için çabuk kararlar alabilecek, inisiyatif koyabilecek bir eylem komitesi de gerekiyor. Ayrıca disiplinin sağlanması, müdahale ve provokasyonlara karşı önlem olarak bir güvenlik de almak gerekir. Sonra eylem anında önceden programlamak gerekir. Örneğin, ses düzeni kurulacaksa bu nasıl sağlanacak, kürsüyü kimler hazırlayacak, kim yönetecek, kimler konuşacak, konuşma metnini kim hazırlayacak, birden fazla konuşmacı olacaksa bunlar kimler olacak, müzik, tiyatro grupları, sanatçılar vb. çağrılacaksa bunlar kim olacak, kim, nasıl getirecek? Bunları hep düşünmemiz, programlamamız gerekiyor.

-Evet arkadaşlar, bunlara daha bir çok şeyi ekleyebiliriz. Çok daha ayrıştırılabiliriz. Otururuz çok daha detaylı bir program da çıkarabiliriz. Elbette bir yönetici böyle de yapmalı ama bu yeterli mi? Yöneticiliğin esas mahareti işi örgütlemeye ve sonucunu almada ortaya çıkar. Örneğin, şimdi biz burada ayrıntılı bir program çıkardık, diyelim ki ben de yöneticinizim. Hepinize de ayrı ayrı görevler verdim. İşte sizler şuralara gideceksiniz, sizler pankartları, dövizleri, ilanları hazırlayacaksınız, siz şunu yapacaksınız, siz bunu yapacaksınız dedim, arada bir de bir ikinize denetlemek için işler nasıl gidiyor diye sordum. Ee, işim bitmiş mi oldu o zaman? Olmaz. Olur diyen ya da böyle davranan iyi bir yönetici değil, bürokratlaşmış bir yöneticidir. Peki nasıl davranmak gerekir?

-Bence yönetici dediğin önce öğrenmen olmalıdır, dedi Fatma abla. Herkese şunu yap bunu yap dedin de bakalım çocuklar neyi nasıl yapacak-

larını biliyorlar mı?

-Doğru söyledin Fatma abla. Yönetici dediğin hem kitle eğiticisi, hem kadro yetiştiricisidir. O gerektiğinde sıradan herkesin yaptığı işi yapar. Tek tek ev de dolaşır, kitle toplantıları da düzenler, tek başına ya da bir kaç kişiyle eylem örgütleyip eylemi de yönetir. Ama bir yöneticinin aynı zamanda yakalaması gereken ana halka kadro yetiştirmek olmalıdır. Kitle ilişkisi geliştikçe kadro eğitimine daha çok ağırlık vermelidir. Çünkü kadro demek daha çok iş demektir, daha geniş kitlelere ulaşmak demektir, daha çok yöneticiliğe aday insanın çıkması demektir. Bu da Parti'nin, Cephe'nin daha da büyümesi demektir. O zaman bir yönetici teorik eğitim çalışmalarının yanında esas olarak altındaki insanları pratik içinde eğitmek zorundadır. Bir kere bütün bilgisini, tecrübesini, deneyini onlara aktarmak durumundadır. Hem eylemi en iyi şekilde örgütlemek, hazırlıkları denetlemek, hem de bu faaliyet içinde birikimlerini aktarmak için altındaki insanlarla çok sık bir arada olmak durumundadır. Ne yapacak? Gerekirse onlarla birlikte pankart, döviz yazacak, ev ziyaretlerine, toplantılara birlikte katılacak. Böylece çalışmaları hem daha yakından denetler, eksikleri, olumlu, olumsuz yanları görmüş olur, zamanında müdahale eder, hem de neyin nasıl yapılması gerektiğini de öğretmiş, aktarmış olur.

-İyi de Selim abi bizi örnek alırsak, hangi birimize nasıl yetişeceksin. 4-5 gruba bölündük diyelim. Hangimizle birlikte olacaksın?

-Yahu hepinizin aynı anda yanında olmam gerekmiyor ki. Onu da programlarım bir gün bir kaçınızla birlikte, ertesi gün birkaçınızla birlikte olurum. Sorun her an hepinizin yanında olmak da değil zaten. Bu mümkün de değil. O noktada denetim mekanizmasını iyi kurmak, işletmek gerekir. Ne yaparım? Birlikte olamadıklarımla çok daha sık görüşürüm, yüzyüze görüşürüm, telefonla görüşürüm. Günde gerekirse üç sefer beş sefer görüşürüm. Ama kim neyi ne kadar yaptı, yapamadı, ne sorun çıktı kesin bilgilere sahip olurum. Tabii kesin bilgilere nasıl sahip olunur o da önemli bir konu. Örneğin, Uğur'u görüyorum, pankartlar, dövizler hazırlanıyor mu diye soruyorum, o da tamam Selim abi hazırlıyoruz diyor. Şimdi ben de tamam nasıl olsa hazırlanıyor deyip rahat davrandım diyelim. Hatta kendi üstüme de her şey iyi gidiyor diye rapor veriyorum. Sonra bir bakıyoruz eylem günü birçok pankart, döviz eksik. Ee ne diyeceğiz? O noktada sorunun nereden, kimden kaynaklandığının bir anlamı da kalmıyor ki. Sonuçta ortada başarıya düşen bir gölge, bir olumsuzluk var. Ne olmuştur? Belki Uğur da, Uğur senin adını söyledik diye alınmayasın sakın ha, mesela yani diyoruz. Uğur da bu görevi başkalarına vermiştir, o da denetimini iyi yapmamıştır, O'na tamam yapıyoruz denmiştir, Uğur bana tamam demiştir, ben de üstüme öyle söylemişimdir. Böyle zincirleme gitmiştir. Veya Uğur işini ağırdan almış zamanında yetiştirmemiştir. Belki de onun da aşamadığı bir aksilik çıkmıştır ben zamanında sormamışım vs. Ama ben Uğur'a sorduğumda tamam cevabıyla yetinmeyip bezleri, kartonları, boyaları aldınız mı, ne kadar aldınız? Ne kadarını yazdınız, neleri hangi slo-

ganları yazdınız, ne kadarı kaldı gibi kesin sorular sorup kesin cevaplar istesem büyük ihtimalle durumun ne olduğunu çok daha önce fark edebilirdim. Demek ki, doğru bilgiye ulaşmak için böyle onlarca soruyu sormak, detaylandırmak, en ufak iş için onlarca defa görüşmek gerekir. Çünkü o zaman o da muğlak cevaplar veremeyecek, verirse de o işin gereği gibi yapılmadığı ya da başkasına yaptırıyorsa gereği gibi denetlemediği ortaya çıkacak. Ya da bundan daha iyisi sık sık gidip işlerin yerinde, zamanında yapılıp yapılmadığını bizzat görerek denetleyeceksin, ki öncelikle yapılması gereken de budur. Yani özetlemek gerekirse yönetici, eylem hazırlanılırken de, örgütlenirken de bizzat onun içinde olmalıdır. Onun görevi yapılan işi en iyi şekilde yapmak ve en iyi sonucu almak için o işe kilitlenmek olmalıdır. Tuttuğunu koparmalıdır. Öyle sağa sola sen şu işi yap, sen bu işi yap diyerek işler yürümez. Yönetici hem eylemi örgütlemeli, organize etmeli, denetlemeli, hem de altındakileri eğitmeli, onlara yol göstermelidir. Eğer yol gösterici olmazsan, eğitici olmazsan altındaki politikasız kalır. Ondan sonra inisiyatif koyamıyorlar, yanlış kararlar alıyorlar diye şikayet edersin.

-Mesela bizim ışık söndürme eylemindeki yürüyüşlerden birinde megafon unutulmuştu, dedi Fatma abla.

-Evet, hiç de iyi olmamıştı. Halbuki düşündüğün zaman küçük bir iş gibi görünüyor. Bir megafonun getirilmesi ne ki? Bir tane adam görevlendirirsin. Zamanında da denetlersin. Bir aksilik çıktıysa son ana bırakmadan başka bir yolla çözersin. Ama o işin başına bir sorumlu vermemişsen ya da zamanında ne olup bittiğini denetlememişsen eylem anında da ne yapacağını şaşırırsın. Zaten eylem dediğin ne ki? Böyle küçük küçük, parça, parça işlerin bir araya gelmesinden, bütünleşmesinden, kendi içinde bir çok işin ayrı ayrı örgütlenmesinden oluşmuyor mu? Bir yerleri eksik bıraktın mı, sonuçta o bütün eylemin sonucunu etkiliyor.

Mesela oradan da bir ders çıkarmak gerekir. Bir kere önceden ne kadar iyi hazırlandığımızı düşünürsek düşünelim, alternatifleri, olağanüstü gelişebilecek durumları da önceden hesap etmemiz gerekir. Örneğin eylemimizi duyan düşmanın ne gibi tedbirler alabileceğini, engellemek için neler yapabileceğini önceden düşünüp ona göre tedbirlerimizi almalıyız. Beklemediğimiz anda aksilikler çıkabilir o zaman da üfleyip, püfleyeceğimize bunu nasıl telafi ederiz diye düşünüp yaratıcılığımızı kullanmalıyız. Örneğin megafonun unutulduğu gün aklımıza gelmedi ya da düşünmedik. Mahallede birilerinde mutlaka mikrofonlu büyük bir müzik seti vardır. O an bile araştırırsak belki bulurduk veya bizim elektronik eşya tamircisi Hasan ustaya söyleseydik bize elindeki amfilerle belki yarım saat içinde megafondan daha güçlü ses düzeni yapardı.

-Bir örnek de ben vereyim istersen Selim abi, tabii benim için olumsuz bir şeydi ama faydalı olur diye düşünüyorum. Hani biz toplu olarak memurların eylemine gitmiştik, senin işin vardı gelememiştin. Grubun sorumlusu da bendim. Dönüşte bana eylem nasıl diye sormuştun. Ben iyi

güzel demiştin. Kaç kişi var demiştin. Bende 10-15 bin kadar demiştin. Sen de yahu şimdi kendini benim yerime koy bu verdiğin cevaplardan ne anlarsın, eylemde ne olmuş ne bitmiş ne kadar kavrayabilirsin. Hele bir söyle 10 bin kişi nerede, 15 bin kişi nerede, arada yüzde elli fark var, hadi 10-11 bin desen neyse demiştin.

-Ama doğru, sen bir yönetici olsan bu cevaplarla yetinir misin? Ayrıntı diye bir şey yok. Hangi pankartlar açılmış, pankartlarda neler yazıyordu, hangi sloganlar atıldı, kimler, kaç kişiyle katıldı? Cepheliler ne kadardı, oportünistler ne yaptı? Düşmanın tavrı neydi? Kitlenin coşkusu nasıldı? Ne bileyim bunun gibi onlarca sorunun cevabı olmalı ki ne olup bittiği anlaşılabilirsin, bir sonuç çıkarılabilirsin. Bir yönetici böyle düşünmeli, bilgi alırken de, verirken de detaylandırıp olayı, sorunu, eylemi tüm boyutlarıyla kavrayabilmeli, kavratabilmeli. Yoksa öbürü kadar cevabı eyleme katılmış herhangi birine de sorsan da öğrenirsin.

Evet arkadaşlar bu kadar yeter sanıyorum. Sorusu olan yoksa burada bitirelim.

-Benim bir önerim var Selim abi, dedi Sinan. Aslında şimdiki konumuz içinde de işleyebilirdik ama fazla dallanıp budaklanmasın diye girmek istemedim. Eylemi nasıl örgütleyeceğimiz üzerine tartışırken, oportünistlerin eylem anlayışı üzerine de konuşabilirdik. Çünkü gördüğüm kadarıyla son zamanlarda özellikle ortak eylemlerde bayağı sorunlar yaşanmaya başladı.

-Evet, haklısın bunu önümüzdeki ders konusu yapabiliriz. Öyle yapalım. Haftaya konumuz bu olsun.

Oportünizm

-Gazeteyi okudunuz mu? Orada bu haftaki konumuza ilişkin oldukça bol malzeme var.

-Ben daha tamamını bitirmedim, diye cevap verdi Fatma abla. Ben sizin gibi genç değilim ki öyle bir akşamda koca gazeteyi bitireyim. Ama Gazi'yle, 16 Mart eylemlerini okudum. Gerçi zaten yaşadık, gördük ama gazeteden okumak yine de bir başka oluyor.

Serpil:

-Ben de daha bitirmedim. Dün akşam Selma getirdi ama ancak içinde ne var ne yok diye bakabildim.

-Tamam. Sorgulamak için sormadım zaten. Gazetede oportünizm nasıl davranır ona ilişkin örnekler olduğu için okuduysanız uzun uzun aynı şeyleri tekrar etmeyelim diye sordum. Gerçi her hafta şu veya bu biçimde sohbet ederken de konuşuyoruz. Zaten kendimiz de azbuçuk bölgemizde tanık olduk. Biz ta Susurluk kazasından bu yana o kadar çalışma yürüttük. En son "ışık söndürme" eylemiyle birlikte biz halkı sokağa dökene kadar ortalıkta kimse görünmüyordu. Baktılar eylemler kitleselleşiyor, akılları başlarına geldi, ortaya çıkmaya başladılar ama şimdi sorsan baştan beri herşeyi onlar örgütlemiştir. Öyle de söylüyorlar zaten.

-Gazi anması için de atıp tutmuşlar yine. Gözlerimizle görmeyip sadece onların yayınlarını okusak zannedersin anmanın da öncülüğünü onlar yapmışlar, dedi Sinan.

-Oportünizm bu, eğer bir yerde varsalar, kendi dışlarında düzenlenmiş bir mitinge, gösteriye küçük bir grup olarak bile katılmış olsalar, onlar hemen o mitingin ya da gösterinin "öncü"sü olmuşlardır. Binlerce insan onları ilgiyle izlemektedir, hatta sabırsızlıkla beklemektedir gelseler önümüze geçseler de bize "öncü"lük yapsalar diye. Çünkü halk öncüsüz kalmıştır, binlercesi, onbinlercesi bir araya gelmiştir ama o tesadüf bir araya geliştir, öncüsünü aramaktadır, tabii "komünist öncü"lerini görünce de peşinden gitmeye hazırlanır. Çünkü diğerlerinden farklılığını hemen görür. Konuşmasında komünist kelimesi geçiyorsa hemen anlar bu diğerlerinden farklı, bizim aradığımız öncü bu, diğerleri kendilerine devrimci mevrimci diyor, halbuki öncü dediğin kendine komünist der. Oportünizm de ciddi ciddi özellikle "işçi sınıfının" kendilerine böyle baktığına inandırır kendini. Buna "inandığı" için de o her kitle eyleminde kafasına göre davranır. Çünkü o "komünist öncü" olarak her şeyin en iyisini bilir, en doğru kararları o verir, en doğru işi yapar, yoksa zaten "komünist" olmazdı. O yüzden o ne yapsa haklıdır, doğrudur. Onun doğrularına karşı çıkanlar, katılmayanlar küçük burjuvadır, yok eğer halk da kabul etmiyorsa o da halkın geriliğindedir. Henüz "öncü"sünün dediklerini kavrayacak siyasal bilince erişmemiştir. Dolayısıyla bu "geri" halkın dediklerinin, taleplerinin de pek kıymeti harbiyesi yoktur. Bugün anlamazsa yarın anlayacak nasıl olsa. Gerçi o yarınlarda bir türlü gelmek bilmez, bu halk nankör müdür nedir? Mesela TDKP 12

Eylül öncesinden beri tam 20 sene uğraştı. Nerede bir gösteri, miting var kaçırmadı. Mutlaka hepsinde ya kitlenin önüne geçip pankart açtı, ya da kitleyi kuşlamasız bırakmadı. Ama nankör kitle işte onca yıl önüne geçeni bir türlü öncü diye kabul etmedi. Sonunda da “öncü”lerini bezdirip, yordular. Eh onun yolundan gidenlerin sonu da inşallah onun gibi olmaz.

-Valla Selim abi onlar gibi mi olurlar belli olmaz ama, akıllarını başlarına almazlarsa, ayakları yere basmazsa sonlarının pek hayırlı olmayacağı da belli. Kendi kendilerini kitleden dışlıyorlar. Şimdi mesela Gazi’de kararlara uymayıp bildiklerini yaparak “komünist” tavır gösterdiklerini zannediyorlar. Aynı şeyi 16 Mart anmasında yapmayı da düşünmüşler ama nedense yapamadılar. Okuldan arkadaşlar söylüyor, 16 Mart anması için de bunlar biz bildiğimizi yaparız tavrını koyunca anma komitesi dağılmış. Son gün yine bizimkiler falan devreye girmiş diğer siyasetlerden, partilerden arkadaşlarla görüşmüşler oportünistlere de kurallara uyacaksanız gelin katılın uymayacaksanız bilelim demişler. Onlar da yine eski tavrılarında direnince anmayı ayrı ayrı yapmakta karar kılmışlar. Atılım, Partizan Sesi, Alın-teri çevresi ayrı olarak Eczacılık’ın önünde diğerleri de Beyazıt’ta yapma kararı almışlar. Ama her nedense oportünistler anma günü bizim anma yaptığımız yere geldiler. Gazi’de yaptıkları gibi pankart da açmadılar.

-Madem öyle yapacaklardı ne diye baştan ortak karara uymamışlar. Şimdi uyunca “komünistliklerine” hanel mi gelmiş oldu? dedi Fatma abla.

-Aslında gelmiş olması lazım Fatma abla. Çünkü, onlara göre küçük burjuva devrimcileri, reformistler karşısında ilkelerinden taviz vermiş oldular.

-Taviz vermeyip o zaman ayrı yapsalardı.

-Olur mu Selma? O zaman da o kadar kitlenin yanında ayrı yapsa, boyunun ölçüsünü alacak. Bizim mahallede olmadı mı?

-Ne oldu ki? diye sordu Serpil.

-Mahallenin üst tarafında bunlardan üç beş kişi var? Derse başlarken de söylemiştim. Biz aylarca çalışma yürütmüşüz. Kimse ortada yokken “ışık söndürme” eylemi bile başlamadan çok daha önce tek başımıza bildirisinden kahve konuşmasına, toplantılardan ev ev gezmeye kadar bir şeyler yapmışız, gösteriler düzenlemişiz, sonra ışık söndürme” eylemiyle birlikte halkı sokağa taşımak için o kadar çaba harcamışız, eylemleri başlatmışız, sonra bunlar da ortaya çıkıp biz de varız dediler. Tamam, birlikte yapalım, kimseyi dışarıda bırakmak gibi bir niyetimiz de yok dedik. Ama öyle dedik birlikten yanayız ya başladılar, işte pankartta şu imza olmasında şu olsun, şu sloganlar atılsın, yok eylemi şöyle “radikal”leştirelim, şöyle yapalım böyle yapalım... Tamam da illa senin dediğini yapmak zorunda mıyız? Kitle bizim, en azından büyük çoğunluğu öyle, bu kitleselliği ortaya çıkarınca-ya kadar onca emeği biz harcamışız, sen ortalarda yoktun, ama yok, onlar onu ilgilendirmiyor, kendisi “komünist”, “öncü” ya onun dediği olacak, en doğrusunu o bilir. Hemen “eşit”lik der. Neye göre, nasıl eşitlik? Bir avuç kitlen var, bugüne kadar emek harcamamışsın, bir politika bile ortaya koymamışsın şimdi hazır kitleyi, potansiyeli bulmuş, üzerinde politika yap-

cak. Aslında “eşitlik”i ileri sürmeleri de numara. İşlerine gelmedi mi onu da kabul etmezler. Etseler solun bir araya geldiği platformda alınan ortak kararlara uyarlar, illa da bizim dediğimiz olacak diye dayatmazlar, ya da kararlara uyacakmış gibi gözüküp, sözlerinden dönerek aykırı hareket etmezler. Ama onlar “komünist”, “öncü”ler ya ne yapsalar doğrudur, mubahtır. Refahçılar gibi takiiye yapmak serbest. Biz birlikten yanayız ya, illa dayatıyor, birliği bozmamak için taviz vereceğimize güveniyor. Öyle mi öyle, tamam dedik o zaman biz ayrı yapıyoruz, siz de ayrı yapın.

Burada şuna dikkat etmek gerekir. Biz her zaman, her koşulda birlikten yanayız, bunu sonuna kadar zorlarız, karşımızdakileri de düşünerek ortak yapılacak işlerde gerekli esnekliği gösteririz. Bildiri mi yazılacak, üslubunu herkesin kabullenebileceği gibi kaleme almaya özen gösteririz, örneğin, oligarşi bizi mi ifade ediyor, öyle demeyiz de egemen sınıflar deriz, bu bize bir şey kaybettirmez ama başkalarının bizim esnekliğimizden yararlanmaya çalışarak, aman birlik bozulmasın deyip taviz vereceğimizi düşünerek de, kendi isteklerini, taleplerini bize dayatmasına üzerimizden politika yapmasına, kendini bize taşıttırmasına da izin veremeyiz. Nerede olursak olalım, tek başımıza kalacağımızı da bilsek yüzlerce şehit vererek yarattığımız Hareketin değerlerine, emeğimize titizlikle sahip çıkmalıyız. Yaa, bir şey olmaz deyip orada kişisel düşüncemizle liberal tavır takınmaya hakkımız olamaz. Bu hakkı kendimizde göremeyiz. Çünkü çürüme, sapma öyle başlar. Bizi bugüne kadar düşmanın karşısında ayakta tutan en büyük güç nedir? Yarattığımız ilkelerimize, değerlerimize, geleneklerimize titizlikle sahip çıkmaktır. Bunun bir parçası da demokratik mücadelede, Cephe politikamız doğrultusunda yeterince esnek davranabilmek ama sağa, sola savrulmadan, kırılmadan çubuğu ortada tutabilmek, reformizm ve oportünizm karşısında da asla eğilip bükülmemektir.

Başımız hep dik durmalıdır. Kendimize güvenmeli ve yüzümüz esas olarak hep halka dönük olmalıdır. Çünkü bize esas gücü verecek olan odur. Kitleleri örgütleyebiliyorsan, peşinden sürükleyebiliyorsan varsın demektir. Sen söylemesen de zaten halk seni öncüsü olarak görür. Orada yoksan sen istediğin kadar kendine söyleyim, böyleyim, en iyi öncü benim de, onun bir kıymeti harbiyesi yoktur. Ancak kendi kendini tatmin edersin. Oportünizmin yaptığı gibi siyaset yapmayı sol içinde mücadeleye indirersen, sol içinde fırsatçılıkla, entrikalarla kendine bir yer edinmeye çalışırsan oradan bir şey çıkmaz. Sonuçta ne yaptığını nereye gittiğini kendin de görmez hale gelirsın, kendi kendini yer bitirirsin.

Siz de ortak bir iş yapmak için oportünizmle bir araya geldiğinizde yaşıyıp görürsünüz. Oportünizm sanki oraya eğer bir eylem yapılacaksa bunu en iyi şekilde nasıl yaparız, nasıl zenginleştiririz, kitleleri en geniş biçimde daha çok nasıl taşırız, düşmana karşı nasıl bir politika geliştirebiliriz onu tartışmaya değil de, nereden ne kaparım, yürütmeye ya da eylem komitesine nasıl girerim, inisiyatifi nasıl ele geçiririm, bildiriyi yazma işini ya da mikrofonu nasıl kaparım hesaplarıyla gelir. Çünkü o, küçük dünyasında buralardan bir şey kapmayı, araya bir kaç kelime kendini ifade edeceğini dü-

şündüğü bir şeyler sokuşturmayı, kendisinin diğer devrimci gruplardan, soldan farklı olduğunu ‘kanıtlayacak’(!) bir davranış göstermeyi çok büyük şey sanır. Bunlarda başarılı oldu mu adeta zafer kazanmıştır o. Çünkü böylece “öncü” olduğunu göstermiş olacaktır. Hele bir de bunları resimleyip dergisine, gazetesine bastı mı tamam. Bak diyecek, şöyle “inisiyatif” koyduk, böyle “öncülük” yaptık. Halbuki “öncülük” yaptığını söylediği kitlenin büyük bir çoğunluğu da başka siyasi hareketlerin insanıdır, yani zaten kendi öncüsünün, bağlı bulunduğu kurumun inisiyatifleriyle oraya gelmiştir, kendisi o kitlenin içinde belki 20-30 kişidir ya da onbinlerin içinde birkaç yüzdür ama olsun, reklamını yapacak ya o ona yetiyor, mutlu oluyor.

Tabii bunlar bizim için ölüm kalım meselesi değil, ama demin söylediğim gibi ilkelerimizden, şehitlerimizin kanlarıyla yarattığımız değerlerimizden de taviz veremeyiz, vermemeliyiz. Oportünizmi, reformizmi ideolojik olarak eleştiriyorsak, eleştirilerimiz günlük yaşamda pratikte, ilişkilerimizde de kendini ifade etmelidir. Söz de başka eylemde başka türlü davranılmaz. Teorik olarak oportünizm şöyledir, böyledir deyip günlük hayatta gördüğümüz yanlışlara, oportünist tavırlara yokmuş, olmamış gibi davranamayız. Esneklik adına yapılan yanlışlara göz yumamayız. Bunun ne bize ne de oportünizme faydası olur. Biz de oportünizme benzemeye başlarız. Oportünizm de taviz gördükçe daha fazlasını ister. Biz taviz verdikçe, o zaman gelişen, geliştiren değil, sapmayı, çürümeyi teşvik eder hale geliriz.

-Valla Selim abi, sen de bir başladın mı durmak bilmiyorsun, dedi gülerrek Serpil esprili bir şekilde. Meraktan çatladım, yukarı mahalledeki eylemleri ayrı yapmaya karar verince ne oldu?

-Ne olacak? Bir iki gün kendi başlarına bir şeyler yapmaya çalıştılar ama bir halt beceremediler. Sorun o değil tabii, kendi başlarına da az buçuk bir şeyler yapabilseler ne olurdu? Hiç, bizim için önemli olan ilkeli davranabilmek, haklılığımıza inanıyorsak politikamız doğrultusunda hareket etmektir. Mesela, oportünizm bir sürü siyasi çevrenin, demokratik kurumun, halktan insanların bulunduğu toplantıda alınmış ortak karara rağmen, kararı çiğnemekle, sözünü tutmamakla kazançlı mı çıktı? İsteddiği kadar reklamını yaptığını sansın, düşmana karşı değil de, sola karşı büyüttüğü o küçük burjuva hırsı, rekabetçi mantığı onu vuran silaha dönüştü. Ama o bunu hala görmez, kendisine karşı yarattığı güvensizliği görmez. Şimdi der ki, bizi çekemiyorlar onun için yarattığımız prestiji karalayarak yok etmeye çalışıyorlar. Ya da 16 Mart eyleminde yaptığına ne demeli, mademki illegal pankart açmayı doğru buluyorsun, her koşulda açarım diyorsun, bunu “eylemde birlik, ajitasyon ve propagandada serbestlik” adı altında ilkesel tavır olarak ortaya koyuyorsun, birlikten kopmayı göze alıp ayrı yerde anma yapma kararı alıyorsun, o zaman aldığın karara uy. Yoksa kime nasıl güven vereceksin? İşine gelince öyle gelmeyince böyle hareket et.

-Herhalde öyle olacak ki oportünist olsun Selim abi. Yoksa varlık nede ni ortadan kalkar. Aslında o keskinliğin ardında büyük bir kendine ve halka karşı güvensizlik vardır. Mesela, dikkat edelim tüm bu taşkınlıklarını, keskin, sekter çıkışlarını hep başkalarının kitlesinin olduğu yerlerde yapar-

lar. Az da olsa kendi başlarına yaptıkları demokratik eylemlere bakalım, orada illegal imzalı pankart açılmaz, kuşlama falan da yapılmaz. Ama genel bir kitle oldu mu her şey değişir. Nasıl olsa o kadar kitlenin içinde güvencededir. Bir şey olursa da arada kaynayıp gider, kaybolur. Gazi’de mesela dikkat ettim, maske takanlar neredeyse imkanı olsa gözlerini bile kapatacaklar. Kendini saklamaya çalışıyor. Maskeyi gerillayı temsil için değil, kendi yüzünü saklayacak bir araç olarak görüyor. Öyle olunca da ortaya ucube ucube şeyler çıkıyor. Hatta öyleki birisi başlık bulamamış herhalde başına torba geçirmişti.

-Şimdi arkadaşlar tabii ki biz de tüm bu yaşananlardan kendimize bir pay, ders çıkarmalıyız. Nedir o? Demek ki, oportünizmin burada anlattıklarımızın yanında, bunlar gibi daha bir çok tavrıyla da karşı karşıya kalabiliriz. O zaman ona göre önlemimizi de alacağız. Nasıl olacak bu?

-Bir araya gelmezsek sorun kalmaz Selim abi, dedi gülerek Erdal.

-Yok ya daha neler? diyerek, Erdal’ın sözünü kesti Ömer. Okulda beraberiz, mahallede, fabrikada beraberiz, sonuçta oportünist dedikse düşman da ilan etmedik ya!

-Sen de hemen ciddiye aldın Ömer. Herhalde o kadarını biliyoruz. Halk güçleri içinde yer aldıkları, doğrudan düşman saflarına geçmediği sürece, reformizmle de, oportünizmle de birlikte olmayı sonuna kadar zorlarız. Ama, Selim abinin anlattığı gibi bu her şeye rağmen birlik olmaz, belli ilkeleri, kuralları olan, ideolojik farklılıklar olsa bile, karşılıklı bir güvene dayalı, mücadelenin gelişmesine hizmet edecek birlik olur. Yoksa, birlik olsun diye, laf olsun diye, birlik yapılmaz. Yapılsa da yaşamaz zaten.

-Ömer doğru söylüyor. Oportünizm çocukluk yapıyor diye ona küsecek ya da düşman gibi davranacak değiliz. Aksine hem yanlışlarını acımasızca eleştireceğiz, hem de birliği sonuna kadar zorlayan biz olacağız. Yani ne sekter olacağız ne de liberal davranacağız. Ama sonuna kadar da birlikte olmayı zorlayacağız. Öyle de olmalı, çünkü, biz halkın örgütlü, örgütsüz her kesimini, hatta tek tek birey düzeyinde olanlarıyla bile düşmana karşı ortak hareket edebilme, birlik oluşturma gibi bir perspektife sahibiz. O noktada uğruna mücadele ettiğimizi söylediğimiz halkı işçisiyle, köylüsüyle, esnafıyla, mühendisi, doktoruyla, varlıklı, fakiri, garibanıyla, okumuşu, cahiliyle birleştirmeye, harekete geçirmeye çalışırız, bu küçük burjuva, şu geri diye küçümsemeyiz. Misyonumuzun farkındayızdır ama bunun halka ben senin “öncü”nüm, şunu yap, bunu yap, kalk yürü diyerek kazanılmadığını, kazanılamayacağını da biliriz. Bizim için ortak düşmana karşı mücadele eden herkes değerlidir. Ama herkes kendi değerinin de ağırlığını bilmeli, ona göre hareket etmelidir. Neyse gene konuyu dağıtmayalım, demin bir soru sormuştum. Evet oportünizmin bu olumsuzlukları karşısında ne yapmalıyız, kim cevap veriyor?

-Bence, öncelikle eylemden önce ve eylemde neler olabileceğini, hangi sorunlarla karşılaşılabilirliğini önceden düşünüp ona göre tedbir almak gerekir. Toplantıda her şey en ince ayrıntısına kadar tartışılıp karar altına

alınmalı, boşluk bırakılmamalı.

-Doğru söyledin Ayşe de, toplantıdan önce biz nasıl hazırlıklı olmalıyız önce onu netleştirmek lazım değil mi? Biz bir öneriyi nasıl götürürüz?

-Tamam anladım, dedi Sinan. Herhangi bir konuyu gündemimize alıp bir program belirlediğimizde bunu yalnız sola götürmekle yetinmemeliyiz. Konunun niteliğine göre öncelikle halkın hangi kesimini ilgilendiriyorsa oradan başlayarak bu düşüncemizi, programımızı halka götürürüz. Yöre derneklerinden tutun da belki mahalledeki spor kulüplerine, sendikalara, çeşitli demokratik kitle örgütlerine, tek tek kişilere, evlere kadar bunu taşıyoruz. Çünkü bizim hareket edeceğimiz, güç alacağımız esas nokta halktır. Amacımız halkı birleştirmek, yan yana getirmektir. Solun birleşmesi ise bu birliğin bir parçasıdır. Yani sol birleşmezse halkın bu çeşitli kesimlerini birleştirmek harekete geçirmek mümkün olmaz gibi bir düşüncemiz olamaz. Pekala da olur, oluyor da... Ha, solun birliği sağlanabilirse, sol bu birlik içinde yer alırsa bu belki daha kolay hale gelebilir. Bunu pratik örgütlenmesi olarak, halkı birleştirecek taban örgütlenmesi olarak da Meclisler var. Ama oportünizm ona bile kuşkuyla bakıyor. Bir yanıla da korkuyor. Çünkü halkın konuşmaya başladığı yerde kendi sesinin kısılacağını düşünüyor. Bizim halktan yana böyle bir sıkıntımız, çekincemiz yoktur. Keşke daha çok konuşsalar. Bizim yerimize de konuşsalar. Bu nedenle biz önerilerimizi, düşüncelerimizi halka maledebildiğimiz ölçüde zaten her platformda halk bizi savunacaktır. Bunu yapabildiğimiz ölçüde zaten birincisi, oportünizm karşısında baştan çok daha güçlü bir konumda oluruz. İkincisi, biz bir öneriyi, talebi, eylemi gündeme getiriyorsak bunun gerçekleşmesini oportünizmle birlik olup olmama koşuluna bağlamayız. O noktada kendimize tam güvenimiz olmalı, tek başımıza da olsak sırtımızı halka dayadık mı biz her işin altından kalkarız. Bunun bugüne kadar yaşanmış yüzlerce örneği vardır. Bugüne kadar oportünizmle varolmadık. En basiti bu son Susurluk kampanyasını düşünün. Önerilerimiz reddedildi, kimse birlikte bir şey yapmaya yanaşmadı diye vaz mı geçtik? Yoo. Çünkü biz onlara güvenerek yola çıkmadık. Belki oportünist grupların, çevrelerin hepsinin bir araya gelip yapamayacağı kadar işi de tek başımıza yaptık. Ama bu böyledir diye onları yok mu saydık. Hayır, birlikte bir şey yapmak için her zeminde zorladık. Ama olmuyorsa da oportünizme de, reformizme de saplanıp kalmayız. Kendi başımıza halkla birlikte yapabildiğimiz kadarını yaparız. Ondan da zararlı çıkmayız.

-Bunlar doğru da, yalnız öneri götürme noktasında da tek bir biçim olmaz. Bazen ele aldığımız konunun, yapmayı düşündüğümüz eylemin ortaklaşa yapılmasında daha büyük fayda vardır. O zaman biz önerimizi önce sola da götürüp programını ortak çıkarmayı da önerebiliriz. Her ikisini birden de yapabiliriz. Yani önerimizi hem bir yandan halka, bir yandan sola da götürebiliriz. Ve ya kendimiz bir faaliyet başlatmışızdır ya da bir eylem yapacağız, genel katılımı sağlamak için öneri götürürüz. Ama orada bile sloganlardan tutunda, okunacak bir bildiri ya da açıklamanın üslubunu bile genel katılımı gözeterek hazırlarız.

Ortak yapılacak eylemlerde sonuçta ne tür bir eylem ya da faaliyet yapılacağı konusunda pek sorun çıkmaz, bir yerde uzlaşılır da, iş görev paylaşımına, atılacak sloganların, yazılacak pankartların, uyulacak kuralların belirlenmesine gelince kıyamet kopar. Mesela güvenlik veya teknik işler için görevli mi lazım, oportünizm seve seve o işlerden uzak durmaya çalışır. Çünkü o işlerde reklam yapabilme olanağı yoktur. Tabiri caizse işin hamallık kısmıdır. Oraya adam vermek istemez çünkü o zaman o kadar adamı günlerce "kendi" işini bırakıp "birlik" işine koşturacaktır. Eğer bu görevler eylem içinde gerekli görevlerse o zaman da kortejindeki adam azalır, az gözükür ya da verebilecek kadar adamı yoktur. Ama bir yürütme ya da komite mi seçilecek hemen herkes aday olur. Üstelik bu arada senin ayağını kaydırmak, yürütmeye, komiteye sokmamak için binbir fırıldak çevirmeye başlar. Sunucu mu belirlenecek o oraya hemen adaydır, bildiri mi yazılacak hemen onun da üstüne atlar. Çünkü bunlar işin reklam bölümüdür. İşte bu noktada uyanık olmak lazım. Kitlenin çoğunu ben mi getiriyorum, işin hamallık kısımlarının çoğunu ben mi yükleniyorum, o zaman ben niye konuşmuyorum da sen konuşuyorsun, eylem komitesiye niye benim getirdiğim kitleyi ben değil de sen yönetesin? Tabii açık açık ben "komünist"im, ben esas "öncü"yum, dolayısıyla konuşmak, bildiri yazıp okumak da benim hakkım, küçük burjuvalara benim olduğum yerde laf düşmez diye düşündüğü ama diyemediği için, bu sefer "eşitlik" teranesi başlar. Hatta işi, anlaşıyoruz madem öyleyse kura çekelim diyecek kadar ileri götürür. İşte bu ucuz numaralara, emeğimizin çalınmasına prim vermemek gerekir. Açıkça diyebilmeliyiz ne kadar iş, emek o kadar eşitlik, ne kadar kitle getiriyorsun o kadar eşitlik. Yani o noktada Hareketin çıkarlarına, harcadığımız emeğe sahip çıkmalıyız. Tabii biz de üzerimize ne görev almışsak onu da layığıyla eksiksiz yerine getirmeliyiz. Ondan sonra Fatma ablanın söylediği gibi toplantıda, görüşmelerde hiçbir şeyi muğlak bırakmamalıyız. Her şeyi en ince ayrıntısına kadar düşünüp karara bağlamalıyız. Sloganlardan yazılacak, açılacak pankartlara, okunacak metinden konuşmacısına, illegal imzalı pankartların açılıp açılmayacağından, provokasyonlara karşı önleme kadar her şeyi tartışıp bir sonuca bağlamalıyız.

-İyi de alınan kararlara evet deyip de eylem sırasında uyacağı ne malum? 1 Mayıs'ta oldu, o kadar eleştirildi, yine şimdi de Gazi'de oldu.

-O da mümkün. Olabileceği düşünülerek hareket edilmeli. Onun için de bir sürü önlem alınabilir. Ama temel olarak yapılabilecekler, bu olumsuzluklarda ısrarlı davranıldığında teşhir etmek, bu konuda ortak bir tavır, kurallar belirleyip yaptırım uygulamak, gerekirse de tecrit etmektir.

-Yalnız bir şeye dikkat çekmekte fayda var, bütün miting ya da gösterilerin hepsinde aynı kurallar tıpa tıp geçerli olacak diye bir şey de olmaz. Yer ve zamana, sürecin özelliklerine, mitingin veya gösterinin, bunları düzenleyenlerin niteliğine göre; örneğin, bazı miting ve gösterilerde isteyen herkes istediği pankartı da açar, sloganı da atar. Ama bunun böyle olacağı da önceden bilinir, herkes ona göre davranır.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz, bizim herhangi bir faaliyette ya da

yapmayı düşündüğümüz bir eylemde temel alacağımız kendi özgücümüzdür. Kendi özgücümüze güvenip öncelikle halkı örgütlemeyi, birleştirmeyi, eyleme, faaliyete katmayı hedefleriz. Bu nokta da solla, oportünizmle de birliği zorlarız ama yönümüzü, mücadelemizi bundan çıkacak, ya da çıkmasını düşündüğümüz sonuca göre belirleyemeyiz. İktidar hedefli bir mücadeleyi, savaşı da başka türlü başarıya götürme şansı yoktur.

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ OPORTÜNİZM

Eski felsefe sözlüklerinde oportünizm şöyle tarif ediliyor:

"Yüksek bir amaca göre değil, şimdiki gereklere göre davranmak..."

Yani **günlük** çıkarlara göre davranmak.

Bazı sözlüklerde ise oportünizmin karşısında fırsatçılık yazar.

Bir başka sözlükte, TDK'daki tanım ise şöyle:

"Güç durumlarda, davranışlarını ahlak kuralları veya düzenli bir düşünceden çok, çıkarlarına uyacak biçimde ayarlamayı amaçlayan tutum, fırsatçı."

Evet, aslında bu tanımlarda bile oportünizmi görmek mümkündür.

Tabii burada bu kavramın ülkemizdeki kullanımından kısaca söz etmek gerekir. Ülkemizde revizyonistler deyişle genellikle TKP, TİP, TKEP; TSİP gibi partiler, oportünist deyişle de önce "Maocu", sonra AEP'çi çizginin şablonlaştırmacıları kastedilmiştir. Bu ayırım, asıl olarak onların öne çıkan davranışları itibarıyla yapılmış bir ayırımdır. Değilse, hemen tüm oportünist akımlar, aynı zamanda revizyonisttirler.

Revizyonizm, daha önceki bir çalışmadan hatırlarsanız, kelime anlamıyla "gözden geçiricilik" demektir. Marksizm-Leninizmin revize edilmesi idi. Oportünist siyasetlerin hepsi aynı zamanda revizyonist bir çizgi üzerindedir. Marksist-Leninist devrim teorisinin özü, onların elinde şablona dönmüş, teorisinin özü, yaratıcı yanı öldürülmüştür. Pratik olarak da bu siyasi hareketlerin hemen hepsi TKP'nin klasik "ayaklanmacı" devrim stratejisinin savunucusudurlar.

Ama onları pratikte tanımlayan, bu revizyonist çizgilerinden çok, pratikte sergiledikleri davranış ve tutumlardır. Onları karşımızda hep bu oportünist tanımının kapsamına giren davranışlarıyla görürüz.

Mesela bakın, Felsefe Sözlüğü'nde de şöyle bir tanım var:

"Oportünizm, davranışlarını kendi çıkarlarına göre düzenleme demektir."

Bir bu tanıma, bir de tüm siyasi grupların örneğin 16 Mart ve Gazi anmasındaki tutumlarına bakın; kim bu tanıma uyuyorsa, o oportünisttir. Sözlük karşılığı da, hayat içindeki karşılığı da budur.

Tarih

Bu haftamız da oldukça yoğun geçti. Yine gruplar halinde evleri dolaşıyoruz. Toplantılar yapıyoruz. Sohbet ediyor, tartışıyoruz. Ama bu sefer konumuz biraz farklı. Yine bir biçimiyle Susurluk'taki devletle ilişkisi var. Çünkü Kızıldere'yi anlatıyoruz. Kızıldere'de katledenler aynıydı. Yine adalet isteğimizi konuşuyoruz. Ama bu kez konuşmalarımızın odağında şehitlerimiz var. Devrim şehitlerimizi anlatıyoruz mahallemizdeki insanlara, Kızıldere'yi, Mahir'leri, Ulaş'ları, Hüseyin'leri, Niyazi'leri, Sabo'ları, Sinan'ları ve diğer şehitlerimizi anlatıyoruz. Neden, niçin öldüler? Nasıl kucakladılar ölümü, bunları anlatıyoruz. Tanımıyor çoğu insanlar onları. Ya da yanlış tanıyorlar. Okuyoruz, anlatıyoruz, onların destansı direnişlerini. Hayretle dinliyor, bir çoğu inanamıyorlar. Gözleri dolanlar, için için ağlayanlar oluyor. Ama en hayret verici olan bazı "eski" solcuların, devrimcilerin de, ya da işte genç olup devrimciyim diye dolaşanların da bu direnişlerden, direnişlerde düşmanın ne yaptığından, savaşılarımızın nasıl direndiğinden habersiz oluşlarıydı. Oligarşinin duyarsızlaştırma politikasının sonucu böyle bir duruma kadar uzanmış demek ki. Bir de gördük ki, insanlar okumuyorlar pek fazla, bir iki TV kanalındaki haberleri izleyip bununla yetiniyorlar. Aslında dolaştıkça, sadece böyle dolaşarak, sadece dergimizin daha geniş dağıtımını yaparak bile ne kadar önemli bir şey yerine getirdiğimizi gördük. Şehitleri tanıdıkça bize de daha bir saygıyla davranıyorlar. Bu hafta da devam edeceğiz onları tanıtmaya ve mahalle halkıyla birlikte onlar için geniş bir anma toplantısı yapacağız...

Derse başlamadan önce biraz bunları konuştuk. Hangi evde kimler neler söyledi, gözlemlerimizi birbirimize aktardık. Ve Selim Abi'nin artık klasikleşen uyarısıyla derse geçtik:

- Evet arkadaşlar, şimdi dersimize başlayalım.
- Şehitlerimizi anmaya ve Parti-Cephe'nin kuruluşunu kutlamaya adanmış bu günlerde "**tarih**"ten çok daha fazla söz ediyoruz. Tarihi kanımızla yazdığımızdan söz ediyoruz. Peki ne bu tarih? Nasıl yazılıyor, nasıl okunuyor?

Ya da örneğin şu sloganımızı ele alabiliriz: "**Unutmadık, Unutturmayacağız!**" Neleri unutmuyoruz, niye unutmuyoruz ve unutturmak isteyen kim? İşte bu da tarihle, tarih bilinci dediğimiz şeyle ilgilidir.

Evet, bugün konumuz tarih. Aslında kimseye yabancı bir konu değil. En azından ortaokul sırasından geçen herkesin tanıdığı bir konu. Ve zaten konuya da bize o ortaokul, lise sıralarında tarih diye öğretilen şeyin ne olup ne olmadığından başlamak gerekir.

Yalnız, kimseye söz vermeden önce, kısaca şu sözlüklerden tarihin tanımına bir bakalım: Bir tanesi diyor ki, "**Tarih, insanlık hayatının zaman içinde akışıdır.**" Bir başkasında şöyle tanımlanıyor: "**Geçmiş gerçeğe uygun**

olarak ortaya çıkarmayı amaçlayan anlatı." Son olarak yine kısa bir tanım daha okuyayım: "Tarih, bir konuyu geçmişi ve gelişimi içinde inceleyen bilimdir."

İlk okuduğum tanım bana en uygunu gibi geldi; insanlık hayatının zaman içindeki akışı... Diğer tanımlarla da birleştirecek, tarih bunu, yani insanlık hayatının zaman içindeki akışını **"gerçeğe uygun olarak"** ve **"gelişimi içinde"** ele almaktır. **"Tarih bilincini"** de bu çerçeve içinde **"insanlığın nereden gelip nereye gittiğini bilmek"** olarak tanımlayabiliriz.

Şimdi başta dedik ki, tarih okullarda da okutulan derslerden biridir. Ama nasıl okumuşuzdur, bir takım tarihleri ezberleyip sınıf geçecek kadar not almak için? Hayatımızda görüldüğü kadarıyla Tarih denilen bilimin, konunun pek yeri olmamıştır. Ya da öyle görünmektedir. Bu yüzden ben konuya şöyle bir soruyla girelim diyorum: Bu tarih denilen şeyi bilsek ne olur, bilmesek ne olur? Tarihin bilinmesi kime ne kazandırır, bilinmemesi ne kaybettirir?

Selim Abi'nin bu uzun girişinden sonra, sözü Ömer aldı.

- Ben önce bir olay anlatmak istiyorum. Bir lisede arkadaşlar gazete dağıtmışlar. Yeni yeni ilişki kurdukları bir öğrenciye de vermişler gazeteyi. Ders sırasında gazetemize gözetan öğrenci Şeyh Bedreddin adının geçtiğini görmüş. Bu isim kafasına takılmış. Şeyh deyince aklına gelen hanı şu son günlerde televizyonlarda da bolca görünen şeyhler olmuş tabii. Ders bitip çıktığında gidip kendisine gazeteyi veren taraftarımızı bulup Şeyh Bedreddin'in kim olduğu sormuş.

Bizim arkadaş da sözü edilen yazıyı henüz okumamışmış, ama sorulan isimde Şeyh geçtiği için, *"herhalde gericinin biridir"* diye cevap vermiş.

Tabii yalnız o arkadaşla özgü bir şey değil bu. Bu soruya doğru bir cevap verecek liseli bir öğrenci bulmak zordur. Çünkü okullardaki tarih kitaplarında, halkı için canını vermekten çekinmeyen Şeyh Bedreddin'ler, Baba İshak'lar, Baba İlyas'lar, Börklüce Mustafalar, Torlak Kemal'ler anlatılmıyor. Ben bunları ilk olarak Kurtuluş'tan okudum. Bir düşünün, acaba zulme, sömürüye başkaldırmış, savaşmış, boyun eğip teslim olmaktansa halkı için ölümü seçmiş eski halk önderlerinden kaçını tanıyoruz? Ama herkes Kanuni'lerin, Fatih'lerin, Yavuz Sultan Selim'lerin adını bir biçimde, bir yerlerde duymuştur.

- Pekala onları bilmek kötü mü? Madem ki bizim tarihimiz Osmanlı'dan başlıyor, onlar da tarihimizin bir parçası değil mi?

Soruyu soran Serpil'di. Şu anda işçiydi ama lise mezunuydu. Tarih derisi de fena değilmiş okulda. Biraz da bu bilgiye dayanarak sorusuna şöyle devam etti:

- Belirttiğiniz ismi, Şeyh Bedreddin'di sanırım, hatırlamıyorum ama bunun dışında Osmanlı imparatorluğu dönemi olsun, Türkiye Cumhuriyeti tarihi olsun yıl yıl öğretiliyor okullarda da. Hatta dediğiniz insanlık açısından da ne bileyim işte taş devri, cilalı taş devri bilmem nereye kadar öğretiliyor. Yani nasıl bir şey var bu öğretilen tarihte?

- Şimdi aslında burjuvazinin tarih dersleri bize tarih öğretmek için değil, tarihin gerçek bilgisinden yoksun bırakmak içindir. Serpill'in dediği doğru; okullarda da hangi yıl hangi savaş olmuş, hangi yıl tahta hangi padişah geçmiş, hangi ülkelerle ne anlaşmalar yapılmış bunlar hep öğretilir. Ama işte mesele şudur: Öğretilen tarihte de bunlardan başka bir şey yoktur.

En başta da bu tarihte halk yoktur. O savaşların nedeni yoktur. Sanki padişahların, kralların canı istemiş savaş çıkmış gibidir. Osmanlı'nın "fetihleri" hep övünülerek anlatılır. Ama o fetihlerde kaç bin kişinin öldürüldüğü anlatılmaz.

Mesela okul kitaplarından da hatırlarsınız, Osmanlı saraylarının şatafatı yine övüne övüne anlatılır. Yok altından taht yaptırılmış da, altın işlemeli kaftanlarla gümüş kakmalı divanlar serilmiş altlarına. Şu bu. Ama işte Osmanlı saraylarının o zenginliği nasıl elde ettiği de anlatılmaz. O zenginlik için halkın nasıl sömürüldüğü anlatılmaz. Tabii o sömürüye karşı halkın isyanları da yok okuldaki tarih kitaplarında.

İşte okullarda öğretilen tarihin çarpıklığı budur.

Burjuvazi halkımızın tarihini yıllarca bizden gizledi. Tabii bu gizleme yalnızca okulda yapılmadı. Televizyonu, radyosu, gazetesi hepsi bu çarpıtılmış tarihi anlattılar bize. Öğrenmemizi engellemek için elinden gelen ne varsa yaptı. Engelleyemediği noktada ya eksik bilgilendirdi ya da çarpıttı.

Bu tarihi bilmemiz egemen sınıflar açısından bir tehlikeydi. Peki bilseydik ne olacaktı? Bu tarihi bilseydik, araştırarak, sorgulayacak, zulmün ve sömürünün kaynağını, nedenini görecektik. Halk bu kendi tarihinden onur duyacak, halkın pekala da ayaklanabildiğini görüp tarihinden güç alacak, bizlerin yaptığı gibi sömürü ve zulme başkaldıracaktı.

Bunun için yıllar boyunca bilincimizi çarpıtmak amacıyla egemen sınıflar tarih konusunda bizi yalan, demagoji bombardımanına tuttular. Bunun yerine egemen sınıfların tarihi dayatıldı. Bu tarihte halka ait hiçbir şey yoktu. Her şey iktidarın mutlak sahibi sultanlar, padişahlar ve onların kapıkulları sadrazamlar, vezirler çevresinde olup bitiyordu. Bunlar savaşlar kazanıyor, ülkeler fethediyor, gittikleri her yere doğruluk, adalet götürüyorlardı. Sultanların, padişahların yağma, fetih savaşlarının halka yaşattığı kan ve gözyaşından hiç bahsedilmez.

- Ben izin verirseniz tam burada bir şiir okumak istiyorum. Sosyalist bir şair olan Bertolt Brecht'in şiiri. Tam da buna ilişkin yazmış. Konuya hazırlanırken buldum. Bakın şöyle diyor:

*"Yedi kapılı Tebai şehrini kuran kim?
Kitaplar yalnız kralların adını yazıyor.
Yoksa krallar mı taşıdı kayaları?"*

*Genç Iskender Hindistan'ı zaptetti?
Bir başına mı?
Sezar Galyalıları yendi? Bir aşçı olsun yok muydu yanında?"*

- Tam yerinde bir şiir. Bir sürü olay ve bir sürü soru gerçekten de. Fatih gemileri karadan Haliç'e getirdi denir tarihte. Yalnız mıydı acaba? Kanuni ülkeleri zaptederken, zaptedikleri topraklarda yaşayan halklar çiçeklerle mi karşılamıştı Kanuni'yi? Osmanlı'nın "Yükseliş" dönemi, kaç halk için karanlık bir dönem oldu?

Yavuz Sultan Selim'lerin, Kuyucu Murat Paşa'ların yaptıkları katliamlardan, çocuklara varıncaya değin öldürmelerden hiç bahsedilmez. Bahsedilse de öldürülenler bir avuç **bozguncu, eşkiya** olarak gösterilir. Özellikle bu dönem için din olgusu çok kullanılır. Ve başkaldıranlar genellikle "**din sapkını**", "**din düşmanları**" olarak sunulur. Oysa çoğu kez başkaldıranların temel hedefi zulmün kendisidir. Bu bilinçli olarak gözlerden uzak tutulur. Halk isyanlarını çarpıtarak da olsa vermek zorunda olan kaynaklarda durum tamamen böyledir. Egemen sınıflar bu tarih anlayışıyla halkı sürü yerine koyup, onları itaat etmesini sağlamayı amaçlarlar. Öyle ya, tarihi yaratan bu sultanlar, paşalar, padişahlardır. Onlar yapılması gerekenlerin en iyisini, en doğrusunu yaparlardı. Halk da bunlara itaat edip, boyun eğerse yaşayabilirlerdi. Bozguncular, asiler, halkı isyana teşvik edenler bunların kılıcının hışmından kurtulamazlardı. Çünkü güç egemenlerin elindeydi ve yönetmek sadece bunlara özgüydü. Halkın kendi kendini yönetmesi diye bir şey söz konusu olamazdı. Devlet hep güçlüydü. Karşı çıkmayı düşünenlerin kafası devletin güçlü yumruklarıyla ezilirdi. İşte çocukluğumuzdan başlayarak bize egemen sınıfların bu yağma, talan tarihi öğretiliyor; bilincimiz böylece çarpıtılmaya çalışılıyor. Böylece "kutsal devlet" in karşısında boyun eğen, zulmü, sömürüyü sineye çeken, araştırmayan, öğrenmeyen, ne derirse itaat eden insanlar olmamız isteniyor. Çünkü sömürü ve zulüm düzenin sürmesi için buna ihtiyaçları var.

- Bizi işte böyle tarihimize, halklarımızın tarihine yabancılaştırıyorlar. Halk genel olarak ya söyleyene inanıyor, ya da inanmasa da gerçek bilgiyi öğrenmesi zor oluyor. Bunun devrimcilere de yansıması var. Devrimci saflara geldiğimizde de bu şekillenme devam ediyor. Tarih bilinci konusunda eksikliğimiz nedeniyle bu tarihi öğrenme konusunda fazla bir çabamız olmuyor. Ki devrimciler açısından buna birazdan ayrıca değiniriz. Oysa ister çok uzak geçmiş açısından olsun, ister yakın geçmişimiz açısından olsun, tarihimizi hem öğrenmeli, hem de o tarihe sahip çıkmalıyız.

"**Ot bile kökünün üstünde biter**" der bir atasözümüz. Gelecek, geçmişin üzerinde şekillenir, gelişir. Bizim üzerinde gelişeceğimiz kök ise halklarımızın tarihidir. Bize belki daha güzel bir ülke bırakacak başarıya ulaşamamışlar ama, bu tarihte, zulme, sömürüye pek çok başkaldırı vardır.

Hani laf uygun düşerse, bereketlidir Anadolu toprakları. Bağrından beylere, paşalara, sultanlara diz çöktüren nice kahramanlar çıkarmıştır. Nice bey, sultan gelip geçmiştir bu topraklardan. Kiminin adı kalmamış ya da adları hep zulümle anılmış, ya da sonuçta bir köşede unutulmuşlardır. Egemen sınıflar bunları sürekli zihinlere yerleştirmeye çalışmalarına rağmen böyle olmuştur. Oysa halk, bağrından çıkan kahramanları çok bilinç-

li, çok sistemli olmasa da sahiplenmiş, onların yanında yer almıştır. Sonuçta yenilseler de, onların kendisi için savaştığını unutmamış, egemen sınıfların onları unutturmak için uyguladığı baskılara rağmen asgari düzeyde de kalsa, eksiğiyle, gediğiyle de olsa adlarını yaşatmıştır.

- Kimler var mesela bu tarihte Sinan?

- **"Toprakta, tohumda hakça"** diyerek kavgaya girişen, Selçuklu devletinin sonunu getiren Baba İshak'lar, Baba İlyas'lar var benim bildiğim.

Bedreddin ve onunla birlikte savaşan, Börklüce Mustafa, Torlak Kemal var. **"Yarin yanağından yargı her şeyde, her yerde hep beraber"** diyerek Osmanlı'ya ecel terleri döktürmüşler.

Yüzyıllar öncesinden **"ferman padişahın, dağlar bizimdir"** diyerek zalime başkaldıran ve bunun için dağları dost bilen, boyun eğmeyi değil, isyanı seçen Dadaloğlu'nu ekleyebiliriz bunlara.

Hızır Paşa kendisiyle canı için pazarlık yapmaya çalışırken **"Dönen dön-sün ben dönmezem yolumdan"** diyen Pir Sultan var. İnancı için ölümü kucaklamanın ta yüzyıllar önceki bir örneği. Ta eskilerden, binlerce yıl öncesinden Newroz'larla andığımız Demirci Kawa'lar var. Ya da Şeyh Saitler, Seyit Rıza'lar... Daha da eklenebilir. Şimdi aklıma gelenler bunlar.

Bizim köklerimiz işte bunlardır. Her biri halklarımızın tarihinde birer onur abidesidir. Yaşamlarıyla da, ölümleriyle de, namusu, adaleti savunmanın, sömürsüz bir dünyanın kurulmasının yolunu göstermişlerdir. Onların uğruna öldükleri ilerici değerleri yeni kuşaklara aktarmalı, halkın kendi tarihine sahip çıkmasını sağlamalıyız. Egemen sınıfların bu tarihi yok sayma, çarpıtma çabalarının önünde barikat olmalıyız.

- Örnekleri çoğunlukla Osmanlı tarihinden verdik. Ama yakın tarihimiz açısından da durum farklı değildir. Kurtuluş savaşımız bile bu çarpıtmadan payını almıştır. Kurtuluş savaşında halkın rolü "kağnılarla ilerleyen", "sırtında mermi taşıyan" kartpostal resimlerinden ileri geçmez. Mesela bu savaşta Türklerin ve Kürtlerin yanyana, omuz omuza savaştığını da yazmaz tarih kitapları. Hatta daha da ileri gidip "Kürt" diye bir şeyin varlığından bile söz etmez. Devrimle birlikte Lenin'in Karadeniz'deki Rus askerlerini geri çektiğini ve Kurtuluş savaşına yardım ettiğini de kimse yazmaz.

Daha yakın tarihe gelelim: Kızıldereli'ler nasıl anlatılmaktadır bugünün gençliğine? 12 Mart'lar nasıl anlatılmaktadır? Zaten kitaplarda yer verilmez, televizyonlarda anlatılmaz. Anlatıldığında ne olduğu belirsiz bir "anarşi, terör" edebiyatıyla birlikte anlatılır.

İşte tam bu noktada solun tarih konusundaki yaklaşımına, bu yaklaşımdaki çarpıklıklara girebiliriz.

- Tarihi çarpıtma konusunda egemen sınıflar ne yazık ki desteksiz kalmıyor.

Hepimiz tanığızdır. Özellikle son yıllarda mesela her 6 Mayıs'ta Deniz'lerle ilgili mutlaka bir TV programı hazırlanır. Programa katılanların birçoğu Deniz'lerin eski arkadaşlarından seçilir. Bunların içinde hala devrimcilik iddiası taşıyanlar da bulunur. Üstelik bu iddiada bulunanlar Deniz'lerin mi-

rasçısı olduklarını söylerler. Deniz ve yoldaşlarını çok severler(!)

Bir yanda burjuva medyanın program yapımcıları, bir yanda da miras-yediler, hep birlikte Deniz'lerin yarattığı devrimci değerlerin içeri boşaltır-lar. "Haksızlık yapılmıştır", "yazık olmuştur", "adil yargılanmamışlardır"... Bu cümlelerle başlayan anlatımların sonunda bol bol gözyaşı akıtılır ve nostaljiden başka anlam taşımayan program sona erer.

Burjuvazi bu konuda deneyimlidir. Yazımızın başında belirttiğimiz gibi yok sayamadığı zaman içeri boşaltmakta, zararsız hale getirmekte yaratıcıdır.

Aynı durum benzer şekilde Nazım'dan Che'ye kadar pek çok devrimci için de geçerlidir. Nazım Hikmet'in kavga şairi olma yönü görülmez de "aşkları" anlatılır. Bedel ödeme kararlılığı vurgulanmadan, nasıl haksız ye-re yıllarca hapis yattığı öne çıkarılır. Büyük enternasyonalist devrim sa-vaşçısı Che Guevara da aynı politikanın hedefidir. Emperyalizme karşı sa-vaşmanın adı olan komutan Che'ye "sol"dan çok neredeyse burjuvazi sa-hip çıkar.

Ama bütün bunlardan çok daha çarpıcı olan şudur; bakın Türkiye solu-na; ülkemizin, halklarımızın tarihinden daha fazla Rusya'nın tarihini bilir. Kurtuluş savaşında ne olup bittiğini pek bilmez ama Sovyet devrimini gün gün bilir. Elbet onları da öğrenmeliyiz. Ama kendi tarihimizi bilmeden on-ların tarihini öğrenmek de pek bir işe yaramaz. Onun için önce kendi tarihimizi öğrenmeye özen göstermeliyiz.

Yakın tarihimiz de yoktur bu solun literatüründe. Mahir'ler, Deniz'ler yalnızca birer "kahraman"dır onların dilinde. Ama ötesi yoktur. Onlar da başka biçimde boşaltırlar tarihin içeri.

Tarih bilinci öylesine zayıftır ki, en yakın dönemler açısında bile işine gelmediğinde hiç bir şeyi hatırlamaz. Yazılarında da bahsetmez, çoğu, ta-rihi kendisiyle başlatır. Yüzlerce direnişi, çatışmayı aynı burjuvazinin Bed-reddin'leri yok saymasındaki sorumsuzlukla yok sayar.

- Pekala Selim abi, bu sorunla solun halkla bir türlü bütünleşememesi, ya da mesela solun ikide bir çizgi değiştirmesi, istikrarsız davranması ara-sında bir bağ kurabilir miyiz? Bana kurabiliriz gibi geliyor da ondan soru-yorum.

- Tabi tabi... Sonuçta, birçok sol anlayış ne kendi geçmişine, ne müca-dele ettiği toprakların tarihine önem vermeyerek adeta köksüzleşmiştir. Köksüz kalan bir ağaç gibi de her fırtınada savrulmak kaderleri oluyor.

Bu tarih tam olarak bilinmeden halkı, geniş kitleleri kavramak da müm-kün değildir aslında. Bu halk ne zaman ayaklanır, nasıl ayaklanır, bu hal-kın en duyarlı olduğu şeyler nelerdir, dahası bu halkın gelenekleri, değ-erleri nelerdir, tarih içinde nasıl bir evrim geçirmişlerdir... İşte bütün bunla-ra bir yanıla ancak tarih içinden cevap bulabiliriz. Ülke ve halk gerçeğin-den kopukluk, tabii ki tarihten de kopukluktur.

Tarihi unutan tarihten ders de çıkaramıyor.

Halklarımızın, yaşadığımız toprakların geçmişine her yönüyle vakıf olmalıyız. Tarihçi olmak değil dediğimiz. Ancak bir devrimci uğrunda her türlü bedeli göze aldığı halkını ve vatanını ne kadar iyi tanırса o kadar çok sevecek, mücadele kararlılığı o kadar artacaktır.

Unutmayalım halklar tarihleriyle, tarih bilinçleriyle geleceğe bakabilirler. Gelecekte emin olabilirler. Tarih aynı zamanda deney biriktirir. Bu deneyler önümüze çıkan engelleri aşmakta en önemli yardımcıdır bize.

- Şehitlerimize verdiğimiz önem, Şehitler Haftası ilan ettiğimiz, şimdiki kampanyamız, işte tarihe, halka, değerlerimize böyle bakışımızın ürünüdür.

Hem halkımızın, hem de özel olarak Parti-Cephe'nin tarihini bilmeden yolunu el yordamıyla bulmaya çalışan insanlara döneriz. Mahir'lerin çıkışını, Devrimci hareketimizin Devrimci Sol olarak siyasi arenada yer almasını, tasfiyeciliği alt edişini, Türkiye devriminin öncüsü olma misyonunu sahiplenmesini, karşı karşıya kaldığımız ihanetleri ve yoldaşlarımızın kahramanlıklarını bilmeliyiz. Bu ortaya çıkışta, bu misyonu yüklenmede, nasıl ideolojik olarak güçlendiğimizi, kadrolaşmamızı, silahlı savaşı sürdürmekteki ısrarımızı göreceğiz. İdeolojik sağlamlığa kavuşmamız hangi süreçler, hangi taktikler ve deneylerle pekişmiş ve yıkılmaz bir güce kavuşmuş, özgünlüklerimiz nelerdir? Bu topraklara ayağımızı nasıl sağlam basmışız? Tüm bunları öğrendiğimizde nasıl yenilmez, yok edilemez bir hareket olduğumuzu da dahi iyi anlayacağız.

Türkiye sol hareketi içinde tarihi belgelendirme, yeni kuşaklara aktarma ve tarihi öğretme konusunda en ısrarlı hareketiz. Mücadelemizin yarattığı tüm değerleri, direnişleri, hatta ihanetleri kendi kalemimizden yazılı hale getirme, belgeleme konusunda büyük emek veriyoruz. Tarihimizin önemli süreçlerini anlatan onlarca yayına sahibiz. Partimizin gösterdiği bu hassasiğе karşılık vermek zorundayız. Bu her Parti-Cephe'linin görevidir.

Egemenlerin övüneceği, savunacağı bir tarihi yoktur. Onlar, geçmiş kendi çıkarları için, sömürülerinin devamı için, saltanatları sürsün diye yazar ve belgeler. Halkların gerçek tarihinin, sömürü ve zulme başkaldıran, bu uğurda canını verenlerin bilinmesini istemezler. İşte bu yüzden, bu tarihi pratik olarak da savaşımızla biz yazıyoruz, belgesiyle, kitabıyla da biz yazıyoruz. 30 Mart-17 Nisan arası anlatacağımız, tanıtacağımız işte bu tarihtir.

Evet, dersimizi şimdilik burada bitirelim ve önümüzdeki hafta düzenleyeceğimiz anmayı konuşalım...

OKUMA PARÇASI

"Oligarşinin resmi tarih yazıcıları, Osmanlı İmparatorluğu'ndan sürekli övgü ile söz etmişlerdir. Ama salt bir övgü! İmparatorluğun 600 yıllık ömrüne bakarak, "tarihte en uzun süre yaşayan devlet" böbürlen-

mesi ve yalanı ile yüzyıllara uzanan bir geçmişten salt bu nedenle övgü ile söz etmek; Türkiye halklarını onurlandırsaydı, bununla değil ama Osmanlı'dan binlerce yıl daha fazla bir ömre sahip olan ilkel, kaba ve vahşi dönemimizle, insanlığın ilk dönemiyle daha fazla övünmemiz gerekirdi! Oysa tarih, övünmek ve milyonlarca insana tüm bilimsel ve sosyolojik gerçeklere karşın yalanın "bilimi"ni yapmak için yazılmaz! Oligarşinin şoven, ırkçı tarih yazarlarına göre Osmanlı gerçeği; fethedilen topraklar, hep kazanılan savaşlar, bir kılıç darbesiyle ordular yenen Yavuz'lar, Mehmet Çelebi'ler, Kanuni'lerden ibarettir.

Onların tarihinde; ne toprakta üreten reaya, ne ırgat, ne çoban, ne de Mimar Sinan'ın eşsiz eserlerine bedenleriyle kerpiç ve taş olanlar; ne alın teriyle, kanlarıyla yapıtların harcı olan ameleler, köylüler vardır. Ama dev kalyonları sırtında Haliç'e geçirenlerin adları yoktur! Neden? Onların tarihinde, birer yapı işçisi olan Karagöz ve Hacıvatlar, ancak inatçılıklarıyla insanları güldüren, nükteleriyle eğlendiren birer oyun kahramanlarıdır! Onların, ne ordunun en büyük karargahlarından olan Selimiye Kışlası'nın duvarlarında kuruyan kanlarından söz edilir, ne de Osmanlı cönklerinde kayıtlarına rastlanır! Çünkü onlar çalışır, eğlenir ve yapı işçilerine kendi dramlarını anlatırlar. Padişahı kızdırır ve bunun için anında katledilirler, yani halktırlar. Burjuva idealist tarihi, halkı değil tarihin yaratıcıları olarak akıl hastası, deli, şehvet düşkününü padişahları yazar. Çünkü, üretim ilişkileriyle üretici güçler arasındaki çatışmanın doğrudan yansıması olan sınıf mücadelesinin, korkunun, mülkiyetin, sömürünün, soygun ve talanın gizlenmeye ihtiyacı vardır!" (Haklıyız Kazanacağız, sayfa 207)

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ TARİH VE TARİH BİLİMİ

(Meydan Laurasse Ansiklopedisi'nden alınmıştır)

Tarih, insanlığın geçmişi, yani başlangıcından bugüne kadar olan evrimi üstünde edinilen bilgi diye tanımlanır.

İnsan her zaman, kendini sürdürmeye, aynı zamanda, bugününü dünyle doğrulamak için, nereden geldiğini, kendinden önce neler olduğunu bulmaya çalışmıştır.

İlk yazılar bize, kaynağı zamanın karanlıklarında kaybolan hikayeleri, efsane yolu ile aktarır. Bu, insanın yazıdan önce, geçmişle ilgili bilgileri nesilden nesile sözlü olarak geçirdiğini ortaya koyuyor.

İlk ve Orta Çağ, edebiyat ve tarih alanında da sönük bir dönem oldu; Bu dönemin ünlü tarihçilerinin kaleminden bile sadece azizlerin hayatını anlatan metinler vardı. Hükümdarlara övgüler yazılıyordu tarih yerine.

18. Yüzyılın sonları ile 19. Yüzyılın başlarında tarih, amacı, eğilimleri, araştırma araçları bakımından yenilendi. Romantizm, geleneklere ve milli özelliklere bağlandı. Genellikten özelliğe dönüldü. Tarih de yaşayan bir geçmişi yeniden yaratmaya, olayların havasını yeniden bulmaya çalıştı. ... Romantizmin ötesinde ırk ve çevre bakımından her milletin kendi tarihi anlatılmaya çalışıldı.

Siyasi ihtilaller, bilimsel ve teknik keşifleri izleyen iktisadi ve sosyal değişim tarihin gelişimini daha çok belirleyen unsurlar oldu. Tarih duygusunu canlandırdı: (toplumsal) sarsıntıların sebepleri, bugünkü ve yarın ki sonuçları üstüne bir takım sorular belirdi. Kendi tarih çerçevesinde sınırlanmış bir insanlık kavramı, yerini geçmişin araştırılması ile aydınlanacağı umulan bir gelecek kaygısına bıraktı.

Tarihi araştırma imkanlarının bilimsel gelişimi ve yüzyılın bilimselliği bazılarına, romantiklerin tersine, kendilerini yeni bir bilimin ortaya koyucuları olarak tanıtmaya imkanı verdi. Auguste Comte pozitivistliği ileri sürerken. **Marks tarihi materyalizmi geliştirdi.**

Tarih bilimi kavramı teknik bilim sayesinde 19. Yüzyılda iyice gelişti. Tarihin karşılaştığı büyük güçlüklerden biri de çeşitli düşünce sistemleri arasındaki uyumsuzluk ve çatışmadır. Çağımızda her alanda görülen bu çatışma, tarih gibi, toplum halinde teşkilatlanmış insanı konu alan bir dalda hiç şüphesiz daha büyük bir şiddetle ortaya çıkmaktadır.

Küçük ayrıntıları bir yana bırakırsak, denilebilir ki, asıl çatışma Marksçı tarih ile Marksçı olmayan tarih arasındadır; Her modern tarihçi ister istemez bu düşünce akımları arasında bir seçme yapmak zorundadır.

SINIF KİTAPLIĞI :

- ⇒ Türk Halk Hareketleri ve Devrimleri - Çetin Yetkin
- ⇒ Azgelişmişlik Sürecinde Türkiye - Stefanos Yerasimos
- ⇒ Tarihte Bireyin Rolü - Plehanov
- ⇒ Ben De Halimce Bedreddinem - Radi Fiş (belgesel- roman)
- ⇒ Azap Ortakları - Erol Toy (Roman)
- ⇒ Kuzgunlar ve Leşler - Erol Toy (Roman)

Tarih ve Tarih Bilinci

Çalışmalarımız bu günlerde iyice yoğunlaştı. Bir yandan şehitlerimizle ilgili kampanya çalışmasını ve halk meclisinin örgütlenmesi işini yürütüyoruz. Bu yolda da iyice mesafe aldık. Diğer yandan "Işık söndürme" eylemine tekrar başladık. Öte yandan da 1 Mayıs yaklaşmaya başladı, onun çalışmalarını da bir an önce başlamamız gerekiyor. Çalışma gruplarımızı, komitelerimizi biran önce hayata geçirmek zorundayız. Baştan bu kadar işi nasıl yapacağız, nasıl altından kalkacağız diye kaygılıydım ama programlı, disiplinli çalışınca o kadar da zor olmadığı görülüyor. Epeyce yoruluyor, uykusuz kalıyoruz ama hepsine değiyor. Halkın gösterdiği ilgi, çalışmalara katılımı, hatta sıcak bir gülümseme bile tüm yorgunluğumuzu unutturuyor. Okuma işini ise aksatmamak için sabahları daha erken kalkıyorum. İşe gitmeden önce hiç değilse yarım saat, 45 dakika okuyorum. Bu hafta toplandığımızda ben okuduğum kitaptan girdim konuya. Geçen hafta Sınıf Kitaplığı'nda adı geçen kitaplardan Azap Ortakları'na başlamıştım. Daha doğrusu başladım ve pek de bırakamadım, hemen hemen sona geldim. Bu çok hoşuma gittiği için hemen Erol Toy'un diğer kitabını, Kuzgunlar ve Leşler'i aramaya başladım ama onu bulamadım. Gerçekten de, adamlar ta o zaman resmen sanki sosyalist bir toplum kurmaya çalışmışlar ama Osmanlı bırakmamış. Aslında ben Tavır'da çıkan Şeyh Bedreddin'le ilgili yazıları da okumuştum ama esas şimdi işin boyutunu gördüm diyebilirim... Ben çalışmaya başlamadan "sohbet" bölümümüzde bunları anlatırken, Selim Abi de söze aynı şeylerden başladı.

- Madem konu açıldı, çalışmaya başlamadan önce kitaplar üzerine de hafta içinde aramızda geçen konuşmalardan hareketle birkaç şey söyleyeyim. Azap Ortakları biraz önce Uğur'un da dediği gibi Şeyh Bedreddin hareketini anlatan bir roman. Kuzgunlar ve Leşler ise, aşağı yukarı aynı tarzda Türkmen ayaklanmalarını, Suhte ayaklanmalarını anlatıyor. Her ikisinde de halk hareketleriyle birlikte Osmanlı İmparatorluğu'nun egemen sınıflar cephesi de yer yer anlatılmış.

Tabii bunlar biraz roman, biraz belgesel. Bu yüzden belli ölçülerde idealize etme, hatta abartma, mevcut herhangi bir şeyi daha edebi bir ifade tarzı içinde mükemmele yakınlaştırma falan vardır. Böyle bir ihtiyat payı koyarak okumak lazım. Ama sonuçta bize tarihimizin o dönemlerini, Anadolu halkının nasıl savaştığını, zulmedenlere nasıl başkaldırdığını, nasıl farklı bir toplum kurmaya çalıştığını anlatır. Bize lazım olan da bu. Öte tarafını romancılar değerlendirsın.

Bizim açımızdan, siyasal açıdan önemli olan bu tarihi asgari de olsa bilmektir. Tarihimize, ne uzak tarihe, ne yakın tarihimize yabancılaşmamaktır. Çünkü tarihe sahip çıkma bilinci, **ülke ve halk gerçeğini kavramanın** olmazsa olmaz koşuludur. THKP-C'yi tüm soldan farklılaştıran, o çizgide yürüyen Cephe'nin halk ve ülke gerçeğini kavramasını sağlayan temel hal-

kalardan biri budur.

Tarihe bu çerçevede bakılmadığında, halkımızın hangi temelde direndiği, hangi değerleriyle savaştığı, nasıl yendiği, nasıl yenildiği anlaşılamaz. Tarihimizde neyin ilerici, neyin gerici olduğu da kavranamaz. Tekrar söyleyelim, THKP-C'nin farkı işte tam bu noktadadır gerçekten. Açık bir tarih kavrayışına ulaşmaları bu noktada mümkün olmuştur. THKP-C, tarihi bu kavrayışıyla Bedreddinleri de, Kemalizm'i de, TKP'yi de yerli yerine oturtmuştur.

- Şöyle bir şey var, dedi Sinan. Mesela bugün bazılarının TÜSİAD'a, emperyalizmin işbirlikçisi tekellere ilerici bir rol biçerken, emperyalizme karşı bir ulusal kurtuluş savaşına önderlik etmiş Kemalizm'de ilerici bir yan bulamayanların tarihe bakışını düşünün. Böyle bir şey mümkün olabilir mi? Tabii Mahir'ler, o kurtuluş savaşının, dolayısıyla Kemalizmin ilerici yanına, halkçı yanına sahip çıkmışlardır. Mahir'ler aynı şekilde TKP'nin de, Türkiye sosyalist hareketinin de o güne kadarki olumlu değerlerine de sahip çıkmışlardır. Hiç bir zaman ne Kemalizm'e, ne de TKP'li eski tüfeklere teslim de olmamış, onların gücü ve otoritesi karşısında boyun da eğmemişlerdir. Mahir'ler, geçmiş konusunda aynı zamanda araştırmacı, inceleyici, sorgulayıcıdır; onlarda esas olan tarihin diri yanına, yaşayan, ihtilalci yanına sahip çıkmaktır. Mahir'in "Okuma Parçası"nda da göreceğiniz ifadesiyle, **halkların kurtuluş savaşını kim sürdürüyorsa, kim ihtilalciliği temsil ediyorsa, tarihi mirasın sahibi, sürdürücüsü, temsilcisi de odur.** İşte tarihe sahip çıkışımız, THKP-C'nin mirasçısı, temsilcisiyiz deyişimiz de bu temeldedir.

- Şimdi isterseniz yine biraz geriye dönüp Anadolu tarihine bakalım. Dedik ki Anadolu tarihi gizlenmiştir bizden. Daha doğrusu Anadolu'nun halk tarihi gizlenmiştir. Gerçekten de başta konuştuğumuz türden romanlar olsun, bu konuda inceleme araştırma olsun hemen hemen yok denecek kadar azdır. Bu sonuç aynı zamanda Türkiye'deki demokrat aydın kesimin tarihe ne kadar uzak durduğunu, tarihimiz karşısında adeta reddiyeci bir tutum takındığının da bir göstergesidir. Bakın şimdi Ömer konuya hazırlanırken, halk ayaklanmalarının bir listesini çıkarmış. Şimdi, hani dedik Anadolu'nun tarihinde bir sürü isyan var, onu çok kısaca da olsa somutlamak için bu listeyi sadece başlıklarıyla biraz hızla okuyalım. Sonra isteyen arkadaş bu notları yine alır, bakar.

Selçuklu'dan Osmanlı'ya

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Ayaklanmalar

1240- Babailer Ayaklanması

1413- Şeyh Bedreddin Ayaklanması

1511- Şah Kulu Ayaklanması

1512- Nur Ali Halife Ayaklanması

1518- Bozuklu Celal Ayaklanması

1525- Baba Zünnun Ayaklanması

- 1526- Domuz Oğlan ve Yenicebey Ayaklanması
- 1527- Kalender Şah Ayaklanması
- 1527- Veli Halife Ayaklanması
- 1530- Şeyh Seydi Ayaklanması
- 1598- Karayazıcı Abdülhalim Ayaklanması
- 1600- Deli Hasan Ayaklanması
- 1605- Tavi Ahmed Ayaklanması
- 1606- Kalenderoğlu Mehmet Ayaklanması
- 1607- Yusuf Paşa Ayaklanması
- 1607- Canbuladoğlu Ayaklanması
- 1625-27- Abaza Mehmed Paşa Ayaklanması
- 1625- Cennetoğlu Ayaklanması
- 1632- İlyas Paşa Ayaklanması
- 1647- Kara Haydaroğlu Ayaklanması
- 1646- Katırcıoğlu Ayaklanması
- 1647- Vardar Ali Paşa Ayaklanması
- 1649- Gürcü Abdünnebi Ayaklanması
- 1659- Abaza Hasan Paşa Ayaklanması
- 1730- Patrona Halil Ayaklanması
- 1750- Şer Himmet Ayaklanması
- 1807- Kabakçı Mustafa Ayaklanması
- 1816- Tuzcuoğlu Memiş Ayaklanması
- 1826- Atçalı Kel Mehmet
- 1827- Ravanduz Ayaklanması
- 1838- Bedirhan Bey Ayaklanması
- 1855- Yezdan İzzettin Şer Ayaklanması
- 1880- Şeyh Ubeydullah Ayaklanması
- 1921- Koçgiri Ayaklanması
- 1925- Şeyh Sait Ayaklanması
- 1926-30- Ağrı Ayaklanması
- 1926- Koçuşığı Ayaklanması
- 1927- Mutki Ayaklanması
- 1930- Zeylan Ayaklanması
- 1938- Dersim Ayaklanması

İşte bakın, tarihi, tarihimizi görüyor musunuz? Ayaklanmalarla dolu. Üstelik bunlar öyle anlık da değil. Kimi 5 yıl, on yıl süren ayaklanmalar. Yenmiş, yenilmişler. Ama hep bir mücadele olmuş. Bunların küçük bir kısmı resmi tarih kitaplarında da vardır. Ama orada bunlardan hep eşkiya ayaklanmaları, devleti bölmek isteyenler, bugün de olduğu gibi dış güçlerin kışkırtmasına kapılan münafıklar, devlet düşmanları vs. diye söz edilir. Ayaklanmaların gerçek nedenleri gizlenir. Bu ayaklanmalar üzerine bazı

bilgileri de ekleyelim istersen Ömer.

- Ayaklanmaların gündeme geldiği bölgeler, ayaklanmaların çeşitli zamanlarda Anadolu'nun hemen her yöresinde yaşandığını ortaya koyuyor. Mesela ilk başta saydığımız Babailer ayaklanması, Baba İshak'ın önderliğinde **Amasya, Kırşehir, Sivas, Adıyaman ve Malatya** yöresinde meydana gelmiş. Bedreddin ayaklanması ise **Aydın, Manisa** yörelerinde başlayıp Rumeli'ye, yani şimdiki Trakya'ya kadar uzanmış. Yenicebey Ayaklanması **Tarsus ve Adana** civarlarında. Taval Ahmed ayaklanması **Karaman, Seydişehir, Harput** yöresinde etkili olmuş. Tuzcuoğlu Memuş ayaklanması ise **Trabzon, Gümüşhane** dolaylarında... Kimisi **Dersim, Sivas, Erzurum** civarında... Yani Anadolu'nun her karışı isyanın hamuruyla yoğrulmuş.

Ayaklanmaların kimisi doğrudan halk ayaklanması. Önderleri de halkın içinden. Kimilerinde ise Osmanlı bürokrasisi önderlik etmiş. Kimi düzene, merkezi otoriteye doğrudan karşı çıkarken, kimi ayaklanmada halkın tepki ve talepleriyle, egemenlerin iç kavgaları da işin içinde. Dikkati çeken diğer yanlardan biri de 1830'lu yıllara kadar olan ayaklanmaların daha çok Türk halkı tarafından gerçekleştirilmesi, sonraki ayaklanmalarda ise ağırlıklı olarak Kürt halkının ayaklanmalarının öne çıkmış olmasıdır.

- Ömer, niye böyle olmuş acaba, o konuda bir şey söyleyebilir miyiz?

- Anadolu halkı neredeyse bin yıla yakın süre boyunca Selçuklulara, ve Osmanlılara karşı direnmıştır. Selçuklu ve Osmanlı devleti ise halka tümüyle yabancılaşmış devletlerdir. Osmanlı bir "Türk devleti" olarak anılır hep, ama aslında Osmanlı'da Türkler hep aşağılanan bir kesimdir. Osmanlı'da halkın ayaklanmasını bastıranlar da hep halka yabancı güçlerdir. Bunlar bazen *"Ücretli Frank askeri, bazen yeniçeri, bazen Sırp, bazen devşirme paşalardır."* Bu ayaklanmalardan hangisinin öyküsünü okursanız okuyun, hepsinin sonunda Osmanlı güçlerinin ayaklanmacıları çoluk çocuk kılıçtan geçirdiğini görürsünüz. Yüzyıllar boyunca kırıla kırıla Anadolu halkı adeta Osmanlı'ya karşı açıktan karşı çıkamaz hale gelmiştir. Bundan sonrasına ilişkin tarihçi Çetin Yetkin'in sözleri ilginçtir; *"Fakat yenilgi boyunca eğme, Osmanlı'yı benimseme olarak kabullenilmemiştir. Bu kez Anadolu halkı Osmanlı ile ilişkilerini en alt düzeye indirmiş... kendi içine kapanık bir yaşam sürmeye başlamıştır... Anadolu'da görülen yoksul, bezgin, ürkek ve çoğu zaman bencil köylü, işte bu soylu savaşçıların çocukları ve savaş kırımından sağ kalabilenlerdir..."*

- Şeyh Bedreddin ayaklanmasında öyle güzel yanlar vardır ki, mesela Osmanlı zulmü altında ezilen Türk'ü, Rum'u birlikte ayaklanmıştır. Mesela Anadolu'nun artık erimekte olan bir geleneği olarak söz ettiğimiz "imece" orada adeta doruğuna ulaşmıştır. Kararlar ortaklaşa alınır, o günün toplumsal konuları içinde Şeyh'i de, müridi de, ırgatı da herkes bir araya gelir, tartışır... Bakın Halk Meclisi'nin tarihi köklerini, bir örneğini görürsünüz orada... Belki biraz da romancının katkısıyla, ama hele öyle bir üslup vardır ki, halkın birbirine karşı öyle bir hitap edişi vardır ki, sevgi, saygı, dürüstlük, o üslubun içinde parlamaktadır adeta.

Hem Bedreddin'in kurduğu düzenin bir göstergesi olan Ortaklar'ın tarihi yerini, anlayışını, hem o üslup güzelliği açısından bir kısa paragraf aktarabiliriz burada.

Artık osmanlı saldırmakta, Bedreddin ayaklanması son dönemini yaşamaktadır. Bedreddin'in en başta gelen yardımcılarında Börklüce Mustafa, Osmanlı'nın güçleri tarafından kuşatıldıkları Karaburun'da, kendisinin savaşçılarla kalıp savaşacağını belirtip kitleden geri dönmelerini ister. Aldığı cevap şöyledir:

"Biz ki, insan olmanın onurunu paylaştık sizinle. Biz ki, yaşamının anlamını yudumladık bunca yıldır. Tam yerleşemedik belli. Tam oturtamadık düzenimizi. Ama yine de, kişi emeğinin değerini, özgürlüğün anlamını, kardeşliğin temelini, barışın niteliğini gördük, sevdik, inandık... Bunları yitirdikten öte, ölümün sözü mü olur? Siz nice bir öndersiniz ki, bize bunların tümünü öğrettikten sonra, varın tutsak yaşayın diyorsunuz? Kuşca can bunca değerli olsaydı, burada ne işimiz vardı? Elbet biz de sizinle kalıyoruz. Ve dahi, ya yeniyoruz, ya da ölüyoruz..." Bu sözler bize yabancı değil, değil mi Sinan?

- Bu yanına ilişkin bir şey ekleyim. Şehitleri Anma Günlerimiz açısından da önemli. Bir yanıyla Şeyh Bedreddin'ler, Börklüce Mustafa'lar, yine Bedreddin'in komutanlarından biri olan Torlak Kemal, hepimizin daha yakın tanıdığı, ya da en azından daha çok duyduğu Pir Sultan, aslında halkımızın özgürlük, adalet savaşının aynı zamanda ilk, önder şehitleridir. Ölümeleri de kahramancadır gerçekten. Mesela bir Bedreddin'e Padişah huzuruna çıkarılıp yaptıklarının yanlış olduğunu kabul etmesi karşılığında affedileceği söylenir. Yani egemenler pişmanlık yasalarını daha o zamanlardan uygulamaktadırlar. Ama Bedreddin reddeder. Darağacında da kahramancadır. Yani Bedreddin'den Deniz'lere gelir bu gelenek. Börklüce halkın önünde yapılan vahşi işkenceler altında bile aman dilemez düşmandan. Torlak Kemal, kuşatılmışken teslim olmayı reddedip yalınkılıç çatışmaya devam eder. Pir Sultan'a içinde "Şaha gidelim" sözleri geçmeyen bir türkü okuması karşılığında affedileceği teklif edilir. Bir nevi pişmanlık türküsüdür ona da önerilen. Reddeder. Pir Sultan'ın **"dönem dönsün, ben dönmezem yolundan"** deyişiyle, Mahir'lerin **"Biz buraya dönmeye değil, ölmeye geldik"** deyişleri, İbrahim Yalçın Arkan'ların, Sabo'ların, Sibel'lerin **"Devrimci Sol'cular teslim olmaz"** deyişleri hep aynı özü taşıyor mu? Tarihimiz, halkımızın direnme geleneği, işte bu aynılıktadır... Evet, Ömer, benim ekleyeceğim bu, sen yine devam et.

- Bedreddin ayaklanmasının bir güzel yanı daha var. Fatma Abla, Serpil, bu yanı özellikle sizi daha fazla ilgilendiriyor: Bugünkü durum ortadayken yüzyıllar önce toplumda kadının yerinin ne olduğunu tahmin edebiliriz tabii. İşte Bedreddin ayaklanması kadınların bu talihini de değiştiriyor. Daha doğrusu önlerinin açılmasıyla kadınlar kendi taliplerini değiştiriyorlar. **"Hakikat savaşçıları"**nın eşleri, bacıları kendi aralarında bir toplantı yaparak tüm cephe geri işlerini üzerlerine almaya, ve bununla yetinmeyip

eli silah tutanların da erkek yoldaşlarıyla birlikte savaşmasını karar altına almışlar ve adeta zorla bu kararı herkese kabul ettirmişlerdir. **"Hakikat Bacıları"** kılıç kuşanıp, **"Bacılar Başı"** adıyla kendi komutanlık kurumlarını da yaratıp **"Hakikat erleri"**yle omuz omuza büyük kahramanlıklar göstermişlerdir.

(Evet bu tarih her ne kadar yüzyıllarla ifade ediliyorsa da bize, bugüne o kadar uzak değil aslında. Kongre raporunda THKP-C'ye ilişkin şöyle deniyor: **"THKP-C, tarih bilinci olmadan tarihte ilerici, devrimci öğelere sahip çıkmadan, devrimci bir hareketin, bir halk hareketinin yükselmeyeceğini ifade eder. Bu nedenledir ki, THKP-C, ülkemiz tarihinde emperyalizme ve burjuvaziye, despotik yönetimlere karşı tavır almış, halkçı karakterde kuruluşlara, hatta tek tek kişilere sahip çıkmıştır."** İşin özü budur.

THKP-C Anadolu ihtilalini yeniden başlatmıştır. Hem de tarihimizdeki o bölünmüşlüğü, ayaklanmaların ayrı ayrı kanallardan akışını tersine çevirerek. Amasya'lı Mahir, Dersim'li Cevahir ve Nevşehir'li Ulaş'ın önderliğinde Türk ve Kürt halkının ortak ihtilalidir yeniden başlayan.

Tabii yüzyıllar öncesinden söz ederken bir tarihçi gibi bilemeyiz bunları, ama bu tarihten çıkaracağımız tarih bilinci, bizim bugünkü bakış açımızı, daha bir kaç yıl önceki direnişlere, eylemlere, halk hareketlerine nasıl yaklaşacağımızı, onları nasıl ele alacağımızı da belirler.

Solun tarihe yaklaşımı reddiyecidir. Anadolu devrimine de, devrimin 70'lerdeki yeniden gelişimine karşı da inkarcıdır sol. 70'de Anadolu ihtilalinin yeniden başlayışını da o herhangi bir eyleme ve eylemcilerin kahramanlığına indirgemıştır.

Solun yaklaşımıyla yukarıda sözünü ettiğimiz aydın yaklaşımı birbirine esasta çok benzerdir. Devrimci, sol grupların çoğunun tarih anlayışı, yaklaşımı bu aydınlardan etkilenmiş, onlara göre biçimlenmiştir. Mesela bir dergiyi açıp **"Eskiçağ Yunanistan İnsanında Trajedi Duygusu"** başlığıyla bir "inceleme" yazısı görebilirsiniz. Ama aynı aydın bizim insanımızı aynı yoğunlukla incelemez. Bilmem hangi Yunan düşünürünün 500. Yıldönümü üzerine dergilerde incelemeler çıkar, ama aynı şey tarihimizdeki halk kişilikleri için fazlaca sözkonusu değildir. Bizde solda da boyuna başka ülke devrimlerinden alıntılar görürsünüz, ama Anadolu ihtilali yoktur pek. Bu anlamda Kurtuluş savaşı da yeterince yoktur örnek verilen olaylar içinde. Daha ilginç, bakın herhangi bir konuyu anlatırken, hemen hiçbirimizin pek de bilmediği mitolojiden kişiler, olaylar, deyişler örnek verilir. Ama literatürümüzde Anadolu'dan böyle kişilikler, olaylar yoktur. Oysa Anadolu tarihi bu açıdan da öyle zengindir ki. Her olayın öyküsü, fıkrası vardır mesela. Geçen derste söz etmiştik, burjuvazi bu tarihi bizden çalmak için elinden geleni yapıyor, yazarını, araştırmacısını Osmanlı halkının değil de yalnızca Saray'ın yaşamını araştırmaya yönlendiriyor. Ve biz o bilgiden yoksun kalıyoruz. Halkın üslubuyla, aydının, devrimcinin üslubu neden birbirinden farklılaşmış? Bunun cevabı da tarihimizden, halk kültür ve değerlerimizden kopmuş olmaktadır.

- Şöyle iki başlık altında toparlayabiliriz konuyu, dedi Selim abi. Birincisi, Tarihsizlik kötü. Ve tarih dediğiniz parça parça binlerce, onbinlerce bilginin bir araya gelmesiyle oluşuyor aynı zamanda. Yaşanılanlar, kendinden sonraki yıllara bunlar aracılığıyla kalıyorlar. Mesela Şeyh Bedreddin ayaklanması, bunca ayrıntılı, ayaklanmaya katılan bir papazın günlükleri sayesinde ulaşmış bugüne. Düşünün, şehitlerimiz, işte onlar da tarihimizin bir parçası. Ve hala onlara ilişkin eksik bilgilerimiz var, onların yaşamları, mücadeleleri anıları bunlar aynı zamanda tarihin belgeleri. Yazılmayınca, bilenler, tanıyanlar yazıp aktarmadıkça işte tarih kayboluyor böyle. Falan yerde yapılmış ama örneğin dergiye yansımamış bir eylem. İşte o da tarihten eksiliyor. Bunlar ayrıntı denilecektir. Belki bir yerde öyledir, ama tarih, asıl görkemini ayrıntıları dokuyarak ortaya çıkarır. Tarihimizi ayrıntılarına kadar çok iyi kavramalıyız ki, o bilinçle sağa sola sapmadan, onun zengin deney ve tecrübeleriyle, yol göstericiliğiyle iktidara yürüyebilelim.

İkinci olarak, kendi mücadele tarihimizin yanında genel olarak halkımızın tarihini öğrenmeliyiz. Halkın tarihini öğrenmek demek onun kültürünü, geleneklerini, göreneklerini de öğrenmek, hangi olay karşısında nasıl bir tepki gösterebileceğini, ilişkilerimizde, örgütlenme çalışmalarımızda nelere dikkat etmemiz gerektiğini de öğrenmek demektir. Halkın ilerici yanlarını, gerici yanlarını daha yakından kavramak demektir. Yani kısaca halkımızı geçmişle birlikte daha yakından tanımak demektir. Bu ise hiç kuşkusuz mücadelemizde, halkı örgütlenmesinde ve iktidara karşı mücadeleye sevk etmemizde bize yol gösterecektir. Bu anlamda dün bile tarihtir ve ders çıkarmak ve hep öyle ilerlemek durumundayız. Tarih bilinci öğrenmektir, ders çıkarmaktır. Geçmiş aşmak, ve aynı zamanda gerekli, olumlu yanlarıyla yaşatmaktır. Biz bunu başarabildiğimiz için geliyoruz. Konuyu Kongre raporundan bir bölümle bitirelim -ve ondan sonra da bu hafta düzenlediğimiz anmanın değerlendirmesine geçelim- .

"Biz tarihi yaratırken, savaşmayı, örgütlenmeyi, öğrendik. İç ve dış düşmanlarımızı daha iyi tanıdık. Düşmandan hemen her şeyin emek verilerek, özveriyle, zorla koparıp alınması gerektiğini öğrendik. Bu tarih yaşanmadan, bu öğrenme süreci tamamlanmadan, mücadelenin birçok alanında sınavdan geçmeden, bu kongre gerçekleştiremezdi. Tarihimiz bir çok boyutuyla, üzerinde durulması ve incelenmesi gereken zenginliğe sahiptir. Bu tarih, belki de hiçbir devrimde görülmeyen, hiçbir teorik kalıba sığdırılamayacak özgünlüklere sahiptir. Bu özgünlükleri, tarihi gelişim içerisinde irdelemek, dersler çıkarmak görevlerimiz arasındadır."

OKUMA PARÇASI

"Türkiye'deki Marksist hareket şerefli bir mücadele tarihine sahiptir. CHP ve DP döneminin zorbalık yıllarında, siyasi irticanın en azgın ol-

duğu yıllarda, Türkiyeli proleter devrimciler yiğitçe ve mertçe mücadele vermişlerdir. Türkiye proleter devrimci hareket içinde siyasi irticaya karşı baş eğmez bir mücadele içinde olan arkadaşlarımız biz genç proleter devrimciler için örnek olmuşlar ve büyük değer taşımışlardır. Ama bu geçmişteki mücadelenin hatalarını eleştirmeyeceğiz anlamına gelmez. Bugün ve yarın için doğru olan politika dünün eleştirisinden çıkar.

Biz Türkiye'deki Marksist hareketin tarihine sonuna kadar saygılıyız. Ve onun bir devamı olarak kendimizi görmekteyiz.

Biz sadece "ben tarihim, bana karşı olan tarihe karşıdır" görüşüne karşı çıkıyoruz. Ve bu görüşün sahibi ile bağlarımızı koparıyoruz; tarihle değil.

Sosyalist harekette elbette geçmişte mücadeleleri olanlara saygı beslenir ve onlara öncelik tanınır. Sosyalist harekette elbette ki bir hiyerarşi vardır. Ama nasıl hiyerarşi? Doğru görüşlerin sözcülüğünü yaptığın sürece kitle seni tanır; yanlış görüşlerinde ısrar edersen artık hiyerarşi falan ortada kalmaz.

Ayrıca bir kişi kalkıyor ben devrimci hareketin tarihiyim diye ortaya çıkıyor, bu dünyanın neresinde görülmüştür.

Bu, ülkemizdeki devrimci hareketin tarihinin zayıf ve cılız olduğunu söylemek olmuyor mu?

Geçmişin mirasçısı, geçmişteki kararlı ve uzlaşmaz mücadelelerin mirasçısı olmak isteyen kimse, bugün doğru devrimci çizgide, proleteryanın devrimci bayrağını yükseklerde tutmak zorundadır.

Bu bayrağı her kim yükseklerde tutuyorsa, her kim devrimci hareketin oportünizmin oklarına hedef olmasına sebebiyet vererek, hareketi zayıf ve cılız düşürüyorsa, o kişi, mazideki durumu ne olursa olsun, geçmişin temsilcisiyim diye ortaya çıkamaz.

Bugün kim Leninizmin yüce bayrağını, hem teoride, hem sosyal pratikte emperyalizmin ve oportünizmin saldırılarını göğüsleyerek yükseklerde tutuyorsa, Türkiye'deki Marksist hareketin tarihi zincirinin haldeki halkası olur; devamı olur!"

(Mahir ÇAYAN, Türkiye Halk Kurtuluş Parti-Cephesi Dava Dosyası - Yazılı Belgeler, s. 228-229)

İşçi Sınıfı ve İdeolojisi - 1

Çalışmalarımızın yoğunluğunu artık 1 Mayıs'a hazırlığa ayırıyoruz. Akşam yürüyüşlerine katılımı artırmak için daha çok çaba harcarken bir yandan da 1 Mayıs'ın propagandasını öne çıkarıyoruz. Hedeflerimizden biri yürüyüşlerde yer alan herkesi 1 Mayıs alanlarına da taşımak. Ama tabii bu yetersiz, ne sadece herkesin kendini getirmesiyle ne de mevcut ilişkilerle yetinilemez. Bu sene ki 1 Mayıs'a katılım geçen senekinden kat kat fazla olmalı. Tanıdığımız, konuştuğumuz herkese bunun gerekliliğini anlatmaya çalışıyoruz. Bugüne kadar hemen her sene gücümüzü ikiye katlayarak katılmışız. Bu sene de öyle olmalı, hatta daha fazlası... Bunun yolu da "ışık söndürme" eyleminde aktif olarak yer almasa bile düzene, devlete, zulüm ve işkenceye, haksızlıklara karşı olan, düzenden memnun olmayan hemen herkesi alanlara taşıyacak bir perspektifle hareket etmemizden geçiyor. Bir kere kendi bölgemizden çoluk çocuk, genç ihtiyar, kadın erkek herkesi o gün toplayıp alana götürmeliyiz. Mahalleyi tümüyle boşaltmalıyız. Aynı şekilde işçiler, memurlar, gençlik de çalıştı mı, işyerlerini, okulları boşaltıp alanlara taşıyacak perspektifle hareket etti mi geçen yılı ikiye üçe katlamak hiç de o kadar zor değil.

Bunun sırf çağrıyla, propaganda yapmakla sağlanamayacağını biliyoruz. Güçlü bir propaganda çalışması yanında halkı 1 Mayıs alanlarına taşıyacağımız organizasyonu da hızla oluşturmak durumundayız. Bunun çalışmalarına geçen haftadan başlamıştık. Her gün daha da geliştiriyoruz. Başkalarını da alanlara getirmek konusunda herkese görev veriyoruz. Örneğin, halk sınıfında yer alan herkes öğrenci olanlar okullarında, çalışanlar işyerlerinde de çalışma yürütüyor. Bu anlayışı mahallede görevlendirdiğimiz herkese, kurduğumuz komitelere de aktarıyoruz. Yani çalışmamızı sadece bulunduğumuz alanla da sınırlı tutmuyoruz. Eş, dost, akraba, tanıdık uzak yakın herkese ulaşmayı hedefliyoruz. Bayramı da bu amaçla ev ev dolaşarak, toplantılar yaparak değerlendireceğiz. Bu arada pankartlarımızı, dövizlerimizi, ulaşım araçlarımızı da bir yandan hazırlamaya başladık. Önceden hazır olmalı ki son birkaç gün bunlarla uğraşmayalım.

Eğitim çalışmamız aksamaması diye bir ya da birkaç kez hafta içinde de toplanıyoruz. Onun dışında da zaten her gün haberleşiyoruz. Akşamları yürüyüş öncesi ve sonrasında da görüşüyoruz.

Bu hafta dersimizde işçi sınıfı, işçi sınıfı ideolojisi, "işçilik" nedir? gibi konuları işleyeceğiz. Tabi bunlar öyle birkaç derste bitecek konular değil, onun için sadece bazı noktaları üzerinde duracağız. Bu hafta bitiremezsek haftaya devam edeceğiz.

-Önce işçi arkadaşlarımız başlasın isterseniz konuya, evet Serpil sen söyle bakalım kimdir, nedir şu işçiler? diye sorarak Selim abi dersi başlattı.

-Ben, kısaca şöyle tarif edebilirim: Yaşamını sürdürebilmek için işgücünü patronlara satmak zorunda kalan insanlar. Yani çalışarak geçinen, ge-

çinmek için elinde başka olanağı olmayanlar. Şimdi ben, buradaki çalışan arkadaşlarımız ya da ailemizin diğer fertleri çalışmasa aç kalırız, kiramızı ödeyemeyiz, sokağa atılırız. Ne bağımız var ne bahçemiz. Çalışmadan geçimimizi sağlayacak bir miras ya da servetimiz de yok. Yani patronlara işçi olarak çalışmaya mahkumuz.

-Genel olarak doğru. Biraz daha baştan alalım isterseniz. Bu işçiler, dolayısıyla işçi sınıfı nasıl ortaya çıkmış? Yalnız bildiğiniz gibi biz bu derslerimizde seçtiğimiz konuların uzun uzun ayrıntılarına girmiyoruz o farklı bir eğitim çalışmamızın konusu, daha çok genel bilgiler ve pratiğimize yol gösterecek noktalar üzerinde duruyoruz. O yüzden tartışırken çok detaylara girip boğulmayalım. Evet, nasıl çıkmış bu işçi sınıfı ortaya dedik, sen devam et istersen Selma.

-Şimdi işçi sınıfı nasıl ortaya çıktı derken, öncelikle burjuvazinin nasıl ortaya çıktığını kısaca belirtmek gerekir sanıyorum. Çünkü işçi sınıfından önce burjuvazi çıkıyor ortaya. Daha önceki derslerimizde de konuşulmuştu, ilk sınıflı toplumlar kölecilikle başlıyor. Küçük bir azınlık olan köle sahiplerinin köleleri sömürmesine dayanan bu toplum yüzyıllar boyunca sürüyor. Tabii o dönem kölelerin üretimi daha sonraki toplumlara göre çok daha fazla insan gücüne, el emeğine dayanıyor. Kullanılan üretim araçları çok ilkel ve basit. Bu dönemde kölelerin yaşam hakkı dahil hemen hiçbir hakkı yok. Köle sahibi tarafından istendiği kadar çalıştırılır, alınıp satılır ve sahibi tarafından her türlü cezaya çarptırılabilir hatta öldürülürdü. İlk devlet biçimi de bu zamanda ortaya çıkar. Ancak zamanla yavaş yavaş da olsa üretim araçlarındaki gelişme ve köle isyanlarıyla ortaya çıkan sınıf savaşları kölece toplumun yerini feodal toplumun almasına yol açar.

Bu defa köle sahiplerinin yerini feodal beyler, kölelerin yerini de Avrupa'da serf diye adlandırılan köylüler alır. Tabii köleci devletin yerini de feodal devlet biçimi. Feodal toplumda da tüm mülkiyet hakkı feodal beylere aittir. Kimdir onlar? Mesela krallık yani devlettir, lordlar, senyörlerdir, derebeyleridir ya da Osmanlı'da olduğu gibi padişahlardır. Dünyanın değişik bölgelerinde toprak mülkiyetinin biçimi ve devletin örgütlenişi farklılıklar gösterse de ortak noktası bir yanda toprak mülkiyetine sahip azınlık bir feodal sınıfın olması, diğer tarafta da toprak mülkiyetine sahip olmadıkları için bu feodal beylerin topraklarında karın tokluğuna çalışmak zorunda kalan köylülerin olmasıdır. Bu toprak sahipleri köylülerin yarattığı artı ürüne el koyarlar, bunlarla hem çalışmadan rahat bir yaşam sürerler, hem de düzenlerini, kendilerini korumak için yanlarında bulundurdıkları askerlerini, korumalarını, uşaklarını, cariyelerini beslerler. Köylüler köleci toplumdaki kölelere göre biraz daha özgürdür. En azından köleler gibi istenildiği an öldürülebilecek, satılabilecek durumda değildirler. Ancak, toprağa sahip olmadıklarından yaşamak için toprak sahiplerinin istediği şartlarda, koşullarda çalışmak zorunda kalırlar. Ağır çalışma koşulları, açlık, yoksulluk, sefalet, hastalıklar onların yaşamlarını da çekilmez hale getirir ve büyük köylü savaşları, köylü isyanları ortaya çıkar. Bu isyanların, savaşların sonunda giderek kısmen de olsa belli haklar da elde ederler. Ancak yine de toprağa

bağımlı durumdadırlar ve yönetimde de hiçbir hakları yoktur.

13. Yüzyılın sonlarına doğru feodal düzenin içinde ilk burjuva sınıfı oluşmaya başlar. İlk burjuvalar köylülerin üretimde kullandıkları aletleri yapan, feodal beylerin çeşitli ihtiyaçlarını karşılayan zanaatkarlardır. Başlangıçta tek başlarına ya da aile üretimi yapan bu zanaatkarlar yarattıkları artık ürünleri satıp giderek ticaretle zenginleşmeye başlarlar. Tabii daha sonra da daha çok kazanmak için yollarında başkalarını yani işçi çalıştırmaya başlarlar. İşçi sınıfı da böyle doğmaya başlar. Bu ilk burjuvalar işyerlerini daha da büyüttükçe, daha çok işçi çalıştırmaya başladıkça üretim de hızla artmaya başlar. Bu kapitalist üretim ilişkilerinin de ortaya çıkıp hızla yaygınlaşmasına yol açar. Üretici güçler, yani üretim araçları, bunları kullanan insanlar, üretim bilgisi, deneyi, tecrübesi ve üretim teknolojisi önceki toplumlara göre çok daha devasa adımlarla gelişmeye başlar.

-Peki, işçi sınıfı ideolojisi yani sosyalist düşünce nasıl ortaya çıkmış? diye sordu Fatma abla.

-Onu da başkası anlatsın, diyerek söze girdi Selim abi. Sinan sen anlat istersen.

-İdeoloji bir üst yapı kurumudur, belli bir alt yapıya yani üretim biçimine, ilişkilerine göre şekillenir. Örneğin, demin Selma burjuvazinin nasıl ortaya çıktığını anlattı. Burjuvazinin ortaya çıkması elbette yeni bir üretim ilişkisinin ortaya çıkmasıyla birlikte oluyor. İşte bu yeni üretim ilişkileriyle birlikte gelişen burjuvazi kendi ideolojisini yani dünyaya bakış açısını ve davranış tarzını da oluşturur. Mevcut feodal düzenin gelişmekte olan kapitalizmin önünde engel olduğunu görmüştür. Bu nedenle feodalizme karşı başkaldırır, onu gerici olarak niteler. Onu yıkıp kapitalist üretim ilişkilerine uygun, kapitalizmin gelişmesine engel olmayacak yeni bir düzeni kurmayı hedefler. Ama buna tek başına gücü yetmeyeceği için ezilen, sömürülen sınıfların da desteğini almaya çalışır. Onlara iktidara geldiğinde daha iyi yaşam koşulları, hak ve özgürlükler tanıyacağını vaadeder.

Başkaldıran burjuvazi İngiltere'de olduğu gibi kimi yerde feodal yönetimle uzlaşarak, kimi yerde Fransa'da olduğu gibi savaşarak feodal yönetimlere tümünden son verir ya da onun yönetimdeki gücünü iyice sınırlayarak, göstermelik olarak varlığını devam ettirmesine izin verir. Bu dönemde burjuvazi, dolayısıyla burjuva ideolojisi ilerici bir rol oynar. Yeni, daha ileri bir toplumsal düzenin kurulmasının öncülüğünü yapar. Feodalizmin tasfiyesi ile kapitalizm çok daha hızlı gelişmeye başlar. Yapılan reformlar bilimin ve teknolojinin de çok daha hızlı gelişmesine etki eder. Ancak bunlar yaşanırken, iktidarını sağlamlaştıran burjuvazi azgın bir sömürünün de uygulayıcısıdır. İşçiler, sağlıksız koşullarda 16-18 hatta bazı yerlerde 20 saatlere varan sürelerde boğaz tokluğuna çalıştırılmaktadır. Serbest rekabetçi kapitalizmin yaşandığı bu dönemlerde buhran dönemlerinin dışında işçiler belli bir nispi refaha ve yaşam koşullarına sahip olurlar ancak kapitalizmin eşitsiz gelişiminin bir yasası olarak 20-30 yılda bir ortaya çıkan buhran dönemleri işçiler için tam bir yıkım dönemi olur. Sömürü ve baskılar, işsizlik

alabildiğine artar. Açlık, yoksulluk ve salgın hastalıklardan yüzbinlerce insan birden ölür. Elbette bu vahşi sömürü düzeni burjuvazi ile işçi sınıfını da karşı karşıya getirir. Sömürü ve yaşam koşullarının altında ezilen işçiler durumlarını düzeltmek için mücadele etmeye, yer yer ayaklanmaya başlarlar. Ama bunlar başlangıçta mevcut sömürüye tepki niteliğindedir. 1700'li yılların sonlarına doğru ilk sosyalist fikirler olarak nitelenebilecek Ütopik Sosyalizm olarak adlandırılan düşünceler ortaya çıkmaya başlar.

-Peki neden ütopik denmiş bunlara? diye sordu Serpil.

-Şimdi ütopya kelime anlamı itibariyle bilimsel olmayan, gerçekleşemeyecek, düşüncede olan ya da hayali anlamlarında kullanılır. Ütopik sosyalizmin başlıca kuramcıları olarak da Saint-Simon, Charles Fourier ve Robert Owen anılır. Ütopik sosyalistler kapitalizmin vahşi sömürüsüne karşı çıkarlar, eleştirirler, çok daha eşitlikçi, adil bir düzenden yanadırlar ancak bunun nasıl gerçekleşebileceği noktasında bilimsel olmaktan uzaktırlar. Örneğin, sınıf savaşından yana değillerdir, burjuvazinin iktidarının yıkılmasını savunmazlar. Sömürüyü görüp, karşı çıkmakla beraber bunun nasıl gerçekleştiğini ve nasıl yok edilebileceğini bilimsel olarak açıklayabilecek dayanaklardan yoksundurlar. Gelişmekte olan işçi sınıfının gücünü göremezler, ki bu o günkü koşullarda da doğaldır. Dolayısıyla da daha iyi, eşitlikçi bir düzenin barış koşullarında propaganda ve ikna yoluyla gerçekleşebileceğini, buna burjuvaziyi de ikna edebileceklerini düşünürler. Bunun için büyük çaba da harcarlar ama düşündükleri bilimsel dayanaklardan yoksun olduğu için de tabii ki başarısız girişimler olarak kalır. Ancak yine de kapitalizme yönelttikleri eleştiriler ve daha eşitlikçi, sömürsüz bir dünya özemleri kendilerinden sonra gelişen işçi sınıfının mücadelesine ve bilimsel sosyalizmin geliştirilmesine kaynaklık etmesi açısından önemli katkılar sağlar. Örneğin, hepimizin az buçuk bildiği 1871 Paris Komünü büyük ölçüde onların düşüncelerinin etkisinde gelişmiştir.

-Yani şöyle mi oluyor? Şimdi sen de oraya geleceksin herhalde, işçi sınıfının bilimsel ideolojisi yani onların mimarı Marks ve Engels'e kadar işçiler zulüm ve sömürü düzenine, burjuvaziye karşı mücadele ediyorlar, zaman zaman ayaklanıyorlar ama bunlar daha çok tepkisel nitelikte kalıyor. Burjuvazinin iktidarını yıkmayı düşünseler bile bunu nasıl gerçekleştirebileceklerini, yerine nasıl bir düzen kurabileceklerini bilmiyorlar.

-Evet, öyle de ifade edilebilir. Yani düzenden elbette memnun değiller, değişmesini de istiyorlar ama bunu gerçekleştirebilecek bir kılavuza, pusulaya, yani kendilerine ait, onları kurtuluşa götürecek bir ideolojiye sahip değiller, dolayısıyla egemen sınıfın yani burjuva ideolojisinin işçi sınıfı üzerindeki hegemonyasını kıramıyorlar. İşte bunu Marks ve Engels sağlıyor.

-Gerisine de Ömer devam etsin isterseniz. Bugün daha hiç bir şey anlatmadı?

-Tamam, devam edeyim Selim abi. Her şeyden önce Marks ve Engels'in ortaya koyduğu görüşler insanlık tarihi açısından bir devrimdir. Öncelikle felsefede devrim yapmışlardır. Tüm toplumlar boyunca toplumlara ege-

men olan idealizm onların geliştirdiği diyalektik ve tarihsel materyalizm karşında bilimsel olarak en büyük ve nihai yenilgisini alır. Daha önceden diyalektik ve tarihsel materyalizm üzerinde tartışmıştık, onun için üzerinde durmuyorum. Sonra diyalektik ve tarihsel materyalizmin ışığında kapitalizmi, sınıflar mücadelesini ve toplumların tarihini incelerler. Sömürünün kaynağını, sınıf mücadelelerinin, savaşların altında yatan nedenleri ve yeni toplumun yani sosyalist toplumun yaratıcısı olacak olan işçi sınıfının tarihsel rolünü ortaya koyarak bilimsel sosyalizmin temellerini atarlar.

Daha basit ifade edersek şunları söylemişlerdir: Bu güne kadar bize, halka egemen sınıfların anlattıklarının, öğrettiklerinin çoğu yalandır, yanıltır. Sömürülerini sürdürmek için, başkaldırıyı engellemek için yalan, yanlış bilgilerle, empoze ettikleri kültürleriyle halkı uyutmaya, kandırmaya çalışıyorlar demişlerdir ve onların yalanlarını, yanlışlarını ortaya sermişlerdir. Geçen tarih dersimizde işlediğimiz gibi, tarihsel gelişmelerin, dönüşümlerin ve savaşların tek tek insanların niyetlerine, isteklerine bağlı olarak oluşmadığını, bunların sınıflar mücadelesinin bir yansıması olduğunu söylemişlerdir. Kapitalist toplumdan ilkel komünal toplumlara kadar toplumların tarihini incelemişler, her sınıflı toplumdaki ezen ve ezilen sınıflar arasındaki ilişkiyi, üretici güçlerin gelişimini, sınıflar arasındaki çelişkileri ve toplumsal dönüşümlerin yani bir toplumdan diğerine, daha ileri bir topluma nasıl geçildiğini ortaya koymuşlardır. Sömürünün kaynağının üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetten kaynaklandığı sonucuna varmışlardır. Yani küçük bir azınlık ellerinde bulundurdukları üretim araçları sayesinde bunlara sahip olmayan büyük çoğunluğu köle haline getirmektedir. Kapitalist toplumda da bu farklı değildir. Üretim araçlarına yani fabrikalara, makinelere, üretim aletlerine, madenlerin işletilmesine burjuvazi sahiptir. Bunlara sahip olmayan işçiler de yaşamlarını sürdürebilmek için bunlara sahip olan burjuvaziye iş güçlerini satmak zorundadır. Dolayısıyla da burada işgücünü satan işçiler üretim için gerekli ama alınıp satılabilen bir mal durumuna gelirler. Yani burjuvazi özel mülkiyetinde bulundurduğu üretim araçları sayesinde fabrikasında istediği işçiyi çalıştırıp çalıştırmama, istediği zaman çıkarıp yerine başkasını alma gücüne ve hakkına sahip olur. Üretimi işçiler yapar ama yaptıkları üretimin ne kadar olacağı, dağıtımının nasıl yapılacağı ve üretimden elde edilen değer ne kadar paylaşılacağı üzerinde onların hiçbir söz hakkı yoktur. Yani burjuvazi *"benim belirlediğim kurallar çerçevesinde ve ücret üzerinden işine geliyorsa gel çalış, işine gelmiyorsa senin yerine başkasını bulurum"* der. Çünkü, sırada iş bulmak için bekleyen yüzbinlerce, milyonlarca işsiz vardır. İşte burjuvazi elindeki bu gücü, olanakları kullanarak işçilerin sırtından sömürsünü sürdürür. İşçilerin yarattığı artı değere el koyarak sermayesini büyütür, daha da palazlanır, güçlenir.

-İşçi ücretlerini patronların belirlediğini söyledin ama mesela sendikalı işçiler pazarlık yapıp, toplu sözleşmeyle ücretlerin belirlenmesinde söz sahibi de oluyor. O nasıl oluyor peki? Söylediklerinle çalışmıyor mu?

-Hayır çalışmıyor, Ayşe abla. Şöyle düşün mesela bizim ülkemizde bile işçiler onyıllardır toplu sözleşme yapıyor ama hala onyıllar sonra bile ge-

çimsizlikten, ücretlerin düşüklüğünden yine şikayetçiler. Marks ve Engels'in yaşadıkları dönemde de şimdiki gibi gelişmiş sendikal örgütlülükler olmasa bile işçiler direnişlerle, grevlerle daha iyi bir ücret ve çalışma koşulları için mücadele veriyorlar. Ve yeni haklar kazanabiliyorlar da. Ama Marks ve Engels bunların kalıcı kazanımlar olmadığını ancak kısa bir süre geçici bir refah sağlayabileceğini, çünkü burjuvazinin artan işçi ücretlerini üretilen malın fiyatına yansıtarak geçim standardını bir süre sonra yükselttiğini dolayısıyla da kepçeyle verdiği zammı kazanla geri aldığını söylerler.

Bu nedenle *işçilere, ekonomik mücadele vererek sömürüden kurtulamazsınız, ancak ezilmek, sömürülmek, boğaz tokluğuna çalışmak da kaderiniz değildir*, derler. Ve sadece sömürünün nereden, nasıl kaynaklandığını açıklamakla kalmazlar.

Onların sınıf mücadelesine yaptıkları en büyük katkılardan biri de burjuvazinin iktidarının nasıl yıkılacağını ve yerine nasıl bir toplum kurulması gerektiğini göstermiş olmalarıdır. Kapitalizmin de tarihsel olarak miadını doldurduğunu, daha önceki sınıflı toplumlar gibi onun da yok olarak yerini daha ileri sınıfsız bir topluma, sosyalist topluma bırakacağını ve bu yeni toplumun kurucusu devrimci sınıfın da işçi sınıfı olduğunu söylerler. İşçilere, tek kurtuluş yollarının burjuvazinin iktidarını yıkmak, üretim araçlarının özel mülkiyetine son vererek, işçi sınıfının iktidarda olacağı ve üretim araçlarının toplumsallaştırılacağı sosyalist toplumu inşa etmek olduğunu açıklarlar. Yani işçi sınıfının, ezilen sınıfların tek kurtuluş yolunun devrim olduğunu söylerler. Marks ve Engels'in devrim anlayışı ise, egemen sınıfların bunalımının yoğunlaşarak devrimci durumu ortaya çıkardığı noktada işçi sınıfının köylülerle ittifak yaparak topyekun ayaklanması ve iktidarı alması şeklindedir. Bunun da ancak işçi sınıfını örgütleyerek bayrağı altında toplayacak, onun mücadelesine kurmaylık edecek, burjuvaziye karşı savaşını yönetecek devrimci bir işçi sınıfı partisi ile mümkün olabileceği sonucuna varırlar.

İşte işçi sınıfı ideolojisi dediğimiz şeyin temelini buraya kadar kabaca ortaya koymaya çalıştığımız Marks ve Engels'in ortaya koyduğu bu görüşleri oluşturur. Tabii bu kadarla sınırlı değildir. Çünkü kendilerinin de belirttiği gibi bu görüşler, bu ideoloji bir dogma olarak ele alınamaz, hayatın içinde, mücadelenin içinde yeni katkılarla zenginleşecektir. Nitekim, daha sonra Marksizm olarak ifade edilen bu görüşler, ilk proleter devrimin, 1917 Ekim devriminin önderi Lenin'in katkılarıyla daha da zenginleşmiş ve Marksizm-Leninizm olarak ifade edilmiştir. Bu katkılar Lenin'den sonra da devrimci önderler ve yapılan devrimlerle eklenerek bugüne gelmiştir.

-Evet arkadaşlar, isterseniz dersimizi burada bitirelim, devamını haftaya işleriz. Bu dersimizi biraz tarih anlatımı gibi oldu ama haftaya bunu üzerine daha güncel konuları işleyeceğimiz için tartışmalarımız daha canlı olur. Şu başlıklar altında ön çalışmanızı yaparsınız: Mesela, işçi sınıfı ideoloji öldü diyorlar, bu ne kadar doğru? İşçi sınıfının günümüzde devrimdeki yeri nedir? "İşçiciler" kimlere diyoruz, neden diyoruz?

OKUMA PARÇASI

“Gerçekler gösteriyor ki; insanlık tarihi boyunca hiçbir ideoloji Marksizm kadar, hiçbir üretim biçimi sosyalizm kadar, din, dil, ırk, renk, milliyet, cins ayrımı gözetmeksizin insanları ve halkları kaynaştıramamış, yaratıcı güçlerini açığa çıkartamamıştır.

İşçileri, köylüleri, aydınları, Dört Kitap’tan insanları, bölünerek birbirine düşürülmüş, horlanmış halkları; kültür ve dillerini özgürce zenginleştirebilecekleri, kendi kaderlerini kendilerinin tayin ettiği koşullarda gönüllü, ortak bir toplumsal yaşam ve ideal etrafında toplayamamıştır. Hiçbir ideoloji ve toplumsal sistem Afrika’nın kara derili kölelerini, Avrupa’nın proleter beyazlarını, Asya’nın sarı derili serflerini ve par-yalarını, Amerika’nın Yankee boyunduruğu altındaki Kızılderililerini ve melezlerini; Sibirya’dan Sahra’ya, Sahra’dan Ant Dağları’na kadar beş kıtanın insanlarını; aynı ortak dava uğrunda, sömürsüz ve ayrıcalıksız bir toplum, sınıfsız bir dünya özlemiyle birleştirememiştir.

Hiçbir sistem sosyalizm dünyasında olduğu kadar, hızlı ve kesin cehaleti, işsizliği, açlığı, sefaleti, toplumsal ve sınıfsal ayrıcalıkları ortadan kaldıramamıştır. Özgürlük getirememiştir. Sanayi ile tarımın uygun bütünlüğünü ve birbirine itici güç sağlayarak gelişimini sağlayamamıştır. (...)

Kölelik zincirlerini parçalayıp bağımsızlıklarını elde ettikten sonra, kendi geleceklerini kendileri belirleme hakkını elde ederek sosyalist bilinçle donandıktan sonra; proletaryanın ve emekçi halkların neler başarabileceği görülmüştür. İktidarı, sihirli çizimlerini ayaklarına geçirdiklerinde, emek güçleriyle toplumu, ekonomiden politikaya, bilimden sanata nasıl ileri götürdüklerini göstermişlerdir.

Yükselen sınıf proletarya; sosyalizmin, insanlığa tarihsel olarak ömrünü doldurmuş kapitalizmin alternatifi olduğunu göstermiştir".

(Haklıyız Kazanacağız, Sayfa: 911- 913)

SINIF KİTAPLIĞI :

- ⇒ İlkel- Köleci-Feodal Toplum (Kerov)
- ⇒ Komünist Manifesto (Karl Marks)
- ⇒ Sosyalizmin Alfabesi (L. Huberman)
- ⇒ Felsefenin Temel İlkeleri (George Politzer)
- ⇒ Diyalektik ve Tarihi Materyalizm (Stalin)
- ⇒ Ekonomi Politik (Nikitin)
- ⇒ Politik Ekonomi 1-2 (SSCB bilimler Akademisi)
- ⇒ Ütopik ve Bilimsel Sosyalizm (Engels)

İşçi Sınıfı ve İdeolojisi - 2

Artık tüm gücümüzle 1 Mayıs'a hazırlanıyoruz. Ev ev dolaşıp bildirilerimizi dağıtıyoruz, tartışıyoruz. 1 Mayıs'ın önemini, neden katılmak gerektiğini gencinden yaşlısına kadar herkese kavratmaya çalışıyoruz. Genel olarak hava oldukça olumlu. Gazetemizi de gittiğimiz her yere götürüyoruz. Her hafta satışımız artıyor. Beklediğimizden çok daha fazla ilgiyle sahipleniyor insanlar. 1 Mayıs'tan sonra mahallede yeni bir halk sınıfı daha oluşturmayı düşünüyoruz.

Bu hafta geçen hafta işlediğimiz derse devam edeceğiz. 1 Mayıs çalışmalarıyla ilgili olarak biraz konuştuktan sonra Selim abi dersi başlattı.

-Eskiden, eskiden dediğim şurada 8-10 yıl öncesine kadar burjuvazi hep sosyalizmin dolayısıyla da Marksist-Leninist ideolojinin ne kadar kötü bir şey olduğunun propagandasını yapardı. Örnek olarak da sosyalist ülkeleri gösterip *"Bu ülkelerde halka hiçbir hak ve özgürlük tanınmıyor", "Diktatörlük var", "Halk yokluk, yoksulluk içinde yaşıyor"* yalanlarını sıralayarak sosyalizmi halkın gözünde kötü bir şey olarak göstermeye çalışırdı. Gerçi bu yanıla bugün de farklı değil, ama eskiden daha çok sosyalist ülkeleri örnek gösterip onların ne kadar kötü yönetildiğini söylerken, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'da revizyonist yönetimlerin çökmesiyle propagandasında *"Sosyalizm öldü, tarihe karıştı", "Bunlar çağdışı, köhnemiş düşüncelerdir"* ve benzeri demagojiler ağırlık kazandı. Tabii karşılığında da en iyi düzenin kapitalizm olduğu savunulur. Gerçi onlar doğrudan kapitalizm de demezler, bunu serbest piyasa ekonomisi falan diye ifade ederler. Çünkü kapitalizm deyince yine de bunun halkın kafasında bir sömürü düzenini hatırlatacağını düşünürler. Aramızda en yeni olduğu için Serpil'e bir soralım. Burjuvazinin bu, "Sosyalizm öldü" propagandaları karşısında sen önceden neler düşünüyordun, bunlardan ne kadar etkileniyordun?

-Ben önceden işçi sınıfı ideolojisi nedir, sosyalizm nasıl bir şeydir bunları pek bilmezdim, daha doğrusu bildiklerim kaba bilgilerdi. Ailem de demokrat nitelikli sayılır. En azından sömürüye, sağ partilere karşı bir yanları vardır. Daha önce çalıştığım işyerlerinin bazılarında da devrimci olan arkadaşlar vardı. Onlar zaman zaman sohbetlerimizde falan anlatırlardı ama ben yine de pek ilgi göstermezdim. Şimdi düşünüyorum da demek ki burjuvazinin propagandalarından ben de oldukça etkileniyordum. Çünkü, demin de dediğim gibi çevremde devrimciler olmuştu, hatta devrim mücadelesinde şehit düşenler, özellikle de kadın şehitler beni biraz düşündürür, ilgimi çekerd. Ama sosyalizm, devrim gibi düşünceler bana yine de uzak, hayali şeylermiş gibi gelirdi. Selma'yla tanışınca biraz daha farklı düşünmeye başladım. Susurluk olayından sonraki gelişmeler de biraz daha gözümün açılmasına vesile oldu. Şimdi tabii burjuvazinin insanları nasıl kandırdığını, uyutmaya çalıştığını daha iyi anlıyorum ama daha anlaya-

madığım bir çok şey var.

-Burjuvazinin sosyalizme saldırısı ta sosyalist düşünceler ilk defa ortaya çıkmaya başladığı zamandan bu yana sürer. Ama tabii 89'lardan sonra revizyonist yönetimlerin çökmesi, sosyalist sistemdeki çözülmeyle birlikte saldırı için çok daha güçlü bir zemin elde etti ve etkisi de tabii çok daha büyük oldu. Ancak bu etki giderek kırılmaktadır. Çünkü sosyalizmden geriye dönüşün yaşandığı tüm ülkelerde halk eskiden sahip olduklarını yitirerek sömürüyü, yokluk ve yoksulluğu tanımakta, onyıllardır bir arada yaşayan halklar birbirine düşman hale getirildikçe kapitalizmin hiç de öyle burjuvazinin söylediği gibi sosyalizmden üstün olmadığını görmektedir. Öyle değil mi Sinan?

-Evet Selim abi. Yalnız burjuvazinin saldırısı sadece bunlarla sınırlı kalmıyor. Yok "Yeni Dünya Düzeni", yok "globalleşme" gibi kavramlarla halkın kafasını bulanıklaştırmaya, bilinç çarpıklığı yaratmaya çalışıyor. Mesela, burjuva ideologlar teknolojik gelişmeleri, üretimde otomasyon sisteme geçişi örnek gösterip yüzlerce, binlerce işçinin yaptığı işi robotların, elektronik, bilgisayarlı makinelerin yaptığını söyleyerek işçi sınıfının artık eskiden olduğu gibi üretimde önemli bir paya sahip olmadığını kanıtlamaya çalışıyor. Dolayısıyla da işçi sınıfının üretimden gelen gücünü yitirdiğini, bu anlamda da işçi sınıfı ideolojisinin bir önemi kalmadığını, eskimiş, tarihte kalmış bir ideoloji olduğunu ileri sürüyor.

Tabii bunlar hep burjuva ideolojisini güçlendirmek için yapılan propagandalar. Mesela, kendi düzenini "serbest piyasa ekonomisi" olarak ifade eder ama aslında öyle bir piyasa yoktur. Çünkü, kapitalizmden emperyalist döneme geçişle birlikte zaten ortada serbest piyasa ekonomisi diye bir şey kalmamıştır. Piyasa uluslararası tekellerin, holdinglerin elindedir ve pazara onlar yön verir. Ama burjuvazi bunu gizlemek, kapitalizmi şirin göstermek için böyle bir demagojiye başvurur. Yalnız bunlar burjuvazinin demagojileridir, yalanlarıdır deyip her şeye de gözümüzü kapayıp yok sayamayız. Örneğin, burjuvazinin dediği gibi üretim araçlarındaki teknolojik gelişme ve otomasyona geçiş işgücüne talebi azaltmaktadır. Bu gelişmiş üretim araçlarının devreye girmesiyle sermayenin üretim maliyeti içindeki payı artmakta, işgücünün ise düşmektedir. Bu burjuvazinin işçi sınıfı karşısında gücünü de artırmaktadır ama bu ne sömürünün ortadan kalktığı anlamına gelir, ne de işçi sınıfı ideolojisinin önemini yitirdiği. Çünkü, artı değer sömürüsü yine sürmektedir, aynı işi daha az sayıda işçi yapsa da o işçiler olmadan yine üretim sağlanamaz.

-Kaldı ki, işçi sınıfı ideolojisinin önemi, varlığını sürdürüp sürdürememesi işçi sınıfının nicel olarak üretim içinde ne kadar yer alıp almadığıyla ölçülemez. İşsiz kalan işçiler sanki sosyalizme sahip çıkamaz. Sanki sömürü ortadan kalkıyor. Bunlar hep burjuvazinin kafa bulandırmak, kendisinin ne kadar güçlü olduğunu kabul ettirmek için uydurduğu şeyler. Sınıflar ve sömürü varoldukça, işçi sınıfı ideolojisi de varolacak, sömürü ve sınıflar ortadan kalkıncaya kadar da Marksizm-Leninizmin yol göstericiliği devam

edecektir. Ancak Marksist-Leninistler de kapitalizmdeki gelişmeleri, burjuvazinin kitleleri nasıl etkilediğini, hangi araç ve yöntemleri geliştirerek halkı baskı ve ideolojik etkisi altında tuttuğunu izlemek ve ona karşı ekonomik-demokratik, ideolojik, politik her alanda yürüteceği mücadelede yeni yöntem ve araçlar geliştirmek zorundadır. Sovyet devriminden bu yana gerçekleşen tüm devrimler bu halka yakalanabildiği ölçüde başarıya ulaşmıştır. Aksi taktirde hep birbirini tekrarlayan, eski klasik tarzda mücadeleyi sürdürmek bir süre sonra burjuvazi karşısında etkisiz kalınmasına neden olacaktır.

Şimdi bundan yola çıkarak ben bir soru sorayım, Marks, Engels ve Lenin’de işçi sınıfı devrimin temel gücü, köylülük ise işçi sınıfının devrimdeki ittifakı olarak formüle edilmiştir. Dolayısıyla partinin örgütlenmede birinci dereceden önem verdiği alan da işçi sınıfı içinde çalışmak olmaktadır. Ama mesela Mahir Çayan’da bu böyle değildir. Mahir Çayan işçi sınıfının ideolojik öncülüğü esastır demekle birlikte devrimin temel gücü işçi sınıfı dememiştir. Şimdi neden böyle demiş. Böyle demekle Marksizm-Leninizme ters mi düşmüş oldu? Sen cevapla istersen Sinan.

-Şimdi, sorun Marksizm-Leninizmi bir eylem kılavuzu olarak ele alıp almamakla ilgilidir. Mahir Çayan soruna iktidarı alma sorunu olarak bakmış, ki Marksizm-Leninizmin özü, eylem kılavuzu olmasının nedeni de budur. Yani oligarşinin elinden iktidarı nasıl alır, devrimi nasıl yapabiliriz diye düşünülmüş. Bakmış ki bizim ülkemiz kapitalizmin kendi iç dinamiği ile gelişmiş olduğu ne Avrupa ülkelerine ne de Rusya’ya benziyor. Kapitalizm iç dinamiğiyle değil, emperyalizme bağımlı olarak yukarıdan aşağıya geliştiriliyor. İşçi sınıfı emperyalist-kapitalist ülkelere göre çok daha cılız. Yani Avrupa ülkelerindeki gelişmiş sanayi proletaryasının özelliklerini göstermiyor. İşçi sınıfı dışında hala geniş köylü yığınları varlığını sürdürüyor. Bunların dışında çok yaygın küçük burjuva ve emekçi kesimler ortaya çıkmış. Hatta hatırladığım kadarıyla bunu “Türkiye bir küçük burjuvalar ülkesidir” diye belirtmiş. Öte yandan emperyalizme bağımlılık ve sömürü ilişkilerinde, buna bağlı olarak devletin yapısındaki değişimleri görmüş. Emperyalizmin 2. ve 3. Bunalım dönemini ve bu dönemdeki devrimleri incelemiş. Sonuçta da emperyalizmin yeni-sömürgesi durumunda olan ülkemizde iktidarı ancak oligarşiye ve emperyalizme karşı verilecek uzun süreli bir halk savaşı ile alınabileceği sonucuna varmış ve mevcut güçler dengesi içinde hangi **sınıf ve tabakaların devrimde nasıl bir rol üstlenebileceğini** buna göre belirlemiş. Bildiğiniz gibi uzun süreli bir halk savaşında temel alan alan kırlardır. Dolayısıyla da bu alanda bulunan köylülüğün devrimdeki rolü öne çıkmaktadır.

Ama bu devrimde işçi sınıfının fiili olarak da rol oynamadığı anlamına gelmez. Aksine birincisi, halkı oluşturan temel sınıflardan biri olarak devrimin gelişme süreci boyunca mücadelenin önemli bir gücü olacaktır; ikincisi, sonucu belirleyecek olan yine halk savaşının belirli bir aşamasından sonra kentlerdeki ayaklanmalardır. Burada da tabii ki işçi sınıfının tavrı di-

ğer emekçi kesimlerle birlikte belirleyici etken olacaktır. Demin dediğim gibi soruna bakarken iktidarı alma sorunu olarak bakmak önemlidir. Eğer öyle bakılmasaydı, illa da işçi sınıfı temel güç olmadan, ayaklanmadan devrim olmaz diye düşünülseydi, ne Çin, Vietnam devrimleri olurdu ne de daha sonra Afrika ve Latin Amerika'da yapılan devrimler. Çünkü bu devrimlerin hiçbiri Rusya'daki devrimle benzer özellikler göstermez.

-Yani özetle söylemek gerekirse bizim için asıl sorun ülkemizde emperyalizme ve faşizme karşı tavır alabilecek, devrim bayrağı altında toplanabilecek tüm sınıf ve kesimleri örgütlemeyi ve mücadeleye aktif olarak katmayı, iktidara karşı bir güç haline getirmeyi becerebilmektir. Halk hareketi dediğimiz olayın özü de budur zaten. Bunun için işçi sınıfı içinde de, memurlar içinde de, gençlik içinde de, küçük-burjuvazi içinde de, mahallelerde, kırsal alanda da örgütlenmeye aynı derecede önem veririz. Çünkü Marksizm-Leninizm işçi sınıfının ideolojisi olmakla beraber günümüzde artık sömürü ve zulme karşı çıkan, halkın ezilen her kesimini birleştirebilen, halkın ezilen her kesimi tarafından sahiplenilebilen bir güçtür. Zaten halkın ezilen tüm kesimlerini birleştiremeden, iktidar hedefli bir mücadeleye yönelmeden sadece işçi sınıfını temel alan bir mücadele anlayışıyla devrimi gerçekleştirebilme olanağı yoktur. Ancak biz halkın her kesimi içinde örgütlenmeyi temel alırken mücadelenin gereklerine, ihtiyaçlarına, subjektif durumumuza, ortaya çıkan devrimci dinamiklere göre taktik anlamda bir dönem bir veya bir kaç alandaki örgütlenmeye ağırlık da verebiliriz.

Yani, savunduğumuz ideoloji işçi sınıfının ideolojisidir, Avrupa'da ve Rusya'da devrimin temel gücü işçi sınıfıydı, o zaman bizde işçi sınıfını temel güç haline getirmek için önce orada örgütlenmeliyiz, gücümüzün örgütlenmemizin büyük bölümünü oraya yığmalıyız diye düşünmeyiz. Böyle düşünmek devrimi ertelemekten, iktidarı alma iddiasından uzaklaşmaktan başka bir şey değildir.

Ama oportünizm böyle düşünmez. İbrahim Kaypakkaya'nın halk savaşı stratejisini savunan kesimi dışındakilerin hemen hepsinin devrim stratejisi işçi sınıfının ayaklanması üzerine kurulmuştur. Yani Sovyet Devrimini kendilerine model olarak almışlardır.

-Yani devrimi tek başına işçi sınıfının yapacağını mı iddia ediyorlar?

-Yok hayır, Fatma abla. O mümkün değil zaten, kaldı ki ne Marks ve Engels'te ne de Lenin'de böyle bir şey yoktur. Onlar, işçi sınıfının köylülüğün desteğini almadan devrimin başarıya ulaşamayacağını söylerler. Onlar öyle söylediği için revizyonizm de, oportünizm de aynı şeyi söyler. Ancak sorun da burada zaten, farklı bir şey de söylemezler. Ama söylediklerini de bir türlü hayata geçiremez. Açar bakar Marks, Engels ve Lenin'in kitaplarına, şu sorun karşısında onlar ne yazmış hemen onu alır kopyalar. Ya da sen bir şey mi söyledin, önerdin açar bakar kitaplara, oralarda onu göremez o zaman hemen karşı çıkar, *"Bu Marksizm-Leninizme uymuyor, yanlıştır, küçük burjuva görüşüdür"* şudur, budur der. Halbuki bu bilimsel dediğimiz işçi sınıfı ideolojisinin bilimselliğine aykırı bir davranıştır. Lenin

de Marksizmi dogmatik olarak ele alsaydı hiç şüphesiz Ekim Devrimi de olmazdı.

Lenin ne yapmış, Marks ve Engels'in bütün görüşlerini kopyalayarak mı almış? Hayır. Marksizmi bir dogma olarak görmemiş ama onun yol göstericiliğinde dünyayı, ülkesini, kapitalizmi yeniden incelemiş ve yeni sonuçlara varmıştır. Mesela, kapitalist sistemdeki gelişmeleri inceleyerek onun emperyalist ve son aşamasına ulaştığını tespit etmiştir. Devrimin Marks ve Engels'te olduğu gibi illa da kapitalizmin en gelişkin olduğu yerde değil, emperyalist aşamayla birlikte çelişkilerin en çok yoğunlaştığı ülkelerde olabileceği sonucuna varmıştır. Tek bir ülkede de devrimin mümkün olabileceğini söylemiş ve bunu pratik olarak da ispatlamıştır. Halbuki Marks ve Engels'te devrim anlayışı farklıdır. Onların sürekli devrim teorisine göre Avrupa'nın bir ülkesinde başlayacak olan devrim diğerlerini de etkileyerek tüm Avrupa'ya ve dünyaya yayılacaktır.

İşte, o zaman da Marksizmi dogma olarak kavrayanlar, Lenin'in geliştirdiği her yeni düşüncenin karşısına *"Bu Marksizme uymuyor"* diye karşı çıkmışlardır. Bu nedenle Lenin hem Rusya'daki hem de 2. Enternasyonal'e hakim olan oportünistlerle yoğun bir ideolojik mücadele sürdürmüştür.

-Peki oportünizm bunları kabul etmiyor mu? diye sordu Fatma abla.

-Yo, ediyor etmesine de, asıl sorun Lenin'den sonra ortaya çıkıyor. Oportünizme sorsan *"Elbette dogmatizme düşmemek, Marksizmi-Leninizmi dogma olarak ele almamak gerekir"* der. Lenin'i de buna örnek gösterir. Ama Lenin'den, daha doğrusu Sovyet devriminden sonraki tüm gelişmelere de gözünü yumar. Onlara göre Sovyet devrimiyle birlikte zaman durmuştur. 1917'deki Sovyet devriminden sonra dünyanın bir çok ülkesinde Asya'dan, Afrika'ya, Latin Amerika'ya kadar devrimler olmuştur ama o bunları yok sayar.

-Nasıl yok sayılır ki? Koskoca Çin devrimi var, Vietnam devrimi var, Küba var, daha şu an aklıma gelmeyen belki onlarca devrim var. Bunlar gizli kapaklı şeyler değil ki.

-Hayır, o anlamda değil tabii. Demin senin saydıkların dahil emperyalizmin 2. Bunalım döneminden sonra yani 2. Paylaşım savaşından sonra gerçekleşen tüm devrimler *"işçiciler"*in düşündüğü gibi bir devrim değildir. Yani bu ülkelerde Rusya'daki gibi bir devrim olmamıştır, işçi sınıfı devrimin temel gücü değildir. Bu devrimlerin hemen tümünde devrimin temel gücünü ağırlıkla köylülük oluşturmuş, devrim stratejisi de uzun süreli halk savaşları biçimi olarak, giderek geliştirilmiş ve Mahir Çayan'da formüle edilen **Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'**ne dönüşmüştür.

-Burasını tam anlayamadım ben. Marks ve Engels'te, sonra Lenin'de işçi sınıfı hem ideolojik olarak hem de maddi güç olarak devrimin temel gücünü oluşturuyor, köylülük da ittifak güç olarak görülüyor. Peki daha sonraki devrimlerde bu niye değişiyor?

-Sorun da o zaten Serpil. Belki işin bu yanına yabancı olduğun için sana garip geliyor. Ama oportünistler, revizyonistler bunu onyıllar boyunca

anlayamadı. Hala da anlamamakta ısrar ediyorlar. Gözü Ekim Devrimi'nden sonrasını görmediği için şöyle düşünüyor: Çağımızın devrimci sınıfı işçi sınıfı olduğuna göre, sosyalizm de işçi sınıfının ideolojisi olduğuna göre devrimi de ancak işçi sınıfı gerçekleştirebilir. Yani Rusya'da olduğu gibi. Şimdi her ülkede devrime böyle baktın mı, yani işçi sınıfı temel güç, diğer sınıf ve tabakaları da ancak işçi sınıfı ayaklandığında ona destek olacak güçler olarak gördün mü, ona göre bu kalıba uymayan hiçbir devrim de aslında sosyalizmi, işçi sınıfının iktidarını hedefleyen devrim olamaz. Oportünizme, revizyonizme göre bunlar olsa olsa sosyalizmden etkilenen küçük burjuvazinin önderliğinde gelişen devrimlerdir, dolayısıyla da yıkılmaya ya da tekrar burjuvazinin denetimine girmeye mahkumdur. İşte bu yüzden oportünizm ve revizyonizm işçi sınıfının devrimin temel gücünü oluşturmadığı halk savaşıyla gerçekleşmiş devrimlere uzak durmuş, onları yok saymıştır. "İşçiciler" işçi sınıfının devrime öncülük etmesiyle, devrimde temel güç olarak rol oynamasını aynı şeyler olarak görür. Şöyle basit bir mantık yürütür: eğer devrim yapma iddiasında olan bir örgüt Marksizm-Leninizmi savunsa bile, işçi sınıfını devrimin temel gücü olarak kabul etmiyorsa o, işçi sınıfının devrimde öncülüğünü de reddediyor demektir. Öyleyse küçük burjuvadır. Öyle olunca da halk savaşıyla, gerilla savaşıyla başarıya ulaşmış bütün devrimleri de küçük burjuva devrimleri olarak görür. Öyle de görmek zorundadır, çünkü bunu olumladığı zaman kendi devrim stratejisini savunamaz duruma gelir.

-İyi ama işçi sınıfının emperyalist-kapitalist ülkelerde olduğu gibi gelişmemiş olduğu yerlerde devrim nasıl olacak? Devrim yapmak için işçi sınıfının devrimi yapacak güce ulaşması mı beklenecek?

-Dediğin yanlış da sayılmaz Ayşe. Mesela SBKP çizgisini savunan TKP, TİP, TSİP gibi revizyonistler böyle düşünürlerd. Yani onlara göre devrimin olması için önce işçi sınıfının çoğalması güçlenmesi gerekirdi. Bu da tabii nasıl olacak? Önce kapitalizm gelişecek. Kapitalizm de öyle bir iki yılda gelişmeyeceğine göre devrimi bilinmeyen bir tarihe ertelemenin de onlar açısından bir sakıncası yoktu. Bu revizyonistler böyle düşündüğü için de devrim diye de bir dertleri olmamıştır. Bugünkü "işçiciler" ise teorik olarak böyle düşünmeseler bile objektif olarak vardıkları sonuç aynı yere çıkmaktadır. Onlar da devrim için tüm ümitlerini işçi sınıfının ayaklanmasına bağladıkları için, işçi sınıfının ayaklanmasını beklerler. Beklerler diyorum çünkü, işçi sınıfını da örgütlemeyi beceremezler. Çalışma ve örgütlenme tarzları da şabloncu olduğu, Türkiye işçi sınıfına da Avrupa ve Rusya'daki işçi sınıfı gözüyle baktıkları, onların özelliklerini göstereceklerini bekledikleri için onda da başarı sağlayamazlar.

-Bu noktayı biraz daha açık ifade edebilir miyiz Selim abi.

-Tamam, açıklamaya çalışayım Erdal. Ancak teorik olarak anlatmaktansa bir kaç örnek üzerinden gidelim. Mesela 1 Mayıs'ları ele alalım. Hepimiz biliriz 1 Mayıs işçi bayramıdır. Dolayısıyla ona en çok sahip çıkması gerekenin de işçi sınıfı olması gerekir değil mi? Hadi 1 Mayıs alanlarının

kazanılmasında, meşrulaştırılmasında oynadığı rolü bir kenara bırakalım, geçen seneki 1 Mayıs alanındaki tabloya bakalım. O tabloda işçi sınıfı ne-reye oturuyor?

-Pek göremedik ki Selim abi bir yere oturtalım.

-Hiç mi yoktu, elbette vardı. Belki sendika pankartlarının altında yok de-necek kadar azdı ama mutlaka bizim kortejimizde de, diğer kortejlerde de işçiler vardı ama bu ne kadardı orası tartışılır elbet. Ancak şu bir gerçekçi alandaki kitlenin büyük bölümü de işçi sınıfının dışındaki kesimlerden-di. Kim vardı peki?

-Herkes vardı Selim abi, dedi Selma. Öğrenciler vardı, memuru, esnafı, işsizi, ev kadını vardı, mühendisi, mimarı, gecekondu-lusu, ihtiyarı, genci, çocuğu ne bileyim her kesimden insan vardı.

-Yani şöyle ifade edebiliriz değil mi? Alanda yer alanların büyük bölü-münü değişik kesimlerden gelmiş halk oluştuyordu. Şimdi bundan na-sıl bir sonuç çıkarabiliriz? O alandaki halkın büyük bir çoğunluğu değişik örgütlerin pankartları altında yürüdü. Yani başka bir biçimde ifade eder-sek orada bulunanlar devrimi yapacak halkın bir görüntüsünü oluşturu-yordu. İşte “işçicilerin” bakıpta göremediği gerçek bir bakıma budur. İşçi sınıfının dışında devrim bayrağı altında mücadele eden ve edecek olan, devrimci dinamiklere sahip çok geniş bir halk kesimi var. En “işçici” geçi-nenlerin korteji bile bunu ifade ediyor. Ama o, yine de bu kesimleri yok saymaya devam ediyor, illa da işçi sınıfı diye tutturuyor. Biz bu gerçeği ifade ettiğimiz, halkın her kesimini örgütlemek, tek bayrak altında toplama gerektiğini söylediğimiz için de “küçük-burjuva halkçılar” oluyoruz.

Oportünizm aslında kendine güvensiz, korkuyor. İşçi sınıfı dışında hal-kın bu değişik kesimlerine gidince kendisinin teslim alınacağından korku-yor. Örgütümde işçi sınıfı dışında halkın bu değişik kesimleri, küçük-bur-juvalar yer aldıkça, çoğaldıkça bunlar beni de kendilerine benzetirler, de-ğişirim, “komünist” kimliğimi kaybederim diye düşünüyor. Bu nedenle halk hareketi olmaktan, dolayısıyla halktan kaçıyor. Halbuki devrimciliğin özü orada, yılmadan, bıkmadan, korkmadan kitleleri eğitip dönüştürmeye çalışmak. Bundan kaçırıyorsan ya da bunu beceremiyorsan zaten devrim falan da yapamazsın.

Aslında oportünizm bir çıkmazı yaşıyor. Bakıyor eski klasik çalışma tar-zıyla, devrim anlayışıyla sonuç alamıyor, bunu nedenlerini köklü bir sor-gulamaya tabi tutacağına taklitçiliğe başlıyor. Gençlik eylemlerine, 1 Ma-yıs'lara, Gazi ayaklanmasına, gecekondu semtlerindeki dinamiklere bakı-yor, kafası karışıyor. Kendisiyle hesaplaşmaktan kaçıyor ama pragmatik yaklaşımla bu sefer de “burada ekmek var” deyip, bir bakıyorsun bir za-manlar küçümsediği, hatta alayla söz ettiği gençliğe yöneliyor, bir bakı-yorsun bir zamanlar karşı çıktığı, devrimcileri çalışma alanı olarak seçtiği için eleştirdiği gecekondu semtlerine uzanmaya çalışıyor ya da silahlı ey-lemler yapma çabasına giriyor. Ama bu sefer de bakıyor bu o kadar kolay iş değil, oligarşinin sillesi hemen geliyor, ondan da vazgeçiyor ya da baş-

ka “işçi” dostlarından “sınıfı bırakıp nereye gidiyorsun”, “küçük burjuvaların kuyruğuna mı takılıyorsun” diye sert eleştiriler alınca çark edip eskiye dönüyor.

-Selim abi oportünizmin işçiliğini hep böyle eleştirirken arkadaşlar da işçi sınıfını küçümsediğimizi, önem vermediğimizi sanacaklar.

-Sende haklısın Sinan. Oportünizm de aynen öyle düşünüyordur. Onları böyle “işçi” diye eleştiriyoruz ya kendilerini işçi sınıfının “öncüsü” gördükleri için, “hah bakın, küçük burjuvalar işçi sınıfını nasıl da küçümsüyor” diye düşünüyorlardır. Peki küçümsüyor muyuz Sinan?

-Bence “işçileri” pek ciddiye aldığımız söylenemez ama işçi sınıfını küçümsediğimiz falan yok. Kimse de böyle bir şey söyleyemez. Çünkü, en “işçi” geçineni bile işçi sınıfı içinde bizim kadar örgütlü değildir. Yeterli mi? Değil elbette. Genel sol alarak, devrimciler olarak işçi sınıfı içinde güçsüzüz. İşçi sınıfı bugün genel olarak devlet sendikacılığının güdümündedir ve mücadelesi de ekonomik mücadelenin ötesine geçemiyor. Kaldı ki onda bile istikrarlı, kararlı bir mücadele yürütebildiği söylenemez. Dolayısıyla bugün için devrimci mücadeleden, devrimden henüz epeyce uzaktadır. Elbette bunu tersine çevirmek için çalışmak gerekiyor ama bu da Sovyet Devrimi’ndeki çalışma tarzını kopyalamakla mümkün olamaz.

-İşin esası şudur: Stalin’in deyimi ile Leninizm, “*Proleter devrimin ve proletarya diktatörlüğünün teori ve taktiğidir*”. Yani sorun iktidarın nasıl, hangi araç ve yöntemlerle alınacağı sorunudur, iktidar mücadelesinde her sınıfı devrimde oynayacağı role göre yerli yerine oturtmaktır. Biz olaya böyle bakıyoruz ve ülkemizdeki işçi sınıfına da bu günkü koşullarda devrimde oynayabileceği rolün, gücünün üstünde bir misyon yüklemiyoruz.

OKUMA PARÇASI:

“1963’den sonra hızlı bir gelişme eğrisi gösteren montaj sanayii Türkiye’nin demokratik yapısında da değişime yol açtı. Hızlanan köyden kente göç, kentin çevresinde gecekondu bölgelerini oluşturdu. Ve tabii bu kadar emek gücünü emme kapasitesi olmayan sanayi, sonuçta kentte geniş bir lümpen proleter kesim ve gizli işsizler ordusu yarattı. Kendi iç dinamiğiyle gelişmeyen sanayinin istihdam ettiği işçi sınıfı, çoğunlukla köylülükle bağlarını koparmamıştı. Gecekondu bölgeleri de yarı-köy, yarı-kent görünümüyle, barındırdığı insanların sosyal durumunu yansıtıyordu. İşçi sınıfı saflarındaki yarı-işçi, yarı-köylü özellik onun bilinç ve örgütlülüğünü olumsuz yönde etkiliyordu. Geniş bir yedek sanayi ordusunun yarattığı işsizlik korkusu ve hak istemlerinin çok ağır baskılarla bastırılmasının pasifliği içindeki işçiler, çok küçük ücretlerle yetiniyordu. Henüz “kendisi için sınıf” olamamış işçi sınıfı, en küçük demokratik-ekonomik istemleri karşısında devletin zoru ve şiddetini görerek sınıyordu. Köylü özelliklerinden kurtu-

lamaması da bunu pekiştirdi.

Ağır sanayinin gelişmemiş olması proletaryanın sağlam bir çekirdekten yoksunluğu demektir. Dünya devrimleri örneğinin ispatladığı üzere, proletaryanın en örgütlü, disiplinli ve mücadeleci kesimini oluşturan ağır sanayi işçileri yerine, yarı-işçi, yarı-köylü olan bir sınıf yapısının olumsuzlukları mücadeleye yansımış, ülkenin sosyal, kültürel, tarihsel özelliklerinin beslediği bu olumsuzluklar sonuçta geri bir işçi sınıfı mücadele tarihi yaratmıştır.

İşçi sınıfımızın içinde bulunduğu nesnel ve öznel koşullar, onun kendiliğindenci çıkışlarının kısır ve sınırlı oluşunu da açıklar. Ancak bu, hiç kendiliğindenci çıkışlar yapmadığı, yapamayacağı şeklinde anlaşılamaz; 15-16 Haziran, Tarih, Ant-Birlik benzeri örnekler bunun ispatıdır. Buna rağmen, işçi sınıfının kendiliğindenci çıkışlarına bel bağlanamaz. Olmasını istediğimiz şeylere dayalı subjektif değerlendirmelerle büyük yanılgılara düşmemek için zorunludur bu...”

HAKLIYIZ KAZANACAĞIZ (Devrimci Sol Savunması)

SINIF SÖZLÜĞÜ

→ PROLETARYA:

Engels, Komünist Manifesto’nun 1888 tarihli baskısına eklediği notta proletaryayı şöyle tarif eder: “Burjuvazi’den kastettiğimiz üretim araçlarının sahibi olan ve ücretli çalışmayı sömüren modern kapitalist sınıftır. Proletarya ile kastettiğimiz de hiçbir üretim aracına sahip olmamaları yüzünden yaşayabilmek için emek güçlerini satmak zorunda olan modern emekçiler sınıfıdır.” Yalnız burada proletarya olarak ifade edilen emekçi sınıfı belli bir üretim aracını kullanarak meta üreten, yani doğrudan sanayii üretimi içinde yer alan ve artı-değer üreten sınıftır. Bugün günlük dilimizde kullandığımız işçi sınıfı kavramı ise çok daha genel bir tanımlamadır ve doğrudan üretim faaliyeti içinde olmayan ama işgücünü satarak belli bir işi de yapan emekçi kesimleri de kapsar. Örneğin; temizlik işçileri, hizmet işkolunda çalışan işçiler gibi. Bunlar fabrikalardaki işçiler gibi doğrudan meta üretimi içinde yer almazlar ve bir meta üretmezler ancak yaptıkları işle de dolaylı olarak toplumsal üretimin yapılmasına katkıda bulunurlar.

Devrimci Sendikacılık

Bu hafta dersimizde sendikacılık konusunu işleyeceğiz. Selim abi tartışmamıza katkıda bulunur düşüncesiyle tanıdığı bir sendikacı arkadaşını da dersimize davet etti. Recep abi 35-40 yaşlarında çocukluğundan beri işçi olarak çalışmış, 5 senedir sendikacılık yapan biri, bizim birkaç mahalle ilerimizde oturuyormuş. Çayımızı içip eksik arkadaşlarımızın gelmesini beklerken bir yandan da sohbet ediyorduk. Herkes geldikten sonra ders düzenimizi aldık. İlk söze Selim abi başladı:

-Arkadaşlar, bildiğiniz gibi Recep arkadaşımızı direk işin içinde olan biri olarak tartışmamıza katkıda bulunur amacıyla çağırdık. Ancak misafir gibi de düşünmeyin. Yani tartışırken her soruyu rahatça sorabilmelisiniz. Onun da eksik düşündüğü veya sendikacı olarak hatalı davrandığı yanlar olabilir. O noktalarda da sorularımızı sorup, eleştirilerimizi rahatça yapabiliriz. Mesela şöyle bir soruyla başlayabiliriz. Şunu biliyoruz, bugün sendikal harekete egemen olan devlet sendikacılığı. Ancak buna rağmen gerek Türk-İş içinde, gerek DİSK içinde şubeler, hatta genel merkezler düzeyinde olsun, tek tek sendikacılar düzeyinde olsun en azından sınıf sendikacılığı yaptığı iddiasında olan bir çok sendika ve sendikacı var. Buna kamu çalışanlarının kurdukları sendikalardan bir kısmını da eklemek gerekir. Şimdi tüm bu iddia sahiplerini bir arada düşündüğümüzde aslında ortaya küçümsenmeyecek bir potansiyelin çıkması gerektiğini düşünüyoruz. Ancak böyle olmuyor. Bir kere tüm bunların bir araya gelebilmesi başlı başına bir sorun, ikincisi, bir araya gelebildikleri ölçüde de bakıyorsun 15-20 sendika ortak bir karar alıyor ama hareket ettirebildikleri işçi kitlesi o kararı alan sendikalardan birinin sahip olduğu üye sayısı kadar bile olmuyor. Neden böyle oluyor?

-Şimdi baştan şunu söylemek gerekir ki, nasıl ben devrimciyim demekle devrimci olunamıyorsa sınıf sendikacısıyım, devrimci sendikacıyım demekle de öyle olunmaz. Aslında neden bir araya gelemiyorlar, bir araya gelinebildiği noktada da ortaya pek bir iş çıkmıyor sorusunun cevabı ayrı değil. Bence en büyük neden bir yanıyla tabandan kopukluk, bir yanıyla da işçilerdeki bilinç geriliği diye düşünüyorum. Bilinç geriliği olunca sendikacıların üzerinde sınıfın denetimi, baskısı olmayınca bir araya gelmek de artık biraz sendikacıların insafına, duyarlılığına kalıyor, ikincisi de dediğiniz gibi sendikacılar ortak bir karar alsa da, bu karara işçilerin katılımı sağlanamadığı, kararlar işçilerin dışında alındığı için de eyleme katılımı sağlanamıyor. Zaten sendikacılar da bunun farkında oldukları için, örneğin, bir üretimi durdurma gibi, büyük kitlesel eylemler gibi kararlar alamıyor. Sonuçta ortaya çıkan ya yazılı bir basın açıklaması oluyor, ya da bir kısım sendikacı, temsilci ve küçük bir grup işçiyle yapılan kısa bir gösteri. Ayrıca tabanın baskısı, denetimi olmayınca sendikacılar arasında da popülist, grupçu tavırlar daha geniş bir zemin bulabiliyor. Bu da tabii birlik

zeminini zorlaştırıyor, dağıtıyor.

-Evet arkadaşlar, Recep ustanın bu anlattıklarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Bana tam doğru değil gibi geliyor, dedi Sinan. Yani biraz sonuçtan bakılıyor. Bunların hemen herkes farkında zaten. Bence sorun bu gerçeğin neden değiştirilemediğini ortaya çıkarmak. Yani tabandan kopukluk diyoruz, doğru. Bu yıllardır bilinen bir gerçek. Sorun bu gerçek neden değiştirilemiyor. Sendikacılar bunu değiştirmek için ne yapıyorlar ya da yapmıyorlar, bence o noktada tartışmamız daha iyi olur. Örneğin, Recep abi, sendikacıların bir araya gelmesi için tabanın zorlayıcı olmamasını bir etken olarak söyledi. İlk bakışta doğru gibi geliyor. Ama bence değil. Çünkü böyle bir zorlayıcılık belki sarı sendikacılar, reformistler için söz konusu olabilir ama ben devrimci sendikacılar için böyle bir şeyin geçerli olması gerektiğini düşünmüyorum. Devrimcilik birilerinin zorlamasıyla yapılan bir iş değildir ki. Bir araya gelinmesi gerekiyorsa devrimci sendikacılar bu doğru olduğu için, sınıfın yararına olduğu için bir araya gelirler. Sendikacılar kendiliklerinden böyle bir gereği duymuyorlarsa o zaman onların devrimciliklerinde bir eksiklik var demektir, daha doğrusu devrimcilikleri şüphelidir. Tabanın baskısı o noktada ancak bir uyarıcı, denetleyici, motive edici bir etken olarak düşünülebilir. İş yapıp yapmamanın nedeni olmaz. Mesela biz burada bir araya gelmişiz, mahallede bir faaliyet yürütüyoruz. Şimdi mahalle halkı bize böyle yapmamız gerektiğini söylediği, bize baskı unsuru olduğu için mi bunu yapıyoruz?

Veya kitledeki bilinç geriliği deniyor. Peki o zaman bunu değiştirmek için ne yapılıyor? Nasıl bir çalışma yürütülüyor? Mevcut durum bu denilip olduğu gibi kabulleniliyorsa, bunun da devrimci sendikacılıkla bir ilgisi olamaz.

-Evet, haklısın Sinan. Ancak esas sorun, sınıf sendikacılığı derken, devrimci sendikacılık derken bundan ne anlıyoruz, önce bunu tekrar açığa çıkarmakta. Çünkü öyle bir kavram kargaşası yaratılıyor ya da kavramlar yozlaştırılıyor ki kitlenin gözünde neyin doğru neyin yanlış olduğu da bulanıklaşıyor. Devrimci sendikal çalışma da bunlardan biri.

Sendikanın işçilerin ekonomik-demokratik mücadele aracı olarak ortaya çıktığını hepimiz biliriz. Ama devrimci sendikacılık sadece işçi sınıfının ekonomik-demokratik mücadelesini vermek değildir. Elbet bunu da kapsar ama onun esas görevi devrimi örgütlemektir. Bu neden böyledir? Çünkü sendikalar aynı zamanda işçilerin sınıf örgütüdür. Onların ekonomik-demokratik örgütler olarak ortaya çıkması ideolojik ve politik mücadele içinde yer almayacakları anlamına gelmez. İşçi sınıfı ideolojisi ne diyordu? İşçilerin geleceği, yani sömürü ve zulüm düzeninden kurtulmanın yolu devrimdedir. O halde sınıf örgütü olan sendikaların da işçi sınıfının ideolojisi doğrultusunda faaliyet örgütlemesi yani işçi sınıfını devrim için örgütlemesi doğru olandır. Elbette devrimi yapacak olan, yani politik iktidar mücadelesini verecek olan sendikalar değildir. O Parti'nin işidir. Ama dev-

rimci sendikacılar da bu alandaki mücadelelerinde burjuvaziye karşı ekonomik-demokratik ve ideolojik mücadele verirken aynı zamanda işçileri devrime hazırlamak göreviyle de yükümlüdür. Bunu, işçileri hem ideolojik olarak, hem de işçi sınıfını ekonomik-demokratik, siyasal haklar için mücadelede eylemleriyle eğiterek yapar.

Devrimi örgütleyen parti ve örgütlerle sendikalar aynı sınıfın örgütleri olarak birbirleriyle ilişkili olmak durumundadır. Bu devrimin çıkarı için gerekli olanıdır. Mesela, Cephe işçi sınıfı içinde legal-illegal değişik kurum ve araçlarıyla örgütlenir. Devrimci İşçi Hareketi bu kurumlaşmanın temelidir. Mesela, nedir sendikalardan ayrı olarak legal, illegal çeşitli geçici, kalıcı komiteler, eğitim grupları, değişik amaçlar için kurulmuş dar gruplar oluşturulur. Sendikal alanda örgütlenmek ise işçi sınıfı içinde örgütlenmenin bir parçasıdır. Parti sendikalar içinde örgütlenerek onları siyasal olarak etkiler, yön vermeye çalışır. Sendikaları sadece ekonomik-demokratik mücadele veren kurumlar olmaktan çıkarıp, ideolojik ve politik mücadele de daha etkin yer almasına çalışır. Ama dediğim gibi bu işçi sınıfı içinde çalışmanın bir yanıdır. Esas olan sendikalar dışında sınıfın tabanı içindeki çalışma ve kurumlaşmalardır. Sendikalar bugün olur yarın olmaz. Aslolan kalıcı örgütlenmeler yaratabilmektir. Ama devrimci sendikacılar da kendi cephelerinden devrimin örgütlenmesine katılmak durumundadır. Bu perspektiften ve pratikten uzaklaşan herkes kendine ne derse desin devrimci sendikacılık yapmıyor demektir.

Karl Marks, 1866 Eylül ayında toplanan Enternasyonal'in Birinci Kongresi'nde sendikalar üzerine bakın ne demiş. Şu bölümü okur musun Ömer?

-“İşçilerin tek toplumsal gücü sayılarıdır. Ne var ki sayı gücü, aralarındaki rekabet nedeniyle azalır. İşçi sendikaları, ilkin, bu rekabeti ortadan kaldırmak ya da en azından onun önünü almak için işçilerin kendiliğinden gayretiyle doğmuştur. Bundan ötürü işçi sendikalarının ilk amaçları, doğal olarak, günlük gereksinimlerini çözümlemek ve kapitalizmin saldırılarından korunmak sorunlarıyla (kısacası, ücretler ve çalışma saatleri sorunlarıyla) sınırlıydı. Kapitalist üretim düzeni ayakta durdukça elbette bu sorunlardan vazgeçilemezdi. Öte yandan işçi sendikaları, kendileri de farkında olmadan ortaçağ komünlerinin orta sınıf için yaptıkları işi yapmışlar ve işçi sınıfının örgütlenme merkezlerini oluşturmuşlardır. Buysa çok daha önemlidir. Günümüzde emekçi sendikaları, kapitalizm karşısında günlük savaşıma çok fazla daldıklarından ücret köleliği sistemine karşı eylem güçlerini henüz tümüyle kavramış değillerdir. Bundan ötürü de genel toplumsal ve siyasal hareketlerden uzak durmaktadır. Oysa ilk amaçlarının yanısıra, işçi sınıfının tam kurtuluşuna yönelik eylemde bulunmayı öğrenmelidirler. Bu yöndeki tüm toplumsal ve siyasal hareketlere katılmalıdırlar... Çabalarının, ayaklar altında ezilen milyonların kurtuluşunu amaçladığını, bütün dünyaya göstermelidirler”.

-Evet Recep usta ne diyorsun? Bizim ülkemizde Marks'ın söylediği bu

çerçevede bir sendikal hareket var mı?

-Maalesef var diyemem. Siz de izliyorsunuzdur. İşçi sınıfı ve sendikalar ekonomik mücadele çerçevesinde yer yer büyük eylemler, gösteriler de yapıyorlar. Ama Marks'ın kastettiği toplumsal ve siyasal hareketlere katılma anlamında henüz oldukça çok geride. Yani devrim mücadelesi bir yana, demokrasi mücadelesi konusunda bile olması gereken yerin çok uzağında. Sonuçta, başta Türk-İş olmak üzere, Hak-İş ve DİSK'in devlet sendikacılığı anlayışının işçi sınıfı hareketi üzerindeki belirleyiciliği sürüyor. Devrimci sendikacılık ise işçiler için bir çekim merkezi oluşturabilmiş değil. Çekim merkezi olabilmek için tabii önce devrimci sendikacıların bu işe soyunması lazım. Çalışmalarıyla, pratikleriyle örnek olmalı ki işçilerin güvenini kazanabilsinler. Devrimcilikte iddialı olmasa bile dürüst, namuslu, sınıfa hizmet etmek isteyen sendikacıları da çevrelerinde toplayabilsinler.

-Evet, işte sorunumuz da bu Recep usta. Bu neden yapılamıyor? Ben şöyle söyleyeyim, şu anda dışarıdan baktığımda sınıf sendikacılığı yaptığı iddiasında olanlarla, sarı ya da reformist sendikacılar arasında pek öyle belirgin bir farklılık göremiyorum. Hiç mi yok elbette vardır, ama dediğim bu en azından işçi sınıfının gözünde çekim merkezi yaratabilecek, net olarak görülebilecek bir farklılık değil. Örneğin nedir? Belki sarı sendikacılara göre işçilere daha yakınlar, sendikalarında daha demokratik bir işleyiş hakimdir, işçilerin ekonomik sorunlarına, işten atılanlara belki daha çok sahip çıkmaya çalışıyorlardır, ama onun ötesinde çok farklı bir şey yok. Ama bu saydıklarım da zaten ekonomik mücadele çerçevesinde olan şeyler. Ama baştan da dediğimiz gibi devrimci sendikacılık ekonomik mücadele veren, ücret sendikacılığı değildir ki. O kadarını Türk-İş de yapıyor.

-Sen de biraz fazla insafsız davranıyorsun Selim. Başka hiç bir şey mi yapmıyoruz? Mesela, Ölüm Orucu döneminde bir kısım sendikacı arkadaşımız Ölüm Orucuna katıldılar, anaların eylemlerine destek verdiler. Sonra bu Susurluk kazası olduktan sonra belediyelerin bir bölümünde 2 saatlik iş bırakma eylemi yaptık. Ne bileyim daha başka konularda da devrimci mücadele içinde bir şeyler yapmaya çalışıyoruz.

-Sorunu tek tek olaylar nezdinde ele almak doğru değil Recep usta. Mesela, ölüm Orucu'nda, Susurluk konusunda Devrimci İşçi Hareketi perspektifiyle diğerlerinden farklı bir tavır ortaya konulmuş olabilir ama birincisi bunlar yine de yetersizdir; ikincisi, kaç sendikacı katıldı bunlara veya başka türlü bir aktif mücadele verdi. Bunun ötesinde başkalarıyla kendimizi kıyaslayıp, **"tamam işte biz diğerlerinden farklıyız, elimizden bu kadar geliyor"** dersek kendimizi kandırırız. Zaten devrimci sendikacılık anlayışı da böyle yozlaştırılıyor. Kendine sınıf sendikacısıym diyenlerin büyük çoğunluğu böyle düşünüyor. Bol bol sarı sendikacılığı eleştirip, diyor ki **"ben sarı sendikacılardan farklı düşünüyorum, işçi sınıfı için daha çok çalışıyorum, işçilerin sorunlarına daha çok sahip çıkıyorum, daha duyarlıyım o halde ben sınıf sendikacılığı yapıyorum."** Bu gerçeği yansıtmıyor işte. Böyle düşünmekle, davranmakla olsa olsa sarı sendikacılardan belki bir

gömlek üstün olunur ama bu sınıf sendikacılığı yapıldığı anlamına gelmez. Sorun devrimci çalışmayı, eylemi bir süreklilik haline getirebiliyor muyuz, oraya bakmak lazım.

Devrimci sendikacı dediğin, üyelerine karşı sorumludur, tüm işçi sınıfına karşı sorumludur, tüm ezilen, sömürülen insanlara, halkına karşı sorumludur. Eğer bu sorumluluk hissedilemezse ne devrimcilik, ne de devrimci sendikacılık yapılabilir. Eğer bu sorumluluk duyuluyorsa zaten ne kimsenin bir şey söylemesine, uyarmasına gerek kalır, ne de tabanın baskı yapmasına. O zaman sadece kendi üyelerine değil, halkın hangi kesimine saldırı olursa olsun ona sahip çıkar. O zaman gerçek kurtuluşun devrimde olduğunu, devrimciliğin devrimi örgütlemek olduğunu unutmayıp, bütün enerjisiyle buna yoğunlaşır, bütün zamanını, işlerini buna göre programlar. Haksız mıyım Recep usta?

-Haksız sayılmazsın da senin dediğin gibi böyle sendikacıları nereden bulacağız onu düşünüyorum. Olaya bu perspektiften bakınca sizin de dediğiniz gibi kendine sınıf sendikacısıyım diyenlerin büyük çoğunluğunu defterden silmek lazım.

-Gerekliyorsa da silinmeli, ne olacak yani, milleti kandırmaya devam mı etsinler. Sorun zaten birilerini silip silmeme meselesi değil, biz bu işi yapmaya kim niyetli onlarda netleşmeliyiz. Az olur belki ama öz olanları bir araya getirip gerçekten işçi sınıfına yaraşır, gerçekten devrimciliğe yaraşır bir çalışmayı, pratiği ortaya koyabilmeliyiz. Eksiği, gediği olan olabilir, hatta zaafı olan da olabilir. Asıl sorun gerçekten devrimci sendikacılık yapmaya niyetli olup olmamaktır. Niyet varsa, samimiyet varsa eksikler, gedikler, zaafı giderilir. Eğer gerçekten bu konuda samimi olanlarla, aslında bürokratlaşmış, işçiden, işçilikten kopmuş olanları, sendikayı ekmek kapısı olarak görenleri ayırtıramazsak devrimci sendikal cepheyi ileri götürmek de mümkün olmaz. Sendika ağaları, sarı sendikacılar da bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da boş buldukları meydanda at oynatmaya devam ederler.

-İyi güzel söylüyorsun da Selim, bu iş o kadar dışarıdan görüldüğü kadar kolay değil.

-Bak işte! Recep usta, bugüne kadar ne kadar sendikacıyla oturup sohbet ettiysem, tartıştıysam en çok duyduğum cümlelerden biri de bu oldu. Elbette hiç kimse bu işlerin çok kolay olduğunu söylemiyor. Üstelik bizim gibi bir ülkede devrimcilik yapmak daha da zor. Sen de biliyorsun, görüyorsun binlerce insan, üstelik büyük çoğunluğu genç yaşta bu mücadelede şehit düştü, düşüyor, daha belki binlercesi şehit düşecek. Yüzbinlerce insan işkenceden geçirildi, zindanlara dolduruldu, yüzlerce kayıp var. Hepsi bir kenara işçi sınıfının verdiği onlarca, yüzlerce şehidi var. Daha son üç-beş sene içerisinde kurtuluş mücadelesinde şehit düşmüş sendikacılık yapmış insanlarımız var. Örneğin, bir Elmas Yalçın, Ayşenur Şimşek, tekstil işçilerinden Düzgün Tekin ve şehit düşmüş daha bir çok sendikacı, işçi, memur var. Elbette mücadele bedeller istiyor, zorluklarla dolu. Ama

işte sorun da burada kendine devrimci diyen sendikacılar bu zorluğu ne kadar omuzluyor, ne kadar bedel ödemeye hazırlar?

Şimdi biz burada sendikacılar da bıraksın sendikacılığı, illegal mücadeleye gitsin falan diye tartışmıyoruz. Öyle bir şey Cephe dışında zaten dışımızdaki solda görülecek, rastlanılacak bir şey değil. Ama insanlar bu kadar bedeli öderken sendikacılar da hiç değilse sendikacılık görevini layıkıyla yerine getirsinler. Kendilerine sınıf sendikacısıyım diyorsa, devrimciyim diyorsa o cephede bunun gereklerini yapsınlar.

O zor gelsin, bu zor gelsin, cop yemeyi, gözaltına alınmayı göze alma. Şubem, kapatılır mı, sendikacılığım biter mi? diye kaygı duy. Genel merkezle, konfederasyonla çatışmaktan, ters düşmekten kaç, ondan sonra sınıf sendikacılığı yapıyorum diye ortaya çık. Senin devrimciliğin nerede o zaman? Devrimcilik bu kadar da ucuz elde edilmez. Orada burada kendini göstermekle, kuru ajitasyon çekmekle olmaz. Bu her şeyden önce bu güne kadar ödenen bedellere, bırakılan mirasa, işçi sınıfına saygısızlıktır. O zaman bu işi layıkıyla yapacaklarla yapamayacakların safı da netleşmeli. Aksi taktirde bu, kitlelerin gözünde sınıf sendikacılığına da, gerçekten sınıf sendikacılığı yapmak isteyen sendikacılara da olan güveni sarsıyor.

-Valla kendimi şimdi mahkemede yargılanıyor gibi hissetmeye başladım, Selim usta.

-Ne yapalım Recep usta? Bilirsin bir laf vardır “dost acı söyler” diye. Sana düşen pay varsa sen de nasibini alacaksın tabii. Belki gelirken, burada sendikacılığın tarihini, değişik sendikal akımları falan anlatacağını düşünmüşsündür. Ama bizim dersler pek öyle yürümüyor. Öyle olsa zaten o işi kendimiz de yapardık. Toplantımızda bir tane sendikacı arkadaş olursa tartışmamız daha verimli olur diye düşündük. Önce Hasan abiyi aramıştım ama il dışında işi varmış, o olmayınca piyango sana çıktı. Ama sorun tabii siz biz sorunu, şu sendika, bu sendikacı sorunu değil, neyin yanlış neyin doğru olduğunu ortaya çıkarmak. Evet arkadaşlar, madem Recep usta kendini mahkemede gibi hissetmiş biraz da siz sorgulayın.

-Ben dersin başında sormuştum, tekrar sorayım, dedi Sinan. Sendika olarak işçilere nasıl bir eğitim veriyorsunuz?

-Şimdi biz şubeyiz. Bu eğitim işleri falan esas olarak genel merkez tarafından hazırlanır, organize edilir. Biz de belli bir sıraya göre eğitime göndereceğimiz arkadaşları tespit ederiz.

-Peki, ne kadar sürede yapılıyor bu, kaç işçi yararlanabiliyor?

-Tam bir periyodu yok, üç ayda bir, altı ayda bir oluyor. Katılım sayısı da değişiyor. Bazen elli, bazen daha fazla işçiyi katabiliyoruz. Çalışma 3 gün, 5 gün en fazla bir hafta olabiliyor.

-Hepsi bu kadar mı?

-Bunu dışında arada bir sendikada seminer ya da panel türü toplantılar oluyor. Bazen biz işyerlerinde toplantı düzenliyoruz. Ama onlar daha çok yaşanan sorunlar çerçevesinde oluyor. Bunun yanında broşürler falan çıkarılıyor.

-Peki sonuç ne? Bunlar işçileri ne kadar bilinçlendiriyor? Sizce yeterli mi?

-Faydası hiç olmuyor değil tabii. Ama yeterli olduğu söylenemez. Daha sık ve uzun süreli olması için Genel Merkeze baskı yapıyoruz.

-Şimdi, bir kere böyle önemli bir konunun sadece Genel Merkez'in inisiyatifine bırakılması bence baştan yanlış, diyerek söze girdi Selim abi. Neden diyeceksin? Bir kere eğitimin süre açısından yeterliliği yetersizliği bir yana ondan daha önemlisi ne öğretildiğidir. Genel merkezde sarı sendikacılar ya da reformistler varsa herhalde onların işçilere öğreteceği sınıf sendikacılığı, işçi sınıfının ideolojisi olmayacaktır. Doğal ki kendi anlayışları doğrultusunda bir programları olacaktır. Olsa olsa en ileri biçimiyle belki bunlardan genel geçer düzeyde bahsedilir. İşçilerin nasıl sömürüldüğü belki anlatılır ama çözüm yolu olarak düzen içinde mücadele önerilecektir. En çok söylenen ne olacaktır *"ekonomik-demokratik haklarımıza sahip çıkalım, demokrasi mücadelesinde yer alalım"*. Demokrasi dediği de tabii burjuva demokrasisi. En ilerisi yani DİSK'te bu böyledir. Türk-İş'te ve diğer gerici sendikalarda olanını artık düşünün.

Şimdi biz ne diyoruz? Sendikalar işçi sınıfının ekonomik-demokratik mücadele örgütüdür. Ama aynı zamanda burjuvaziye karşı ideolojik mücadele de sürdürmek zorundadır. Kendi ideolojisini bilmeyen, kavramayan bir işçi sınıfı ekonomik-demokratik mücadeleyi de zaten başarılı olarak yürütemez. Ne yapar? En çok ekonomik çıkarları söz konusu olduğunda belli ölçülerde harekete geçer ama onu da ancak belli bir yere kadar götürür. Ne olur? Burjuva ideolojisinin etkisinde kaldığı için kendi içinde bölünür, öyle ki beğenirse de değişik düzen partilerinin, düzen sendikacılarının peşine takılır. Onların devrimciler, devrimci sendikacılar aleyhine yaptığı propagandaların etkisinde kalır. Ondan sonra tabii eğer birebir ekonomik çıkar görmüyorsa sendikacı devrimci de olsa peşinden gelmez. Hatta aynı sorunları paylaşan, kendi işkolundaki işçilerle dayanışma için bile harekete geçiremezsiniz. Mesela, şimdi Recep abiye sizin üye işçilerinizin ne kadarı gönüllü ya da gönülsüz düzen partilerine üye, onları destekliyor ya da oy veriyor diye sorsak eminim büyük çoğunluğu o durumda diyecek. Öyle değil mi Recep usta?

-Doğrudur Selim.

-Eğitim meselesi işin bir boyutu tabii. Ama önemli; savsaklanmaması ve kendiliğindencilığe, reformist, sarı sendikacıların eline bırakılmayacak kadar önemli bir konu. Ayrıca eğitim bugüne hizmet edecek düzeyde ele alınmak durumunda. İşçi sınıfının bugün verdiği, vereceği mücadeleye, örgütlenmesine ve yarın daha çetin mücadelelere hazırlanmasına hizmet etmeyen bir eğitimin de pek bir faydası olmadığı geçmiş deneylerden bellidir. Sen bilirsin Recep usta, 80 öncesi DİSK her ne kadar yönetiminde reformistler, revizyonistler hakim olsa da bugünkünden daha ileri bir konumdaydı. Verdiği eğitim de bugünkünden daha ileri düzeyde ve kapsamlıydı. Ama verilen o kuru eğitimler 12 Eylül Cuntası karşısında hiçbir işe

yaramadı. Neden? Çünkü DİSK'e hakim olan anlayış ekonomik-demokratik mücadele sınırlarını aşmıyordu. Dolayısıyla da işçileri 12 Eylül gibi bir açık faşizm koşullarına ve bu koşullarda verilecek bir mücadeleye göre eğitmeyi, örgütlemeyi düşünmediler. Çünkü devrim diye bir dertleri yoktu. O zaman bizim vereceğimiz eğitim bu eksiklikleri giderecek bir eğitim olmalıdır. Bunu yapacak olan, örgütleyecek olan bizzat kendine devrimciyim diyen sendikacılarıdır. Çünkü ellerinde işçi sınıfı içinde sendikanın dışında siyasal çalışma yürüten partilerden, örgütlerden çok daha geniş olanaklar var. Bu olanakları değerlendirmemenin hiçbir mantıklı açıklaması olamaz. Sendikayı kullan, temsilciliklerini kullan, toplantılar yap, eğitim grupları oluştur. Bunları yapmanın önünde yasal engeller de yok üstelik. Hatta birçok sendikanın toplu sözleşmesinde bu konuda kazanılmış haklar da var. Aslında sorun yasal dayanaklarının olup olmaması da değil, olmasa da bunu yapmak durumundayız. Demin de dediğim gibi sorun sadece eğitim sorunu da değil. Sizin de söylediğiniz gibi tabandan bir kopukluk var. Peki bunun nedenlerini hiç düşünüyor musunuz ya da değiştirmek için ne kadar çaba sarf ediyorsunuz? Mesela, daha önce Selma'nın yaşadığı bir deney var, istersen anlat Selma.

-Çalıştığım bir önceki işyerinde 100 kadar işçi çalışıyordu. Bir müddet arkadaşlarla tartıştık, karar verdik ve bir hazırlık aşamasından sonra sendikalaşmaya karar verdik. Diğer sendikalardan nispeten farklı olduğunu düşündüğümüz DİSK'in ilgili tekstil şubesinden sendikacılarla görüştük. Sendikaya üye olacağımızı söyledik. Kabul ettiler ve yardım edeceklerini söylediler. Ve üye olduk. Tabii patron durumu öğrenince beklediğimiz gibi bir kısmımızı hemen işten çıkardı. Biz de direnişe geçtik. İlk zamanlar sendikacılar gelip gidiyordu. Geldiklerinde ya da biz sendikaya gittiğimizde bizi destekleyen, moral veren ateşli konuşmalar da yapıyorlardı. Ama direniş uzadıkça ilgileri giderek azalmaya başladı. Biz işyerinin önünü terk etmedik, polis saldırdı, gözaltına alınan, dayak yiyen arkadaşlarımız oldu. Ama beklediğimiz desteği görmek bir yana artık sendikacılar ortalıkta görünmez oldu. Onlar direnişin başarıya ulaşamayacağına bizden önce karar vermiş, bizi gözden çıkarmış olmalı ki aradığımızda dahi çoğu kez bulamıyorduk, bizden kaçır oldular. Tabii bu durum tüm arkadaşlarda hayal kırıklığı yarattı. Tamam belki başarılı olamayabilirdik, bunu da baştan göze almıştık ama sendikanın bizi yalnız bırakması arkadaşlarda tepkiye yol açtı, sendikaya karşı güvensizlik gelişti. Şimdi çoğu başka işyerlerinde iş buldu çalışıyor ama büyük bölümü eskisi gibi örgütlenmeye istekli değil.

-Evet, bu da bir örnek Recep usta, ama sıkça yaşanan, sendikacılara giderek de sendikalara karşı güvensizliği derinleştiren örneklerden biri. Bunun gibi işçilerde güvensizliğe neden olan farklı konularda belki onlarca örnek çıkarabiliriz. Şimdi sorsan o sendikacılara "biz elimizden geleni yaptık" der, bin dereden su getirip, nasıl sınıf sendikacılığı yaptığını anlatmaya çalışıp ahkam keser. İşçilerin güvenini sağlamak önemli hatta en önemli sorun bence. Bunun parlak sözler söylenerek, ajitasyon çekerek

sağlanamayacağını artık herkesin görmüş olması gerekir. Çünkü bunlar onyıllardır yapıyor. Artık halk da, işçi de söylenenlere değil, yapılanlara yani pratiğe bakıyor. Eğer sen işçinin yaşamının içinde değilsen, iyi gününü, kötü gününü, hastalığını, sıkıntısını paylaşmıyorsan, mücadelesine öncülük yapamıyorsan, kararlılık ve cesaret gösteremiyorsan onu da yanında bulamazsın.

Mesela, ben sana söyleyeyim Recep usta, bu sınıf sendikacılığı yapıyorum diyenlerin büyük çoğunluğunun bir çalışma programı bile yoktur. İşleri de, çalışması da gününbirliktir. Bir işyerinde bir sorun çıkarsa, üyeleri direniş ya da grevdeyse biraz fazla koşturur, daha fazla çalışır ama öyle bir şey yoksa genellikle sabah 8.00-8.30'da sendikaya gider. Belki gelen giden üyelerle sohbet eder, sorunları olanların ufak tefek işleriyle uğraşır, sonra bir bakmış akşamın beşi, altısı olmuş. Ne kadar yorulduğunuzu hatırlayıp *"sendika boşalsa da biz de artık çıkıp evimize gitsek"* diye düşünür Tabii bazılarının başka programları da olabilir. Mesela arkadaşlarıyla yemeğe giden ya da ailesiyle bir yere gezmeye gitmek isteyen, değil mi, yanılıyor muyum?

-Herkesi bu kapsamda değerlendirmek doğru olmasa da genel olarak durum çok farklı değildir.

-Mesela, işçileri yakından tanımak, onların sorunlarını paylaşmak, dahası onları örgütlemek için bir program çıkarıp, diyelim ki her hafta en azından 3 işçinin, 5 işçinin evine ziyarete giden, ülkede meydana gelen önemli gelişmeler hakkında işçileri bilinçlendirmek, bir eyleme ya da protestoya katmak için işyeri, işyeri dolaşan, her işçiye ulaşmaya çalışan kaç sendikacı vardır dersiniz? Pek fazla olduğunu tahmin etmiyorum. Varsa bile çok istisnadır. Haksız mıyım Recep usta?

-Yok yok, haksız sayılmazsın.

-Şimdi belki içinden, tamam haklısın da peki hiç mi dinlenmeyeceğiz, kendimize, çocukluğumuza zaman ayırmayacağız diye düşünüyorsundur.

-Senden de korkulur valla Selim. Adamın beynini mi okuyorsun nedir?

-Okumakla ilgisi yok. İnsanları tanımaya, iyi bir gözlemci olmaya çalışmakla ilgili bir sorun. Senin gibi çoğu sendikacıya sorsak üç aşağı beş yukarı aynı cevabı alırız. Ama böyle düşünmek doğru bir şey değil tabii. Bak bu arkadaşların hemen hepsinin gündüz işleri var. Kimi çalışıyor, kimi okula gidiyor. Ama hepsi akşam gelince mahallede insanları örgütlemek için güçleri yettiğince koşturuyor. Senin, benim gibi yılların birikimine de sahip değiller. Sakın onlar genç falan da deme sonra Fatma ablayı da kızdırırsın, ikimizden de epeyce yaşlı sayılır. Sorun ne yaşta, ne boyda posta. İnsan bir işe isteyerek soyunmuşsa, gerçekten yapmak istiyorsa yapar. O konuda en azından Haklar ve Özgürlükler Platformu Sözcüsü Oya Gökbayrak'ı örnek alabiliriz. Özürlü haliyle kendine devrimci sendikacıym diyen onlarca sendikacıdan daha çok iş yapıyor, koşturuyor. O zaman hepimiz kendimize bu gözle bakıp sorgulamalıyız. Bu işi yapmaya niyetliysek

günlük yaşamımızı da ona göre biçimlendirmeliyiz. Yaşamımızı, ilişkilerimizi devrimcileştirmeden yapacağımız sendikacılık da devrimci sendikacılık olmaz. Olsa olsa sendikacılık oynamak olur.

Evet arkadaşlar bu haftalık da bu kadar yeter sanıyorum. Recep usta sana da teşekkür ediyoruz.

OKUMA PARÇASI:

İşçiler, ekonomik haklarını almak için örgütlenip kapitalist sınıfa karşı mücadeleye başlayınca tabii, burjuvazi de boş durmadı. İşyerlerinde ki baskıyla, işten atmayla işçilerin örgütlülüğünü dağıtamadığı noktada devleti işçilerin üzerine saldırttılar. Böyle olunca işçiler de ekonomik mücadelelerini verebilmek için başta örgütlenme hakları olmak üzere, demokratik haklarını serbestçe kullanabilecekleri, savunabilecekleri bir ortamın oluşması gerektiği sonucunu çıkararak, bu haklarını kullanabilmek ve devletin saldırılarını durdurabilmek için devlete karşı mücadele etmeye başladılar. Haklarını yasalarla güvence altına almaya çalıştılar. Bu da mücadelenin demokratik yanını oluşturdu. Bu nedenle iç içe geçen bu iki mücadele biçimi ekonomik-demokratik mücadele diye birlikte anılır.

Sendikalar işçi sınıfının ekonomik-demokratik mücadele araçlarıdır dedik. Ancak sendikaların yüklendiği görevler bunlarla sınırlı değildir. Gerek ekonomik-demokratik mücadelesinde başarı kazanmak gerekse de sömürü düzenini ortadan kaldırmak için burjuvaziye karşı ideolojik ve politik mücadele de vermek zorundadır. İşte, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı ya da devrimci sendikacılık dediğimiz, işçi sınıfının çıkarlarını savunan, onun ekonomik-demokratik mücadelesinin yanında, ideolojik ve yapısının elverdiği ölçüde politik mücadelesini de veren sendikacılık anlayışıdır. Devrimci sendikalar hem burjuvaziye karşı, hem de işçi sınıfı içindeki burjuva ideolojisinden etkilenmelere, sarı ve reformist, revizyonist sendikalara karşı mücadele yürütürler. Politik mücadele içinde yer alması ise yapısı gereği sınırlıdır. Demokratik kitle örgütü olmaları, yani sendikanın yapısında değişik düşüncede işçileri barındırması ve yöneticilerinin seçimlerle belirlenmesi, açık legal kurumlar olmaları onların parti gibi direk olarak iktidar mücadelesi vermesinin önünde engeldir. Ancak yapısının elverdiği ölçüde politik mücadeleye destek verir, işçi sınıfını gerek ekonomik-demokratik, gerekse siyasal talepli mücadele içinde, grevlerde, direnişlerde, gösterilerde eğiterek iktidar mücadelesine hazırlar. Devrim aşamasında ise genel grev ve direnişlerle, ayaklanmalarla devrimin başarıya ulaşmasında rol alır.

Değerlendirme

Bu haftaki dersimizde bugüne kadar yaptığımız çalışmanın sonuçlarını, geldiğimiz aşamayı ve bundan sonra neler yapabileceğimizi tartışacağız.

1 Mayıs değerlendirmesini dersin sonunda kabaca konuşup, daha detaylı olarak haftaya yapacağız. Selim abi, değerlendirme yaparken halk nasıl değerlendiriyor, en azından kendi ilişkilerimiz boyutuyla 1 Mayıs'a katılan katılmayan kim ne diyor, ayrıca düşman nasıl değerlendiriyor? Bunları derleyip toparlayarak somut sonuçlar çıkarabileceğimiz ileriye dönük detaylı bir değerlendirme yapmamızın daha yararlı olacağını söyledi. Serpil'le birlikte Selma da geldikten sonra masanın etrafında toplanıp ders düzenimizi aldık. İlk sözü her zaman olduğu gibi Selim abi aldı.

-Evet arkadaşlar, bu güne kadar yaptığımız çalışmayı şöyle bir gözden geçirelim. Hangi noktalar üzerinde durmamız gerektiğini konuşmuştuk. Birinden başlayalım, örneğin, sınıfımızı oluştururken *"Devletin, burjuvazinin, zenginlerin nasıl okulları varsa, burası da bizim okulumuz olsun, oralarda öğrenemediklerimizi, öğretilmeyenleri burada öğreniriz. Ama bize lazım olacakları, günlük yaşamımızda, mücadelemizde bize gerekli olanları öğrenmeliyiz"* demiştik. Bir dersimizde de *"Öğrendiklerimiz bizde kaldıktan sonra bunun bir anlamı yok, biz de başkalarına öğretmeliyiz, yeni halk sınıfları kurmalıyız"* gibi bir konuşmamız olmuştu. Şimdi bugünden baktığımızda bu konuştuklarımız kafanızda daha da somutlanmıştı. Bunlardan ve yaşadığımız süreçten nasıl bir sonuç çıkarıyoruz, onun üzerinde durmaya çalışalım? Uğur sen anlat istersen, nasıl bir sonuç çıkarıyorsun?

-Biliyorsunuz ben çalışmaya katıldığımda hemen hiçbir şey bilmiyordum. Genel olarak devrimcilikle, devrimci düşüncelerle ilişkim merak noktasındaydı. Yani bir devrimci olup olmayacağımı başlangıçta düşündüğümü söylersem yalan olur. Sadece bilmediğim şeyleri öğrenmek istiyordum. Geçen bu süre içinde bilmediğim pek çok şey de öğrendim. Tabii öğreneceğimiz çok daha fazla şeyin olduğunu da biliyorum. Ancak bu güne kadar yürüttüğümüz çalışmadan şöyle bir sonuç çıkardım diyebilirim: Birincisi, biz bu eğitim çalışmasını sadece öğrenme ihtiyacı duyduğumuz şeyleri teorik olarak öğrenmek için yapmıyoruz. Bilmediklerimizi, eksiklerimizi öğrenmek, gidermek mutlaka gerekiyor ama öğrendiklerimizi hayata geçirmiyorsak, uygulamıyorsak yapılan eğitim de merakımızı gidermekten, kendimizi tatmin etmekten başka bir işe yaramaz. İkincisi, eğitim çalışması bu düzeni değiştirmek için verilen mücadeleye, pratiğe hizmet etmelidir. Yani insanlara pratik mücadelesinde yardımcı olacak, yol gösterecek, eğitecek bir tarzda ele alınmalıdır, eğitim çalışmasına katılanlar bir yandan öğrenirken, öğrendiklerini uygulama imkanı bularak ya da bu imkan yaratılarak devrimci mücadelenin bir parçası haline gelebilmelidir. Kendi açımdan değerlendirdiğimde bu süreç bende böyle bir değişim sağladı. Benim gibi, buradaki arkadaşlar gibi binlerce onbinlerce insanın

olduğuna inanıyorum. Bu nedenle bir yolunu bulup bu onbinlerce insanı eğitip örgütlü bir hale getirmeyi becerebilmeliyiz. Bunun için halk sınıfının yaygınlaştırılması faydalı olacaktır. Zaten bunu daha önce de konuşmuştuk. Ama bunu hayata geçirmede eksik kaldık. Bence bu eksikliğimizi giderecek adımları atmalıyız.

-Eksiklerimiz nedir, bunları nasıl gideririz elbette bunun üzerinde önemle durmalıyız. Önce isterseniz konuya ilişkin Parti'nin kuruluş kongresinde alınan karardan bir bölümü okuyalım. Şu bölümü okur musun Ayşe?

"Kadroların eğitimiyle birlikte, koşulların uygun olduğu bölge ve alanlarda çocuklardan yaşlılara kadar her kesimden halkı, kitleler olarak eğitebilmeliyiz. Partimiz ve Cephemiz niçin savaşıyor, halk kitlelerine ne vermek istiyoruz, halk kitleleri savaşa nasıl katılacaktır, kitleler bizden neler istiyor, sorunları nelerdir vb. gibi bölge ve alan özelliklerine göre çok çeşitli biçimlerde zenginleştirilebilecek halk eğitimlerini gerçekleştirebilmeliyiz. Bunun nerede ve nasıl yapılacağının bir sınırı yoktur. Gün olur bir köy evidir, köy meydanıdır, gün olur dağa çekilmiş gençlerdir, bir fabrika ya da sendika lokalidir, bir gecekondu evidir, dernektir, okuldur, kısaca her yerdir. Sorun koşulları yaratmak için zorlamak ve yaratıcı olmaktır. Parti okulları ve halk okullarını ısrarla çalıştırdığımızda, küçümsenmeyecek oranda kadro ve taraftarlarımız ve halk kitleleri, ideolojik yönlendirmemiz altında süratle gelişerek yaygınlaşacak ve savaşın hızını büyüterek kitlelere mal edecektir."

-Şimdi, dikkat ederseniz yazının başında "Kadroların eğitimiyle birlikte" diyor. Neden böyle diyor? Çünkü Parti'nin stratejisini, programlarını, taktiklerini hayata geçirecek olan kadrolardır. O zaman demin Uğur'un söyledikleriyle birlikte düşünelim bunu. Uğur ne dedi? Bizim gibi örgütlenebilecek belki onbinlerce insan vardır. Aslında genel anlamda devrimci potansiyeli düşündüğümüzde bunu onbinlerle değil, yüzbinlerle ifade etmek gerekir. Ama biz bunu bir kenara bırakalım sadece kendi ilişkilerimizi, bölgemizi ele aldığımızda bile bu durumda yüzlerce insan olduğunu tespit edebiliriz. Örneğin, en azından "ışık karartma" eylemleri boyunca yaptığımız yürüyüşlere katılan yüzlerce insan var. Yüzden fazla gazete okurumuz oldu. Okulumuzda, çalıştığımız işyerlerinde örgütlenebilecek ilişkilerimiz var. Yani kısacası bizim sorunuz örgütlenecek insan bulma sorunu değil, bu potansiyeli örgütleyecek insanları yetiştirme, kadrolaşma sorunu. Ama bu durumda tabii ki önce kendimiz kadro sorumluluğu ile hareket etme, kendimizi buna motive etme, yetkinleşme göreviyle karşı karşıyayız. Çünkü, bu potansiyel sadece bizim bölgemizde, bizim çevremizde yok ki, her yerde var. Peki o zaman bu kadar potansiyeli örgütleyecek, eğitecek kadro nereden bulunacak? Çiçek değil ki, saksıda yetiştirilip gönderilsin. O zaman bu işe biz aday olacağız.

-Selim abi doğru söylüyorsun da kadro olmak öyle kolay mı? Tamam biz elimizden geldiği kadar gayret gösteriyoruz. Demin söylediğim gibi eksik bıraktığımız, tamamlayamadığımız işler var, onları da tamamlamaya

çalışırız, ama ne bileyim Cephe'nin bir kadrosu olmak bana hemen öyle kolay olunabilecek bir şey gibi gelmiyor?

- Bu konuda yanlış düşünüyorsun Uğur. Daha doğrusu fazla mükemmeliyetçi bakıp kafanda büyütüyorsun. Kadro deyince kafanda her şeyi bilen, en iyisini yapan, hiç eksiği, zaafı olmayan bir devrimci tipi şekilleniyor sanıyorum. Soruna öyle bakmamak lazım. Elbette, durduk yerde herkes kadro olamaz, asgari düzeyde aranacak vasıfları olacaktır ama bu kadrolar mükemmel, süper insanlardır anlamına gelmez. O da bir eğitim sorunudur. Kadrolar da eğitilerek daha nitelikli bir düzeye getirilmeye, yetkinleştirilmeye çalışılır, bu ayrı bir konu ama özü itibarıyla kadro dediğimiz **yaşanılan sürecin ihtiyacına cevap veren**, Devrimci Hareket'in o süreçteki politikalarını hayata geçiren insandır.

Kadro da aranacak özellikler döneme göre değişir. Elbette temel bazı özellikler, asgari olarak taşıyacağı nitelikler vardır; ama mekanik bir şekilde kadro her dönemde şu özellikleri, şu vasıfları, şu kadar taşımalıdır diye bir niteleme yapamayız. Örneğin 12 Eylül öncesinin kadro niteliği ile 12 Eylül sonrasının farklıdır. Keza Hareketin ricat dönemi ile atılım yıllarının kadro özellikleri de farklıdır. Bugün Cephe'nin görevlerini yerine getiren, politikalarını hayata geçiren kadrolar yarın başka bir sürece girildiğinde yetersiz kalabilir, ihtiyaca cevap veremeyebilir. O zaman yeni sürecin ihtiyaçlarına cevap verebilenler görevlerini sürdürür, veremeyenlerin ya da tutuklananların, görev yerleri değiştirilenlerin yerine ise yenileri gelir. Yani kadrolaşma denilen olay sürekli bir hareket halindedir.

Demin de söylediğim gibi politikaları hayata geçiren, kitlelerle bağ kuran, onları örgütleyen, yönlendiren kadrolardır. Dolayısıyla Devrimci Hareket ne kadar çok kadroya sahip olursa, kadro örgütlenmesini ne kadar yaygınlaştırabilirse kitlelerle o kadar sıkı ve geniş bağlar kurar, politikalarını hayata geçirmede ve kitleleri hareket ettirmede, devrimci mücadeleye katmada o kadar başarılı olur. Onun için halkı kadrolaştırma görevi ile karşı karşıyayız diyoruz. Genç-yaşlı, kadın-erkek, işçi, memur, köylü, öğrenci, emekli, ev kadını, çalışan-çalışmayan binlerce, onbinlerce kadroya sahip olmayı hedeflemeliyiz. Bunu sağlamanın bir yolu da elbette halkı eğitmekten geçiyor. Onun için eğitimi halklaştırmalı, geniş kitleleri eğitmeliyiz diyoruz. Yani hem kendimizi hem de halkı eğitirken bunu kadrolaşmaya hizmet edecek biçimde düşünmeliyiz.

-Yani şimdi ben de Hareket'in bir kadrosu olabilir miyim? Diye sordu Fatma abla.

-İstedikten sonra elbette olursun Fatma abla. Buradaki herkes de olabilir. Sorun az okumuş, fazla okumuş, az bilgili, çok bilgili meselesi değil. Önemli olan davaya bağlı kalmak, süreci kavramak, verilen görevleri canla başla yerine getirmeye çalışmak, hem öğrenci hem öğretmen olmayı bilmektir.

-Yani bu durumda şöyle bir sonuç çıkıyor: Kendi mahallemiz açısından baktığımızda burada Cephe'nin dolayısıyla devrimin gelişip güçlenmesi

bir yerde bize bağlı. Biz üzerimize ne kadar sorumluluk alırsak, işe ne kadar sıkı sarılırsak, ne kadar çok kitleyi örgütleyebilirsek, ne kadar çok kadrolaşabilirsek bölgemizde devrimin, Cephe'nin gelişmesi de o kadar hızlı olacak.

-Elbette öyle Sinan. Yalnız tabii ne kadrolaşma ne de örgütlenme sadece eğitim çalışmasıyla, Halk Sınıflarının yaygınlaştırılmasıyla gerçekleştirilecek bir şey değildir. Daha doğrusu eğitim dediğimiz şey sadece okuyup tartışma değildir. Bunu zaten biliyorsunuz. Pratik işlerin örgütlenmesi, yapılması da eğitimin bir parçasıdır. Zaten bugüne kadar sınırlı da olsa birlikte belli bir pratik de yürütmeye çalıştık. Ancak her pratik faaliyet de Halk Sınıfları'ndan doğrudan örgütlenemez. Çünkü örgütlenmenin kuralları gereği herkesin bilmesi gerekmeyen veya bilinmesi sakıncalar yaratabilecek pratik işler, ilişkiler de olacaktır. Keza koşullar bu ülkede her an değişebilir de. O zaman bunlar farklı yerlerde, farklı örgütlenmeler aracılığıyla yürütülecektir. Bu noktada kadrolaşmayla birlikte önümüze açık ya da gizli komiteler, farklı eğitim grupları oluşturmak gibi görevler de çıkar, örgütlülüklerimiz daha iradi, daha kolektif hale gelir.

-Yani şöyle ifade edebiliriz değil mi Selim abi: Oluşturacağımız eğitim grupları bir yanıyla halkı eğitme, Cephe'yi tanııtma işlevi görürken, bir yanıyla da varolan potansiyeli bir araya getirmeye, örgütlemeye, dolayısıyla da kadrolaşmaya hizmet edecektir.

-Evet, öyle de ifade edebiliriz. Ancak bunu bilmek yetmiyor tabii. Halkı örgütlemek, Cephe saflarına katmak ancak sabırlı ve ısrarlı bir çalışmanın sonucunda ortaya çıkacaktır. Sadece Halk Sınıflarının kurulmasında, yaygınlaştırılmasında değil, her türlü eğitim gruplarının, örgütlenme araçlarının, komitelerin kurulmasında, yaygınlaştırılmasında ısrarcı olmak gerekir. Kurarız, şu veya bu sebeple yıkılabilir veya işlevsiz kalabilir. Ama tekrar tekrar, ta ki başarılı olana dek denemekte inatçı, ısrarcı olacağız. İşte biz de bu noktadan hareketle önümüze hedef koyduğumuz ama yarım kalan işlerimizi tamamlamak için daha ısrarcı olmalıyız.

Bundan sonra Selim abi Halk Sınıfı'nda yer alan herkesten sırasıyla, katıldığı günden bu yana kendi gelişimiyle ve Halk Sınıfı'yla ilgili değerlendirmelerini yaptı. Hepimiz söz alarak konuştuk, kendimizce değerlendirmeler yaptık. Selim abi yeniden söz alarak bunları toparlayıp somutlamaya geçti.

-Evet, görülüyor ki, herkes sürdürdüğümüz çalışmanın yararlı olduğu noktasında hemfikir. O zaman demin konuştuklarımız doğrultusunda kendi eğitimimize de, pratik olarak yapacağımız işlere, örgütlenme faaliyetine de daha sıkı sarılmalıyız. Okuma, araştırma işine hız verelim. Bu konuda Uğur'u örnek almalıyız. Okuma işini aksatmıyorsun değil mi Uğur?

-Yok. Artık erken kalkmaya da iyice alıştım. Sabah dinç kafayla daha iyi oluyor. Akşamları da fırsat oldukça bir-iki saat okuyorum.

-Fırsat bulduğumuz her anı bunun için değerlendirmeliyiz. İşe, okula gidip gelirken yolda geçen vaktimizi bile en azından roman türü kitaplar

okuyarak değerlendirebiliriz. Kütüphanemizde de epeyce kitap oldu. Onların da bir listesini çıkarıp, kim ne okuyor, onu da düzenli olarak takip edelim. O işin sorumluluğunu da sen üslen Ayşe. Çalışmamızı daha verimli hale getirmek için önerisi olan söylesin? Evet, Fatma abla bir şey mi söyleyeceksin?

-Ben diyorum ki, Kurtuluş'taki yazıların değerlendirmesini daha düzenli yapalım.

-Haklısın. Onu da sohbet havasından çıkarıp en azından belli konuları dersimizin bir parçası olarak programımıza alalım. Normal çalışmamız bittikten sonra duruma göre en az bir ya da iki saatimizi ona ayıralım. Yalnız herkes eksiksiz okuyup, notlarını çıkarıp gelmeli. Böylece hem daha verimli olur, hem de vakitten kazanırız. Yalnız bu arada gazete dağıtım işi aksamamalı ki herkes önceden okuyabilmiş olsun. Zaten en erken cumartesi akşamı herkesin eline ulaşabiliyor, Pazara kaldı mı çalışmamız aksar. Olağanüstü durumda en azından Pazar sabahı herkesin elinde olmalı ki, hiç değilse buraya gelmeden üzerinde durabileceğimiz yazıları okuyabilsin. Ayrıca gazete dağıtım işini tekrar konuşmamız lazım, ama önce sınıf-taki çalışmamıza ilişkin bölümü bitirelim. Başka önerisi olan var mı?

-Öneriden öte, pratik işlere ilişkin eğitimi de daha düzenli hale getirebilir miyiz diye düşünüyorum.

-O konuda ben de bir şeyler düşünmüştüm. Onu da daha düzenli bir hale getirelim. Her hafta olmasa bile gerekli oldukça düzenli olarak bir ya da iki konuyu işleyebiliriz. O zaman bugüne kadar işlediğimiz pankart, döviz, bildiri, çağrı yazarken, duvar gazetesi, pano yaparken, ajitasyon, propaganda yaparken nelere dikkat etmeliyiz gibi öğrendiklerimiz dahil olmak üzere başlıklar halinde bir liste çıkaralım. İhtiyaç duyduğumuz konuya göre sırayla tekrar işleriz. Evet, başka önerisi olan var mı? Tamam o zaman. Bence de şimdilik bu kadar yeter. İleride çalışmamızı tekrar değerlendirip, daha da zenginleştirebiliriz. Şimdi gelelim diğer işlerimize. Önce gazete dağıtım işinden başlayalım. Gerçi o konuda şimdiye kadar önemli bir sorun çıkmadı. Biliyorsunuz Ömer gidip alıyor. Yalnız yedek olarak Cumartesi günü çalışmayan bir arkadaşımızı daha görevlendirelim, Ömer'in önemli bir işi çıktığında ya da bir aksilik olduğunda devreye hemen o girsin.

-O işi ben üslenebilirim, dedi Fatma abla.

-Tamam olabilir Fatma abla. Yalnız Cumartesi sabahı gitmeden mutlaka Ömer'le haberleşin, döndükten sonra da tabii. Eski kurallarımız gene geçerli olsun. En geç Cumartesi akşamı herkes dağıtacağı kadar sayıyı Fatma abladan almış olacak. Herkes yine kendi ilişkilerine hafta sonunu geçirmeden ulaştırmaya devam edecek. Paraları da en geç Perşembe gününe kadar dönecek. Dediğimiz gibi gazete iadesi ya da eksik ödeme yok. Gerekirse kendi cebinizden ödeyeceksiniz ama para tamamlanmış olacak. Tabii dağıtacağımız sayıyı artırmaktan vazgeçmiyoruz. Bu arada bir kaç hafta sonra biz de bölgede açık gazete satışına çıkmaya başlayalım. Daha önce de söylemiştim çeşitli semtlerde buna başladılar ve çok da olumlu

sonuçlar alınıyor. Gelelim diğer yarım kalan işlerimize. Mesela, Uğur senin işyerindeki arkadaşlarınla oluşturacağın bir eğitim grubu vardı. O ne durumda?

-Fazla bir ilerleme sağlayamadık. Cumartesileri iş çıkışından sonra görüşmemiz sürüyor. Ama çalışmamız sohbet düzeyini aşmış değil.

-Olsun, önemli olan nasıl yapıldığından çok, ne yapıldığıdır. Bir müddet sohbet düzeyinde de gidebilir. Ancak, biz sohbeti bir eğitime dönüştürebiliyor muyuz? Mesele bu. Bunun için de tabii bir sohbet bile olsa önceden hazırlıklı olmak gerekir. O gün, o sohbette asıl olarak ne anlatacağımızı, ne söyleyeceğimizi düşünüp planlamalıyız. Yarın işten dönünce bana uğra, daha verimli hale nasıl getiririz, birlikte düşünelim. Erdal sizin lise de durum ne aşamada, bu hafta DLMK'lı bir arkadaş uğrayacaktı size geldi mi?

-Evet, görüştük. Epeyce sohbet ettik. Şu an bizim dışımızda 10 kadar Kurtuluş ve Devrimci gençlik okuyan arkadaş var. Hemen her gün görüşüyoruz. Bir kaçıyla Ömer de görüşüyor. Hafta içinde bir komite oluşturacağız.

-Tamam, siz çalışmanızı oturtana kadar buraya katılmaya devam edin. Ondan sonra durumu gözden geçiririz.

-Daha önce bahsetmiştim Selim abi, dedi Ömer. Mahallede bir eğitim grubu oluşturacağımız 8-10 kadar genç arkadaşımız var, ikisi Erdal'ın okulundan. Ben çoğunluğuyla konuştum çalışmaya hemen başlayabiliriz.

-O işi Sinan'la birlikte yapın. Ama liseliler kalsın. Onlar nasıl olsa yakında okulda kendi gruplarını oluştururlar. Önce siz oturup neler yapacaksınız onun bir programını çıkarın, o arkadaşlarla da toplantı yapıp düşüncelerini alın. Çalışmayı nerede, nasıl yürüteceksiniz, en uygun hangi gün ve saatler olur, bunları netleştirin, sonra çalışmaya başlarsınız. Gerekliği noktada ben size yardımcı olurum. Ama toplantılarınıza katılmam haberiniz olsun, o sizin işiniz.

Bu arada bizim dernekte yapacağımız çalışma da tam yerli yerine oturmadı. Onu da bu haftadan itibaren daha düzenli hale getirelim Fatma abla. Evet, bir de önümüzde Halk Meclisi çalışmaları var. Aslında ona yeterince ağırlık verip "Işık Karartma" eylemlerinde iyi değerlendiremedik. İşin biraz kolayına kaçıp daha çok esnaf arkadaşlarla görüşmeleri sürdürdük. Onlar da adım atmada daha tereddütlü, hesaplı davranıyorlar tabii. Halbuki o kadar okurumuz, ilişkimiz var, onları da aktif olarak çalışmanın içine katabilseydik şimdi çok daha ileri noktada olurdu. Şimdi zaten Halk Anayasası çalışmalarına da başlayacağız. Bununla birlikte önce kendi ilişkilerimizle konuşup tartışalım. Meclis çalışması için onlara da görevler, sorumluluklar verelim. Bu konuda Dernek ilişkilerimizi de daha iyi değerlendirebiliriz. Genç arkadaşlar sanıyorum bu işe yaşlıların işiymiş gibi bakıyorlar. Böyle olmadığını onlara kavratıp aktif olarak çalışmada yer almalarını sağlamalıyız. Kadınlar da öyle. Görüştüklerinizden edindiğiniz izlenim nasıl Ayşe?

-Halk Meclisi konusunda kimse olumsuz bir görüş belirtmedi. Ancak, bu güne kadar özellikle bu tür faaliyetler içinde yer almamış olanlarda *"bu işle evin erkekleri ilgilensin"* gibi bir eğilim ağır basıyor. İlk başlarda aktif çalışmaya katmada zorlanabiliriz ama en azından toplantılara epey bir katılım sağlarız sanıyorum.

-O zaman toplantılarımızı, görüşmelerimizi sıklaştıralım. Fatma abla, Selma ve Serpil'le birlikte bir program çıkarın. Birlikte ya da ayrı ayrı mı yaparsınız, hangisi uygun oluyorsa bütün kadınlarla görüşün. Zaten toplantılar yapıyordunuz. Ama sınırlarını genişletmeliyiz. Gerekirse birleştirip birlikte daha geniş toplantılar da yapabilirsiniz. Bakma sen, eğer iyi anlatıp, kavratabilirsek kadınlar erkeklerden daha çok sahip çıkar, daha çok çalışır. Bu görev sizin, şimdiden Meclis'in kadın komisyonu gibi çalışın. Yapacağımız ilk geniş Meclis toplantısında erkeklerden fazla kadınları getirin bizi de utandırın. Halk Anayasası tartışmaları ile birlikte bir yüklenelim bakalım. Sanıyorum bir kaç hafta sonra somut bir adım atacak noktaya geleceğiz.

Şimdi, anayasa broşüründen ne kadar dağıtabiliriz, tahmininiz nedir?

-Bence, her eve bir tane dağıtacak biçimde düşünelim Selim abi.

-Elbette öyle düşünmek lazım Selma. Ulaşmadık kimse kalmamalı. Ancak mahallede kaç ev var onu tam çıkarmak zor. Bu da bizim eksiğimiz işte. Bunca yıldır burada oturuyoruz mahallemizde kaç ev var, kaç aile oturuyor tam olarak bilmiyoruz. Üç aşağı beş yukarı muhtar kayıtlarından bellidir. Ben onu yarın öğrenirim. Ömer yarın broşürleri almaya giderken bana uğra da rakamı vereyim. Yalnız broşürlerin bir kısmı ücretli sanıyorum, onları daha çok kendi ilişkilerimize, okurlarımıza veririz. Herkes yarın akşam Fatma ablaya uğrar dağıtacağı broşürlerini alır. Bir kere herkes konuyla ilgili olarak gazetede bu güne kadar çıkan yazıları tekrar okusun. Tabii broşürü de. Dağıtıma başlamadan önce oturup bir değerlendirme yapalım. Konuyu önce biz bir enine boyuna tartışalım ki, insanlar soru sorduklarında cevapsız bırakmayalım. Ayrıca, bir program çıkarıp, gruplarımızı oluşturmamız. Bu seferki faaliyetimizde yeni ilişkilerimizi de değerlendirelim. En azından birer ikişer kişi yanımıza alırlar. Onlar da deneyim kazanmaya başlamış olur. O zaman herkes Salı günü programıyla, önerileriyle hazırlıklı gelsin, oturup tartışalım ve bir an önce çalışmalarımızı hızlandıralım. Bu haftayı da burada noktalayalım. Daha doğrusu benim çıkmam gerek siz kalıp çalışmanıza devam edebilirsiniz. Gördüğünüz gibi bundan sonra çok daha fazla çalışmamız gerekiyor. Dünden bugüne olumlu bir adım attık, bir gelişme sağladık. Şimdi, ikişer üçer adım birden atmamız. Öyle ki mahallemizi en kısa zamanda Cephe'nin güçlü bir mezzii haline getirmeyi hedeflemeliyiz.

OKUMA PARÇASI:

"... Çeşitli program ve taktiklerimiz Stratejik hedefe varma yolunda

bütünün birer parçasıdır. Eğitimde bütünü tümüyle kavratmak birden mümkün değildir. Kadro, elbette stratejik hedef için kendisine gerekli olan genel doğruları bilecektir. Ama bu, genel doğruları bilen kadroyu, yüzlerce kitapla baş başa bırakarak sağlanamaz. Partinin devrim stratejisi, program ve taktikleri, en yalın ve basit haliyle, ülke gerçeği içerisinde ve temel noktalarıyla anlatılabilmelidir. Anlatım, bireysel okuma veya ortak kitap okuma eylemiyle sınırlandırılmaz. Elbette kadro, sürekli okuyacak, bilgi dağarcığını zenginleştirecek ve yetkinleştirecektir. Ama biz, yakın hedeflerimiz, programlarımız ve taktiklerimiz konusunda kadrolarımızın neyi-nasıl yapacaklarını ayrıntılarıyla öğretmek zorundayız. Hedef, Parti'nin saptadığı program ve taktiğin hayata geçirilmesidir. Kadro, bu program ve taktikleri hayata geçirebildiğinde ancak, kadro işlevini görmüş olur. Bu işlevi görmeyen kadro gerçek anlamda bir kadro değildir. Bu noktada kadroyu işlevli kılabilmek bir eğitim sorunudur. Kadro, uygulanması gereken program ve taktikleri bilmezse, program ve taktiğin uygulanmasına nereden ve nasıl başlayacağını, ne tür sonuçlar alacağını kavrayamazsa, programın uygulanma şansı yoktur veya çok azdır.

Kadro düşünememişse, düşünmüyorsa düşündürmek, kitle çalışmasını, devrimci şiddetin örgütlenmesini, kitle eylemliliğini, hatta basit bir pankart asmayı, molotof yapmayı bilmiyorsa öğretmek görev olmalıdır.

(...) Hangi sınıf ve tabakalara, hangi ulusal kültürden insanlara hitap edeceğimiz, bu kesimlerin tarihsel geçmişleri, olumluluk ve olumsuzlukları yeterince bilinmeden, doğru bir kitle çalışması yapılamaz. O halde, kadrolara öncelikle herhangi bir bölge ya da alanda nasıl çalışacağımız, programlı çalışmanın ne olduğu, propaganda ve ajitasyonun ne olması gerektiği, örgütlemek istediğimiz kitlenin neyi-nasıl anlayacağı veya bizim neyi anlatmak istediğimizin eğitimini vermeliyiz. Keza, çalışma gizli bir faaliyetse, nasıl yapılacağı, açık bir faaliyetse, bu faaliyette hangi araçları nasıl kullanacağımız, kısaca kitle faaliyetinde gerekli olan her şey eğitim konusu olmalıdır..."

(Kongre Belgeleri-2, Kararlar, Karar:13)

Haklar ve Özgürlükler Mücadelesi

Sohbet yoğun. Konuşacak da çok şey var zaten. Hafta içinde 1 Mayıs değerlendirmesi yaptık. Kendi birimimize ilişkin yaptıklarımızı, yapamadıklarımızı değerlendirdik. Bizim örgütlü ilk 1 Mayıs'ımızdı aslında. Oldukça da iyiydi. Çağrı anlamında değil de, bizzat katılımı, gruplar halinde gidişi örgütlenme noktasında geç kalışımız, pankart gibi bazı teknik hazırlıklarda eksik bıraktığımız yanlar öne çıkan eksikliklerimiz oldu. Ama yine de buradan kitlesel bir şekilde çıkışımız, alanda bizim semtin de kitlesel olarak bulunuşu hepimizi gururlandırdı, coşkulandırdı. 1 Mayıs'ın geneline ilişkin de konuştuk. Bizim açımızdan, Cephe açısından her şeye rağmen gücümüzü, ağırlığımızı ortaya koyduğumuz bir 1 Mayıs'tı. Bitirişi bu gücü daha açık vurgulayan, resmi alandaki sendikacıların oyunlarının bozulduğunu fiili olarak daha net bir şekilde gösteren bir biçimde yapabilseydik daha iyi olacaktı. Esas eksikliğimiz bu noktada oldu sanırım. Ama şöyle bütün olarak bakıldığında ne sendikacıların devrimcileri 1 Mayıs'lardan dışlama çabası, ne de polisin geçen seneden beri yürüttüğü üniformalıları, yasadışı örgütleri sokmayacağız, yasadışı pankartlara izin vermeyeceğiz diye yürüttüğü tehdit ve gözdağı sökmeydi. Her ikisi de amacına ulaşamadı. Bayrağımız da oradaydı, "üniformalılarımız" da...

Bu arada Sinan bir iki arkadaşla ayrı bir sohbet grubu kurmuş durumda. Çünkü onun gündemi şu sıra biraz değişik. O yeni oluşturulmaya çalışılan halk sınıfıyla meşgul. Buradan çıkardığı derslerle daha tecrübeli bir başlangıç yapacak. Gerçi daha tam kesin değil ama belki de bu bizimle yaptığı son çalışma da olabilir.

Dediğim gibi çalışma öncesi sohbet koyu, adeta çalışma gibi biraz da. 1 Mayıs'ın, Sinan'ın yeni sınıfının dışında, halk meclisi, ve bu hafta dağıtımını yaptığımız yeni anayasa da var konuşulanlar içinde. Bu arada Erdal da biraz futbol kaynatıyor. Semtte şöyle ciddi bir takım kursak diye "kamu-oyu yaratıyor".

- Evet arkadaşlar, 1 Mayıs yorgunluğunu üzerimizden attık herhalde değil mi? Aslında lafın gelişi söylüyorum bunu. İnsanın yorgunluğu daha alandaki o onbinleri görür görmez kalkıyor ortadan. Çoğumuz uykusuz gittik oraya ama hiç de uykusuz bir kortej havası yoktu değil mi? Neyse, bugün konumuz bildiğiniz gibi Haklar ve Özgürlükler Mücadelesi. Esasinda daha önce çeşitli başlıklar altında kısmen işlediğimiz bir konudur. Ancak değişik yönleriyle ele almaya devam edeceğiz. Şimdi konumuzla da ilgisi olduğu için, Halk Anayasası Taslağı'nı tespit ettiğimiz her dağıttık mı, önce ondan başlayalım?

Selim abi'nin sorusunu dağıtımdan da sorumlu olan Erdal cevapladı.

- Epeyce dağıttık, şu anki rakam 250 civarında, daha gideceğimiz bazı evler, esnaf falan da var. Değişik konuşmalar da oluyor. Mesela Halit

Abi, kendisine anayasayı verip biraz anlatınca **"ne o, siz de mi devlet kuruyorsunuz?"** dedi. Aslında yaptığımız işin, bu faaliyetin önemi, neyi ifade ettiği Halit Abi'nin bu sözüyle daha iyi somutlaştı kafamızda.

- Pekala Erdal, somutlaşan nedir, onu biraz açalım istersen?

- Anayasa meselesi ilk gündeme geldiğinde, daha önce çeşitli ekonomik, demokratik talepler çerçevesinde yürüttüğümüz kampanyalar gibi bir şey şekillenmişti kafamda. Ancak tepkilerden gördüğüm şu oldu; Halk Anayasası'nı gündeme getirmekle, bu ekonomik, demokratik çeşitli talepleri iktidar hedefiyle bütünleştirmiş oluyoruz. Çünkü bir anayasa, bir yerde iktidar hedefi, daha doğrusu iddiası demek. Zaten taslağa şöyle bir baktığımızda da görülüyor ki, Halk anayasası, gündeme gelmiş ve gelebilecek hemen tüm ekonomik, demokratik talepleri kapsıyor. Daha önce ister işçi alanında, ister mahallelerde, ister memur alanında ortaya sürdüğümüz hemen her şey var. Burada şu da geliyor tabii aklıma, şimdi biz bundan sonra hiç o tek tek talepler için mücadeleyi gündeme getirmeyecek miyiz?

- İyi bir soru. Yani konuyu bu açıdan ele alırsak, herkes açısından daha somut olur sanırım. Evet Sinan, geçmişte işlediklerimizi de göz önünde bulundurarak, konuya özet bir giriş yapalım bakalım.

- Şimdi hatırlarsanız, mücadelenin üç cephede yürütüldüğünü söylemiştik: Siyasi mücadele, ekonomik-demokratik mücadele, ideolojik mücadele. Haklar ve özgürlükler mücadelesi dediğimiz mücadele, muhtevası ve oynayacağı rol açısından bunlardan ekonomik-demokratik mücadele kapsamına girer. Ancak biraz daha geniş bir anlamı da vardır; siyasi mücadelenin konusu olan siyasal talepler de bu mücadele içinde ortaya konulur.

Niye böyle bir ayırım gerekiyor, bu ayırımın halkı örgütlemek açısından önemi nedir dersek, kısaca şunları belirtebiliriz: Haklar ve özgürlükler mücadelesi kitlelerle devrimi buluşturan bağlantı noktasıdır denilebilir.

Şöyle de ortaya konulabilir; devrim, sosyalizm, geniş, henüz belli bir bilincin götürülemediği kitleler için soyuttur, en azından belirsizdir. Onun somutluğu diyelim ki, sendikal hakkıdır, ücret, maaş artışıdır, örgütlenme özgürlüğüdür, kendi yaşadığı semtin, çalıştığı işyerinin sorunlarıdır, adalet isteğidir, konut, sağlık, eğitim hakkıdır.

Haklar ve özgürlükler mücadelesi bunları esas alıp, kitleleri bu doğrultuda örgütler ve mücadele içine çeker. Bu mücadele içinde ise kitlelerin göreceği şey, bu sorunların mevcut düzen içinde kesin bir çözüme kavuşamayacağıdır. İşte bu haklar ve özgürlükler mücadelesinin kitleleri devrim kazanmakta bir kanal haline geldiği noktadır.

Bu talepler, ilk ortaya konulduğunda düzen içinde yapılabilecek olanı istemek noktasındadır. Buna reformlar için mücadele de diyebiliriz. Tarih boyunca ve hemen her ülkede reformlar mücadelesi olmuştur. Reformların gündeme gelişleri de farklı farklıdır.

Engemen sınıflar reformları devrimi engellemek için, devrimciler ise devrimin yolunu açmak için istemişlerdir. Sorunun özü budur. Yani reform talepleri öne sürebilirsiniz, ama burada sorun, bunun AMAÇ mı yok-

sa ARAÇ mı olduğudur. Devrimciler için bu açıktır ki araçtır. Bunu amaç haline getirdiğiniz an işte reformist olursunuz. Reformist kitleleri devrimden uzaklaştırır, düzen içi kısmi çözümlerle oyalar.

- Oligarşinin zaman zaman kendine sol, devrimci diyen çeşitli partileri desteklemesi de bundan mı kaynaklanıyor?

- Evet özellikle devrimci mücadelenin yükseldiği, kitlelerin devrimcilere, devrimci örgütlere yakınlaşmaya başladığı dönemlerde bunu daha çok yapar. Amacı kitlelerdeki bu devrimci potansiyeli düzen içine yönlendirmektir. Devrim hedefine, iddiasına sahip devrimciler açısından şu çok açıktır: Demokrasi sorunu devrim sorunudur. Buna kuşku yoktur. Biz bugün çok çeşitli biçimlerde ve çok çeşitli taleplerle demokratik mücadele veriyoruz ama, oligarşi iktidarda olduğu sürece gerçek bir demokrasi olmayacağını da biliriz. Ama bu geniş halk kitleleri için aynı açıklıkta görülmez. Böyle olduğu için de, oligarşi gerçek demokrasinin bu düzende olduğunun propagandasını yapar. Reformları da bunun için kullanır, halkın bu düzenden umut kesmesini istemez.

Oligarşinin demokrasicilik oyununun tam olabilmesi hemen her zaman için reformcu, oligarşinin icazetini kabul eden "sol" partilerle tamamlanır. Bunlar olmadığında oyun da biraz eksik kalmış sayılır. O parti ne kadar sol bir söyleme sahip olursa olsun, bu oligarşi için sorun değildir, oligarşi eğer ki düzenin çizdiği sınırları kabul ediyorsa ve kendisine güvence verecek bir pratik ortaya koymuşsa, bu partilere de siyaset sahnesinde rol vermekten geri durmamıştır. Hatta bu ülkenin geleneğinde doğrudan düzenin izni ve icazetiyle yukarıdan komünist parti kurdurmalar, muhalefeti bizzat iktidarın örgütlemesi gibi örnekler de vardır. 1920'lerde mesela Kemalist iktidar "Komünist Partisi" kurdurmuş daha sonra muhalefeti denetim altına almak için "Serbest Fırka"yı bizzat örgütlemiştir. Mesela 12 Eylül sonrası Necdet Calp'ın Halk Partisi de adeta Cunta tarafından kurdurulmuştur... Başka örnekler de var, ama tabii ülkemiz burjuvazisi aynı zamanda güçsüz ve kendine güvensiz bir burjuvazi olduğu için oyunun bu kısmında fazla da ileri gitmez. Kendi kurduğunu kendisi de kapatabilir.

Bütün bunlar düzenin belli sübablara sahip olma isteğinin sonucudur.

Mesela bugün ÖDP'yi de burjuvazinin çeşitli kesimleri bir sübap olarak görmektedir. Ve bu anlamda kuruluşundan bugüne kadar hep esas olarak desteklemişlerdir.

- Pekala Selim Abi, bu noktada fark nedir, nasıl konulur, nasıl anlaşılır?

- Önce şunu söyleyelim. İktidar hedefi ve perspektifinden kopulmadığı, amaç haline getirilmediği sürece ekonomik-demokratik mücadele de, haklar ve özgürlükler mücadelesi de devrimci bir mücadele şeklidir. Ve gerekli bir mücadeledir. Eğer ki sorunumuz devrim için halk kitlelerini kazanmak, örgütlemekse, bunun yollarından biri budur. Bunu reddettiğiniz an, teoride ne söylerseniz söyleyin, pratik olarak halkı devrim için örgütlemekten, birleştirmekten vazgeçmişsiniz demektir.

Bunlar yeterince kavranmadığında gerek teorik düzeyde, gerekse de

pratikte bu mücadelenin yanlış, çarpık biçimlerde ele alınması kaçınılmazdır. Mesela, bunlardan biri, tek başına bir talebin reformist olup olmaya-
cağı meselesidir. Kimileri keskin görünmek için, kitlelere ulaşamayan, kit-
lelerin benimseyemeyeceği talepler ileri sürer; kimileri de tersinden "kitle-
lerden kopmamak" adına kitleleri düzen içi sınırlara hapseden taleplerde
ısrar eder. Herhangi bir talep, herhangi bir eylem biçimi tek başına ne re-
formisttir, ne devrimci! Onun devrimciliğini, ya da reformistliğini belirle-
yen; devrime hizmet edip etmediği, kitleleri devrimcileştirmeye hizmet
edip etmediğiyle belirlenir. Buna örnek verecek var mı?

Ömer el kaldırıp söze girdi:

- Evet, mesela şu "Genel Af" ve "Tutsaklara Özgürlük" sloganlarını ör-
nek verebiliriz. Reformistler kitleler böyle istiyor diye "Genel Af" diyor. Bir
kere, bunun ayrımını kavrayamayan kesimler olsa da, kitlelerin böyle iste-
yip istemediği onların kuruntusu. Ölüm Orucu sürecinde kitleler af demi-
yordu hiç. Tutsaklara Özgürlük diyordu. Çünkü herkes içerdekilerin suç-
suzluğunu düşünüyordu. Demek ki Genel Af talebi içeridekileri "suçlu"
ilan ederek onların devrimci mücadelesini gölgeliyor, meşruluğunu orta-
dan kaldırıyor ve kitleleri düzenden "af", "icazet" dilenmeye yöneltiyor. Ya-
ni devrimcileştirmiyor. Yani o zaman devrimci bir slogan değil. Bir de ter-
sinden bir örnek verelim. Biz "Demokratik Muhalefet Meclisi" öneriyoruz.
Bazı keskin oportünistler diyor ki, niye "muhalefet", "iktidar" olsun, bazısı
da niye "demokratik?", "devrimci" olsun diyor. O zaman da söylemiştik.
Tamam, devrimci değil, hatta komünist olsun. Ama böyle kitleleri örgüt-
leyebilir miyiz? "Komünist Meclisler" kuracak kadar bilinçli bir halk mı var
ortada? Demek ki, keskin görünmesine rağmen, bizim kulağımıza daha
hoş gelmesine rağmen "Devrimci İktidar Meclisi" diye bir öneri kitleleri ör-
gütleyemediği için, onları devrimcileştirmeye hizmet etmeyeceği için,
devrimci bir önerme olamaz. Olsa olsa "keskin" bir politika olur.

- Haklar ve özgürlükler mücadelesinin çarpık ele alınışlarından biri de,
hak ve özgürlüklerin gaspıyla karşı karşıya olan kesimleri bu mücadelenin
içine yeterince katmadan, bunu dar grupların mücadelesi olarak sürdür-
mektir. Mesela diyelim mahallede bir dernek kurduk, bu derneği ilk kuran
beş-on militan insanımızla mahallenin yol sorununu, elektrik sorununu
çözmek için özveriyle mücadele ettik ve çözdük, ne oldu peki? Mahallenin
tüm sorunları böyle çözülebilir mi? Yol sorununun çözümünden, halkın,
devrimin çıkarı ne oldu? Böyle bir ele alış da haklar ve özgürlükler müca-
delesinin özüne, amacına, işlevine terstir. Haklar ve özgürlükler mücade-
lesi, nihayetinde kitleleri örgütleyebilmek, onları mücadeleyle, örgütlülük-
le tanıştırmak içindir. Çünkü ekonomik-demokratik anlamdaki bir hak-
lar ve özgürlükler mücadelesi, en başarılı olduğu durumda bile hiç bir ke-
sim için kesin çözüm özelliği taşımaz.

Halk Meclisleri de başlangıçta esas olarak haklar ve özgürlükler müca-
delesini çerçevesinde biçimlenir. Bu doğaldır. Ama o orada kalırsa, zaman
içinde kendini eritir. Ama Halk Meclisi, halkın iktidarı hedefiyle bütünleş-

tikçe, hem örgütlülüğü genişler, hem politik gücü artar, hem etkinliği.

Bir başka yan da bu mücadeleyi küçümsemektir. Herşeyi mesela silahlı mücadeleye bağlamaktır. Gerilla her şeyi halleder, silahlı mücadele her şeyi çözer şeklinde bir yaklaşım da yanlıştır. Mesela Kürdistan'da demokratik mücadelenin geriletilmesi ve bir dönem neredeyse ortadan kalkmasında oligarşinin baskıları kadar böyle bir anlayışın da önemli bir payı olmuştur. Öyle ki kamu emekçilerinin ülke çapında yaptıkları ve meşruluğunu kabul ettirmiş eylemleri bile "Burası Kürdistan" gerekçesiyle orada yapılamadı. Demokratik mücadelenin devrim hedefiyle, kitlelerin örgütlenmesiyle bağlı kurulmadığında şu ya da bu yönde sapmalar çıkacaktır. Genelde demokratik mücadeleyi kimse teoride reddetmez, ama pratikte ne yapacağını da bilmez. Mesela PKK geçmişte dernek kurmaya bile karşıydı. Sonra legal mücadeleye çok büyük misyonlar yüklemeye başladı. Sonra tüm sola bir legal partide birleşmeyi önerdi. Şimdi Türkiye partisiyim diyor. Pekala Türkiye'nin hangi sorunuyla ilgilendi? Yok. Bir TDKP de aynı yalpalamaları yaşamıştır. Bir dönem her türlü ekonomik-demokratik mücadeleye, örgütlenmeye "legalizm" diye karşı çıkmış, sonra da boylu boyunca legalizme serilmiştir. Oportünizm de bunun örnekleri çoktur. Bırakın ekonomik-demokratik mücadeleyi yasal dergi, yayın çıkarmayı bile eleştirenler vardır. Ama dikkat edin bu tür yaklaşım içinde olanlar demokratik mücadeleyi reddedenler ya da bunun nasıl yapılacağını beceremeyenler hep bir avuç kalmışlardır. Bir türlü kitlelere ulaşarak kitleselleşememişlerdir.

- Bu noktada Anayasa konusuna yaklaşımlarını ele alalım isterseniz diyerek söze girdi Selim Abi.

-Bugün Anayasa konusunda gerek reformizm, gerekse de özellikle oportünizm tarafından dile getirilen itirazların kökeninde demokratik mücadeleyi nereye oturtacağını bilmeyen bu yaklaşım tarzı vardır.

Aslında bu soyut devrim propagandasından bir türlü çıkamayan siyasetlerin en büyük açmazı da buradadır. Aslında tüm keskinliklere rağmen verdikleri mücadele ekonomik-demokratik mücadeleden öte bir şey değildir. İleri sürdükleri talepler de, örgütlenme biçimleri ve yerleri de ekonomizmin sınırlarına hapsolmuştur. Yani devrim soyut propagandası yalnızca bazı yazılarının başlıklarındadır. Değilse gerçekte siyasi mücadeleden de uzaktırlar. Bakın pratiklerine, bu pratiği istediğiniz gibi inceleyin, tahlil edin, bir yerlerinde iktidar perspektifine rastlayamazsınız.

Tam bir karmaşa aslında. Ekonomik-demokratik mücadele ne? Haklar ve özgürlükler mücadelesi ne? Reformist olan, olmayan ne? Bunlar hepsi birbirine girmiş. Düşünün işte, MGK kaldırılın, DGM kaldırılın diyor, onlar reformist olmuyor, Halk Anayasası demek reformist oluyor.

Bir de şöyle çarpıtıyor: Bunu oligarşiden istiyorsunuz. Hayır istemiyoruz. İşte bak, taslak ortada. Orada ne deniyor çok açık. Eee, onların temel itiraz gerekçesi ortadan kalkıyor. Pekala bu durumda düşüncelerini, Halk Anayasası meselesine yaklaşımlarını değiştirecekler mi dersiniz? Hayır, bu da çok kesin. Çünkü onların meselesi bunun reformist olup olmaması falan değil.

Anayasayı oligarşiden istediğimizi söyleyenler, biz bu anayasada zaten baştan yepyeni bir iktidar öngörüyoruz. Yani sözkonusu olan bir **halk iktidarının kurulmasıdır**. Bu da herkes bilir ki oligarşiden istenmez. Halk, varolanı yıkar ve kendi iktidarını kurar. Pekala sen MGK'nın, DGM'nin kaldırılmasını kimden istiyorsun?

İtirazdaki mantıksızlık şuradan da çok çıplak görülebilir: diyelim böyle bir şeyi oligarşiden istedik. Oligarşi ne diyecek: "E... başka istediğin var mı?" Öyle ya, halk, iktidarı bana ver diyor!

Sol anayasa konusunda olsun, daha önce Meclisler konusunda olsun, durmadan yazıyor. Habire bizde reformizm keşfetmekle meşgul. Sayfalarca yazıyor bunu kanıtlamak için. Hatta bu sayfalarca yazanlardan birkaçı da niye cevap vermiyoruz diye kızıyor. Biz bunların tümüne cevap verecek olsak işi gücü bırakıp bunlarla uğraşmamız lazım. Böyle bir lüksümüz de yok, buna ihtiyaç da yok. Birakalım sayfalarca yazsınlar, hiç değilse bizi tartışırken, bizim önerilerimizi tartışırken, dogmaları, şablonları biraz çatırdıyordur belki. Belki kendileri de biraz bir şeyler öğrenirler.

Yıllardır söylüyor ve arıyorlar. 20 yıl daha beklesinler. Bulamayacaklar. Ve tabi çok açık, çok kesindir; hiç bir zaman reformist olduğumuzu göremeyecekler. Belki hepsi reformistleşecekler ama bizim reformist olduğumuzu göremeyecekler. Ama işin doğrusu şunu da eklemek gerekir ki, reformist olsak bayağı sevinecekler. Çünkü eleştiri mantıkları biraz da şunları reformist yapsak da meydan bize kalsa diye çalışıyor. Silahlı eylem, silahlı mücadele meselesine de böyle "çaktımcı" ve oligarşinin propaganda-larının etkisi altında bakıyor. "Aç tavuk kendini darı ambarında görür" hesabı, hayal kuruyor. "Acaba cenazelerini kaldırabilir miyiz" diye? 12 Temmuz, 17 Nisan sonralarında da böyle düşündüler. Darbe döneminde de böyle düşündüler. Hiç bir zaman ne oportünizmin, ne oligarşinin istediği zamanda yapmayız. Silahlı savaşın taktiği, zamanlaması, bütünüyle kendi örgütlülüklerimize, hedeflerimize, taktiklerimize göre biçimlenir.

- Selim Abi, bu noktada bir şey ekleyelim isterseniz. Geçen gün diğer siyasetlerden biriyle konuşurken belirtilmişti. Karşı çıkışın bir boyutu da kitlelerin daraltılmış taleplerle ilgileneceği meselesidir. Kitleler daha "dar, daha "somut" taleplere itibar ederlermiş.

Oysa daraltılmış taleplerle yetinmek, reformlarla yetinmenin kendisidir. Biz böyle bir reform talebinde bulunmuyoruz.

Devrim hedefini kitlelere maletmek istiyoruz. Haklar ve özgürlükler mücadelesinden anladığımız da budur. Halk anayasasını gündeme getirişimizin amacı da budur. Mesela o tartışmada biri de diyor ki "siz parti programınızı yazmışsınız.." ben de dedim ki, ne var bunda? Eğer ki parti programını yazıyor ve bunu kitlelere maledebiliyorsak daha ne isteriz? Bütün mesele de bu değil mi zaten?

- Evet, dediğin gibi mesele bu. Önemli olan bunun bizim kafamızda açık olması. İsteyen istediğini söyler. Anayasa konusunda bizim temel sorumuz, HALKA NASIL MALEDERİZ sorusudur. Bunu geniş kitlelere maletti-

ğimiz, geniş kitleler nezdinde tartışmaya açtığımız ve bu doğrultuda mücadeleye kanalize edebildiğimizde Halk Anayasası da, haklar ve özgürlükler mücadelesi de amaca hizmet ediyor demektir. Gerisi önemli değildir.

Evet, bu arada Halk Anayasası'nı okumayan arkadaşımızın kalmaması gerektiğini hatırlatarak çalışmayı bitirelim. Okuyalım, hem neyi nasıl yapacağımızı bilmek, hem de Anayasa broşürünün dağıtımını daha verimli, tartışmalı sürdürebilmek için. Yoksa, Anayasayı verdiğiniz insanların soruları karşısında "hık-mık" eder, mahcup olursunuz.

HAKLAR:

Bir insanın insan olmasından doğan ve artık hemen tüm uluslararası normlarda kabul edilmiş hakları şöyle sıralanmaktadır:

1- Çalışma hakkı, 2- Çalışmasından gelir elde etme hakkı, 3- Dinlenme hakkı, 4- Çalışmama durumlarında güvenlik hakkı, 5- Söz, toplanma, gösteri ve yürüyüş hakkı, 6- İnanç hakkı, 7- Eğitim hakkı, 8- Konut hakkı, 9- Haberleşme hakkı, 10- Dokunulmazlık hakkı, 11- Sağlık bakımı hakkı, 12- Örgütlenme hakkı, 13- Hiç bir ayırım gözetilmeksizin eşitlik hakkı

OKUMA PARÇASI:

Devrimciler her zaman içinde bulunulan siyasi koşullara ve kendi subjektif durumlarına göre güçlerini ne yöne kaydıracaklarının kararını doğru verebildikleri ölçüde başarılı olmuşlardır. Her süreçte ağırlığın ne yönde kullanılacağı kararını doğru bir şekilde veremeyenler, kendilerini yenilgilerden kurtaramazlar. Bir süreçte belirlenen ve doğrulğundan kuşku duyulmayan politikalar, süreç değiştiğinde aynı şekilde uygulanmaya konulamaz, konulduğunda da başarılı olmaz. Devrimciler bütün taktikleri için bu yolu izlerler. Her dönem mevcut statükolar ve demokratikliğin sınırları ne ölçüde dar olursa olsun, bu sınırlardan olabildiğince yararlanmak, mücadelenin ileriki süreçlerine daha güçlü adımlar atabilmek için gereklidir. İşin en önemli yanı, mevcut statükoyu ve demokratikliği abartarak her şeyin önüne geçirmek, sonuçta bütün alanlarda mücadeleyi birleştiriyoruz adı altında, "izin verilen"e çakılmak, utangaçça da olsa, uzlaşmaya ve reformizme kapıları ardına kadar açmaktır. Reformizmin her zaman kafa karışıklığı yarattığı yer yasal çalışma ile yasallığa çakılmanın arasındaki sınırları silmesidir.

Sorun yasal çalışma diyerek, burjuvazinin sınırları içerisinde hareket eder hale gelmemek ve bu çalışmayı her şeyin yerine geçirmemektir. Burada önemli olan temel ve tali mücadele biçimleri arasındaki ilişkinin nasıl biçimlenmesi gerektiğidir.

(Mücadele Seçme Yazılar, Sayfa 261)

Devrimci Kişilik

-Arkadaşlar, bugün tartışacağımız konuya hazırlandınız mı, üzerinde yeterince düşündünüz mü?

Hemen herkes düşündüğünü belirtti.

-Peki o zaman, dedi Selim abi, bir noktadan başlayalım. Fatma abla önce sen söyle istersen "nasıl bir devrimci kişilik?" deyince aklına ne geliyor?

-Benim aklıma gelen şunlar: bir devrimci halkını, vatanını, tüm dünya halklarını seven, fedakar, çalışkan, disiplinli, programlı çalışan, adaletli olan bir kişiliğe sahip olmalıdır.

-Başka, evet Selma seni dinliyoruz.

-Bir devrimci kararlı, cesur, araştırmacı, öğrenen, öğreten, örgütleyici, paylaşmasını bilen, yoldaşlarına, partiye, davasına bağlı olmalıdır.

-Şimdi bu saydıklarınız yanlış değil, bunlar elbette bir devrimcinin sahip olması gereken özelliklerdir, hatta bunlara daha çok şeyde ekleyebiliriz. Tabii bunları sayarken aslında ortaya koymaya çalıştığımız tablo bir devrimci kişiliğin nasıl şekillenmesi gerektiğidir yani özcesi devrimci tipidir. Ancak, bu dersimizde bunların hepsini ayrı ayrı başlıklar halinde tartışabilmemizin hem olanağı yok, hem de gereksiz. Neden diyeceksiniz? Çünkü, bu saydığımız özelliklere sahip olabilmenin, bunları kazanabilmenin temel yolu öncelikle sonsuz bir güçle **devrimi istemekten, dünyayı fethetme hırsı, iddiası ve coşkusuna sahip olmaktan**, bu coşkuyu taşıyabilmekten geçer. Eğer böyle bir devrimci kişiliğe sahip olabilirsek disiplinli de oluruz, programlı da çalışırız, paylaşmasını da biliriz. Şöyle düşünün demin bir çok şey saydık. Bir devrimcide olması gerektiğini söylediğimiz tüm bu özelliklerin belki büyük çoğunluğuna biz devrimci olmadan önce sahip değilizdir, hatta devrimci olmaya karar verdiğimizde de hemen bunlara sahip olduğumuz anlamına gelmez. Ancak işte eğer, iktidarı alma, dünyayı fethetme, değiştirme hırsına, coşkusuna sahip olduğumuzda ancak, eksik olan yanlarımızı tamamlamak, geliştirmek ve zaafli yanlarımızı törpülemek, yok etmek mümkün ve kolay hale gelebilir.

-Ben bir örnek vereyim Selim abi. Mesela, şehitlerimizi örnek almalıyız deriz. Neden? Çünkü, onlar düşman kuşatmaları altında dünyaya örnek olacak kahramanca direnişler yaratmışlardır. Şehit düşerken düşmanı yenmişler, kanlarıyla duvarlara inançlarını yazmışlardır. Cesaretin, fedakarlığın, halka ve devrime bağlılığın sembolü olmuşlardır. Şimdi şöyle düşünelim onlar bilim kurgu filmlerinde olduğu gibi insanüstü güce sahip, süper insanlar mıydı? Elbette, değil. Ama demin Selim abinin dediği gibi onların esas silahı devrime inanıp dünyayı fethetme coşkusuydu yola çıkmaları, devrimi gerçekleştirme hırsına, coşkusuna sahip olmalarıydı. Bu da elbette halkını sevmeden, halka karşı sonsuz bir sevgi beslemeden, işsizlik, yoksulluk altında kıvranan, hastane köşelerinde, kuyruklarda sürü-

nen, itilip kakılan, horlanan, köyünden, yurdundan edilen halkın acısını yüreğinde hissetmeden sahip olunabilecek bir şey değildir. Öyle olduğu içindir ki mücadelenin ihtiyacı ne ise, Parti'nin, Cephe'nin ihtiyacı, verdiği görevler ne ise onu omuzlamışlar, çatışmak gerektiğinde tereddüt etmeden çatışmışlar ve şehit düşmüşlerdir. İşte bu da Mahir'lerden bu yana taşınarak geliştirilmiş Parti-Cepheli kişiliğidir.

-Verdiğin örnekler güzel de yalnız şunu da gözden uzakta tutmamalıyız: Biz bu dünyayı fethetme coşkusuyla, iktidarı alma hırsını sadece düşmanla çatışma noktasında değil, yaptığımız her işte, mücadelenin her alanında, her görevde gösterebilmeliyiz. Mücadele bizden bugün ne bekliyor, cephe bugün bizden ne istiyor? Bunları öncelikle düşünüp, hırsımızı, coşkumuzu bu işleri, bu görevleri en iyi biçimde yerine getirmek için kullanabilmeli, motive olabilmeliyiz. Onun için belli bir kaç ana nokta üzerinde duralım, daha sonraki derslerimizde de zaman zaman diğer yanlarını ele alabiliriz. Tarihimizden örneklerle yola çıkalım. Mesela, siz de tanık oluyorsunuzdur, zaman zaman televizyon ekranlarına yansıyan, daha çok da eski "solcu"ların ağzından bir kuşak tartışması yürütülür. İşte 68 kuşağı şöyleydi, böyleydi ama 77-78 kuşağı ona hiç benzemezdi, okuyup araştırmazdı falan filan.

-Hatırlarsanız Deniz'lerin idam yıldönümünde böyle programlar vardı. Ama bu eski tüfekler ve burjuva medya bunları gündeme getirirken belli bir amaç güdüyor. Objektif olarak tarihi yansıtmak gibi bir derterleri yok. Mesela, Deniz'leri gündeme getirirken Mahir'leri, Kaypakkaya'ları pek anmazlar, onlardan bahsetmezler. İkincisi, Denizleri de sadece *"Gençlik önderleriydiler, ülkelerini, halkını severlerdi, kimseyi de öldürmemişlerdi, aslında idam edilmemeleri gerekirdi"* falan diye anlatırlar.

-Dediğin doğru Sinan. Elbette burjuvazi ve bugün burjuvazinin değişimine su taşıyanlar tarihi böyle karartmaya çalışacaklardır. Örneğin o tartışmalarda, Deniz'in de Mahir'ler, Kaypakkaya'lar gibi silahlı mücadeleyi savunduğu ve bunu örgütlediği anlatılmaz. Onların bu düşünceleriyle gençlik önderleri oldukları tartışılmaz. Bu işin bir yanı. Konumuz açısından ben başka bir noktaya değineceğim. Bugün bir 68 kuşağı, 78 kuşağı, 80 sonrası kuşağı gibi bir tartışma yapılıyorsa elbette bunun bir maddi zemini de vardır. Nedir bu maddi zemin? Bu süreçler ülkemiz ve devrimci mücadele tarihi açısından belli tarihsel dönemleri yansıtır. Doğal olarak da her tarihsel dönemin devrimcileri de içinde yaşadıkları koşulların etkisi altındadır. Ve doğaldır ki sahip oldukları devrimci kişilikleri de bu koşullardan etkilenecek oluşur. Bu bugün de böyle. Biz de bugün devrimci mücadele içinde yer alırken, devrimci kişiliğimiz de farkında olalım veya olmayalım bugün içinde yaşadığımız koşullardan etkilenecek oluşur. Şimdi biz bu yaşanan koşullar bizim üzerimizde, devrimci kişiliğimizde olumlu ya da olumsuz hangi etkileri yaratıyor onu görmek durumundayız. Eksiklerimiz, gediğimiz ne, kendimizin, dolayısıyla da mücadelenin gelişmesine engel olan yanlarımız ne, onları ortaya çıkarmalıyız. Bunları görebilmeliyiz ki,

eksik, çarpık yanlarımızı düzeltebilelim, geliştirmemiz gereken yanlarımızı geliştirebilelim, güçlendirebilelim.

-Koşullar derken neyi kastediyoruz Selim?

-Aklınıza gelen her şey Fatma abla. Ülkenin sosyo-ekonomik yapısındaki değişiklikler, halkın kültürel yapısındaki değişiklikler, burjuva ideolojisinin etkisi, kitlelerin ruh hali ve talepleri, düşmanın gücü, ideolojik, politik saldırı biçimleri, devrimci örgütlerin ortaya koyduğu politikalar, geliştirdikleri mücadele biçimleri yani bunun gibi bir çok şeyi sayabiliriz. Dolayısıyla bu ortamda da mücadele içerisinde bir devrimci kişilik oluşur. Bizim sorunumuz da işte bu kişilik nasıl olmalıdır? Bu savaşı kazanmak istiyorsak, bugün ve yarın mücadelenin ihtiyaçlarına cevap verecek, bizi devrimci götürecek bir devrimci kişiliği kendimizde nasıl yaratırız? Sorun bu. Sorun bu olunca da o konuda tarih de bize yol gösterici olur. Hep ne deriz? Önderleri örnek almalıyız. Bu konuda işte demin saydığımız tarihsel süreçlerde devrimci mücadele içinde ortaya çıkan devrimci kişiliğin olumlu yanlarını, bugün mücadelenin gelişmesine, güçlenmesine katkısı olacak yanlarını örnek alıp bunu bugün kendi devrimci kişiliğimizle bütünleştirebilmeliyiz. Sorun aynen 68-70 ya da 78 dönemlerindeki devrimciler gibi olmak değildir. Onların, ya da her dönemdeki devrimcilerin olumlu yanlarını alarak bugünün koşullarında kendi devrimci kişiliğimizi biçimlendirebilmektir. Örneğin, 68-70 kuşağının devrimcilerinin öne çıkan en önemli özelliklerinden biri **örgütçü** olmalarıdır. Yani her yerde, her koşulda kitleleri örgütleyen olabilmeleridir. Neden bu örneği verdim?

-Evvelki dersimizde konuşmuştuk Selim abi, bugün en acil ihtiyaçlardan biri kitleleri örgütlemek diye. Bugün açığa çıkmış ve çok daha fazla çıkabilecek bir devrimci potansiyel var ama halk örgütsüz olduğu için, örgütleyemediğimiz için bu potansiyel atıl kalıyor, harekete geçirilemiyor.

-İşte o noktada tarihe dönüp THKP-C'lileri, THKO'luları kendimize örnek almalıyız. O dönemi anlatan kitaplarda vardır. Mesela Parti-Cepheiler, THKO'lular kısa dönemler halinde Bazen Ege'ye, bazen Karadenize gitmişlerdir. Ama o bir kaç ay sonrasında döndüklerinde arkalarında koca bir devrimci potansiyel bırakmışlardır. Örnekleri vardır. THKP-C'liler bir iki hafta kaldıkları yerlerde bile derin izler bırakabilmiş, örgütlü ilişkiler kurabilmişler ve buralar 1974 sonrası devrimci mücadelenin gelişmesinde önemli roller üstlenmişlerdir. Ve o potansiyelden daha sonra bir çok örgütlülükler çıkmıştır. Peki bu nasıl olmuştur dersiniz? Elleriinde sihirli bir değnek mi vardı? Ya da doğarken örgütçü olarak mı doğmuşlardı?

-Elbette değildir Selim abi. Sanıyorum soruna biz oralara sadece incelemeye, görmeye ya da işte başka bir nedenle gittik diye bakmayıp her fırsatı örgütlenme, halkı örgütleme için değerlendiriyorlardı.

-Evet, işte sorun orda. Her anı, her fırsatı, her yerde halkı örgütlemek için kullanmak. Yani şöyle düşünmüyor: ben öğrenciyim, o zaman sadece kendi okulumda, sınıfımda örgütlenme çalışması yaparım. Ya da ben memurum, işyerinde memurlar içinde çalışma yaparım. Ne yapıyor? Okulun-

da, işyerinde, mahallesinde, köyünde, yolda, bir yere gezmeye gittiğinde, nerede olursa olsun, yani nerede insan varsa, nerede halk varsa hep ben bu halkı nasıl örgütlerim diye uğraşıyor. Yatarken, kalkarken, otururken, gezerken, çalışırken bütün enerjisini, olanaklarını halkı örgütlemek için kullanıyor. Çünkü **dünyayı fethetme coşkusu**, hırsını taşıyor. Bu iktidarı alma, dünyayı değiştirme hırsıyla nereye gitse, hangi koşulda olursa olsun örgütlüyor. İşte bu 68'lerin, 70'lerin ortaya çıkardığı devrimci kişiliktir. O zamanın devrimci tipidir. Elbette onun altında halkına karşı sonsuz bir sevgi vardır, haksızlığa karşı olmak, adaletli olmak vardır, devrime inanç vardır, belki en önemlisi coşku vardır, daha bir çok şey sayılabilir. Başka bir örnek daha verelim isterseniz. Mesela, 78 dönemi devrimci kişiliğinin öne çıkan, mücadelenin gelişmesine hizmet etmiş en önemli özelliği nedir?

-Ben cevaplayabilirim Selim abi. Biz o dönemleri yaşamadık, bilmiyoruz ama okuduklarımız, anlatılanlardan öğrendiğim kadarıyla o zamanlar devrimciler daha hesapsız, daha kaygısız. Hadi deyip çatışmaya girebiliyorlar. Tabii bu anlamda bir yanıyla ölüm korkusu aşılmış, sadece devrimci kadrolar düzeyinde değil, kitlesel olarak aşılmış.

-Doğru. Öyleki, daha devrimcilerle yeni tanışmış, üç aylık, altı aylık sempatizanlar bile çok rahat silah kuşanıp, çatışabiliyordu. Hatta halktan insanlar dahi yer yer silahlanıp devrimcilerin yanında saf tutmaya başlamışlardı. O zamanlar da devrimcilere maceracı, goşist diyenler, silahlı mücadeleden, çatışmadan uzak durmaya çalışan revizyonist, reformist hatta oportünist gruplar vardı. Ama her şeye rağmen devrimciler o günün koşullarında devrimci mücadelenin gerektirdiği görevleri yerine getirmişlerdir. Bir yandan devlet askeri, polisi, kontrgerillası ile saldırmaktadır, öbür taraftan sivil faşistlerin halkı teslim almak için devlet desteğiyle estirdiği terör vardır. Devrimciler teslim olmayı reddetmişler ve mahalle mahalle, sokak sokak, köy köy, fabrikalarda, işyerlerinde, okullarda resmi, sivil faşistlerle çatışmaktan kaçınmamışlardır. Cesaretle düşmanın üzerine yürümüş, faşist işgalleri kırmıştır. İşte orada hesap kitap yoktur. Ölür müyüm, yakalanır mıyım, tutuklanır mıyım hesabı yoktur. Özveri vardır, fedakarlık vardır, sahiplenmek vardır, devrime inanç vardır.

Şimdi dönüp bir de bugüne bakalım. Bugünün devrimcileri geçmişin yaratılan bu değerlerini ne kadar kendi devrimci kişiliğine taşıyabiliyor? Mesela, ne kadar örgütlüyor? Bunu ne kadar doğallaştırıp, günlük yaşamın bir parçası haline getirebilmiş? Örgütlemek için ne kadar çaba harcıyor? Ne dersin Ömer?

-Valla Selim abi, olaya öyle bakınca düşünüyorum da, mesela son üç beş yılı göz önüne alıyorum, bu yıllar içerisinde örgütlenebilecek çok büyük bir potansiyel ortaya çıkmış ama solun, devrimcilerin durumuna baktığında durum hiç de iç açıcı değil. Hadi biz yeterli görmesek de daha çok eksiklerimiz de olsa örgütlenmede, kitleselleşmede belli adımlar atmışız, bir halkayı yakalamışız, ama solun durumu gerçekten içler acısı. Örneğin, 1 Mayıs'ı göz önüne alalım bilmem kaç tane oportünist grup katılıyor toplu-

yabildikleri kitle yüzlerle ifade edilebiliyor.

-Peki, neden kaynaklanıyor bu? Sinan sen anlat istersen.

-Bence oportünizm tüm keskin görünümüne rağmen aslında bir iktidarı alma hırsına, dünyayı fethetme coşkusuna, kararlılığına, bilincine sahip değil. Öyle olsa yüzünü esas olarak sol içinde rekabete, politikaya değil, düşmana döner. Bu ruhla, coşkuyla yola çıkarsa yüzbinleri, milyonları örgütlemek için halka gider. Hatalarına, zaaflarına karşı acımasız olur. Üstünü örtmeye değil, gidermeye çalışır. Dogmatizmden, şablonculuktan uzaklaşmaya başlanır. O zaman orada burada illa da pankart açmakla, kuşlama yapmakla örgütlenmediğini, örgütlenemeyeceğini görür. Politikalarını devrimcilere, sola göre değil, düşmanı göz önüne alarak, halkın ihtiyaçlarını göz önüne alarak belirlemeye başlar.

-Şimdi esas olarak kendimize de bakalım. Elbette biz Parti-Cephe olarak farklılığımızı ortaya koyuyoruz. Mahir'lerden bu yana sağa sola sapmadan mücadeleyi sürdürebilmemizin ve her dönem devrimci harekete yön veren, belirleyici güç olmamızın iktidarı alma kararlılığımızdan kaynaklandığını iddia ediyoruz. İşte bu noktadan bakıp biz günlük yaşayışımıza, çalışmamıza bu kararlılığı, dünyayı fethetme coşkusunu ne kadar taşıyabiliyoruz? Bu coşkuyu, kararlılığı görevlerimizi yerine getirirken ne kadar kullanabiliyoruz? Her saatimizi, dakkamızı devrimin yararına kullanabiliyor muyuz? Kendimizi böyle sorgulamalıyız.

-Soruna öyle bakınca, ben kendimden pay biçiyorum, sanıyorum boş da çok vakit harcadığımız zamanlar oluyor. Mesela, şimdi düşünüyorum çoğu kere yemek için eve gidiyorum. Onun için harcadığım zamanı toplasam nereden baksan bir, bir buçuk saat eder. Halbuki eve gideceğime o süreleri de başka ilişkilerime giderek değerlendirsem, her gün fazladan iki ilişkimizle daha görüşmüş olurum. Nasıl olsa da aç kalmayız. Halkımız misafirperverdir, bir iki lokma bir şey verir. Veya bazen fazladan boş vaktim var diye okurumuz olan bir dükkana gidiyorum, orada fazladan bir kaç saat oyalanabiliyorum. Halbuki o zamanı okurumuz olmasa bile başka biriyle ya da burada olmasa bile yukarıdaki veya aşağıdaki mahallelere giderek de değerlendirebilirim. Oralarda az da olsa tanıdığım insanlar da var. Ama nasıl olsa ben bu mahallede faaliyet yürütüyorum, öbür taraflar beni ilgilendirmez gibi davranıyorum. Üstelik mesela alt mahallede örgütlü çalışma yürüten de yok. Belki bilinçli olarak böyle düşünmüyordum ama oralara gitmek de aklıma gelmiyordu. Ya da işte çeşitli vesilelerle bir yerlere gidiyoruz, akraba, meslektaş şu, bu. Ama o an devrimci olduğumuzu unutup sıradan ilişkiler kuruyoruz. Halbuki onlardan da şu ya da bu noktada pekala ilişkiler çıkabilir.

-Ben de kendimden bir örnek verebilirim.

-Ver bakalım Sinan.

-Ben de mahallede çalışma yürüttüğüm için okulda örgütlenme konusunda pek çaba harcadığım söylenemez. Kampanyalar ya da bazı etkinlikler gündeme geldiği zaman okulda faaliyet yürüten arkadaşlara yardımcı

oluyorum ama onunla sınırlı kalıyor. Halbuki orada da ders saatleri dışında vaktimi bizim arkadaşların yanında geçireceğime örgütsüz insanlarla beraber olmaya çalışsam, hatta arkadaşların adam olmaz diye ilgilenmediği insanlarla ilişkimi geliştirsem aslında çok daha iyi. Ama bugüne kadar sanıyorum okuldaki örgütlenme benim işim değil diye bakıyordum. Daha doğrusu böyle sürekli örgütlemeye çalışan bir şekillenme yoktu kafamda.

-Doğrudur. Şimdi şöyle alt alta yazmaya başlasak, hepimizde şu veya bu kadar, aslında farklı biçimde değerlendirebileceğimiz, boşa geçirdiğimiz çokça zaman, herkesi örgütleme gözüyle baktığımızda çevremizde değerlendirmedığımız bir sürü ilişki mutlaka çıkar. Sadece bizde değil, şöyle dikkatlice baktık mı çok daha farklı alanlarda farklı boyutlarını da görebiliriz.

-Peki, bunlar nereden kaynaklanıyor Selim abi.

-Bakın, hepimiz 12 Eylül'ün depolitizasyonundan bahsederiz. Bu nedir? 12 Eylül'den sonra yaşanan yenilgi yıllarında, toplum bir yandan baskı ve şiddetle sindirilirken, öte yandan kapitalizmin tüketim kültürünün yaygınlaştırılması, burjuva ideolojisinin insanların beyinlerini giderek teslim alması, nasıl düşünceleri, yaşamaları, davranışları gerektiğine yön vermesi demektir. Bunun sonucunda paylaşmayı, dayanışmayı, toplumsal çıkarları değil, bireysel kaygıları ve çıkarlarını önde gören, bireyci, bencil insanlardan oluşan bir toplum yaratılmak istenmiştir. Başkalarının sırtına basarak çıkar elde etme, karşılıklı ilişkileri maddi çıkara göre belirleme, "*Gemisini kurtaran kaptan*", "*Her koyun kendi bacağından asılır*", "*Uyanık ol köşeyi dön*" felsefesi gibi burjuvazinin yoz yaşam felsefesi ve kültürü yaygınlaştırılmış, topluma empoze edilmiş, rüşvet, talan, soygun, ahlaksızlık olağan, doğal bir durum gibi topluma kabul ettirilmeye çalışılmıştır. Sadece burjuvazi tarafından değil, burjuvaziye teslim olmuş ama hala kendilerini solcu, devrimci gibi gösteren kişiler, "aydınlar", çevreler tarafından da örgüt fobisi, örgütün insanların bireysel gelişmesinin, yaratıcılığının önünde engel olduğu işlenmiştir. Tüm bunların sonucunda belki istediklerine tam olarak ulaşamamaları da geçmiş yıllara göre topluma bireyciliği aşılarda epeyce de başarılı oldular. Şimdi, biz de bu toplumda yaşıyoruz. Dolayısıyla topluma empoze edilen kültürden, burjuva ideolojisinden etkilenmediğimiz söylenebilir mi? Söyleyemeyiz. Bir 68 kuşağına göre, bir 78 kuşağına göre çok daha fazla etkisindeyizdir. Devrimci olduktan sonra da onun etkilerinden tümüyle kurtulduk anlamına gelmez. Burjuva ideolojisinin etkileri, uzantıları vardır beynimizde, yarattığı davranış biçimlerini, alışkanlıkları belli ölçülerde hala taşımaya devam ediyoruzdur. Üstelik yaşadığımız düzen, burjuvazinin ideolojik bombardımanı bu kalıntıları habire büyütme, devrimci yanı köreltmeye ve bizi teslim almaya çalışır. Eğer bunlar ortaya çıkarılıp yok etmek için sürekli bir mücadele verilmezse, yaşamasına izin verilirse ortaya çıkan devrimci kişilik de ona göre biçimlenir. Yozlaşma, hatta düzene tekrar dönüş, teslimiyet ka-

çınılmaz olur. Bu tek tek kişiler düzeyinde de yaşanabilir, eğer önlem alınmazsa tüm bir devrimci yapıyı bile sarabilir. Örneğin, dün devrimcilik iddiasında olanların bugün reformizmi savunmaları, reformistleşmeleri nasıl ortaya çıkıyor sanıyorsunuz? Veya başka bir örnek, örgütlü örgütsüzlüğü savunmak yani örgütlü yapıda yer alırken, **"benim özel yaşamım"** demek, örgütü ayrı, kendi yaşamını onun dışında ayrı görmek, örgüte karşı bireysel hakların savunuculuğunu yapmak, Mis Sokak kültürü, bar, kafe devrimciliği. İşte bunlar hep burjuva ideolojisinin yıllardır, ama özellikle de 12 Eylül'den bu yana insanların beynine kazıdığı bireyciliğin, bencilliğin devrimcilerde de bir biçimiyle yaşaması, uç vermesidir ve devrimci kişiliği yozlaştırarak ortaya çıkardığı sonuçtur.

-Yani şöyle mi oluyor Selim abi? Demin kendi eksikliklerimizden de örnekler verdik. Bu eksiklerimiz, zaaflarımız bizde yaşayan burjuva yanımızdan kaynaklanıyor.

-Evet öyle de ifade edebiliriz. Bazen bu devrimci olmayan düşünüş tarzını, tavır ve davranışları farkına varmadan yapabiliriz. Nedir mesela henüz devrimciliği tam kavrayamamışızdır. Kendi eksik ve zaaflarımızı yeterince görüp bilince çıkartamıyoruzdur. Ama bazen de öyle şeyler vardır ki yanlış olduğu bilinir ama burjuva bencil yan ağır basar ve bile bile bu yanlış sürdürülür. Örneğin, risksiz devrimcilik yapmaya çalışmak. Hepimiz biliriz devrimcilik riskli bir iştir. Devrim isteniyorsa, devrimcilik yapılmak isteniyorsa bunun bedelleri de olacaktır. Bu işin, gözaltısı da vardır, işkencesi de, tutuklanması da vardır, şehit düşülmesi de. Bu bilindiği halde mesela cenazeye gidersem, şu yasal olmayan gösteriye katılırsam, şu direnişte yer alırsam gözaltına alınabilirim, işkence görebilir ya da tutuklanabilirim diye düşünülüp o eyleme gitmemek için bir gerekçe aranmaya başlanıyorsa orada devrimcilik yoktur. Yaptığının doğru olmadığını bildiği halde böyle düşünen, gerekçeler yaratarak kendini ve çevresini kandırmaya çalışan burjuva yanı, düzenle uzlaşma yanı ağır basıyor demektir. Onda düzeni değiştirme, iktidarı alma hırsı zayıflamış, yerini bireysel kaygıları, düzen içinde yaşama özlemleri almaya başlamış demektir. Mesela bu konuda gecekondularda da yaşanan başka bir problemdir. Bir yandan devrimcilik yapılmaktadır, haksızlığa, adaletsizliğe, yoksulluğa karşı çıkılmaktadır ama diğer yandan o an sahip olamadığı bu düzen içinde daha rahat yaşama, burjuva yaşam tarzına özenme, düzene dönme özlemleri içten içe yaşatılmaktadır.

Tabii, şimdi bunları tesbit etmek, ortaya çıkarmak yetmez. Bu ilk adımdır. İkinci adım ise bunlara karşı uzlaşmaz, radikal bir tarzda mücadele etmektir. Elbette bu mücadeleyi önce biz kendimize karşı vereceğiz. Bu konuda kongre raporlarında yer alan önderliğin 12 Eylül sonrası için yaptığı şu değerlendirmeyi okuyalım isterseniz. Şu bölümü okur musun Serpil?

-*"Yenilgi yılları her türlü ideolojik sapkınlığın, yozlaşmanın, ahlaksızlığın, halktan kopuşun, kendini inkarın, felsefi idealizmin boy verdiği bir ortamdı. Burjuvazinin saldırılarla, teslim alma politikalarıyla ortaya çıkardığı*

*gerçek ve sonuç buydu. Örgütsel varlığımızı koruyabilmek ve yeniden güçlü bir şekilde ayağa kalkıp, halklara önderlik edebilmek için, öncelikle ideolojik sağlığımızı yozlaştırmak isteyen, ideolojik sağlamlığımızı çürüten, oligarşinin pompalamaya çalıştığı yenilgi ruh halinin beslediği, oportünizmin gönüllü olarak taşıyıcılığını üstlendiği her türlü oportünist akıma, bizi tasfiye etmek isteyen, adım adım farkına varmadan çürüten, düzene bağlayan, statükoları kurumlaştıran her şeye karşı çıkmalıydık. Burjuva ideolojisinin çok çeşitli biçimlerde ve kılıflarda sağ, sol, oportünist, revizyonist, uzlaşmacı şeklinde içten ve dıştan bizi etkilemesine izin vermemeliydik. **Aramıza kalın çizgiler çekmeliydik.** Bu tavırda ayrıntıların fazla bir anlamı olmayıp, tereddütlere de yer olmamalıydı. Örgütsel varlığımızın devamı, ideolojik sağlamlığımızı da koruyarak bu süreçten çıkıp çıkamayacağımıza bağlıydı. Bu aynı zamanda geleceğimizin olup olmayacağı demektir. Tut-saklık koşullarındaki direniş çizgimiz ve mücadele biçimlerimiz aynı zamanda iç ve dış düşmanlara karşı mücadele etmenin ve etkisiz kılmanın da bir aracı olmuştur. Bu yaklaşım, bu bakış açısı kadro ve taraftarlarımızın özgüvenlerinin gelişmesine ve yıllarca, gerektiğinde herkese rağmen, öz-gücümüzle direnmemizi ve başarılı sonuçlar almamızı sağlamıştır."*

-Evet arkadaşlar, toparlayalım isterseniz. Nasıl bir devrimci kişiliğe sahip olmalıyız demiştik. Demek ki, bugün devrimin, mücadelenin ihtiyaçlarına cevap verebilecek, bizi kurtuluşa, zafere götürecek bir devrimci kişilik öncelikle dünyayı fethetme, iktidarı alma hırsıyla, coşkusuyla dolu olmalıdır. Halkına karşı sonsuz bir sevgiyle bağlı olmalıdır. Bu büyük bir inançla, kararlılıkla devrimi istemektir. Böyle olduğunda her şey bize daha kolay yapılabilir gelecektir. Korkularımızı, tereddütlerimizi, zaaflarımızı daha kolay aşabileceğiz demektir. Bilmediklerimizi daha kolay öğrenebilecek, öğrendiklerimizi daha kolay öğretebileceğiz demektir. Üretimimiz, yaratıcılığımız gelişecek, küçük büyük demeden devrim yararına yaptığımız her işten haz duyacağız demektir. Daha bunlara pek çok şey ekleyebiliriz. Ama temel halka işte bu iktidarı alma, dünyayı fethetme coşkusunu, kararlılığını kendimizde bir devrimci kişilik haline getirebilmektir. Bunu başarabildiğimiz ölçüde ve bu ruhu, coşkuyu halka yayabildiğimiz ölçüde devrim de devasa adımlarla büyüyecektir.

Şimdi dersimizi burada bitirelim. Ancak, tabii bugün konuştuklarımızı daha derinlemesine düşünüp, kendimizi tekrar bir sorguya tutup değerlendirelim. Ve kendimizi o hırsla, coşkuyla donatmaya çalışalım.

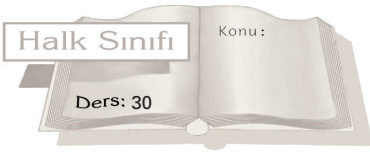
SINIF SÖZLÜĞÜ

→ KİŞİLİK:

Kişilik, kişiyi duygu ve düşünceleriyle, davranışlarıyla diğer kişiler-

den ayıran özelliklerin tümü diye tanımlanır. Ancak, duygu ve düşünceler eylemde, davranışlarda somutlandığı, kendini böyle dışa vurduğu için, kişilik tanımını insan davranışlarının tümüdür diye ifade edebiliriz.

Kişiliğin oluşması, gelişmesi kendisini çevreleyen, içinde yaşanılan toplumsal, ekonomik, siyasal koşulların dışında değildir. İnsanın kişiliği bu koşullardan etkilenecek oluşur, ancak kişiliğin oluşmasında bu koşullar tek etken değildir. İnsan düşünen ve davranışlarını düşünceleri doğrultusunda kontrol edebilen bir varlık olarak, kendisini, davranışlarını denetleyebilme ve değiştirebilme özelliğine de sahiptir. Yani kişilik de insanın kendisi tarafından değiştirilebilir bir özellik taşır. Örneğin, kapitalist toplumda insanın kişiliği doğduğu andan itibaren ailesinin, çevresindeki insanların, içinde bulunduğu sınıfın, yaşadığı ekonomik, sosyal, siyasal koşulların etkisi altında oluşur. Ancak tüm bunlar içinde onun davranışlarına, kişiliğinin oluşmasına esas olarak yön verecek olan farkında olsun veya olmasın sahip olduğu ideolojidir. Kapitalist toplumda da doğaldır ki egemen ideoloji burjuva ideolojisidir. Dolayısıyla ki, hangi sınıf ve katmandan olursa olsun, içinde yaşanılan koşullar ne kadar farklı olursa olsun sınıflı toplumda yaşayan insanın kişiliği oluşurken egemen sınıfın kültüründen, ideolojisinden etkilenecek biçimlenir. Bir burjuva olmasa bile burjuvada olması gereken davranış, düşünüş tarzıyla hareket eder veya büyük ölçüde onun etkisi altındadır. Ancak düşüncesi, dünyaya bakışı değişmeye yani farklı bir ideolojiye sahip olmaya başladığında eski tarz davranışlarını, alışkanlıklarını da değiştirebilme bilincine, yeteneğine ve gücüne sahip olur. Dolayısıyla bir devrimcinin eksiklerini, zaaflarını, burjuva alışkanlıklarını yetiştirme koşullarıyla açıklamasının gerçekçi bir yanı yoktur. Çünkü, kendisinde olmaması gerekeni, kendisine, ideolojisine yabancı olanı kişiliğinde hala yaşıyorsa o zaman demektir ki kişilik kavgasında henüz sonuç alıcı, zaferini elde edecek büyük çatışmayı yapmamış ya da sonuçlandırmamıştır.

Örgütleyicilik ve Sonuç Alma

Anayasa Taslağı'nı dağıtmaya devam ediyoruz. Akşam işten geldikten sonra gruplar halinde mahalleye dağılıyoruz. Taslağı verdiklerimize, okumalarını daha sonra yine gelip düşüncelerini, görüş ve önerilerini alacağımızı söylüyoruz. Dağıtım bittikten sonra yine tek tek dolaşacağız. Toplantılar yapacağız. Ayrıca bir piknik düzenlemeyi de programımıza aldık. Orada da tartışacağız. Bu arada gittiğimiz yerlerde İrfan Ağdaş'ın neden, nasıl katledildiğine ilişkin konuşmalar, sohbetler yapıyoruz. Bir gece hep beraber yazılamaya çıktık. İkişerli üçerli gruplara bölünüp her sokağa iki slogan yazmayı kararlaştırdık. Fatma abla görülmeye değerdi. "Buraya da yazalım" diye diye boyamız bitmese neredeyse üst mahalleyi de bize boydan boya dolaştırıracaktı. Bu benim ve diğer birkaç arkadaşın ilk deneyimi idi. Öncesinde yaptığımız toplantıda hangi tür sloganları seçmemiz, yazarken nelere dikkat etmemiz, yazılacak yer seçimi, nasıl güvenlik alınacağı konularında bir eğitim çalışması yaptık. Bu konuda da Selim abi bir uyarıda bulundu. Bu tür zamanlarda sık sık görüldüğü üzere mahalledeki bölgedeki halka şehitlerimizi anlatmak, bunun için toplantılar, geniş katılımlı anmalar düzenlemek, kitle çalışması yapmak yerine yazılamayla ya da dar korsan gösterilerle işin geçirildiğini, bunların da yapılabileceğini ama tek başına bunlarla yetinildiğinde bunun kolaycılığa kaçma, yasak savma türünden bir çaba olacağını söyledi. Yazılamadan iki gün sonra da dernekte bir anma toplantısı yaptık. Aşağı yukarı 60 kişi katıldı. Bu mahallede yaptığımız ilk anma toplantısıydı. İlk olmasına rağmen güzel geçti. Derse başlamadan önce bunun değerlendirmesini de yaptık. Daha sıkı çalışsaydık katılımı daha da artırabilirdik. Sonra Selim abi dersi başlattı.

- Geçen hafta dünyayı fethetme coşkusu, iktidarı alma hırsı ve bilinciyle hareket etmemiz gerektiği ve burjuva ideolojisine, onun bizdeki etkilerine, devrimci olmayan davranış ve alışkanlıklarımıza karşı sürekli bir mücadele içinde olmamız üzerine konuşmuştuk. Bu hafta da kendi pratiğimizden de örnek vererek, örgütlenmede önümüze çıkan veya çıkabilecek zaaflar, eksiklikler üzerinde duralım. Biliyorsunuz Sinan'la Ömer yeni bir eğitim grubu oluşturacaklardı. Aslında geçen hafta çalışmayı başlatmaları gerekiyordu ama aksadı. Evet, Sinan ne oldu, niye aksadı?

- Evvelki hafta değerlendirme yaptığımız toplantıdan sonra, konuştuğumuz gibi çalışmaya katacağımız arkadaşların da görüşlerini almak, çalışma yapacağımız gün ve saatleri belirlemek için ilk toplantımızı yapmaya karar verdik. İki arkadaşta ben, diğerlerine de Ömer haber verecekti. Ben biriyle konuştum, diğerini bir kaç sefer aradım ama görüşemedim. Konuştuğum arkadaş ben ona haber veririm dedi. Toplantıdan iki gün önce haber verip vermediğini sordum. Tamam, dedi. Ancak geç haber vermiş. Haber verdiğinde de arkadaşın toplantıya denk gelen saatlerde önemli bir işi

vermiş, erteleyebilecek durumu olmadığından gelemedi. Benzer bir durum da Ömer 'in haber vereceği arkadaşlar arasında çıktı. Sonuçta üç eksikle toplandık. Öyle olunca bu hafta aynı toplantıyı tekrar etmek zorunda kaldık.

- Bakın arkadaşlar işte. İlk bakışta basit, küçük bir iş gibi görünüyor. Ne olacak, alt tarafı bir toplantı yapmak için 6-7 kişiye haber verilecek. Ama sonuçtan bakınca hazır insanları bir toplantıda bir araya getiremeyecek kadar beceriksiz bir durum ortaya çıkıyor. Peki böyle olması engellenemez miydi?

- Engellenebilirdi tabii. Kabahat bizde. Kendi işimizi kendimiz görmeliydik, diğer arkadaşlara havale etmemeliydik.

- O da tam doğru bir yaklaşım değil Sinan. Elbette üzerimize aldığımız işi öncelikle kendimiz yapmalıyız. Ama bu her zaman böyle olmayabilir. Sizin olayın özelinde söylemiyorum ama her işi kendimiz yapmaya kalkarsak bir süre sonra artık yetemeyiz, üstelik diğerleri iş yapmayı nasıl öğrenecekler? O zaman da kolektivizm ölür, başkalarının gelişmesinin önünü tıkamış oluruz. **İş yapmak kadar, yaptırabilmeliyiz** de. O halde sorun esas olarak **denetim** mekanizmasını işletebiliyor muyuz, orada düğümleniyor. Tabii bu nokta da denetim mekanizmasını öncelikle kendi üzerimizde işletmek durumundayız. Mesela, siz şöyle yapmalıydınız: toplantı hafta sonunda mı? 'Biz en geç iki gün içinde yani Salı gününe kadar herkese haber vermiş olmalıyız' diye bir programınız olmalıydı. O iki gün içinde bazılarını göremediniz mi? Onları bulmak için daha yoğun bir çaba harcamalıydınız. Diyelim ki, sizin yaptığınız gibi haber iletme işini başka biri üstlendi. O zaman da ona her gün, hatta mümkünse günde iki defa üç defa **"haber verdin mi"** diye soracaktınız. "Tamam" mı dedi? **Yetinmeyecektiniz.** "Ne cevap verdi, gelecek mi?" diye tekrar soracaktınız. Hatta toplantıdan diyelim bir-iki gün önce herkese tekrar haber iletip ya da doğrudan görüşüp toplantıyı bir daha hatırlatacaktınız. Tabii bu denetleme işi biçim olarak çok farklı şekillerde de olabilir. Yani olayı böyle her gün takip eden bir şekilde denetlemiş olsaydınız, kime haber verilip verilmediğini ya da katılamayacak durumda olan varsa bunları önceden bilirdiniz, ona göre de önceden önlem alabilme imkanınız olurdu. O zaman ne olurdu? Yaptığınız işten bir **sonuç** alırdınız. İşte iktidarı alma bilinci, hırsı, coşkusu günlük çalışmamızda, en küçük bir işi örgütlemeye böyle ortaya çıkar. Örgütün, Parti'nin programları ancak böyle sağlıklı olarak hayata geçer. O halde **yaptığı işten sonuç almayan kadro, kadro değildir.** Görevini yerine getiremiyor demektir

- Haklısın Selim abi, eğer yeterli denetimi yapsaydık, toplantının gününü ya da saatini değiştirip bir hafta aksamasını önleyebilirdik.

- Günlük denetimin en büyük faydalarından bir de budur. **Hataları, eksikleri, zaafı düzeltme, zamanında önlem alma imkanı sağlar.** Yani düşünün bu tür bir hatanın bir eylem hazırlığında gündeme geldiğini. Diyelim bir gösteri düzenliyorsunuz, pankartların hazırlanmasını yeterince de-

netlemediniz. Eylem saati gelmiş araniyorsunuz, ortada pankart yok. Ne olmuş? Yetişmemiş. Gelmesi gerekenlerin yarısı yok. Niye? İşte biraz önceki örnekte olduğu gibi, şu olmuş bu olmuş. İşte orada bir kadronun, bir yöneticinin **"Ben söyledim, yapmamışlar"** deme hakkı yoktur. Gerekçeler onu kurtarmaz. Sizin de **"biz söyledik ama haber vermemişler"** ya da "haber vermişler ama işleri varmış" deme hakkınız yoktur. Sorun çıktığını sen de toplantı saatinde öğreniyorsun. Niye? Zamanında takip etmemişsin, denetlememişsin. Şimdi benzer hataların çok daha önemli bir gösteride ya da askeri bir eylemde yaşandığını düşünün. Ne olur? Eylemin, gösterinin iptal edilmesine ya da arkadaşlarımızın tutsak, şehit düşmesine bile neden olabilir. O halde **en küçük bir işi dahi örgütlerken adım adım denetleyeceksiniz**, bunu çalışmanızda bir kural, alışkanlık haline getireceksiniz. Doğal bir davranış biçiminiz olacak. Nasıl olsa küçük iş, önemsiz diye düşünmeyeceksiniz. Dediğim gibi bu zaaf bizde varolduğu sürece yarın çok daha büyük zararlara, kayıplara neden olabilecek durumlara yol açabilir.

- Aslında bunlar hiç bilmediğimiz şeyler de değil. Bu konuda kendi pratiğimiz de var. Özellikle "Işık karartma" eylemleri boyunca her gün birbirimizle bazen birkaç kez haberleşiyorduk.

- Zaten çoğu kez sorun bilmemekten öteye, tembellikten, ihmalkarlıktan, disiplinsiz, programsız çalışmaktan, yapılan işe yoğunlaşmamaktan yani küçük burjuva zaaflarımızdan kaynaklanır. Denetimi sağlamak için her gün herkesle yüzyüze görüşmek de gerekmez. Diyelim denetlemen gereken fazla sayıda insan var. Hepsini dolaşıp görebilme imkanın yok. O zaman bir kısmını gidip sen görürsün, bir kısmı sana gelir, bir kısmını telefonla ararsın, kimine not gönderirsin, yani bir sürü yolu yöntemi bulunur. Ama bir kadro ne yapıp edip bu denetimi sağlamak zorundadır. İşler söylemekle olmaz, yürütülemez.

Benzer bir kolaycılığa kaçış, hatta cahil kalmada inat etme de şöyle bir cevapta ortaya çıkar: **"Ben o işlerden anlamam, teknik işlerden anlamam"**. Tam bir küçük burjuva. Kendini rahata, hazırlapçuluğa, dünyadan habersiz yaşamaya alıştırmış. Öyle şey olmaz. Uzmanlık ayrı bir şey, her şeyi uzmanlık derecesinde öğrenemeyiz ama devrimci her şeyden anlamak zorundadır. Bilmiyorsan öğrenirsin.

- Hatırlarsan Selim abi bir gösteri için pankart hazırlamıştım, yazıları eğri büğrü olmuştu. O zaman "elin bir cetvel tutmasını da mı bilmiyor" diyerek eleştirmiş, epeyce anlatmıştınız.

- Şimdi şöyle düşünün, halk devrimcileri nasıl tanır? Bilgili, öğrenmeye meraklı, sürekli araştıran, öğrenen aydın insanlar olarak bilir. Gerçekten de öyledir, öyle olmak durumundadır. Ama bazen bakıyorsunuz ki sıradan insanların dahi bildiği, kullandığı tekniği devrimciler bilmiyor. Nedir mesela, faks, daktilo, cep telefonu, tabanca, araba kullanma... bu ve benzeri şeyler artık günlük yaşamın parçası haline gelmiş, artık çocuklar dahi bunları kullanıyor. Öyle ki bunlar görmediğimiz, bulamayacağımız şeyler de

değildir. Hatta bir çoğu yanıbaşımızda vardır. Çalıştığımız işyerinde, bir tanıdığımızda, arkadaşımızda bilgisayarından, fotokopisine, tabancasından, fotoğraf makinesi, arabasına kadar daha pek çok şey vardır. Ama merak edip öğrenmeyiz. Halbuki daha da ötesini düşünmeli, öğrenmeliyiz. Düşman bize karşı savaşırken teknolojiden alabildiğine yararlanıyor. Birincisi onun neyi nasıl bize karşı kullandığını bilmek, etkisizleştirmenin yollarını aramak durumundayız, ikincisi biz de çalışmamızda teknolojiden olabildiğince yararlanmalıyız. Eski bilgilerle, eski tekniklerle çalışmada ısrar etmek ancak daha da hantallaşmayı getirir. Şu an kullanmadığımız, kullanamayacağımız şeyler olabilir ama en azından takip etmeli, öğrenmeliyiz. Böyle bir merak olmazsa örneğin, elimizin altında daktilo ya da bilgisayar olur bildiri yazdıracak adam ararız. Çok basit tekniklerle, bildiri, kuş, afiş yapma olanağı vardır. Ama merak edip öğrenmeyiz. Bir molotof yapmayı, halk tipi patlayıcı yapmayı bile öğretene olmazsa neyden nasıl yapılır, bilmeyiz. Lazım olunca da bir bilen arar dururuz. Örnekleri çoğaltmak mümkün. Evet Sinan, sen bir şey söyleyecektin.

- Benim söyleyeceğim konunun başka bir yanıyla ilgili. Bizim çalışmamızda sorun olarak ortaya gelmedi ama okuldaki bir arkadaştan bir kere duymuştum "Ama işte yetişemiyorum", "Yeterli, iş yapacak adam yok" diye şikayet ediyordu. O zaman biraz konuşmuştuk.

- Ne konuştunuz?

- Ben yanlış düşündüğünü, yeterli adam yoksa da bunu yaratmanın yine bizim işimiz olduğunu falan söylemiştim.

- Bu çarpık düşünceyle de sık sık karşılaşırız. Şu iş niye olmadı ya da niye eksik kaldı diye sorulur bazen ve de 'yeterli adam yok' sözüyle karşılaşılır. Bazen de öyle düşünülür ama dile getirilmez. İşte orda ya devrimcilik çarpık kavranmıştır ya da hazırlopçu davranılıyordur. Devrimcilik **şeflik** olarak, sağa sola talimat verip iş yaptırmak olarak görülmektedir. Dolayısıyla talimat verecek "hazır adam" olmayınca o da bir iş yapmaz. Bu tipler de devrimcinin asalaklarıdır. Halbuki çevresine baktığında iş yapan, yaptırabileceği bir potansiyel mutlaka vardır. Yoksa da zaten devrimcilik onu yaratmaktır. Ama bu görülmez. Parti halkı kadrolaştırmaktan, herkesi kadro haline getirmekten bahseder, o bekler ki iş yapacak adam gelsin, o da onlara yöneticilik yapsın. Devlet dairesinde çalışan bürokratlar gibi, emrinde çalıştıracak adam varsa onlara şeflik yapar, yoksa yatar. Onun altında bir sürü burjuva zaaf bulabilirsin. Hazır yiycilik vardır, rahata düşkünlük vardır, bencillik, emek harcamama, zora gelmeme, kariyeristlik, popülistlik bir sürü şey çıkar. Halbuki bir devrimcinin işi verilen görevleri, aldığı talimatı sadece başkalarına iletmek değildir. O örgütçü olmak, kitleleri örgütlemek, devrimcileştirmek, onlarca yüzlerce kadro çıkarmak, yetiştirmek durumundadır. Asli görevlerinden biri budur.

Eskiden de örnekleri yaşanmıştır. Mesela bir bölgede ya da alanda faaliyet yürütülüyordur. İş yapacak adam, kadro yok diye habire şikayet gelir. Bölge, mahalle ya da işyerinde bir **komite** kurdun mu dersin? Yoktur.

Kolektif çalışmadan kaçıyor, çalışmayı herkesle teke tek görüşerek sürdürmeye çalışıyor, bu yanıyla bireycidir, ya da adam beğenmiyordu. Kendisi yetiştirip, eksiklerini tamamlayacağına, yetiştirmiş, onun dediklerini eksiksiz yerine getirecek adam arıyordu. Halbuki kadrolaşmanın önünü açacak en önemli araçlardan biri insanları kolektif yapılarda biraraya getirmektir. Bu hem onların üretkenliklerini artıracak, gelişmelerini hızlandıracak hem de yaptıkları işe daha çok motive edecektir. Aynı zamanda denetimi de kolaylaştıracaktır.

- Benim konuştuğum arkadaşta ben daha farklı bir yan hissetmiştim. Aslında gözüpük, atılğan, koşturan biriydi ama sanıyorum demokratik alanda mücadele etmeyi, kitle çalışması yapmayı, örgütlenmeyi küçümseyen bir yanı vardı.

- Olabilir. O da görülebilen hastalıklardan biridir. Devrimciliği sadece eylem yapmak hatta devrimci mücadeleyi salt silahlı mücadele olarak gören çarpık bir kavrayıştır. Elbette, sadece kadroların değil, sempatizanına kadar herkesin silahlı mücadele içinde yer alan bir savaşçı olmak istemesi bizim açımızdan olumluluk olarak görülmelidir. Esasen de öyle olmalıdır. Ama bu bizden beklenen farklı görevleri küçümsemenin, savsaklamanın nedeni olamaz. Geçen derslerimizde konuşmuştuk. Bir devrimci, kadro, sürecin ihtiyacına cevap verebilendir, örgütün politikalarını hayata geçirendir demiştik. O zaman örgüt ne görev vermişse, süreç açısından öncelikli olan neyse kadro da en iyi şekilde onu yerine getirmek durumundadır. Devrimcilikte büyük iş küçük iş, işi beğenmek ya da beğenmemek gibi bir şey söz konusu olamaz. Çünkü yapılan, istenilen her iş devrime hizmet ediyordur. Devrimcinin görevi de onu en iyi şekilde yapmaktır. Zaten bütün çalışma, silahlı, silahsız, yasal, yasadışı, ekonomik, demokratik, ideolojik, politik tüm mücadele biçimlerinin, eylemlerin amacı kitleleri örgütleyip devrim saflarına katmak değil mi? O zaman sen kitleleri örgütlemiyorsan, kadrolaşma çalışması yapmıyorsan tüm bunları yapmanın ne anlamı var?

- Bence eğitime gerektiği kadar önem verilse bu yeterli kadro sorunu da büyük ölçüde ortadan kalkar gibi geliyor, diyerek söze girdi Fatma abla. Ne bileyim daha çok okusak, araştırsak, sorup soruşturup öğrensek, kendimizi teorik olarak da pratik olarak da daha hızlı geliştiresek hem biz daha verimli çalışırız, sorunların üstesinden daha kolay geliriz, hem de çevremizdekileri de daha iyi, daha hızlı yetiştiririz. Ama, öyle arkadaşlar var ki, araştırıp öğrenmek bir yana doğru dürüst gazeteyi bile okumuyorlar.

- O da çoğu zaman yaşanan önemli sorunlardan biridir. Eğitim olayına girmişken devam edelim, onda da yanlış kavrayışlar söz konusu olabiliyor. Birincisi, eğitimin kadrolaşmadaki önemi, sağladığı olanaklar yeterince görülüyor. Öyle olunca da **eğitim grupları oluşturmada** ve bunların süreklileştirilmesinde ısrarcı olunmuyor. Halbuki, heleki yönetici düzeyindekilerin mutlaka bir kendi eğitim grubu olmalı. Öncelikle kendi alternatiflerini, bir komite kurabileceği kadroları yetiştirmeyi hedeflemek zorunda-

dır. İkincisi, eğitim denilince **sadece birlikte dergi ya da kitap okumak** olarak anlaşılabilir. Böyle dar bakış açısıyla ele alındığında ondan sonuç alınmaz. Eğitim, eğitimde yer alan insanların hem teorik hem de pratik olarak gelişmesine hizmet edecek tarzda ele alınmak durumundadır. Yol yöntem gösterici olmalıdır. Çalışma yürüten insanlar kendine güvensizse onlara güven kazandırmanın yollarını bulacaksınız, motivasyon düşükse motive edeceksin, moral vereceksin. Öncelikle önümüzde bir **hedefimiz** olacak. Mesela, diyeceğiz ki biz üç ay sonra bu insanları hem teorik olarak hem de pratik çalışmada şu noktaya getirmiş olmalıyız.

Mesela, Sinan'ların eğitim çalışması için böyle bir program hazırladık. Tek tek anlatmaktan öteye mantığımız neydi? Sen anlat istersen Sinan.

- Şöyle düşündük: Derste yapacağımız teorik çalışma pratik faaliyetimize de hizmet etmelidir. Onun için ilk derslerimizde anayasa konusunu işleyeceğiz. Çünkü bu arkadaşlar da Haklar ve Özgürlükler Platformu'nun başlattığı kampanya çerçevesinde bizimle birlikte pratik faaliyet içinde olacaklar. O zaman herkesten önce en iyi şekilde onlara kavratmak zorundayız. Ondan sonra Anayasa Taslağı'ndan hareket ederek bizim de daha önce işlediğimiz bir çok konuyu aynı sıralamayla olmasa bile gündeme alıp işleyebiliriz. Ayrıca, bizim yaptığımız gibi öğrenmelerine, teorik gelişmelerine katkısı olacak, önereceğimiz çeşitli kitap, broşür, romanlar da olacak. Ancak, yapılacak çalışma güncel pratikle bütünleştiği, araştırmaya, öğrenmeye yönlendirebildiği, teşvik edebildiği oranda eğitici, öğretici, kalıcı olabilir. Yoksa çoğu unutulur gider. Bu işin bir yanı. Eğitimin önemli öbür yanı ise, hem onların devrimci mücadeleye katkısını giderek artıracak, hem de pratik olarak gelişmelerini sağlayacak, onlara yol gösterecek, sahip olduğumuz **tüm deney ve tecrübelerimizi**, birikimimizi onlara aktarmak, Parti'nin en azından sürece ilişkin politikalarını, bugün ne yapmamızı gerektiğini kavratmak olacak. Bu eğitimin aslında bir sınırı yok. Bu propagandanın nasıl yapılması gerektiğinden, halkla konuşurken, oturup, kalkarken nelere dikkat etmemiz gerektiğine kadar, bir pankartın, dövizin nasıl hazırlanacağından kitle eyleminin nasıl örgütleneceğine, gözaltına alındığında poliste nasıl tavır alınması gerektiğine kadar her şey olabilir. Tabii bunlar için sadece haftada bir yapacağımız iki üç saatlik eğitim çalışması yetmez. Onun için daha fazla zaman ayırıp, daha sık görüşeceğiz. Birlikte olduğumuz her fırsatı değerlendireceğiz. Birlikteyken, faaliyet yürütürken, devrimci çalışma tarzı nedir, bir devrimci nasıl düşünmeli, nasıl hareket etmelidir, programlı, disiplinli çalışmak nasıl olur? Bunları hem pratik olarak gösterecek, hem anlatacağız. Selim abinin dediği gibi şunu yap, bunu yap demekle olmaz. Onları yakından tanıyıp eksiklerini, fazlalarını göreceğiz. Önce neyin nasıl yapılması gerektiğini biz öğreteceğiz. Öğretmeden, göstermeden yapılmasını istemek hem haksızlık olur, hem de onların gelişmesine sekte vurur, işlerin aksamasına neden olur.

- Yakından tanımak deyince bu konu üzerinde bir noktaya daha değinelim. Daha önceki derslerimizden birinde hatırlarsanız bir devrimci, çalış-

ma yaptığı **alanı, bölgeyi buradaki kitleyi yakından tanımak** zorundadır demiştik. Özellikle de buralarda çalışma yürüten kadrolar açısından son derece önemli bu. Neden?

Birincisi, kitleyi tanımadan çıkaracağımız programın ayakları havada kalır. Dahası program bile çıkarmak çoğu kere mümkün olamaz. Kitleyi tanıyacaksın ki ona göre nasıl bir propaganda çalışması yürüteceğinden hangi tür eylemleri hayata geçirebileceğine, kimlere ne görev verebileceğine kadar her şeyi hesaplayabilesin. Hangi tür aksaklıklar çıkabileceğini ve çalışmadan nasıl bir sonuç alabileceğini önceden kestirebilesin. Aksine yapılacak çalışma *"ya tutarsa"* türünden olur ki, bunun bizim çalışma anlayışımızla ilgisi yoktur.

İkincisi, yakından tanımak mücadeleye aslında ayak bağı olan ya da şaibeli unsurların erken görülmesini ve önlem alınmasını sağlar. Mesela, şöyle bir örnek yaşanmıştır. Deniyor ki, şuradaki unsur şaibeli. Peki, diyor-sun bu adam ne zamandır burada? Bir bakıyorsun şaibeli denilen unsur orada altı aydır ya da bir yıldır faaliyet yürütüyor. Aslında yürüttüğü bir şey yok, bir sonuç çıkmıyor. Şimdi böyle tipler nasıl barınır? Eğer çalışma yürütenler bölgeyi, kitleyi tanımıyorsa barınır. Halbuki oradaki insanlarla kitle toplantısı yapılsa, tartışılrsa, eleştirileri dinlense kimin ne olduğu, ne yaptığı yakından görülecek. Kimin ayak bağı olduğu, kimin şaibeli olduğu çok daha kolay önceden ortaya çıkacak.

- Selim abi sözünü kestim ama vaktimiz azaldı, biz diğer arkadaşlarla yapacağımız eğitim çalışmasına geç kalmayalım.

- Evet, şimdi bir toparlayalım isterseniz. Baştan da belirttiğim gibi en ufak, en küçük bir işi örgütlerken dahi iktidar hedefimizi unutmayacağız. Her işimizde düşmanla boğuştuğumuzu düşünerek, onu yenme, altetme hırsıyla hareket edeceğiz. Genel olarak demokratik alandaki mücadeleyi de, en küçük bir eylemi, bir insanı örgütlerken, ona bir şey anlatırken de bunu düşmanla yürüttüğümüz bir savaş olarak ele alacağız. Devrim safına kazanılmış her insan, başarıya ulaşmış en küçük bir eylem, ufak, basit gibi görünen bir iş bile aynı zamanda düşmana vurulmuş bir darbedir. Böyle görmeliyiz. Böyle gördüğümüzde ancak yaptığımız işe daha iyi motive oluruz. Küçük büyük demeden her işi en iyi biçimde yapmak için yoğunlaşırız. Başarılı olmak, sonuç almak için enerjimizi, dikkatimizi oraya toplarız. O zaman eksiklerimizi daha kolay görürüz, daha dikkatli oluruz, denetlemeyi de unutmayız, aksatmayız. Araştırmayı, soruşturmayı, öğrenmeyi, öğretmeyi de elden bırakmayız. Her gün, her saat örgüte, mücadeleye yeni bir olanak yaratmak, yeni bir insan kazanmak bizimle bütünleşmiş bir amaç haline gelir. Yaptığımız her iş bize haz verir.

Evet bu hafta da dersimizi burada noktalayalım ve işlerimize kaldığımız yerden programladığımız gibi daha hızlı çalışarak devam edelim.

Propaganda ve Ajitasyon - 1

- Evet arkadaşlar, bugün sohbet faslını kısa tutup hemen çalışmamıza geçelim. Çünkü akşama hemen hepimizin işi var. Aslında şimdiki çalışmamız da akşam yapacağımız işin bir anlamda "teorisi" zaten. Ev, aile toplantılarında Halk Anayasası'nı anlatıp tanıtacağız. İşte yaptığımız bu işin adı bugünkü konumuz oluşturuyor zaten.

Konumuz ajitasyon propaganda demiştik. Evet Sinan, son kez konuya sen başla bakalım. (Bu arada belirtmiş olayım. Sinan arkadaş bugün son olarak toplantımıza katılıyor. Çünkü biliyorsunuz, Sinan'ın sorumluluğunda yeni bir sınıf oluşturduk. Eh, Sinan okuldaki çalışmalara da eskisi gibi katılmamazlık etmiyor. Bu anlamda bu çalışmaya katılmasına hem özel olarak gerek yok, hem de bu diğer gruplara ayıracağı zamanı azaltır. Bu arada belirtiyim, tabii ki onun artık bu grupta olmayacak olması, diğer arkadaşların çalışmaya hazırlık gibi konularda daha disiplinli davranmasına da vesile olur umarım. Çünkü biliyorsunuz, bazen yetersiz hazırlık durumu falan oluyor, ama onu da Sinan telafi ediyordu.) Evet Sinan...

- Önce isterseniz yine bir tanımla başlayalım, çok kabaca propaganda şöyle tarif ediliyor: **"herhangi bir düşüncüyü yaymak için gösterilen her türlü çaba..."** Bunun bilindiği gibi onlarca, yüzlerce biçimi var. Burada daha çok bizim bugünkü faaliyetimiz açısından faydalı olabilecek noktalar üzerinde duralım. Bir propaganda ve ajitasyon faaliyetinin biçimini, daha önce okuduğumuz bir yazıda belirtildiği gibi, üç şey belirler: **Ne kadar anlatıyoruz? Ne anlatıyoruz? Nasıl anlatıyoruz?**

Ne kadar anlatıyoruz sorusu, ajitasyon-propaganda faaliyetimizin yaygınlığına ilişkindir. Diyelim bizce çok önemli bir konunun propagandasını yapıyoruz, topu topu üç-beş bin bildiri dağıtmış, bir kaç pankart asmışsak, ondan sonuç alabilir miyiz? Ajitasyon propaganda da hep daha çok, daha çok kesime ulaşmayı hedeflemek durumundayız. Kitlelere ulaşmadan hiç bir şey olmaz. Ne anlatıyoruz sorusu, ajitasyon propagandanın muhtevasına ilişkindir. Bunun içine ele aldığımız konular da girer, üslubumuz, konuları hangi vurgularla, kavramlarla anlattığımız da. Yine aynı şekilde, amaçlarımız, hedeflerimiz çok güzel olabilir, ama biz ajitasyon propagandada halk için soyut şeylerden söz edip duruyorsak, ya da halkın çok yakıcı sorunları varken, çok tali sorunları bu faaliyetin odağına oturtuyorsak, yine sonuç alamayız. Üçüncü olarak, nasıl anlatıyoruz sorusu da, ajitasyon propagandanın yine hem üslubuna ve biçimine ilişkindir. Afişlerimiz, pankartlarımız, dövizlerimiz nasıl, bildirilerimiz ya da hazırladığımız bir duvar gazetesi, pano nasıl, gerçekten anlatmak istediğimizi anlatabilecek bir içeriğe, estetiğe, çarpıcılığa sahip mi? Halkın anlayabileceği somut, açık, sade bir dille mi anlatıyoruz?

Yetkin ve sonuç alıcı bir ajitasyon propaganda faaliyeti bu üç soruya

doğru cevaplar verilmesi temelinde yürütülebilir.

- Peki bu ajitasyon propagandanın işlevi ne olacak? Bu noktadan devam edelim:

- Ajitasyon-propagandamız en başta halkın bilinçlenmesine ve eğitime hizmet edecektir. Bugün devletin ve düzenin teşhir olması ve devletin gerçek yüzünün bilinmesi sözkonusu. Ancak çok genel ve kaba anlamda bilmek yetmiyor. Bilinç oluşturmamız gerekiyor. Ajitasyon-propagandamız bu bilincin oluşmasında önemli bir işlev yüklenecektir. Ne için mücadele ettiğimizi, alternatif olanı çok iyi anlatabilmemiz gerekiyor. Halk çıkarlarını görürse ilk adımı atacaktır. Onlara devrimdeki çıkarlarını kavratabilmeliyiz. Hakları nelerdir, geleceği nasıl güvence altına alınabilir, mevcut sorunları nasıl çözülebilir vb. ile birlikte “bağımsız, demokratik bir ülke” tanımımızın altını doldurabilmeliyiz. Mesela şimdi gündemimizde olan Halk Anayasası açısından somutlarsak, halk tüm anayasa taleplerinin kendisi için olduğunu ve bunun gerçekleşmesinin iktidar sorunu olduğunu görmeli. Propagandanın, ajitasyonun görevi işte bunu göstermek ve bu doğrultuda harekete geçirmektir. Bunu kavradığında hakkını savunmada daha kararlı ve güvenli olacak, sahiplenecektir. Tüm alanlarda çalışmalar belli bir düzeye gelip kendini daha somut eylemlerle ifade etmeye başladığında ülkenin dört bir yanından aynı taleplerle kitlelerin sesini yükselttiğini gördüğünde kendi gücünü de görecek. İsteklerimize kavuşmak güç olmaktan, güç olmak da örgütlenmekten geçiyor.

- Burada ise ajitasyon-propagandanın başka bir işlevi açığa çıkıyor. Bu işlev halkı **örgütlemektir**. Tek başımıza olmadığımızı, aynı taleplerle yola çıkan, aynı sıkıntıları yaşayan milyonlarca insan olduğunu ve bu milyonların iktidarı alacak güç olduğunu gösterebilmeliyiz. Ajitasyon-propagandamız bu yanı sıra kitlelere **örgütlü olmanın** gerekliliğini kavratabilmeli ve pratik olarak da somut örgütlenmelerin yolunu açabilmelidir. Örneğin 1 Mayıs’a bakalım. Karanlık eylemine katılan yüzbinler yoktu alanlarda. Peki o yüzbinler devlete artık tepki duymuyor mu? Hayır duyuyor. Hesap sorulmasını istemiyorlar mı? İstiyorlar. Ancak gözden kaçırmamız gereken bir şey var; o insanlar örgütlü değil. Örgütleyip getirmediğimiz alanlara. Aslında insanlarımız örgütlü olma **ihtiyacı** hissetmiyor da değil. MGK sendikalarının, KESK’in yüzbinlerce üyesinin olması, kooperatifler, odalar, insanların yöre dernekleri vb’lerde biraraya gelmesi bunun bir göstergesi. Ancak bu örgütlülüklerin niteliklerinden kaynaklı “örgütlü örgütsüz” diyebileceğimiz bir halk var ortada. Tabanın söz ve karar hakkının olmayışı, tüm kararların yukarıda alınıp aşağıya uygulanması kitlelerin bu örgütlülükleri kendilerinden hissetmemesine, sahiplenmemesine neden oluyor. Sonuçta yüzbinlerce kişi “örgütlü” ama harekete geçmiyor, örgütlü olmanın gereklerini yerine getirmiyor. Bizim örgütlülüklerimiz ise böyle şekillenmiyor. Bu farkı kitlelere gösterebilmeliyiz. İnsanlar düzen karşısında kendini güçsüz hissediyor, dayanacak, sarılacak bir yer arıyor. Bu örgütlülük arayışıdır. Bu arayışı devrimci örgütlenmeye, halk örgütlülüklerine kanalize

edebilmeliyiz. Soyut bir propaganda faaliyeti klasik tarzıdır. Revizyonist tarzıdır. Bir propaganda faaliyetini işte bu anlamda insanları bu biçimler içinde örgütlenme faaliyetiyle birleştirmek durumundayız.

Sunduğumuz örgütlenme biçimleri onların arayışlarına cevabın bizde olduğunu da gösterecektir. Tabanın söz ve karar hakkının olması kendi aldıkları kararları sahiplenmeyi ve hayata geçirme noktasında ısrarcılığı beraberinde getirecektir. Çünkü verdiğimiz mücadele bu bilinci oluşturmaya hizmet ediyor. Ajitasyon-propagandada kullanacağımız tüm araç ve yöntemleri etkili kılabilmenin yolu bu bilinci kazandırabilme ve örgütlülük yaratma hedefli çalışmaktan geçiyor.

- Şimdi Anayasa çalışmasını yürütürken bunu nasıl yapacağız? Yani Anayasa komiteleri mi kuracağız mesela?

- Hayır Fatma abla. İlla hemen öyle bir komite adlandırması gerekli değil, propagandasını yaptığımız her şeyde hemen bir komite önermek, işin kolaylığıdır ve aslında genellikle hep bir şeyler yapıyor görünen oportünizmin taktiğidir. Örneğin Halk anayasası temelinde bir halk hareketi geliştiğinde bu somutlukta özel örgütlenmeler de önerebiliriz. Meselemiz en genel anlamda halk hareketini örgütlemek, bunu propaganda çalışmasıyla birleştirmektir. Burada işte yine biraz önce sözünü ettiğimiz ajitasyon propagandayı örgütlenme faaliyeti ile birleştirmek durumundayız. İdealize etmeden her alanda, birimde tartışma grupları, kampanyayı yürütecek komiteleşmeler kurmalıyız. Bu komiteler de çalışma yaptıkları alanlarda, yeni komiteler oluşturmali. Bu şekilde hem örgütlenme hem tartışma dalga dalga yayılarak genişleyecektir. Yapacağımız çalışmaların sonuçları somut olmalı. Toplantıya geldiğimizde kaç insana nasıl ulaştık, tepkileri, katılım nasıl, kim ne yapıyor bunların hepsi net olmalı. Bu verilerle hedeflerimizi genişleterek yeni çalışma programları oluşturabiliriz. Koşullarını yaratıp pikniklerde, farklı toplantılarda hatta mahallenin meydanlarında halk kürsüleri oluşturabiliriz ve o kürsülerde Halk Anayasası Taslağını okuyabiliriz. Halkın her kesiminden insanlar, yaşlı, genç, kadın, çocuk, kendi düşüncelerini bu kürsüde ifade edebilir. Bu çalışmayla birlikte Halk Meclisi Girişimi oluşturarak bir yandan da kalıcı örgütlenmelerin adımları atılabilir.

Serpil söze girerek bir soru sordu:

- Ben bu arada bir soru sormak istiyorum. Mesela çeşitli yazılarda "ajitator", "propagandist" gibi kelimeler geçiyor. Nedir bunlar? Bu iş için böyle özel uzmanlar mı olacak. Nasıl olacak?

- Tabii faaliyetimizin her biçimi açısından olduğu gibi bu konuda da daha uzman, daha yetkin insanların yetiştirilmesi gerekmektedir. Ki bu konuya gereken önemi verdiğimiz söylenemez. Bir birimde herhangi bir etkinlik yapılacaktır, başka birimden konuşmacı istenir. Ya da işte bazı alanlarda da bakarsınız, gecede, piknikte, şurda-burda, hep aynı insanlar konuşur. Bu da işte bir emek ve kadrolaşma işi. Propagandayı, ajitasyonu yerinde zamanında çok daha etkili yapabilecek, iyi konuşabilecek arkadaşlar da yetiştirmeliyiz özel olarak.

Ama meselenin diğer önemli bir yanı da şudur. Herkes, hepimiz bir ajitator, propagandist olabilmeliyiz. Mesela sınıfımızda konuşma pratikleri de yapabiliriz. Diğer eğitim gruplarında da yapılabilir. Ama ajitasyon propagandayı hayatın her alanına, günlük yaşamın her anına, daha başka bir deyişle de bizim bulunduğumuz her yere yayacaksa, hepimiz bu işi az çok yapabilmeliyiz. Bunlar için öyle çok büyük teorisyenler falan olmak gerekmiyor. Amacımızı net olarak ortaya koymak, bu amaca nasıl ulaşılacağını ortaya koymak, ve meşruluğumuz temelinde de bunu hemen her zeminde yapmak... işte hepimizin birer ajitator, propagandist olmasının çerçevesi budur. Şimdi bunu hangimiz yapamayız?

- Ajitasyon propagandanın biçimlerinde de son derece titiz olmalıyız. Biz yazarız okunur, biz konuşuruz dinlenir, biz asarız bakılır mantığıyla hareket edemeyiz. Muhtevasıyla, sloganlarıyla, rengiyle, büyüklüğüyle hepsini ince ince düşünüp hesaplamalıyız. Nasıl yaparsak etkili olur? Nasıl yaparsak meramımızı tam anlatmış oluruz? Bir bildiri nasıl olmalı örneğin? Bakın bir kitapta şöyle yazıyor: *"Mümkünse tek yaprak olmalı. Bir dakikada okunabilecek kadar kısa ve net olmalı. Renkli olmasında, hatırda kalacak simgeler barındırmasında yarar var. Bildiri alınıp saklanmak üzere değil o an okunup atılacak bir malzeme gibi düşünülüp kaleme alınmalı ve öyle bir mizanpaja konulmalı."* Benzer belirleme ve kuralları pankartlar, duvar yazıları, afişler için de yapabiliriz. Daha doğrusu yapmalıyız. Yapmalıyız ki, bu tür faaliyetlerimizden amaçladığımız sonuçları alabilelim. Tabii bu noktada asıl olan yaratıcı olmak, üretken olmak ve işe hem düşünce olarak, hem fiziki olarak emek vermektir. Bu anlamda yeni biçimler ve araçlar bulmalıyız. Kesinlikle daha çarpıcı şeyler yaratmalıyız. Teknolojiden yararlanmalıyız.

- Mesela bazen şu CHP'li Adnan Keskin, ve ÖDP'liler falan ilginç şeyler yapıyorlar. O tür yöntemler de kullanabilir miyiz?

- Ne diyorsun Ömer, bu soruyu sen cevapla istersen.

- Evet, hakikaten iyi bir soru. Onlar da bir şeyler yapıyorlar. "İlginç!" Ama bence hepsi de o kadar. Mesele yalnızca ilginç olması, yalnızca "medyatik" olması değildir. Diyelim öyle bir şey yaptık ki medya da bize çarşaf çarşaf yer verdi, kamuoyuna ulaştık. Peki yaptığımız kamuoyuna ne diyor, ne mesajı veriyor? Kitleye ulaşmak kadar önemli olan şey, ulaştığımızda kitleye hangi mesajı verdiğimizdir.

Yaptığımız her şey devrimci ilkelere ve halk değerlerine uygun olmalıdır. Bunların dışındaki dejenere araçlar, biçimler, esasında ulaştırılmak istenen mesajı karartmaktan başka bir işe yaramaz. O ajitasyon propaganda kitleyi devrimci düşüncelere, örgütlenmeye yönlendiriyor mu, düzene karşı bir biçimde harekete geçiriyor mu, kitleye ulaşmakla biz bu sonucu almak istiyoruz. Tabii ki belli biçimlere, araçlara takılıp kalmamalıyız. Çünkü bu da bir süre sonra kitle nezdinde kanıksanacak ve istediğimiz etkiyi yaratamama sonucuna yol açacaktır.

Bizim yoğunlaşacağımız nokta "ilginçlik" değil, ajitasyon propaganda-

mızın **etkisi** olmalıdır. Örneğin bir bölgede kullandığımız bir slogan diğer bölgede yeterince etkili olmayabilir. Bir bölgede yürüttüğümüz propaganda faaliyetinin içeriği, başka bir alan açısından uygun olmayabilir. Merkezi faaliyetin ötesinde her alan bu faaliyeti kendi somutunda yapmaya başladığında daha somut sonuçlar alacağımız ortadadır.

Bizim açısından daha net olarak ifade edersek, ajitasyon propaganda-mız **somut bir muhtevaya ve halkçı bir biçime** sahip olmalıdır.

- Propaganda ve ajitasyonun belli bir alanla, mekanla, yerle sınırlanması gerekir. Bu en sık düşülen yanılgılardan biridir. Birincisi, bulunduğu her yer ajitasyon propaganda için uygun bir mekan olarak düşünül-meli. İkincisi, somut olarak da evlerin, derneklerin dışında, halkın toplu bu-lunduğu yerleri mutlaka değerlendirmeliyiz. Yine şu anki faaliyetimiz açıs-ından ele alırsak; Çalıştığımız alanda bulunan kahve, lokal, spor kulüpleri, sendika, halkevi, dernek ve benzeri tüm DKÖ'leri kullanmalıyız. Grev yapan işçileri ziyaret ederek grevin serbest, lokavtın yasak olduğu Anayasa tasla-ğımızı tartıştırmalıyız. Yani halkın bulunduğu her yer bizim ajitasyon-prop-aganda yerimiz olmalı. Ekmek kuyrukları, otobüs, banka kuyrukları, Pazar yerleri, parkta gezinen insanlar... her yere bu gözle bakmalıyız. Camiden çı-kan insanlara din konusundaki yaklaşımımızı anlatarak, neler düşündükle-rini tartışarak Anayasa taslağının bütünü onların gündemine sokabilme-liyiz. Örneğin; Her yeri Halk anayasası ile ilgili afişlerle donatmak, pankart-larımızı, yazılamalarımızı uzun süre kalacak şekilde hazırlamak, kitapçık, bildiri dağıtımını yaygınlaştırmak, anket çalışmasını birebir konuşmalarla yaygınlaştırıp aynı zamanda kitle çalışmasının bir parçası haline dönüştür-mek, bu kampanyada genel ajitasyon-propagandamızda önemli bir yer tu-tacak. Her tarafta insanların gözleri Halk Anayasası ile karşılaşmalı ve ne olduğunu merak etmeli, kendi aralarında konuşmalı, tartışmalı.

Bu genel çalışma elbette ki yeterli değil. Tek tek insanlara ulaşmalı, tar-tışma ortamları yaratmalıyız. Geçen gün gazetede TÖDEF kurultayını des-tekleyen kurum ve kişilerin imzaladıkları bir ilan vardı. Çok değişik kesim-ler ve kurumlar vardı. Bu bize tek tek insanlara ulaşarak, konuşup tartışı-larak bunun başarılabilirliğini gösteriyor.

- Hemen burada şunu da eklemek istiyorum. İnsanlara gidiş biçimi de ajitasyon propaganda faaliyetinde çok önemli. Hem örneğin giyim kuşa-mından hem de gidişindeki mantık ve anlayış açısından. Şimdi örneğin gi-derken, gelin tartışalım, birlikte karar verelim diyeceğiz, üreteceğimiz çalış-mada varolan bir şeyi onaylayıp-onaylamama durumunda olmayacaklar. Nasıl olur, neden böyle olmalı öneriler vb. üzerinde şekillenecek tartışma-larımız. Bir dayatmayla gitmiyoruz insanlara. *"Bu taslağımız, gelin tartışa-lım"* diyoruz. Bu şekilde gidişimiz önyargı vb. nedenlerle gelecek olan tep-kilerin de önüne geçecektir. Ayrıca bu bize karşı-devrimci olmadıktan son-ra hangi kesimden olursa olsun, herkese gidebilme rahatlığını verecektir.

Anket çalışması üzerine bir iki söz ekleyeyim. Herşeyden önce anketi kitle ilişkisi kurmanın ve propagandanın bir aracı olarak görmeliyiz. Her

eve, dükkana, işyerine, kahveye, derneğe, otobüslere, trenlere aklımıza gelebilecek her yere anketle girmeliyiz. Sorular çerçevesinde halka tartışma ortamı yaratabilmeliyiz. Yoksa anket sadece soruların cevaplandırılması meselesi değildir.

- Ben bir kez daha bir hatırlatmada bulunayım Selim abi. Ajitasyon-propagandamızın amacına ulaşabilmesinin önemli bir ayağını Halk Anayasası Taslağını çok iyi kavramış olmamız oluşturuyor. Bu kampanya oldukça meşru ve açıktan yürüteceğimiz bir çalışma. Konuşmalarımız kendine güvenli, kararlı, açık ve net olmalı. Göstereceğimiz en ufak bir tereddüt, cevapsız bıraktığımız bir soru hem güvensizlik yaratacak hem de kitlelerle yakalayacağımız bağı koparacaktır. Eğer bu bağ tam sağlanamazsa gerek düşmanın ideolojik-fiziki saldırıları, terörü, gerekse oportünizmin demagogileri önünde güçlü bir barikat kuramayız. Bu nedenle Halk Anayasası Taslağının her maddesini tek tek tartışmalı, kafamıza iyice oturtulmalıdır.

- Konuyu şöyle toparlayabiliriz. Propaganda ve ajitasyon bir yerde devrimcilerle kitlelerin diyalogudur. Dolayısıyla biz de ajitasyon propaganda faaliyetini Cephe'nin kitlelerle diyalogu olarak düşünmek, ona göre biçimlendirmek durumundayız. Bunun için de, soran cevap alan, haykıran sonuç yaratan, "dağıtma"yla, "ulaştırma"yla sınırlı kalmayıp harekete geçiren, yaygınlaşıp örgütleyen bir propaganda ve ajitasyon tarzı geliştirmeliyiz.

NOT DEFTERİ

"Kitle içerisinde yaptığımız propagandanın şekli nedeniyle hatta çok da zaman harcamamıza rağmen istediğimiz sonucu alamadığımızı görüyoruz. Yaptığımız nedir?

"Genel olarak ortaya çıkan propaganda biçimi dergilerimizin özel sayılarını ve bazı bildirilerin dağıtılması ile sınırlı, kitle evlerinde sürdürülen güncel konulardaki sohbetler şeklindedir. Bunu da ısrarlı bir şekilde ve militanca yaptığımız söylenemez. Nitekim, bizzat alan ve bölgelerin dağıttıkları dergi sayısı, özel sayılar ortadadır. Çok sınırlı bir etkiye sahiptir. Çıkan genel bir dergiyi bile, kitlelere ulaştırmada ısrarlı olmamanın, onu kitlelerin örgütlemesinin bir aracı olarak görememenin kaynaklandığı, silahlı mücadeleyi her şey gören, bunun yanında propaganda, ajitasyon, ideolojik mücadele ve diğer mücadele biçimlerini ise küçümseyen bir anlayıştır.

"Eğer örgütlenme ve propaganda yapacağımız bölge ve alanlardaki çeşitli halk kesimlerinin tarihi, siyasi, dinsel, psikolojik, sosyolojik tüm özelliklerini tanımamışsak, sonuç alıcı propaganda ve örgütlenmeler yapmamız da çok zordur. Halk dediğimiz olgu, tek bir sınıf ve tabakadan oluşmuş, aynı çelişkileri yaşayan, aynı ekonomik ve ulusal özellikler taşıyan, bir topluluk değildir. Hatta tarihi koşullar içerisinde yaratılmış çeşitli düşmanlıklar, dinsel ve mezhepsel farklılıklar, hemşeh-

ricilik ve bölgecilik bağları, bu ve mezhepsel farklılıklar, bu ve başka nedenlerden kaynaklanan demokrat ve ilerici veya gerici bir yapıya sahip olmaları şeklinde bir çok farklılıklar gösterir. Bütün bunları hesaba katmayan ve hangi kesime hangi türlü propaganda ile gidebileceğimizi şekillendirmeden, halk kitlelerinin çelişkilerini dile getirmemiz, onlara seslenmemiz ve suni olarak bölünmeye çalışılan kitleleri, devrim hedefi doğrultusunda toparlamamız çok zordur.

“Burjuvazi, yüzyılların deneyimi ile halk kitlelerinin ilgi duyduğu, gerektiğinde onun için büyük özveriler gösterebileceği, çeşitli konulara demagogik şekilde yaklaşarak onları devrimcilere karşı kışkırtmakta, ve kendi ideolojik etki alanında tutmaya çalışmaktadır. Dolayısıyla çözüm yolunun bu çerçevede olmadığını gösterebilmek için onların ilgi duyduğu ve yönlendirdiği hemen her konuya bizim de ilgi duymamız, burjuvazinin yönlendirmelerini etkisiz kılmamız gerekir.

“Bölgesel, yöresel, sınıfsal, ulusal, kültürel temelde onlarca yayılımımız bu temelde yükselen çok çeşitli propaganda biçimlerimiz olmalıdır. Halkların tarihinde, kültürlerinde ve hatta dinsel motiflerinde, ulusal özelliklerinde, geleneklerinde devrim mücadelesini, halkların birliğini geliştirecek, olumlu olan, devrimi güçlendiren hemen her şeyi ortaya çıkarıp devrimci bir şekil vererek ve tekrar halk kitlelerine götürerek ve bu olumlulukları güçlendirip halkı tarihsel bağlarla birlikte devrime yöneltmeliyiz. Sorun halkın yaşadığı ve yaşattığı güzel ve olumlu değerleri alıp geliştirmek, olumsuz ve çirkin olanları zaman içerisinde mahkum ederek mücadelenin gelişmesini sağlayabilmektir.

“En hayati konulardan biri olmasına rağmen, kabul edilmelidir ki, ya geleneksel sağ yorumunun etkisinden ya da tam tersi, buna duyulan içgüdüsel tepkiden dolayı, ajitasyon ve propagandanın öneminin yeterince kavranabildiğini söyleyemeyiz.

“Halkı kazanmak, mücadele tarzımızın temel şartını oluşturuyor. Ajitasyon-propaganda dediğimiz şey ise, halkı siyasal amaçlarımıza ikna etme eyleminin bu iki sözcükle özetlenmiş halidir. Demek ki, devrimci çalışmanın abecesinden söz ediyoruz.

“Her devrimcinin aynı zamanda birer ajitatör ve propagandacı olması, devrimci çalışmanın kuralı gereğidir. Bunun ne edebiyatçılıkla, ne de “hatiplikle” ilgisi vardır. Kuşkusuz, aramızda bunu daha mükemmel ölçüde yapanlar, uzmanlaşanlar çıkacaktır. Ama konu bu değil; sorun, yeteneklerimizin daha üstün olduğu yanları bulmak değil, kazanılması gereken bir alışkanlık sorunudur.

“Kitleler siyasal eylemlerimizin mesajlarını genel halleriyle algırlar. Ajitasyon ve propagandanın görevi bu genel mesajları kitlelerin bilincinde somut, canlı bilinç haline getirmektir.

“Devrimciler bir tür halk ozanı olmalıdırlar. Kitlelere her koşulda seslenebilen, coşkulandırabilen, yeri geldiğinde zayıflıklarını yüzlerine vurabilen, yol-yöntem göstermekte ikna edici olabilen insanlar olabil-

melidirler.

“Bir ajitasyon veya propagandanın konuşmasını sıkıcı bir yük olarak hissettiğimiz an, ya bu fırsatı içeriği kaybolmuş beylik tekerlemelerin iticiliği ile harcayacağız, ya da zoraki süslemelerle dinleyicilerin kafasına taş olup yağan sözcükler fırlatarak, belki de coşkulu bir toplantıyı, bitmesi özlenen bir işkence haline getireceğizdir.

“Yürüttüğümüz propaganda ve ajitasyon açısından, emekçi halkla bu faaliyet arasında sanki bir **“anlaşmazlık”** var. Ama anlamama mı, anlatamama mı? Soru bir yerde bu. Bunu yok etmenin zemini de **propaganda ve ajitasyonda soyutluktan çıkıp somutu yakalamak, genellikle yerellekle bütünleştirmektir.**

Kavramalıyız ki, yerel propaganda ve ajitasyon, Parti ve Cephe'nin politikalarının, şiarlarının bulunulan alana tercümesidir. Propaganda ve ajitasyonun bu düzeyde örgütlenmesi Partiyi, Cepheyi halka taşıyacak yeni kanallar yaratacaktır.”

-Kongre Raporu,

-Mücadele Seçme Yazılar, Sayfa: 195-198,

-Devrimci Sol, Sayı: 7, Sayfa: 41-42-46)

HALK SINIFINA MEKTUP

"TASLAKTA YAZILANLAR BİZİ OLDUKÇA COŞTURDU..."

Gazetemizin 29. Sayısında Halk Sınıfına gelen bir mektup yayınlanmıştı. Çalışma yürütürken planlı-programlı olmanın önemini kendi deneylerini aktararak anlatmışlardı. Bu mektuptan yola çıkarak kendi çalışmalarımızı değerlendirirken kitle çalışmasının başka bir yönü olan ajitasyon-propaganda üzerine de tartıştık. Nasıl yürütmeliyiz. Yetersizliklerimiz nelerden kaynaklanıyor ve Halk Anayasası kampanyamızda neler yapabiliriz şeklinde yaptığımız tartışmayı aktaralım dedik.

Bugün önümüzde demokratik mücadelede önemli bir aşama olan Halk Anayasası kampanyamız var. Bu kampanya ile kitlelere iktidarı somut olarak göstereceğiz dedik. Yani belli, sınırlı haklar için mücadele etmek ve o mücadele içerisinde iktidarı gösterebilmekten bahsetmiyoruz. Hakların bütünü için, yani iktidar için mücadele etme hedefini, iktidarı alma iddiasını kitlelerin önüne koyuyoruz. Tartışmamız bu talebin en geniş kitleler tarafından sahiplenilmesini nasıl sağlayacağız, yani aktif olarak Halk Anayasası için mücadele etmesini nasıl sağlayacağız üzerine şekillendi. Şu an elimizde Anayasa taslağımız var. Bu taslağı hepimiz okuduk. İlk okuduğumuzda taslakta yazılanlar bizi oldukça coşturdu. Tekrar tekrar okuduk tartıştık. Yıllardır mücadelesini verdiğimiz,

bedeller ödediğimiz halk iktidarı daha da somutlandı. Kafamızda bir yere oturtamadığımız bazı konular netleşti. Eğitim sorunuydu, ekonomiydi, halkın yönetime doğrudan katılımıydı vb. konularda varolan boşluklar doldu. Şimdi öyle bir faaliyet sürdürmeliyiz ki, bu netleşmeyi aynı şekilde halka taşıyabilelim.

Diyelim ki, Anayasa taslaklarını dağıttık, okuyun dedik. Zaten Susurluk'ta devletin ne menem bir devlet olduğu açığa çıktı. Şimdi de bizim nasıl bir devlet kuracağımızı Anayasa taslağını kitleler okuyunca öğrenecek. Bu çalışma sonuca ulaşmamıza, yani halkın mücadeleye katılımına yetecek mi? Elbette ki hayır. Her ne kadar durumu biraz uçlaştırmış olsak da bu düşünceye yakın şeyler ifade edilmiyor değil. Bu düşüncenin az veya çok varlığı bizim ajitasyon-propaganda üzerinde yeterince durmamızın ve yaratıcılığımızın önünde engel oluyor. Oysa demokratik çalışmanın en önemli ayağını ajitasyon-propaganda oluşturuyor. Ne istiyoruz ve nasıl alacağız sorularının cevaplarının kitlelerin gözünde somutlanması ve kitleliliğin sağlanması bir yerde de yürüteceğimiz ajitasyon-propaganda çalışmasına bağlı.

Bu konuda faaliyet yürüteceğimiz alanda çıkardığımız dersleri de değerlendirerek belli bir program oluşturduk. Yine düzenli hale getireceğimiz değerlendirme toplantılarıyla eksik bıraktığımız noktaları ve çelişmeleri tespit edip yeni düzenlemeleri yapacağız. Bu çerçevede çıkardığımız program genel hatlarıyla şöyle;

İlk etapta ulaşabildiğimiz halk ilişkilerimizi, bizimle hareket edebilecek tüm kesimleri tartıştırmak, Halk Anayasası Taslağının tartışılması ve tartışmayı nasıl yürüteceğimiz şeklinde olacak tartışmalarımız. Hangi araçları, yöntemleri kullanabiliriz. Kime nasıl gidelim vb. önerileri almak. Anayasanın maddelerine ilişkin ortaya çıkan farklı önerileri daha sonra değerlendirmek ve sonuçları tartışma yürüttüğümüz insanlara aktarmak.

Birebir bizim düzenleyeceğimiz şenlik ve benzerlerinde ya da genel olarak yapılan festival gibi etkinliklerde Anayasanın tanıtımını yapmak; yine düğün vb. yapılan toplantıları da halk anayasasını tanıtmak için değerlendirebiliriz.

Yine kitlelerle sağlam bir bağ kurabilmede onlarla geliştireceğimiz ilişki de çok önemli. Aydın, çok bilmiş havalarda, kendimizi onlardan üstün gören bir yaklaşım bizim değildir. Onlardan biri olduğumuzu gösteren tavır ve davranışlarla yani Cephe kültürüyle hareket etmek zorundayız. Oturuş, kalkışımız, üslubumuz, giyim tarzımız her şeyimizle yön veren bu kültür olmalı, Halk Anayasasıyla iktidara yürümenin verdiği sorumluluk olmalıdır. İlk anda toparlayabildiğimiz başlıklar bunlardı. Tartışmalarımız "Anayasamızı kitlelere nasıl ulaştıralım?" sorusuna verilecek yüzlerce cevabın, zengin biçimlerin yaratılması yönünde devam edecek..

Propaganda ve Ajitasyon - 2

Propaganda ve ajitasyon açısından oldukça yoğun sayılabilecek bir dönem yaşıyoruz. Aynı zamanda propaganda ve ajitasyon açısından faaliyetimizin odağında da bugüne kadarkilerden oldukça farklı bir araç olarak Halk Anayasası var. Bu anlamda konunun üzerinde biraz daha durmamızda yarar var. Bu hafta Sinan yok aramızda. Vaktini daha çok yeni oluşturulan eğitim grubundaki arkadaşlarla geçiriyor. Onun dışında ortak çalışmamız, görüşmemiz yine sürüyor. Anayasa'yla ilgili anket çalışmasına başladık. Tanımadığımız ya da uzaktan tanıdığımız insanlarla ilişki kurmamızda oldukça faydalı oluyor. Bu haftaki dersimizde yine propaganda ve ajitasyon konusuna devam edeceğiz. Geçen hafta eksik kaldığını düşündüğümüz bazı noktaları tamamlayacağız. Anket çalışması üzerine değerlendirmemizi yaptıktan sonra Selim abi konuya girdi.

- Bugünkü çalışmamıza propaganda ve ajitasyon arasındaki farkı koyarak başlayalım. Serpil sanırım sen sormuştun değil mi? Geçen çalışmada propagandanın tanımını yapmıştık. Kısaca bir düşüncüyü yaymak demekti. Bunun için kullanılan tüm araç ve yöntemler, harcanan çaba da propaganda faaliyeti dediğimiz şeyi oluşturuyor.

Ajitasyon siyasi literatürdeki çeşitli kelimeler gibi dilimize dışarıdan gelmiş bir kelime. Kelime anlamı itibarıyla "**kışkırtmak**" demek. Yani ajitasyon faaliyeti bir yerde kışkırtıcılık oluyor. Hani egemen sınıflar ikide bir derler ya, aranızda kışkırtıcılar girmiş... Tabii onlar bunu olumsuz anlamda, ortada hiçbir şey yokken halkı, insanları kışkırtma olarak söylüyorlar. Halbuki ajitasyon somut sorunlar üzerinde yapılan bir şeydir. O anlamıyla ise, evet doğrudur, halkı sömürüye, zulme, adaletsizliğe karşı kışkırtmaya çalışıyoruz. Bu çalışmanın bir biçimine de ajitasyon faaliyeti deniyor.

Propaganda daha genel bir özellik taşıırken, ajitasyon bütün içerisinde belli bir konunun, belli bir olayın, belli bir kavramın öne çıkarılması temeline yürütülen faaliyettir. Esas olarak **o anda, o süreçte harekete geçirmeyi** hedefleyen bir tarzda ele alınır. Yani bu anlamda ajitasyona propagandanın daha özel ve daha daraltılmış biçimidir de diyebiliriz. Propaganda "ikna" edici yan ağır basarken, ajitasyonda "etkileme" yönü ağır basar. Ancak tabii şunu da belirtelim; propaganda ve ajitasyon öyle birbirinden kesin bir biçimde de ayrılmaz. Diyelim ki bir bildiri metni pekala hem ajitasyonu, hem propagandayı birlikte içerir, bu iki faaliyet de içiçedir.

- Propaganda ve ajitasyondan sözederken çoğunlukla bildiri, afiş, pankart gibi şeylerden söz ediyoruz. Propaganda ve ajitasyonun araçları bu ve benzerleri mi yalnızca? diye sordu Selma.

- Evet, bu sorunun cevabı aslında geçen hafta üzerinde yeterince durmadığımız iki yanın da açılmasını sağlayacak zaten. Bunlardan **birincisi**, propaganda ve ajitasyonun hemen tüm faaliyet ve mücadele biçimleriyle

içiçe düşünülmesi gerektiğidir. **İkincisi** ise propaganda ve ajitasyonun bu ve benzeri araçlarla yürütülmesi görünürde ağırlıklı yandır ancak, tüm bu biçimler **bire bir** propaganda ve ajitasyonla bütünleşmedikçe sonuç almanın zorluğudur.

Silahlı eylemin kendisi de bir propaganda faaliyetidir. Silahlı eylem üzerinden yürütülecek çalışmalar da öyle. Bir müzik kaseti de, müziğin kendisi de propaganda aracıdır. Burjuva basında çıkan bir haber de eğer biz değerlendirebilirsek, bizim için bir propaganda değeri taşır. Keza tarihimiz güçlü bir propaganda materyali sunar bize.

Yani bu yanıyla söyleyecek olursak, propaganda ve ajitasyon deyince devrime dair her şeyi, devrimci mücadeleyi geliştirecek her şeyi gündeme sokmak anlaşılmalı. Çünkü abartmadan söylenebilir ki, devrimle karşı-devrim arasındaki savaş bir yerde de halkı etkilemeyi, kendi saflarına kazanmayı hedefleyen bir propaganda savaşıdır. Bütün bunları böyle görebilmeli ve tabii bu çerçevede değerlendirebilmeliyiz. Diyelim ki yeri gelince Grup Yorum'u, yeri gelince Haklar ve Özgürlükler Platformunu ya da dergiyi, ya da bir başka kurumumuzu tanıtmak da propagandadır. Ama bunun için yolda, sokakta, dolmuşta, alışverişte hemen hiçbir fırsatı kaçırmayan bir yaklaşımımız olmalı.

- "Bire bir"den kastın, yüzyüze karşılıklı yapılan propaganda değil mi?

- Evet Uğur. **Bire bir** faaliyet ve ilişki, üzerinde çok önemle durmamız gereken bir konu. Bildirilerimiz, afişlerimiz, pankartlarımız çok çarpıcı, çok etkileyici olabilir, olmalı da. Ama işin esası şudur ki, hiç bir propaganda ve ajitasyon biçimi, bire bir konuşma kadar etkileyici ve ikna edici değildir. Propaganda ve ajitasyon bire bir ilişkiyle tamamlanmadığı sürece, insanlar yalnızca etkilendiğiyle kalır. Propaganda ve ajitasyonun sonuç alacağı nokta bire bir ilişkidir. Çünkü sonuç almak nedir? **Sonuç almak, o propaganda ve ajitasyon sonucu bir insanı kafasındaki önyargıları, korkuları yıkarak harekete geçirmek, örgütlemektir.** İşte bire bir ilişki olmadan bu sonucu alamayız. Tabii buradan diğer propaganda ve ajitasyon biçimlerinin önemsiz olduğu sonucu çıkmasın. Aksine her türlü yöntemi en yaygın biçimde kullanabilmeliyiz. Ama şöyle bir düşünün. Çoğumuz devrime, Cephe'ye çok çeşitli nedenlerle sempati duymuşuzdur. Ya bir eylem, ya bir dergi, belki bir bildiri, afiş dikkatimizi çekmiştir. Ama bizi Cephe'ye getiren, bizi örgütlü hale getiren mutlaka ve mutlaka birisi'dir. O "birisi"nin olmadığı noktada çoğu insan sempatisiyle kalır. Çok küçük bir kısım belki kendi başına gider, dergi bürolarından, derneklerden ulaşır. Ama onun için bile, o kurumlardan birileriyle doğrudan ilişkisi olmalıdır. Yani insanların sempatisini genel faaliyetlerimizle kazanabiliriz. Ama onu örgütlü bir ilişkiye dönüştürmek, illa ki bire bir ilişkiyi gerektirir... Ve yine unutmayalım ki, bire bir ilişkilerin yaygınlığı, aynı zamanda elden ele, dilden dile, kulaktan kulağa propaganda ve ajitasyon mekanizmasının da zeminidir. Gecekondu semtlerinde, işyerlerinde bu tür propaganda ve ajitasyon da en az diğerleri kadar etkili ve gereklidir. Bu karşı-devrimin propagandala-

rını etkisizleştirmek için de son derece büyük bir güçtür.

- Bire-bir ilişkinin gerekliliğini böylece koyduktan sonra yine bildiğimiz diğer araçlar açısından çalışmamızı sürdürelim. Mesela, bir bildiriye nasıl yazacağız? Nelere dikkat edeceğiz? Ömer bu konuda sen bir şeyler söyleyecektin.

- Bu konuda hazır bir reçete, değişmeyecek bir kalıp çıkarmak zordur. Bu, konuya, amaca göre değişir doğallıkla. **Şiarları öne çıkarmak, o olayın her insanın kafasında kalıcılışmasını sağlayacak tanımlar kullanmak, etkileyici ve akıcı bir dil, okunaklı bir biçim** her koşulda olması gerekenlerdir. Bu prensipler afiş, el ilan vb. için de geçerlidir tabii ki. Yani laf kalabalığına boğmamalıyız. Soldaki bildirilerin çok klasik bir özelliği **"sadede bir türlü gelememesi"**dir mesela. Bir açlık grevi ya da bir çağrı duyurulacaktır, ama paragraflar, hatta sayfalar boyunca tahliller yapılır, bir türlü esas meram ortaya konulmaz. Uzun yazma ihtiyacı duyuyorsak bile en azından başlarda amacımızı, isteğimizi ortaya koyup, söyleyeceklerimizi onun gerekçeleri olarak söylemeye devam etmeliyiz. Bunun dışında, durgun, kitabi bir anlatımı olmamalı. İnsanlar verdiğimiz yarıda bırakmamalılar.

Bir başka nokta; ki pek üzerinde durduğumuz söylenemez. Bildiri ve açıklamalarımız **bilgilendirici** olmalıdır. Çoğumuz rastlamışızdır; mesela bir ilan görürsünüz, diyelim ki bir şehit için verilmiştir, ama nerede, nasıl katledilmiş belli değildir. Açlık grevi yapıldığı belirtilir, onun nedenini belirtmek unutulur. Esasında propaganda ve ajitasyon faaliyetini çok yaygın yapmak önemli değildir. Bakın mesela, Körfez savaşı dönemine ilişkin şöyle denir: *"Hiçbir savaşta olaylara bu kadar çok iletişim aracı bulaşmadı. Kamuoyu da hiçbir zaman bu kadar bilgisiz kalmadı."* Burjuvazi açısından "bilgisiz" bırakma istenen, tercih edilen bir yöntemdir. Pekala devrimciler de acaba, amaçları bu olmamasına rağmen propaganda ve ajitasyonda benzer bir eksikliğe düşüyorlar mı? Ya ajitasyon çekelim denilirken, ya teori yapılırken, bazen bilgi arada kaynayabiliyor pekala. Böyle bir tarz, kendi küçük dünyasında yaşamının sonucudur. İlan verirken de, bildiri yazarken de o sadece sınırlı bir kesime seslenmektedir. Hayal dünyası bile halka ulaşmamaktadır. Mesela solun bu noktadaki yazım üslubu son derece çarpıcıdır. Basın bildirisi dahil hemen her yazısında onlarca kısaltma vardır; sanki hemen herkes onların ne olduğunu biliyor gibi, öyle rahat yazıyor. GGGD'ler, AFC'ler, DD'ler, SD'ler dizilir durur. (Şimdi siz de diyeceksiniz neymiş peki bunlar, ilki genel grev, genel direniş, ikincisi askeri faşist cunta, diğerleri demokratik devrim ve sosyalist devrim demek ve bunlar hemen her yazıda onlarca kez kullanılıyor kimileri tarafından.) Hele onlarca kurum bir metinde biraraya geldiğinde, o metin adeta bir matematik-kimya formülüne dönüşüyor. Anlayabilene, çözebilene aşkolsun. Çünkü aslında halka bir şey anlatma sorunu yok. O bildirisinin, yazısının halk tarafından anlaşılıp anlaşılmadığı, nasıl bir etki yarattığı üzerine de somut bir gözlemi olmayacaktır zaten. Bu tür kısaltmalardan, yalnız devrimcilerin, örgütlü insanların anlayacağı formüllerden kaçınmalıyız. Herkesin anlayabileceği bir tarzı esas almalıyız. Yani ne konuşmada, ne

yazmada "sen ben bizim oğlana" hitap etmemeliyiz.

- Ben bu noktada şunu eklemek istiyorum. Esasında bu ya da buna benzer hataların çoğu emek vermemekten kaynaklanıyor sanırım. Bu açıdan da bence propaganda ve ajitasyon faaliyetinde kullanacağımız araçlar açısından en önemli nokta, **hazırcılıktan, kolaycılıktan kaçınmaktır**. Diyelim herhangi bir konuda bildiri, ya da basın açıklaması yazacağız. Hemen çoğumuzun yaptığı dergiyi, ya da o konudaki başka bir yayını açıp oradan alıntılar yapmak oluyor. Evet, herhangi bir bildiriyi, açıklamayı yazarken, o konudaki yayınlarımızı gözden geçirmek doğru ve gereklidir. Ama oradakileri alıp aktarmak farklı bir şeydir ve hiç de doğru değildir. Bu yöntem, en başta o anki güncelliği yakalayamamamıza, o bildiride ya da açıklamada, kendi alanımızı, kendi somutluğumuzu ortaya koymamızı engellemektedir. Bu aynı zamanda sözlü propaganda ve ajitasyonda da geçerlidir.

Bakın Mao ne diyor bu konuda:

"Bir kimsenin sadece kendisinin okuyacağı basmakalıp Parti yazıları yazması o kadar önemli değildir. Ama eğer bunları başka birine aktarırsa okur sayısı iki katına çıkmış olur ve bunun doğuracağı zarar hiç de az sayılmaz. Eğer bu yazıları duvarlara asar, çoğaltır, gazetelerde yayımlar ya da kitap halinde basarsa, olay gerçekten büyük bir sorun haline gelir; çünkü o zaman bu yazılar bir çok insanı etkileyebilir..."

Mao'nun basmakalıp yazma tarzına getirdiği eleştirilerden biri de "okurları düşünmeksizin oku rasgele fırlatmasıdır." Belirtilen nokta, bir bildiride nelerden sözedeceğimiz, ya da bir yazılamada, pankartta hangi sloganları seçeceğimiz konusunda son derece önemlidir. Her zaman söylüyoruz; halk tek bir sınıf ve tabakadan oluşmaz, hep aynı şeyleri düşünen bir kesimden ibaret değildir. O halde propaganda ve ajitasyonun özelliklerinden biri de üslubuyla, muhtevasıyla seslenilen kesime uygun olmasıdır. Tabii bu da öncelikle sesleneceğimiz kesimi çok yakından tanımayı, onların taleplerini, özlüklerini, ruh halini, hatta dilini, nasıl konuşup nasıl yazdığını çok iyi bilmekten geçer. Eğer kitleye bu anlamda vakıf değilsek, zaten propaganda ve ajitasyonda da doğru bir üslup ve tarz tutturamayız.

Bu noktada propaganda ve ajitasyonun bir başka yanına geliyoruz. Propaganda ve ajitasyon, esasında çalışma tarzına son derece bağlıdır. **Eğer çalışma tarzımız alana vakıf olmayan, kitlelerle bağ kurmayan bir tarzsa, propaganda ve ajitasyonumuzun daha iyi, daha somut olması da mümkün değildir**. Mesela, eğer herhangi bir alanda çok sıradan, çok basmakalıp bir açıklama okursanız, o alanda en azından o konu ya da sorun çerçevesinde kitleyle pek bir bağ kurulamamış, kitlenin o sorunu hangi kelimelerle kavradığı tespit edilememiş demektir diye düşünebilirsiniz. Alandaki tüm faaliyeti, adeta görev yerine getirmiş olmak için dergi dağıtıp arada bir yazılama örgütlemek olan bir birimin başka herhangi bir konuda yaratıcı olması, kitleleri sarsacak ürünler ortaya çıkarması beklenebilir mi?

Kime, nasıl gideceğimiz, propaganda ve ajitasyonda da, örgütlenme faaliyetinde de özel olarak her alan somutunda cevaplanması gereken bir

sorudur. Alana vakıf olmak diyebiliriz buna. Bu kendi özgünlüğümüzü yaratmanın da anahtarıdır.

- Selim Abi geçen çalışmada değindik ancak üzerinde ayrıntılı olarak durmadık; propaganda ve ajitasyon halk değerlerimize, devrimci ilkelere uygun olmalı demiştik. Bunu biraz daha açalım isterseniz. Fatma Abla istersen sen cevapla bunu.

- Ben size bir örnek vereyim. Epey bir süre önce Ankara'da kız öğrenciler bir eylem yapıyordu. Evde bir kaç komşuyla birlikte izliyorduk. Kızlar güya harç sorununu mu ne duyurmak için bir meydanda "soyunma eylemi" yapıyorlardı. Valla ben izlerken yerin dibine geçtim, yanımdaki komşular da her zaman mücadeleyi anlattığım, işte öyle gençlerin, işçilerin eylemi falan olunca onların haklılığını anlattığım insanlardı. Bir şey diyemedim. Daha sonra öğrendim, sözde solcu, devrimciymiş onlar da. Benim bildiğim, işte böyle şeylerin kesinlikle olmaması gerektiğidir. O eylemden gelecek hayır yerinde kalsın.

- Esasında yaptıkları bir yerde Avrupa'yı taklittir. Tam bir tüketim toplumu haline gelmiş, değerlerinin büyük bölümünü kaybetmiş, dejenere olmuş bir toplumun propaganda ve ajitasyon yöntemleri bizim ülkemize taşınmaya kalkılırsa olacağı budur işte. Bu yöntemlere başvuranlar bir yandan da bununla oligarşiye bakın biz fazla zararlı değiliz mesajı veriyorlar tabii. Geçenlerde yine televizyonda gösteriyordu. Bir grup İstiklal caddesinde -Sultanahmet mitingine çağrı içindi sanırım- yürüyorlardı. Koca koca sakallı bıyıklı adamlar ziller, davullar, düdüklerle yürüyordu. Avrupa'da falan karnavallar oluyor ya onun gibi. Sırf özentisi, iyi bir şey yaptıklarını sanıyorlar ama bilmiyorlar ki, gören halk sadece onlara gülüyor, bir de bunlar eksikti diyor.

Burjuva medya elbette yozluklara prim veriyor. Öyle şeyler yaptın mı seni haber yapıyor. Ama sadece burjuva medyaya yaptığın işi yansıtabilme için o biçimlere başvurmak, düzenin değerlerine ve giderek kendisine teslim olmaktan başka bir şey değildir. Bir düzeni ona teslim olarak değiştiremeyeceğinize göre bu kendi içinde açmaz bir yöntemdir. Buradan çıkaracağımız sonuç şudur; bizim kullanacağımız yöntemlerin kendisi de hem halka, hem düzene bizim bir alternatif olduğumuzu anlatabilmeli. Onun değerlerine, geleneklerine ters gelmeyecek biçimler olmalı. Yoksa iş Müslüman mahallesinde salyangoz satmaya benzer. Özellikle kitlelerle yüz yüze bu faaliyeti yürüten arkadaşlarımız kılığına, kıyafetine, temizliğine daha da dikkat etmeli. Kitlelere yukarıdan bakan ve üslup olarak da hep emreden, talimatlar veren bir tarzımız olmamalıdır.

- Tabii burada hemen ekleyelim, "emreden" bir üslubumuz olmamalı ama, konuşurken de yazarken de kendine güvenli ve iddialı olmalıyız. Ne söyleyeceğimizi bilmeli, söylediğimizi net ifade etmeliyiz.

Halk değerleri derken, propaganda ve ajitasyonda özellikle bu değerlerin önemli bir parçasını oluşturan tarihe de yer vermeliyiz. Dünya devrimci hareketlerinin içinde kendi tarihine bu kadar az yer veren bir başka sol

yoktur belki de. Tarih tümüyle burjuvazinin eline geçmiş onun istediği şekle dönüştürdüğü bir hal almıştır. Bu tarihte isyanlar da vardır, çok daha farklı nitelikte gelenekler de. Halk tarihiyle yaşar, tarihiyle övünür. Daha önce bu konunun üzerinde uzunca durmuştuk, o yüzden tekrar etmeyelim ama kısaca şunun altını çizelim; propaganda ve ajitasyonda halkın tarihine yer vermek, o tarihteki ilerici, devrimci yanları bulup çıkarmak, bizi halkla bütünleştirecek şeylerden biridir.

- Bir de propaganda ve ajitasyonda süreklilik sağlanmalıdır. Yani propaganda ve ajitasyonu sadece bir kampanya boyunca ya da bir eylem üzerine yapılacak bir faaliyet olarak görmemeliyiz. Elbette belli zamanlarda, günlerde buna daha çok önem verip yoğunlaşabiliriz. Ama esasta propaganda ve ajitasyon yılın her günü, günün her saati yürütülecek bir faaliyet olarak kavranmalıdır. Önceki çalışmamızda vurguladığımız gibi hepimiz birer ajitatör, hepimiz birer propagandist olmalıyız. Çalışmamızı bitirmeden belirtelim. Önümüzdeki hafta bu konuda bir pratik de yapacağız. Herkes, seçtiği bir konuda 5 dakikalık bir konuşma hazırlasın ve burada sözlü olarak bize hitap etsin. Ondan sonraki hafta da pratiğimizi, konuyu burada belirleyip, hemen belirlediğimiz o konuda her arkadaşın bir konuşma yapması biçiminde devam ettireceğiz.

NOT DEFTERİ

Mao'dan

“Basmakalıp Parti yazısına karşı birinci suçlama, boş laflarla sayfalar doldurulmasıdır. Bazı yoldaşlarımız, “pasaklı bir kadının uzun ve kokmuş sargıları”na çok benzeyen, uzun ve içi boş makaleler yazıyorlar? Bunun tek bir açıklaması olabilir: Kitlelerin bu yazıları okumasını istemiyorlar. Kitlelerin bunları okumaları nasıl beklenebilir? Böyle yazılar saf kimselerin gözünü boyamaktan başka hiçbir işe yaramaz. Onlar arasında kötü etkiler yayar ve kötü alışkanlıkları körükler. Sovyetler Birliği geçen yıl 22 Haziran’da saldırıya karşı muazzam bir savaş açmıştı, oysa Stalin’in 3 Temmuz’da yaptığı konuşma bizim Kurtuluş Gazetesi’ndeki bir başyazıdan uzun değildi. Bu konuşmayı bir de bizim beylerden birinin yazdığını düşünün! En azından on binlerce kelime sıralardı. Bir savaşın içindeyiz, daha kısa ve daha özlü makaleler yazmayı öğrenmeliyiz.

“Değişik dağlarda değişik türküler söyle’ diye bir atasözü vardır. Bir başka atasözü de, “İştahını yemeğine göre, elbiseni kalıbına göre ayarla” der. Yaptığımız her şeyi, gerçek duruma uygun olarak yapmalıyız. Aynı şey, makale yazmak ya da konuşma yapmak için de söz konusudur. Biz uzun ve boş basmakalıp yazılara karşı çıkıyoruz. Yoksa bir şeyin iyi olması için ille de kısa olması gerekir demek istemiyoruz. Doğru, savaş zamanında kısa makalelere ihtiyacımız var, ama her şeyden

önce özü olan makalelere ihtiyacımız var. Özden yoksun olan makaleler, en az haklı gösterilebilecek ve en fazla karşı çıkılacak makalelerdir. Aynı şey, konuşma yapmak için de geçerlidir: boş ve bitmek bilmeyen konuşmalara son vermeliyiz.”

(Mao Zedung, Seçme Eserler III: 59-60)

Mücadele'den

“Eğer gündelik faaliyetlerimizi dikkatli gözden geçirirseniz, kitlelerle canlı diyalogları engelleyen alışkanlıkların aramızda varlığını sürdürdüğünü görebilirsiniz. Basmakalıp üslupların, yavan dil sınırlılığının, ya da karmakarışık ifadelerin kitlelere nüfuz etmeyeceğini, sadece onların ilgisizliğine çarpıp geri geleceğini deneyler yeterince kanıtlayabiliyor. Mücadele, düzenden umudunu yitiren kitleleri her gün daha geniş ölçüde kucaklamanın uğraşını verirken, bu konuda hiçbir bedelden kaçınmayan cesaretli bir politikanın üzerinde adımlarını atarken, öte yandan çevrelerindeki insanların sorunlarını ifade etmekten uzak, onlarla aramızdaki diyaloga sanki bilerek sınır ören, soyut, özentili bir kastın kendi söyleyip kendi dinlediği ve çoğu yerini bile bulmayan, kullaktan dolma ifadelerle konuşmayı bazılarımız hala ‘devrimcilere özgü’ bir dil sayabiliyorlar. Eğer bugün ısrarla kitleselleşmeden, kitleselleşmenin sorunlarından söz edeceksek, önce devrimci politikaları geniş kesimlere ne ölçüde ulaştırabilme becerisi gösterebildiğimizden, devrimci politikayı kendimiz ne ölçüde kavramış olduğumuzdan söz etmeliyiz. Çünkü halkı mücadeleye kazanmada üslup gibi görünen şeyin altında, aslında mücadelenin bugünkü hedeflerinin, politikalarının yeterince kavranabilmesi yatıyor. Politikayı içine sindirememiş insanlardan, politikanın üslubunu bekleyemezsiniz. Ne anlaşılabilir üsluplarla halkın kafasını karıştırmaya, ne de ısmarlama klişe biçimlerle, ilgi uyandırmayan göstermelik yöntemlerle vakit harcamaya hakkımız vardır. Kitabi formülleri dönüp dolaşıp tekrar etmeye, duyguları da okşamaz hale gelen, için boş hamasi sözlerle kendi kendimiz ajite etmeye de hakkımız yoktur. Bu tür alışkanlıkların adresini geleneksel solun 50 yıllık tarihinde ve uzun bir süredir de sosyalist sistemi bürokratik, ölü bir kabuk içinde boğup, sonra da kapitalizmin eline teslim edenlerin kimliklerinde bulabilirsiniz. Hepsinin sonuçları meydandadır.

“Politikalar yaşanan, gözle görülen somut zeminlerde yapılır. Bu politikalar, savaşta, seçimde, sosyalizmin sorunlarında, eğitim, sağlık, ekonomi, insan ilişkileri ve kendi eksiklerimiz içinde ortaya konduğunda yerine ulaşabilir, anlaşılır hale gelebilir. Her cümlede Marksizm-Leninizmden söz etmekle ne Marksist-Leninist olunabilir, ne de kitlelere benimsetilebilir. Bu ‘görüntü radikalizmi’nin sadece devrimci özentili ruh hallerinin tatminine yaradığı bilinir. Üslup keskinliğini geçer akçe kabul etmek gerekseydi, bunu sakın sulara bol bol yapmalarına rağmen, mücadelede pek itibar görmeyenler haksızlığa uğramış olurlardı.” (Mücadele Seçme Yazılar Sayfa: 237-38-39)

Kavramlar (Ne Anlatıyor, Nasıl Çarpıtılıyor?)

Geçen hafta çalışmamızı bitirdikten sonra sohbet ederken gazetede okuduğum bir haberi arkadaşlara aktardım. Haberde aynen şöyle diyordu: *"Artık Avrupa'daki çoğu sosyalist, sosyal demokrat ya da işçi partisi için sosyalizm ve işçi sözü bir hatıradan başka bir şey değil. Yüzyıldır sürekli değişen bu köklü partiler bugün liberalizmi de büyük ölçüde benimsemiş durumda."*

Bunları bir burjuva gazetesi yazmış ama doğru söylüyor. Kendisine sosyalist diyen ya da parti tabelasında bu ismi kullanan pek çok partiye bakıyoruz, ne düşüncelerinin ne de pratiğinin sosyalist olmakla bir ilgisi yok. Ülkemizde ise durum hepten karışık gözüküyor. Kim sağcı kim solcu, solculuk nerede başlar nerede biter, ilerici, devrimci kimdir, kim muhafazakar, kim tutucu ya da gerici her şey birbirine karıştırılmaya çalışılıyor. Adeta bir kavram kargaşası yaşanıyor. Hatta zaman zaman bu kargaşaya farkında olmadan biz bile katılabiliriz. Bazı kavramları, tanımlamaları yerli yersiz ya da yanlış yerlerde kullanabiliyoruz. Bu nedenle bu hafta dersimizde bazı toplumsal kavramlar üzerinde duracağız.

- Sağ ve sol veya sağcı, solcu nedir? diye sorarak Selim abi dersi başlattı.

- Bunlar çok genel kavramlar ve belli bir muğlaklığı da taşıdıkları için çarpıtılmaya da oldukça müsaittir diyerek Ömer anlatmaya başladı. Önce nasıl ortaya çıkmış onu söyleyeyim. Bu sağcılık solculuk kavramları 1789'da Fransa'daki burjuva devriminden sonra ortaya çıkmış. Devrimden sonra toplanan Ulusal Meclis'te yeni düşünceleri savunan burjuvazinin temsilcileri durumundakiler Meclis'in solunda, eski düzenin savunucusu durumunda olan kral yanlıları ise sağında oturmuşlar. Bundan sonra da sağcı kurulu düzenden, eskiden yana olan; solcu ise değişimden ve ilerlemeden yana olan şeklinde ifade edilmeye başlanmış. İçinde bulunduğumuz süreçte ise kapitalizmi, sermaye düzenini savunan, bu **düzenin değişmemesini isteyenler sağ**, bu düzenin değişmesinden, **daha adil, eşitlikçi bir toplumsal düzenden, ilerlemeden, halkın çıkarlarından yana olanlar solu** temsil ederler şeklinde bir genelleme yapabiliriz.

- Yalnız burada bir karışıklık var sanıyorum Ömer, diye araya girdi Fatma abla. Şimdi sağ tanımlamak o kadar zor değil. Örneğin, gerici, faşisti, muhafazakarı, dincisi bilmem işte kaç çeşidi de olsa bunlar sağ partiler olduklarını ve bugünkü düzeni savunduklarını pek gizleme gereği duymuyorlar. Ancak sol daha karışıktır. Mesela CHP'ye, DSP'ye de sol deniyor. Reformist partilere de, devrimcilere de. Şimdi burada herkes gerçekten solcu, halktan yana mı oluyor? Mevcut düzeni, kapitalizmi savunmasına göre bakacaksak, CHP de DSP de sağcı...

- Bu kavramların çok genel ve muğlaklık taşıdığını baştan söylemiştim.

Onun için dikkat ederseniz biz bu kavramı tek başına kullanmamaya özen gösteririz. Mesela düzenin solu, reformist sol veya devrimci sol diye daha net ifadeler kullanırız. Esasında bu kavramları burjuvazi kitlelerin kafasını bulanıklaştırmak, yanıltmak için bilinçli olarak muğlaklaştırır, belirsizleştirir.

Bu kavram kargaşasının yaratılması da en çok hatırlarsanız daha çok Sovyetler Birliği'nde Gorbaçov dönemiyle birlikte yoğunlaştı. Mesela Gorbaçov'un kapitalist restorasyon sürecini başlatması yani **kapitalizme geri dönüş "ilericilik"** olarak lanse edilip desteklenirken, **buna karşı çıkanlar "muhafazakar", "tutucu"** denilerek yeniliğe karşı, gerici gibi gösterilmeye çalışıldı. Bunu kim yapıyordu? Elbette burjuvazi ve burjuvaziden etkilenen sözde "solcu" geçinen kimi kesimler. Benzer biçimde mesela ülkemizde de sağcı parti sözcüleri yaptıkları konuşmalarda sık sık solculuğu, sosyalizmi modası geçmiş, köhnemiş, tutucu, gerici olarak göstermeye çalışıp kendilerinin ilericiliği temsil ettiğini söylerler. Neden? Çünkü onlar kitleleri en iyi sistemin, düzenin kapitalizm olduğuna inandırmak, böylece yeni düşünce ve arayışlara girmesini engellemek isterler. Bunu da kavramların gerçek anlamlarıyla oynayarak çarpıtarak, bulanıklaştırarak hatta gerçek anlamlarının tam tersine kullanarak yaparlar.

- Demin Sovyetler Birliği'nden verilen örnekten yola çıkarak konuya biraz daha açıklık getirmeye çalışalım. **"Muhafazakar"**ın anlamı bildiğiniz gibi mevcut durumu **muhafaza etmek, değişime karşı olmak, tutucu olmak** şeklindedir. Kapitalist toplumda muhafazakarlık bu anlamda mevcut sistemde değişikliğe karşıdır. Dolayısıyla yeniyi daha ileri bir toplumsal düzeni isteyenlere göre, daha açık ifadeyle kapitalizmden daha ileri bir toplumsal düzen olan sosyalizme karşı olması nedeniyle tarihsel olarak gerici konumdadır. Şimdi bir de Sovyetler Birliği'ndeki durumu gözümüzün önüne getirelim. Orada burjuva ideolojisinin savunucusu durumuna gelmiş ve ülkeyi sosyalizmden daha geri bir toplumsal düzen olan kapitalizme götüren Gorbaçov "ilerici", "yenilikçi" diye gösterilirken bunun karşısında sosyalist değerleri, kazanımları korumaya çalışan ve kapitalizme dönüşe karşı çıkan dolayısıyla mevcut durumun koruyucusu durumundakiler "muhafazakar", "tutucu" denilerek "gerici" olarak gösterilmeye çalışıldı. Halbuki bu noktada muhafazakar olmak, yani mevcut düzeni korumaya çalışmak gerici değil, ilerici bir konumdu. Çünkü muhafaza edilmek istenen kapitalizme göre daha ileri bir toplumsal düzendir. "İlerici" olarak gösterilmeye çalışılan Gorbaçov ise daha geri bir toplumsal düzenin savunucusu olduğu için gerici konumdadır.

-Bir örnek de ben vereyim isterseniz Selim abi.

-Ver, Selma.

-Mesela, feodal toplumda feodalizme karşı çıkan ve kapitalist topluma geçilmesinin mücadelesini veren burjuvazi devrimcidir diyoruz. Neden? Çünkü burjuvazi o dönemde feodalizmden daha ileri bir toplumsal düzen olan kapitalizmi savunmakta, bunun mücadelesini vermektedir. Ancak o

gün devrimci bir sınıf olan burjuvazi bugün gerici bir konumdadır. Çünkü daha ileri bir toplumsal düzen olan sosyalizme geçişin önünde engel durumuna gelmiştir.

- Demek ki bunlardan şöyle bir sonuç çıkarmak durumundayız: toplumsal kavramlar **mekanik** olarak tanımlanamazlar. Matematiksel bir kesinlikle **değişmez bir biçimde** ifade edilemezler. Bu çerçevede de **ilericilik-gericilik tarihsel gelişim içerisinde bulunan konuma göre ifadesini bulur**. Bir dönem ilerici veya devrimci olan başka bir süreçte gerici olabilir. Bir de kavramları biz kendi kişisel düşüncemize göre değiştiremeyiz. Çünkü onlar belli gerçekliği yansıtır ve doğruluğunun yanlışlığının ölçüsünü belirleyecek olan da bilimdir, toplumsal koşullardır.

Mesela, ülkemizdeki reformist partileri ele alalım. Hemen hiçbir reformist bir parti olduklarını kabul etmez. Devrimci olduklarını söyleyip dururlar. Şimdi onlar ne kadar bunu söylerlerse söylesinler devrimciliğin de, reformistliğin de bilimsel olarak tanımı bellidir. Buna göre devrim toplumsal bir alt üst oluşturmaktadır. Eski düzenin yıkılarak yerine daha ileri yeni bir düzenin kurulmasıdır. Bu ise iktidarın zora dayalı olarak ele geçirilmesi için buna göre bir örgütlenme ve çalışma tarzının hayata geçirilmesini gerektirir. Şimdi bunlarda böyle bir durum söz konusu mu? Değil. Bu düzenin belirlediği kurallar içerisinde, tümüyle legal, açık, yasalar çerçevesinde bir faaliyet yürütüyorlar. Dolayısıyla böyle bir örgütlenme ve çalışma tarzının devrim yapma diye bir iddiası olamaz. Sorun niyet meselesi değil, amaca uygun tavır alıştır.

- Bu durumda kendilerini devrimci bir parti olarak göstermeye çalışmaları aynı zamanda devrimci kavramını da bulanıklaştırmak, tahrif etmek oluyor mu?

- Evet, bu işin bir yanı. Bunlardan ÖDP'yi ele alalım. Programıyla, amaçlarıyla, içinde yer alanların yapısıyla baktığımızda reformist çizgide de olsa ilerici bir yapıdadır. Yani bugünkü mevcut düzenin biraz daha ilerisini, biraz daha ehlileştirilmiş halini hedeflemektedir. Ancak bugün bakıyoruz CHP gibi düzen partileriyle ittifak arayışlarına giriyor. MGK solculuğu yapıyor. Bu sağcılışmanın, mevcut faşist düzeni kabullenmeye başlamanın bariz belirtileridir. Bu sağa yöneliş devam ettiği sürece yarın yükselen devrimin karşısında tavır alma noktasına da gelebilir. Bu durumda yapısında ki ilerici yanları da tümüyle kaybederek gerici bir konuma düşecektir.

Ülkemizde emperyalizme ve faşizme karşı olmadan, sömürü düzenine, işkenceye, katliamlara, zulme karşı mücadele etmeden yüklenilecek ilericilik misyonu tümüyle sahtedir.

- Gericilik deyince bir de şu "İrtica", "Şeriat" meselesi var. Daha doğru-su şöyle söyleyeyim. Dini inanca sahip olan ve bu inançları doğrultusunda ibadetlerini yapan insanları gerici olarak niteleyebilir miyiz?

- Hayır Fatma abla. İki şeyi birbirinden iyi ayırmak gerekir. Dini inanca sahip olmakla, daha geri bir toplumsal düzeni savunmak, bunun için çaba sarfetmek başka şeydir. Bir insanın dini inançları olabilir, bu doğrultuda

ibadetini de yapabilir ama aynı zamanda devrimcilerin yanında bu düzene karşı tavır da alabilir. Bunun örnekleri ülkemizde de, başka ülkelerde de çoktur. Ancak, bunun tersine dini inançlar ileri sürülerek bugünkü düzenin yerine İslamın ortaya çıktığı dönemdeki toplumsal ilişkiler, yaşam tarzı savunulmaya, gerici bir ekonomik ve sosyal düzen hayata geçirilmesine çalışıldığında gericileşme başlar. Çünkü bu toplumsal düzeni dolayısıyla tarihi geriye doğru çevirmeye çalışmak olur.

Mesela İran'ı ele alalım. İran devrimi sırasında bugün iktidarda olan mollalar da ilerici bir rol yüklenmişti. Diğer ilerici, devrimci güçlerle birlikte emperyalizmin işbirlikçisi Şah Rıza Pehlevi monarşisine karşı savaşmışlardır. O zaman bu güçlerin ortak hedefi monarşiyi yıkıp yerine cumhuriyeti kurarak, daha ileri bir toplumsal düzeni yerleştirmekti. Devrimin ilk bir iki yılı bu belli ölçülerde yürüyor gibiydi. Ancak sonra iktidarı tümüyle eline geçiren mollalar diğerlerini tasfiye ederek "Şeriat" sistemi altında daha geri bir toplumsal düzen oluşturma gayretine girdiler. ABD ile olan sürtüşmeyi bir kenara bırakırsak emperyalizmle ilişkilerini sürdürerek geliştirdiler, kendileri halkı sömüren ayrıcalıklı bir sınıf haline gelerek diktatörlüklerini kurdular. Dolayısıyla bugün mollaların iktidarı gericiliği temsil etmektedir. Ancak bu tüm İran halkının gerici olduğu anlamına gelmez.

- Konu iktidar değişikliklerinden açılmışken bir noktaya değinmek istiyorum. Geçen okuduğumuz gazetede yazıyordu *"Avrupa Birliği'ndeki 15 ülkeden 13'ünde sosyalistler iktidarda"* diyordu. Ama bakıyoruz yıllardır bu ülkelerde bu partiler iktidara gelir giderler ama yine de dünden bugüne değişen pek bir şey yok. Yani iktidarlara ha sosyalist denilen partiler gelmiş, ha başka burjuva partileri sonuçta aynı düzen, sömürü sürüyor.

- Doğru. Yalnız hatırlarsanız aynı yazıda bu partilerin sosyalizmle bir ilgileri kalmadığını, liberal ekonomiyi daha açık ifadeyle kapitalizmi benimsediklerini de yazıyordu.

- Madem öyle neden hala sosyalist parti adını kullanıyorlar.

- İşte o da kitleleri aldatmanın bir başka yolu. Diğer partilerden kendilerini çok farklıymış gibi gösterip alternatif arayan kitlelerin oylarını başka türlü nasıl alacaklar? Kapitalizm ne kadar güçlü olursa olsun, kitleleri ideolojik olarak ne kadar etkilerse etkilesin toplumda bir sol potansiyel ve sağ partilerden umudunu keserek farklı arayışlara yönelen kesimler olacaktır. Dolayısıyla burjuvazi bu kesimlerin düzen dışı arayışlara yönelmesini engellemek için farklı seçenekleri elinin altında bulundurur. Sistem tıkanmaya başladığında düzene nefes aldirmek için adı sosyalist, sosyal-demokrat hatta komünist de olsa düzen için tehlikeli olmayacak, çıkarlarına zarar vermeyecek bu partilerin iktidara gelmesine de göz yumar, hatta zaman zaman destekler bile. Halka *"madem diğer partilerden umudunuzu kestiniz alın size farklı bir seçenek, hem de sizin çıkarlarınızı savunacak sermaye yanlısı olmayan sol ya da sosyalist bir parti"* der. Halbuki bu partilerin sosyalizmle falan bir ilgisi kalmamıştır, esas itibarıyla düzen partisine dönüşmüşlerdir. Böylece kitleler bu iktidarların belki yapmaya çalışacağı

ufak tefek reformlarla bir süre daha oyalanmış olur.

- Peki bu partileri burjuvazi mi kurdurmuş ki hem sosyalist görünüyorlar hem de burjuvaziye hizmet ediyorlar, diye sordu Serpil.

- Hayır çıkış noktası öyle değil. Gerçi böyle örnekler de olmuyor değil. Bizim ülkemizde de olmuştur. Örneğin Cumhuriyetten sonra *"bu ülkede komünist partiye ihtiyaç varsa onu da biz kurarız"* denilerek hatırladığım kadarıyla Celal Bayar'ın aracılığıyla böyle bir parti kurdurulmuş sonra da kapatılmıştır. 12 Eylül'den sonra da mesela Cunta'nın Necdet Calp'e kurdurduğu Sosyal Demokrat Halkçı Parti de buna örnek verilebilir. Ancak Avrupa ülkelerinde ki bu partilerin kuruluşu ve bu noktaya gelişi farklı biçimlerde olmuştur.

Mesela Marks ve Engels de kendilerini sosyal-demokrat olarak ifade ediyorlardı. 1914'ten önce bu Lenin'de de böyledir. Ancak o zamanki bu sosyal demokratlık devrimci olmakla eşanlamlıydı. Ancak Marks ve Lenin'deki sosyal demokrasi, sosyal demokratlıkla, bugün bunların ifade ettiği anlamlar çok farklı. Tarihsel süreç içinde bunların ifade ettiği anlamlar değişmiş hatta bazıları daha öncekilerin tersine kullanılır olmuştur. 1900 yıllarının başından itibaren devrimcileri ifade eden sosyal demokratlar içinde özellikle 2. Enternasyonal döneminde reformist görüşler yaygınlaşıp Avrupa'da pek çok parti reformistleşince daha sonraki yıllarda devrimciler kendilerini sosyal demokrat olarak ifade etmekten vazgeçtiler. Reformistleşen sosyal demokratlar arasında ise görüş farklılıkları daha da çeşitlenerek sürdü. Kimisi düzen içinde iyileştirmelerle, reformlarla barışçıl yoldan sosyalizme ulaşmayı uzak bir hedef olarak benimserken kimi bu hedeften tümüyle koparak tam bir düzen partisine dönüştü. Bu görüş farklılıkları çeşitlendikçe de kendilerini diğerlerinden ayırt etmek için kimi sosyal demokrat parti olarak kalırken kimi sosyalist parti adını aldı.

- Bir de komünist partiler var. Onların diğerlerinden bir farklılığı yok mu?

- Komünist partiler aslında bir yanıyla bu reformist partilere tepki olarak ortaya çıkmıştır. Başlangıçta sosyalizmi savunuyorlardı ve Marksizm-Lenizme daha yakın hatta duruyorlardı. Sonradan bir bölümü SBKP'nin revizyonist görüşlerini benimsedi. Bir bölümü "Avrupa Komünizmi" gibi değişik oportünist arayışlara yöneldi. Ancak zamanla hepsi giderek düzene daha fazla uyum sağladılar. 1980'lerden sonra yükselen karşı-devrimci dalgadan özellikle Sovyetler Birliği'nin dağılmasından en çok da etkilenenler komünist partiler oldu. Bir bölümü bu karşı devrimci dalganın etkisiyle daha da sağa kayıp düzenle bütünleşip adını da sosyalist ya da sosyal demokrat partilere dönüştürürken, buna direnmeye çalışanlar ise güç kaybederek daha da küçüldüler. Bugün hala Marksist-Leninist iddiasında olan ya da proletarya diktatörlüğünü reddedip Marksizmi savunduğunu söyleyen partiler vardır ama bunlar da oldukça küçük gruplar halindedir.

- Durum böyle karmaşık bir hal alınca sosyalist denince nasıl bir sosyalist olduğu da iyice belirsizleşiyor tabii.

- Evet o da bulanık bir deyim haline gelmiş durumda. Sosyalizm fikrini savunuyorum diyen örgüt ya da kişilerin hemen hepsi sosyalist olarak ifade ediliyor. Bunun içine barışçıl yoldan sosyalizme geçisi savunan reformistler de giriyor, Stalini, Lenin'i reddedip Marksizmi savunduğunu söyleyenler de, Marksist-Leninistler de ve daha birçok sosyalizmi farklı farklı yorumlayan oportünist ve revizyonist akımlar da. Aslında sosyalist olmanın ölçüsü bellidir. **"Devrim için savaşmayana sosyalist denmez"** ifadesi bu ölçüyü net olarak ortaya koymaktadır. Bizde sosyalistiz ama bu bulanıklık nedeniyle biz kendimizi tanımlarken daha net, belirleyici ve ayırt edici olan devrimci ya da Marksist-Leninist ifadelerini kullanmayı tercih ederiz.

Yalnız burada şu noktayı da belirtelim. Emperyalist ülkelerdeki halk yüzyıllardır verilen mücadeleler sonucunda sömürü sisteminin nasıl çalıştığının ve sınıfsal konumlarının büyük ölçüde bilincindedirler. Ancak düzen oradaki halka az çok belli bir refah düzeyi sağlamıştır. Sınıfsal çelişkiler büyük ölçüde yumuşatılmıştır. Bu nedenle kuvvetli bir düzen değişikliği talepleri de yoktur. Onun için önemli olan düzen içinde de olsa yaşamında iyileştirmeler yapılmasıdır. Bunu gerçekleştirecek partinin adı ya da ne kadar solcu, sosyalist olduğu önemli olmayabilir. Sorun bu durumun bizim ülkemize nasıl yansıdığı ve burjuvazinin bunu nasıl kullandığıdır.

Ne yapıyor burjuvazi? Sınıfsal çelişkilerin ve düzen değişikliği arayışlarının çok daha kuvvetli olduğu ülkemizde, yaratılan kavram karışıklığı ve bilinç bulanıklığından yararlanarak Avrupa'da adı sosyal-demokrat, sosyalist vb. olan bu düzen partilerinin çok daha geri nitelikteki benzerlerini halkın karşısına **"sol"** alternatif olarak çıkarıyor. Böylece düzen değişikliği arayışı içinde olan kitleleri bu partiler aracılığıyla tekrar düzene bağlamaya çalışırken, halkın iktidarı için mücadele eden, daha ileri bir toplumsal düzenin temsilcisi olan **devrimcileri ise "terörist", "anarşist"** olarak gösterip kitlelerden tecrit etmeye çalışıyor.

-Geçen sayıların birinde Kurtuluş'ta yazıyordu. MGK'da generaller Marksistlere geçmişte fazla haksızlık yaptık gibi bir şey söylemişler. ÖDP'lilerden biri de bunu bir işaret olarak alıp bir gazetede yazdığı makalede yorumlamış ve tabii bundan kendilerine pay çıkarmış.

-Kendilerine pay çıkarmakta da haklılar elbet. MGK'nın haksızlık yaptık dedikleri Marksist-Leninistler devrimciler olacak değil tabii. Olsa olsa ancak ÖDP'liler gibi Marksist-Leninist olmayan solcular olur. Baksanıza burjuvazi tam gaz destek veriyor. Boşuna değil. Kitlelerin devrimci mücadelelerinin saflarına akmasını engellemek, düzen sınırları içinde tutmak için Ecevit'i, Baykal'ı yetersiz kalınca, onlar bu işi beceremeyince yeni sübap lazım. Bu nedenle şimdi ÖDP'yi onların yanında taze kan olarak piyasaya sürmeye çalışıyorlar. Oligarşide oyun çok. Onun için, solcusunun, sağcısının, ilerici, gericinin birbirine karıştığı böyle bir süreçte halkın kafasının bulandırılmasının önüne geçmek için kavramları yerli yerine oturtmamız ve ideolojik mücadeleyi daha da yükseltmemiz gerekir.

- Demin devrimcilerin "terörist", "anarşist" olarak gösterildiğinden bah-

settiniz Selim abi, orada bile kavramları tersyüz etme, çarpıtma var. Anarşistlerin devrimcilikle, sosyalistlikle bir ilgisi yoktur ki. Bir kere her türlü örgütlülüğü, kurumu, toplumsal ve örgütsel kuralları kişinin özgürlüğünü sınırlayan bir güç olarak görür. Dolayısıyla sosyalizme ve sosyalist devlete de karşıdır. Terörse toplumda panik ve korku yaratmak amacıyla başvuru- rulan şiddet eylemi olarak ifade edilir. Oysa devrimcilerin başvurduğu şiddet eyleminin bununla da bir ilgisi yoktur. Biz devrimci şiddeti topluma değil iktidardaki düşmana karşı politik mücadelenin bir aracı olarak kullanıyoruz. Aksine toplumda panik ve korku yaratmak ve böylece halkı sindirmek isteyen oligarşidir. Yani teröre başvuran kendisidir.

- Bir de bizim de sık sık kullandığımız liberalizm kavramına da bir açıklık getirirsek iyi olur sanıyorum Selim abi. Çünkü bu da liberal ekonomi, liberal sağ, liberal sol gibi tanımlarla sık sık karşımıza çıkıyor.

- Peki neymiş bunun anlamı Erdal?

- Sözlükte "*her alanda bireysel özgürlüğü ve kişisel davranışların serbest bırakılmasını savunmak*" diye ifade ediliyor.

- Öyle yazdığına bakmayın siz. Burada bireysel özgürlükten kastedilen aslında **burjuvazinin** özgürlüğüdür. Burjuvazi devletin ekonomiye müdahalesini engellemek, sömürsünü istediği gibi sürdürmek için böyle bir düşünce ileri sürmüştür. Ne der mesela burjuvazi? Bireysel çıkarları serbest bırakırsanız, sınırlamazsanız bu toplumun çıkarlarını da geliştirir. Burada bireylerin çıkarı dediği burjuvazinin istediği alana istediği kadar yatırım yapmasının engellenmemesi, neyi ne kadar üreteceğine kendisinin karar vermesi, devletin ücretlere, fiyatlara karışmaması, çalışanları koruyucu tedbirler almaması gibi, burjuvazi için "**bırakınız yapsınlar**" formülünde ifadesini bulan, vahşi kapitalist sömürünün allanıp pullanmasından başka bir şey değildir. Liberalizm adı altında bu sınırsız sömürü isteklerini meşrulaştırmak için bireylerin kişisel hak ve özgürlüklerinin de savunucusu gibi gözükürler. Ama bu aldatmacadır, bireysel özgürlüklerin savunucusu gibi gözükürler ama mesela halkın örgütlenip kendilerine karşı mücadele etmesine karşıdır. Kişi hakkını arayacaksa birey olarak aramalıdır. Tabii birey olarak hareket ettiğinde de zaten ne onların çıkarlarına zarar verebilecektir ne de sistem için bir tehlike yaratacaktır. Onların bireyin hakkı dedikleri, tüketim kültürünün yaygınlaştırılması, insanların bireycileşerek kendi çıkarlarından başkasını düşünmemesi demektir.

- Buradan şu sonucu çıkarabiliriz. Eğer bir sol ya da sosyalist parti liberalleşmeden bahsediyorsa, ya da bunlar için liberalleşiyorlar deniyorsa demek ki bunlar burjuva ideolojisini benimsemeye başlamışlar, burjuvalaşıyorlar demektir. Biz de mesela kendi saflarımızda küçük burjuva bir zaf olarak ortaya çıkan liberal olmak, liberal davranmaktan bahsederiz. Bunun altında da işte burjuvazinin teşvik ettiği bireyciliğin örgüt çıkarlarının önüne konulması yatar.

NOT DEFTERİ

⇒ **KAVRAM:** Nesnel gerçekliğin insan beyninde yansıma biçimidir. Bundan ötürü de her kavram, doğrudan ya da dolaylı olarak nesnel gerçekliği içerir. Bu, örneğin ağaç gibi nesne kavramları için böyle olduğu gibi, örneğin özgürlük gibi düşünce kavramları için de böyledir. Kavramlar kendisi de nesnel gerçekliğin bir ürünü olan insan beyninin bir ürünleridir. Tümüyle hayal ürünü olan kavramlar bile nesnel gerçeklikten yansımıştır.

Kavramlar, nesnel gerçeklikten yansydıkları için tıpkı nesnel gerçeklik gibi kesin, durgun, sonsuz ve dogmatik değillerdir. Kavramlar da, nesnel gerçeklik gibi, daima gelişir ve yenilenirler.

Siyasi, ideolojik ve felsefi savaşıta kavramlar hem bir silah, hem de kitleleri uyutucu bir araçtır. Kimi zaman tüm sınıf çatışmaları bir kavramın bir başka kavramla savaşı olarak dile getirilebilir. Belli kavramlar birbirleriyle düşman gibi savaşırlar.

Lenin, küçük görüş ayrılıkları üstündeki tartışmaları kınayanları uzak görüşlülükten yoksun olmakla suçlar, sosyalizmin alinyazısının şimdi küçük gibi görünen düşünce ayrılıklarının yıllarca sonra güçlenmelerine bağlı olabileceğine dikkati çeker. Kavramlarla yapılan felsefi, ideolojik savaş, siyasal savaşın bir parçasıdır.

⇒ **İLERİCİLİK:** Toplumun ileriye doğru gelişmesine, yenileşmesine katkıda bulunma... İlerlemeden yana olma, doğanın, toplumun, insan bilincinin gelişim yasalarını bilerek, toplumun ileriye doğru gelişimini hızlandırmaya çalışmak demektir.

Anket ve Kitle Çalışması

Anket çalışmasını sürdürüyoruz. Bizim için yeni bir çalışma. Aslında evvelki hafta nasıl yapacağımıza ilişkin genel olarak konuşmuştuk. Ama pek de konuştuğumuz gibi olmadı. Bazı arkadaşlar sanki bildiri dağıtır gibi bazı yerlere bırakıp çıkmışlar. Tabii bu biraz çalışma tarzının, daha doğrusu bizim tarzımızdaki alışkanlıkların bir sonucu. Bildiriyi bırakır, verir çıkarsın (ki aslında o bile öyle olmamalı). Ama anket öyle değil. Sonuç alacaksın. Yani vereceksin, anlatacaksın, cevaplanmasını sağlayacaksın, cevaplar üzerine yeniden konuşacaksın, cevapları toparlayacaksın falan. Yani birincisi, çalışmanın yapılmış olması için mutlaka sonucunu almak gerekiyor, ikincisi, diğer benzer şeylere göre daha fazla emek gerekiyor. Çalışma tarzındaki olumsuz alışkanlıklar da zaten çoğunlukla işte bu iki noktada çıkmıyor mu? Emek ve sonuç almak! Neyse, anket meselesinin istendiği gibi yürütülmesi nedeniyle bunu özel bir çalışma konusu yapalım, eğitim programımıza alalım demiştik hafta içinde. Bu anketler ne işe yarayacak? Bugünkü sohbet konumuz da, çalışma konumuz da bu olacak. Çalışmaya başlamadan önce yine ne kadar dağıtıldığı, ne kadar cevap toplandığı üzerine konuşuyoruz, bu arada ilginç cevaplar aktarılıyor. Ama tabii ne kadar dağıtıldığı sorusu kadar önemli olan nasıl dağıtıldığı, işlevini yerine getirip getirmediği.

Selim abi kısa bir giriş yaparak çalışmayı başlattı.

- Anketler bir araçtır. Peki neyin aracıdır dersek, buna bir kaç açıdan cevap verebiliriz. Öncelikle doğrudan Halk Anayasası açısından çeşitli kesimlerin taleplerini, mevcut taslak üzerindeki düşünce ve önerilerini ortaya çıkaracaktır. Anketler bu noktada, halkın kendi anayasasını kendisinin yapması esprisinin hayat bulacağı, bunun halkın çeşitli kesimlerinin kafasında somutlanacağı biçimlerden biri haline getirilebilir. Çeşitli sendikalara, odalara Halk Anayasası konusunda görüşlerini, önerilerini belirtmeleri için çağrılar yapılmış. Ama böyle herhangi bir örgütlülük içinde olmayan pek çok insan var, dahası sendikalı vs. Olsalar da üyesi oldukları sendikaları böyle bir anayasa yapımına yanaşmayacak olanlar var; anketlerle biz, eviyle işi dışında bir yere çıkmayan, kendini, taleplerini hiç bir yerde ifade etme olanağına sahip bulunmayan insanlara böyle bir zemini sunacağız. Ama onun kendisini ifade etmesinin tek biçimi, aracı da anket olarak kalmayacak elbette. Bizim görevimiz de bu noktada başlıyor zaten. Ona bu vesileyle kendisini bu anayasayı gerçekleştirmek üzere sürekli olarak ifade edebileceği alternatifleri sunacağız, ona örgütlülük sunacağız.

Fakat anketin önemi, işlevi bundan daha fazladır. Daha doğrusu, biz bu çalışmayı doğru bir biçimde yürütürsek olabilir... Şimdi sözü Ömer'e bırakayım, çünkü o konuya biraz daha özel olarak hazırlanacaktı. Evet Ömer, neler çıkardın bakalım?

- Şimdi anket bizde, ne başkaları tarafından ne de hareketimiz tarafından, daha önce pek kullanılan bir yöntem değil. Anketler, çoğunlukla burjuvazinin kullandığı bir yöntem olmuş. Onda da bir gerçeği açığa çıkarmaktan çok, genellikle, olması istenen şey anketler böyle diyor denilerek kamuoyuna sunulmuş. Yakın zamanda dergiden okumuşsunuzdur, TÖDEF'in bir anket çalışması oldu. TÖDEF'ten bir arkadaşla da konuştum. Oduka güzel bir çalışma olmuş. Neredeyse on bin kişiye ulaşmışlar. Ama arkadaşlar, ulaşılan insanlarla kalıcı ilişkiler kurma, keza anket çalışmasını kurultaya katılımı örgütlemeyeyle birleştirmek gibi konularda, amatörlikleri nedeniyle eksikliklerinin olduğunu belirtti. Anketi bu doğrultuda yeterince değerlendirememişler. Sanırım üzerinde durmamız gereken en önemli yanlardan biri bu zaten.

Anket ya da buna benzer çalışmalara sıkça başvuran devrimci önderlerden biri Mao'dur. Tabii bunu biçimsel olarak bunlara çok meraklı olduğu için yapmamıştır. Bundan amaçladığı vardır. Amaçladığının en başında gelen şey ise kendi ülkesi ve halkını daha derinlemesine, daha somut ve gerçekçi kavramak isteyişidir. Mao'nun yazılarında da bu konu üzerinde çokça durduğunu görürüz. Bu nedenle zaten bugün çalışmaya hazırlanırken, ağırlıklı onun yazılarından notlar çıkardık, onları da bir yandan, yeri geldikçe okur, tartışırız.

Mesela şöyle diyor Mao:

"Bir çok yoldaşımız hâlâ kaba ve dikkatsiz bir çalışma tarzına sahiptir. Meseleleri tam olarak anlama çabasında değildirler ve hatta alt kademelelerdeki durumdan bütünüyle habersiz olabilirler; ama gene de çalışmaların yönetilmesinden onlar sorumludur. Bu, son derece tehlikeli bir durumdur. Çin toplumundaki sınıfların bugünkü durumları hakkında gerçekten somut bir bilgi olmadan, iyi bir önderlik de olamaz.

Koşulları öğrenmenin biricik yolu, sosyal araştırmalar yapmak, her sosyal sınıfın gerçek hayattaki durumunu araştırmaktır." (Mao Zedung, Seçme Eserler III, s. 13)

Evet, halkımız ne istiyor, neyi, nasıl görüyor, nasıl kavlıyor, öncelikleri neler, maddi anlamda, manevi anlamda onun önem verdiği şeyler bizim kafamızdaki halk gerçeğiyle ne ölçüde uyuyor? İşte anketlerde bütün bunlara da belli cevaplar almış olacağız.

Halktan öğrenmesini bilmek başlı başına bir sanattır aslında. Soldaki aydın hastalığı-seçkincilik, esasında solun bu yanını neredeyse öldürmüştür. Bugün Halk Meclisi gibi örgütlülüklere karşı çıkışlarının bir yanı budur. Devrimci olmakla kendimizi halkın çok üstünde görmeye başlıyorsak, orada sorun var demektir. Devrimci olmakla, bir birimde sorumlu, yönetici olmakla her şeyi bildiğimizi sanır hale geliyorsak, orada da sorun vardır. Tabii, bulunduğu birimde, yoldaşları arasında, taraftarlar arasında bile kolektivistliği işletmeyen, yapılacak işler, yürütülecek faaliyetler konusunda altındaki insanların görüş ve önerilerini almayan, buna gerek duymayan insanlar, tabii ki halkın görüş ve önerilerini alma aşamasına hiç gelemeye-

yeceklerdir.

Halk toplantıları yapıyoruz. Bu toplantılar sadece bizim o an için iletmek istediklerimizi iletmeye göre planlıdır. Ama gerçekten halkın nabzını almak için de yapıyor muyuz böyle toplantıları. Yaptığımız toplantılardan bu noktada faydalıyor muyuz? *"Halkın her kesiminin gerçek hayattaki durumunu araştırmayı, öğrenmeyi"* bir görev sayıyor muyuz? Saymalıyız. Saymazsak ya esasında halka tepeden bakan reformistler, ya da kitaplardaki işçiden başka işçi tanımayan oportünistler gibi düşünüp davranmaya başlarız. Araştırmalıyız, öğrenmeliyiz. Mahallemizdeki insan nasıl geçiyor, nasıl yaşıyor, gelenekleri ne, zevkleri, dertleri ne, bilmeliyiz. Peki bu işi nasıl yapacağız? Mesela Mao, halkın çok çeşitli kesimlerinden insanlarla sık sık bu türden "bilgi derleme" toplantıları düzenliyor. Ama bu bilgiyi derlemek için de şunları "önkoşul" olarak sayıyor:

*"Bunların hepsi benim saygıdeğer öğretmenlerimdi ve bir öğrenci olarak onlara karşı saygılı, çalışkan ve yoldaşça bir tavır içinde olmak zorundaydım. Aksi halde beni dikkate almayacaklar, bildiklerini anlatmayacaklardı. ... Geniş zaman ayırmalı ve araştırma için bir taslak hazırlanmalıdır. Ayrıca, araştırmayı yapan kişi çeşitli sorular sormalı, notlar almalı ve toplantıya katılanlarla tartışmalıdır. Bu nedenle, çaba göstermeden, önüne bakmada kararlı olmadan, **bilgiye susamışlık duymadan ve çirkin iddiacılık huyundan kurtulmadan ve istekli bir öğrenci haline gelmeden** araştırma yapılamaz. **Gerçek kahramanların kitleler olduğu, buna karşılık bizim genellikle acemi ve bilgisiz olduğumuz kavranmalıdır. Bu kavranmadıkça en basit bilgiler edinmek bile mümkün değildir."***

Demek ki anketleri önce bu yanıyla değerlendireceğiz. Halk bizim için bir öğretmense, öğretmenimize bu defa anketler aracılığıyla gideceğiz.

- Şimdi burada araya girip konunun bir diğer boyutunu ortaya koyalım. Kitle çalışmasındaki başarı ya da başarısızlıklarımız açısından zaman zaman tartıştığımız şeylere bakalım mesela; halkı gerçekte ne kadar tanıyoruz? Anlattığımızı onun anlayabileceği şekilde anlatıyor muyuz? Halkın üslubu ve ruh halini kavrayabiliyor muyuz? Onun kafasında dönen fırtınaların, kaygıların, şartlanmışlıkların ne kadar ayırdındayız. Aslında halk, ülke gerçeğini kavramak demek, teoriyi de doğru bir şekilde kavramak demektir. Bu faaliyet, bize teorinin nasıl kavranılması gerektiğine ilişkin de çok somut göstergeler sunacaktır.

Teoriyi şablonlaştırıp her derde deva saymak da, küçümsemek de yanlış tabii ki. Teoriyi küçümseyenler de kendi deneylerine aşırı güvenirlir. Halbuki kendi deneyi önemlidir ama kendi deneyine, tecrübesine başka yaşanmış deneylerle birlikte bakarsa daha sağlıklı bir sonucu varacağı açıktır. Kimi, ben zaten halkın içindeyim daha neyi tanıyacağım deyip teoriyi küçümser. Kimi kitaplardan okuduğuyla halkı, işçi sınıfını tanıdığını sanır. Açık ki ikisi de yanlış. Ömer, Mao'dan bu konuda da bir şeyler söylüyordun çalışmadan önce; sanırım tam bu konuya denk düşüyordu. Onu bir oku bakalım:

- *"Kitabi bilgisi olanlar pratik yönden gelişmelidir; sadece kitaplarla yetinmekten ve dogmatik hatalar işlemekten ancak böyle kurtulabiliriz. Pratik çalışma da deneyimli olanlar ise teoriyi incelemeye ve ciddi bir şekilde okumaya girişmelidirler. Ancak böyle yaparlarsa, deneyimlerini sistemli bir hale getirebilir, bir senteze vardırabilirler ve teori düzeyine çıkarabilirler; ancak böyle yaparlarsa, kendi pratiklerini evrensel gerçek olmaktan ve dar deneyci hatalara düşmekten kurtulabilirler. Zıt kutuplardan kaynaklandıkları halde, dogmatizm de, dar deneycilik de öznelciliktir.*

İşte bu yüzden, Partimizde biri dogmatizm, bir de dar deneycilik olmak üzere iki öznelcilik vardır. Her ikisi de bütünü değil, parçayı görürler. Eğer uyanık olmaz, böyle bir tek yanlılığın, bir eksiklik olduğunu fark etmez ve onu yenmeye çalışmazsak, yolumuzu şaşırabiliriz." (s.44)

- Yani anket ya da daha geniş olarak Halk anayasası somutunda bildiklerimiz, gözlemlerimiz, okuduklarımız, halk gerçeğimizle adeta harmanlanmış olacak. Kendi eksikliklerimizi göreceğiz. Hangi soruları niye cevaplayamıyoruz, o güne kadar hiç düşünmediklerimiz, aklımıza dahi gelmeyenler neler, niye böyle olmuş? Faaliyeti ciddiye aldığımızda bunlar hep önümüze gelecektir.

- Şimdi anketleri nasıl dağıttığımızdan ele alıp tartışabiliriz konuyu.

Anketleri nasıl dağıtıyoruz? Şu anda en azından bölgemiz açısından iki yöntem uyguluyoruz. Birincisi, evlere, işyerlerine anketi bırakıp birkaç gün sonra gidip alıyoruz. İkincisi de oturup birlikte dolduruyoruz. İkisi de uygulanabilir. Bunun dışında başka biçimler de olabilir.

Şimdi nelerle karşılaşyoruz; bir kaç gün sonra gidiyoruz, bakıyoruz ki doldurmamış, ya da bir kaç şey işaretlemiş. Kimi ya bu işler bize göre değil diyor, kimi ben bunlardan anlamam ki diyor, kimi dolduracağız da ne olacak ki diyor. Bugüne kadar yaşadıkları, eğitimleri, alışkanlıkları düşündüğünde bu cevaplarda şaşılacak hiç bir şey yok. Anket çalışmasının işlevi esasında o sorulara cevap almak değil de zaten işte kitlelerdeki bu düşünce ve davranış biçimini değiştirmektir... İkinci yöntem, tabii ki daha canlı oluyor. Soruyorlar, cevaplıyoruz, biz soruyoruz, onlar cevaplıyor... ve konuşma daldan dala atlıyor ve böyle bir anayasanın nasıl mümkün olabileceğine, yani gelmesi gereken yere gelebiliyor.

İşte tüm bu biçimleriyle, anketleri dağıtmak, cevaplanmasını sağlamak, sonuçlarını toparlamak, doğrudan doğruya bir **kitle çalışmasıdır**. Bu çalışmanın içinde yeni kesimlerle, tek tek insanlarla ilişki kurulacak, yeni okullar kazanılacak, bunlar örgütlü hale dönüştürülecektir. Bu çalışmanın ciddiyetle ele alınması, anketi verirken, alırken, sorular ve cevapları üzerinde tartışırken göstereceğimiz ciddiyet, bizim iktidar iddiamız konusundaki ciddiyetimizin de bir ifadesi olacaktır.

Mesela yapacağımız toplantılar mutlaka iyi hazırlanmış toplantılar olmalıdır. Kendimiz de iyi hazırlanmalıyız. Soruları asgari ölçüde cevaplayabilecek durumda olmalıyız.

- Selim abi burada müsaade edersen bir ek yapayım. Mao, bir yazısın-

da da örgütsel faaliyete ilişkin belli kuralları, koşulları sıralamış, bu maddelerden biri de toplantılara ilişkin ve şunu belirtiyor:

"... Toplantılar önceden ilan edilmelidir. Bu "Halka Duyuru" yayınlamaya benzer. Böylece herkes ne tartışılacağını ve hangi sorunların çözüleceğini önceden bilir ve hazırlıklarını zamanında yapar. Bazı yerlerde kadro toplantıları, önceden rapor ve karar taslakları hazırlanmadan düzenleniyor ve herkes toplantıya geldikten sonra ayaküstü bir şeyler çırpıştırılıyor. Bu, tıpkı "Askerler ve atlar geldi, ama ne yemek hazır, ne de yemek" sözünde dile getirilen duruma benziyor. Bu iyi bir şey değildir. Hazırlıklar tamamlanmadan acele edip toplantı yapmayın."

Bu hazırlıksız toplantılar meselesi, bize de azbiraz uyuyor değil mi? Neyse, aynı paragrafın devamında da rakamlara ilişkin bir uyarı var:

"Kafamız rakamlara yatkın olsun; başka bir deyişle, bir durumun ya da bir sorunun nicelik yanına eğilmeli, esaslı bir nicelik tahlili yapmalıyız. Her nitelik kendini belli bir nicelikte ortaya koyar ve nicelik olmadan nitelik olmaz. Bugün bile yoldaşlarımızın birçoğu... temel istatistiklere, belli başlı yüzdelere ve şeylerin niteliklerini belirleyen niceliksel sınırlara eğilmek zorunda olduklarını kavramıyorlar. Bu yoldaşlarımızın kafalarında 'rakam' diye bir şey yok; bu nedenle hata işlemekten kurtulamıyorlar."

- Gerçekten de rakamları biz de pek sevmiyoruz. Hatırlarsanız ilk konuşmalarımızda mahallenin nüfusunu bilmediğimiz ortaya çıkmıştı. Yine sonrakı bir meselede mahallede kaç esnaf olduğu konusunda da yaklaşık bir rakam bile çıkaramamıştık. Rakamlar hem genel olarak, hem anket çalışmamız açısından bildiğimiz kadarıyla etkili, gerekli olacaktır tabii. Ne yazık ki bu konularda oldukça yetersiziz. Ama rakamlar somutluktur. Mesela diyelim eğitim konusunu konuşuyoruz, kaç okul var, kaç milyon öğrenci var, bunların somutluğuyla konuşabilmek tabii daha başka olur. Elbette her konuda, her alanda böyle rakamları bilmeyebiliriz. Ama en azından bu konudaki nispeten geniş toplantılara giderken, hazırlanabilir, en azından dergimizde falan yayınlandığı kadarıyla yanımıza bu tür bilgileri alıp gidebiliriz. İşte bu da hem ciddiyetin bir ifadesi olur, hem de bugünü ve yarını kafamızda daha somut şekillendirebilmemizi sağlar.

Propaganda ve ajitasyon açısından da anket açık bir somutluktur. Propaganda ve ajitasyon bu çalışmada genel sloganlardan çıkıp somutluğun, hem düzene ilişkin, hem de halk iktidarına ilişkin somutluğun konuşulabileceği bir biçime bürünüyor.

- Yani şöyle bir toparlayacak olursak; anket faaliyetimiz;

* Birincisi, halkın anayasa konusundaki görüş ve önerilerini, taleplerini alma işlevi görecek.

* İkincisi anket hem bir kitle çalışması, hem bir örgütlenme faaliyeti demek. Bu faaliyette yeni ilişkiler kurmak, yeni örgütlenmeler yaratmak, eski yeni insanlara görev vermek de hedeftir.

* Üçüncüsü, anketler halk gerçeğimizi kavramamıza hizmet edecek. Keza tartışmalar, ülkemiz somutunu kavramada, Halk iktidarı'na ilişkin şekil-

lenmeyi netleştirmede bizi zorlayacak.

- * Dördüncüsü, teori-pratik birliği konusunda eğitici bir role de sahiptir.
- * Beşincisi, Halk kitlelerine iktidar iddiamızı, bu iddiayı gerçekleştirmek-
teki ciddiyetimizi gösterecek.
- * Altıncısı, propaganda ve ajitasyon açısından bizi daha somut bir ze-
mine çekecektir.

İşte bütün bunlar çerçevesinde baktığımızda, bütün bunları asgari, mü-
tevacı ölçülerde de olsa yerine getiren bir anket çalışması yürütebildiği-
mizde, bu çalışma bizi pek çok açıdan geliştirici olacaktır. Ayaklarımızı da-
ha sağlam basmamızı getirecektir.

- Yani bu faaliyet süresince mevcut örgütlülüklerimiz yeni ilişkilerle ge-
nişlemeli, biz teorik ve pratik olarak gelişmeliyiz. Sonuçta bizim Halk Sını-
fı'mızın amacı da budur. Burada bir şeyler öğreniyoruz. Öğrendiklerimiz
hayatın içinde ne kadar karşılığını buluyor? Bunu halka ve pratiğe nasıl ve
ne kadar aktarabiliyoruz. Esasında diyebiliriz ki, anket çalışması, ısrarla
yöneldiğimizde, bizim açımızdan da bugüne kadarki eğitim çalışmamızın
ne ölçüde yararlı, verimli olduğunun da bir sınavı olacaktır. Yine son ola-
rak Mao'nun bir deyişini aktaralım:

*"Parti Okulundaki yoldaşlarımız, Marksist teoriyi cansız bir dogma ola-
rak görmemelidir. Marksist teoriyi özümlemek ve uygulamak, hem de sa-
dece uygulamak amacıyla özümlemek gerekir. Marksist-Leninist bakış açı-
sını bir-iki pratik meselesinin aydınlatılmasına uygulayabiliyorsanız, bir
ölçüde başarıya ulaştığımız söylenebilir. Ne kadar çok konuyu aydınlatır-
sanız ve bunu ne kadar derin ve kapsamlı bir biçimde yaparsanız, başarı-
mız da o kadar büyük olur. Aynı zamanda Parti Okulumuz, Marksizm-Le-
ninizmi inceledikten sonra Çin'in sorunlarını nasıl gördüklerine, sorunları
berrak bir şekilde görüp görmediklerine ya da herhangi bir şekilde görüp
görmediklerine bakarak öğrencileri iyi ya da zayıf diye sınıflandırmayı bir
kural haline getirmelidir."* (SE-2, Sayfa: 40)

- Evet arkadaşlar, bugünlük de bu kadar. Yalnız en son vurguladığımız
nokta, yani bu faaliyetin sınıfımız için bir sınav olacağı esprisini ve
Mao'dan aktarılan son sözlerdeki "öğrencileri iyi ya da zayıf olarak sınıf-
landırma" meselesi üzerinde bir düşünün. Biz de artık yazılı mı olur, sözlü
mü olur, bir sınav yapalım mı ne dersiniz? Bunu düşünün, önümüzdeki
hafta tartışalım.

NOT DEFTERİ

Mao Zedung'dan

→ Anket -Araştırma Üzerine

"... otuz iki günde il merkezlerinde ve köylerde tecrübeli köylülerin ve
köylü hareketi içinde çalışan yoldaşların katıldıkları toplantılar dü-

zenledim; raporlarını dikkatle dinledim ve birçok bilgi topladım. Şimdiye kadar habersiz olduğum birçok garip şey gördüm ve işittim." (Seçme Eserler I, S. 30)

"Bunu yapmak için, kafayı dikip göğe bakacağınıza, önce önünüze bakın. Bir insan önüne bakmaya ilgi duymadıkça ve bunu yapmaya kararlı olmadıkça, ömrü boyunca asla Çin'de olup bitenleri gerçekten anlayamayacaktır." (Seçme Eserler III, S. 14)

"Pratik çalışma ile uğraşan herkes, değişen durumu her zaman çok yakından izlemelidir ve bu konuda hiçbir ülkenin Komünist Partisi, başka bir ülkenin Komünist Partisi'ne bel bağlayamaz. Bu nedenle, pratik çalışma yapan herkes alt kademelerdeki durumu araştırmalıdır. Böyle bir araştırma teoriiyi bilip de gerçek durumu bilmeyenler için özellikle gereklidir, aksi halde bunlar teori ile pratiği birleştiremeyeceklerdir. 'Araştırma yapmayanın söz hakkı yoktur' şeklindeki görüşüm 'dar deneycilik' olarak alaya alınmıştı. Ama bugüne kadar, bu görüşü ileri sürmüş olmaktan pişmanlık duymadım. Pişmanlık şöyle dursun, araştırma yapmadan hiç kimsenin söz hakkı olmayacağına hâlâ ısrar ediyorum." (Seçme Eserler III, S. 15)

"Çin ve dünya olayları üzerine ayrıntılı araştırma yapma gereğini bugün hâlâ şiddetle hissediyorum. Bu, benim Çin ve dünya olayları üzerine bilgimin yetersizliğinden ileri gelmektedir; yoksa benim her şeyi bildiğim, başkalarının ise cahil olduğu anlamına gelmez. Ben partili bütün yoldaşlarla birlikte kitlelerden öğrenen bir öğrenci olarak kalmak istiyorum." (Seçme Eserler III, S. 16)

"...İki tür eksik bilgi vardır. Biri, kitaplardan elde edilen hazırlop bilgi: ötekiyse, büyük ölçüde algısal ve kısmi olan bilgidir. Bunların ikisi de tek yanlıdır. Sağlam ve görece tam bilgi ancak bu ikisinin birleşmesiyle ortaya çıkar... Bu nedenle, özellikle mücadele etmek için, bu iki tip insanın eksik oldukları yönlerde gelişmelerini ve birbirleriyle kaynaşmalarını sağlamalıyız." (Sayfa- 44)

"... Anlamadığınız ya da bilmediğiniz konularda, size bağlı olarak çalışanlara danışın ve onları onaylayıp onaylamadığınızı iyice belli edin. ...Hiçbir zaman bilmediğimiz bir şeyi biliyormuş gibi davranmamalı, "alt kademedekilere sorup öğrenmekten utanmamalı" ve alt kademelerdeki kadroların görüşlerine dikkatle kulak vermeliyiz. Öğretmen olmadan önce öğrenci olmalıyız; emir vermeden önce alt kademelerdeki kadrolara danışmalıyız. ... Böyle davranmak, insanın saygınlığını sarsmak şöyle dursun, tersine arttırır. Aldığımız kararlar alt kademelerdeki kadroların doğru fikirlerini içereceği için, alt kademelerdeki kadrolar bu kararları doğal olarak destekleyeceklerdir. Alt kademelerdeki kadroların söyledikleri doğru da olabilir, yanlış da; bunları dinle-

dikten sonra tahlil etmeliyiz. Doğru görüşleri dikkate almalı ve bunlara göre hareket etmeliyiz." (S. 357-358)

NOT DEFTERİ

→ Teori Üzerine

"Bu teorinin incelenmesi, sadece birtakım deyimler ve terimler öğrenmek için değil, Marksizm-Leninizmi bir devrim bilimi olarak kavramak için yapılmalıdır. Bu, sadece Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in, gerçek hayatı ve devrimci tecrübeleri kapsamlı bir şekilde inceleyerek elde ettikleri genel yasaları kavramak sorunu değil, onların **sorunları incelerken ve çözerken uyguladıkları yöntemi ve bakış açısını kavramak** sorunudur." (Seçme Eserler II, S. 217)

"Bu tutumda olan bir kimse, tarihi parçalara ayırmaz. Yalnızca eski Yunanistan'ı bilmekle yetinmez. Çin'i de öğrenmek ister. Yalnızca yabancı ülkelerin devrimci tarihini değil, Çin'in devrimci tarihini de: yalnızca bugünkü Çin'i değil, yakın geçmişteki Çin'i, hatta daha eski Çin'i de öğrenmek ister. Bu tutumda olan bir kimse, Marksizm-Leninizmin teorisini belli bir amaçla inceler: Marksist-Leninist teoriyi, Çin devriminin pratiğiyle kaynaştırmak Çin devriminin teorik ve taktik sorunlarını çözecek tutumu, bakış açısını ve yöntemi elde etmek amacıyla inceler. Bu tutum, oku hedefe gönderme tutumudur. 'Hedef' Çin devrimidir: 'ok' ise Marksizm-Leninizmdir. Biz Çin Komünistleri bu oku arıyoruz, çünkü onu Çin devrimi ve Doğu devrimi hedefine göndermek istiyoruz... 'Aramak' ise incelemek demektir." (Sayfa-26)

"Bugün bile, Marksist-Leninist eserlerden yapılan gelişigüzel aktarmaları, bir kere elde edildi mi her hastalığı kolayca iyileştirecek hazır reçeteler olarak gören birçok kişi vardır. Bunlar çocukça bir cehalet içindedir; onları aydınlatmamız gerekir. Marksizm-Leninizmi dini bir dogma olarak kabul edenler, işte bu cahil kişilerdir. Onlara açıkça, 'Sizin dogmanız yetersizdir' demeliyiz. Marks, Engels, Lenin ve Stalin, bizim teorimizin bir dogma değil, bir eylem kılavuzu olduğunu defalarca açıklamışlardır. Ama bu kişiler, bu en önemli, gerçekten en önemli açıklamayı göz ardı etmeyi yeğ tutmaktadırlar." (Sayfa-45)

Temel Çelişme, Baş Çelişme

Mahallede, iş yerlerimizde, çevremizde ilişki kurduğumuz herkesle Halk Anayasası üzerine tartışmamızı ve anket çalışmamızı sürdürüyoruz. Ama tek çalışmamız bu değil, görüştüğümüz, konuştuğumuz insanlara her fırsatta Ölüm Orucu şehitlerimizi de anlatıyoruz. Neden bedenlerini ölüme yatırdıklarını, bu fedakarlığı ve cesareti neden, kimler için, ne uğruna gösterdiklerini tartışmalarımızda, sohbetlerimizde gündeme getiriyoruz. Bu aynı zamanda yapmayı düşündüğümüz Ölüm Orucu şehitleri anması için bir ön hazırlık da oluyor.

Bu hafta dersimizde temel çelişme, baş çelişme konusunu işleyeceğiz. Bu konuyu seçmemize biraz da Selma'nın oturduğu sokakta bir arkadaşla demokratik halk devrimi mi, sosyalist devrim mi üzerine yaptıkları tartışma vesile oldu.

-Selma, istersen yaptığınız tartışmayı kısaca arkadaşlara da anlat, ondan sonra konuya geçelim.

- Anayasa Taslağı'nı bizim sokakta oturan başka bir siyasetten arkadaş vermiştim. Tartışmamız onun üzerine gelişti. Arkadaş, ülkemizin kapitalist bir ülke olduğunu dolayısıyla burjuvazi ve işçi sınıfının toplumun iki temel sınıfı olduğunu, sınıf mücadelesinin bu iki sınıf arasında sürdüğünü, bunların arasındaki çelişkinin belirleyici olduğunu ve bu çelişkinin de sosyalist devrimle çözümleneceğini falan söyledi.

- Peki sen ne dedin?

- Ben de ona ülkemizde emperyalizme bağımlı gelişen kapitalizmle Avrupa'daki gibi kendi iç dinamiği ile gelişen kapitalizmi aynılaştırmanın yanlış olacağını, ülkemizde işçi sınıfının ve diğer halk kesimlerini durumunu, Demokratik Halk İktidarı kurulup köylülüğün toprak sorunu, Kürt ulusal sorunu gibi sorunların demokratik devrim içinde çözüme kavuşturulduktan sonra, proletaryanın öncülüğü ve denetimi altındaki halk iktidarının sosyalizme yönelmesi gerektiğini falan anlattım. Ama pek sonuca bağlayamadık. Öyle de olsa böyle de olsa sonuçta kapitalizm var, bu sorunlar o kadar önemli değil, sosyalist devrim gerçekleştirildikten sonra da bunlar bir biçimiyle çözülür gibi bir yaklaşımı vardı.

- Benzer bir durumla ben de karşılaşmıştım Selim Abi, dedi Uğur. Bir arkadaş bana da Serpil'in anlattıklarına benzer şeyler söylemişti. O da çağımızın devrimci tek sınıfının işçi sınıfı olduğunu, dolayısıyla da ülkeyi işçi sınıfı partisinin yönetmesi gerektiğini, yönetime başka sınıf ve tabakaları ortak etmeyi hem anlamsız bulduğunu hem de devrimi tehlikeye düşürecek bir neden olarak gördüğünü söylemişti.

- Demokratik Halk Devrimi mi, Sosyalist Devrim mi? Bu tartışmalar 70'li yılların başlıca konularından biriydi. Tabii bu tespitlerin altında esasında

bugünkü dersimizin konusu olan temel çelişme, baş çelişme meselesi ya-tıyor.

- Neden Demokratik Halk Devrimi olduğunu daha önce de konuşmuş-tuk ama şu temel çelişme, baş çelişme meselesi bana biraz yabancı geldi. Dava Dosyası'ndan okudum ama tam olarak anlayabildiğimi zannetmiyo-rum.

- Aslında o kadar karışık bir konu değil Fatma abla. Ancak önemli. Çün-kü devrimin muhtevası ve hedefleri buna göre belirlenir. Devrimin strate-jisini, bu stratejinin evrelerini ve buna göre de devrimci görevleri tespit et-mek toplumdaki temel çelişme-baş çelişme meselesini doğru tespit et-mekle yakından ilgilidir. Revizyonizm ve oportünizmle Marksist-Leninist-leri ayıran temel halkalardan biri burada ortaya çıkar. Önce temel çelişme-baş çelişme nedir, onun üzerinde biraz duralım, sonra ülkemize geliriz. Evet Ömer, Selma, biriniz başlayın isterseniz.

- Temel çelişmeyi, belli bir şeyin gelişme süreci boyunca temel olan, ona damgasını vuran ve bu gelişme süreci tamamlanmadan, süreçte nite-liksel bir değişim olmadan ortadan kalkmayan çelişme olarak ifade edebi-liriz. Burada iki nokta önemlidir. Birincisi, **temel çelişme sürecin bütünü-n-de vardır ve süreci belirler**; ikincisi, **süreç tamamlanmadan yani devrim gerçekleşmeden temel çelişki ortadan kalkmaz**. Baş çelişme ise, belirli bir sürecin herhangi bir aşamasında temel çelişmenin şiddetlenmiş halidir, yani temel çelişme aynı zamanda baş çelişme halini alabilir veya temel çelişmeden kaynaklanan başka bir çelişme sürecin belli aşamalarında öne çıkabilir.

- Bunu biraz örnekleyerek anlatırsanız daha iyi olacak Ömer.

- Tamam Fatma Abla. Hatırlarsanız daha önce ilkel komünal toplumdan günümüze kadar tüm toplumların tarihi sınıf mücadeleleri tarihinden iba-rettir demiştik. Bunu yaratan neydi? Üretici güçler ile üretim ilişkileri ara-sında çelişkiydi. Yani ta ilkel komünal toplumdan günümüze kadar tüm toplumsal değişimlerin temelini **üretici güçler ile üretim ilişkileri arasın-daki temel çelişki oluşturur**. Bundan da anlaşılacağı gibi üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki çelişki tüm toplumların temel çelişmesidir. Ör-neğin, köleci toplumda üretim güçleri ile üretim ilişkileri arasındaki çeliş-ki sınıfsal planda köle sahipleri ile köleler arasındaki çelişki olarak ortaya çıktı. Kölelerin sömürsüne dayanan mevcut üretim ilişkileri üretici güçle-rin gelişmesinin önüne engel olmaya başladığında köle sahipleri ve köle-ler arasındaki bu çelişki feodal topluma geçişle çözüldü. Ancak bu sefer köle sahipleri ile kölelerin arasındaki çelişkinin yerini toprak ağaları-fe-odalizmin son dönemlerinde kapitalist üretim ilişkilerinin gelişmeye baş-lamasıyla ortaya çıkan burjuvazi ise bu toplumsal çelişkiyi diğer ezilen sı-nıfları da arkasına alıp kendi lehine çözümleyerek iktidarı eline geçirdi. Do-layısıyla kapitalist toplumda üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki te-mel çelişkinin sınıfsal plana yansması ise iki temel sınıf olarak ortaya çı-

kan burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişki oldu.

Yani feodalizmi tasfiye edip burjuva demokratik devrimini yapmış, burjuvazinin tek başına iktidarda olduğu kapitalist ülkelerde temel çelişme burjuvazi ile işçi sınıfı arasındaki çelişkidir. Bu çelişkinin çözümü ise sosyalist devrimle olacaktır.

- Yani şimdi bu, tüm kapitalist ülkelerde devrimin sosyalist devrim olacağı anlamına mı geliyor?

- İşte işin püf noktası da burada. Kapitalist ülke derken bundan ne anladığına bağlı. Eğer emperyalizmin yarı sömürge ve yeni sömürge ülkelerindeki şu veya bu ölçüde gelişmiş çarpık kapitalizmle, kapitalizmin kendi iç dinamiği ile geliştiği Avrupa, İngiltere, ABD veya Japonya gibi ülkelerdeki kapitalizmi aynı kefeye koyarsan buna verilecek cevap evet olur. Ama öyle değildir. Neden değildir Ömer?

- Çünkü kapitalizm dünyanın her yerinde, tüm ülkelerde aynı anda ve aynı eşit düzeyde gelişmemiştir, gelişmez. Örneğin, Avrupa'da kapitalizm yüzyıllar öncesinde ortaya çıkıp 300-400 yıl sonra emperyalist aşamaya ulaştığında dahi dünyanın büyük bölümünde hala feodal üretim ilişkileri hüküm sürmekteydi. Kapitalizmin emperyalizm aşamasına dönüşmesiyle birlikte, emperyalizm, kapitalizmin henüz geliştiği veya kapitalizm öncesi üretim ilişkilerinin hakim olduğu bu ülkelere müdahale etti. Emperyalizmin müdahalesiyle bu ülkelerin toplumsal süreçlerinde de değişimler meydana geldi. Ortaya emperyalist-kapitalist ülkelerinkinden çok daha farklı sınıfsal yapılar ve karmaşık ilişkiler, çelişkiler ortaya çıktı. Dolayısıyla bu farklılıkları gözardı ederek emperyalizmin yarı sömürge, yeni sömürgelerindeki toplumsal çelişkinin burjuva demokratik devrimlerini yapmış kapitalist ülkelerdeki gibi çözüleceğini söylemek ancak idealist bir düşüncenin ürünü olabilir.

- Bu konuda Mao'dan ve Çin devriminden örnek verirsek konu daha iyi anlaşılır sanıyorum. Çünkü temel çelişme baş çelişme meselesini kavram haline getiren ve uygulayan Mao olmuştur. Mao Çin toplumunda burjuva demokratik devrimini bir süreç olarak ele alıyor ve bu süreç içerisinde *"Çin toplumundaki çeşitli ezilmiş sınıflar ile emperyalizm arasında, büyük halk kitleleri ile feodalizm arasında, proletarya ile burjuvazi arasında, köylüler ve kent küçük burjuvazisi ile büyük burjuvazi arasında, çeşitli gerici bölümler arasında çelişkiler vardı ve durum pek karışıktı"* diyor ve Çin toplumunda temel çelişmenin emperyalizm ve feodalizm ile Çin halkı arasında olduğunu söylüyor. Halbuki Çin'de henüz gelişme aşamasında cılız da olsa kendi iç dinamiği ile gelişen bir kapitalizm vardır ve Mao burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişkiyi de belirtmesine rağmen bu çelişkiyi toplumun temel çelişmesi olarak ele almıyor. Çünkü bu durumda sosyalizme geçmek için bir aşama olarak gördüğü yeni demokratik devrimin geliştirilmesi ve demokratik halk diktatörlüğünün kurulması aşamalarını atlayarak, sosyalist devrimi savunmak durumunda kalırdı ki, bu da herhalde balığı ağaca çıkarmak gibi bir şey olurdu.

Şimdi de kendi ülkemizde temel çelişkinin-baş çelişkinin ne olduğuna bakalım isterseniz. Dersin başında bizimki gibi yeni-sömürge ülkelerdeki kapitalizmle, emperyalist-kapitalist ülkelerdeki kapitalizmin aynı şeyler olmadığını söylemiştik. Daha önce başka konular içinde de işlemiştik ama yine de bu farklılıkların ne olduğunu hatırlamak açısından Mahir Çayan'ın konunun bu yanına ilişkin söylediklerini kısaca okuyalım. Şu altını çizdiğim bölümü okur musun Erdal?

- "... Bizim gibi ülkelerdeki oligarşik dikta ise sadece finans kapitalin damgasını taşımamaktadır. Çünkü ülkedeki kapitalizm, kendi iç dinamiği ile değil, 'yukarıdan aşağıya' geliştirilmiştir. Dolayısıyla yerli tekelci burjuvazi, daha baştan, çekirdek halindeyken emperyalizmle bütünleşerek gelişmiştir. (Emperyalizm içsel bir olgu durumuna geldiği için bu oligarşi içindedir.) Ancak bu gelişen tekelci-burjuvazi tek başına emperyalizmle ittifakını sürdürerek emperyalist üretim ilişkilerini muhafaza edecek güçte değildir. Dolayısıyla, yabancı ve yerli tekellere zorunlu olarak bağlı olan toprak burjuvazisi ve feodal kalıntılarla yönetimi paylaşmaktadır.

Oligarşik yönetim içinde, işbirlikçi tekelci burjuvazi, emperyalizmin temel dayanağı olmasına rağmen, emperyalist üretim ilişkilerini muhafaza eden tek yerli sınıf değildir.

Bizim gibi ülkelerdeki oligarşik yönetim, rahatlıkla işçi ve emekçi kitlelerin demokratik hak ve özgürlüklerinin olmadığı tam bir dikta yönetimi ile ülkeyi yönetebilmektedir, buna **sömürge tipi faşizm** de diyebiliriz. Bu yönetim, ya klasik burjuva demokrasisi ile uzaktan yakından ilgisi olmayan 'temsili demokrasi' ile icra edilir (gizli faşizm), ya da, sandıksal demokrasiye itibar edilmeden açıkça icra edilir. Ancak açık icrası sürekli değildir. Genellikle ipin ucunu kaçırdığı zaman başvurduğu bir yöntemdir."

-Şimdi bu hatırlatmayı yaptıktan sonra gelelim temel çelişmeye. Diyoruz ki, ülkemizde temel çelişme "burjuvazi-proletarya çelişmesi" değil, **emperyalizm ve oligarşi ile halk** arasındaki çelişmedir. Devrimimizin karakteri de bu temel çelişmenin çözümüne uygun olacaktır. Bu da proletarya partisinin öncülüğünde işçi sınıfının köylülük ve diğer halk kesimlerinin ittifakıyla gerçekleşecek olan anti-emperyalist, anti-oligarşik Demokratik Halk Devrimidir. Peki neden böyledir?

- Birincisi, iktidarda tek başına burjuvazi yoktur. Tekelci burjuvazi ağırlıklı olmakla beraber toprak burjuvazisinin, feodal kalıntıların temsilcilerinin, mafyayla içiçe geçmiş tefeci-tüccar kesiminin de içinde yer aldığı emperyalizmin işbirlikçisi bir oligarşik dikta yönetimi vardır.

İkincisi, işçi sınıfının tekelci burjuvazinin de içinde yer aldığı oligarşi ile olan çelişkisi toplumsal çelişkinin sadece bir yanını oluşturur. Diğer yanda ise işçi sınıfının dışında, ondan sayısal olarak çok daha büyük, düzenle, iktidarla farklı çelişkileri ve talepleri olan halk kesimleri var. Örneğin, topraksız ve az topraklı köylülerin toprak talebi var. Kürt halkının çözüm bekleyen ulusal sorunu var. İşçi sınıfının dışında çeşitli çalışan emekçi ke-

simlerin düzenle, oligarşiyle çelişkileri var. Küçük burjuva kesimlerin burjuvaziyle ya da düzenle olan çelişkileri var. Böyle belki onlarca yüzlerce çeşitli kesimlerin çelişkilerini, demokratik taleplerini sayabiliriz. Ama tüm bu çelişkilerin içinde temel olan çelişme Türk'ü, Kürt'üyle her ulustan ve her milliyetten halkların oligarşiyle dolayısıyla da emperyalizmle olan çelişkisidir. Çünkü toplumun çok büyük bir kesiminin yaşadığı çelişkilerin çözümünün, demokratik taleplerinin gerçekleşmemesinin önündeki engel emperyalizm, işbirlikçisi oligarşi ve onların kurmuş olduğu faşist düzendir. Bu noktada temel çelişmenin çözümü işçi sınıfının, köylülük ve diğer halk kesimleriyle ittifak kurup, emperyalizmin ve oligarşinin varlığına son vererek gerçekleştireceği Demokratik Halk Devrimindedir. Demokratik Halk Devrimiyle devrim elbette durmayacaktır. Devrimci Halk İktidarı köylünün toprak sorununu ve ulusal sorunu demokratik devrim çerçevesinde çözecek ve bundan sonra adım adım sosyalizmin inşasına yönelecektir.

- Bu zaten sadece bizim ülkemize özgü bir şey değil. Burjuva demokratik devrimini yapmamış ülkelerde Leninist kesintisiz devrim teorisinin uygulanmasıdır. Yani burada proletaryanın öncülüğünde gerçekleştirilen demokratik devrimle sosyalist devrim içiçe geçmiş aynı sürecin parçalarıdır. Stalin bunu **"bir tek zincirin iki halkası"** olarak ifade eder. Bugüne kadar gerçekleşen tüm devrimler de bunun doğruluğunu kanıtlamıştır. Bu kapitalizmin kendi iç dinamiği ile geliştiği ancak burjuva devrimini gerçekleştirmemiş emperyalist-feodal bir ülke olan Rusya'daki devrimde de böyle olmuştur. Daha sonra Çin, Avrupa-Balkan ülkeleri ve Vietnam, Küba gibi ülkelerin devrimlerinde uygulanmış, bu ülkelerin pratiklerinde gelişmiş ve zenginleşmiştir

- Bu durumda ülkemizde temel çelişmeyi burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişme olarak tespit edip, sosyalist devrimi savunanlar, toplumsal çelişkinin çözümünü yani devrimi yokuşa sürmekten başka bir iş yapmıyorlar demektir. Çünkü, sosyalist devrim demek ya Demokratik Halk Devrimini inkar etmek demektir, yani böyle bir devrim yapmaya, böyle bir aşamaya gerek yok, biz tek başına işçi sınıfını iktidara getirip, hemen ilk iş olarak sosyalizmi kuracağız demektir. Ya da Demokratik Halk Devrimini toplumun temel çelişmesinin çözüm platformu olarak görmeyip süreci sosyalizme kadar uzatmak demektir. Tabii bu durumda da proletaryanın iktidarda olduğu Demokratik Halk Devriminde kime karşı, nasıl devrim yapılacağı merak konusu olur. Çünkü bu durumda sosyalist devrimden bahsetmek Demokratik Halk Devrimini devrim olarak kabul etmemek, iktidarda burjuvazinin olduğunu varsaymak demektir.

- Aslında işin esası şudur. Hiçbir devrim stratejisi ve taktikler toplumun çeşitli kesimlerinin çelişkileri ve talepleri gözönüne alınmadan, sadece işçi sınıfının çelişkilerinden ve taleplerinden yola çıkılarak oluşturulamaz. Dolayısıyla gözü işçi sınıfından başkasını görmeyen, halkın çeşitli kesimlerinin düzenle olan çelişkilerini ve taleplerini dikkate almayan ve onları işçi sınıfının ittifakı olarak örgütlemeyen hiçbir devrim stratejisinin devrimi

gerçekleştirebilme şansı yoktur. Bu konuya ilişkin Mahir Çayan bakın ne diyor:

"...İşçi sınıfını bütün halkın öncüsü durumuna getirmek için 'önce kuvvet kazanalım, sonra örgütlenmiş bu güç ile ittifaklara girelim' diye düşünmek, görevleri sıraya koyduğu için, Marksizmin dışında, metafizik bir düşüncenin ürünüdür.

- Selim Abi bu arada ülkemizde baş çelişkinin ne olduğunu atlayacağız bu arada. Ben konuya ilişkin Mahir Çayan'dan bir bölüm okuyayım ister-seniz:

"... Ülkemizdeki yerli hakim sınıflarla, Amerikan emperyalizmini kalın çizgilerle ayırmak fiilen imkansızdır.

"Ülkemizde baş çelişki oligarşi ile halkımız arasındadır. Oligarşi içinde bizzat emperyalizm yer aldığı için devrimci savaş sadece sınıfsal planda yürümeyecektir. Savaş, sınıfsal ve ulusal planda yürüyecektir. Şüphesiz oligarşik devlet cihazının yetersiz kalıp, Amerikan ordularının açıkça savaş içinde yer almasına kadar, sınıfsal yan ağır basacaktır."

- Anlaşılacağı gibi mücadelenin oligarşiye karşı yoğunlaştığı, sınıfsal yanın ağır bastığı aşamada oligarşi ile halk arasındaki çelişme baş çelişme olmaktadır. Emperyalizm açık işgale yöneldiği dönemde ise emperyalizmle halk arasındaki çelişme baş çelişme olacaktır. Ama her iki durumda da baş çelişme temel çelişmeden ayrı değildir, onun yoğunlaşmış halidir. Yani oligarşi ile halk arasındaki temel çelişme aynı zamanda baş çelişme olabilmektedir. Bu durumda baş çelişmenin çözümü ise aynı zamanda temel çelişmenin çözümünü de içermektedir.

Evet arkadaşlar, şimdi de geçen hafta sözünü ettiğimiz sınav konusuna gelelim. Gerçi çoğumuz sınavları pek sevmeyiz. Elbette bu düzenin ezberci eğitime dayalı olarak yapılan, öğrenmeyi geliştirme, bilgiyi sınama amaçlı değil, insanları birbirleriyle yarıştıran sıkıcı sınav sisteminin getirdiği bir alışkanlık. Ama biz sınavı birbirimizle rekabet için yapmıyoruz. Amacımız daha çok öğrenmek, daha iyi kavramak olduğuna göre yapacağımız sınav da buna hizmet edecektir. Hem bilgimizi tazelemiş olacağız, hem de eksikimizi, fazlamızı, neyi ne kadar doğru, yanlış ya da eksik kavradığımızı görmemize yardımcı olacak. Şimdi size hazırladığım şu soruları veriyorum. Bunları önümüzdeki derse cevaplamış olarak gelelim. Sonra cevaplar üzerinde tartışırız. Soruları esas olarak hatırladığımız, daha önce konuyu ele alıştığımız kadarıyla cevaplayalım.

NOT DEFTERİ

(Mao, Teori ve Pratik)

"Emperyalizm böyle bir ülkeye savaş açtığı zaman, bir avuç hain dışındaki bütün sınıflar, emperyalizme karşı ulusal bir savaş vermek

için, geçici bir süre birleşirler. Bu gibi zamanlarda emperyalizm ile bu ülke arasındaki çelişki baş çelişki olur. Çin'de, 1840 Afyon Savaşı, 1894 Çin-Japon Savaşı, 1900 Yi Ho Tuan Savaşı ve bugün Çin -Japon Savaşı'nda durum budur."

"Ama başka bir durumda, çelişkiler konum değiştirir. (...) Bu gibi zamanlarda, genellikle halk kitleleri, emperyalizm ile feodal sınıfın kurduğu ittifaka karşı başkaldırarak iç savaşa girer. Emperyalistler ise doğrudan doğruya harekete geçmeksizin, halkın sömürülmesi ve ezilmesi için, bu ülkenin gericilerine dolaylı yardım yollarını benimserler. Böylece iç çelişki iyice şiddetlenir." (syf. 52-53)

"Karmaşık bir şeyin gelişme sürecinde birçok çelişki vardır; bunlardan birinin varlığı ya da gelişmesi öteki çelişkilerin varlığı ve gelişmesini belirler ya da onlar üzerinde etkili olur ki, işte bu baş çelişmedir". (Syf. 54)

(Mao, Seçme Eserler)

"Yeni demokratik devrim, proletarya önderliğindeki geniş halk kitlelerinin anti-emperyalist ve anti-feodal devrimidir. Çin toplumu sosyalizme ancak böyle bir devrim ile geçebilir." (syf. 327)

"Hiç toprağı olmayan ya da yetersiz toprağı sahip olan geniş köylü kitleleri, köylülük bölgelerin yarı-proletaryası Çin devriminin en büyük itici gücü, proletaryanın tabii ve en güvenilir müttefikidir". (Syf. 323)

(Mahir Çayan, Bütün Yazılar)

"... Leninist kesintisiz devrimin özü, emperyalist dönemde, burjuva demokratik devrimini tamamlamamış bir ülkenin sosyalistlerinin, karakterleriyle, hedefleriyle ve ittifaklarıyla tamamen birbirinden farklı iki devrimin savaşını tek bir süreç içinde vermesine dayanır." (syf. 322, ikinci dipnot)

"Stratejik hedef, bilindiğı gibi, üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki temel çelişkinin, ideolojik, politik, sosyal ve ekonomik çözüm platformudur.

"Ülkemizde tekelci kapitalizm kendi iç dinamiğı ile gelişmediğinden ve de yerli tekelci burjuvazi, baştan emperyalizmle bütünleşmiş olarak doğduğundan, stratejik hedefimiz anti-emperyalist ve anti-oligarşik devrimdir." (Syf. 419)

HALK SINIFI, SINAV SORULARI

- 1- Propaganda nedir?
- 2- Bilinen ya da sizin üreteceğiniz-önereceğiniz 10 Propaganda-aji-

tasyon biçimini yazınız?

3- Örgütsel işleyişte kaç türlü denetim biçimi ve yolu vardır?

4- 68-70 ve 80 öncesi ve bugünkü devrimcilerin kişiliklerinde öne çıkan özellikler nelerdir?

5- a)Kadro nedir?

b)Kimler kadro olabilir?

c)Bir kadro için gerekli nitelikleri sıralayınız.

a) Şeyh Bedreddin Kimdir?

20. Yüzyıl öncesi Anadolu Halk Kahramanlarından beşinin adını yazınız.

Oportünizmin belli başlı davranış biçimleri nelerdir?

Reformlara yaklaşım açısından, reformculukla devrimcilik arasındaki temel fark nedir.

Çalışma yaptığımız bir bölgeyi tanımak için zorunlu yanlar hangileridir? Maddeler halinde yazınız.

Kurumlaşma ne demektir?

Eleştiri ve özeleştiride kaçınılması gereken, içine düşülmemesi gereken zaaflı davranışlarını kısa maddeler halinde yazınız.

Demokratik Merkeziyetçilik ilkesi nedir?

PASS nedir?

Ülkemizdeki halk savaşının Çin, Vietnam devrimlerindeki halk savaşından temel farklılıkları nelerdir?

Halk kimdir?

Bir eylemi örgütlerken;

adım adım yapılacak işleri,

dikkat edilecek noktaları, sıralayınız.

17- Halk Sınıfının amacı nedir?

Sınav, Eğitim ve Politika Üretmek

Bugünkü çalışma öncesi sohbetimiz geçen hafta verilen sorular üzerine. Yani bizim ilk "sınav" üzerine. Aslında çalışma öncesi sohbetlerimiz genellikle o haftaki pratik faaliyetler üzerinde yoğunlaşırdı, ama bu hafta sorular daha öne çıktı. Kimsenin sınıfta kalması ya da geçmesi sözkonusu değil ama, yine de herkes kendini sınamış olmaktan memnun. Kendini sınamasının sonucunu tam görebilmek için de, sen şu soruya ne cevap verdin, bu soruyu nasıl anladın diye, herkes diğerlerinin cevaplarını öğrenip kendi verdiği cevapların sağlamasını yapıyor. Ancak bu defa sohbetimiz pek uzun sürmüyor.

Selim abi, "sohbeti çalışmada sürdürüelim" diyerek çalışma düzeni almaya çağırıyor bizi.

- Soruları herkes cevapladı. Bazı arkadaşların cevaplamadığı bir kaç soru da kalmış tabii. Bir kaç arkadaşın cevaplarını alıp bakamadım, ancak baktıklarımından hareketle yine bir değerlendirme yaparız. Ama önce yine bir soru soralım: geçen hafta "sınav yapacağız" dediğimizde ne düşündünüz? Sonra soruları cevaplarkenki düşünceniz ne oldu?

İlk söz alan Serpil oldu.

- Valla siz sınav deyince ben oldukça şaşırdım. Hani daha önce de hiç duymamıştım. Böyle bir eğitim çalışmasında okullardaki gibi sınav yapılabileceği aklıma gelmemişti hiç.

- Ben bugüne kadar okulda olsun, burada olsun pek çok eğitim çalışmasına katıldım. Ama ben de ilk defa "sınava" girdim. İşe yarayıp yaramayacağı, daha doğrusu ne gibi bir işlevi olacağı konusunda doğrusu tereddüt duydum. Zaten yaptığımız tartışmada da belirtmiştim.

Fatma abla şaşırmaktan çok "sınav" sözünü duyunca sıkılmıştı.

- Hem kendimi gençlerle yarışmak zorunda kalmış gibi hissettim, hem de sınav benim gibi ilkokul terk biri için zaten ürkütücü. Ama cevaplarken hoşuma gitti. Özellikle de şu, ikinci, onbirinci sorular gibi sorular hoşuma gitti.

Aslında Fatma Abla'nın belirttiği hemen hepimizin ortak duygusu gibiydi. Sınav işi ilk gündeme geldiğinde hepimiz biraz şaşırmış, biraz da bize yabancı bulmuştuk. Ama soruları cevaplarken, hepimiz azbuçuk bir heyecan duymuştuk, cevapladıkça kendimize güven gelmişti. Biliyoruz sandığımız bazı noktaları da pek öğrenemediğimizi görmüştük tabii bu arada. Selim Abi, hepimizin düşüncelerini aldıktan sonra devam etti.

- Niye sınav yapıyoruz; öncelikle şunu ortaya koymak gerekir. Burjuva eğitim sistemi yüzyıllardır uygulanan bir sistem. Bu anlamda burjuvazinin belli bir eğitim tecrübesi olduğu açık. Ha, o bu tecrübeyi farklı amaçlarla kullanıyor. Ancak biz bu amacı değiştirerek tecrübeden yararlanabiliriz.

Mesela çok farklı öğretme yöntemleri, teknikleri geliştirmiştir, bunlardan yararlanmalıyız. Yani, falan yöntem burjuva okullarda uygulanıyor diye baştan herhangi bir şeye karşı çıkmamak, onu yadsımamak gerek.

Bizim sınavımız ne sınıf geçmek için, ne de insanları birbiriyle yarıştırmak için değildir. Ancak neyi ne kadar öğrendik, ne kadar kavradık, bu konuda kendimizi çok çeşitli biçimlerde sınayabiliriz. Bunu asıl sınavımız ve sınayacağımız yer elbette hayatın içidir. Yürüttüğümüz devrimci çalışma ve faaliyetlere yaklaşımımızdır. Eğitim çalışmalarında kullanacağımız sınav gibi yöntemleri bunu tamamlayan bir yan olarak da görebiliriz.

Bizim sorunumuz insanlarımızı **üreten, yaratan, yorumlayan** bir hale getirmektir. Çünkü politik üretkenlik bugün son derece önemli bir konudur. Hep söylendiği gibi burjuva eğitim sistemi bir yanıyla ezbere dayanır. Bizde ise **öğrenmek, kavramak** esastır. Ancak öğrenen, kavrayan öğrendiği şey üzerine yorum yapıp onu geliştirebilir. Dolayısıyla sınavdan amaç da ne kadar ezberlendiğini değil, ne kadar kavrandığını tespit etmektir. Çoğunuz özellikle 2., 11. soruların hoşunuza gittiğini söylüyorsunuz. Ne sormuştuk o sorularda: "2- *Bilinen ya da sizin üreteceğiniz-önereceğiniz on propaganda-ajitasyon biçimini yazınız.* 11- *Bir eylemi örgütlerken, a) adım adım yapılacak işleri, b) dikkat edilecek noktaları, sıralayınız.*" Niye bunlar hoşumuza gidiyor. Çünkü bunlar hayatın içindeki sorunlarımızı çözmeye yönelik bir üretkenliği zorunlu kılıyor. Aslında diğer sorularımızda da tanımlara yer verdiksek de esas olarak sizin kendi kavradığınız biçimde ifade edebileceğiniz türde sorular seçmiştik. Mesela *oportünizmin davranış biçimleri nelerdir, bir kadro için gerekli nitelikleri sıralayınız, eleştiri-özeleştiri kaçınılması gereken zaafılar, bir bölgeyi tanımak için zorunlu yollar...* şeklinde sorduğumuz sorular, bir anlamda politik üretkenlik olmadan cevaplanamayacak sorulardır.

- Yalnız burada bir şey sormak istiyorum, diyerek söz aldı Selma. Ben eskiden politikayı çok okumuş, çok entelektüel insanların üretebileceğini düşünürdüm. Devrimci olduktan, belli çalışmalara katılmaya başladıktan sonra bu düşüncem bir anlamda değişti tabii. Ama şimdiki anlayışımı sorsanız, politika üretmek daha çok kadroların işi, hatta ancak merkezi olarak yapılabilecek bir şey gibi geliyor.

- Çoğu insan böyle düşünür Selma. Politika üretmek deyince kimileri sadece ülkenin genel durumu hakkında ahkam kesmeyi, orijinal tespitler yapmayı anlıyor. Hayır, politika üretmek bu değildir. Bu daha çok hayattan kopuk küçük-burjuvazinin politika üretme tarzıdır. Çünkü o dediğimiz gibi hayattan kopuktur, yani **çözmek zorunda olduğu somut sorunlarla** karşı karşıya değildir. Bu yüzden onun işi genel geçer tahliller yapmaktır, dünya ekonomisi üzerine, Türkiye'nin durumu üzerine kocaman kocaman sözler etmeyi, bu arada bunlardan hareketle de solcular, devrimciler şöyle yapmalı, böyle yapmalı demeyi sever. Ama o kadardır. Elbette ülkenin durumunu tahlil etmek de bir politik üretkenliktir. Ancak bu düzeyde bir politik üretkenlik açısından zaten pek bir sorun, sıkıntı yoktur. Halk kitlele-

rini nasıl örgütleyeceğiz, hangi kesimlere hangi tarzda gideceğiz, falan kampanyayı nasıl biçimlendireceğiz, işte bir Cephe kadrosunun, taraftarının politik üretkenliği kendini özellikle burada ortaya koymalıdır.

Bu elbette ki hareketin genel sorunlarına, genel durumuna ilişkin düşünmemek, bu noktada politika üretmemek anlamına gelmiyor. Tersine, kadrolar, taraftarlar kendilerini parti ve savaştan bağımsız düşünmemeli, bir bütünün parçası olduğunu bilmeli, bütünün sorunlarına kafa yormalıdır. Her kadro, sorumlu, komutan, kendisini Halk Kurtuluş Savaşımızın kurmayları olarak görmeli, politika üretebilmelidir. Hepimiz şunu görmeliyiz; kurmayca düşünmemek, yeteneklerini geliştirip kapasitesini zorlamamak ve en önemlisi de insanlarımızı bu anlayışa göre eğitmek, fiili anlamda savaşımızın gelişimini engellemek demektir.

Yani kısacası politika üretmek hayatın karşımıza çıkardığı sorunları çözmek demektir. Peki karşıımızdaki sorunlar nedir?

- Savaşın yükselmesi, örgütlenmelerimizin yaygınlaştırılması, oligarşinin gerek fiziki saldırılarının göğüslenmesi, gerek demagojik propagandalarının etkisizleştirilmesi, Parti-Cephe'nin kadrolarından taraftarlarına kadar herkese daha büyük görevler, sorumluluklar yüklemektedir. Önümüzde ulaşılması, örgütlenmesi gereken milyonlarca insan var. Pek çok insanımız bu görevlerini yerine getirebilmek için çaba gösteriyor, emek harcıyor. Ama, çaba göstermek, emek harcamak tek başına yeterli değil sanıyorum. Ne kadar sorun çözücü olduğumuz da önemli bir sorun.

- Doğru Ömer, bu çabalarımız istediğimiz sonucu veriyor mu? Vermiyorsa nedenlerinin neler olduğu üzerinde yeterince kafa yoruyor muyuz? Yoksa gözlemek, değerlendirme yapmak, politika üretmek bizim işimiz değil diye mi düşünüyoruz? Herhangi bir gelişme karşısında ilk gösterilen tepki genellikle ya "dergiyi bekleyelim" ya da "sorumlularımızla görüşelim" tavrı mı oluyor? Parti'nin değerlendirmelerini, aldığı tavrı öğrenmek istemek elbette yanlış değil. Yanlış olan, hep bekleyen bir yaklaşım içinde olmak, olayları değerlendirmemek, kafa yormamak, üretmemektir. Mesele diyelim çalışma yaptığımız yerde üç-beş kişi peşpeşe mücadeleyi bıraktı. Ha demek ki orada ilişkilerimizde, yöntemlerimizde bir yanlışlık, eksiklik vardır, o konuda hemen değerlendirme yapıp yeni politikalar belirlemeliyiz. Bu merkezden beklenecek şey değildir.

Bu tür şeylerin dışında, gelişmeler ülkemizde çok hızlı seyrediyor. Mücadeleyi bazen şu konuda, bazen şu alanda yoğunlaştırmak, propaganda-mızda şunları öne çıkarmak, şu örgütlenme biçimi üzerine yoğunlaşmak gerekiyor. Öyleyse buna ayak uyduracak, bunları kendi alanımız açısından da zamanında doğru olarak görüp tespit edebilecek hızlılıkta politika üretmek zorundayız. Bunu da politik gelişimimizi sürekli kılarak başarabiliriz.

- Dediğimiz gibi, politika üretmenin anlamını, kapsamını iyi belirlemek durumundayız. Dünyanın falan ülkesinde bir gelişme olmuş, yani oradaki durumu hemen çözümleyemeyebiliriz. O konuda bilgimiz yetersizdir. Gelişmelerin yönünü kestiremeyebiliriz. Politika üretmek illa her konuda ah-

kam kesmek demek değildir. Ama mahallemizde, alanımızda nasıl örgütlenme yapacağız, kitlenin durumu nedir, düşman hangi taktikleri izliyor, bunları bilmemek, bu konularda çıkan sorunlara çözümler üretmemek kabul edilemez.

- Politik bir üretkenlik içinde olmak, aynı zamanda inisiyatifli olmanın da gereğidir. Kadrolarımız, yöneticilerimiz kendilerine verilen talimatları yerine getirmeye çalışır. Fakat politika üretemeyenler, yaratıcı ve inisiyatifli olmayanlar talimatları da layıkıyla yerine getiremeyecektir. Yapılmak istenenden amaçlananın ne olduğu, neye hizmet edeceği, ne gibi sonuçlar doğuracağı düşünülmenden, doğal ki istenilen sonuç çoğu kez elde edilemez. Genel perspektifler doğrultusunda çoğunlukla birbirini tekrar eden pratik faaliyetler hayata geçirilmeye çalışılır. Düşünmeyen, üretmeyen bir kadro, bu sınırlar arasında hapsolup kalır. Bütünü göremez. Böylesi bir bakış açısı ve çalışma tarzı sıradanlaşmayı, kendiliğindenciliği getirir. Böyle biri ise günlük yaşar, günlük düşünür ve giderek kısır döngüye girerek moral ve coşku düşüklüğüne, hatta yılgınlığa girer.

- Ülke ve dünya gündemini takip etmek, her gelişmeyi devrimin çıkarları, bize ve düşmana kazandırdıkları, kaybettirdikleri şeklinde değerlendirmek her Parti-Cepheli'nin görevidir. İnsanımızı, devrimimizi ve halkımızı ilgilendiren her konu hakkında kafa yorabilmeli, doğru sonuçlar çıkarabilmeliyiz.

Örneğin, Susurluk gibi bir olay yaşandı. Şimdi şunları değerlendirebiliriz. Biz Susurluk'a ilişkin ne düşündük? Susurluk'ta ortaya çıkan ilişkiler halkı nasıl etkilemiştir? Düşmanın psikolojik ve moral durumu neydi? Susurluk sürecini savaşıımızı geliştirmek üzere nasıl değerlendireceğimizi kendi alanımız açısından düşündük mü? Susurluk kazası sonrası Parti-Cephe nasıl bir program izledi? Oportünistler nasıl bir program izledi?

Bu karşılaştırma bile bize doğru politika üretimini somutlayacaktır.

Susurluk kazası olduktan sonra oportünizm bunu yıllardır anlattıklarının küçücük bir örneği sandı. Biz ise Susurluk'u ülkemizdeki devlet gerçeğinin milyonlara ulaşan özlü bir mesajı olarak değerlendirip, bu mesajı devrim için değerlendirmeye çalıştık ve programlarımızı ona göre oluşturduk. Çünkü Susurluk olayı halkımızın gerçekleri görmesi açısından önemli dönüm noktalarından birisiydi. Parti-Cephemiz bunu görmüş ve hızla sürece ağırlığını koyacak bir pratiği örgütlemeye çalışmıştır. Tabii burjuvazi de içinde olmak üzere herkes bir şey söylüyordu. Bu nedenle özellikle solda kimi "burjuvazinin kendi iç meselesi" dedi. Kimi burjuvazinin bir kesimi de karşı çıktığı için aman onlara yedeklenmeyelim diye uzağında kaldı. Ama Parti-Cephe kendine, ideolojisine güveniyordu. Demek ki bu nokta politik üretkenlik açısından önemli. Kendi alanımızda da kendimize, ideolojimize güvenip bu ideolojinin ışığında somut, etkili şeyler ortaya koymaktan geri kalmamalıyız.

Susurluk kazası sonrasını şöyle bir gözümüzün önüne getirelim. Politika üreten, kitleleri örgütleyen, hareketlendiren, hesap sorma bilincini ge-

liştiren biz olduk. Bir de kendi açımızdan düşünelim. Politikalarımızın üretimine ne kadar etkimiz oldu? Sürece kendi alanımızdan hangi biçimleri kattık? Evet Ömer?

- Tabii bu uzun uzun da değerlendirilebilecek bir konu. Ama kısaca şunu söyleyeyim. Hatırlarsanız ilk zamanlarda daha çok bakın şurada şunu yapmışlar, bakın dergide şu yazıyor diyor, onların bazılarını da biz burada yapmaya çalışıyorduk. Ki bu zaten sınıfımızın da henüz yeni olduğu bir zamandı. Ancak sonra "neler yapabiliriz?" diye burada da tartışmaya başladık. Bunu politika üretmeye bir adım sayabiliriz. Selim Abi'nin biraz önce söylediğini doğruluyor zaten bu da. Yani, birincisi, belli bir çalışma geliştirdiğimizde önümüze çözmemiz gereken sorunlar çıkınca ister istemez bir üretkenlik gereği oluyor; ikincisi, politika üretmek ideolojik birikimimiz arttıkça ancak gündemimize giriyor. Ama sonuç olarak bu noktada olsa olsa bir ilk adımı atmış durumdayız ve bunu fazlaca da iradi yaptığımız söylenemez. Belki bu meseleyi enine boyuna böyle tartıştıktan sonra daha sistemli hale getirebiliriz. Yani daha doğrusu getirmeliyiz.

- Partiyi sahiplenmek, devrimi istemek, zafere kilitlenmektir. Bunun için düşünmekte, sorunları sahiplenmekte kendimizi sınırlamamalıyız. Ancak bu şekilde günlük işlerden, küçük sorunlardan çıkabilir, ufkumuzu genişletebiliriz. İçinden çıkılmaz gibi görünen durumlarda, faaliyetlerimizi yürütmede, kafamızı biraz zorladığımızda çözümler ürettiğimizi göreceğiz.

- Peki politik üretkenliği nasıl kazanacağız?

- Önce bu konudaki geriliğimizin, yetersizliğimizin nedenlerini bulup çıkartacağız. Çünkü politika üretememenin kökeninde yine bizim diğer kimi eksikliklerimiz vardır. Sahiplenmeme, eğitim eksikliği, kendine güvensizlik, yanlış yapma korkusu politik üretkenliği engelleyen, kısırlaştıran en belli başlı nedenler olarak şunları sayabiliriz:

Kuşkusuz sağlam bir ideolojik temele sahip değilsek, ideolojik-politik hattımızı yeterince bilmiyorsa güncel politikalar üretmemiz de sözkonusu değildir.

Diğer bir yanıyla, doğru politikalar üretmek halkın içinde olmakla, halkın taleplerini, sorunlarını bilmekle mümkün olabilir. Her yönetici ve komutan, her kadro ve sorumlu kendi bulunduğu yeri tanımak, savaşı yükseltebileceği, örgütlenmeyi yaygınlaştırabileceği taktikleri ve politikaları üretmek zorundadır. Diğer yandan kadrosundan savaşçısına, taraftarlarına kadar tüm kitlemizi politika üretimine özendirmeli, araştırmalı, izlemeli, cesaretlendirmeli ve doğru bir tarzda yönlendirebilmeliyiz. Çünkü okumayan, araştırmayan, izlemeyen ve soru sormayan bir kadro düşünemez veya yanlış ve çarpık düşünür. Soru sormaya, tartışmaya başlamak, sorunların cevaplarını tam olarak almakta ısrarcı olmak öğrenmeye başlamak. Öğrenmek, üretmenin zeminidir. Yöneticisinden taraftarlarına kadar böyle bir eğitim ve düşünce tarzını yerleştirmeliyiz.

Her kadro sorumluluğu altındaki insanlarımızı da politika üretimine ortak etmeli, kolektif çalışmayı başarmalıdır. Bu şekilde çalışma denetimi de

yüzeysellikten çıkacaktır. İnsanlarımızın gelişimini, niteliklerini dikkatle izleyerek, olumlu niteliklerini besleyerek, eksik olduğu yönlerini eğiterek, onu tamamlamanın koşullarını da yaratmış oluruz. Yine bu şekilde, var olan kadroları daha yüksek bir bilinçle donatmak, her konuda eğiterek daha ileri görevlere hazırlamak mümkün olacaktır. Açık, sade ve anlaşılır bir eğitim tarzıyla taraftarlarımıza ve örgütsüz halk kesimlerine kadar ulaşabilmeliyiz. "Eğitimi Halklaştırmalıyız" ifadesini bu şekilde bulacaktır. Her Parti-Cephe kadrosu, halkı eğitebilecek, örgütleyecek potansiyele sahip olmalı, bu anlamda kendini geliştirmelidir. Kendimizi böyle bir ortama soktuğumuzda, insanların onlarca, yüzlerce sorusuyla muhatap olduğumuzda bu da bizi düşünmeye, yorumlamaya, üretmeye sevk edecektir. Demek ki aslında halkın içinde olup, ilişkide olduğu insanları eğitmeyi görev sayan, politika üretme işini de omuzlamış olur.

- "Halk sınıfının amacı nedir?" diye sorduğumuz soruya verilen cevaplar, esasında tam da bu noktaya denk düşüyor. Bazı arkadaşlar bu soruya **"bizi yetiştirmek"** diye cevap vermişler. Bazımız bunu "bizi kadrolaştırmak" diye, bazılarımız da daha geniş bir anlamda "halkı devrimcileştirmek" diye ifade etmişiz. Tabii bunların hepsi doğru. Ve zaten bunlar hepsi içiçe görevlerdir.

Tabii sınıfımızın amacını böyle tesbit etmek, farklı bazı sorunları da tartışma gündemimize almayı gerektiriyor. Mesela çalışmalara hazırlık sorunu. Evet, ne diyorsun bu konuda Ömer?

- Şimdi Halk Sınıfı'nın amacını bu şekilde tesbit ettikten sonra, yani bizi geliştirmeyi, kadrolaştırmayı, halkı devrimcileştirmeyi amaçlıyor vs. dedikten sonra çalışmalara yeterince hazırlık yapmadan gelmek elbette büyük bir çelişki oluşturuyor. Biz burada "zorunlu öğretim" falan yapmıyoruz. Halk Sınıfı'nın öğrencileri **gönüllü** öğrenciler. Dolayısıyla, bizim eğitim çalışmalarına yaklaşımımız, mecburen gittiğimiz ve çoğu kez de yararına inanmadığımız orta okuldaki, lisedeki gibi 5 alıp sınıf geçme, mümkün olduğunca kaytarma olamaz. Tam tersine biz bu çalışmadan azami verimi almayı amaçlamalıyız. Bu da iyi hazırlıkla olur, çalışmalarda kendimizi vermekle olur. Bu birincisi. Yani çalışmaya hazırlanmadan, araştırmadan geliyorsak "amaç"a da tam ulaşamayacağız demektir. Böyle bir noktadaysa tabii istenilen düzeyde politik üretkenlik falan da olmaz.

- Evet Ömer, bu noktada bir şey daha ekleyelim;

Çalışmaya kendimizi vermemizin, çalışmalardan aldığımızı artırmanın biçimlerinden biri de daha önce konuştuğumuz gibi not tutmaktır. Sorulara verilen cevaplarla çalışmada not tutma arasında bayağı bir paralellik vardı denilebilir. Farkındaysanız, daha iyi not tutanlarımız tüm soruları cevaplamışlardı. Çünkü aslında bazı sorularımız kitaplarda doğrudan cevabı bulunamayacak, daha çok çalışmada etrafıca üzerinde durduğumuz sorulardı. Bu anlamda da tabii iyi not tutan, tuttuğu notları çalışmalardan sonra tekrar gözden geçirenler, konuyu daha iyi kavıyor.

- Dergide de okumuştum, dedi Erdal. Eğitimi de sadece tek başına işte

böyle bir araya gelip bir çalışma yürütmek ya da kitap okumak olarak anlamamalıyız. Hayatın kendisi, her anını bir eğitim alanı olarak görmeliyiz. Yani şöyle yaptığımız, örgütlediğimiz bir eylemi hem hazırlık aşamasında hem de yapıldıktan sonra ondan çıkardığımız sonuçları değerlendirerek bunu aynı zamanda bir eğitime dönüştürmeliyiz. Hazırlık yaparken hem bildiklerimizi, öğrendiklerimizi başkalarına, yanımızdakilere de öğretmeliyiz. Hem de çalışmaya onları da ortak ederek yaratıcılıklarının, politik üretkenliklerinin gelişmesine yardımcı olmalıyız. Örneğin bir sohbetten halktan birileriyle yaptığımız bir tartışma bile ondan çıkaracağımız sonuçları, onun değerlendirmelerini, gözlemlerini eğitimimizin bir parçası olarak da görebilmeliyiz. Yani etrafımızda olup biten her şeyden savaşımızı büyütmemize, bizim bilgi, deney, tecrübe olarak gelişmemize yarayacak sonuçlar çıkarmayı da bir eğitim olarak görmeliyiz.

- Kısaca toparlayarak çalışmamızı sonuçlandıralım. Şunu bir kez daha belirtelim, Parti-Cephemiz geçmişinden bugüne kadrolarından görüş ve öneri almaya önem vermiştir. Kadroların görüş ve önerilerine değer vermiş, bu tarzda düşünmeye yönlendirmiştir. Bu, kadro ve taraftarlara duyulan güvenin, verilen değerın ifadesidir. Bu anlamda da üretkenliğin önü açıktır.

Düşünmemenin, üretmemenin nedenlerinden en önemlisi ya yetersizlik ya kendine güvensizliktir. Birinci açıdan söylenecek şey belli, kendimizi eğitmeli, yetiştirmeliyiz. İkinci açıdan ise; pek çok insanımız “yanlış yaparım” korkusuyla düşünmemekte, tartışmamakta, önermemektedir. Üretmekten, tartışmaktan korkmamalı, çekinmemeliyiz. Bundan kaçmak gelişimimizin önüne ciddi engeller koymaktır. Sadece gelişimimiz engellenmez, içten içe çürütürek geriye düşmemize, savrulmalar yaşamamıza neden olur. Elbette hatalar da yapabiliriz, yanlış uygulamalarda da bulunabiliriz, fakat bundan korkmamalıyız. Böyle bir baskılanmayla kendimize güvenimizi kaybetmemeliyiz. Yanlışlar karşısında güçsüzlüğe, umutsuzluğa düşmemeliyiz, yenilgiler, başarısızlıklar bizi allak bullak etmemeli, cesaretimizi kırmamalıdır. Bunların bir deneyim olduğunu görebilmeliyiz. Hatalarımızı görmek, kabul etmek, ders çıkarmak koşuluyla da üretkenlikte ısrar etmeliyiz. Kendimize güvenmeli ve sorumluluk gerektiren kararlar almaktan korkmamalıyız. Risk almaktan, bazen yanlış yapmaktan korkmamalıyız. Yeni bir şeyler üretmek, bilinmeyen, perdelenen bir şeyi yorumlamak, netleştirmek, yeni bir eylem, mücadele biçimi bulmak, yeni bir örgütlenme tarzı ve yaklaşımıyla kitlelerin örgütlendiğine tanık olmak, bunlar devrimci mücadelenin, devrimciliğin güzel yanlarındandır. Burjuvazinin bizden aldığı yanlardan biridir bu. O yalnız kendisi için ve kendi uşakları tarafından üretilmesini öngörür, onun dışında üretken tüm beyinleri öldürmek ister. Hayır, işte biz varız, devrimciler var. Düşman önümüze sorunlar çıkardıkça, üretkenliğimizle onları aşacak şeyler bulacağız. Bu da bir savaş işte. Bu da bir görev bizler için.

Evet bugünlük de bu kadar. Konumuzun özeti, özü olması anlamında

söyleyeyim, üretkenlik deyip geçmeyin. Onu da son cümlede dediğimiz gibi savaşın bir parçası olarak görün.

NOT DEFTERİ

→ **Tüketicilik-** Her şeyi dışarıdan beklemenin, her şeyiyle hazır ve eksiksiz koşullarda iş yapmaya alışmanın geliştiği ortamda, mücadele de kısırlaşıyor. Sosyalizme, devrimci yaratıcılığa ters düşen tüketme alışkanlığını beraberinde getirebiliyor. Bu alışkanlık pratikte çabucak kendi zaaflarını şekillendirmekte gecikmiyor. Sonuçta her şeyin “ama olanak yok ki...” gerekçesine bağlandığı hesapsız bir tüketiciliğin gelişmesinin önünü açıyor.

(Üretici ve Yaratıcı Olmalıyız, Mücadele Seçme Yazılar, Sayfa 249)

→ **Pratikten kopukluk-** Kitabı bilgileri, devrimci tez ve kararları edebi üslupla tekrarlayan, bunları insanlara aktaran, ülke sorunları üstüne laf üreten ve mücadele tarihinden bolca örnekler verebilen nice insanın gerçek bir siyasi insan olmadığını unutmamak gerekiyor. Soyut devrimci teoriyi öğrenmek gerekir, ama yalnız bu yöndeki çabalarla devrimci olunamaz.

Pratikten kopuk, mücadeleye hizmet etmeyen teorik eğitimin hiçbir değeri yoktur. Sosyalizmi, devrimci teori “uzmanları” değil, gerçek devrimciler kurar. Teoriyi öğrenmenin en iyi yolu mücadele sürecine katılmaktır. Pratik içinde yer almayan, mücadelenin önüne koyduğu sorunlar üzerinde kafa yormayan insanların yürüteceği teorik eğitimin günlük mücadelenin dışında, soyut, zevksiz ve kısır bir ezber derse dönüşeceği açıktır. (Sayfa 216)

→ **Bilgi ve pratik-** Siyasi bir insanın eğitileceği esas mekan devrimci pratiğin arenasıdır. Mücadele içinde pişmeyen, sınanıp gelişmeyen bir siyasi insan düşünülemez. Pratiğe dökülmeyen bilgilerin hiçbir anlamı yoktur. İnsan bilgisi pratiğin içinde yoğrulmadan son şeklini alamaz... Masa başında, konferans salonlarında ya da kitapların tozlu sayfalarında adam yetiştirmeye çalışanların, sonuçta belki ağız iyi laf yapan, ama en küçük bir olaya müdahale etmekten aciz bilgiler yaratmaktan başka bir şey elde edemedikleri biliniyor...

Eğitimin temel hedefi- Siyasi eğitim sürece devrimci bir tarzda müdahale edebilen insan yaratmayı hedefler. Gerçek bir mücadele insanının en önemli özelliği günlük sorunların ötesine geçebilen, gelişmelerin peşinde değil, önünde ilerleyebilen bir insan olmasıdır...

Gündemin önünde yer alarak sürece aktif müdahale konusunda deneyim kazanan, yanlış yapmaktan korkmadan cesaretle inisiyatif koyan,

yalnız kendine söylenenlerle yetinmeyip, gereken her yerde gerekli tavrı koyabilen, kendine ve mücadeleye güvenen insanları yetiştirmek, siyasi eğitimin temel hedefi olmalıdır. (Sayfa 217)

→ **Bilgi ve manevi değerler-** Doğru bildiği yoldan şaşmayan, be-delleri ne olursa olsun halkın çıkarlarını savunmakta sözünü sakınmayan, devrimci ahlaka sahip kişilikli insanlar yaratmak, gerçek siyasi eğitimin temel hedefleri arasındadır... Arkadaşlarına karşı vefasız davranan, bencil güdülerle hareket eden, ortak manevi değerlere saygısızlık eden, kısacası devrimci ahlak yönünden, yeni insanın taşıması gereken özellikler açısından zaaflı bir insana güvenilemez. Bu insan ne kadar bilgili, yetenekli ve deneyimli olursa olsun gerçek bir devrimci olarak kabul edilemez. Siyasi eğitim bu manevi değerler birikiminin üzerinde şekillenmek zorundadır.

(Siyasi Eğitim Pratikte Bütünleşmelidir, Mücadele Seçme Yazılar, Sayfa 218)

→ **İktidar, üretkenlik-** Mücadele de esneklik ve üretkenlik, en başta bir kapasite sorunudur. Kapasiteyi belirleyen, mevcut olanaklardan çok, asıl olarak devrimci hareketin sahip olduğu bakış açısıdır. Yani her şey, mücadelenin odağına, iktidar perspektifini koyup koymamakta, bu perspektifle düşünüp düşünmemekte düğümleniyor...

(Üretkenlik Kapasitesi- En küçüğünden en büyüğüne kadar tüm görevlere, yapılan her işe iktidar alternatifi bir yapının parçası gibi bakabilmek, mücadele saflarında yer alan unsurların üretkenliklerini artırıyor. Kapasiteleri genişletiyor. Çünkü iktidar perspektifiyle hareket etmek demek, daha en baştan basit, günübirlik politikaları reddetmek demektir...

Asıl sorun, olanaksızlıklar içerisinde bocalayıp durmak ya da hazır reçeteler beklemek değil, "Mevcut olanakları mücadele için nasıl daha verimli hale dönüştürebilirim" diye düşünmek ve çözüm üretebilmektir. Bir başka deyişle, üretimde yaratıcı zekayı kullanabilmektir. Gözü iktidarda olan örgütçü kafa yapısı budur.

(Üreten Ve Yaratan Mücadeledir, Mücadele Seçme Yazılar I, Sayfa 121)

Fedakarlık, Kahramanlık

- *"Sizleri geçen yıl ölüm orucu sürecinde şehit düşen onikisi ölüm orucu savaşçısı 24 şehidimiz nezdinde tüm şehitlerimiz için saygı duruşuna çağırıyorum..."*

Ömer'in çağırısıyla ayağa kalkıp sıkılı yumruklarımızla saygı duruşuna başladık. O kısa saygı duruşu anında sanki onlarla başbaşa, yüzyüzedik. Ne yapıyorsunuz, bize verdiğiniz sözü tutuyor musunuz diyorlardı sanki. Kısa ama yoğun bir muhasebe anıydı doğrusu bu saygı duruşu.

Sınıfımızda bugün her zamankinden farklı bir hava vardı. Sınıf olarak ölüm orucu şehitleri için bir anma yapıyorduk. Anma konusu ilk gündeme geldiğinde bazı arkadaşlar zaten çeşitli anma etkinliklerine katıldığımızı, ayrıca yapmamızın gerekli olmadığını düşünmüşlerdi. Ama anmadan sonra hiç birimiz böyle düşünmüyorduk. En küçük birimlere kadar her yerde yapmalıydık anmalarımızı. En geniş kitlelerle de, dar komitelerde, birimlerde de yapmalıydık. Her birinin ayrı işlevi vardı. Bu arada bir şey dikkatimi çekti, halk sınıfımız eğitim çalışmalarını genellikle evlerimizde sürdürüyordu, bu nedenle de bugün ilk defa evde bir anma yaptığımızı fark ettim. Derneklerde, açık alanlarda çok yapmıştık ama, evde ilkti. Tabii neden olmasıydı. İki, üç, beş kişiyle evlerde yaygın bir şekilde faaliyet yapabiliydik.

Selim Abi, şehitlerimizden Yemliha'yı tanıyordu, onu anlattı bize. Fatma Abla da bir kaç piknikten ve OKM'ye gidişlerinden kısmen de olsa tanıdığı İdil'den söz etti. Anlatımlardan sonra bir yerde ölüm orucunu tartışıp değerlendireceğimiz çalışmamıza geçtik.

- Evet arkadaşlar, konumuz belirttiğimiz gibi fedakarlık ve kahramanlık. Ölüm orucundan hareketle tespit ettik bu konuyu. Ama elbette yalnız ölüm orucuyla sınırlı kavramlar değil bunlar. Devrimci mücadelenin bütününde, devrimci yaşantının her anında geçerli kavramlar. Daha doğrusu geçerli olması gerekiyor. Selma, sen başla istersen, ne anlıyoruz kahramanlıktan? Mücadelemizdeki yeri, rolü ne?

- Önce şunu belirteyim. Bu çalışma konuya hazırlık açısından farklı oldu. Daha çok okuyarak değil de düşünerek bir hazırlık gibi. Çünkü birkaç kitap karıştırmama rağmen pek doğrudan bu konuya ilişkin anlatımlar bulamadım. Yine de bulduğum birkaç noktadan başlayım anlatmaya. Bir ansiklopedide **"kahraman"** kelimesinin karşısında şu yazıyordu: **"Büyük işler yapabilen örnek insan"**. Bir yanıla doğru ama eksik gibi. Ben şöyle tanımlanabilir diye düşünüyorum: **"Büyük idealler için kendini feda edebilen, özveride ve cesaretle sınır tanımayan insan"**.

Böyle insanlar olmadan herhangi bir mücadelenin başarıya ulaşması şansı yoktur. Çünkü devrimci mücadele, çok zor koşullarda yürütülüyor. Karşımızdakiler her türlü önleme ve baskıya, yönetime başvuruyorlar. Ellerindeki iktidarı korumak için, devrimi engellemek için halkı korku içinde

tutmak en temel yöntemlerinden biri. Bu korku çemberi, kahramanlar olmadan kırılmaz. Herşeyden önce kahramanlık bunun için olmazsa olmaz bir şey.

Bizim tarihimizde de sayısız kahramanlık örneği vardır. Yoldaşlarımızın düşmana teslim olmayarak çatışmaları ve şehit düşmelerinin her biri bir kahramanlık örneğidir. 12 Temmuz, 17 Nisan direnişleri, Sibeller, Adaletler, Süleymanlar... Mesela '84'de '96'da Ölüm Orucu'na yatarak düşmanın saldırılarına karşı bedenlerini siper yapan yoldaşlarımız birer kahramanlık abidesidir. Yoldaşları için, halkı için kendilerini feda etmişlerdir. Feda ederken de halka, hepimize pek çok şeyi göstermişlerdir. Bu anlamda da kahramanlığın soyut bir değer değil, devrim mücadelesinde halkı uyarmanın, sarsmanın, bilinçlendirmenin de temel yanlarından biri olduğunu söyleyebilirim.

- Selma'nın son belirttiği nokta özellikle önemli. Şimdi zaman zaman dile getirdiğimiz bir şey var, böyle insanlar niye çok büyük bir çoğunlukla Devrimci Sol'dan, DHKP-C'den çıktılar ve çıkıyorlar. Tabii en cesur, en fedakar insanlar yalnızca DHKP-C'de toplandığı için değil. Aslında devrimcilik ülkemizde genel olarak bir fedakarlık ve cesaret işidir. Bu anlamda bu değerlere asgari olarak sahip olan insanlar hemen tüm hareketlerde vardır. Ama sonrası önemlidir. Kahramanlık, esasında belli bir **siyasi çizginin üzerinde** şekillenir. Kahramanlığı gerektiren anlar, mesela ya düşmanın ağır bir saldırısının göğüsleneneceği anlardır, ya da doğrudan düşmana büyük bir darbe vurmaya yöneldiğimiz anlardır. Eğer siyasi çizginizde düşmanın saldırısı karşısında dişe diş, gerektiğinde ölümüne bir direniş öngörülüyorsa, orada kahramanlar da olmaz. Daha doğrusu çıkmaz. Düşmana ciddi bir yöneliminiz yoksa, demokratikte ya da başka bir alanda göğüs göğüse bir çatışma çizginiz yoksa, tabii orada kahramanlıklar olmaz, gerekmez de. Orada hani derler ya "tatlı su devrimciliği" yapılır. Yani kısacası, kahramanlık bir siyasi çizgi meselesidir.

- Özellikle silahlı mücadeleye karşı olanların dergilerine, gazetelerine dikkat ettim, diyerek söz aldı Ömer. Hiç birinde kahramanlık, fedakarlık üzerine bir şey yok. Kelime olarak bile pek geçmiyor.

- Gerek aydın kesimde, gerekse de solun şabloncu, kitabi kesimlerinde bu tür değer ve kavramlara karşı açık ya da örtülü bir küçümseme vardır. Fedakarlık, kahramanlık, bağlılık, vefa, hatta ve hatta onur, namus, adalet gibi kavramları bile soyut bulur bazıları. "Sınıf bilinci" her şeydir onlara göre. Küçümsedikleri bu kavramların sınıf bilinciyle ilgisini, ilişkisini de ne kurmak, ne görmek istemezler.

Devrimin kitlelerin iradi eylemleriyle varılacak bir hedef olduğunu herkesten fazla bilirler. Ama pratikte, devrimi, devrimciliği kafalarındaki "komünizm laboratuvarına" hapsederek yaşamaya kalkarlar. "Bilimsel" ve "felsefi" yorumlarıyla, materyalizm dersleri verirlerken yaşamdan, halktan, halk gerçeğinden ne kadar kopuk olduklarını görmezler. Göremezler çünkü, en komünist, en doğru, en ileride olduklarını düşündükleri labora-

tuar penceresinden bunlar gözükmez. Görüp görecekları halkın cahilliğı, geriliğı, feodal, mistik burjuva değerlerle yaşayan, kurtarılmaya muhtaç bir yığın olduğudur. Bu yığın içinde bir tek "proletarya" vardır ki, işte bu halktan ayrı komünizmin en bilimsel ve ileri özelliklerini bağrında toplamış, tüm halkı kurtaracak yegane güçtür. Oysa gördüğünü sandığı şey kitaplarda yazılanlardır. Ve ülkemizdeki işçi sınıfı o sayfalara sığdırılamayacak, zenginlikte özelliklere sahiptir.

Şimdi bu yaklaşımları daha somut görebilmek için bazı dergilerden çıkardığım notları da aktarayım:

Mesela biri "Materyalizmin önemi üzerine bir kez daha!!!" diyerek, felsefe derslerine başlıyor. *"Namus, şeref, bağlılık, şahadet vb... feodal egemenlerin geniş köylü yığınları baskı altında tutarken ellerindeki kırbacın üzerinde yazan kutsal değerlerdi. Burjuvazi bu kutsal değerlerin yanına kutsal adaleti, dokunulmazlık yasaları ve sahte eşitliği koydu."* diyor. Ama bunları ne için söylüyor bakalım. *"Devrimci saflara sokulan bu tür burjuva anlayışlar anti-komünist önyargılara beşik oluşturur, onu besler"*miş. Bu yüzden proletaryanın devrimci saflarında bu tür kavramlar ve değerlerin yeri yokmuş. Dahası bu kavramları kullananlara ilişkin tespitini koyuyor. *"Proleter ideolojisinin sağlam maddi temellerine zayıf teorileriyle bağlı olanlar, yaşamakta olduğumuz iç savaşın ateşine ancak kutsanmış değerlerin desteğiyle dayanabiliyorlar. Şahadet, namus, adalet vb. bu tür değerler ve kavramlardır."*

- Aaa!.. Şaşırmış bunlar herhalde diye şaşkınlığını belirtti Fatma abla. O şöyledir, bu böyledir, şu zararlıdır... Yani bizim her zaman kullandığımız şeylerden geriye hiç bir manevi değer bırakmayacaklar. Peki ya halka ne diyecekler? Saatlerce çatışarak şehit düşen insanların ardından "tertemiz, dürüst, namuslu insanlardı" diye anlatmalarına ne diyecekler? Şimdi biz insanlarla konuşurken onlara mücadele etmenin gerekliliğini anlatmaya çalışırken, adalet, onur, namus belki de en fazla kullandığımız kavramlardır. Çünkü bu düzen halkın onurunu, namusunu aşağılıyor, halkı adaletsiz bırakıyor. Bunları öne çıkarmaktan, bu temelde mücadeleye çağırmaktan daha doğal ne olabilir?

- Bu konuda da teorileri "sağlam". Herhalde Fatma Abla'nın ya da Fatma abla gibilerin böyle diyeceğini de düşünüp cevaplarını hazırlamışlar: *"Halk tarafından genel kabul görüyor denilerek, **kutsanmış değerleri** proletarya ideolojisinin saflarına taşımak komünist hareketi güçlendirmez. Aksine zayıflatır."* diyor. Mesela neymiş o kutsanmış değerler?

Alıntı yerine biz söyleyelim; bunların içinde inanç var, cesaret var, sabır, güven, sahiplenme, vefa, coşku, kararlılık var. Ve bunların hepsi o gerici feodal egemenlerin döneminde de burjuvazinin egemenliği döneminde de hep varoldu. Yüzünü halka, ezilenlere çevirse, laboratuvarından çıkarsa görecekti ki bu kavramların tümü her zaman egemenler için başka, ezilenler ve mücadeleyi yükseltenler için bambaşka şeyler ifade etmiştir.

- Bir ek yapabilir miyim Selim Abi. Biz biliyoruz ki, Marksizm-Leninizm

halkın değerlerini kaba materyalist bir yaklaşımla ele almaz. Örneğin “komünist” için şöyle bir tanımlaması var Lenin’in: *“Ancak, belleğini insanlığın yarattığı bütün hazinelerden zenginleştirdikten sonra insan komünist olabilir”* diyor.

- Evet, hep Lenin'den söz ediyorlar ama işte Lenin'in dediklerini bile kavradıkları şüpheli. Halktan, tarihten kopukluk, bunlarda aymazlık derecesine dönüşüyor. Bakın bir başka yazıda da “Şehadet”i tartışıyor. Bakın o konuda da şöyle demişler: *“Şehadet kutsal düşüncenin (tanrının) ya da gerçekte feodalizmin egemenliğine kan taşıyan, kan akıtan bir kutsallığın kâlin perdesidir.”*

Devrimciler şehit olurken, kahramanca çatışarak, direnerek, açıklara yatarak ölen insanların **“şehit”** derken, hangi feodalizmi güçlendirmiş oluyorlar acaba? Halk şehitlerine sahip çıkarken hangi feodalın egemenliğine kan taşıyor acaba? Tabii bu teorinin sahiplerinde bunun cevabı olmaz. Şehitlere sahip çıkarken copleyan, işkencelerden geçirilenlere, katledilenlere de muhtemelen diyecekleri bir şeyleri yoktur.

Devrim yolunda ölebilmek, yani kahramanlığın en üst biçimi, devrime, halkına, proletaryaya, yoldaşlarına ve örgütüne bağlılığın, **inancın ve sınıf bilincinin** en yüksek ifadesidir. Halkın ve devrimcilerin, uğrunda çok sayıda devrimcinin can verdiği kavgayı sürdürebilmesinin en büyük güç kaynaklarından biri işte bu bağlılıktır. Bunlar hiçbir “kutsallık”la kıyaslanamayacak değerlerdir. Çünkü dini, feodal kutsallıktan çok ötede bir anlam kazanmışlar, devrimci bir muhtevaya bürünmüşlerdir. Devrimcilik adına, kaba bir materyalistlikle bunlara karşı çıkanlar esasında bedel ödemek istemeyen, bireyciliklerini, bencilliklerini ya da işte uzlaşmacı siyasetlerini bu teorik kılıfların ardında saklamak isteyen küçük burjuvalardır.

Öyle ya kahramanlık, şehitlik, feodal kutsanmış değerler olunca, bunlardan uzak durmak gerekir. Başkaları için fedakarlık yapmaya, kendi canını tehlikeye atmaya gerek kalmaz.

- Bir de kahramanlığı ve fedakarlığı yalnızca devrim süreçlerine özgü olarak da görmemek gerekiyor elbette. Devrimden sonra da gerekiyor bunlar.

- Aslında yakın zamandan hatırladığım bir olay var. Hani hepiniz hatırlarsınız Çernobil'de bir nükleer santral kazası olmuştu. İşte o kazanın meydana geldiği ilk anlarda ikinci bir reaktörün de patlaması söz konusudur. Buna müdahale etme şansı vardır ama müdahaleyi gerçekleştirecekler yüzde 99 öleceklerdir. Kurtulma şansları yok gibidir. İşte bu noktada pek çok Sovyet işçisi ve mühendisi bu görevi yapmaya talip olurlar. Yanlış hatırlamıyorsam 7 kişilik bir ekip reaktörün patlamasını önlerler ve kendileri de ölürler. Ama binlerce insanın hayatını, yüzbinlerin, milyonların sağlığını kurtarmışlardır. Evet, böyle insanlar bir kapitalist ülkede kolay kolay çıkmaz. Sovyetler şöyle ya da böyledir ama işte yine de bu değerleri yaşatan insanları da yaratmıştır. İşte fedakarlık, kahramanlık budur.

- Sosyalizm, devrim kahramanlıklar olmaksızın, **hem tek tek devrimci**

kadroların, militanların kahramanlığı hem de kitlelerin kahramanlığı olmaksızın mümkün değildir. Dikkat edilirse burjuvazinin dilinde kahramanlık hep eskiye ait şeyler içindir. Geçmişte kalan şeylerdir. Bu yüzden de o kahramanlığın yalnızca demagojisini yapar, onu örneğin şovenizmi için bir araç olarak kullanır. Ama kahramanlık, devrimcilerde, sosyalizmde, kurtuluş savaşlarında yaşayan bir şeydir. Feodal düzenin değil, dünün değil, bugünün değeridir. Üstelik eskiyi hortlatan değil, yeniyi yaratan bir değerdir.

- Halkın fedakarlığı ve yaratıcılığı nedir? Sıkça söylenir, dünya devrimleri tarihinde kahramanlıkların ve zaferlerin temel direği o ülke halkının savaşkanlığıdır. Bunu ise fedakarlık, yaratıcılık besler. Tıpkı 1920'lerde bizim ülkemizde de yaşandığı gibi. Kurtuluş Savaşı sürecinde resmi tarihten öğrendiğimiz bilgiler dahi pek çoğumuzun kafasında hayranlık uyandırmıştır. Keza, halklarımızın ulusal bağımsızlık savaşını verdiği o yıllar, tarihinin en yoksun yıllarıdır. Padişahın sevk-ü sefası için sürdürülen savaşların halk içinde yol açtığı yıkıma, her gün artan vergilerle, insanların elinde avcında hiçbir şey kalmamasına rağmen, moral olarak yaşanan çöküntüye rağmen, bağımsızlık ve kurtuluş savaşı verilmiştir. Zafer bu fedakarlığın, kahramanlığın eseri olmuştur.

- Aslında fedakarlık ve kahramanlık sorununun özü, bizi **savaşta insanın rolüne** getirir. Doğru politikalar, taktikler olabilir, ama onları uygulayacak nitelikte insan yoksa ne işe yarar? Ya da elinizde çok gelişmiş araçlar, silahlar olabilir; kullanacak cesaretle insanlar yoksa yine işe yaramaz.

Mao savaşta "insanın dinamik rolü" tanımını kullanarak bu sorunun üzerinde çokça durmuştur. Şöyle der örneğin; *"... Ama her şeyi yapacak olan gene insandır; uzun süreli savaş ve nihai zafer, insanların eylemleri olmaksızın gerçekleştirilemez. Böyle bir faaliyetin etkili olabilmesi için, nesnel gerçeklerden yola çıkarak düşünceler, ilkeler ya da görüşler bulabilecek; planlar, talimatlar, siyasetler, stratejiler ve taktikler öne sürebilecek insanlara ihtiyaç vardır."*

Şöyle devam ediyor: *"İnsan savaş sırasında bu özelliğini güçlü bir şekilde ortaya koyar. Savaşta zaferi ya da yenilgiyi, her iki tarafın askeri, siyasi, ekonomik ve coğrafi koşullarının, her iki tarafın yürüttüğü savaşın niteliğinin ve her birinin sahip olduğu uluslararası desteğin belirlediği doğrudur, ama zaferi yalnız bunlar belirlemez; bütün bunlar kendi başlarına ancak zafer ya da yenilgi olasılığını sağlarlar, ama belirleyici değildir. Belirleyici olabilmeleri için öznel çaba, yani savaşın yönetilmesi ve sürdürülmesi, insanın savaşdaki dinamik rolü gereklidir."*

- Bu noktada şunu ekleyebiliriz; halktan kopuk aydınlar olsun, burjuvazinin demagogları olsun, hatta reformist kesimler olsun, kahramanlığı boşu boşuna bir gözü karalığa, bedavaya ölmeye falan indiriyorlar. Oysa bizim sözünü ettiğimiz ve mücadelemiz içinde ortaya koyduğumuz kahramanlık bunlardan çok farklı bir şeydir. Kahramanlıktan anlaşılması gereken nedir? Bilinçsiz bir gözü karalık mıdır kahramanlık? Mao insanın rolü-

ne dikkat çekerken, bu noktaya da özel bir vurgu yapıyor:

" ... Savaşta hiçbir komutanımızın kendisini nesnel koşullardan koparmasını ve delice saldıran azgın bir boğa gibi hareket etmesini istemeyiz; ama bütün komutanlarımızdan her yiğit, hem de sağduyulu birer general olmalarını mutlaka bekleriz. Komutanlarımız, sadece düşmanı alt edecek cesarete sahip olmakla kalmamalı, aynı zamanda bütün savaş boyunca ortaya çıkacak değişiklikler ve olaylar içinde duruma hakim olacak yeteneğe de sahip olmalıdırlar. Savaşın okyanusunda yüzerken, oldukları yerde çırpınmamalı, ölçülü kulaçlarla karşı kıyıya varmalıdırlar. Strateji ve taktikler, savaşı yönetme yasaları olarak, savaş okyanusunda yüzme sanatını meydana getirir." (Mao Zedung, Seçme Eserler II, s. 157-158) Yani kahramanca olan, devrimi geliştiren, düşmana vuran hareketlerdir. Bu, bu kadar açıktır.

- Fedakarlığa verebileceğimiz örneklerden biri de Sovyetler Birliği'nde devrimden sonra gündeme gelen Stahanov hareketidir. Daha fazla üretmek, daha fazla çalışmak, daha verimli çalışmak temelinde işçilerin adeta birbirleriyle yarışa girdiği bu hareket, kitlelerin yalnızca "maddi özendiricilerle" harekete geçeceğini söyleyenlere de bir cevaptı. Stalin bu hareket üzerine yaptığı bir konuşmada şunları söylüyordu:

"Dünyanın sahip olduğu bütün zenginlikler içinde en değerli ve en belirleyici olanın insanlar, kadrolar olduğunu anlamanın zamanı gelmiştir. Anlaşılmalıdır ki, bugünkü şartlarda **'kadrolar her şeyi belirler'**. Eğer sanayiye, tarımda, ulaştırmada ve orduda iyi nitelikte ve çok sayıda kadrolara sahip olursak, ülkemiz yenilmez olacaktır.

Eğer böyle kadrolara sahip değilsek, ayakta duramayız."

Stalin bir başka konuşmasında, "Stahanov hareketi"ni "Sosyalist yarışmada yeni bir dalganın, sosyalist yarışmanın yeni ve daha yüksek bir aşamasının ifadesi" olarak değerlendirmişti: "Stahanovcu yoldaşlarımıza yakından bir bakın. Stahanovcular ne çeşit insanlardır? Onlar esas olarak genç ya da orta yaşlı, kültürlü ve teknik bilgiye sahip, **çalışmada dikkat ve özen örnekleri veren, çalışmada zaman unsurunun değerini bilen** ve sadece dakikaları değil, **saniiyeleri de saymasını öğrenmiş** olan erkek ve kadın emekçilerdir." (Stalin, Eserler 15, s. 382-384)

- Sovyet devrimcilerinin faşist Alman işgaline karşı Stalingrad'daki direnişleri de dünya tarihine geçmiş örneği az bulunur kahramanlık örneğidir. Hitler'in tanklarına karşı devrimciler, halk bedenlerini siper etmişler, durdurmak için kendilerini tankların önüne atmışlardır. Kollarını, ayaklarını tank paletleri arasına sokarak onu durdurmayı başaran örnekler pek çoktur.

Milyonlarca şehit verilmiştir ama dünyanın kaderi değişmiş, dünyanın faşist Hitler tarafından teslim alınması, insanlığın gaz odalarında yakılması önlenmiştir. Kahramanlık burada da somut bir şekle kavuşuyor işte. İster çatışmalarda şehit düşenler, ister Hitler faşizmine karşı şehit düşenler, onlar göremeyecekleri güzellikler için, kendilerinin göremeyeceği bir dü-

zen için kendilerini feda ediyorlardı. Bu sadece feodal bir duyguyla başarılabılır, yüzyıllardır devrim mücadelelerinde sürdürülebilir mi? Buradaki kahramanlık, halk kahramanlığıdır, halk olmanın bilinci vardır bu kahramanlıkta. Dolayısıyla sınıf bilinci vardır.

- Lenin'in bu halktan kopuk, halka inanmayanlar için söylediği bir söz var ya: *"Halkların tarihini bilen, devrimlerin tarihini baştan sona incelemiş olan kuramcılar ve parti önderleri, bazen kötü bir hastalığa yakalanmaktadırlar. Bu hastalık, kitlelerden korku, kitlelerin yaratıcı yeteneklerine inançsızlıktır... kitlelere, kitaplara göre öğretmeye çalışan, ama onlardan öğrenme isteği olmayan akıl hocalığı rolünü oynama isteği- bunlar, bu tür aristokratizmin temelidir"*. Kitlelere inanmıyorlar. Devrimi bu kitlelerin yapabileceğini, Sosyalizmi bu kitlelerin kurabileceğine inanmıyorlar. Eh, o zaman olmayacak bir şey için de ne kahramanlık, ne fedakarlık gerekmiyor.

Ölüm orucunda şehit düşenler, halka inanıyorlardı ki, halka yönelen bir saldırının karşısında barikat olmuşlardı. Devrime, sosyalizme inanıyorlardı ki, bunun için ölümü göze aldılar. Kısaca tekrar söylersek, kahramanlık bir inanç ve siyasi çizgi meselesidir. Bu inanca sahip olmayanlar, devrimi ve iktidarı hedefleyen bir siyasi çizgiyi benimsemeyenler kahraman olmazlar. Kahramanlıkları anlayamazlar.

Devrimci Eylem Tarzı Ve Anlayışı

Önce Vatan'daki işkencehaneye, sonra Harbiye orduevi'ne yönelik eylemler, gerçekten de tam yerine oturdu. Tabii esas olarak da bizim gibi geleceköndü bölgelerinde oturanlar sevindi daha çok. Polisten en çok onlar çekiyor, polisin pervasızlığını en çok onlar görüyor çünkü. İnsanlar "sizinkiler yine vurmuş" diyor. Tabii bundan gurur da duyuyoruz. Diğer siyasetlerden insanlar da genellikle "hadi iyisiniz yine" falan diyor, çoğu durumda bizim ve halkın sevincini paylaşıyorlar, ama işte sıra dergilerine gelince pek de öyle olmuyor. Tabii sohbetlerimiz "ah ulan, 30 santim daha yana gitseymiş" diye biraz yakınma da içeriyor. Ama aslında çok da önemli değil, öyle olsaydı daha iyiydi ama, eylem böyle de vereceği mesajı veriyor zaten. Polisnin, generallerinin merkezi yerlerinde rahat oturamayacaklar.

Harbiye eylemi özellikle de yeni hükümet açısından iyi oldu. Yeni hükümetin foyası çok çabuk ortaya çıktı. Mahalledeki CHP'liler, DSP'liler, yeni hükümet kurulduğunda *"Bakın işte şeriatçıları hükümetten düşürdük, bir de bizi beğenmezsiniz"* diyorlardı. Ama şimdi onların diyeceği bir şey de kalmadı. Bu kadarını da beklemiyorlardı. Zamlar, memura yemin hikayeleri... Bir de şimdi hapishaneleri hücre sistemine geçirme işini araya sokuyorlar. Selim Abi bir çalışmada belirtmişti, **"hapishaneler rejimlerin aynasıdır"** derlermiş, hücre meselesini uygulamaya yeltenirlerse işte o zaman Yılmaz hükümetinin encamı aynada tam olarak görülecek. Bizim CHP'lilerin, hatta DSP'lilerin pek çoğunun ya oğlu, kızı, ya da bir yakını hapishanelerdeler. Neyse, ortalık yine iyice karışacak anlaşılan. Tabii onların da kafası iyice karışacak, ya da belki nihayet aydınlanacak.

Aslında zamlara karşı falan büyük tepki var. Henüz bu tepkiyi eyleme çeviremedik. Ama bunu hemen düşünmemiz gerek. Tabii meselenin yalnız zam meselesi olmadığını da göstererek yapmalıyız bunu.

Biz özellikle bu noktada ne yapabiliriz diye konuşurken, Ömer'in uyarısıyla çalışma düzeni aldık. Bugün Selim Abi muhtemelen ya gelmeyecek, ya da çalışmaya biraz geç katılacaktı. Bu ara sanki ek bazı görevler de üstlenmiş gibi, daha da yoğun.

- Evet arkadaşlar, konumuz, devrimci eylem, ya da bu çalışmada daha fazla üzerinde duracağımız yanıyla silahlı eylem. Amacı, işlevi, ilkeleri...

Silahlı mücadele üzerine daha önce konuşmuştuk zaten. Bizim gibi, halkın taleplerinin parlamenter yoldan kabul ettirilmesinin hemen hemen imkansız olduğu, esas olarak da sömürsüz bir düzeni barışçıl yoldan kurmanın koşullarının ortadan kaldırıldığı bir ülkede, halkın kendi iktidarını kurmak için silahlı mücadeleyi temel almaktan başka yolu yoktur.

Selma sen silahlı mücadele konusunu işlediğimiz çalışmadan sonra birşeyler çıkarmış ve "yani kısaca şöyle de ifade edebilir miyiz?" diye sormuştun. Onları bir okuyuver, özet olarak hatırlamış olalım:

- **Silahlı mücadele**, kapitalizm ve faşizm tarafından üretici güçlerin gelişiminin engellenmesi karşısında tarihsel gelişim doğrultusunda üretici güçlerin gelişiminin önünü açmak için başvurulması gerekli zorunlu yoldur.

Silahlı mücadele, bir halkın zulme ve zulüm düzenlerine karşı tarihsel olarak en meşru hakkı olan direnme ve isyan hakkının kullanılmasıdır. Faşizm koşullarında silahlı savaşı reddedenler, halkın direnme ve savaş hakkını da reddediyorlar demektir.

Silahlı mücadele, halkın kendi kaderini ve geleceğini belirleme hakkının demokratik, barışçı yollardan kullanılmasının mümkün olmadığı koşullarda, mevcut iktidarın alaşağı edilip halkın iktidarını kurmanın biricik yoludur.

Silahlı mücadele, faşist rejim içinde adalet talebine cevap bulamayan halkın, düşmanlarından hesap sorabilmesinin mümkün olduğu tek araçtır.

- Yani kısacası, silahlı mücadele de neticede bir araçtır, bir yoldur. Mesela halkın iktidarını kurmaktır. Bu "barışçı" yollardan mümkün olamadığı için, egemen sınıflar bunu engellediği, bunun yasal olanaklarını tanımak bir yana, halkın iktidarını isteyenlere, bunun için mücadele edenlere karşı en vahşi biçimlerde zora, şiddete başvurdıkları için, halkın da silahlı mücadeleden başka seçeneği kalmamıştır.

Devrimci eylem sorununa da işte bu çerçevede bakacağız. Bu noktada öncelikle şunu söyleyebiliriz:

Devrimci eylem de bir araçtır. Esas olan amaçtır. Aslında bunun böyle olması son derece doğaldır. Başka türlü olamaz ve başka türlü de düşünülemez. Ancak özellikle reformistler, sanki tersini savunan varmış gibi, "eylem araç mı, amaç mı" diye yıllardır tartışılar bunu. Aslında onlar için önemli olan araç mı, amaç mı tartışması da değildir, onlar genelde silahlı olsun, silahsız olsun yasaların ve düzenin icazetinin dışına çıkan her eyleme karşıdır. Dertleri budur.

Ancak bu tartışmanın dışında, kimi zaman çarpık bakış açıları nedeniyle eylemin her şey yerine konulduğu da görülebilmekte. Mesela her dönem eylem beklentisi esasında böyle yanlış bir kavrayışın sonucudur. Ya da işte, birbirinden çok farklı konulardaki kampanyalarda hep aynı türde hedeflere yönelmek, aynı eylem biçimlerini tekrar edip durmak da böyle eksik bir kavrayışın sonucudur. Mesela şu olabiliyor. Diyelim ki bir kampanyanın konusu ne olursa olsun, ya da protesto edilen olay ne olursa olsun hemen sivil faşistlerin işyerleri ve bankalara yönelebiliyor. Böyle olursa esasında o eylemlerin o somut amaca yararı ya olmuyor, ya çok dolaylı yoldan olur. Ne olayın kendisi açısından düşmana bir cevap oluyor, ne de halka o konuda kime, neye vurulması gerektiğini gösteriyor. Eylemin gerek güncel amacını, gerekse de nihai amacını kafasında netleştiren insan ise, hem hedef hem de eylemin biçimi konusunda çok daha yaratıcı davranacaktır.

Eylemin araç-amaç olması meselesinde çok yerinde bir formülasyon olarak şu söylenmiştir; "**silahlar politikaya değil, politika silahlara kumanda eder**". Silahların politikaya kumanda etmeye başladığı nokta, bazen sol bir sapmaya ya da bazen bir anarşizme denk düşer. Bu konuya ilişkin da-

ha önce Mücadele sayılarında da pek çok yazı çıkmıştı. Mücadele Seçme Yazılar kitabından yeri geldikçe bölümler de okuyabiliriz. Mesela araç-amaç meselesi için şöyle deniyor:

“Devrimciler için eylem araçtır. Ama sınıf perspektifinin yitirildiği yerde eylemler giderek politikanın araçları, sürdürülüş biçimleri olmaktan çıkıp amaçlaştırılabilir. Politika silahlara kumanda edeceği yerde, giderek, silahlar politikaya kumanda etmeye, her şey eyleme göre belirlenmeye başlar. O zaman, ne olursa olsun eylem yapma... mantığı eylem çizgisine ege-men olmaya başlar. Eylem amaçlaşır. Gerçek amacın yitirildiği, onun yerini eylemin aldığı koşullarda ise devrimci bir sonuç yaratılamayacağı gibi, aksine daha önce kazanılanları da kaybetmek söz konusudur.”

- Peki, eylemi doğru amaçlar doğrultusunda kullanmayı nelere göre belirleyeceğiz?

- Serpil'in sorusuna sen cevap ver istersen Selma.

- Silahlı eylemin amaçları, işlevleri çok yönlüdür; Şimdi çeşitli yazılarda geçtiği kadarıyla en belli başlı olarak şunları söyleyebiliriz: Eylem **örgütleyicidir, hesap sorandır, hedef gösterendir, mesaj iletendir, çağrı yapandır**. Bir eylem bunların hepsini içerebileceği gibi, ağırlıklı olarak bunlardan herhangi birine de yönelik olabilir. Bunların dışında da daha özel amaç ve hedefler belirtilebilir. Örneğin düşman saflarında moral bozukluğu yaratmak, ya da örneğin düşmanın herhangi bir konudaki planlarını bozmak için de çeşitli eylemler gündeme getirilebilir.

Devrimci eylem, yaşanan gelişmelere göre iktidarların baskı politikalarına karşı, halkın tepkisini, öfkesini ve adaletini ifade etmelidir. Özellikle baskılara doğrudan cevap olarak yapılan eylemler esasta halkın kendini savunmasıdır. Bu anlamda, devrimci eylemlerde halk kendi duygu ve düşüncelerini bulmalı, bu eylemlere sempatiyle yaklaşmalıdır. Yine bu boyutuyla söylersek, devrimci eylemler halkın moral ve güvenini artırmalı, düşmanda korku yaratmalıdır. Tabii bütün bunların olabilmesi, devrimci eylemin hedefinin doğru seçilmesine ve mesajında hiçbir bulanıklığa yer bırakmayacak biçimde örgütlenmesine bağlıdır.

Eylemin hedefi ve biçimi de dolayısıyla bunlara göre belirlenir. Eylemin bir **amaç** olmayıp neyin **aracı** olduğu kafamızda çok net olduğunda, kolaycı eylem biçimlerine yönelmek de, yanlış ya da uygunsuz hedeflere yönelmek de engellenmiş olur.

- Bu noktada bu amaç ve hedeflerle bağlantılı olarak ilkeler meselesine geçebiliriz. Devrimci **eylemin belli ilkeleri vardır**. Bu tamamen bizim devrimci amaçlarımızla bağlantılı ilkelerdir. Bir eylemin başarısı da esasında eylemin teknik anlamdaki başarısı kadar, bu ilkeler çerçevesinde gerçekleşmiş olup olmamasına bağlıdır.

Bu ilkelerin kuşkusuz en önemlisi, hedefin amaca uygun olmasıdır. Silahlı eylemde namlunun hep halk düşmanlarına yönelik olmasıdır. Buna bağlı olarak biçimlenecek olan bir diğer ilke ise, eylemde **halka zarar verilmemesidir**. Bu noktada Devrimci Sol ve DHKP-C pratiği gerçekten dün-

ya çapında örnek bir pratiktir. Bu pratik sonucunda düşmana bile **"Parti-Cephe halka zarar veren eylem yapmaz"** dedirtilmiştir.

- Bu konuda ben size yine Seçme Yazılar'dan bir bölüm okuyayım:

"Devrimci eylemlerde dost ile düşman hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde ayrılır. Devrimciler hiçbir zaman halka, mücadelenin müttefiklerine yönelmezler ve devrimci eylemde halka zarar gelmemesi için azami özeni gösterirler. (...) Düşmanın kuralsız oynaması, düşmanla aynı araçların kullanılmasını getirmez, getirmemelidir. Karşı-devrimci provokasyon eylemleriyle arasındaki duvar Çin seddi kadar kalın olmazsa devrimci çizgi giderek belirsizleşmeye başlayacaktır. Hedefini şaşırarak şiddet kendini vurur. Devrimci tavır alış bu ilkeyi baştaçı etmelidir."

- Bunlar doğru ancak, ülkemizde bunun tam ters ucunda yeralan eylem pratikleri de var. Bunun en uç ifadesini de ulusal hareketin eylem çizgisinde görebiliyoruz. Zaman zaman hep birlikte tartışıyoruz; öyle eylemler oluyor ki, devrimciler mi yapmış, kontrgerilla mı diye halkla birlikte biz de kuşku duyuyoruz. Tamam bu onların işidir ya da değildir diyemiyoruz.

- Halka zarar vermeyen doğru bir eylem çizgisinde ısrarcı olmak, buna önem vermek ilkesel bir tutumdur. Ama buna rağmen istenmeyen durumlar da gerçekleşebilir. Bu durumda da hata yapıldığını kabul etmek, halka özeleştirisi vermek de ilkesel bir tutum olmalıdır. Bu partimizin, cephemizin üzerinde hassasla durduğu bir konudur. Bakın bu konuda neler söylenmiş:

*"Bütün titizliğe, dikkate rağmen, devrimci eylemlerde, zaman zaman devrimcilerin iradelerinin dışında istenmeyen sonuçlar ortaya çıkabilir kuşkusuz. Bu durumlarda devrimciler bunun hesabını halka vermelidir. Halka karşı açık olunmalı, ortaya çıkan durumun nedenleri izah edilerek, devrimcilerin hatası varsa **özeleştirisi** verilmeli, halktan zarar görenlerin zararları karşılanmaya çalışılmalıdır. Devrimci anlayışın doğal ürünü olan bu yaklaşım, halkın devrimcilere olan bağlılığını güçlendirir, sempati yaratır ve devrimci adalet duygusuna olan güveni pekiştirir. Ama bu tür durumlarda ortaya çıkan sonuçlara 'Savaşta olur böyle şeyler', 'Kurunun yanında yaş da yanar' mantığıyla yaklaşip geçiştirilmeye, üstü örtülmeye, ya da yanlış anlayış savunulmaya çalışıldı mı, halkın devrimcilere olan güveni sarsılır, inandırıcılık ortadan kalkar, devrimci hareket çekim merkezi olma özelliği kazanamaz."*

*(...) Sınıf temeline oturmayan, ilkesiz, yanlış bir eylem çizgisi egemenler için bulunmaz bir malzeme oluşturur. Çünkü sınıfsal temele oturmayan, yanlış bakış açılarına sahip anlayışlar, bunu eylem çizgilerine de yansıtır. Eylemler bu sapma anlayışların somut bir ifadesi olurlar. Neden ve kim tarafından gerçekleştirildiği devrimci kamuoyunda anlaşılmayan, ilkesiz, intikamcı, kolaycı eylem anlayışı olumsuz biçimlerde ortaya çıkar. Egemenlerin **çarpıtmaları, provokasyon ve demagojileri** bu yanlış eylemlerde kendilerine hayat alanı bulur, halk yığınlarını etkileme imkanına ulaşır."*

- Devrimci eylemin bir de adaletle ilgili yanı var. Bu da önemli bir konu bence. Birincisi halka karşı işlenen suçlara cevap verilemediğinde, giderek bu suçlar kanıksanmaya başlıyor. Halkın düzenin mahkemelerine, yargı

sistemine zaten güveni, ondan bir beklentisi yok; ama suç işleyenlere karşı devrimciler de, devrimci bir eylem çizgisi geliştirmezse, halkta bu sefer de *"Suç işleyen suçuyla kalıyor", "Bu düzen böyle gelmiş böyle gider"* anlayışı yaygınlaşır, pekişir. Suçları kanıksama başlayınca tepkiler de gide-rek zayıflar, körelir. Çürüme, yozlaşma giderek toplumda daha da yaygınlaşmaya başlıyor.

- Şimdi ben burada bir şey eklemek istiyorum, diye söze girdi Fatma abla. Söyledikleriniz doğru. Ama bir de eylem kararı alırken, cezalandırma yaparken de adaletli olmak lazım. Mesela bizim sokakta Habip isminde bir bakkal var. Geçen sene oportünist siyasetlerden biri muhbirlik yapıyor diye dükkanını molotofladı. Halbuki biz epey yakından tanıyoruz öyle bir şey yapacak durumu yok. Devrimci biri değil ama faşist gerici falan da değil, siyasetle pek ilgilenmeyen kendi halinde biriydi.

Sonra tabii araştırdık nereden onun böyle bir şey yaptığı sonucuna varmışlar diye. Tek somut gerekçe bir polisin hemen her seferinde de resmi olarak, bakkala zaman zaman uğradığını görmeleriymiş. Halbuki o polis de bakkalın uzaktan bir akrabasıymış. Dükkanın önünden geçtikçe hal hatır soruyormuş. Şimdi sormadan soruşturmadan sadece üç beş kez dükkanına polis girdi diye birini muhbir sayıp cezalandırmak adaletli bir davranış olur mu? Tabii sokaktaki hemen herkes tepki gösterdi bu olaya.

- Doğrudur Fatma abla. Gerçekten bu da önemli bir nokta. O konuda da çok şey söylemişiz, bir tanesini okuyorum:

"Adalet devrimci eylemlerin üzerinde yükselir. Çünkü baskının, zulmün, zorbalığın kol gezdiği, adaletin olmadığı bir ülkede devrimciler halkın adalet arayışına da yanıt verir. 'Halkın Adaleti', cezayı hak etmiş, suçu halk nezdinde de açığa çıkmış olanlara yönelmelidir sadece... Ayrıca verilecek ceza suç ile orantılı olmalı, devrimci adalet konusunda kuşku bırakmamalıdır. Devrimci adaletin gereğini yerine getirmeyen ve adalet anlayışında çarpıklık olanlar, hangi durumda olursa olsun, halkın vicdanına, adalet duygularına hitap edemez ve halkı kazanamaz."

Bu noktada hem hassas olmalı, hem de yaptığımız her eylemin haklılığını, gerekliliğini halka anlatmaya, kavratmaya özel bir önem vermeliyiz. 80 öncesi Devrimci Sol yazılarında bu konuda bir örnek vardı. İstersen onu okuyalım bir Erdal (Bakınız, Not Defteri, ilk not.)

-Haktan, adaletten, savaştan söz ediyoruz da, bunlarla ilgisi olmayıp, dışında durup bol bol eşitlikten, özgürlükten bahsedip "devrimcilik", "komünistlik" iddiasında olanlar var. Üstelik bir de canını ortaya koyup savaşanlara da dil uzatıyorlar. Adeta düşman mı, dost mu belli olmuyor.

- İsterseniz bu konuda güncel bir örnek de verebiliriz. Geçtiğimiz günlerde biliyorsunuz iki law ortalığı bir hayli sarstı. Bakın şimdi, birileri bu eyleme ilişkin ne demiş? *"ETA eyleminin, belediye otobüsü molotoflamak, duvar lavlamak ve bankamatik cezalandırmakla meşgul ülkemiz ETA'cılarının ders olması dileğiyle..."* Buna benzer ifadeleri Türkiye, Zaman, Günaydın, Akşam gibi gazetelerde sık sık okumak mümkün tabii.

Ama ne yazık ki benim okuduğum alıntı bu gazetelerden birinden değil. Kendisine sol, devrimci, hatta komünist diyen bir gazeteden aldım bu satırları. Adı da Emek. Ben okumuyorum aslında. Çünkü zaten gazetecilik diye bir şey yok. Ama asıl olarak da **ruhsuz** bir gazete. Meselenin bir law meselesi olmadığını düşman biliyor, halk biliyor, ama o bilmiyor. Elbette ateş edilirken hedefin duvar olmadığını biliyor, ama tam karşı-devrimci bir demagog gibi "duvar lavlamak" diyor. Pekala duvara isabet etmeyip de o pencerelerden içeri girip üç beş polisin hakkını avcına vermiş olsaydı, bu Emek yazarı o zaman eleştirmeyecek miydi? O halde duvar lavlamak gibi bir deymi seçmesi neden?

Aslında iki neden var. **Biri devrimci harekete düşmanlıkları. İkincisi silahlı mücadeleye düşmanlıkları.** Çünkü, işin içinde silah oldu mu, savaş oldu mu rahatları bozuluyor. Silahlı mücadeleye düşmanlıkları da yeni değildir gerçi. Yıllardır konuşurlar. Ama o eleştirdikleri mücadele pratiği olmasa, ortada siyaset yapabilecekleri koşulları bile bulamayacaklardır.

- Silahlı eylem açısından özellikle önemli bir kaç nokta daha var, onları da vurgulayarak çalışmayı bitirelim. Bunlardan biri, aslında biraz önce belirttiğimiz silahlı eylemin örgütleyicilik işlevinin tam olarak yerine gelebilmesi için, eylemlerimizin halkın, ya da işte bulunduğumuz alanın güncel, somut taleplerine, sorunlarına yönelik olması gerektiğidir. Bu eylemler, en geniş kesimler için daha somut bir etki yaratacak, tüm yönleriyle daha benimsenecektir. Özellikle bu yanıla silahlı eylemin kitleler ve **kitle hareketi** üzerindeki etkisi son derece önemli ve belirleyicidir.

Bazen dile getirildiği gibi elbette silahı eyleme "sihirli değnek" gibi bakamayız. Ama silahlı eylemsiz, silahlı mücadelesiz olmayacağı da çok açıktır. Kongre Raporu'nda bu son derece açık dile getirilmişti:

"Türkiye koşullarında devrimci şiddeti, her bölge ve alanda **devrimci örgütlenmenin önünü açan, halkın adaletini sağlayan, sömürücülere, vurgunculara, tüm halk düşmanlarına** yönelik eylemler olarak örgütlemek zorundayız... Düşmanın silahlı güçlerine silahla karşı duran halkın silahlı güçleri olmadan, hiçbir halk örgütlülüğü yoğun baskı ve terör karşısında uzun süre ayakta kalamaz, dağılmaya ve sindirilmeye mahkumdur. Halkın silahlı güçleri, devrimci **kitle hareketinin koruyucusu, dinamizmi ve onurudur.** Halkın silahlı güçleri ve kitle hareketi birbirini etkileyerek büyür ve gelişirler." (*Kongre Belgeleri I, Sayfa: 269*)

Aslında yaşadığımız süreçler de bunu kanıtlıyor. Devrimci hareketin silahlı mücadelesinin gerilemesi ya da yoğunlaşıp yaygınlaşması, sürekliliği doğrudan halk hareketine, halkın ruh haline yansıyor. Bunu kendi ilişkilerimiz içinde, yaşadığımız yerlerde somut olarak görüyoruz. Bu anlamda elbette demokratik mücadeleyi,, demokratik hareketi geliştireceğiz, yasal, yarı yasal örgütlülükleri meşruluk temelinde geliştireceğiz. Ama tüm bunların uzun süreli olması, ayakta kalması, ve devrime hizmet eden örgütlülüklerle dönüşmesi askeri bir örgütlülük ve silahlı mücadele olmaksızın mümkün değildir. Biz silahlı savaşı geliştirdikçe, doğru, ülke çapında ya

da bölge, alan özelinde yerinde hedeflere vurdukça, devrimci mücadele ivme kazanacaktır. Ülkemizde devrimin anahtarı buradadır.

OKUMA PARÇASI

SİYASİ MÜCADELE

"O günkü koşullarda (1974-75) gençlik kitlesinin ekonomik-demokratik mücadelesini reddetmek kitlelerin mücadelesini reddetmekle özdeşti. Bize deniliyor ki, '*O dönemde asıl olması gereken yetersiz ve eksik de olsa dar bir yapı (yani foko) ile silahlı bir çizgi izlemektir.*' Bizce bu anlayış pratikten, örgütten, Marksist-Leninist mücadele anlayışından ve siyasi mücadeleden hiçbir şey anlamayan, partiyi bir **foko** ocağına, siyasi mücadeleyi ise birkaç bombalama ve kamulaştırma eylemine indirgeyen yanlış bir anlayışın ürünüdür. O dönemde bir çoklarının yaptığı gibi pekala biz de böyle şeyler yapabiliirdik. Ama bu tür yapılar ve onların zaman zaman yaptıkları eylemlerle bir yere varılamazdı. Bu, örgütün ne olduğunu bilmeyen birkaç kişinin ortak ideolojinin dışında başka etkenlerle biraraya gelmesi ve her gün bölünüp parçalanan örgütçükler dizisinin oluşmasının zemini hazırlayacak bir adım olmaktan öteye gidemezdi. Nitekim bir MLSPB, bir HDÖ bundan farklı olmamıştır. Bunlara göre örgüt 3-5 kişinin bir araya gelmesidir. İdeoloji vardır, yapılması gereken pratik adım atmadır. Böyle olunca da, her canı sıkılan gayri memnun, kendi hareketinden ayrılan 4-5 kişi de olsa, kendine bir isim bularak -sözüm ona 'silahlı propaganda' da yaparak- siyasi platformda yer almaya çalışmıştır. Böylece örgüt ve siyasi hareket dejenerasyonu başlamış ve THKP-C karikatürize edilmiştir. Sol sapmanın kitle mücadelesinden kopuk kendiliğinden silahlı çizgisi ile sağ sapmanın kitlelerin kendiliğindenci mücadelesini öne çıkaran çizgisi, bizlerin THKP-C'yi öğrenme-kavrama süreciyle beraber gelişmiş, bu süreç DS Hareketinin oluşum sürecini de karakterize etmiştir." "Halk kitlelerinin mücadelesini yükseltmeyen ve örgütü iktidar alternatifi bir güç haline getirmeye çalışmayan, kitlelerin özgül çelişkilerinden hareketle onları politize etmeyen, halk kitleleri lehine siyasi sonuçlar yaratmayan bir siyasi mücadele anlayışı kabul edilemez." (...) "Bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm talepleri çerçevesinde emperyalizm ve oligarşi ile çelişkisi olan tüm sınıf ve katmanları, mücadele içerisinde baş çelişki etrafında birleştiren, devrimci şiddet temelinde çok yönlü bir siyasi mücadele çizgisi hayata geçirilmelidir." (*Dava Dosyası, Siyasi Mücadele Kitlelerin Taleplerini Yansıtmalıdır S:400-400-406-407*)

NOT DEFTERİ

"Faşizme karşı mücadele geliştikçe oligarşi de boş durmamakta ve devrimcileri avlamak için yoğun bir muhbir ağı kurmaktadır. Bunları etkisiz hale getirmek elbette ki devrimci bir hareketin görevidir. Ama bu işi yaparken de amaç halk kitlelerini örgütlemektir. Bir bölgede muhbir olarak bildiğimiz bir insanı cezalandırmadan önce, bir kaç kez devrimci bir tarzda yazılı veya sözlü mutlaka ihtar yapılmalı ve suçlarının ne olduğu, yaptığı muhbirlik işinin kime hizmet ettiği anlatılmalıdır. Bir sonuç alınmazsa, o kişinin ne görev gördüğü, kime hizmet ettiği ve nasıl bir halk düşmanı olduğu kitlelere anlatılmalıdır. Cezalandırma ise en son yapılacak iştir. Kısaca, muhbir diye cezalandırdığımız insanı kitlelere anlatmamış ve haklılığımızı göstermemişsek, muhbirlerin cezalandırılması ne muhbirliği caydırıcı bir fonksiyon görür, ne de kitleleri örgütleyen bir araç olur. Bunun için, yapacağımız her türlü işin hesabını çok açık bir şekilde halka verici ve insanları kazancı bir perspektife sahip olmak zorundayız." (*Halkın Çıkarlarına Zarar Vermemelidir, Dava Dosyası s. 308*)

"Gerilla sadece ses getirmek için neden ve niçin yapıldığı belli olmayan, sonuçları katlanılan riske değmeyen veya risksiz de olsa, sonuçları açısından olumluluklar doğurmayan eylemliliklere başvurmaz. Gerilla, herhangi bir eylem taktiğine başvurduğunda, hangi sonuçları alabileceğini hesap etmek, eylemin halk güçleri ve düşman üzerindeki etkilerini planlayarak, hareket etmek zorundadır. Her eylem, programın bir parçasını oluşturmak zorundadır. Bölgemizdeki işbirlikçi yerel güçleri mi etkisizleştirmeye çalışıyoruz, devlet güçlerini sürekli taciz edip, hareket etmesini mi önlemeye çalışıyoruz, tüm düşman güçlerini hareket edemez hale getirip, bölgeden çıkartmak mı istiyoruz? Ülke genelinde veya bölgesel düzeyde güncel bir olaya misilleme mi yapıyoruz vb. vb. çerçevesinde bütün eylemler belirli bir plana göre yapılmak zorundadır. Plansız, belli bir taktikten yoksun eylem, gerillanın eylem tarzı olmamalıdır." (*Kongre Belgeleri I, Sayfa: 278*)

"Gerek bölge ve alanlarda, gerekse genelde, halkın güncel taleplerini, şiddet temelinde sahiplenmesini bilmeliyiz. Elbette gerillanın, düşman hedeflerine yönelik, genel bir programı olacaktır. Ama esas olarak yerel silahlı güçler, genelde ise gerilla özel ve genel durumlarda, özellikle de halk kitlelerinin çelişkilerinin yoğunlaştığı taleplerde devrimci şiddeti uygun taktik ve yöntemlerle gündeme getirmesini bilmelidir." (*Kongre Belgeleri I, Sayfa: 270*)

"SDB'lerle milislerin koordinesini sağlamak, şehirlerde her sokakta pervasızca halka zulmeden resmi devlet güçlerini ve bunların uzantılarını sürekli taciz ederek, imha ederek, düşman güçlerinin rahatça dolaşmasını engellemek ve giderek merkezlere hapsederek, halk kitleleri içerisinde devrimci otoriteyi geliştirerek, daha geniş kitle örgütlenmelerinin önünü açacak eylem tarzını hayata geçirmeliyiz. (*Kongre Belgeleri I, Sayfa: 281*)

8 Yıllık Eğitim Halk İçin Eğitim

Bugün sohbetimiz biraz konu dışı. SİP'lilerin Nurtepe'de bizimkilere saldırması herkesi kızdırdı. Durduk yerde iş. Bize yönelen saldırılar karşısındaki tavrı konuşuyoruz. Kimi arkadaşlar öfkeyle hadlerini bildirmekten söz ediyor. Bu noktada sohbet bize yönelik saldırılar karşısındaki tavrımıza geliyor.

Evet, düşman saldırıları karşısında tavrımız çok açıktır. Misillemeden de hiç geri durmayız bu noktada. Ama "sol içi" saldırılar karşısında böyle davranmayız. Davranmamışızdır. İnsanlarımız katledildiğinde bile aynı şekilde karşılık vermeyiz genellikle. Ama tabii tavırsız da kalmayız. Ortaya çıkan sonuç buydu. En somut örnek Aydınlıkçılar tarafından Turgut İpçioğlu'nun, KSD'liler tarafından da Kemal Karaca'nın katledilmesidir. Tavrımız onları hayatın her alanında teşhir ve tecrit etmek oldu. Diyebiliriz ki, vurduklarına vuracaklarına pişman oldular. Bu saldırı onlar açısından adeta siyasi olarak belli yerlerde yok olmalarına yol açtı. Sadece bir misilleme yapmamızı tercih ederlerdi herhalde. Sol içi çatışma halkı demoralize eden bir şeydir. Böyle yaptığımızda hem bu demoralizasyonun önüne geçmiş, düşmana malzeme vermemiş, hem de yapanın yaptığını yanına kar bırakmamış oluruz. Selim Abi o olayları bildiği kadarıyla anlattı biraz. Kafamızda daha netleşti.

Ama doğrusu ben SİP'lilerin bu saldırıyı niye yaptıklarını da tam anlamış değilim. Pragmatik açıdan düşünmüş olsalar bile elde edebilecekleri bir şey yok. Neyse, yakında nedeni, niçini meydana çıkar. Neticede bizi pek etkilemez. Ama böyle şeylerle uğraşmak da fazladan. Oligarşiye karşı harcaacağımız enerjiden çalmış oluyor. Ama böyle şeylere prim verilmesi gerektiği de açık.

Selim abinin *"Evet arkadaşlar SİP meselesini bırakıp konumuza geçelim"* uyarısıyla çalışmaya başlıyoruz.

- Hepinizin izlediği gibi uzun süredir bir "8 yıllık zorunlu eğitim" tartışmasıdır gidiyor. Aslında bu konuda daha önce dergide de güncel boyutuyla birkaç yazı çıktı. Zaten bu tartışma da oligarşi içi çelişkilerin gündeme getirdiği bir tartışma. Yani tartışılan eğitimin kendisinden çok bunun oligarşi içi çelişkilerde karşılıklı birer mevziye dönüşmüş olmasıdır. Tabii ister istemez evde, kahvede şu ya da bu biçimde gündeme geliyor. İşte bu noktada biz onu bu güncel boyutundan çıkarıp düzenin eğitim sistemini **teşhir ettiğimiz**, dahası **alternatif** bir eğitim sistemini ortaya koyduğumuz bir tartışmaya dönüştürmeliyiz. Yani meselenin 8 yıl, 5 yıl tartışması olmadığını ortaya koymalıyız. Evet, isterseniz önce bu tartışmanın nasıl ve neden gündeme geldiğini ortaya koyalım. Kim söz istiyor? Evet Erdal, söz senin.

- Sekiz yıllık kesintisiz eğitime geçilmesi, MGK'nın artık önemli bir tarih olarak geçen 28 Şubat 1997 tarihli toplantısında aldığı kararlardan biriydi.

Bu mesele neredeyse bir rejim meselesi gibi konuldu ortaya. Ama ondan üç-beş ay önce ANAP'la DYP iktidardaydı ve bu konunun esamesi bile okunmuyordu. Bu da gösteriyor ki, bugün sekiz yıllık eğitim tartışmalarıyla yaratılan gündem tamamen oligarşinin kendi içindeki çıkar çelişkilerinden kaynaklanmaktadır ve toplumun tüm kesimlerinin düzenden umutlarını kestikleri bir dönemde "laik"lik propagandasıyla belli kesimleri yanlarına alarak **düzene güç kazandırma** manevrasına dönüştürülmüştür. MGK sendikalarının, ÖDP gibi reformistlerin tavrıyla da MGK bunda epeyce başarılı olmuştur.

- Pekala konunun bu boyutunu daha önce de konuşmuştuk zaten. Bunun dışında "8 yıllık zorunlu eğitim", "İmam Hatip Liseleri" meselesi eğitim açısından ne gibi bir yan taşıyor?

- Bu kararla amaçlanan denildiği gibi 'çağdaş eğitim' seviyesine ulaşmak falan değildir. Çünkü yıllardır gerici-faşist eğitimin yaratıcıları ve uygulayıcıları yine bu devletin tüm kurumları olmuştur. Yıllardır eğitim politikaları bu kurumların aracılığıyla egemen sınıfların düzenlerini devam ettirmesi için planlanmış ve uygulanmıştır. Hangi hükümet işbaşına gelmişse bugün tartışmaların doğduğu İmam Hatip okullarının sayısına yenilerini eklemiş bu okullarda merkezi olarak oluşturulan gerici-faşist eğitimin bir parçası olmuşlardır. Bu tablo hiçbir hükümet döneminde değişmemiştir, devlet politikası olarak hükümetler değişse de devam etmiştir. Hatta İmam Hatip Liselerinin yeniden açılışına izin veren bugünkü **CHP**'dir. Aynı şekilde **Demi-rel** de hükümet oldukları dönemde en fazla İmam Hatip okullarını açan olma rekoruna sahiptir. 1980 öncesi yükselen devrimci mücadele karşısında çareyi darbe yapmakta bulan ordu da, tek tip insan yetiştirmek için gerici-faşist eğitimden medet ummuş, Türk-İslam Sentezi adıyla formüle ettiği yeni politikalarıyla birçok gerici kurumun yaratılmasına ön ayak olmuştur. Yasal-yasal olmayan birçok gerici kurumun oluşturulması ANAP hükümetleriyle de devam ettirilmiş, bugün yine gündemde olan tarikatlar egemenlerin amaçlarına uygun tarzda düzendeki yerlerini almışlardır. Yani bugün laik kesilen, imam hatiplere karşı kim varsa dün hepsi tam tersini yapmış. Bugün birçok tarikat gerçek anlamdaki dini özelliklerini yitirerek düzenle uyum içinde çalışmaktadır ve kontrgerilla uygulamalarının bir numaralı savunucuları ve aklayıcıları olmuşlardır. Susurluk'la beraber bu sözde dini tarikatlar yayınlarıyla hem Susurluk'taki devleti aklamaya çalışmış, hem de bu katliamlara bulaşan katilleri savunmuşlardır. Kontrgerilla şefi Ağar'ı, Sedat Bucak'ı vd'lerini savunmak, bu tarikatların medya kuruluşlarını olan TGRT, STV, Türkiye ve Zaman gazetesi vb.lerinin görevi olmuştur.

İmam Hatip okullarının orta öğretim kurumlarının kapatılması ve sekiz yıllık kesintisiz eğitime geçilmesi temelinde yapılan tartışmalarla amaçlanan halkın eğitim sorunu çözmek değildir. Egemenlerin "fırsat eşitliğine" dayanmayan gerici-faşist içerikli eğitimi, sömürücü düzenlerinin devamı için gereklidir. Bu eğitimle amaçlanan, düzene hizmet eden beyinlerin yaratılmasıdır. Bütün mesele düzene hizmet edecek bu beyinlerin hangi çıkar grubunu temsil edecekleridir.

Çünkü egemenler için amaç tektir, düzene muhalif olmayan bireylerin yetiştirilmesidir. İmam Hatipler de bu amaca uygun okullardır. Tamamen biçim tartışması çerçevesinde dönen bu durum yine biçime yönelik bir takım düzenlemelerle aşılabacak ve eğitim sınıfsal özünden bir şey kaybetmeden devam ettirilmek istenecektir.

- Sekiz yıllık eğitim Yılmaz ve Ecevit tarafından "Cumhuriyet tarihinin en önemli reformlarından biri" olarak gösteriliyor. Pekala öyle mi? Reform neresinde bunun? Eğer ortada bir reform varsa, bu kimin işine yarayacak, kime hizmet edecek?

- Ömer biraz önce bu sorunun da cevabını vermiş oldu aslında. Bir **reform** falan yok. Eğitimin sınıfsal içeriğinde bir değişiklik yok. Eğitim açısından yapılan, birinci olarak tekelci burjuvazinin üretim ihtiyacına daha uygun, ikinci olarak da siyasal anlamda tekelci burjuvazinin tercihlerine daha uygun bir eğitim doğrultusunda yapılan bir değişikliktir.

- Ben nasıl bir eğitim konusuna geçmeden başka bir noktaya da dikkat çekmek istiyorum dedi Selma. Ülkemizde eğitimin bu tartışmanın da ötesinde nasıl bir demagoji, çarpıtma konusu haline geldiğini de belirtmek lazım. Hepimiz biliriz; hemen her konuda çok sık söylenen bir söz vardır: **"Her işin başı eğitim."**

Trafik kazaları konuşuluyordur, hemen şoför olarak, yaya olarak eğitimsiz olduğumuz, kazaların bundan kaynaklandığı söylenir. İşkence günde gelmez, meydanlarda atılan dayaklar tartışılır, açıklaması basittir; polisimiz eğitimsizdir. Eğitimsizlik gerekçesi adeta düzenin çarpıklıklarını gizlemenin bir aracı olmuştur. Evet, bir eğitimsizlik olduğu açıktır ama eğitimli olsa ne olacak. Trafiğin düzeni bozursa, işkence bir devlet politikasıysa oradaki polis eğitimli olsa ne olacak? İşkenceyi biraz daha sistemli, akıllı yapacak. Olsa olsa bu kadar fark olur. Yani bu düzendeki aksaklıkları, bozuklukları eğitim yoluyla düzeltileceğini sanan, bunu savunan ya eğitim denilen şeyin bu düzen açısından ne anlam taşıdığını bilmiyordur, ya da art niyetlidir ve bozukluklarda düzenin rolünü gizleyip kitleleri bu noktada aldatmaya çalışmaktadır.

- Evet, şimdi nasıl bir eğitim olmalı sorusunu cevaplamaya geçebiliriz sanırım. Ömer, sen cevapla istersen. Ne de olsa şu an için eğitim meselesiyle içimizde en içli-dışlı olan sensin.

- Eğitim meselesinde çeşitli anlayışlar vardır. Mesela kimi **"eğitim insan içindir"** der. Kimi **"eğitim üretim içindir"** der. Bunları kabaca ele alırsak tabii ki doğru yönleri vardır. Ama bunların bugünkü düzende ifade ettiği eğitim sistemleri, bu düzeni güçlendirmekten başka sonuç vermez.

Eğitim insan içindir sözünü ele alalım mesela; insanların sömürenler ve sömürülenler diye ayrıldığı bir noktada bu söz aslında bir şey anlatmış olmamaktadır. Sınıflı bir toplumda sınıfsallığından sıyrılmış soyut bir insan yoktur. Burjuvazi yalnız eğitim konusunda değil, daha pek çok konuda sık sık "her şey insan için" der. Tüm insani değerlerin gerçek savunucusu bizizdir. Ama böyle soyut bir insan üzerine ne bir slogan ortaya atabiliriz, ne

buna dayalı bir anlayışı savunabiliriz.

Bu tip formüllerin zaten kendi başına fazla bir anlamı yoktur. Çünkü eğitim de o toplumun içinde bulunduğu düzene göre şekillenir. Yani klasik olarak söylendiği gibi *"maddi üretim araçlarını elinde bulunduran sınıf, aynı zamanda entelektüel üretim araçlarını da elinde bulundurur."* Yani bundan çıkan sonuç şudur; sınıflı toplumlarda devlet kurumları aracılığıyla yürütülen eğitim egemen sınıfların damgasını taşır ve **egemen** sınıfların sömürü düzenine hizmet eder.

Şimdi bunu belirledikten sonra mesela eğitim üretim içindir anlayışına bakalım; bunu bugün için söylersek, bugünkü üretim ne? Kapitalist üretim. O zaman bugünkü düzende eğitim üretim içindir demek eğitim **kapitalist üretim** içindir demektir. Dolayısıyla böyle bir eğitimden de yalnızca kapitalizm kazançlı çıkar. Bu anlamda eğitim üretim içindir sloganı kapitalizm koşullarında sloganlaştırılmaz.

- Peki, Halk İktidarında veya sosyalizmde bunu savunacak mıyız? Savunuyor muyuz?

- Halk İktidarında ve esas olarak da sosyalizmde tabii ki en başta üretimin niteliği değişecektir. Üretimin amacı artık kâr olmaktan çıkacaktır. Dolayısıyla böyle bir düzen içinde eğitimin üretim için olmasında bir yanlışlık yoktur. Ancak yine de bu da eğitimin niteliğini ifade etmeye yetmez. Çünkü üretim her şey değildir.

Peki o halde çok kısaca böyle bir formülasyon ile ifade etmemiz gerekirse biz ne diyeceğiz? Bizim bugünden savunmamız ve asıl olarak da Halk İktidarında uygulamamız gereken eğitim anlayışı, eğitim sistemi **"halk için eğitim"**dir.

Evet Selma Halk İçin Eğitim nedir? Onu da sen açıkla istersen

- Çok kısaca şöyle tanımlayabilirim; halk için eğitim; **bir**, eğitimin halkın sorunlarını çözmek, ihtiyaçlarını karşılamak için yapılmasıdır. **İki**, bütün halkın eğitilmesidir.

- Selma biraz fazla özet konuştu ama işin doğrusu da bu. Halk için eğitimin amacı ve muhtevası bu iki noktada özetlenebilir. Pekala bu amaç ve muhteva nasıl gerçekleşecek? Onu da biraz daha somut ortaya koymaya çalışalım.

Halk için eğitim, halkın maddi ihtiyaçlarını karşılayacak, yaşam düzeyini geliştirecek şekilde **daha gelişmiş bir üretimi** hedeflerken aynı zamanda halkın **kültürel, bedensel, zihinsel, ruhsal** gelişimini de hedefler. Yani üretimi geliştirirken, dolayısıyla daha gelişmiş bir refah düzeyini hedeflerken asıl olarak da onyıllardır, yüzyıllardır feodal ve burjuva kültürün insan yapısında, ruhunda yol açtığı çarpıklıkları düzelterip halkı dönüştürmeyi hedefler. Bu iki yanı birlikte içermediğinde zaten o eğitim tek yanlı olarak kalır. Ve sonuçta amaçlardan ikisi de gerçekleşmez. Amaçların gerçekleşmesinde biri diğerine bağlıdır.

Halk için eğitim, eğitimin muhtevasının teknik yanında da köklü değişiklikler demektir. Mesela en basitinden bugünkü **ezberci** eğitim sisteminin

yerine soran, sorgulayan, düşünen, üreten, yaratan beyinler yaratmayı hedefleyen bir eğitim tarzı olacaktır. İkinci bir nokta olarak **eğitim süreci pratikle ve üretimle içiçe** olacaktır. Mesela çok duyarız, tıp fakültesini bitirmiştir ama iğne vurmayı bilmiyordur. Ziraati bitirmiştir, inekle pek bir tanışıklığı yoktur. Halk için eğitime yol gösteren sosyalist eğitimdeyse eğitimle üretim içiçedir. Bu içiçelikte insanlara üretim sürecinin yalnızca bir parçasını değil, bütünü kavratmak da hedeftir. Ki bunu anlatmak için de çoğu kez **politeknik eğitim** kavramı kullanılır. Evet Ömer nedir politeknik eğitim? Onu da açalım istersen.

- Politeknik eğitimin gereği kapitalist üretimin insanı üretime ve kendine **yabancılaştıran** özelliğinden ortaya çıkmıştır. Ne demektir bu? Kapitalist üretimde işçi üretim sürecinin bütününe vakıf değildir. Onun diyelim ki, bir vida sıkmayı bilmesi kapitalist patron açısından yeterlidir. O vidanın ait olduğu parçanın nasıl çalıştığı, o parçalardan oluşan aletin nasıl bir mekanizmaya sahip olduğunu o işçi bilmese de olur. Ve yine buna bağlı olarak işçinin tek bir vidasını sıkıştırmasını bildiği o ürünün üretim koşullarının ne olduğu, pazara nasıl sunulduğu, o üründen kazanılan paranın nasıl bölüşüldüğü de patrona göre işçinin bilmemesi gereken şeylerdir. İşte bunun sonucunda mesela işte düşünün bir adam 25 yıl aynı fabrikada çalışıyor. Ve 25 yıl boyunca önünde akıp giden bantta aynı vidayı aynı hareketlerle sıkıştırıp duruyor. Tabii böyle bir çalışma insanı fiziken de, ruhen de yaptığı işe, ürettiği ürüne yabancılaştırır. Marks bunun alternatifi olarak politeknik eğitimi ortaya koymuştur.

Politeknik eğitimi kavram olarak **"birçok bilimi kapsayan eğitim"** olarak tanımlanabilir. Bu anlamda politeknik eğitim sosyalist eğitimin de zorunlu parçalarından biridir. Yani sosyalist eğitim *"toplum üyelerinin istedikleri işi seçebilmelerini ve ömürleri boyunca tek bir işe bağlanıp kalmamalarını sağlayacak, evrensel zorunlu bir politeknik eğitim olmalıdır."* Politeknik eğitim, eğitimin zihinsel ve bedensel unsurlarını bir arada alır ve bu anlamda ne tek başına teknik bir eğitim ne de mesleki eğitimidir. O meslek eğitimlerinin üzerine oturtulması gereken temeldir. Birincisi, kişiye yaptığı işin, nedenleri, sonuçları, nasıllarıyla **tam bilgisini** verir. İkincisi, kişiyi tek bir mesleğe bağlı kılmaz, tersine meslek hakkında insana genel bilgiler verir ve bu da meslekler arası geçişi olanaklı kılar. Bu belki hemen halk iktidarının başında olabilecek bir şey değildir. Ama, bunu yani insanın çok yönlü gelişimini, insanı üretime, işe, ve iş dışındaki kültürel yaşama yabancılaştırmayan bir gelişimi hedeflemelidir.

- Aslında işte eğitimin teknik açıdan, idari açıdan nasıl biçimlendirileceği de ancak bu muhteva üzerinde anlam kazanır. Şimdi böyle bir muhtevayı olmayınca zorunlu eğitim beş yıl olsa ne olur, sekiz yıl olsa ne olur? diyoruz haklı olarak. Ama tabii eğitimi böyle bir muhtevayla donattığımızda, bu muhtevaya uygun biçimsel düzenlemeler de yapılacaktır. Mesela halk anayasası taslağında da belirtiliyor, böyle bir eğitimde de ilk ve orta eğitim zorunlu olacaktır.

Eğitim sisteminin en geneldeki şekillenışı açısından son olarak şunu da

belirtmeliyiz, halk için eğitim ülke gerçeklerine göre, halkımızın ihtiyaçlarına göre biçimlenecek bir eğitimidir. Bu yüzden kendimizi şu ya da bu eğitim modeliyle kalıplarıyla sınırlayamayız. İhtiyaç neyse onu çözecek bir biçim geliştirmek durumundayız. Mesela Çin'de "halk doktorluğu" şeklinde çok yaygın bir uygulama vardır. Tıp eğitimi ağırlıkla, bunun üzerinedir. Halk doktorluğu "batı standartlarına, göre oldukça geri bir bilgi düzeyine tekabül eder. Ama bir milyarlık Çin halkının sağlık sorununu çözmede çok önemli bir rol üstlenmişlerdir. Yani halk olarak, ülke olarak neye ihtiyaç duyuyorsak okullarımız ağırlıkla onu öğretecek, okul türleri o ihtiyacı karşılamaya yönelik olarak şekillendirilecektir. Belki bir beş yıl ziraata yönelik eleman yetiştiren meslek okulları, belki bir sonraki beş yılda da bilgisayar teknolojisini öğreten okullar ağırlıklı olacaktır. Tabii bunu mekanik de anlamamak gerekir. Bu birkaç üretim dalında birden de gerçekleştirilebilir. Bunu belirleyecek olan ihtiyaçlar ve ihtiyaçların öncelik sıralamasıdır.

Zorunlu eğitimin süresi de, kalitesi ve niteliği de yine halk iktidarının sağlayacağı gelişmelere göre değişecektir. Herkesin mesleki ve yüksek öğrenim görmesi de hedeflenecektir. Ama tabii orta öğretim yine de hep kilit bir önemde olacaktır. Çünkü her açıdan tam şekillenme dönemi bu dönemdir. Bizim Liseli DEV-GENÇ'lilerin, DEV-GENÇ'lilerin daha önce yayınlamış olduğu broşürlerden Ömer'in çıkardığı notlara bu konuda bakalım: Ortaokullar, üniversiteler halk iktidarında nasıl biçimlenecek, bunlarda aslında oldukça somut bir çerçevede konulmuş. Mesela İmam Hatip'lerin orta bölümü olsun mu, olmasın mı, zorunlu eğitim 5 mi, yoksa 8 mi olsun diye tartışanlara bunları anlatabilir, hatta mümkünse bunları çoğaltıp verebiliriz. Çünkü onlarda çok somut görülüyor ki, önemli olan kaç yıl olduğu-olmadığı değil, eğitimin nasıl olduğudur. Mesela bir ortaokulun nasıl biçimlenmesi gerektiğidir. O notlardan da görüleceği gibi, oligarşinin ve dinci çevrelerin bugün sahte bir içerikte topluma tartıştırmaya çalıştığı konuları biz çoktan tartışmış ve netleştirmişiz. Tartışmalara bu netliği taşıyabilirsek, o zaman tartışmaların yönünü de kendi alternatifimize çevirmiş oluruz. Evet, bugünlük bu kadar.

NOT DEFTERİ

Halk Anayasası Taslağı'ndan

EĞİTİM VE BİLİM HALK İÇİNDİR

- a- Eğitim, ulusal ve halk değerlerine kültürüne yabancılaştırılmış gençliği bu değerler ve kültürle donatacak, ülkenin kalkınmasına, ulusal servetin büyütülmesine hizmet edecek bir muhtevaya sahip kılınacaktır. Demokratik Halk Cumhuriyeti, eğitim sistemini **üretici güçleri geliştiren, toplumcu, yurtsever, ilerici, bilimsel** yanlarıyla ve **zihinsel, bedensel, ruhsal, teknik** tüm boyutlarıyla bütün olarak ele alır.
- b- Devlet, eğitim hakkından bütün vatandaşların yararlanmasını gü-

vence altına alır. Her vatandaş için ilk ve ortaöğretim zorunludur. (Sayfa: 37)

Eğitimin muhtevası, bilimsel gelişmeyi sağlayacak, halkının sorunların çözecek, eşitsizlikleri ortadan kaldıracak beyinler yetiştirmeyi değil, tekellerin ihtiyaçlarına cevap veren nitelikte elemanlar ve düzene boyun eğen kuşaklar yetiştirmeye göre ayarlandı. Sistem bilimsellikten uzaklaştırıldı; üniversitelerin tüm bilimsel, idari inisiyatifi yok edildi, iktidarların baskı ve yönlendirmesi altına alındı.

Eğitimin bu yapısı, ilk, orta, yüksekokullarda, her düzeyde baştan aşağıya değiştirilmek durumundadır. Köklü bir değişiklik yapılmadığı sürece, eğitimdeki bozulma ve çürüme iyileştirilemez. Sağlıklı beyinler yetiştirilemez. Demokratik Halk Cumhuriyeti, bilim ve eğitimi, halkın sınırsız olarak yararlanabileceği, halkın ekonomik, sosyal, kültürel, ekonomik ihtiyaçlarına cevap verecek tarzda yeni baştan örgütlemek zorundadır. (Sayfa: 39-40)

NOT DEFTERİ

- Yani sömürücü sınıfların egemenliği altındaki toplumlarda eğitim, gerçekte olması gerekenin tam aksi işlevler yüklenmiştir. İlerletici değil, gerileticidir. Geliştirici değil, engelleyicidir; yaratıcı değil körelticidir. Halk için-toplum için değil, bir avuç sömürücü sınıf içindir. (Demokratik Üniversite Programı'ndan, Sayfa: 44)

- Eğitimin üretimle iç içe olması zorunluluğu ile “üretim için eğitim” sloganını karıştırmamak gerekir. Bu slogan son derece yanlıştır. Eğitimi üretimle sınırlamak insanın manevi bedensel ve zihinsel gelişimi demek olan gerçek içeriğinden boşaltmaktır. İnsanın insanlaşması sürecini geliştirmek yerine robotlaştırmayı savunmaktır. Üstelik içinde bulunduğumuz, sömürücü sınıfların egemen olduğu şartlarda ortaya atılan bu slogan reformist, mekanik mantıkların vardığı noktayı gösteren bir örnektir. Bu slogan “halk için üretim” sloganı ile tamamlansaydı, mekanikliği içinde taşımakla beraber, belki biraz daha makul karşılanabilirdi. Ama üretimin hakça bölüşülmediği bir ortamda hedef saptırmaktan başka işe yaramayacak ve daha çok da sömürücü sınıfları memnun edecektir. (Demokratik Üniversite Programından Sayfa:57-58)

- Eğitim sınıflar üstü bir olay değildir. Devlete hakim olan sınıf, kendi diktatörlüğünü sağlamlaştıracak bir eğitim anlayışını da o topluma yerleştirir. (Demokratik Lise Programı'ndan, Sayfa: 7)

- Tabii ki bu eğitim politikası bugünkü toplumlardaki biçimiyle çeşitli kademelere (bugün ilk, orta, lise, yüksek) ayrılmışsa da, bir bütünlük içinde tüm bu kademeler bir amaca yönelik eğitim verir. Ama bu kade-

melendirmede üniversite öncesi yaşanan süreç daha özel bir önem taşır. İlkokulda ve ortaokulda kaba anlamıyla okuma-yazma ve genel bir takım bilgilerin öğretilmesi ile genç kuşak tam olarak şekil verilebilecek bir hale getirilir. (Demokratik Lise Programı'ndan, Sayfa: 8)

NASIL BİR ÜNİVERSİTE?

Nasıl bir üniversite istiyoruz?

Demokratik halk üniversitelerinin en temel ve vazgeçilmez ilkesi halk için eğitimidir;

Demokratik halk üniversiteleri yeni toplumun “yeni insanı”nı yaratacak bir eğitim politikası izleyecektir;

Demokratik halk üniversitelerinde herkes istediği ve yetenekli olduğu dalda eğitim yapma olanağına sahip olacaktır;

Demokratik halk üniversiteleri sadece uzman elit bir kesimin eğitimi değil, tüm toplumun eğitimi için amaçlayacaktır;

Demokratik halk üniversiteleri eğitim içinde üretim, üretim içinde eğitimden yana olacaktır;

Demokratik halk üniversiteleri tüm halk çocuklarına açık ve parasız olacaktır;

Demokratik halk üniversiteleri bilimsel üretimde, bilimsel olmayan yöntemleri reddedecektir;

Demokratik halk üniversiteleri ulusların kardeşçe birliğine ve özgürce gelişimine hizmet edecektir;

Demokratik halk üniversiteleri en üst yönetim organından en alt birimine kadar, kitlenin karar alma ve uygulama sürecine etkin bir şekilde katılımını sağlayacak en demokratik işlerliğe sahip olacaktır;

(Demokratik Üniversite Programı Sayfa: 55-59)

NASIL BİR LİSE?

BUGÜN ortaöğretim kurumları çağdışı-gericidir;

Ortaöğrenimin ulusal bir karakteri yoktur;

Ortaöğrenim ayrıcalıklıdır;

Eğitim ulusal asimilasyonun aracı olarak kullanılmaktadır;

Eğitim anti-demokratiktir;

Ortaöğretim yaşamdan kopuk ve ezbercidir;

Meslek liselerindeki eğitim oligarşinin kalifiye eleman ihtiyacını karşılamakla sınırlıdır;

İmam hatip liseleri gerici-faşist insanlar yetiştirmede bir araç olarak kullanılmaktadır;

Kız liseleri toplumda kadının ikinci sınıf konumunu pekiştirmeye yö-

neliktir;

Özel dershaneler birer sömürü aracıdır;

Sosyal ve kültürel faaliyetlere gerekli önem verilmemektedir;

Ortaöğretimde belirleyici önemi olan öğretmenlerin yetiştirilme ve çalışma koşulları ile sosyal hakları tümüyle olumsuz durumdadır;

Ortaöğretim kurumlarında çalışan emekçiler haklarından yoksun olarak yoğun bir sömürü altındadır;

Ortaöğretim kurumlarında öğrenci-öğretmen ve çalışanların sağlığına önem verilmemektedir;

BİZ HALK İÇİN DEMOKRATİK BİR ORTAÖĞRENİM İSTİYORUZ DEMOKRATİK HALK LİSELERİNDE EĞİTİMİN TEMEL İLKELERİ:

1- Ortaöğretim kurumlarında eğitim oligarşi için değil, halk için olacaktır;

2- Eğitim ezberci, tek yönlü değil, “eğitim içinde üretim, üretim içinde eğitim” anlayışıyla gerçekleşecektir;

3- Ortaöğretimde hedef sadece kendini düşünen, köşeyi dönme felsefesine göre insanlar yetiştirmek değil, sağlam karakterli, halk sevgisiyle dolu anti-emperyalist, anti-faşist bir gençlik yetiştirmektir;

4- Gençlik “gelecekte ne olacak” kaygısı içinde olmayacak, böyle bir baskı hissetmeyecektir;

5- Ortaöğretim ulusların asimilasyonuna yönelik değil, ulusların özgürce gelişmesine hizmet eden ve destekleyen içerikte olacaktır;

6- Ortaöğretimde görevli öğretmenler zorunluluktan öğretmen olmuş, kendi sorunlarıyla boğuşan kişiler değil, tam anlamıyla yetenekli, üstün eğitim görmüş, öğrencileri sadece kaba anlamıyla eğiten değil, onları ruhsal, bedensel, zihinsel olarak eğiten öğretmenler olacaktır.

DEMOKRATİK HALK LİSELERİNDE EĞİTİM SİSTEMİ

1- Ortaöğretim ayrıcalıksız, parasız ve tüm halka açık olacaktır;

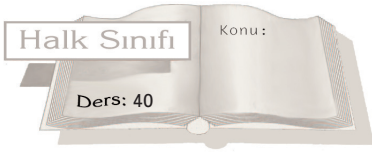
2- Eğitim kurumlarının yönetimi bürokrat faşist idarecilerin değil, tamamen demokratik bir şekilde seçilmiş yöneticilerin elinde olacak ve her türlü demokratik örgütlenme teşvik edilecektir;

3- Notun bir baskı aracı olmasına son verilecek, öğrencileri değerlendirme anlayışları kökten değişecektir;

4- Tüm ortaöğretim kurumları tek bir programa bağlanacak, eğitim kurumları arası dengesizlikler ortadan kaldırılacaktır;

5- Ders programları anti-emperyalist, anti-faşist nitelikte, demokratik bir biçimde hazırlanacaktır;

Ortaöğretimdeki sosyal ve kültürel faaliyetlerin örgütlenmesinde öğrenciler aktif olarak görev alacaklardır;

Sol İçi Çatışma

Geçen hafta çalışma için bir araya geldiğimizde işleyeceğimiz konuya geçmeden önce sohbetimiz SİP'in saldırısı üzerine yoğunlaşmıştı. Genelde çalışma sonrası hemen dağılmıyoruz. "Çalışmamız burada bitmiştir" denildikten sonra da yarım saat, bir saat oturmaya devam ediyoruz. O anda sohbetimiz çoğunlukla o gün işlediğimiz konu üzerine ve biraz da o hafta yapılacak pratik işler üzerine oluyordu. Ama geçen hafta çalışma sonrası sohbette de o gün işlediğimiz konudan çok SİP'in saldırısı öne çıkınca bu vesileyle sol içi çatışmayı çalışma konusu olarak belirleyelim demiştik... Doğrusu çalışmaya hazırlanırken arkadaşların belirttiği bir kaç kaynağa göz attığımda oldukça şaşırdım. Zaman zaman söz edilse de, çeşitli yazılarda geçse de kendi bildiğim dönemde, yani 90'larda yine de çok fazla sol içi öldürmeye falan rastlamadığımdan 80 öncesini de üç aşağı beş yukarı böyle düşünüyordum. Ama pek de böyle değilmiş. O kadar çatışmanın, öldürmenin nasıl, neden olduğunu da tam anlayabilmiş değilim aslında. Neyse birazdan zaten onları konuşacağız. Selim abi hazırlığını bitirdi şimdi dersi başlatır.

- Evet arkadaşlar konumuz sol içi çatışma. Ne yazık ki, bu konu Türkiye solunun tarihinin deyim yerindeyse kara sayfalarını oluşturan bir konudur. Türkiye solu bu noktada yıllardır hiç de iyi bir sınav vermemiş ve üstelik bu olumsuz geleneği aşma konusunda da yıllardır pek umut verici adımlar atmamıştır. Halktan insanlar sık sık sorarlar **"derdiniz ne, aynı şeyi savunuyorsunuz, neyi paylaşamıyorsunuz"** diye. Gerçekten de insan bu kadar olaya bakınca paylaşılamayan nedir diye sormadan edemiyor. Evet Ömer nedir paylaşılamayan?

- Aslında önce isterseniz meseleyi paylaşılıp paylaşılamayan olarak değil de, "sol içi çatışmanın, şiddetin nedenleri" olarak koyalım. Öncelikle belirtmeliyiz ki, sol içinde bu tarzda şiddete başvurulması ideolojik mücadelede, örgütlenmede kendine güvenmemenin bir sonucudur. Bir başka açıdan söylersek bu olumsuz gelenekte **kendi özgücüne güvenmemek** vardır. Kendi özgücüne güvenerek halkı örgütleyip savaşı yükselterek gelişmek yerine başka sol güçleri tasfiye ederek gelişmeye çalışmak vardır. Bir başka önemli faktör olarak solun **iktidar perspektifinin kaybolmasını** belirtebiliriz. İktidar perspektifine sahip olmayan ya da var olanı da kaybeden gruplar doğal olarak varlık koşullarını oligarşiye karşı savaş içinde değil, **diğer gruplara karşı mücadele** ve **kıyas** içinde aramaya çalışmışlardır. Başkasının gelişmesini kendi yok oluşu gibi görmüş ve dolayısıyla bunu engellemek için şiddete başvurmaktan kaçınmamıştır.

- Ömer temel nedenleri belirtti. Çalışma öncesi sohbette Uğur'un belirttiği gibi günümüzde pratik olarak eskisi kadar çok sık görülüyor. Ama aslında bu nedenler solun önemli bir kısmında olduğu gibi durmaktadır. Yani bazıları biraz güçlense, benzer koşulları bulsa aynı tavrı sergilemekten geri durmayacaktır. Bu, geçmişe ilişkin köklü bir muhasebenin yapıl-

mamasından, net bir **özeleştir**i verilmemesinden de bellidir zaten. Bu nedenle şöyle bir geçmişe gidip ne olup bittiğini ortaya koymakta yarar var. Bakın şimdi elimde "Sol İçi Çatışmada Yaşamını Yitiren Devrimciler" başlığını taşıyan bir liste var. Oradan bazı örnekler okuyacağım size.

* 1979'da Adana'da Devrimci Kurtuluş'cular DY'li birini vurdu. Çatışmanın görünür nedeni pazar yerindeki bir satış yeri yüzündendi. Aynı dönemde Adana'da DY-DK karşılıklı olarak birbirinden 6 kişiyi öldürdüler.

* 1979'da Balıkesir'de DY ile bir başka grup (Halkın Devrimci Öncüleri) arasında meşhur bir parktaki inisiyatif nedeniyle çıkan çatışmada karşılıklı birer kişi öldürüldü.

* 1980'de DY ile KSD (Kurtuluş Sosyalist Dergi) arasında Antalya'da hal yeri nedeniyle çatışmalar çıktı. Çatışmalar Ankara'ya uzadı.

Hani demiştik ki neyi paylaşıyorlar? Bu olaylarda paylaşılabilen şeylerin ne olduğu görülüyor. Ama tabii bunlar çatışmanın gerçek nedenleri değildir. Listeye devam edelim;

* 1979'da Halkın Kurtuluşu-TDKP ile TİKB, İstanbul Siyavuşpaşa'da birbirinden ikişer kişi öldürdüler. Aralarındaki çatışma 80'de de sürdü. İzmir'de, İstanbul'da öldürmeler, yaralamalar oldu.

* Gaziantep'de PKK-HK ve PKK-Devrimci Halkın Birliği arasındaki çatışmalarda ondan fazla devrimci öldürüldü.

* 1979-80'de Tokat'ta TKEP ile HK arasındaki çatışmalarda altı kişi öldü.

* '79 sonlarında HK ile TKP Bakırköy ve Kocamustafapaşa'da birbirlerinden birer kişi öldürdüler.

* PKK-KUK, PKK-Tekoşin arasındaki çatışmalarda çok sayıda kişi öldürüldü.

Liste uzayıp gidiyor. Toplam olarak kesin bir rakam yok. Çatışmaların ancak sınırlı bir bölümünü içeren bu listede bile öldürülen yüzden çok fazla devrimci var. Yani sol içi çatışmalarda ölen devrimci sayısını **"yüzlerce devrimci"** diye ifade etmek pek de yanlış olmayacaktır.

Bu çatışmaların Türkiye soluna faturası oldukça ağır oldu. Faturanın ağırlığı yalnızca yüzlerce, çoğu savaşçı, militan düzeyde devrimcinin kaybedilmiş olması değildir. Bundan daha büyük kayıp kitle ilişkileri nezdinde yaşanmıştır. Sol içi çatışmalar halkta geniş bir demoralizasyon yaratırken, halkın devrimcilere olan güveninde de önemli gediklere yol açmıştır.

- Hatırladığım kadarıyla Devrimci Sol'dan da o dönemler öldürülenler oldu. Ama bildiğim kadarıyla o zamanlar da Devrimci Sol bütün çatışmalara, öldürmelere hep karşı çıkıyordu diye ekledi Fatma abla. O zamanlar eşim TİP'te aktif çalışıyordu. Devrimci Solcuları da pek sevmezdi ama yine de bu yanıla, Devrimci Sol, sol içi çatışmalardan uzak durduğu için içten içe saygı duyardı.

- Peki o dönemde, tabii sonrasında da, bizimkiler bu olayların neresinde? diye sordu Selma.

- Türkiye solunun tarihindeki kara sayfalara karşı bu noktadaki tarihimiz

hep onur duyduğumuz, savunduğumuz ve koruduğumuz parlaklıkta ve saflıkta bir sayfa olmuştur. Tabii bu, olayların fiziki anlamda dışında kalılabildiği anlamına gelmiyor. O ortamda bu mümkün de değildir. Çünkü başta dediğimiz gibi sol başkalarının gelişiminden hep rahatsızlık duymuş ve bunu engellemeye çalışmıştır. Devrimci Sol'un da hızla gelişen bir siyasi hareket olarak bu saldırıların dışında kalmış olması mümkün değildir.

Geçen haftadaki sohbetlerimizde geçmişti. **Turgut İpçioğlu, Kemal Karaca, Hasan Bülbül, Mehmet Büçkün;** bunlar çeşitli siyasetlerin saldırıları sonucu katledilen Devrimci Sol'cular. Ama bu kadar da değil. Mesela hemen listede gözümüze çarpan bazı örnekleri belirtebiliriz. 1980... Sefaköy'de DY'liler bir DS'liyi yaraladı... Fikirtepe'de Kawa, iki DS'liyi yaraladı... Mintax fabrikasında bir DS'li DY'lilerin saldırısında yaralandı... Ümraniye'de DS'li bir lokantacı vuruldu... İzmir'de DY'liler yazılama yapan DS'lilere ateş açtılar...

- Peki bu kadar saldırıya karşı bizimkiler ne yaptılar o zaman? diye tekrar sordu Erdal.

- Ne yaptık? Önce **ne yapmadığımızı** söyleyelim. Ne Kemal Karaca, ne Mehmet Büçkün ne de diğer yoldaşlarımız katledildiğinde biz de gidip kurşun sıkmadık. Misilleme yapmadık. Diğer saldırı ve yaralamalarda da kesinlikle aynı biçimde karşılık vermedik.

O dönem bize yönelik saldırıların çok büyük bir bölümü DY'lilerden gelmiştir. DY ile özel bir husumetimiz mi vardı? Bizim açımızdan yoktu. Ama onlar açısından durum biraz farklıydı.

Genç arkadaşlarımızın çoğu yeterince bilmez. Hatta bugünün koşullarına baktıklarında kavramakta da, böyle bir şeyin nasıl yaşanabileceğini anlamakta da mutlak ki, güçlük çekerler. Biz THKP-C düşüncelerinin tasfiye edilmesine karşı çıkıp DY'den ayrıldığımızda DY'nin bunun karşısında başvurduğu yol ideolojik mücadele falan olmadı. DY hemen tüm ülke çapında bizi tanımadı. Bununla da kalmayıp ülke çapında siyasi faaliyetimizi engellemeye çalıştı. Mesela çarpıcıdır, tahammülsüzlük o boyuttadır ki, DY'liler 80'e kadar ne dergilerinde, ne konuşma dillerinde bizim adımızı kullanmamışlardır. Bizden söz etmek gerektiğinde "askıcı"lar derlerdi. Güçlerinin olduğu, yettiği yerlerde de siyasi faaliyetimizi engellemek onlar için adeta kutsal bir görevdi. Eğer güçleri yetiyorsa, yapabiliyorlarsa üniversitelerde, fabrikalarda mesela form, miting, yürüyüş gibi eylemlerde bizi konuşturmamak onlar için adeta ilkeseldi. Aynı şekilde mahallelerde yazı, pankart, afiş vb. faaliyetlerimiz karşısında da çok duyarlıydılar! Afişlerimizi polislerden, faşistlerden önce DY'liler sökerdi. İstanbul'da, Anadolu'da hala bu tarihin duvarlardaki izleri vardır. Devrimci Sol imzalı duvar yazılarındaki "S"lerin üstüne "Y" çizilmiş hali o zamanlardan kalmaz. DY bunun için dövmekten, silahlı saldırıya kadar her yönetime başvurmaktan da kaçınmamıştır. Ama işte tam bu noktada bizim tavrımızın ayırdediciliği ortaya çıkar. Hiçbir zaman aynı yöntemle DY'lilere cevap vererek varolmaya çalışmadık.

Biliyorduk ki, sınıflar savaşında, devrim mücadelesinde **var olmak için**

kimseden izin, icazet alınmaz. Var olmanın tek yolu kitleleri örgütlemek, savaşı, mücadeleyi geliştirmektir. Biz de esas olarak bunu yaptık. Oligarşinin saldırılarına, oportünizmin kuşatmasına (ilginç olan bir şey de bu yok sayma ve engelleme tavrında HK'lılar da yer yer DY'lilerden daha kraldan kralcı bir tavır sergiliyorlardı) evet, bu kuşatmaya rağmen geliştik, güçlendik. Yok sayanlar görmezden gelemez, adımızı anmayanlar adımızı söylemeden yapamaz hale geldiler.

Sol içi çatışmanın batağına düşmedik. Bu batağa kimse de çekemezdi bizi. Çünkü kendimize, ideolojimize güveniyorduk. Çünkü var olmak için "sol"a karşı değil, oligarşiye karşı bir güç olmak gerektiğinin bilincindeydik.

- Bunun doğruluğu belli. Zaten Devrimci Sol'un gelişiminde kanıtlanmış da. Ama iyi de bu kadar saldırıya karşı özel olarak hiçbir şey yapılmadı mı?

- Yaptık tabii. Esas olarak biraz önce söylediğim anlayış temelinde hareket edip sol içi çatışmada ve soldan yönelen saldırılara karşı aramızda böyle bir barikat örerken pratik anlamda da farklı bir tavır geliştirdik. Bu noktadaki yöntemlerimizde soldan farklıydı. Temel olarak misilleme anlayışıyla hareket etmedik. Sorunu **halk kitlelerine götürmeye** ve devrimci olmayan bu anlayışları **teşhir etmeye** ağırlık verdik. Saldırıları karşısında büyük bir sabır ve olgunlukla davranıldı, ama bu anlayışların teşhiri ve gerektiğinde tecriti konusunda da gerekli tavır ihmal edilmedi.

Yani özetlersek pratik tavrımızın özü, birincisi, sorunu halka götürmek, ikincisi, teşhir ve tecrit olmuştur. Bu tavır çok da etkili olmuştur. Mahallelere giremez, halkın karşısına çıkamaz olduğunda zaten işi bitiyor. Tabii sol içi cinayetlere karşı bir tavır olarak belli ölçülerde, belli yerlerde bu cinayeti gerçekleştirenlerin siyasi faaliyeti de engellenmiştir. Ama kimse, ne halk, ne sol bunu "siyaset yasakçılığı" olarak görmemiş, gösterememiştir. Ortada bir suç vardır, bizim halkla birlikte uyguladığımız ceza da bu olmuştur. Eğer siyasi faaliyetini sürdürmek istiyorsa, ne yapılması gerektiği de gösterilmiştir; özeleştirisini verir, cinayeti, saldırıyı sorgular, cinayetin ya da saldırının emrini verenleri, uygulayanları kendi örgütsel işleyişi içinde cezalandırır, ondan sonra gelir faaliyetini yürütür. Kimse de bir şey demez. Ama hem devrimcilere kurşun sık, öldür, saldır, hem "siyasi faaliyet özgürlüğünden" söz et, bu olmaz.

- Daha önce bana bu konudaki teşhir faaliyetlerinden bir örnek anlatmıştın Selim abi. İstersen arkadaşlara da anlatalım.

- '89 Haziran'ında Sağmalcılar'da bizimkilerin, daha doğrusu DEV-GENÇ'lilerin önerisiyle sol içi sorunlara ilişkin siyasetlerin katıldığı bir tartışma-forum yapılmıştı. O sıra ben de içerideydim.

Üniversitelerde kısa süre önce TDKP'nin gençlik örgütü GKB imzasıyla iki bildiri dağıtılmış. Bu bildirilerin birinde DEV-GENÇ "polislikle" suçlanırken, ikincisinde de DY taraftarları DEV-GENÇ'lilere karşı kışkırtılıyor. Kısacası, her ikisinde adeta sol içi çatışmanın açık çağrısı yapılıyordu. DEV-GENÇ'liler bu bildirilerden hareketle sol içi çatışmayı gündeme getirmeyi amaçlamışlardı. Öneri kabul edildi.

Tartışmada GKB taraftarı konuşmasına şöyle başlıyordu: *"Bu bildiriler bölgesel örgütlenmemizce yazılmıştır. Bu yüzden buradan yola çıkıp bir örgüt değerlendirilemez. Bildirilerin dili biraz tepkiseldir. Biz Devrimci Sol Güçleri hiçbir zaman polis olarak görmedik..."*

Bakın bu kısa anlatımda bile oportünizmin sol içi çatışmalar karşısındaki tavrının karakteristik iki yanı çok kolay görülür.

Bir, her şey yapılır edilir, sonra iş yerel örgütlenmenin sırtına bırakılır. Böyle yapılır ama hiçbir örgütün de bundan dolayı o yerel örgütlerini cezalandırdığı görülmez. İş yerel örgütlenmenin sırtına yıkmak yalnızca merkezi sorumluluktan kurtulup iş kapatmanın aracıdır.

İki, dikkat edin DEV-GENÇ'i polislikle suçlayan bir bildiriye ilişkin açıklama yapıyor, *"dili biraz tepkiseldir, biz Devrimci Sol Güçleri hiçbir zaman polis olarak görmedik"* diyor, başka da bir şey demiyor. İyi de madem görmüyorsun o bildiri nasıl yazıldı? Madem görmüyorsun DEV-GENÇ'i polislikle suçlayanlar hakkında bir soruşturma açtın mı, onlara bir ceza verdin mi? Öyle ya adam resmen iki grubu birbirine düşürecek bir bildiri yayınlıyor, bunun bir devrimcinin değil de bir ajanın, işbirliğinin işi olması daha mantıklı değil mi? İlk düşünülmesi ve dolayısıyla ilk soruşturulması gereken bu değil mi? Ama hayır böyle yapmıyor. Tepkisel diyor, geçiştiriyor.

Düşünün mesela, sözünü ettiğimiz o bildirinin içinde DEV-GENÇ polislikle suçlandıktan sonra aynen şu cümle yer alıyor: *"Tavrımız polise aldığımız tavır olacaktır."* (Polise pratikte aldıkları tavır da belli ya neyse, o başka konu) Bunu söylüyor ama, bunun nasıl yazıldığını, bunu yazabilen mantığın nasıl bir mantık olduğunu söylemiyor. Dolayısıyla o defalığına ilişkin özeleştirisi verse de aynı provokatif tavır bir başka biçimde, bir başka yerde kısa süre sonra yeniden ortaya çıkıyor.

Şimdi ben de merak ediyorum. Mesela SİP de bu örnek verdiğimiz GKB gibi mi yapacak? Yaptığı saldırının altında yatan nedenleri açıklayacak mı, yoksa arkadaşlarımız hata yapmış, yanlış yapmış deyip üstünü mü örtmeye çalışacak?

- Şimdi bu sorun nasıl çözülür, nasıl önlenir? Tabii aslında reçete gibi bir cevap vermek oldukça güç. **En başta** sol içi çatışmanın nedenleri olarak saydığımız **nedenlerin ortadan kalkması lazım**. O nedenler ise siyasetlerin doğrudan mevcut yapılarına ilişkin yani bu anlamda sorun tümüyle olmasa da bir yanılla **"yapısal"**dır diyebiliriz. Demek ki çözümün, daha doğrusu köklü ve kesin bir çözümün geçtiği yer bu "yapı"nın değişmesidir.

İkinci olarak çeşitli siyasi hareketlerin yıllardır uygulayageldikleri çeşitli anlayışlar ve mantıklar sol içi çatışmanın bir başka kaynağını oluşturmaktadır. Mesela DY, PKK ve HK yani daha sonraki adıyla TDKP sol içi çatışmanın adeta kompedanı durumundadırlar. Olayların yüzde sekseninde taraflardan biri bunlardır. Tabii böyle olması tesadüfî değildir. TDKP'nin yıllardır savunup uygulayageldiği **"eylemde birlik ajitasyonda serbestlik"** denilen "ilke", TDKP'yi sayısız çatışmanın içine çekmiştir. TKP kesiminin **"Maocu bozkurt"** adlandırmalarıyla, sosyal emperyalizmi savunanların

"Sosyal-faşist" tesbitleri, sol içi çatışmaların bir başka önemli kaynağıdır. PKK ve DY'nin ise teorileştirdikleri "siyaset yasakçılığı" onları hemen her yerde diğer siyasetlerle karşı karşıya getirmiş ve güçlü oldukları her yerde de saldırmaktan geri durmamışlardır. Gerçekten de bunlar son derece önemlidir. Tekrar anlamında da olsa, pratik olarak sol içi çatışmaların çoğu bu üç durumda doğmuştur: 1- "Eylemde birlik ajitasyonda serbestlik" ilkesinin "uygulanışında. 2- "Sosyal-faşist, Maocu-bozkurt" tespitlerinin sonucunda. 3- Siyaset yasakçılığında... **Demek ki, çözümün ikinci ana hal-kasında bu anlayışların terk edilmesi vardır.**

Üçüncü olarak mevcut koşullarda da hiçbir şey yapılamaz değildir. Bu noktada devrimci hareketin yıllardır yaptığı çeşitli öneriler vardır. Bu önerilerin içerdiği iki temel noktadan; **birincisi**, sol içi çatışmaların, öldürmelerin solun bütününün ve halk örgütlülüklerinin katılacağı bir muhasebe-ye, sorgulamaya, tartışmaya tabi tutulması; **ikincisi**, eski ya da yeni gündeme gelebilecek bu olayları araştırmak, çözmek için tüm devrimcilerin - siyasi hareketler ve halk örgütlülükleri temsilcilerinin- katılımıyla, hukuku belirlenmiş bir **komisyonun** oluşturulması.

Bu komisyon meselesini biz ta 80'den beri gündemde tutuyoruz. Ama kimse yanaşmıyor. Çünkü bir bağlayıcılıktan kaçıyorlar. Çünkü halk kitlelerinin kararından korkuyor ve kaçıyorlar.

- Bu ajitasyon propagandada serbestlik meselesi sol içi çatışmaları nasıl etkilemiştir?

- Tabii ki pek iyi etkilememiştir. Hemen bunu açmadan yukarıda sözünü ettiğimiz Sağmalcılar'da yapılan forumda TDKP'nin bu ilkeye ilişkin yaptığı konuşmayı bir okuyalım: *"Ajitasyon-propagandada serbestlik, eylemde birlik ilkesi' hiçbir yoruma gerek bırakmayan bir ilkedir. Ben kendi düşüncemi yaygınlaştırmakta özgürüm, kimseye danışmak zorunda değilim. Kitlelerin olduğu her yerde kuşlamayı da, pullamayı da yaparım. Kimseye danışmam. Kendi programım doğrultusunda istediğimi yaparım. Kimseye sınır getirmem. Eğer varsa senin olanağın sen de yap. İşte demokrasi budur... Ben devrim anlayışım doğrultusunda eylem yapıyorsam bu alanda kendime engel tanımam."*

Şimdi böyle bir anlayışın sorun yaratmaması, çatışmalara yol açmaması mümkün mü?

Oportünizm bu ilkenin hep **"birleştirici"** olduğunu, bu ilke olmadan da birliklerin gerçekleşmeyeceğini söylemiştir. Bu bir teori ve bir iddia. Pekala pratiğe bakalım. Bu ilke ne zaman, nerede birleştirici olmuştur? Böyle bir örnek yoktur. Aksine bugün de birlikleri engelleyici, dağıtıcı rolünü devam ettiriyor. Tabii sorunun özü Ajitasyon-propagandada serbestlik, eylemde birlik ilkesinin kendisinde değil, bu ilkenin oportünizm tarafından çarpıtılmasında. Nerede, hangi koşullarda, kime karşı kullanılması gerektiğini bilmemesinden diyemiyorum, daha doğrusu işine geldiği gibi kullanılmasında. Ortam uygunsa, örneğin oligarşi saldırdığında saldırıyı onlar adına göğüsleyecek devrimci bir kitle varsa, bu ilkenin keskin savunucusu

ve uygulayıcısıdır. Ama saldırı doğrudan kendilerine yönelecekse, pek de akıllarına gelmez bu ilke. Başkalarının eylemi söz konusu olduğunda bu ilke adına örneğin örgüt pankartı açmak için kıyameti koparırlar, ama kendi eylemlerinde bu pek akıllarına gelmez. Yani aslında söz konusu olan bir ilkenin uygulanması falan da değil, oportünizmin fırsatçılığıdır. Tabii fırsatçılık, rekabetçilik onları provokasyona zemin yaratmaya götürebilmekte, ve çatışmaların zeminini oluşturmaktadırlar.

- Meselenin bugün açısından özü şu. Sol içi çatışma konusu, oligarşinin hoşuna giden ve kullandığı bir şeydir. Hatırlayın 92 Nisan, Mayıs'ında mesela Menzür Devrimci Sol ve PKK'yı birbirine düşürmek için sık sık açıklamalar yapıyordu. Benzer haberler burjuva basında yine zaman zaman yer alıyor. Bugün herkes bu konuda çok daha duyarlı olmak zorundadır. Buna ortam hazırlayan her tavır, şüpheyle karşılanmalı, ciddi anlamda sorgulanmalıdır. Tabii baştan beri vurguladığımız gibi, sorgulanması gereken anlayışlar da vardır. Sol bu sorgulamayı yapmadığı için sol içi çatışma kamburunu yıllardır taşıyor. Ve bu aslında farkında değiller ama onların belini bükten yüklerden biri. Evet, bu ders için ayrıca okuma parçaları çıkardık. Şimdi onları da okuyalım, sonra yine sohbet ederek devam edebiliriz.

OKUMA PARÇASI:

"Marksist-Leninist anlayıştan, devrimci adaletten yoksun olan oportünist, reformist ve de Kürt milliyetçiliği şeklinde karşımıza çıkan bir çok sol grup, bu nedenle enerji ve güçlerini düşmana karşı savaşta kullanmak yerine birbirlerine karşı kullanmaya başlamış ve sadece bu nedenle yüzlerce devrimci ve yurtsever kendilerine komünist, devrimci adını veren örgütlerin, kişilerin kurşunlarıyla katledilmiştir. 1978-79'larda oligarşinin faşist terörü ve açık faşizmin hazırlıkları hızla sürerken bu sol grupların ve milliyetçilerin birbirini katletmesi, tam da oligarşinin arayıp bulamadığı bir şeydi. İdeolojik mücadelede, örgütlenmede, silahlı savaşta kendilerine güvenmeyenler, düşmandan önce birbirlerini fiziki olarak tasfiye edip halk nezdinde kendi yanlışlarına karşı çıkacak herhangi bir gücün kalmasını istememişlerdir... Bu durum öylesine bir hal almıştır ki, politize olmuş halk kitleleri yer yer sırf bu nedenle moral bozukluğuna, inançsızlığa düşmüş, devrimcileri terk etmiştir. Halk onlarda geleceği, devrimci iktidarı göremeye başlamıştır. Hareketimiz kendi özgücüne güveni esas alarak halk kitlelerini örgütlemeye ve silahlı savaşı yükseltmeye çalışmıştır. Oligarşiyle savaşmak için önce arenadaki solu temizlemek anlayışını ideolojiye güvensizlik olarak görmüştür.

(...) Bütün bu cinayetlere rağmen, hareketimizin büyük bir olgunlukla devrimci kanı dökülmemesi için çaba sarf etmiş, bütün sol gruplara, çatışmayı engellemek için her ne sebeple olursa olsun herhangi bir bölge ve alanda çıkabilecek olumsuz bir durumu görüşmek, çözüm

yolları bulmak için tüm yapıların onayıyla seçilmiş bir komisyonun kurulması ve bütün sorunların bu komisyona getirilerek çözüm bulunmasını istemiştir. Ama tüm bunlar diğer sol tarafından reddedilerek 12 Eylül sabahına kadar devrimci kanı dökülmeye devam edilmiştir." (Dursun Karataş, Parti-Cephe'yle İktidara Yürüyelim, s. 19-20)

"SOL İÇİ" LİK TEN KARŞI-DEV RİMCİLEŞMEYE

"... (Aydınlıkçılar) provokasyonlar düzenleyerek devrimcilere saldırıya başladılar. 1978 Kasım'ında Liseli DEV-GENÇ önderlerinden Turgut İpçioğlu yoldaşımızı provokatif faaliyetlerine karşı çıktığı için katlettiler. Elazığ ve daha birçok yerde polislerin korumasında yoldaşlarımızın üzerine ateş açtılar. Doğrudan polise hedef göstererek ihbarlar yaptılar. Bu tavırları yalnız hareketimize karşı değildi. Silahlı mücadeleyi sürdüren hemen her örgüte karşı çeşitli biçimlerde bunu yapıyorlardı. Hedefleri olan siyasetlerden biri de PKK idi. PKK, Aydınlik'a göre 'Kürdistan'ın MHP'siydi. Ve bu anlamda onlar içinde her şey mübahtı. Hareketimiz, Aydınlik'ın bu karşı-devrimci politikasını geliştirmesi üzerine artık sol içerisinde görülemeyeceğini, burjuva milliyetçisi, provokatif bir çizgiyi sistemleştirdiğini, bu nedenle tecrit edilmesi gerektiğini belirterek tüm devrimci yurtsever kesimlere çağrı yaptı. Ama sol örgütler bu çağrımıza ilgisiz kaldılar. Bunun üzerine özgücümüzle faaliyet sürdürdüğümüz tüm bölge ve alanlarda, öğrenim kurumlarında bu provokatif çizgiyi her türlü yöntemle teşhir ederek, halktan tecrit etmeyi başardık. Sol gruplar bu tavır alışlarımıza çoğunlukla sessiz kalsalar da Aydınlik'la ilişkilerde mesafeli olup ilişki geliştirmemeye çalışıyorlardı. Buradaki tek istisna Devrimci Yol'un tavrı olmuştur.

- Aydınlik, yeni bir cuntanın tezgahlandığı görüldüğünde, devrimcilerle karşı saldırılarını büyük bir cüretle yoğunlaştırdı. 'Bilinmeyen Sol', 'Kırkdokuz Sol Grup' diyerek çıkardıkları günlük Aydınlik gazetesinde esas olarak silahlı mücadeleyi savunan örgütler olmak üzere (Devrimci Yol hariç) şu veya bu oranda hemen tüm solu açık isim ve soy isimlerle, adres ve krokilerle oligarşiye ihbar etmeye başladılar.

- 'Sahte Sol' yayınıyla birlikte, hemen hemen tüm sol (DY hariç), Aydınlik'la ilişkilerini keserek genel olarak burjuva milliyetçisi saptamasında bulundu. Hareketimizin Aydınlik provokatif çizgisine tavır alışı ve sonraki yıllarda oportünizmin yeniden bu karşı-devrimci çizginin çeşitli kılıflar altında ortaya çıkarak mücadeleyi hedefinden saptırıcı bir rol oynadığını görememesi ve yine hareketimizin istikrarlı, ilkeli tavrı, üzerinde önemle durulması gereken bir noktadır.

- Bu örgütsel ve ideolojik bağımsızlığın ve ideolojik sağlamlığın mihenk taşına vurulduğu andır. Bu sınavlardan geçemeyenler esen rüzgara göre sağa sola savrulmaya, günlük faydacı politikalar içinde boğulmaya mahkumdur."

(Dursun Karataş, Parti-Cephe'yle İktidara Yürüyelim, s.21)

Tarihi Eski, Ama Hala Geçerli BİR ÇAĞRI

SOL İÇİ ÇATIŞMALARI MAHKUM EDELİM, PROVOKASYONLARA ALET OLMAYALIM

“Yıllardır süregelen çağrımızı yineliyoruz: 'Sol birbiriyle çatışıyor' demagojisini egemen güçlere vermemek için düşünce farklılıklarımız olsa da emperyalizme ve faşizme karşı birleşebileceğimiz ortak noktaların olabileceğine inanarak, eylem ve güç birliklerini yaratarak, gidecek daha ileri birlikler hedefleyerek devrime yürüelim.

Her devrimci, ilerici, yurtseverin bir değer olduğuna inanarak, devrimcilerin birbirine karşı saygılı ve güven duyma geleneğini geliştirelim.

Tüm bunlar için gelin 8 yıl sonra da olsa Türkiye solunun kara bir lekesi olan sol içi cinayetleri hep birlikte sorgulayalım. Nedenlerini, nichinlerini hiç çekinmeden ortaya koyalım.

Kuşkusuz yılların çarpık ve sağlıksız düşüncelerinin, kastlaşmış yapılarının bir anda düzeleceği hayalini kurmuyoruz. Ama mutlaka milyonlarca emekçiyi yönetme sorumluluğuyla samimi ve radikal adımların atılması gerektiğine inanıyoruz.

Bunun için sol grupların siyasi temsilcilerinden oluşan bir komisyon oluşturulmalıdır. (*) Bu komisyon, geçmişten bugüne sol içindeki cinayetleri araştırmalı, sorgulamalı, temsil ettiği insanları eğitmeli, sağlıksız anlayışları halka anlatmalı ve olumsuzlukları teşhir etmelidir. Sorumsuz tavırlarının özeleştirisini yapmamakta ısrar eden gruplara karşı caydırıcı müeyyideler uygulanmalıdır.

Sağlıksız anlayışların kısa sürede ortadan kalkmayacağını bilerek, bu komisyon devrimci bir anlayış yerleşene kadar görevini yapmaya devam etmelidir. Ve herhangi bir siyasi grubun diğer gruba saldırısı karşısında çatışmayı engelleyici, olumsuz tarafı özeleştiriyeye davet edici ve caydırıcı bir fonksiyon görmeyi programına almalıdır.

Kısaca, bugünden doğması muhtemel olumsuzlukları önlemek için solun, sınırları çizilmiş, fonksiyonları belirlenmiş bu tür bir örgütlenmeye ihtiyacı olduğuna inanıyoruz.”

1 Mayıs Birlik ve Dayanışma Günü'nde sol içinde olumlu adımların atılması umudumuzu koruyoruz.

() Bu öneri 1980 baharında M-L Hareket tarafından benzer biçimde iki sol grubun çatışması öncesi yapılmıştı. Ama ne yazık ki, o koşullarda gerekli devrimci sorumluluğu duymayan, bağnaz, grupçu anlayış sahipleri bu öneriyi dikkate almayarak çatışmaları devam ettirmekte kendince fayda gördüler.*

(31 Temmuz 1990, Mücadele Seçme Yazılar, s. 9-10)

Yasalcılık

Cumartesi günü hepimiz Gazi'deydik. Gazi'nin yiğit evladı, komutanı Ali Haydar Çakmak'ı bayraklarımız, pankartlarımız, sloganlarımızla uğurladık hep beraber. Halk, düşmana inat binlerle oradaydı. Umudun katletmekle tüketilemeyeceğini şehidini sahiplenerek bir kez daha gösterdi. Düşman uzaktan izlemekle yetindi genç-yaşlı-çocuk, kadın-erkek binlerle yürüyen halkı. Uzaktan izleyen sadece onlar değildi tabii. Lafa geldi mi devrimciliği, sosyalistiği kimseye bırakmayan reformistler, yasalıcılar da uzaktaydılar. Yine yoktular ortalıkta. Tıpkı iki sene önce Gazi halkı isyan bayrağını açıp on binlerle düşman üzerine yürüdüğü günlerdeki gibi. Serpil ilk defa bir şehidimizin cenazesine katılıyordu o kadar insanı orada gördükten sonra reformistlerin neden olmadığı onun daha da çok garibine gitti. Bu nedenle bugünkü dersimizde bu reformistleri, yasalıcıları işleyelim dedik.

- Önce yasalcılık ne demek, onu kısaca özetleyelim isterseniz. Fatma abla sen bundan ne anlıyorsun mesela? diyerek bu haftaki dersimizi de başlattı Selim abi.

- E, şöyle diyeyim: yasalar çerçevesinde mücadele etmek, yasal mücadeleyi temel almak.

- Tanımlama olarak yanlış sayılmaz ama biraz daha konuyu açalım. Mesela düzen partileri, birçok demokratik, ilerici kurum, kişi ve çevreler de yasal çerçevede mücadele eder ama bizim konumuz açısından kastettiğimiz bunlar değil tabii.

- O zaman şöyle ifade edebiliriz herhalde: teoride devrimi savunmak pratikte ise yasallığı temel almak. Yani lafta devrimcilik, iş mücadele etmeye gelince düzen içi kalmak, yasal mücadele yöntemlerini tercih etmek.

- Peki bir siyasi örgütlenmenin yasalıcı olup olmadığını nasıl anlayacağız?

- Bu o kadar zor değil. Birinci olarak, amaç, hedef olarak ne söylediklerine ve başvurdukları mücadele ve örgütlenme araçlarının bu hedefe uygun olup olmadığına bakarız. İkinci olarak pratiklerine, mesela nasıl örgütlendiklerine, nasıl çalıştıklarına, mücadelede hangi yöntem ve araçları kullandıklarına bakarız. Düşmanın saldırıları karşısında nasıl bir tutum takındıklarına, buna nasıl cevap verdiklerine bakarız. Yani kendileri teoride ne söylerse söylesin sonuçta ortaya koydukları pratik yasalıcı olup olmadıklarını ortaya koyar.

- Örgütlenme anlayışlarından başlayalım o zaman. Yasalıcı olduklarına göre elbette örgütlenmede esas alacakları yöntem de yasal, açık kurumsaldır. Genel olarak kullanılan yöntem öncelikle yasal bir parti kurmaktır. Bunun dışında dernek, kültür merkezleri gibi kurumlar çevresinde de örgütlenmeye çalışırlar. Buna ÖDP, SiP, EMEP, TSİP gibi partileri örnek gösterebiliriz. Tabii yasal olarak örgütlenmeye başlamadan önce bunun

teorik zeminini yaratmak gerekir. Bu noktada Leninist örgütlenme anlayışı sağa-sola çekilmeye başlanır. Çoğunlukla açıktan Marksizm-Leninizmi reddedemedikleri için bunu Leninist örgüt kavramını yozlaştırarak yaparlar. Devrim anlayışı olarak dogmatizmi, şablonculuğu sürdürenler de, dogmatik olmamak gerekir deyip "yenilikçi" olanlar da aynı yöntemi kullanırlar. Yasalcılıklarına meşruluk kazandırmak, Leninist örgütlenme anlayışını bulanıklaştırmak, yozlaştırmak için başvurdukları başlıca yöntemler yasal çalışma ile yasalılığı aynılaştırmak, legal örgütlenme ile illegal örgütlenmeyi karşı karşıya getirmektir. Böylece çeşitli kılıflar altında illegalite tümünden reddedilir. Her şey yasallık sınırına hapsedilerek burjuvaziye uzlaşmaya bütün kapılar açılır. Örgütlenmede illegaliteyi reddedip sadece yasallığı kabul etmek, icazetli, düzenin sınırlarını kabul ederek politika yapmayı kabul etmek demektir. İcazetli politika yapmanın, kendini yasal sınırlar içine hapsedmenin ise devrimcilikle, Marksizm-Leninizmle uzaktan yakından bir ilgisi yoktur.

- Peki Selim abi, yasal parti ya da dernek vb. kurumlarda örgütlenmek bunları kuran siyasi hareketin yasalıcı olup olmadığının tek başına kıstası olur mu? Belki illegal örgütlenmeleri de vardır.

- Elbette olmaz. Ama başta ne dedik? Sorun yasal mücadele yöntemlerini esas alıp almama meselesidir. Yoksa örneğin illegal ve meşru temelde örgütlenmeyi temel alan bir devrimci örgüt ya da parti de, dernek, kültür merkezi, sendika vb. kurumlar, hatta yasal bir parti kurabilir, buralarda çalışma yürütüp örgütlenebilir, seçimlere de katılabilir. Çeşitli ülkelerde bunun başarılı örnekleri de olmuştur. Ama amaç farklıdır. Marksist-Leninistler bu kurumları örgütlenmesinin kendisi haline getirmez, legal olanaklardan yararlanma, daha geniş kitlelerle bağ kurma ve demokratik mücadeleye yön vermede araç olarak kullanır. Bunlara kalıcı örgütlenmeler olarak bakmaz. Mesela bizim 90'lı yılların başında İstanbul'da çeşitli semtlerde onlarca derneğimiz vardı. Bunları demokratik mücadelede bir mevzi olarak kullanıyorduk. Şimdi bunların neredeyse hemen hiçbiri yok. Ama bunların olmaması bu semtlerde ne örgütlenmemizi ne de mücadeleyi sürdürmemizi engelleyemedi. Buralarda legal, illegal, yarı legal farklı örgütlenmelerle mücadele yine sürüyor. Çünkü örgütlenmemizi ve mücadelemizi yasallıkla sınırlamamışız. Yasalcıların illegal örgütlenmeleri olup olmaması meselesine gelince. Gerçekte şu veya bu ölçüde böyle hiç bir örgütlenmeye sahip olmadıkları, bu konuya ilişkin açık bir görüş de belirtmedikleri halde el altından varmış gibi bir hava yaratmaya çalışanlar olduğu gibi; tümüyle yasal faaliyet yürüttükleri halde illegal bir örgütlenmeleri de olduğunu söyleyenler vardır. Bunların hiçbirinin bir önemi yoktur. Çünkü, belirleyici olan örgütlenmenin ana gövdesinin nereye oturduğu, nerenin temel alındığıdır. Illegal örgütlenmeden amaç mücadeleyi illegalite koşullarında da sürdürmektir ve devrimcilerin, Marksist-Leninistlerin üstelik bizim gibi faşizmin olduğu bir ülkede esas almaları gereken de budur. Ortada böyle bir çalışma, mücadele yoksa illegaliteyle ilgili söylenen

her şey ancak insanları kandırmaya yöneliktir.

Yasalcılığına kılıf yaratmaya çalışanlardan bazıları mesela teoride illegal örgütlenmeyi reddetmez. Ama ne yapar? Avrupa'dan Rusya'dan örnekler vererek Marksist-Leninstlerin yasal olanaklardan yararlanmaları gerektiğini söyler ve bunu söylerken de demokratik mücadeleyi yasalcılıkla özdeşleştirirler. Bakın derler **"Marksist-Leninstler de geçmişte yasal çalışmışlar, biz de öyle yapıyoruz"**. Halbuki bizzat Lenin'in kendisi, Bolşevik parti örgütlenmesi ve Sovyet devrimi, Lenin'den sonra gelen tüm devrimci önderler ve yapılan devrimler, onların bu söylediklerini yalanlar. Demin söylediğim gibi Lenin de tüm Marksist-Leninst önderler de yasal mücadeleyi reddetmemişlerdir, ama onlar bunu sadece egemen sınıflara karşı verilen mücadeleye yöntemlerinden, araçlarından biri olarak kabul etmişlerdir. Yoksa yasallıkla illegaliteyi karşı karşıya koymamışlardır. Mesela konuyla ilgili Lenin'in yaptığı tartışmalardan birini Ne Yapmalı'dan okuyalım:

- *"Şunları iddia ediyorum: 1- Sürekliliği sağlayan istikrarlı bir önderler örgütü olmadan hiçbir devrimci hareket varlığını sürdüremez; 2- Hareketin temelini oluşturan ve harekete katılan, mücadeleye kendiliğinden çekilen kitleler ne kadar geniş olursa böyle bir örgüte duyulan gereksinim o kadar acil bir hal alır ve bu örgüt o ölçüde sağlam olmak zorundadır. (Çünkü her türlü demagogun kitlelerin geri kesimlerini peşlerinden sürüklemesi o kadar kolay olacaktır) 3- Böyle bir örgüt esas olarak, devrimci faaliyeti meslek edinmiş insanlardan oluşmalıdır; 4- Otokratik bir ülkede böyle bir örgüte üyeliği, ancak meslekten devrimciler, siyasi polise karşı mücadele sanatında profesyonelce eğitilmiş insanlar üye olabilecek şekilde ne kadar çok sınırlarsak, örgütün ele geçirilmesi o kadar zor olacaktır. 5- Gerek işçi sınıfından gerek diğer toplumsal sınıflardan harekete katılma ve içinde aktif olarak çalışma imkanına sahip olacak kişiler çevresi de o kadar geniş olacaktır."*

- Alıntıda Lenin örgütün darbeler yemesinden, ele geçirilmesinden ve buna karşı önlemlerden bahsediyor. Bizim ülkemizdeki reformist yasalıcıların "ele geçirilmek" gibi bir sorunları yok tabii. Yani esasında her koşul altında devrim mücadelesi verme diye bir sorunları yok. Şimdi acaba partileri yasal kurumları kapatılsa bunlar ne yaparlar?

- Ne yapacakları belli, örneklerini de gördük. Yapacakları tek iş yeni bir yasal parti kurmak olacaktır. Çünkü yasalıcılar için bu örgütlenmeler her şeydir. Esas mesele ise yeni bir yasal parti kuracakları bir ortam olmadığında ne yapacaklarıdır. Evet, o zaman HİÇBİR ŞEY yapamayacaklardır. Yasalcılığın asıl açmazı, onu yasallığı kullanmaktan ayıran da budur. Örgütlenmelerinin başı da sonu da yasal kurumlarıdır. Bunlar olmadan hareket edebilmeleri, mücadele edebilmeleri bir yana bir araya gelebilmeleri bile imkansız hale gelir. Çünkü her şey bu kurumlarda evrilip çevrilir. Tabii öyle olduğu için de tüm örgütlenme, çalışma polisin denetimine açık haldedir.

- Denetim dedin de şimdi bu yasalıcılara bakıp şöyle bir düşünüyorum.

Acaba diyorum bunca işkence, katliam, kayıplar, baskı ve zulüm başka bir ülkede mi yaşanıyor, aslında bu ülkede faşizm değil de demokrasi mi var, biz mi yanlış görüyoruz? Ama bakıyorum bu yasalıcılar, reformistler de baskılardan, yasaklardan bahsediyorlar hatta devrim mevrin lafı ediyorlar. Peki o zaman devrimi bu örgütlülükleriyle mi, bu mücadele anlayışlarıyla mı yapacaklar? Faşist devlet istese bunların partilerini, derneklerini, tüm yasal kurumlarını bir gecede kapatıp, yöneticilerinin, üyelerinin çoğunu toplayıverir.

- O işin bir yanı ama oligarşi en azından şimdilik buna gerek görmüyor, çünkü, bu yasalıcılar her ne kadar keskin gözükp, kendilerine devrimci, komünist payesi biçseler de aslında devrim diye bir dertleri yoktur. Oligarşi için ciddi bir tehdit oluşturmuyorlar. Faşizmin baskı ve terörüne karşı devrimci mücadeleyi göze alamayanların, bedel ödemekten kaçanların, hiçbir dönem kendi öz güçlerine güvenerek hareket edemeyenlerin bir araya gelip oluşturdukları partilerdir. Yoksa onlar da pekala bilirler yasal particilikle devrim yapılamayacağını. Marksizm-Leninizmde devrimci bir partinin nasıl olması, nasıl örgütlenmesi gerektiği herkesin okuyup anlayabileceği kadar açıktır. Dünya deneylerine, hadi onu da bir kenara bıraktık insan demin Fatma ablanın söylediği gibi ülkede olup bitene bakıp nerede durduklarını, yasalıcılıkla faşizmin baskı ve terörüne karşı ne kadar, nereye kadar mücadele edebileceğini göremeyecek kadar kör olamaz.

Oligarşi de esasında bunların devrim niyetleri olmadığını iyi biliyor, onun için bunların üzerine de fazla gitmiyor. Demokrasi oyununda vitrine malzeme olarak kullanıyor. Bu aynı zamanda egemen sınıfların devrimci potansiyeli düzen içine çekip işini bitirmek için oynadığı bir oyun, tuzaktır. TKP'nin başına gelenleri biliyorsunuz. Bunların yasallaşmasına izin verdi. TBKP'yi kurdular. 12 Eylül'den arta kalanların hepsi ortaya çıktı. Üstelik TİP'le de birleşmişlerdi, ama iki senede ortada TBKP'den geriye bir şey kalmadı, eriyip gittiler.

- Yalnız şöyle bir şey var tabii. Oligarşinin bugün bu yasalıcı reformist partilere fazla dokunmaması bunun hep böyle süreceği anlamına da gelmiyor. Örneğin, cunta dönemlerinde burjuva partilerini bile kapatıp, yöneticilerini tutuklayabiliyor. Hatta yakın zamanda HADEP'in başına gelenleri biliyoruz. Ülkenin içinde bulunduğu kriz göstermelik bir demokratikleşmenin gerçekleştirilmesine bile olanak tanımadığı için, reformist, demokratik talepler çerçevesinde bile olsa bunların seslerini fazlaca çıkarmalarına pek olanak tanımaz. Denetimini sıkı tutar. Yasallık sınırını biraz aşmaya çalıştıklarında şöyle sopasını bir gösterir, partilerini kapatmakla tehdit eder ya da kapatır. Arada bir kaç kişiyi gözaltına alıp gözdağı verir. Oligarşi *"Madem yasal parti kurmuşsun, o zaman yasalara uygun davranacaksın, 'demokrasi'nin sınırları belli, seçimlere katılırsın, oy kullanırsın, kazanırsın ya da kaybedersin, izin verdiğim ölçüde propaganda yaparsın ama yasadışı eylemlerden, devrimcilerden uzak duracaksın, aksi taktirde seni yaşatmam"* der. Eh! Bunlar da ne yapsın varolmalarının tek koşulu,

tek dayanağı olan yasallıklarını kaybetmektense geri adım atmayı tercih ederler. Bir kere baştan düzenle uzlaşıp yasalıcılığı, icazeti kabul etmişler. Bu noktada oligarşiyle aralarında zımnî bir anlaşma oluşmuştur. Bunu bozduklarında başlarına gelecekleri bilirler. O zaman adımlar daha temkinli atılmaya başlanır, oligarşiyi kızdıracak şeylerden uzak durulmaya çalışılır. Bu icazetli, yasalıcılıkla sınırlanmış politika, eylemde, mücadelede, propaganda da tüm pratiklerini belirler. Örnek verebilir misin Selma?

- Bir protesto eylemi, gösteri mi gündeme geldi; yasallık kaygısı ağır bastığı için hemen hesap kitap yapmaya başlanır. Zorunlu olarak birlikte katıldıkları geniş kitle gösterileri, mitingleri dışında devrimcilerle yan yana gelmekten bile kaçarlar. Öyle ya, ola ki polisi, devleti kızdırırlar, devrimcilerle yan yana ne işiniz vardı, işbirliği mi yapıyorsunuz diye. Yine polisle çatışmaktan, radikal kitle eylemlerinden uzak dururlar. Ne kendilerinin ne de partilerinin başına bir "**bela**" gelmesini istemezler.

Kontrgerilla vurur, katleder, infazlar, kayıplar, faili meçhuller alır başını gider, köyleri yakılır, yıkılır. Peki bunlara karşı bu yasalıcılar ne yapar? Hiç. Bu güne kadar bir tanesinin infazlara, katliamlara karşı bir gösteri, protesto eylemi örgütlediğini gördünüz mü? Bırakın eylemle, gösteriyle protesto etmelerini, devrimcilerin cenazelerine katıldıklarını kaç kere gördünüz? Devrimciler Ölüm Orucundadır, bedenlerini faşizmin saldırılarına siper etmişlerdir, şehit düşerler, bunların **kılı kıpırdamaz**. Hatta nereden çıktı bu Ölüm Orucu havasındadırlar. Yayın organlarında bile doğru dürüst yer vermezler.

Mesela, polisin saldırı ihtimalini ortadan kaldırmak, onlara "hoş" görünmek, kızdırmamak için olabildiğince yumuşak davranırlar. Polise çiçek atmalar, zilli, çingiraklı, aynalı, taraklı hatta bayanların soyunduğu gösteriler boşuna ortaya çıkmıyor.

- Aslında meselenin özünü şöyle koyabiliriz. Faşizme karşı mücadele devrimciler için faşizmi yıkmaya mücadelesidir. Devrimci mücadele her türlü örgütlenmesiyle, mücadele yöntemleriyle, propagandasıyla burada anlamını bulur. Yasalcılar ise faşizme karşı doğrudan mücadele yürütemezler. Çünkü baştan kendilerini faşizmin yasalarıyla sınırlamışlardır. İcazeti kabul edip yasalıcılığa hapsedildin mi artık faşizme karşı devrimci yöntemlerle **iktidar mücadelesi** vermek imkansız hale gelir. Bu durumda yapılabilecek tek şey ekonomik, demokratik haklar için mücadeledir, parlamentarizmdir. Ancak reformizm orada da varlık gösteremez. Çünkü ülkemiz koşullarında ekonomik-demokratik temelde mücadeleyi örgütlemek, önderlik edebilmek de ısrarlı, radikal bir mücadele hattını sürekli kılmaktan geçer. Buysa yasal sınırları aşabilmek ve bu alandaki mücadeleyi politik iktidar mücadelesiyle birleştirebilmekle mümkündür. Yasalcılarınsa böyle bir şansı yoktur. Geriye kala kala soyut, kuru propaganda ve burjuva yöntemlerle ayakta kalma, varlığını sürdürme mücadelesi kalır.

Her gün ülkenin bir yerinde bir şeyler olur, işçiler işten atılır, memurlar sürgün edilir, hak gaspları, iş cinayetleri yaşanır, zam üstüne zam gelir, iş-

sizlik, sefalet kol gezer... peki bu yasalıcılar ne yapar? Fiili anlamda, eylem örgütleme, kitleleri örgütleme, harekete geçirme, mücadeleye önderlik etme anlamında bir şey yapamazlar.

Yaptıkları becerebilirlerse senede bir kaç **mitingdir**. Arasına **afişleme**, bolca **basın açıklaması** yaparlar. Mitinglerde, kitle gösterilerinde boy göstermeye çalışırlar. Bir iki işçi direnişiyle ilişkileri varsa kendilerini işçi sınıfının öncüsü ilan ederler. Ha bir de **gazeteleri** vardır. Bu onların en temel propaganda ve örgütlenme aracıdır. Onlarda devrim, sosyalizm laflarına rastlarsınız ama bunun nasıl olacağı hiç anlatılmaz.

- Bunlar neyse de asıl kötü olan devrimcilere, illegaliteye karşı düşmanca tutum takınmaları, bu noktada halkın kafasını bulandırmaya çalışmalarıdır. Propagandalarının en önemli kısmıdır bu. Bu noktada tam da oligarşinin onlardan beklediği rolü üstlenirler. Mesela, illegaliteyi burjuvazinin, Aydınlık'ın yaptığı gibi **"karanlık güçlerin alanı"** gibi göstermeye çalışırlar. Böylece akıllarınca illegalitenin ne kadar kötü olduğunu, kendilerinin yasalılık yapmakla ne kadar isabetli davrandıklarını ispat etmeye çalışırlar. Politika üretemezler, oligarşiye karşı tavır geliştiremezler, devrimcileri kendilerine rakip görürler. İlegal örgütler hakkında karalama, iftara, yalan haber yayarak, şaibe yaratmaya çalışarak onları halkın gözünde küçük düşürüp, yıpratıp böylece kendilerine gelişebilecekleri bir zemin yaratmaya çalışırlar. Devrimci eylemleri, özellikle de silahlı eylemleri tabii küçümseyerek, alaya alarak böylece ne kadar önemsiz şeyler olduğunu göstermiş olurlar. Hatırlarsınız geçenlerde Emek'te vardı, "Duvarı lavlamak" falan diye yazmıştı. Mesela ÖDP'lilerden düşmanın katliamlarına karşı tık ses çıkmazken polisle işbirliği, ajanlık yapanları cezalandıran devrimcilere karşı ayağa kalkarlar. Niye? Kontrgerillaya tavır almak o kadar kolay değil çünkü. Onları kızdırmaya gelmez. Devrimcileri eleştirmek, karalamak ise daha kolay. En çok o da beni eleştirir diye düşünüyor.

Düzenle bütünleşme sürdükçe ÖDP, EMEP, SİP ve diğerlerinde görüldüğü gibi seçimler, burjuvazinin parlamentosuna girme çok daha cazip hale gelmeye başlıyor. Sanki halkın sorunu seçilmiş, seçim olursa sorunları çözülecekmiş gibi yatıp kalkıp seçim hayali kuruyor. Düzene yaranmak için MGK solculuğuna soyunup, burjuvazinin kulvarında siyaset yapmaya, kendine yer açmaya çalışıyor. Diğerlerinin de ondan pek farkı yok. Arasına bir basın açıklaması yapmasalar varlıkları yoklukları belli olmayacak. EMEP Metin Göktepe'nin davasıyla ilgili duruşmaları gösteriye çevirerek işi idare etmeye çalışıyor. Elbette onu da yapmalılar ama onun dışında varlar mı, yoklar mı belli değil.

- Daha önce çok merak ederdim. Hapishanelerde binlerce devrimci, yurtsever var, bu yasalıcı reformist partilerden de hiç kimse var mı acaba diye? Ben hiç hatırlamıyorum bir SİP'li, ÖDP veya EMEP'inin tutuklandığını, hüküm giydiğini. Eğer varsa da numuneliktir herhalde. Bu sizce garip bir durum değil mi? Ülkede faşizm var. Hapishanelerde 10 bini aşan siyasi tutsak var. Ama kendine "devrimci", "komünist" diyen bu partilerden

içerde numunelik bile olsa tutsak olup olmadığı şüpheli. Dünyada, faşizmle, diktatörlükle yönetilen hiç bir ülkede hiç bir ilerici, devrimci, komünist parti bunu başaramamıştır herhalde.

- Bunda şaşılacak ne var Serpil? Oligarşi kendisini rahatsız etmeyi ne den tutsak etsin, katletsin, kaybetsin ki? Ülkede bir demokrasıcılık oyunu oynanıyor, onlar da bu oyunun kurallarına göre oynuyorlar. Reformist de olsa, yasalıcı da olsa kimsenin tutsak olmasını istemeyiz ama bu durum bile aslında onların düzen içilikte ne kadar uç bir noktaya savrulduklarını göstermesi açısından çarpıcı bir örnek.

OKUMA PARÇASI

YASALLIK MÜCADELEYE HİZMET ETMELİDİR

Oligarşi demokrasıcılık oyunuyla demokratik bir görüntü çizmek istediği her dönem, icazetine sığınan ve çizdiği statükoya boyun eğen "sol"a da ihtiyaç duymuştur ve bunu da reformizmin etkisine dayanarak gerçekleştirebilmiştir. Demokrasıcılık oyunu için, "Batı" ile ilişkilerin iyiye doğru ve ileri gittiği ölçüde açıklarını kapatmak ve fazla falso vermemek için böyle bir görüntüye duyduğu ihtiyaç, daha da artmış ve gerekli düzenlemeleri ister istemez yerine getirmiştir. Oligarşi, bir parti ne ölçüde sol bir radikal söyleme sahip olursa olsun, kendi çizdiği sınırlarda siyaset yapmayı kabullenip yapacağı bütün işleri bu çerçeve içinde gerçekleştiriyorsa ve kendisine bu konuda güvence verecek tavırlar ortaya koymuşsa, böyle partilere siyaset sahnesinde rol vermekten ve bu partileri kullanmaktan çekinmemiştir...

Altında sağlam, politik ve örgütsel bir güç bulunmayan, halkın içinde köklü bağlar kuramamış hiçbir parti ya da güç; yeni-sömürge ülkelerde kendisini mevcut statükolar içinde kalmakla dayatıp, kabul ettiremez. Böyle bir güçle burjuva seçim platformuna sokulup, oradan devletin sunduğu olanakları kullanarak, parlamentolara girmeyi zorlamak ve bu işi, sistem sınırlarına bağlı olmayı her şeyin yerine koyarak yapmaya çalışmak, burjuvazinin oluşturmaya çalıştığı demokrasi vitrininin mankeni olmaktan başka bir sonuç getirmez... Sistemin kendisine çizdiği sınırları benimsemiş hiçbir parti, adı ve söylemi ne olursa olsun, gerçek anlamda hiçbir zaman işçi ve emekçilerin çıkarlarının savunucusu ve sesi olamaz. Bu noktada her zaman karıştırılan, yasallık ve yasalıcılıkla yasal çalışma arasındaki ilişki olmuştur. Yasal-demokratik çalışma faşizm koşullarında da devrimcilerin "temel çalışma biçimi"nin yaşaması için vazgeçilmez soluk borularıdır. Demokratik koşulların darlığı ya da genişliği, sadece bu çalışmanın biçim ve yöntemlerini, araçlarını değiştirir. Ancak bu çalışmadan yararlanmayı hiçbir zaman ortadan kaldırmaz. Yasal-demokratik çalışmayı, temel

çalışma biçimine tabi kılamayan ve bu çalışmayla bütünlüğünü korumayan hiçbir anlayış, yeni-sömürge ülkelerde, halkın taleplerinin savunucusu olarak ayakta kalamaz. Sadece mevcut toplumsal statükoda kalıp, icazeti baştan kabullenmek ve mücadeleyi burjuvazinin istediği sınırlarda tutmak, mücadeleyi onun kuralları içerisinde vermektir. Böyle bir anlayış, kendisine can veren sınırlar ortadan kalktıkça, soluk alıp vereceği ortamı da bulamaz. Bu durum bizim gibi ülkelerde sık yaşanıyor.

Sorun yasal çalışma diyerek burjuvazinin sınırları içerisinde hareket eder hale gelmemek ve bu çalışmayı her şeyin yerine geçirmemektir. Burada önemli olan temel ve tali mücadele biçimleri arasındaki ilişkinin nasıl biçimlenmesi gerektiğidir.

Mücadelenin değişik bir biçimi olarak seçimlere katılmak ve hatta gerektiği şekilde, güç konulabildiği yerde, burjuva parlamentolarına girmek ve bu işi bir parti oluşturarak yapmak da, devrimciler için ilkesel olarak reddedilmez bir gerçekliktir. Sorun, her zaman olduğu gibi, bunun yerinin ve zamanının belirlenmesidir. Emekçilerin mücadele tarihinde bunun sayısız başarılı örneklerine tanık olunmuştur. Bolşevikler de Bulgar sosyalistleri de bunun başarılı örneklerini ortaya koyarken, kitleler içinde kök salmış, mücadeleyi her koşulda sürdürebilecek örgütlülüklere sahiptiler. Onları seçimlerden burjuva parlamentolarına taşıyan, bu güçleriydi. Burada sorun; bu koşullar yakalandığında en gerici parlamentoları bile, mücadeleye hizmet edecek şekilde kullanabilmektir.

Yasallık, yasal-demokratik çalışma, yasal parti ve seçimlere katılma bu zeminde ele alındığında bugün için bir anlam ifade ediyor. Böyle yapılmadığı noktada oligarşinin kitleleri avutmak için kullandığı bir figüran olmaktan öteye gidilemez. TV ekranlarından en radikal çıkışları yapanlar, sonuçta ne denirse densin, burjuvazi için böyle bir sonuca varmada kullanılıyor.

(Mücadele Seçme Yazılar, S. 258)

Kendiliğindenlik ve İradilik

Hükümet ardı arkası kesilmeden zam üstüne zam yapıyor. Artık milletin iflahı kesildi. Hemen herkes şikayetçi, büyük bir huzursuzluk var. Ama şikayet etmekle de bir şey değişmiyor. Arkadaşlarla konuşuyoruz. Hemen bir görev paylaşımı yapıp çalışmaya başlıyoruz, hafta sonunda mahalle halkıyla birlikte bir protesto gösterisi düzenleyeceğiz. Konuyu tartışırken halkın neden tepki göstermediği ya da eyleme dönüşmeyen tepkilere ilişkin bizim ne yapabileceğimiz üzerinde de durduk ve bu haftaki dersimizde de "kendiliğindenlik" konusunu işlemeye karar verdik. Selim abi kendisi anlatmaya başlayarak derse giriş yaptı.

- "Kendiliğinden"in anlamı *"hiç bir etkiye bağlı kalmaksızın kendi kendine gerçekleşen"* şeklinde tarif edilir. Tabii hiçbir şey durup dururken kendiliğinden oluşmaz. İster doğa olayları olsun ister toplumsal olaylar olsun, bunlar kendi iç çelişkilerinin bir sonucu olarak ortaya çıkar. Burada kendiliğindenlikten kastedilen de zaten bu iç çelişkiye dışarıdan müdahale olmaması, gerçekleşen hareketin bu iç çelişkinin kendi iç dinamiğinin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmasıdır.

Biz konumuzla ilgili olan yanından yani toplumsal olaylarda "kendiliğindenlik". nedir oradan yola çıkalım. Sonra da "kendiliğindencilik" nedir oraya geliriz. Ömer sen izah et istersen, nedir kendiliğindenlik?

- Eylem düzeyinde şöyle küçük basit bir örnek vereyim. Diyelim ki, mahallenin altından geçen ana caddede komşulardan birinin çocuğuna araba çarptı. Kazayı duyan mahalleli de kaza yerine toplandı ve burada kazayı protesto etti. Bu önceden planlanmış, programlanmış, örgütlenmiş değildir, kendiliğinden gelişen bir tepki eylemidir. Eylem başladıktan sonra iradı bir tarz alabilir, belli talep ve hedeflere yönelebilir ama bu yine de eylemin kendiliğinden geliştiği gerçeğini değiştirmez. Örneğin bir Gazi ayaklanmasında da böyle kendiliğinden bir yan vardır. Daha gerilere gidersek mesela işçilerin 89 bahar eylemleri, 15-16 Haziran direnişinde de kendiliğindenlik belirleyicidir. Kendi örneğimizden yola çıkarsak, diyelim ki biz başka bir zamanda mahallemizde bu tür trafik kazalarını önlemeye yönelik, örneğin bir üst geçit yapılması talebiyle mahallede bir çalışma yürüttük, halkı örgütledik ve bu çalışmanın sonunda bir eylem gerçekleştirdik. İşte bu, bilinçli, iradi yapılan, kendiliğinden gelişmeyen bir eylem olur.

Şimdi meseleyi tek bir eylem düzeyinde değil de, daha geniş boyutlu bir toplumsal süreç boyunca düşünelim. Bunu bir devrim süreci olarak ele alırsak, bu süreç boyunca toplumsal çelişkilere bağlı olarak bizim irademin dışında da kendiliğinden yüzlerce belki binlerce irili ufaklı eylem, olay, kitle hareketi gerçekleşir. "Kendiliğinden" eylem kimi zaman ayaklanmalara da dönüşebilir. Bunlar sınıf çatışmasının doğal sonucudur. Elbette bunların her biri belli bir birikimin sonucunda yani çeşitli toplumsal çelişkilere

rin olgunlaşarak patlamasıyla bir tepki olarak ortaya çıkar. Ancak kendiliğinden gerçekleşen bu hareketler bir devrime yol açmaz. Çünkü devrimi gerçekleştirecek bir örgütlülüğe, hedefe ve böyle bir iradeye sahip değildir. Oysa devrim bilinçli, iradi bir eylemin, sürecin sonucu olarak ortaya çıkar. İşte "kendiliğindencilik" dediğimiz olgu da bu noktada yani toplumsal sürece nerede ve nasıl müdahale edildiği, daha doğrusu bu sürecin nasıl kavrandığı noktasında ortaya çıkar.

- Ona geçmeden önce bir noktaya daha dikkat çekmek istiyorum. Kendiliğinden hareketler her ne kadar devrime yol açmasalar da, bunların sıklığı, çeşitliliği, halkın katılımının düzeyi ve eylemlerin radikalliği bize devrimi geliştirmemizde yol gösterici olur.

Kendiliğindencilik dediğimiz olgunun temelini, kapitalizm belli bir gelişme aşamasına ulaştıktan sonra üretim ilişkilerinin üretici güçlerin gelişiminin önünde engel oluşturmasıyla devrimin insan iradesinin dışında kendiliğinden gerçekleşeceğini savunmak oluşturur. Bu görüş esas olarak 2. Enternasyonalin revizyonist-reformist partileri tarafından Marks'ın tekel öncesi devrim teorisi dogmatik olarak ele alınıp, çarpıtılarak geliştirilmiştir.

Marks ve Engels'in teorisinde devrimin gelişme koşullarında ekonomik ve sosyal determinizm (yani kendiliğindenlik) ağır basar, maddi koşullar belirleyicidir. İhtilalci inisiyatifin rolü bu maddi koşulların belirleyici çerçevesi içindedir. Böyle olması tekel öncesi kapitalist aşamada, yani serbest rekabetçi dönem için yanlış da değildir. Çünkü devrimci durum ancak kapitalizmin belli aralıklarla içine girdiği buhran dönemlerinde söz konusudur. Devrim koşullarının olgunlaştığı bu buhran dönemlerinin dışındaki evrim dönemlerinde ise barışçıl mücadele esastır.

2. Enternasyonal partileri ise emperyalist dönemde, yani devrimin maddi koşullarının varolduğu dönemde de Marks ve Engels'in evrim dönemi için öngördüğü barışçıl mücadele yöntemlerini esas alarak devrimi bilinemez bir geleceğe erteliyorlardı. Böylece devrim için değil reformlar için mücadele etmeyi yeterli görüyorlar, devletle açıktan bir savaşa girmeyi gerekli görmediklerinden legal örgütlenmeyi ve parlamenter mücadeleyi esas alıyorlardı. Oysa Lenin'in de belirttiği gibi emperyalizm dönemi proleter devrimler çağıdır. Bu dönemde devrimin objektif koşulları yani maddi şartları vardır sorun ihtilalci inisiyatifin geliştirilmesi sorunudur. Yani halkın örgütlenmesi, bilinçlendirilmesi ve devrime kanalize edilmesi-dir. Tabii bu da kendiliğindenliğin aşılmasıyla, sürece iradi bir müdahalenin sonucu olarak ortaya çıkacaktır.

- Yani şöyle ifade de edebiliriz sanıyorum. Her devrimde bir determinist (kendiliğinden) bir volantiirist (iradeci) yan vardır; devrimler bu ikisinin bir araya gelmesiyle gerçekleşir. Birinden biri eksikse, devrim gerçekleşmez. Yani devrimin maddi koşulları olgunlaşmıştır ama ihtilalci inisiyatif yoksa, orada bir devrim gerçekleşmez, kendiliğinden çok güçlü kitle hareketleri, ayaklanmalar ortaya çıksa bile bunların iktidarı devralmaları, aldık-

larında korumaları son derece güçtür. Tersine de geçerlidir; eğer (ekonomik, sosyal) maddi koşullar hazır değilse, tek başına ihtilalci inisiyatifin gücü devrimi gerçekleştirmeye yetmez, gerçekleştirdiği noktada iktidarı koruyamama onun için de eşikteki tehlikedir. Daha önce çeşitli çalışmalarımızda söz ettiğimiz Bedreddin Ayaklanması, Paris Komünü, buna örnek olarak verilir genellikle. Ancak bugün için, yani emperyalizm dönemi için artık bu ihtimal pek geçerli değildir. Çünkü tüm ülkelerde devrimin objektif koşulları vardır. Eksik olan ihtilalci inisiyatif, yani devrimin volantrist yönüdür.

Ancak tabii, devrimin maddi şartlarının olması devrimin kendiliğinden gerçekleşeceği anlamına gelmemesine rağmen, hala açık ya da örtülü olarak bu anlayışta olanlar vardır. Yani 2. Enternasyonalcilerin görüşleri bugün sosyal demokratlaşmış ama "sosyalist" etiketini de bırakmamış hemen tüm partilerin savunduğu bir şey durumundadır.

- Peki şimdi bu ikinci enternasyonal partilerinin savunduğu gibi bir kendiliğindenciliği savunan var mı?

- Elbette var Serpil. Bu sosyal demokratlaşmış partiler dışında da devrimci iddialı çeşitli siyasal hareketler de esas olarak kendiliğindenciliği savunan, kendiliğindenliğe tapınan bir konumdadırlar. Daha önce mesela TKP bunun tipik örneklerinden biriydi. Türkiye'de feodalizmin tümüyle tasfiye edilip kapitalizm gelişmeden bir devrimi olanaklı görmüyordu. Bu nedenle burjuvaziyle ve devletle çatışma diye bir derdi yoktu. Aksine burjuvazinin ve kapitalizmin güçlenmesinden yanaydı. Çünkü burjuvazinin gelişmesi kapitalizmin gelişmesi demekti.

Bir kere reformist yasal partilerin hepsi ne derlerse desinler bu noktadır. Burjuva demokrasisi koşullarında üretici güçlerin ve sınıf mücadelesinin belli bir gelişme sağlaması, ancak ondan sonra devrimin gündeme gelmesi anlayışına sahiptirler.

- Kendiliğindenciliği bu noktada devrim süreçleri açısından değil de kitle hareketleri açısından ele alırsak, oportünizmin, reformizmin kendiliğindenciliğini de daha somut olarak görürüz.

- Oportünizm kendiliğinden eyleme büyük misyon yükler. Örneğin, işçiler içindeki örgütlülüğü belki 5-10 kişiyi geçmez ama kendiliğinden gelişen bir işçi direnişini, eylemini dergisinde öyle yazar ki sanırsınız devrim arifesi. Ama başka bir eylem iradi olarak bile gerçekleşmiş olsa eğer içinde kendisi yoksa çok kolayca onu kendiliğinden bir eylem olarak niteleyebilir. Mesela Gazi ayaklanmasından sonra tahliller buna örnektir. Özellikle legal partisi, reformist kesim, yani ayaklanmanın hiç bir biçimde içinde olmayanlar, ayaklanmaya hemen "kendiliğinden" damgasını yapıştırdılar. Onun gelişimindeki iradi yanı görmekten geldiler. Bir kısmı ise eylemdeki kendiliğindenlik unsurunu, kitle hareketlerinin karakteristik özelliklerini tümüyle unutup, tamam dedi, bundan sonra süreç Gazi gibi gelişecek. Tabii böyle diyen de ondan sonra her eylemin Gazi gibi gelişip sonuçlanmasını bekliyor. Ama aradan aylar, yıllar geçiyor, bir Gazi daha gerçekleşmiyor.

- Konuyu şöyle de koyabiliriz sanırım: ayırım bir yerde silahlı mücadelenin savunulup savunulmamasında da ortaya çıkıyor. Silahlı mücadelenin, halk savaşının savunulması bir yerde ihtilalci inisiyatifin öne çıkarılması demektir. Ülkemizdeki ayaklanmacılar ise "şabloncudurlar" ama şablonun bir yanını hep gözardı ederler; esas olarak Sovyet devrimindeki ihtilalci inisiyatifin o büyük rolünü kavramaktan ve onu politik çizgilerine yansıtmaktan uzaktırlar. Onlar şablonun kaba görüntüsünü alıp kitlelerin kendiliğinden ayaklanacağı günün büyük beklentisi içindedirler. Kitleler ayaklanınca onlar da önüne geçivereceklerdir. Bu yüzden örneğin Türk-iş öncülüğünde gelişen Bahar eylemlerine, yüzbinlik mitinglere onlardaki kendiliğinden yanı sıra hiç görmeden hemen büyük misyonlar yüklemeye hazırdırlar. Ama örneğin daha iradi ve çatışmalı gelişen bir Paşabahçe direnişi, ya da örneğin iradi gelişen kitlesel bir öğrenci hareketi onları aynı derecede heyecanlandırmaz.

- Çalışma tarzları da bu kendiliğindenciliği yansıtır. Onlar boyuna teori yapıp kitlelere akıl verirler. Nasılsa kitleler bir gün onların verdiği akıllı kabul edip ayaklanacaklardır. Kitle hareketini iradi olarak örgütlemekte, bu yönde politikalar üretmekte bu nedenle fazla hevesli de değillerdir. Asgari örgütsel faaliyeti sürdürecektir bir ilişki ağı onlara yeter. Onlar bu ilişki ağını da zaten "Bolşevik öncü" olarak niteleyip işin içinden çıkarlar. Süreçteki devrimci iradenin rolünü görmedikleri için, esas olarak devrimci hareketin belirleyici olabileceği ama çeşitli nedenlerle olamadığı durumları bile "devrim dalgasının yükselişi, alçalışı" gibi kavramlarla ifade etmeyi severler. Onlara göre devrim dalgası boyuna iner çıkar. Yani bu inişlerde çıkışlarda bizim payımız, rolümüz, bizim mücadele yöntemlerimizin etkinliği ne diye sormazlar.

- Soruna güncel boyutuyla bakalım bir de.

- Kitle hareketi tabii ki düz bir çizgide gelişmez. Ancak çizgideki kırılmaları oligarşinin ve devrimci güçler arasındaki dengeler açısından, kitlelerin bilinç ve ruh hali açısından değerlendirmeliyiz. İlla ki her baskıda kitle ayaklanmaları ortaya çıkmaz. Oligarşi bunu çok çeşitli biçimlerde engellemeye çalışır. Ancak engelleyebildiği noktada, engellemesini mümkün kılan asıl şey, devrimci hareketin kitleleri baskılar karşısına dikebilecek örgütsel, askeri yeterliliği gösterememesidir. Mesela 12 Eylül'de devrimci mücadele niye geriledi. Buna devrim dalgasının "kendiliğinden" nedenlerle, ekonomik, sosyal nedenlerle geri çekilmesi diyebilir miyiz. Hayır. Devrimci mücadele, devrimci örgütler yenildiği için böyle bir sonuç ortaya çıkabilmiştir. Böyle bir yenilgi alınmasaydı, hem devrimci mücadele sürer, asgari de bir kitle direnişi varlığını korurdu.

- Bugüne bakalım; şu anda büyük kitle hareketleri, ayaklanmalar yoksa bu maddi-objektif koşulları olmadığı için mi? Hayır. Halkın günlük yaşamını fazlasıyla etkileyen bir ekonomik kriz, siyasal baskılar fazlasıyla mevcut. Üstelik bunları tamamlayan olgular olarak kitlelerin bu düzenden memnuniyetsizliği had safhada. Böyle yönetilmek istemedikleri de açık. Eksik

olan bunu örgütleyecek, eyleme dönüştürecek bir devrimci müdahaledir. Bu devrimci müdahale ise elbette sadece dergi sayfalarında yazmakla, oturduğu yerden kitlelere akıl vermekle olmaz. Kitle hareketi yaygın bir siyasal örgütlülük, yaygın halk örgütlülükleri ve savaş temelinde yükselecektir. Şimdi reformizm, oportünizm, kitlenin kendiliğinden tepki göstermesini beklemektedir. Göstermez. Gösterse de bunlar, devrimi geliştiren kalıcı sonuçlara yol açmazlar. İşte burada iradilik asıl unsurdur. Yani süreç devrimci müdahale. Öyleyse bugünkü süreç açısından bunu biçimlendirirsek; **bir yandan varolan güç oranında sürece devrimci müdahalede bulunmaya çalışmak, ikincisi, daha çaplı bir devrimci müdahalenin örgütsel, askeri, siyasal biçimlerini yaratmak**, ihtilalci inisiyatife hak ettiği yeri veren bir çizginin iki temel gereğidir. Nasıl ki tek başına ekonomik, sosyal kriz devrimlere yol açmak diye formüle ediliyorsa, bu kitle hareketleri için de böyledir. Kitle hareketinde de kriz, baskı tek başına yeterli faktör değildir; kitle hareketi kendiliğinden unsurla iradi devrimci müdahalenin birleştiği noktada en güçlü, en etkili haline kavuşur.

Bunu hem devrim sürecinin bütünü açısından, hem de yaşadığımız somut süreçler açısından kafamızda somutlayabilmeliyiz. Güncel görevleri tam tespit edebilmek, çeşitli süreçlere ilişkin doğru politika ve taktikleri belirleyebilmek de bunu somutlayabildiğimiz ölçüde mümkün olur.

Çalışmamızı bugünlük de burada sonuçlandıralım. Esasında bizim de tam hazırlanamadığımız bir konu oldu, onu da belirtmiş olalım. Mahir'de falan konuya ilişkin daha ayrıntılı anlatımlar var, onlara da tekrar bakalım. Oradaki anlatımları kendi pratiğimizde ele alıp görmeye çalışalım. Gerekirse daha sonra konuya yeniden döneriz.

OKUMA PARÇASI:

Mücadele programlara ve reçetelere hapsedilemez ve hapsedilmemelidir. Ama kendiliğindenci gelişmelere ve patlamalara da terk edilmemeli, olayların peşinden sürüklenilmemelidir. Devrimci irade ve inisiyatifin önemi ve rolü buradadır. Tabii bunu başarmanın tek ölçütü kitlelerin içinde bulunduğu durumu görebilmek ve bunu mücadeleye dökebilecek yol ve yöntemi tutturabilmektedir...

Kitleler bir noktadan sonra sistemle çelişkilerinin yoğunlaştığı her yerde başlarını kaldırırlar ve hak arama mücadelesinde yerlerini alırlar. Burada önemli olan kendiliğinden de olsa başlayan gelişmelere de müdahale edebilmek, kendiliğindenciliği iradiliğe çevirebilmek, iradi politikalarla, buna yön verebilmektir. Bu noktadan sonra hareketin kendiliğinden başlamasının fazlaca bir önemi yoktur.

... Devrimciler açısından sorun, kitlelerin talepleriyle sürece denk düşen politikayı çıkarılabilmek ve geniş kitle hareketleri yaratabilmektir. Sorun, süratle bu harekete, hareketlenmeye denk düşen yeni bi-

çimler, örgütlenmeler, sloganlar yaratmak ve kitlelere bunları benimsetebilmek sorunudur. Ne zaman ki devrimci irade kitlelerin iradesine dönüşüyor ve eylemlilikler devrimci politikanın çizdiği yolda geliyorsa, orada yer alan insanlar süreçten yepyeni mücadeleci kimlikle çıkıyorlar, politik inisiyatif ve olgunluk kazanıyorlar...

Kitle eylemleri devrimcilerin müdahalesiyle politik hedeflere yönlendirilemediği, mücadele ve örgütlülük biçimlerinin, slogan ve taleplerin hızla sürecin ihtiyaçlarına göre biçimlendirilemediği her yerde, kitlesel eylemlilikler politikleştirilemediği gibi, kalıcı örgütlenmeler de ortaya çıkmıyor, bir yerde sınırlanıp kalıyor... Devrimcilerin bütün mücadele biçimlerini bir arada uygulamaya koydukları, yeni örgütlenmeler ve sloganlar yarattıkları, toplumsal çelişkileri çözmeye yönelik kampanyalara dönüşen mücadele süreçleri, kitlelere de, devrimcilere de çok şeyler kazandırıyor.

(...)

Mücadele öyle anlar geliyor ki; o an kitlelerde hiçbir dönem birikmeyecek tepki ve öfke kabarıyor. İşte böyle anlarda devrimciler bu tepki ve öfkenin dışarıya çıkmasında öncü rollerini, politik cesaret ve atılganlıklarını gösterebilmelidirler. Kitleleri çatışma noktasına getiren çelişkileri ancak devrimcilerin müdahalesi çözümleyebilir. Bunu yapamadıkları yerde kitlelerin öfkesi boşalmakta, harcanıp gitmekte ve kitlesel eylemlilikler ve devrimci gelenekler yaratmak için yakalanmış önemli bir an kaçırılmaktadır. (Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Mücadele, sy. 24)

NOT DEFTERİ

- Hemen görüleceği gibi, Marx ve Engels'in devrim teorilerinde ağır basan yön, ekonomik ve sosyal determinizmdir. Volantirizmin rolü, maddi koşulların belirleyici çerçevesi içindedir. Bu anlayışa göre, politik devrim, sosyal devrimin tamamlayıcısıdır. Politik devrim, maddi şartların belirleyici çerçevesi içinde **ihtilalci inisiyatifin** ürünüdür.

- Demir gibi bir disipline sahip, bir azınlık örgütü kitleleri bilinçlendirerek, kitlelerin bilinç ve eylem düzeyini yükselterek, yerinde ve zamanında **ihtilalci inisiyatif** kullanarak politik devrimi yapar ve sosyalist dönüşümü sağlar. Devrim bilinçli kitlelerin eyleminin sonucunda olur ve kitlelere dayanır. Fakat dar tutulmuş mesleki devrimcilik olan ihtilalciler örgütünün ihtilalci atılımı burada hayati öneme haizdir.

- Sosyal devrimde belirleyici rolü sadece ihtilalci inisiyatif oynamaz. Tarihi kahramanlar değil, kahramanları tarih yaratır. Devrimler tarihi, iktidara ele geçirmesine rağmen, objektif şartların yetersizliğinden

dolayı (her çeşit kahramanlığa rağmen) ihtilalci inisiyatifin hüsrarla sonuçlanması ile doludur. **Munzer** hareketinden **Şeyh Bedrettin** ve **Paris Komünü**'ne kadar tarih, o yaşanan devrin maddi temelleri ile uygunluk içinde olmayan ihtilalci inisiyatifin mağlubiyetlerine sahne olmuştur.

Belli bir dönemdeki ihtilalci atılım, ne kadar güçlü olursa olsun, o tarihi dönem bu atılımın zafere erişmesini imkansız kılıyorsa, maddi yaşama şartları, bu atılımın başarıya erişmesi için belli bir olgunluğa erişmemişse, bozgun mukadder bir sonuçtur.

- Devrim teorisinde, **ihtilalci inisiyatif** ile **ekonomik ve sosyal determinizm** arasındaki ilişki ve çelişkiyi, Marx şu şekilde ortaya koymaktadır: **'Kişiler kendi tarihlerini, kendileri yaparlar; fakat koşullarına göre, kendileri tarafından seçilmiş koşullarda değil de, geçmişin doğrudan doğruya verdiği ve miras bıraktığı koşullarda olur bu.'**

Ve Marx, ihtilallerin bir avuç kıskırtıcının eseri olduğunu iddia eden gericiye karşı ihtilallerin nedenini şu şekilde açıklamaktadır: 'İhtilalleri kötü niyetli kıskırtıcıların iradesinin ürünü gibi gösteren batıl inancın artık zamanı geçmiştir. Bir ihtilal sarsıntısının ortaya çıktığı her yerde, bu sarsıntının eskimiş müesseseler tarafından tatmin edilemeyen sosyal ihtiyaçlardan doğduğunu artık herkes bilmektedir.'

- Mesele açıktır. İhtilalci inisiyatifin rolünde başarıya ulaşabilmesi için devrimin maddi bir tabana oturması şarttır. Bir başka deyişle alt yapının, o ihtilalci atılımın zafere erişmesi için belli bir düzeye ulaşması gerekmektedir.

(Bütün Yazılar, Mahir Çayan s. 247-248-249)

Şeriat ve Demokrasi

Geçen hafta hükümetin yaptığı zamlara karşı eylem örgütlemek için karar almıştık. Çalışmaya yeni başlamıştık ki ardından **"8 yıllık kesintisiz eğitime katkı"** adı altında yeni zamlar gündeme geldi. Ardından petrole yine zam. Üstelik 1 dolara eşitleninceye kadar da zamların devam edeceği açıklandı. Bu da demektir ki zamların ardı arkası kesilmeyecek. 8 yıl eğitime katkı falan aslında tepkileri yumuşatmak için kullanılan bir gerekçe. Sanki "8 yıl kesintisiz eğitim" yasalaşmasaydı zamlar yapılmayacaktı. Kaldı ki öyle bile olsa bu bizi ne ilgilendirir? Zaten çalışan halktan dolayı, dolaysız dünyanın vergisi kesiliyor. Paraya ihtiyaçları varsa devletin olanaklarıyla besledikleri tekel-lerden, Koçlardan, Sabancılardan, mafyacılar, rantçılardan alsınlar. Ama yapmazlar. Çünkü, zaten onları daha da zenginleştirmek için yapılıyor bütün bunlar. "Şeriat tehlikesi", "Şeriatla mücadele" edebiyatının ardına sığınıp halkın gırtlığına çöktükçe çöküyorlar. Şeriatçıların yaptıkları gösteriler de bir yanıla bu demagogilerini sürdürmelerine zemin yaratıyor. Burjuva medya karşı propaganda, İslami kesim kendi propagandası amacıyla eylemleri öne çıkardıkça zamlar da arada kaynıyor. Eylemlerin niteliği değişmedikçe, 8 yıl kesintisizi protestoyla sınırlandıkça hükümet bunu "tehli-ke geçmedi" demagogisini sürdürerek halka yöneltecekleri yeni saldırılara perde olarak kullanmayı sürdürecektir. Bu hafta konumuzu bu nedenle pratik faaliyetimize katkısı olacağını düşünerek bu meseleye ayırdık. Derse Fatma Abla'nın yaptığı tartışmalardan izlenimlerini anlatmasıyla başladık.

- Mahallede epeyce insanla konuştum. Herkes burnundan soluyor. Ancak haftalardır "şeriat tehlikesi", "laiklik elden gidecek" diye yapılan propagandanın da şu ya da bu düzeyde insanları etkilediği görülüyor. Tabii daha çok da CHP'li ve ona yakın Alevi kesimlerde böyle. Kimileri düne kadar REFAHYOL'a karşı gönüllü ya da gönülsüz bu hükümetin kurulmasına bir yerde olumlu bakmış, küçük de olsa bir umut olarak görmüş. Şimdi beklentileri boşa da çıksa da başka bir alternatif de göremediği için tepkilerini ifade etmekte çekinceli davranıyor. Bunlar da giderse ne olacak diye düşünüyor. Tabii bunların dışında hükümetten hiç bir beklentisi olmayanlar da var. Ama onları da bizim toparlayıp harekete geçirmemiz gerekiyor.

- Burjuvazinin istediği de buydu zaten. Tutabildiği kadar anti-şeriat çerçevesinde biraraya getirdiği partileri, halkın belli kesimlerini birarada tutmaya, politikalarına destek güç olarak kullanmaya, bu da olmazsa hiç değilse tepki göstermemelerini sağlamaya çalışacaktır. Burada esas görev bize düşüyor. Halka bugün mücadelemizin esas yönelmesi gereken hedefini gösterip, burjuva partilerinin, MGK solcuları ve sendikacılarının, reformistlerin hedef saptıran demagogilerinin etkisinden çıkarmalıyız. Bunun için propagandamızda, çalışmamızda temel alacağımız noktalar neler olabilir?

- Üzerinde duracağımız önemli bir nokta **Din**'in devlet tarafından bugüne kadar oligarşinin iktidarını sürdürmenin bir aracı olarak nasıl kullanıldı-

ğını, iktidardan pay alma, nimetlerinden yararlanma peşinde koşan tarikat şeyhlerinin, Osmanlı'da olduğu gibi Ulema sınıfının halka zulmeden devletin yanında nasıl yer aldıklarını, zulme nasıl ortak olduklarını anlatmak olabilir. Osmanlı'dan bu yana yaşanan oldukça çarpıcı örnekler de var. Mesela Avrupa'da feodalizm döneminde dinin egemen sınıflar tarafından halkı sömürmek, ezmek için nasıl kullanıldığı hakkında az çok bilgimiz vardır. Ama Osmanlı dönemine ilişkin tarih bu konuda da ya yok sayılmış ya da çarpıtılmış. Hepimiz artık az çok biliyoruz dinin toplumsal yaşamın bütününe hükmetmesi, din devletlerinin ortaya çıkması esas olarak feodal dönemdedir. Bu noktada mesela Avrupa'da kilisenin devlet içinde ayrı bir devlet gibi örgütlendiğini, ortaya zengin bir ruhban sınıfının çıktığını, hatta bunun krallıkların üstünde bir güce ulaştığını görüyoruz. Halk yoksulluk ve sefalet içinde yaşarken, açlıktan hastalıktan kırılırken, zevki sefa içinde yaşayan feodaller ve bunlarla işbirliği içindeki kilise yönetimi, ruhban sınıfı halkı sömürmekte, zulmetmekte adeta birbirleriyle yarışır. Korkunç bir engizisyon dönemi yaşanır. Halkın isyan etmesini engellemek, boyun eğmesini sağlamak için meydanlarda kurulan idam sehpalarının ya da giyotinle uçurulan kellelerin haddi hesabı yoktur. Kapitalist üretim ilişkilerinin, üretici güçlerin gelişmesinin önünde üst yapıdaki en büyük engel feodallerle birlikte bu ruhban sınıfı olmuştur. Dolayısıyla burjuvazi feodalizme karşı iktidar mücadelesinde feodal düzeni en gerici nitelikleriyle korumaya çalışan kiliseye, feodallerle yönetimi paylaşan bu ruhban sınıfına karşı da mücadele etmek zorunda kalmıştır. Burjuva demokratik devrim dinde de reformları gündeme getirmiş, toplumsal gelişmenin önünde gericiliği temsil eden kilisenin yönetim üzerindeki etkisi ve ayrıcalıkları alabildiğince sınırlandırılmıştır. Devlet ve din işlerinin ayrılması olarak ifade edilen **Laiklik**'in ortaya çıkması **Aydınlanma Çağı** da denilen bu dönemin sonucudur.

- Yalnız bildiğim kadarıyla Osmanlı'da devlet ve din ilişkileri bire bir Avrupa'daki gibi gelişmiyor.

- Doğru. Osmanlı'da gerek feodalizmin yapısı gerekse devlet din ilişkileri Avrupa'daki ülkelerden farklılıklar gösterir. Ama yine de bu Osmanlı'da da egemen sınıfların halkı sömürmek için dini araç olarak kullanması gerçeğini değiştirmez.

Osmanlı devleti bir "**fetih devleti**" olarak ortaya çıkmış ve yüzyıllar boyunca da varlığını böyle sürdürmüştür. Devlet gelirlerinin bir bölümünü fetihlerden elde ettiği ganimetlerden, diğer bölümünü halktan ve sömürge-lerden aldığı vergilerden karşılıyordu. Yönetimde sultanın mutlak bir hakimiyeti vardır. Osmanlı sultanları hakimiyeti "allah adına" ve halifelikle birlikte de Peygamber adına kullanırlardı. Yani daha en başta bu noktada imparatorlukta "dini" bir nitelik vardır. Sultan her ne kadar şeriatı uygulamak ve korumakla görevli olup, kendisi de uyuyor görünse de fiiliyatta bu böyle olmamıştır. Sarayın ihtişamlı yaşamı bu kurallarla sınırlandırılmamıştır.

Devlet yönetiminde **Örfi Hukuk** denilen eski geleneksel kurallar, sultanın ve ordunun talepleri ve dayatmaları doğrultusunda çıkarılan kanun,

nizam, emir ve fermanlar geçerlidir. Dini fetvalar Şeyhülislam tarafından daha çok sultanın istekleri doğrultusunda, onun emir ve fermanlarını ve ya bunların biraraya getirilmesiyle oluşturulan "kanunnameler"i güçlendirmek, pratikte uygulanmasını kolaylaştırmak, halka benimsetmek için çıkarılırdı. Saraya bağımlı olan şeyhülislamın sultanın istediği fetvaları vermemek gibi bir tavır söz konusu olamaz.

Şeriatın uygulanması yani **Şer'i Hukuk** esas olarak devlet erki üzerinde değil, ideolojik alanda ve toplumsal yaşamın düzenlenmesinde belirleyicidir. Örneğin, ceza hukukunda, toplumsal yaşamın kurallarının belirlenmesinde, çalışma ve eğitim alanında.

Osmanlı tarihi aynı zamanda saraydaki iktidar kavgası, komplolar ve entrikalarla dolu bir tarihtir. Bunun tarafları da genellikle sultan, sultanın varisleri, şeyhülislam, sadrazam ve bazen de yüksek rütbeli ordu komutanlarıdır. Sultan tarafından sürgüne gönderilen, azledilen ve katledilen şeyhülislamlar olduğu gibi, örneğin, saraya karşı ayaklanan askerlerle, yeniçerilerle işbirliği yaparak tahtan sultanı indiren şeyhülislamlar da vardır. Ancak halkın sömürülmesi, baskı uygulanması noktasında şeyhülislam ve ulema sultanla her zaman işbirliği içindedirler. Tabii bunun karşılığı olarak da iktidarın nimetlerinden, halkın sömürülmesinden onlarda yararlanılır. Elde ettikleri ekonomik güç ve yetkileriyle ayrıcalıklı bir sınıf oluştururlar.

İllerde, ilçelerde devleti ve şeriatı **Kadılar** temsil eder. Bunlar hem mülki yönetim amiri hem de şeriat hukukunun uygulayıcısıdır. Tabii iktidarı temsil ettikleri için onun nimetlerinden yararlanan ve devlet adına halka zulüm yapanların başında onlar da gelmektedir. İktidarın otoritesine şu ve ya bu nedenle karşı çıkanlara ise asla taviz verilmez. Örneğin Simavna kadısı olan ve sarayın haksızlıklarına, zulmüne başkaldırdığı için 1420'de asılarak idam edilen **Şeyh Bedreddin**; 1612-1640 arasındaki 4. Murat döneminde İznik kadısını astırdığı için padişahı eleştiren şeyhülislam **Ahizade Hüseyin Efendi**'nin boğularak katledilmesi gibi pek çok örnek de vardır.

Özetlemek gerekirse Osmanlı döneminde devlet bir yandan ordu gücüyle baskı ve şiddet kullanarak, diğer yandan yönetimin bir kanadında yer alan şeyhülislam ve ulema aracılığıyla dini kullanarak halkı devletin otoritesine boyun eğmeye zorlar. Çıkarılan ferman ve fetvalar hep bu otoriteyi sağlamak içindir. Tabii halk ağır vergi yükü altında yokluk ve yoksulluk içinde yaşarken onlar saraylarında, köşk ve konaklarında zevki sefa, bolluk içinde keyif çatarlar.

Ayrıca ulema sınıfından bir kısmı iktidar kavgasında güç kazanabilmek için yoğun sömürü altındaki halkın yönetime olan tepkisinden de yararlanma yoluna gitmiştir. Kimi isyanların örgütleyicisi olurken, kimi kendi dışında çıkan isyanlara yön vermeye çalışıp halkın gücünü arkasına alarak devlette yerini sağlamlaştırmak ya da daha yüksek bir mevkiye gelmek için pazarlık yapabilecek güç elde etmeye çalışmıştır. Şeyhülislam ve ulema sınıfı yetkilerini sınırladığı için devlet yönetimindeki ıslahat hareketlerine, özellikle Gülhane Hattı Humayunu ile başlayan Tanzimat dönemindeki reform-

lara karşı olmuşlardır. Islahat hareketlerine ve reformlara karşı olmakla beraber yine de bunların yapılmasına da engel olamazlar. 1850'lerden sonra ulemanın devlet yönetiminde gücü gerilemeye başlar. Batı taklitçiliğiyle gelişse de eğitim sisteminde yapılan değişiklikler, okulların açılması Medresenin gücünü de büyük ölçüde geriletir. 1867 yılında şeyhülislamın fetvasıyla Sultan Abdülaziz'in tahttan indirilerek Abdülhamit'in getirilmesi aynı zamanda batılılaşmaya karşı çıkan dinci, şeriatçı bu çevrelerin tepkisi, devlet üzerindeki eski egemenliklerini ele geçirme çabasının bir ürünüdür.

- Ama bu dönem aynı zamanda emperyalizme büyük ödünlerin verildiği, mandacılığın da kabul edildiği bir dönem. Yani bir yandan dini temelde batılılaşmaya karşı çıkılırken diğer yandan emperyalizmle işbirliğinin geliştirilmesi var.

- Doğru. Bugün de tüm anti-emperyalist söylemlerine rağmen İslamcılar pratikte emperyalizmin icazetine sığınmaları, güç karşında boyun eğmeleri, uzlaşmacılıkları ta o zamandan bu yana gelen ve kökleşen bir gelenekleridir diyebiliriz.

Devlet yönetiminde dinden faydalanılması cumhuriyetin kurulmasından sonra da, hatta kuruluş aşamasında da Kemalistler tarafından devralınarak sürer. Mesela, Mustafa Kemal Erzurum ve Sivas kongrelerini toplarken bölgedeki şeyh, hoca ve aşiret reislerine çektiği telgraflarda onları **"hilafet ve saltanatı korumaya, vatanı ve milleti küffar ve Ermenilerden kurtarmaya"** çağırır. Kongrelere katılan bu şeyh ve hocalardan bir kısmını daha sonra TBMM'ne de seçtirir. Ama daha sonra bunları tasfiye eder. Yine şeyhülislamın kurtuluş savaşına katılmayı kafirlik olarak ilan eden fetvasına karşı savaşı destekleyen **Said Nursi**, konuşma yapması için TBMM'ye çağırılmış, daha sonra o da "hain, işbirlikçi" ilan edilmiştir. Mustafa Kemal'in ilk TBMM'ni toplamak için yaptığı çağrı da tümüyle dini motiflerle süslüdür. Çağrıda **"Vatanın bağımsızlığı, halifelik ve padişahlığın kurtarılması için TBMM'nin Cuma günü Hacı Bayram Camii'nde Cuma namazı kılındıktan sonra, o günün kutsallığından yararlanıp, Kuran ve namazın hur'larından ışık alınarak, namazdan sonra peygamberin mübarek sakalı ve Sancak-ı Şerif alınarak Meclis'in toplantı yerine gidileceği, burada önce Kuran okunup kurbanlar kesileceği, açılış gününün kutsallığını artırmak için şimdiden yurdun her köşesinde hatimler indirilmeye başlanacağı, her yerde Cuma namazından önce mevlit okunacağı"** gibi şeyler yazılıdır.

- Bunları duyunca aklıma Kenan Evren geldi. O da 12 Eylül'den sonra konuşmalarında bol bol dinden, imandan bahsediyordu. Ayetlerden, surelerden örnekler veriyordu.

- Her iki olay dini araç olarak kullanan devlet geleneğini sürdürme açısından benziyor ancak aynılaştırmamak gerekir. Çünkü Mustafa Kemal emperyalizme karşı savaşta, Anadolu'da halkın üzerinde önemli etkisi olan şeyhlerin, hocaların desteğini almak için böyle yöntemlere başvuruyor. Oysa Evren tam tersine emperyalizmin ve oligarşinin düzenini korumak için bunu yapıyor.

- Savaş kazanıldıktan sonra ise Kemalistlerin islami çevrelere karşı tutumu tümünden değişiyor. Halifelik kaldırılıyor, medrese, tekke ve zaviyeler kapatılıyor, tarikatçılık suç sayılıyor. Dilden, giyim kuşama kadar toplumsal yaşamın kuralları değiştirilerek yeniden yapılandırılıyor. İslami çevreler bunu Kemalizmin materyalist, din düşmanı olduğu için yaptığını ileri sürerler. Oysa işin özü bu değildir. Yapılan batı tipi yani bir burjuva devletin yukarıdan aşağıya inşa edilmesi ve bu yapılırken karşı çıkan veya çıkması muhtemel güçlerin tasfiye, izole edilmesidir. Bu nedenle yapılan reformlara, değişikliklere karşı çıkan, İslami esaslara dönülmesini isteyenlerin üzerine de acımasızca gidilerek ezilmiştir. Yani yapılan hesaplama materyalist bakış açısının bir ürünü değil, iktidar mücadelesinin bir yansımasıdır. Şeriat düzeni isteyenlerin bağımsız bir güç oluşturmalarını engellemektir.

Batıdan esinlenerek uygulanan laiklik de esasında batıdaki anlamıyla uygulanan bir laiklik değildir. Kurulan Diyanet İşleri Bakanlığı ile Şeyhülislamlığın yeri doldurulmuş, din devletin denetiminde devlet tarafından kurumlaştırılmıştır. Yani dinin ortadan kaldırılmasına değil, devlet tarafından denetim altına alınmasına yönelik bir uygulama söz konusudur. Öte yandan dini inançları sömürerek halkı birbirine karşı kışkırtmada, kırdırmada Osmanlı'dan gelen geleneği onlar da kullanmıştır. Örneğin, Şeyh Said isyanını bastırmak için Alevileri, Dersim isyanını bastırmak için de Sünnileri kışkırtıp yanlarına alarak birbirlerine karşı kullanmışlardır.

- Çok partili döneme kadar uygulanan politikalarla şeriatçı kesimin örgütlenmesi ve gelişmesinin önüne büyük ölçüde set çekilebilmiştir. Ancak, çok partili sisteme geçişin ortaya çıkardığı kısmi özgürlükçü ortam ve Demokrat Parti'nin CHP karşısında güçlenmek için şeriatçı, tarikatçı çevrelere destek vermesi, şeriatçı kesimin giderek yeraltından çıkıp örgütlenmesine ve gelişmesine uygun ortam da yarattı. Bu dönemde Nurculuk faaliyetinin geliştiği gözleniyor.

1960'daki 27 Mayıs darbesinde Kemalist geleneği büyük ölçüde koruyan ordu bu dönemde de şeriatçı kesime karşı tavır alır. Nurcuların ileri gelenlerinden tutuklananlar olur. Ama ordunun bu tutumu 12 Mart darbesinden sonra değişir. Mesela, **Necmettin Erbakan**'ın başkanlığını yaptığı islami çizgideki **Milli Nizam Partisi** 12 Mart Cuntası tarafından kapatılır. Erbakan hakkında "Anayasayı şeriat temelinde tedbil ve tağyir" etme suçuyla yargılanır. Erbakan bu sırada yurtdışındadır ama daha sonra onunla yurda dönmesi için bizzat faşist cuntanın darbeci generallerinden **Muhsin Batur** ve **Necdet Sunalp** görüşür. Yine bu dönemde orduda birlikler içinde cami, mescit yapımlarına başlanırken, *"Allah'ın ve peygamberin buyruklarını en iyi Mustafa Kemal Atatürk'ün yerine getirdiği, laikliği kabul ederek, büyüclük, üfürükçülük, muskacılık yapanları temizleyip dine hizmet ettiği, din işlerini ehil ellere vermeyi öngördüğü, komünizm, sağcı, solcu, Nurcu, Süleymancı gibi yanlış inançların tuzağına düşenlerin Atatürkçülükle kurtarılabilceği, bunun için cami ve okullarda Atatürkçü düşüncelerin yaygınlaştırılması gerektiği"* propagandası geliştiriliyordu.

Böyle bir propagandaya ve ordunun dinle böyle içli dışlı olmaya başlama-sına neden gerek duyuldu dersiniz? Evet Ömer sen devam et istersen.

- Nedeni özet olarak ifade edersek: egemen sınıfların gelişen devrimci mücadeleye karşı dini bir araç olarak kullanmayı düşünmesidir. 60'lı yıllar ve 70'lerin başı gerek ülkemizde gerekse dünyada sol'un, devrimci mücadeledenin yükseldiği, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşlarının yaygınlaştığı bir dönemdir. Oligarşi düzeni için asıl tehlikenin belli bir denetim altına alınmış olan şeriat değil, gelişen devrimci mücadele olduğu kararındadır. Gelişen komünizm tehlikesine karşı din frenleyici bir kalkan olarak düşünülmektedir. Tabii bu düşüncenin fikir babalığı yine emperyalizme aittir. Emperyalizm benzer politikaları devrimini gerçekleştirmiş ya da devrimci mücadelenin geliştiği, solun güçlendiği başka ülkelerde de dini akımlara güç vererek, destekleyerek uygulamaktadır. Bu nedenle dini temeldeki faaliyetlerin ve örgütlenmelerin önü açılır. Erbakan'ın liderliğini yaptığı Milli Selamet Partisi'nin önce Ecevit'in başkanlığını yaptığı CHP ile daha sonra ise Milliyetçi Cephe Hükümetlerinde koalisyon ortağı olarak yer almasına oligarşi onay verir. Tarikat örgütlenmeleri bu dönem boyunca gide-rek legalleşip daha açık faaliyet yürütmeye başlarlar. Bir yandan devletin resmi güçlerinin ve sivil faşistlerin, kontrgerillanın saldırıları, diğer yandan islami örgütlenmenin önünün açılması devrimci mücadelenin önünü kesmeye yetmez. Ancak yine de MSP tarikat örgütlenmelerinin ve düzen-den memnuniyetsiz olan ve düzen dışı arayışlara yönelen kitlelerin bir bölümünün de desteğini almaya başlar.

- O zaman şöyle bir sonuç çıkıyor. 12 Eylül Cuntası'nın MSP'yi kapatıp Erbakanı gözaltında tutması da İslamcılara karşı bir tavır alış değil, diğer partilere de uygulandığı gibi **"biz sağa da sola da karşıyız"** demagojisine dayanak sağlamak içindi.

- Elbette, MSP ve Erbakan'a diğerlerinden farklı bir muamele de yapılmış değil. Dikkat ederseniz 12 Eylül döneminde de tarikat örgütlenmelerine yönelik bir şey yapılmamıştır. Çünkü aynı politika 12 Eylül Cuntası tarafından da sürdürülmüştür. Suudi Arabistan'la ilişkilerin geliştirilmesi, Kuran kurslarının ve İmam Hatiplerin yaygınlaştırılması bizzat cunta döneminde teşvik edilmiştir. Ondan sonra da Refah Partisi'nin sol boşluğa oynaması bugüne kadar uygulanagelmıştır. Bugün ne yapılmak isteniyor ona da sen devam et Ömer.

- Bugün yani 28 Şubat MGK toplantısından sonra gündeme gelen uygulamalar esasında şeriatçı örgütlenmeleri, tarikatları ortadan kaldırmaya yönelik falan değildir. Bu süreçte gündeme gelmesinin nedenini birkaç başlıkla ifade edebiliriz. Elbette bu nedenlerin hepsi burjuvazi ve MGK tarafından önceden tek tek ince ayrıntılarına kadar hesaplanmış da olmayabilir. Ama şurası bir gerçekçi **"şeriat tehlikesi"** yaygarası ile başlattıkları süreci ve bu süreç içindeki gelişmeleri kendileri açısından iyi değerlendirdiler.

Mesela bunlardan biri din üzerindeki denetimini elinden kaçırmaya başlayan ve tarikatlara kaptıran devletin denetimi tekrar ele geçirmek, bu çev-

releri disipline ederek düzen dışına yönelmelerini engellemek için adım atmasıdır. Çünkü bu denetim, disiplin sağlanamazsa düzeni korumak için uygulanan politikanın kendisini vurma tehlikesi de vardır. Türkiye'nin bir İran, bir Afganistan olmasının bugün için maddi zemini yoktur ama yine de ipin ucu kaçırıldığında, en azından ileride oligarşinin sorunlarına, krizine başını ağrıtabilecek bir yenisinin daha eklenmesi ihtimali vardır.

Öte yandan büyütülen, abartılan "şeriat tehlikesi"nden Susurluk'un üstünü örtmek, unutturmak için yararlandılar. En önemli başarılarından birini ise emperyalizmin ve TÜSİAD'ın beklentilerine cevap vereceğini, programını uygulayacağını düşündükleri yeni hükümeti kurdurmakta ve düzenin sağını solunu, reformistini biraraya getirerek emperyalizmin ve TÜSİAD'ın politikaları çerçevesinde birleştirmekte gösterdiler. Geliştirilen "şeriat karşı 'Laik-demokratik' Türkiye" sloganı etrafında yıpranan devlete ve MGK'ya taze kan verildi. Tabii toplumda laikler ve şeriatçılar ekseninde yaratılan kutuplaşmayla kitlelerin dikkati bu noktaya çekildi. Zam, zulüm, işkence ve diğer sorunlar geri plana itildi. Böylece derinleşen krizle birlikte halkın egemen sınıflara karşı yönelen, yönelecek öfkesi ve mücadelesi de bir ölçüde dondurulmuş, törpülenmiş oldu. Düzene soluk aldırarak bir fırsat yakalamış oldular. Faşizme karşı yönelmesi gereken demokrasi mücadelesinin yönü şeriat karşı mücadeleye doğru çarpıtıldı.

- Bu konuda yani mücadelenin esas olarak yönelmesi gereken hedefin çarpıtılması noktasında bazı sol çevrelerin desteği de söz konusu. Mesela şeriat karşı mücadele demokrasi mücadelesidir. Hedefimizi şeriat karşı mücadeleye yöneltmeliyiz gibi teoriler üretildi.

- Şurası doğru: Şeriat karşı mücadele elbette demokrasi mücadelesidir. Çünkü şeriat toplumsal olarak geri bir düzeni hedefler, dolayısıyla ilerici, devrimci güçlere de, demokrasiye de karşıdır. Ancak doğru yönü bulmak için önce şu sorunun cevaplandırılması gerekir. Bugün ülkemizde demokrasinin önündeki esas engel kim? Emperyalizm, TÜSİAD ve MGK mı, şeriatçılar mı?

- Elbette ki öncelikle emperyalizm, TÜSİAD ve MGK'dır.

- Neden öyledir?

- Çünkü iktidarı onlar temsil ediyor. Düzendeki anti-demokratik uygulamaların, işkence, katliam, baskı ve zulmün asıl sahipleri, yani faşizmi uygulayan güçler bunlardır. Dolayısıyla mücadelenin yönelmesi gereken asıl hedef de bu olmalıdır. Eğer faşizmi uygulayan, demokrasinin önünde asıl engel olan, iktidarı elinde bulunduran şeriatçılar olsaydı mücadelemizi yönlendireceğimiz esas hedef de onlar olurdu. Oysa bugün şeriatçılar "muhalefet"tedir. Muhalefette olmaları şeriat karşı da mücadele edilmeyeceği anlamına gelmez ancak bunun, iktidar hedefi dururken öncelikli hale getirilmesi iktidar mücadelesinin yönünün, hedefinin saptırılması demek olur.

Kaldı ki, burjuva medyada bilinçleri çarpıtmak, bulanıklaştırmak için gösterilmeye çalışıldığı gibi şeriatçı çevrelerin gücü düzeni tehdit edecek, onu değiştirebilecek durumda değildir. Bu birçok açıdan böyledir. Mese-

la, dini baskıları, yasakları propaganda malzemesi yaparak ulaşabilecekleri ve bu temelde harekete geçirebilecekleri kitle sınırlıdır. Çünkü gerçekte müslümanların üzerinde ibadetlerini engelleyen herhangi bir kısıtlama söz konusu değildir. Öte yandan asıl önemlisi her ne kadar propaganda-larında düzen değişikliğinden söz etseler de esasında ne Refah Partisi'nin ne de tarikat şeyhlerinin büyük bölümünün bir düzen değişikliği talebi yoktur. Onlar bu düzende kurumlaşmışlar ve esas olarak da bu düzenin nimetlerinden yararlanarak yaşamakta, kendilerine çıkar sağlamaktadırlar. Onun için bunların seslendikleri tabanda "şeriat devleti kuracakları", kurmak istedikleri gibi bir izlenim yaratmaya çalışmaları da sahtedir. Kitle güçlerini, oy potansiyellerini büyütme amaçlıdır.

- Ben size bir örnek vereyim. Son yıllarda yıldızı parlatılan ve nereden elde ettiği belli olmayan kaynakla, sadece ülkede değil, dünyanın dört bir tarafında onlarca okul, dershane açan Fetullah Gülen'in şu sözleri tarikatların düzeni, sistemi nasıl benimsediklerine çarpıcı bir örnektir:

"Zenginden alıp fakire vermek, esasen eşitlik getirmez; aksine kabiliyetlerin körelmesine, çalışma arzusunun sönmesine, üretimin düşmesine ve sevgi, saygı, itaat ve şefkat gibi güzel duyguların ölmesine yol açar. Neticede şahsın eline birşey geçmeyecek veya geçen miktar da elinden alınacaksa, o zaman sermaye için kim çalışır ve kim ter döker?... O halde, zengin malını zorla elinden almak çare değildir. Belki çare, onun kalbini kazanıp vermeye hazırlamak ve böylece ona insani bir duygu kazandırmaktır" diyor. Yani kapitalist düzen, sömürü düzeni esasında kabul ediliyor. Durum böyle olunca iktidara gelmek için kullandıkları yöntemler de düzen içi olmaktadır. İktidar mücadeleleri de Refah Partisi'nde olduğu gibi esasında düzenin nimetlerinden daha fazla yararlanma, iktidardan pay kapma yarışından başka bir şey değildir. Refah Partisi'nin de, ona destek veren çok sayıda tarikatların da gerçek amacı budur. Bu nedenle ülkemizdeki şeriatçı örgütlenme bir İran, Afganistan, Cezayir, Lübnan'da görüldüğü gibi devleti yıkmayı amaçlayan radikal İslamcı hareketlerin özelliklerini göstermez. Silahlı mücadeleyi savunduğunu söyleyen radikal grupların da örgütlenmeleri henüz cılızdır, emperyalizme ve devlete karşı doğrudan mücadeleleri de yoktur. Gelelim bizim ne yapmamız gerektiğine, evet Selma buna da sen cevap ver istersen.

-Bugün yapmamız gereken asıl olarak iktidara karşı, yani emperyalizme ve oligarşiye karşı mücadeleyi yükseltmektir. Bu arada elbette şeriate karşı da, bize karşı fiili saldırılara yönelmedikleri sürece ideolojik düzeyde mücadelemiz sürecektir. Bu mücadelede islami kesime karşı izleyeceğimiz yöntem; **bir**, halkın inançlarını istismar eden, çıkarları için kullananları teşhir etmek, bunların gerçek yüzlerini açığa çıkarmak; **iki**, buna bağlı olarak kişisel çıkar hesabı yapmadan bunlara inanmış olanlara ulaşmak, onları şeriatçıların etki alanından çıkarmaya, devrim saflarına kazanmaya çalışmak olmalıdır. Yoksa, şeriate karşı mücadele etmek adına dini inancı olan herkesi karşıımıza almak gibi bir anlayışımız olamaz.

Ulusal Sorun - 1

Bu haftaki dersimize konu olarak ulusal sorunu seçtik. Tek derste sonuçlandırılacak bir konu olmadığı için bir kaç ders peşpeşe işleyeceğiz. Bu haftaki dersimizde sorunu daha çok genel boyutları ile ele almaya çalışacağız.

- Biliyorsunuz ulusal sorun dediğimiz şeyin esası ülkemizde Kürt sorunu. Bugün bu sorun tartışılırken, daha doğrusu biz halkla tartışırken Kürtler var mıdır, yok mudur gibi geri bir noktadan başlamak durumunda değiliz. Bu açıdan 15-20 yıl öncesinden çok daha ileri bir noktadayız. En azından "Kürtlerin aslında Türk olduğu" gibi devletin şovenist propagandası büyük ölçüde etkisini yitirmiş "Kürt realitesini" herkes kabul etmiş durumda.

- Faşistler bile bir ölçüde bu tür propagandalardan geri adım atmış gibi görünüyor.

- Aslında onların bakış açısında önemli bir değişiklik yok. Ama şöyle bir durum var tabii: eskiden Kürt kelimesini bile telaffuz etmezlerdi. **"Kürt diye bir şey yok", "Kürt denilen dağ Türkleridir", "Kürtçe Türkçe'nin bir lehçesidir"** derlerdi. Bir de şu artık bugün hemen herkesin duyduğunda güleceği **"kart-kurt"** hikayeleri vardı. Hani karda yürürken "kart-kurt" diye ses çıkardıkları için Doğu Anadolu'daki bu insanların giderek "Kürt" diye tanımlanmaya başladığı gibi. Tabii şimdi bugün bunların Türkler üzerinde bile pek bir inandırıcılığı kalmadığı için savunmakta zorlanıyorlar. Şimdi **"Kürt vatandaşlarımız"** gibi şeyler söylüyorlar ama bu da aslında pragmatist bir yaklaşımlarının sonucu. Çünkü tümünden Kürt varlığını reddediş onları Kürdistan'da örgütlenebilmelerinin, ulusal bilinci giderek güçlenen Kürtlerle ilişki kurabilmelerinin de önünde en büyük engeli oluşturuyor. İşin aslına bakarsak onların bu pragmatik yaklaşımlarındaki değişiklik oligarşinin bu konudaki politikalarına göre biçimleniyor. "Kürtlerin aslında Türk olduğu", "Kürtçe'nin Türkçe'nin bir lehçesi olduğu" gibi inkar politikaları da esasında sadece faşistlere ait değildir, devletin politikasıdır. Türkiye Cumhuriyeti devletinin Kurtuluş savaşı yılları hariç, kurulduğundan bu yana ulusal soruna ilişkin tek politikası Kürtlerin varlığını **inkar, asimilasyon, baskı ve katliam** olmuştur. Sadece Kürtler de değil, tüm azınlıklar ve milliyetler için bu politika geçerlidir. İsterseniz çalışmamıza hazırladığınız sorular çerçevesinde devam edelim. Serpil senin soracakların vardı.

- Geçen gün arkadaşlarla ulus nedir ne değildir üzerine sohbet ederken söz konusu olmuştu. Ben de konuya pek vakıf değilim ama arkadaşlar politik olarak benden de geri durumda. Bazı arkadaşlar ulusu etnik kökenle, yani ırk temelinde açıklamaya çalışıp savundu. Bazısı ulus, azınlık meselelerini nüfusla ilişkilendirmeye çalıştı. Bir arkadaş da "Türkler, Kürtler ulus oluyor da diğerleri niye azınlık oluyor" diye sordu. Bildiğim kadarıyla açıklamaya çalıştım ama yeterli olduğunu söyleyemem.

- Tamam o zaman önce senin sorularından başlayalım. Her şeyden önce ulus, ne bir ırk, ne de aşiret topluluğudur. Tarihsel süreç içinde halkların birbirlerini özümsemesiyle, kaynaşmasıyla uluslaşma aşamasına geçilmiştir. Örneğin, İtalyan ulusu Romalı, Cermen, Etrüks, Arap, Yunan gibi çeşitli hakların kaynaşmasıyla oluşmuştur. Mesela Fransız ulusu da Romalı, Galyalı, Bröton, Cermen gibi değişik halklardan oluşmuştur. Kürt ve Türk ulusları da böyledir. Onlar da yaşadıkları topraklar üzerindeki çeşitli halklarla tarihsel süreç içinde kaynaşarak uluslaşmışlardır. Şöyle düşünün, Türklerin Anadolu'ya Orta Asya'dan Oğuz boyunun bir kolu olarak geldiği bilinir. Orta Asya'dan gelip Bursa taraflarına yerleştiklerinde Türkler küçük bir topluluktur. Sonra oradan pek de uzun sayılamayacak bir sürede fetihler sonunda koca bir imparatorluk ortaya çıkmıştır. Peki bu imparatorluk sınırları içinde bulunan halklar ne oldu? Bunların hepsi kesip doğranıp yok edilmedi elbette. Ayrıca biliyorsunuz Osmanlı'da binlerce, onbinlerce Arnavut, Bulgar, Sırp gibi değişik milliyetten halkların devşirilerek Türkleştirilmesi söz konusudur. Yine bugün ulusal azınlık olarak söz ettiğimiz halkların da belki büyükçe bir bölümünün ülkenin değişik yerlerine dağılmasıyla ulusal niteliklerini yitirmesi ve Türkleşmesi söz konusudur. Dolayısıyla Türk ulusu dendiğinde bunun saf tek bir ırktan oluştuğunu söyleyebilmek bilime, gerçeğe aykırıdır. Bu tüm uluslar için geçerlidir. Çünkü hiçbir ulus birdenbire ortaya çıkmamıştır. Bu tarihsel bir sürecin sonucudur. Bu süreç içinde çeşitli savaşlar, yer değiştirmeler, çeşitli uygarlıklarla iç içe geçmeler, halkların şu veya bu biçimde kaynaşması söz konusudur. Eğer ulus ırka göre tanımlansaydı örneğin, Çinli'leri, Japonları, Vietnamlıları ya da Afrika'da siyahlardan oluşan tüm devletlerin halklarını tek bir ulus olarak kabul etmek gerekirdi.

Aynı şeyi dil ve din konusunda da yaparlar. Mesela, Türkçe konuşan herkesi Türk ulusu diye tanımlarlar. Bu görüş esasında asimilasyon politikasını meşrulaştırma, kabullendirme çabalarına da hizmet eder. Örneğin Laz ya da Çeçenlerin ana dili farklıdır. Ama kendi kültürüne yabancılaşmış, dilini unutmuş Türkçe konuşan bir Laz ya da Çeçen bu propagandanın etkisinde kalarak artık kendini Türk olarak görmeye başlayacaktır. Eğer ulusal nitelik dile göre belirlenmiş olsaydı mesela çoğu İspanyolca konuşan Latin Amerika ülkelerindeki halkların hepsini İspanyol ulusu ya da dünyanın değişik ülkelerinde İngilizce konuşan halkları da İngiliz ulusu olarak kabul etmek gerekirdi.

Din de ulusal şekillenişte kültürel bir faktör oluşturmaya rağmen hiç bir zaman ulusal niteliği belirleyen temel etken değildir. Eğer öyle olsaydı müslüman Araplarla Türkler ya da Hristiyan halkların tümü tek bir ulus olurlardı. Ya da bugün pek çok örneği görülen farklı dini inançları içinde taşıyan uluslar ortaya çıkmazdı.

Peki, bir halkı ulus olarak tanımlamak için hangi özelliklerin bir araya gelmesi gerekir? Evet Selma devam edebilirsin.

- Stalin ulusu şöyle tarif ediyor: **"...Tarihsel olarak oluşmuş, kararlı bir**

dil, toprak, iktisadi yaşam ve kendini kültür ortaklığında dile getiren ruhsal biçimlenme birliğidir".

Selim abinin de anlattığı gibi bir halkın ulusal özellik kazanması için ortak bir dile sahip olması tek başına yetmez. Stalin'in tanımlamasındaki özelliklerin hepsinin bir arada olması gerekir. Yani **ortak bir tarihe, dile, toprak ve iktisadi yaşam birliğine, ortak bir kültürel ve ruhsal şekillenmeye** sahip olması gerektir. Ulus olmak için bu özelliklerin hepsinin birarada olması gerekir derken bir noktayı da gözardı etmememiz gerekir. Uluslaşma sürecinde emperyalizmin müdahaleleriyle örneğin Kürdistan'ın dört parçaya bölünmesi gibi toprak bütünlüğü ya da iktisadi yaşam birliğinde parçalanma gündeme gelebilir. Dışarıdan yapılan bu müdahalenin uluslaşma sürecini etkilese de ortadan kaldıracılabileceği anlamına da gelmez. Yani tanımlamayı kesinkes mutlaka böyle olmalı diye şabloncu bir tarzda ele almamak gerekir.

Bir ulus, ancak düzenli ve sürekli ilişkiler sonucu, kuşaktan kuşağa süren ortak bir yaşam sonucunda oluşur. Bunu sağlayacak toprak bütünlüğü yoksa ortam yaşamın gerçekleşmesi de mümkün olmaz. Ancak aynı topraklar üzerinde yaşamak da tek başına uluslaşmayı sağlamaz. Bu toprak üzerinde yaşayan halk topluluklarını birbirine bağlayacak bir iktisadi yaşam birliği, ortak bir pazarın da oluşması gerekir. Bunu sağlayabilecek üretim ilişkileri ise ancak kapitalizmin ortaya çıkmasıyla mümkün olmuştur. Kapitalist üretim ilişkilerinin gelişmeye başlamasıyla feodal dönemin içe dönük kapalı ekonomisi parçalanmaya başlamış ve birbirinden kopuk yaşayan halk topluluklarının arasında süreklilik arz eden bir ilişki, bir iktisadi yaşam birliği sağlamıştır. İşte bu iktisadi yaşam birliği uluslaşmayı tamamlayacak olan ortak ruhsal şekillenmeyi yaratır. Ortak ruhsal şekillenme dediğimiz şey, ortak iktisadi yaşamı paylaşan bireyin kendini içinde yaşadığı toplumun bir parçası olarak görmesi, topluluğun kültürel özelliklerinde, alışkanlık ve davranışlarında, ruhsal durumlarında ortaklaşmayı ifade eder.

- Özetlemek gerekirse uluslaşma dediğimiz olgu kapitalizmle birlikte ortaya çıkmıştır. Bu süreçte oraya çıkan burjuvazi hakim olduğu pazarını başka ulusların burjuvazisine karşı korumak için kendi devletini kurma yoluna gitmiştir. Bu nedenle kapitalizmin en gelişkin olduğu Avrupa'da ilk olarak Alman, İngiliz, Fransız gibi ulusların ortaya çıkması ve bunların ilk ulusal devletleri kurması tesadüf değildir. Avrupa'da ulusal devletler kurulurken, kapitalizmin Batı'ya göre daha geri ve eşitsiz geliştiği Doğu Avrupa'da Avusturya-Macaristan, Rusya gibi çok uluslu devletler de ortaya çıkar. Bu çok uluslu devletler göreceli olarak daha gelişmiş, güçlü askeri-bürokratik mekanizmaya sahip bir ulusun, uluslaşma sürecini tamamlamamış diğer ulusları boyunduruğu altına almasıyla oluşmuştur.

Ulusal sorun dediğimiz şey de işte bu noktada ortaya çıkar. Kapitalizmin gelişimine paralel olarak boyunduruk altındaki halkların uluslaşma süreci hızlanarak kendi ulusal burjuvazilerini ortaya çıkarır. Ortaya çıkan

bu yeni ulusal burjuvazilerin kendi oluşturdıkları pazara sahip çıkmak istemeleri egemen ulus burjuvazisinin baskısını gündeme getirir. İktidardaki egemen sınıflar ezilen ulusun (ya da ulusların) kendi siyasal devletlerini kurması dahil kendi kaderini tayin etmesinin önüne engel olarak çıkar. Egemen ulus burjuvazisi ile ezilen ulusun burjuvazisi arasında pazar savaşı başlar. Ezilen ulus burjuvazisi bu savaşı kazanmak için halkın gücünü arkasına almak zorundadır. Bunun için **"bağımsız vatan"** mücadelesinin öncülüğüne soyunarak, egemen ulusun sömürücü sınıflarına karşı bayrak açar. Bu savaşı başarıya ulaştırabildiğinde ortaya yeni bir ulusal devlet daha ortaya çıkar.

Tabii bu anlattığım kapitalizmin tekel öncesi dönemine ait. Emperyalist dönemde ulusal sorunun şekillenışı daha farklı. Bir kere bu dönemde tek bir ulusal pazarın varlığı olanaksızdır. Tek tek ülke ekonomileri dünya emperyalist ekonomisinin bir parçası durumundadır. Dolayısıyla kapitalizmin tekel öncesi döneminde ulusal baskının kaynağı devletin yönetimini elinde bulunduran iktidardaki egemen sınıflar olurken ve ulusal sorun da o devletin bir iç sorunu niteliğindeyken, emperyalist dönemde bu baskının kaynağı da değişikliğe uğrar. Ulusal sorun devletin bir iç sorunu olmaktan çıkar ve ulusal baskının kaynağını da esas olarak emperyalizm oluşturur.

Özellikle emperyalizmin 3. Bunalım döneminde yeni-sömürgecilik ilişkileriyle bağımlı hale getirilen ülkelerde ezilen ulusun kendi ulusal pazarını oluşturabilmesinin koşulları tümüyle ortadan kalkmıştır. Dolayısıyla bir ulusal burjuvaziden de söz edilemez. Burjuvazi emperyalizmle baştan çıkar birliği içinde ve ona bağımlıdır. Bu durumda ulusal mücadeleye öncülük etmesi de söz konusu olamaz, aksine işbirliği içindeki egemen sınıflarla birlikte ulusal mücadelenin karşısında yer alır. Bu durumda ulusal kurtuluş mücadelesini milliyetçilik temelinde küçük-burjuvazi, enternasyonalizm temelinde ise proletarya sahiplenir. Ancak küçük burjuvazi anti-emperyalist tavrını sonuna kadar götüremez ve çoğu kez görüldüğü üzere eğer önderlik sosyalizmden güçlü bir şekilde etkilenmemişse sonuçta emperyalizmin güdümüne girmesi kaçınılmaz olur. Dolayısıyla emperyalizme karşı tutarlı olabilecek ve ulusal kurtuluşu, halkların kurtuluşuyla birleştirebilecek tek sınıf proletarya ve onun Marksist-Leninist önderliğidir.

- Peki Selim abi emperyalist dönemde ortada paylaşılacak bir pazar olmadığına göre ulusal sorunun temelini ne oluşturuyor?

- Emperyalist dönemde sömürge ve yeni-sömürge ülkeler burjuva demokratik devrimlerini gerçekleştiremedikleri için köylü sorunu çözüme kavuşmamıştır. Bu noktada ulusal sorunun siyasal biçimleniş ne şekilde olursa olsun, sorunun ekonomik temeli **toprak** sorunudur. Çünkü, ulusal sorunun çözümünden en çok çıkarı olan sömürünün en ağır koşullarını yaşayan köylülerdir. Ancak buna rağmen ulusal sorun sadece köylünün toprak talebiyle sınırlandırılmaz, tek başına köylü sorunu olarak ele alınamaz. Bunun dışında **dil, kültür, kendi bağımsız siyasal devletini kurma** gibi sorunları da kapsar. Tekel öncesi dönemde olduğu gibi ulusal sorunu

salt bir **pazar** sorunu olarak ele alanlar Marksizm-Leninizm'den uzaklaşarak **gerici** bir konuma düşerler ve emperyalizm çağında burjuvaziye, sömürücü kesimlere ilerici misyonlar yüklemeye kadar giderler.

Şimdi Serpil'in sorularının kalanlarını da cevapladıktan sonra ülkemizdeki ulusal soruna dönelim. Uluslaşma sürecinde ezilen halkların tümü bir ulusal topluluğa dönüşemeyebilirler. Çünkü egemen ulusun sömürücü sınıfları bu gelişimi engellemek için baskı, katliam ve asimilasyon dahil her türlü yöntemle başvurur. Bu koşullar altında uluslaşma sürecindeki ezilen halklardan kimisi dil, kültür, gelenek ve alışkanlıklar gibi ulusal özelliklerini şu veya bu ölçüde koruyup yaşatmakla beraber ulusal bir topluluk oluşturabilecekleri toprak parçasına sahip olmaktan uzaklaşır. Baskı ve zorla ya da ekonomik nedenlerle ülkenin değişik yörelerine dağılmış durumdadırlar. Ulusal azınlık olarak tanımlanan bu kesimlere örnek olarak ülkemizden **azınlık** olarak kabul edilmeyen ve hakları tanınmayan Arap, Çerkes, Gürcü, Boşnak, Lazlar gibi halkları, Lozan anlaşmasıyla kağıt üzerinde de olsa azınlık olarak kabul edilen Rum, Ermeni ve Süryani'leri sayabiliriz.

Bir halkın ulus olarak tanımlanmasının sahip olduğu nüfusla ya da şu veya bu kadar toprak üzerinde yaşamıyla ilgisi yoktur. Yani kendimizden örnek verirse Kürtlerin nüfusunun 10 ya da 20 milyon olması, Kürdistan topraklarının şu ya da bu oranda olması, şu ya da bu illerin Kürdistan'a dahil olup olmaması, Kürtlerin ezilen ulus olarak ulusal haklara sahip olduğu gerçeğini değiştirmez. Bundan sonrasına sen devam edebilirsin Ömer.

- Osmanlı İmp. çok uluslu bir devlettir, ancak ulusal devlet olmaktan da oldukça uzaktır. Devlet mekanizması Türklerin elinde olmasına rağmen uluslaşma Türklerden önce egemenliği altında bulunan halklarda başlamıştır. Türklerin uluslaşması egemenlik altında bulunan bu halkların uluslaşarak kendi bağımsız devletlerini kurmak için mücadele etmeleri, bir kısmının ayrılarak bağımsız devlet kurmaları, bir kısmının yarı-sömürgeleşmesiyle birlikte gelişir. Yunan, Arnavut, Bulgar, Sırp gibi halklar kapitalizmin gelişmesi ve Osmanlı İmp. merkezi otoritesinin zayıflamaya başlamasıyla birlikte 19. yüzyıldan itibaren ayrılarak bağımsız devletlerini kurarlar.

Kürt halkı ise bu olanağı elde edemez. Kürt halkının aşiretlere dayalı feodal yapılarını korumaları, kapalı bir ekonomik düzene sahip olmaları, kapitalizmin gelişme dinamiklerinin çok zayıf olması uluslaşmanın da önünde engeldir. Öte yandan Osmanlı yönetimi bu dönemde egemen sınıfların böl yönet politikası çerçevesinde Kürt aşiretleri birbirine karşı kullanma, kırdırma politikası uygulamaktadır. Yer yer Osmanlı'nın baskı ve saldırılarına karşı ayaklanmalar da gerçekleştirilir. Ulusal uyanışın ilk nüvelerini içinde taşımakla birlikte bu ayaklanmalar daha çok aşiret yapılarını korumaya yönelik halk hareketleri niteliğindedir ve tabii katliamlarla bastırılırlar. Bu ayaklanmalar Osmanlı devletini önlem almaya zorlar. Mesela Abdülhamit 1870-1880 arasındaki ayaklanmaları gözönüne alarak bir yandan Kürtleri asimile etme çabasına girerken öte yandan aşiret yapılanma-

sından yararlanarak böl-yönet uygulamasını sistemleştirir. 1892'de Kürtler'den oluşan **"Hamidiye Alayları"**nı kurdurur. Bu alaylar hem ayaklanan Kürtlere karşı hem de Ermenilere karşı kullanılmak için oluşturulur.

- Bu dönemde İstanbul merkezli olmakla beraber bazı Kürt aydınları arasında ulus düşüncesinin de gelişmeye başladığı görülür. Mesela bir kısım Kürt aydını İstanbul'da 1913'te **"Rosa Kurda"** adında bir dergi çıkarırlar ve **'Kürt Teali Cemiyeti'**ni (Azadi) kurarlar. Ancak Anadolu'daki Kürt halkı bu ulusal bilinçlenme adımlarının henüz çok gerisindedir. Ama daha sonraki süreçte bu Kürt aydınlarının **Şeyh Sait** ayaklanmasında önemli rol oynadıkları da görülür. Evet Ömer sen devam et.

- Kurtuluş Savaşı'nda Kemalistler emperyalizme karşı tüm Anadolu halkının birliğini sağlamaya önem verirler. Bu çerçevede Kürtlerle de ittifak kurma çabalarını artırır. Çünkü emperyalist işgal güçleri de Sevr anlaşmasında olduğu gibi böl-yönet politikası uygulamaktadır. Emperyalist paylaşımı resmileştiren Sevr anlaşmasında Kürtlere özerklik verilmesi taahhüdü vardır. Geçen haftaki dersimizi hatırlarsanız Mustafa Kemal'in şeyhlerin, hocaların desteğini sağlamak için hangi yöntemlere başvurduğunu, halkın dini inançlarından nasıl yararlandığını anlatmıştık. Kürtlerin desteğini almak için de benzer uygulamalar söz konusudur. Kürtlere çeşitli vaatlerde bulunulur. Mesela, bağımsızlık kazanıldıktan sonra **özerk** bir yapılanmaya gidebilecekleri sözü verilir. Mustafa Kemal savaşın daha başlangıç aşamasında bunu **"Kürtlerin serbest gelişimlerini temin için ırk'ı ve içtimai hukukları aynen kabul edildi. Böylece, yabancıların Kürtlerin üzerinde yapacağı propagandaların bu şekilde önünün alınacağı..."** şeklindeki açıklamasıyla oraya koyar. Yine örneğin 1920'de TBMM açıldığında ilk Mecliste 72 Kürt milletvekili vardır. Meclis kürsüsünden yapılan konuşmada **"Bu kürsüde konuşma hakkı iki millete aittir; Kürtler ve Türklerle"** denmektedir. Yine savaştan sonra barış antlaşması için emperyalist devletlerle Lozan Konferansı yapılırken azınlıklar üzerine tartışma çıkar. Bunun üzerine Meclis'teki **70 Kürt milletvekili** konferansa telgraflar çekerek Türkiye adına katılan komisyonun **Kürtleri de temsil ettiğini** söylerler. Telgraf işini örgütleyen yine Mustafa Kemal'dir. Mesela yine bu dönemde Kemalistler Irak'taki Kürt hareketiyle işbirliği yapmaktadırlar. **Şeyh Mahmut ayaklanmasını** Irak yönetiminin İngilizlerin desteğiyle bastırdığı 1924 yılına kadar desteklerler. Yani Kurtuluş savaşı ve cumhuriyetin bu ilk yıllarında Kürtlerin ayrı bir milliyet olarak varlığı kabul edilmiş ve Mecliste kendilerini ifade etmeleri de sağlanmıştır. Bunlar resmi olarak da belgelenmiş olaylardır. O günkü meclis tutanaklarında da mevcuttur.

- Daha önceki tartışmalarımızda bundan bahsetmiştik ama doğrusu bu kadar detaylı olarak bunları bilmiyordum.

- Serpil, hadi sen Kürt değilsin, ama bu eksiklik Kürt arkadaşlarda bile görülebiliyor. Gerçi bilmemek için Kürt olmamak da mazeret olarak gösterilemez. Sorun sadece Kürtlerin sorunu olmadığı gibi biz bu topraklar üzerinde yaşayan tüm ulus ve milliyetlerin kurtuluş mücadelesini veriyoy-

ruz. Dolayısıyla hem tarih bilincine sahip olmamız açısından hem de oligarşinin şovenist, Kürtleri yok sayan politikalarının halkın üzerindeki etkilerini kırmak, onları eğitmek açısından bu bilgilere sahip olmamız, eksiklerimizi gidermemiz gerekir. Birincisi, bugün halkın geniş kesimleri açısından Kürtler var mı yok mu tartışması geride kalmış olsa bile hala onyıllardır sürdürülen şovenist propagandanın etkisinde olan kesimlerin de tümüyle yok olduğunu söyleyemeyiz. İkincisi, bizim için asıl sorun halkları Kürtlerin bir ulus olarak Türkler ve her ulus kadar eşit haklara sahip olduğuna, dolayısıyla ulusal hakları elde etmek için verilen mücadelenin de meşruluğuna, haklılığına ikna etmek, bu konudaki önyargıları kırmaktır. Bunu sağlayabildiğimiz ölçüde halkların birliğini sağlayabilmede daha ileri adımlar atabilir ve düşmanın halkları birbirine düşürme politikalarının önüne set çekebiliriz. Bu noktada devletin dünden bugüne uyguladığı Kürtleri inkar, asimilasyon ve jenosit politikalarını, ikiye bölme politikalarını, kitlelerin gözünde açığa çıkarmak önemlidir. Bu hem ulusal mücadelenin haklılığını kavratma açısından hem de devletin bugün uyguladığı benzer politikaları boşa çıkarma açısından önemlidir. Evet Ömer sen devam edebilirsin.

- Yapılan Lozan anlaşmasıyla devletin sınırları yeniden çizilir ve Kürdistan'ın bir parçası Misak-ı Milli sınırları içinde, diğer parçaları İran, Irak ve Suriye sınırları içinde kalır. Daha önce dediğimiz gibi Kurtuluş savaşında Kürtlerin varlığını tanıyan Kemalistler Lozan antlaşmasının imzalanmasıyla iktidarlarını sağlamlaştırdıktan sonra bu politikalarını terk ederek inkarcılığa yönelirler. Dış politikada anti-emperyalist tavır bir ölçüde sürdürülse de, içte burjuva milliyetçi çizgide gerici, şoven politika uygulanmaya başlanır. Amaç Misak-ı Milli sınırları içinde yaşayan Türkler dışındaki tüm halkları da baskı, zor ve asimilasyon politikalarıyla eriterek bunları Türkleştirmek ve tek bir ulustan yani Türklerden oluşan bir devlet ortaya çıkarmaktır. Böylece Kürtlerin ve diğer tüm milliyetten halkların varlığı inkar edilerek Misak-ı Milli ile Kürdistan toprakları ilhak edilmiş olur. Bu noktada Kemalizm ırkçı yaklaşımıyla şovenist, gericidir. Anti-emperyalist bir karakterde ortaya çıkması ve hatta 45'lere kadar bunu belli ölçülerde koruması onun bu şoven, gerici niteliğini değiştirmez. Bu onun sınıfsal karakterinden, küçük burjuva milliyetçiliğinin tutarsızlığından kaynaklanan bir sonuçtur. Dolayısıyla ki bu nedenle daha sonra Kemalizmin takipçisi olduklarını iddia edenler tarafından anti-emperyalist yanı da yok edilmiştir.

M. Kemal'in Cumhuriyetin ilk yıllarında gerçekleştirdiği tarih kitaplarında "Harf devrimi", "Şapka devrimi" olarak geçen resmi dilin Türkçe yapılması, kılık kıyafetin yasayla sınırlandırılması vb. değişiklikler aynı zamanda ulusal farklılıkları, kültürleri ortadan kaldırmaya yöneliktir. "Dağ Türkleri" teraneleri de ta o zamandan üretilir. Amaç inkara, Türkleştirmeye gerekçe uydurmaktır. Devlet eliyle tüm milliyet ve ulustan halklara asimilasyon ve baskıyla Türklüğün kabul ettirilmesi, yetmediği ve buna karşı çıkıldığı noktada da karşı çıkanların katliamlarla kırılması söz konusudur.

Kürt halkının düzene karşı her başkaldırısı katliamlarla bastırılır. Cumhuriyet tarihi bu yanıyla aynı zamanda Kürtlerin katliamıyla doludur. 1921-1938 yılları arasında 17 Kürt ayaklanması ve katliamı vardır. Bunlardan Şeyh Sait, Dersim ayaklanması gibi olanları hemen herkes tarafından bilinir. Bu ayaklanmaların bastırılmasında devlet yine aşiretler arasındaki çelişkilerden, mezhep farklılıklarından yararlanarak Kürtleri birbirine karşı kırdırmada da kullanır. Ama tabii resmi tarihte bunlar çarpıtılarak yansıtılır. Kimisi gelişmeye karşı çıkan dinsel temelde gerici ayaklanmalar, kimisi İngilizlerin kışkırtmasıyla ya da toprak ağalarının çıkarlarını korumak için ayaklandıkları biçiminde anlatılır. Bu ayaklanmaların kiminde dinsel motiflerin ağır bastığı, dini önderlerin öncülük ettiği doğrudur ama ne bu, ne de feodalizmi tasfiye ediyoruz gerekçeleri bir ulusun varlığının yok sayılmasını, katledilmesini ve ulusal haklarının gasbedilmesini haklı gösteremez.

- Ayaklanma ve katliamlarla ilgili örnekleri dersimizin sonunda ayrı bir bölüm olarak işleriz. Şimdi ona girmeyelim. Baskı ve asimilasyonun nasıl uygulandığına devam edelim. O bölüme Selma hazırlanacaktı, evet Selma hazırsan seni dinleyelim.

- 1938 Dersim ayaklanmasının onbinlerce Kürdün katledilerek bastırılmasından sonra bu tür ayaklanmalar bir daha ortaya çıkmaz. '70'li yıllara kadar ulusal hareket gerileme sürecine girer. Devlet baskı ve asimilasyon politikasında epeyce mesafe kaydeder. Bunda '70'li yıllara kadar **TKP** gibi revizyonist geleneksel solun ayaklanmaların katliamlarla bastırılmasını **"feodalizmin tasfiyesi"** olarak görmesi ve Kemalist iktidarı desteklemesinin önemli payı vardır. 70'li yıllarla birlikte Kürt ulusal sorununun tartışılmaya başlaması ve ulusal temelde de çeşitli örgütlerin ortaya çıkmaya başlaması 12 Eylül Cuntası'nın Kürtler üzerinde baskı ve asimilasyon politikalarına hız vermesine neden olur.

Bütün bu yıllar boyunca Kürt dili resmi ya da fiili olarak yasaklanır. Kürt halkı böylece Türkçe öğrenmeye ve konuşmaya mahkum edilir. Türkçe okuma-yazma kursları düzenlenir. Kürdistan'da **"yatılı bölge okulları"** açılarak buralara küçük yaşta alınan Kürt çocukları Türkleştirmeye tabi tutulur. Kürtçe isim yasağı konur. Kürtçe isimlerinin değiştirilmesi için baskı yapılır. Kürtçe köy isimleri değiştirilmeye başlanır.

Bildiğiniz gibi **dil** bir ulusun ulus olmasını sağlayan en önemli niteliklerinden biridir. Ortak bir dil birliği olmadan ulusal özellik kazanmak ya da ulusal varlığı sürdürebilmek mümkün olmaz. Çünkü kendine ait bir dili olmayan, dilini koruyamayan bir halk ulusal özelliklerini de yitirir. Kendine, kendi kültürüne yabancılaşarak kullanmakta olduğu dilin sahibi egemen sınıfların, ulusların ideolojik, kültürel etkisi altına girer. Bunun için Cumhuriyetle birlikte Türkçe devletin resmi dili olarak kabul edilirken bunun dışındaki dillerin kullanımı yasaklanmıştır. Resmi dilin Türkçe kabul edilmesi ister istemez anadili Türkçe olmayan ve Türkçe bilmeyen halkları da Türkçe öğrenmeye zorlamaktadır. Tabii bu sadece Kürtler için değil, diğer

tüm milliyet ve azınlıklar için de böyledir. Örneğin bir devlet dairesinde işi olsa Türkçe bilmediği için işini göremez. Yine kamu kuruluşlarında işe giremez, buralarda çalışamaz. Sadece bu kamu kuruluşlarıyla da sınırlı kalmaz. Türkçe bilmeyen birinin hele ki Kürdistan sınırları dışında özel sektörde de iş bulabilmesi imkansız gibidir. Öte yandan eğitimin de Türkçe ve ilk öğretimin zorunlu olması devlete Türk dilinin yaygınlaştırılması ve asimilasyon politikasını uygulamasında büyük avantaj sağlar. Bugün zorunlu eğitimin 8 yıl yapılmasının nedenlerinden biri de yine budur. Okullarda Türkçeyle birlikte öğretilen, Türk tarihi, ideolojisi ve kültürüdür. Kürtlüğün reddi, herkesin Türk olduğu yalanları ta bu ilkokul sıralarından aşılmanmaya başlanır.

Ancak Kürt dili üzerindeki tüm yasaklamalara rağmen, yazılı olarak kullanım alanı bulamasa ve gelişmesinin önüne engel olunsu bile Kürt dili yok edilememiştir. Bunda Kürdistan'ın özellikle '70 yıllara kadar feodal aşiret yapılanmasını büyük ölçüde korumasının, devletin her şeye rağmen Kürt köylerine, mezralarına kadar nüfuz edememesinin dolayısıyla egemen kültürü buralara kadar yeterince taşıyamamasının da önemli payı vardır.

- Arkadaşlar burada keselim isterseniz öbür derste devam ederiz.

NOT DEFTERİ

Kürtlerin Tarihi; Gelişimi ve Türkiye'de Kürt Meselesi (Devrimci Sol, 1979) Broşüründen:

"Kemalistlerin Kürt meselesindeki tavırları sınıf temelinden ötürü tutarsızdır. Başlangıçta Türk-Kürt ittifakına gerek duyan Kemalistler, Türk ulusal devriminden sonra, artık buna ihtiyaç duymuyorlardı." (s.74)

"Cumhuriyet sonrası Kürt milli hareketlerinin niteliği; Kemalizmin gerici, şovenist, jenosit politikasına karşı feodal bir toplumsal zeminde ulusal direnme ve birleşme süreci niteliğindedir." (s.80-81)

"Dersim katliamı, Kemalizmin şovenist, jenosit politikasının kanlı bir abidesidir. Binlerce köy yakıldı, yıkıldı. Köylüler mağaralarda, ırmaklarda, dağlarda, ormanlarda, evlerinde, çoluk-çocuk demeden katledildi. (...) Katliamdan sonra binlerce köylü ailesi Batı'ya sürüldü." (s.82)

Lenin'den:

"... Bugün asıl sorun artık birleşmiş olan emperyalist devletlerin, emperyalist burjuvazinin, sosyal emperyalistlerin cephesine karşı savaş-

mak ve emperyalizme karşı olan tüm ulusal hareketleri sosyalist devrim yararına kullanmaktır." (UKKTH, Sol Yay. s.187)

"Ulusların kendi kaderlerini tayin etmesini reddedip, onun yerine emekçilerin kaderini tayin hakkını geçirmek çok yanlış olur; sorunu bu yoldan çözmeye kalkışmak güçlükleri, milletlerin içindeki farklılaşmanın içerdiği zikzaklı yolu hesaba katmamak olur, her millet kendi kaderini tayin etmelidir, bu emekçilerin kaderini tayin hakkını da kolaylaştırır." (UKKTH, Sol Yay.)

KÜRT AYAKLANMALARI:

- 1- Koçgiri Ayaklanması (1921)
- 2- Nasturi Ayaklanması (12-28 Eylül 1924)
- 3- Şeyh Sait Ayaklanması (Şubat-Nisan 1925)
- 4- Raskotan Ayaklanması ve Raman Tadip Hareketi (Ağustos 1925)
- 5- Sason Ayaklanması (1925-1937)
- 6- 1. Ağrı Ayaklanması (16 Mayıs-17 Haziran 1926)
- 7- Koçuşığı Ayaklanması (2 Ekim- 30 Kasım 1926)
- 8- Mutki Ayaklanması (26 Mayıs-28 Ağustos 1927)
- 9- II. Ağrı Hareketi (13-20 Eylül 1927)
- 10- Bıcar Tenkil Hareketi (7 Ekim-17 Kasım 1927)
- 11- Asi Resul Ayaklanması (22 Mayıs-3 Ağustos 1929)
- 12- Tendürük Hareketi (14-27 Eylül 1929)
- 13- Savuk Tenkil Hareketi (26 Mayıs-3 Haziran 1930)
- 14- Zilan Ayaklanması
- 15- III. Ağrı Hareketi (7-14 Eylül 1930)
- 16- Pülümür Hareketi (8 Kasım-14 Kasım 1930)
- 17- Tunceli (Dersim) Tedip Hareketi (1937-1938)

Ulusal Sorun-2

Dersimize bu hafta kaldığımız yerden devam ediyoruz. Dersimize başlamadan önce Başbakan Yardımcısı Ecevit'in toprak reformu üzerine biraz sohbet ettik. Ecevit daha açıklar açıklamaz toprak ağalarından tepki geldi. Açıkça meydan okudular, "yapsın da görelim" diye. Ecevit de hemen geri adım attı tabii. Şimdi "devlet arazisinden toprak dağıtacağız" diyor, ağalarinkine dokunamıyor. Öyle kolay değil tabii. Bunca yıldır dokunamamışlar tam da şimdi silahlandırıp korucu yapmışken, devletin onlara daha çok ihtiyacı varken bunu yapabilmeleri hepten imkansız.

-Evet, kaldığımız yerden devam edelim. Baskı ve asimilasyon politikasının 12 Eylül'den sonra Cunta'nın daha kapsamlı ve sistemli uygulamalarıyla ağırlaştırılarak sürdürüldüğünü söylemiştik. Bunun bir yanını Kürtçe'nin yasaklanması ve Türkçe eğitim oluşturmuyordu. Bu dönemde dil üzerindeki yasak ve baskılara ilişkin çarpıcı örnekler vardır. Kürt dilinin yanında Kürt folkloru ve müziği, Kürt çocuklarına Kürtçe isim vermenin yasak olduğu, Kürtçe isim verenlerin ya da varolan Kürtçe isimleri değiştirmeyenlerin mahkemelerde yargılandığı, Adıyaman, Urfa, Gaziantep, Mardin, Diyarbakır, Siirt gibi illerin her beş köyünden dördünün isminin değiştirildiği bir dönemdir bu. O zamanki rakamlarla bu aşağı yukarı 3524 köyden 2842'si ediyor. Mesela yine 12 Eylül öncesinde Adalet Partisi milletvekilliği yapmış olan Şerafettin Elçi'nin parlamentoda Kürt olduğunu söylediği için 1981'de yargılanarak 2 yıl 3 ay ağır hapis cezası verilmesi, Devlet İstatistik Enstitüsü yetkililerinin 1980-85 nüfus sayımları için kullanılan formlara konuşulan diller kısmına Kürtçe'yi de yazdıkları için "bölücülük"ten DGM'de yargılanmaları gibi örnekler de bu raporlarda var.

- Tabii baskı ve yasaklar sadece dille sınırlı değil. '80 öncesinde devrimci ve ulusal mücadelenin yükselmesiyle başlayan ve giderek artan baskılar, katliamlar 12 Eylül'den sonra da sürdü. Daha gerilla mücadelesinin başlamadığı ilk yıllarda köylerin boşaltılması, sürgün, köylülerin toplu olarak dayak ve işkenceden geçirilmesi gibi uygulamalar vardır. 87'ye kadar listelere geçen kayıp sayısı 800 civarındadır. Tabii esas rakamlar bunun çok daha üstündedir. Bu baskı, işkence, yasak ve katliamlar ulusal mücadelenin yükselmesiyle birlikte bu gün sizin de tanık olduğunuz gibi daha vahşi kontrgerilla yöntemleriyle katlanarak uygulanıyor.

- Yalnız Selim abi, bugün dil konusunda sanki 12 Eylül sonrasındaki yıllara göre biraz yumuşama var gibi. Resmi olarak yine yasak ama en azından konuşulmasında, Kürtçe isim kullanılmasında sizin anlattığınız ölçülerde bir baskı yok. Örneğin, Kürtçe müzik grupları, hatta Kürt ulusalcılığı temelinde legal partiler kuruluyor, Kürtçe dergi çıkarılabiliyor.

- Doğru. Ama bu oligarşinin Kürtlere yönelik politikasında bir değişiklik olmasından kaynaklanmıyor. Geçen dersimizin başında dediğimiz gibi artık oligarşi de bir Kürt varlığını dolayısıyla Kürtçe'yi tümünden reddedebile-

cek bir noktada değil. Baskı, yasak ve katliamlarla ulusal bilincin ve mücadelenin gelişmesine engel olamaması, öte yandan uluslararası kamuoyunda oluşan tepkiler ve emperyalizmin baskıları yumuşatma talepleri küçük de olsa böyle geri bir adım atmalarını sağladı. Yani bu esas olarak silahlı mücadelenin ortaya çıkardığı bir sonuçtur.

Oligarşi bir yandan esas tehlike olarak gördüğü silahlı kurtuluş hareketini bastırmak, yok etmek için her türlü kontrgerilla yöntemlerine başvururken öte yandan bunun gibi sahte demokrasicilik manevralarıyla Kürt halkının mücadelesini düzen içinde tutup pasifize etmeye çalışıyor. Hatta oligarşi içinde bazı kesimlerin Kürtçe televizyon, radyo gibi konuları çok açık olmasa da zaman zaman dile getirmesi bu amaca yöneliktir. Tabii bu politikanın kaynağı yine emperyalizm. Emperyalizm kendi deney ve tecrübelerinden yola çıkarak oligarşiye diyor ki, *"tamam düzen için tehdit oluşturan silahlı güçlere karşı ne yaparsanız yapın ama sadece baskıyla, yasaklama ve katliamlarla bu işin sonu gelmez. Üstelik bu politikada ısrar devrim tehlikesini daha da güçlendiriyor. Onun için bazı hak kırıntılarını tanıyın, kısmi reformlar yapın, böylece Kürt halkının silahlı mücadeleye verdiği desteği de zayıflatmış olursunuz"*. Geçenlerde hatırlarsınız burjuva basında da çıkmıştı, emperyalizmin uzmanları oligarşiye yine akıl veriyorlardı. *"HADEP gibi legal partileri kapatmayın, düzen içinde uzlaşma sağlanabilecek kanalların önünü tıkamayın"* diye. Oligarşi de öyle yapıyor. Hem bunlara şu veya bu şekilde yaşama olanağı tanıyor ama öbür taraftan da baskı ve terörüyle bunları daha da düzen içileşmeye zorluyor. Oradaki iç çelişkileri körükleyip istemediği yöneticilerin tasfiye edilmesine çalışıyor. Yine çok cılız da olsa arada bir çıkan *"federasyon da dahil çeşitli çözüm yolları tartışılmalıdır"*, *"Bask modeli"* gibi söylemlerin de kaynağı budur. Bunların da dile getirilmesi gerçekten böyle bir çözüm arayışı içinde olduklarından değil, Kürt halkı üzerinde düzen içi çözüm beklentilerini canlı tutmak içindir. Yoksa oligarşinin bugün devlet denetiminde bir Kürtçe televizyona, radyoya izin verecek cesareti ve tahammülü bile yok. Orada kalmaz, arkasından başka şeyler de istenir diye düşünüyor.

- Pek de haksız sayılmazlar değil mi Selim abi? Yani sadece dil kullanımının serbest bırakılmasıyla ulusal sorun çözüme kavuşmuş olmaz. Öyle olsaydı zaten oligarşi buna dünden razı olurdu. Kaldı ki bu güne kadar boşu boşuna yasaklama yoluna gitmezdi. Kürt halkı kendi bağımsız devletini kurma hakkından vazgeçip düzen içi çözüm yollarını kabul etse bile serbest örgütlenme ve yönetimde söz sahibi olma hakkından vazgeçmeyecektir. Yoksa bugüne kadar verilen şehitlerin, mücadelenin ne anlamı kalır.

- Peki düzen içi de olsa, ulusal hareketin zaman zaman dile getirdiği federasyon, özerklik gibi çözümler mümkün mü?

- Hiç olmaz diye bir şey söylemek elbette mümkün değil. Ama bu "çözüm"ün kimle ve neye karşılık yapılacağına bağlıdır. Bunun ilk şartı Kürt halkının kendi kaderini belirleme hakkından vazgeçmesi olur. Emperyalizm ve oligarşi baskı ve katliamlarıyla ulusal mücadelenin gelişimini engellemediği, çok sıkıştığı noktada sömürsünü ve egemenliğini temelde etkile-

meyecek düzen içi çözümlere yanaşmak zorunda da kalabilir. Örneğin bir Şerafettin Elçi gibilerle böyle bir "çözüm" arayışı gündeme de gelebilir. Ama bu ulusal mücadeleyi Kürt halkı açısından çözüme kavuşturmak anlamına gelmez. Ulusal hakların temelini oluşturan kendi kaderini belirleme hakkından vazgeçmek olur. Zaten bugün burjuvazinin bir kesimi reformlardan ya da demokratikleşmeden, savaşın bitmesinden falan bahsederken bunu Kürtlerin ulusal hakları tanınsın anlamında söylemiyor. Aksine onun amacı Kürdistan'da kapitalizmi daha da yaygınlaştırmak, üzerinde denetimini daha da artırmak, pazarını genişletmek içindir. Onun çözümü ancak bu sınırlar içindedir. Bir kaç kırıntı karşılığında Kürtlerin kendi kaderlerini tayin hakkından vazgeçmesi içindir. Yoksa karşısında iktidarını tehlikeye sokacak, paylaşacak yeni bir güç istemez. Dolayısıyla burjuvaziden demokratik bir çözüm beklemek, bu beklentiyle hareket etmek ulusal kurtuluş mücadelesini sürüncemede bırakmaktan, geciktirmekten ya da yolundan saptırmaktan başka bir işe yaramaz. Biz böyle, emperyalizmin ve oligarşinin sömürüsüne, egemenliğine tümüyle son vermeyecek, bağımsızlığı sağlayamayacak düzen içi çözüm arayışlarından yana olamayız.

- Peki ulusalcılar bunu göremiyorlar mı ki, her seçim döneminde, hükümet değişikliklerinde şu ya da bu partilerde, ya da oligarşinin bazı kesimlerinde tavır değişikliği tespiti yapıp, "çözüm"e doğru adım atılacağı beklentisine giriyorlar, *"masaya oturup barış yapalım"* diyorlar?

- Görmek nereden, nasıl baktığına bağlı. Milliyetçi bakış açısıyla, Marksist-Leninist bakış açısı da orada ayrışıyor zaten. Örneğin, Kürt yurtsever hareketlerinin sömürge tespitiyle birlikte ayrı örgütlenme ve ayrı devrim anlayışını temel almışken, bugün PKK'nın Kürt ve Türk halklarının ortak mücadelesinden, savaşı Türkiyelileştirmekten bahsedecek noktaya gelmesi bu farklılığı ve bizim baştan beri savunduğumuz ortak devrim anlayışının doğruluğunu da somut olarak ortaya koyuyor. Halbuki düne kadar sömürge tespiti yapmayanları, ortak örgütlenme ve ortak devrimi savunanların tümünü **Kemalizm** kuyrukçuluğu yapmakla, Misak-ı Milli'ci, **sosyal şoven** olmakla suçluyorlardı. Bir şey mi soracaktın Ayşe?

- Evet. Sömürge tespiti dedin de, bu nokta üzerinde biraz dursak iyi olur sanıyorum. Çünkü sorunun çözümüne ilişkin milliyetçi bakış açısıyla farkımızı ortaya koyan ayrılık noktası buradan başlıyor sanıyorum. Bir de, soruna "salt" ulusal açıdan bakan Kürt milliyetçi hareketlerinin sömürgecilik tespiti yapmalarını bir yerde anlamak mümkün de, Türkiye solunda da sömürgecilik tespiti yapanlar var. Onlar niye böyle bir tespit yapıyorlar peki?

- Bu konuda Kürt milliyetçiliğinden daha da pragmatist davranıyorlar da ondan. Ya böylece Kürt ulusal hareketinin gölgesine sığınarak kendilerine çalışma alanı yaratmaya çalışıyorlar ya da Kürdistan'daki mücadeleyi Kürtlere havale ederek orada mücadele etmemeye gerekçe bulmuş oluyorlar.

- Bildiğim kadarıyla sömürgecilik tespitlerini, "ulusal baskının olduğu her yerde mutlaka sömürgecilik ilişkisi vardır" gibi bir gerekçeye dayandırıyorlar değil mi Selim abi?

- Evet. Hemen hepsinin sonuçta vardığı nokta burasıdır. "Ulusal baskı

altındaki halkın içinde bulunduğu durum bir sömürge statüsü müdür değil midir?" diye soruyor ve buna "evet" cevabı veriyorlar. Buradan yola çıkarak Kürdistan Türkiye'nin sömürgesidir tespiti yapıyorlar. Bir örnek vereyim. Sömürgecilik tespiti yapanlardan biri şöyle diyor: *"...Eğer o halk ve onun ülkesi, herhangi bir sömürgede olduğu gibi baskı görüyor ve zorla elde tutuluyorsa, hammadde kaynakları sömürülüyor ve yerel ekonominin gelişmesi engellenerek o hakim ulusun ekonomisine tabi kınılıyorsa; ulusal dil, kültür ve sanat ağır baskı altında tutuluyorsa, hiç kuşkusuz orası bir sömürge'dir. Orada milli baskı ve sömürge ilişkisi bir aradadır."*

- Bu durumda da Kürdistan sömürge'nin sömürgesi oluyor.

- Türkiye emperyalist olarak nitelenemeyeceğine göre başka türlü de adlandırabilmeleri mümkün değil. *"Türkiye yarı-sömürge'dir, Kürdistan da onun sömürgesidir."* Vardıkları sonuç budur.

Oysa, Kürdistan'ın Türkiye'nin sömürgesi olduğunu, yani yeni-sömürgelerin de sömürgeleri olabileceğini iddia etmek, sömürgeciliğin tarihsel gelişimini, emperyalizm dönemindeki biçimlenişini gözardı ederek gerçekleri ters yüz etmekten başka bir şey değildir. Şurası doğrudur: Kürt ulusu ezilen ulus durumundadır. Toprakları **ilhak** edilmiştir. Dili, kültürü, sanatı, her türlü değerleri baskı altındadır. Tarihi yok edilmektedir. Sürekli bir asimilasyon, jenosit ve katliamlara tabi tutulmaktadır. Tüm ulusal talepleri zorla bastırılmaktadır, ulusal baskı altındadır ve ayrılma, kendi bağımsız devletini kurma hakkı da dahil bir ulusun sahip olacağı tüm hakları gasp edilmiştir. Ama yine de tüm bunlar onun Türkiye'nin sömürgesi olduğunu göstermez. O zaman doğrusu nedir? Evet, Ömer devam edebilirsin.

- Geçen dersimizde de söz etmiştik, emperyalizm döneminde tek tek ulusal pazarlar kalmamıştır, tüm pazar alanları paylaşılmış ve emperyalizme bağımlı, onun sömürü zincirinin bir halkası haline getirilmiştir diye. Dolaşısıyla da oligarşinin emperyalizmin sömürü ağı dışında Kürdistan'da sömürge ilişkileri çerçevesinde ayrı bir pazar yaratabilmesinin olanağı yoktur. Yeni sömürgecilik ilişkileriyle birlikte Türkiye de, Kürdistan da emperyalizmin yeni-sömürgesi durumuna gelmiştir. Yarı-sömürgelerin sömürgesi olabileceğini ileri sürenler buna Portekiz'i örnek gösterirler. Ancak Portekiz örneği bu görüşü doğrulamak yerine aksine tersini kanıtlamaktadır. Emperyalizm öncesi sömürgelere sahip olan Portekiz İngiltere'nin yarı-sömürgesi haline geldikten sonra sömürgelerini de emperyalizme kattırıştır. Ancak İngiltere Portekiz'in sömürgeleri üzerindeki biçimsel varlığına son vermemiştir. Portekiz'i örnek gösterenlerin yanıldığı nokta da bu biçimsel görüntüden kaynaklanmaktadır. Devrimci Sol Savunması'nda buna açıklık getiren Gine-Bissau devriminin önderi Amilcar Cabral'ın konuşmalarından alınmış şöyle bir alıntı var, onu bir okuyayım isterseniz.

"... Portekiz'in kendisinin bir yarı-sömürge olduğunu biliyorsunuz. 1775'den beri Portekiz, Britanya'nın bir yarı-sömürgesidir. Afrika'nın taksimi sırasında Portekiz'in sömürgelerini muhafaza edebilmesinin tek sebebi budur. Bu fakir, sefil ülke, Almanya'nın, Fransa'nın, İngiltere'nin, Belçika'nın ve doğmakta olan Amerikan emperyalizminin hırs ve kıskançlığı

karşısında sömürgelerini nasıl muhafaza edebilirdi? İngiltere'nin benimsemiştiği bir taktikten dolayı... dedi ki, 'Portekiz benim sömürge, eğer o sömürgelerini muhafaza ederse onlar aynı zamanda benim de sömürgelerimdir' ve İngiltere, Portekiz'in çıkarlarını kuvvet kullanarak savundu..."

- Kaldı ki Portekiz'le Türkiye arasında biçimsel olarak bile bir paralellik kurulamaz. Çünkü Portekiz yarı-sömürge olmadan önce kapitalizmin ilk evresine ulaşmış ve yeraltı zenginliklerinin ele geçirilmesini hedefleyen sömürgeciliği uygulayabilmiştir. Oysa Osmanlı devleti daha kapitalizmin ilk evresine ulaşmadan yarı-sömürgeleştiği için Portekiz gibi tekel öncesi bir sömürgecilik dönemini yaşamamıştır. Dolayısıyla Türkiye devleti kurulurken de feodal dönemden bir sömürgecilik devralmamıştır.

- Ama sömürgecilik tespiti yapanlar Kürdistan'ın sömürge olduğu için geri kalmış olduğunu ileri sürüyorlar.

- Bu da bilimsellikten uzak, sömürgecilik tespitlerine gerekçe oluşturmak için ileri sürülen subjektif bir değerlendirmedir. Bilimsel olan diğer bölgelere göre geriliğin nedenini Türkiye'nin "sömürgecilik" politikalarında aramak değil, Kürdistan'ın tarihsel gelişimi, ekonomik-sosyal yapısı ve emperyalizmin yeni sömürgecilik ilişkilerinde aramaktır. Bir kere sömürgeci olan sömürgesini ilğine kadar sömürmek için orada yoğun bir meta dolaşımını sağlamak, işgücünden yararlanmak için kapitalist ilişkileri geliştirmek ister. Oysa böyle bir durum emperyalizmin Türkiye'de yeni-sömürgecilik ilişkilerini geliştirmeye başlamasına kadar Kürdistan'da görülmez. Çünkü bu döneme kadar zaten Türkiye'de genel olarak ekonomi geri bir noktada ve burjuvazi cılızdır. Bu koşullar altında Kürdistan'ın "milli bütünlük" adına ilhak edilmesi ve ulusal baskı Kürdistan'ın geri kalmışlığının nedeni olarak gösterilebilir.

Ancak 45'lerden sonra yani yeni-sömürgecilik ilişkileriyle birlikte çarpık da olsa yukarıdan aşağıya kapitalizmin geliştirilmeye başlanmasından sonra aynı şeyi söyleyemeyiz. Bu aşamada Türkiye'de hızlı bir gelişme yaşanmaya başlanır. Kürdistan'da gelişmenin çok daha yavaş seyrettiği de doğrudur. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında pek çok neden rol oynar. Örneğin, buradaki yarı-feodal ilişkiler gelişmenin önünde önemli bir engeldir. Egemen sınıfların toprak ağalarını tasfiye edememesi ve ittifak yapmak zorunda kalmaları, Kürdistan'da ağaların yarı-feodal düzeni sürdürmek istemeleri önemli bir faktördür. Örneğin, coğrafi koşullar, ulaşımın uzaklığı başka bir nedendir. Sermaye yatırımını yaparken bu koşulları da gözönüne alır. Bu açıdan bakıldığında Türkiye'nin çeşitli bölgeleri açısından da dengesiz bir gelişimin var olduğu görülür. Örneğin Doğu Karadeniz'e Marmara bölgesi arasında da oldukça dengesiz, eşitsiz bir gelişim söz konusudur. Öte yandan burjuvazi Kürdistan'da yatırım yapmayı riskli görmektedir. Gerek '38'lere kadar yaşanan Kürt isyanları, gerekse 70'li yıllardan sonra tekrar canlanmaya başlayan ulusal hareketler burjuvaziyi ürkütmektedir. Türk burjuvazisi bir yana burjuvalaşan Kürt egemenleri bile Kürdistan'a yatırım yapmaktan uzak durup, Batı'ya kaçıyorlar. Ama tüm bunlara rağmen emperyalizm ve tekelci burjuvazi kapitalizmi geliştirme

çabasından da vazgeçmiyor tabii. Örneğin, 1970'lerden sonra uygulanan Köye Ulaşım Projesi-KUP bunu amaçlamaktaydı.

- Bugün ki GAP projesi de bu amaçla uygulanıyor değil mi?

- Evet, dikkat ederseniz buna emperyalizm de destek vermektedir. Amaç yeni-sömürgecilik ilişkileri çerçevesinde kapitalist sömürü ağını genişletmek. Tabii şu kadar köylüye, işsize iş sağlanacak, topraksız köylüler toprak sahibi olacak palavraları demagoji. Oranın kaymağını yiyecek olan da yine tekелci burjuvazi ve toprak ağaları olacaktır. Daha şimdiden bölgeye göz dikmiş durumdalar, geniş topraklar satın alarak ileriye yatırım yapıyorlar.

- Ben bir şeyi tam kavrayamadım, diyerek araya girdi Fatma abla. Kürdistan'ın Türkiye'nin sömürgesi olup olmaması, adına sömürge denip denmemesi o kadar önemli mi?

- Elbette önemi var Fatma abla. Gerek PKK'nın gerekse diğer sömürgecilik tespiti yapanların ayrı örgütlenme ve ayrı devrim anlayışlarının temelini bu oluşturuyor. Strateji, taktik, yönelinecek hedefler, gerillanın hedefleri vb. buna göre şekilleniyor. Biz ne diyoruz? Yeni-sömürgecilik ilişkileriyle emperyalizme bağımlı olarak yukarıdan aşağıya geliştirilen tekелci burjuvazi cılız ve güçsüz olduğundan tefeci-tüccar ve toprak ağaları ile işbirliği içine girmiştir ve Kürt egemen sınıfları da bu ittifak içinde yer almaktadır. Kürt egemen sınıfları baştan itibaren oligarşi içinde yer alarak, Türk egemen sınıflarıyla aynı yapı içinde bütünleşmişlerdir. Yani ortaya çıkan ve ulusal baskının sosyal temelini oluşturan oligarşi içinde Kürt egemen sınıfları da yer almaktadır. Bununla birlikte, Kürt halkı da Türk halkı da aynı ekonomik-sosyal yapı içinde birleşmişlerdir.

Dolayısıyla, Türk egemen sınıflarının, Kürdistan'a uyguladığı bir sömürge politikası ve bir sömürge ekonomik ilişkisinden söz edilemez. Türk, Kürt, diğer milliyetten halkların sömürsünün, ulusal baskı altında tutulmasının esas kaynağını emperyalizm ve yeni-sömürgecilik ilişkileri oluşturmaktadır şeklinde sorunu ortaya koyduğumuzda elbette çözüm yolu da sömürgecilik tespiti yapanlardan farklı olacaktır.

Evet, arkadaşlar, bu hafta da burada ara verelim haftaya daha çok ulusal sorunun çözümü üzerinden devam ederiz.

SINIF KİTAPLIĞI :

- ⇒ Kürtlerin Tarihi Gelişimi ve Türkiye'de Kürt Meselesi (Dava Dosyası, s. 81-143)
- ⇒ Ulusal Sorun (J. Stalin)
- ⇒ Emperyalizm (Lenin)
- ⇒ Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı -UKKTH (Lenin)
- ⇒ Haklıyız Kazanacağız (Devrimci Sol Savunma, Cilt 2, Kürt Ulusu Bir gerçektir, Kurtuluşu Anti-emperyalist Anti-oligarşik Halk Devrimindedir)

Ulusal Sorun-3

Derse başlamadan önce Susurluk üzerine konuşuyoruz. Geçen hafta kontrgerillanın tahliye haftasıydı adeta. İçeride göstermelik üç beş tutuklu katil vardı, onları da serbest bıraktılar. Kontrgerillaya moral aşıyorlar anlaşılan. Böyle olacağını zaten en baştan biliyorduk, onun için sürpriz olmadı. Dersten sonra bununla ilgili neler yapabiliriz onu da tartışacağız. Sınıfımıza bir de kara tahta yaptık. Dersin bazı bölümlerinin başlıklarını, önemli noktalarını kısaca yazıyoruz. Ayrıca bazı konuları şekil çizerek anlatmak, bir takım rakamların, şemaların ya da önemli noktaların gözönünde olması kavramayı kolaylaştırıyor. Masanın etrafında yerlerimizi aldıktan sonra Selim abi her zamanki gibi "evet arkadaşlar" diyerek dersi başlattı.

- Evet arkadaşlar başlayalım. Fatma abla ne dersin, nasıl çözeceğiz ulusal sorunu?

- Belli, elbette devrimle çözülecek. Hele önce şu oligarşiyi yıkalım. Onu yıkmadan ne Türk'e ne de Kürt'e özgürlük var. Devrimden sonra kim ne yapacaksa kendisi karar verir. Gene tek devlette beraber mi oluruz, yoksa her ulus kendi bağımsız devletini mi kurar, o zaman herkes kararını verir.

- Ama Fatma abla, bunları söyleyince Kürt ulusalcılar hemen şovenist, Kemalist damgasını basıyorlar?

- Neden? Ben Kürtlerin ulusal hakları tanınmasın, ayrılmak isterse ayrılmasın demiyorum ki. Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkına sahip olması için de, Türk ve diğer milliyetlerden halkların baskı ve sömürden kurtulması için de oligarşinin yıkılması, emperyalizmin varlığına son verilmesi gerekmiyor mu? Yani iki ulusun da düşmanları aynı, her ikisini de baskı ve sömürü altında tutan aynı düşman. O zaman aynı düşmana karşı birlikte savaşmak doğru değil mi? Böylece oligarşi daha kolay yıkılır.

- Sen tek başına kurtuluşun sağlanamayacağından hareketle ortak mücadeleye edelim diyorsun. Ama Kürt milliyetçileri kendi kurtuluşumuzu elde etmek için illa da, ortak mücadele vermek, Türkiye devrimini beklemek zoruunda mıyız diye düşünür ve bu düşüncesini desteklemeyenleri de Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkına karşı çıkmakla, şovenistlikle suçlardı. Tabii bu düşüncesinin temelini Türkiye devrimi gerçekleşmeden, tek başına vereceği mücadeleyle ulusal kurtuluşunu elde edebileceği inancı oluştuyordu. Ama epeydir bu düşüncenin tersine söylemlerin geliştiğini görüyoruz. Mesela "Savaşı yükseltin" diye "Türklerle" sesleniliyor, hatta "PKK Türkiye partisi, gelin katılın" deniyor. "Savaşı Türkiyelileştirmek"ten bahsediliyor. Bir de Kürtlere soralım bakalım, sen ne diyorsun Ömer?

- Şöyle bir şey var Selim abi. Sorun esas olarak şu: oligarşi yıkılmadan, emperyalizmin varlığına son vermeden ulusal sorunu çözmek mümkün mü, değil mi? Ulusalcılar bunun mümkün olduğundan yola çıkarak hareket ediyorlardı, yani onlar için esas olan oligarşinin yıkılması, Kürt ve Türk

halklarının ortak kurtuluşu değil, Kürdistan'ın kurtuluşuydu. Bu nedenle de Kürdistan'da mücadeleyi esas alıyorlardı. Bu kuşkusuz ulusal nitelikli bir savaştır; önderliği küçük-burjuva ulusalcılık temelindedir. Ama bu yine de elbette ulusal kurtuluş mücadelesinin haklılığını ve desteklenmesi gerektiği gerçeğini değiştirmez. Ancak sorunun çözümüne milliyetçi yaklaşımla Marksist-Leninist bakış açısı, yani Kürt ve Türk emekçi halklarının ortak çıkarları doğrultusunda çözüm aramanın farkı da burada ortaya çıkar. Bu açıdan baktığımızda bugün de bu politikasında aslında bir değişiklik yok. Bir yandan savaşı Türkiye'ye yaymaktan bahsederken öte yandan "barış", "masaya oturmaktan" bahsedilmesi bu nedenledir. "Barış" kimle yapılacak? Oligarşiyle. Bu, sen benim ulusal haklarımı tanı, ben de sana karşı savaştıktan vazgeçeyim demek. Dolayısıyla bu bakış açısıyla yürütülen savaş iktidarı yıkmayı, yani Türkiye devrimini değil ulusal haklar için oligarşiyi masaya oturmaya zorlamayı, sıkıştırmayı esas alır.

Bugün yaşananlar da aslında bir yerde bu milliyetçi politikanın tıkanmışlığını göstermektedir. Sadece Kürdistan'a hapsolan ve gerillayla sınırlı kalan mücadele kurtuluşu sağlamaya da, oligarşiyi masaya oturtmaya da yetmiyor. Doğal olarak emperyalizm de oligarşinin arkasında yer alıyor. Bu noktada farklı bir bakış açısıyla ve amaçla yola çıkılmış olsa da savaşın Türkiye geneline yaygınlaştırılması ve kitlelerin politik desteğinin gereği ister istemez kendisini pratik olarak dayatıyor. Yani yaşanan sürecin pratik olarak ortaya çıkardığı sonuç, bizim en baştan yıllar önce söylediğimiz iki halkın ortak örgütlülüğü, ortak mücadelesi olmadan ulusal sorunun da çözülemeyeceği noktasında odaklaşıyor.

- Şimdi isterseniz daha iyi kavramak açısından genel olarak Marksist-Leninistlerin soruna nasıl yaklaşması gerektiği ve bu konudaki yanlış eğilimler üzerinde biraz duralım, sonra tekrar ülkemize döneriz. Evet Selma seni dinliyoruz.

- Daha önce emperyalizmle birlikte burjuvazinin ilerici misyonunu yitirdiğini ve ulusal kurtuluş mücadelesine önderlik edemeyeceğini belirtmiştik. Dolayısıyla emperyalizm döneminde burjuva demokratik devrimini gerçekleştirememiş, ulusal sorun ve köylü sorununun çözüme kavuşmamış olduğu yeni-sömürgelerde bu sorunların çözümünü sağlayacak olan da proletaryadır. Proletarya devriminin sömürge ve bağımlı ülkelerdeki biçimlenişi olan **halk devrimi**, egemen sınıfların ve emperyalizmin varlığına son verdiğinde, burjuva demokratik devriminin de görevlerini üstlenerek ulusal sorunu da çözüme kavuşturur. Demokratik devrimi kesintisiz devrim perspektifiyle sonuna kadar götürerek sosyalizme geçişi sağlar.

- Peki küçük-burjuvazi devrime önderlik edemez mi?

- Mümkün. Proletaryanın sınıf olarak yeni şekillenmeye başladığı, cılız olduğu ya da toplumsal çelişkinin ana halkasını yakalayarak harekete geçebilecek devrimci bir kavrayıştan uzak olduğu, kısacası şu veya bu nedenle önderlik misyonunu yerine getiremediği durumlarda, küçük burjuvazi ulusal kurtuluş mücadelesini omuzlayabilir. Ama küçük burjuva radikal ha-

reketler devrime önderlik edebilme şansına sahip olsalar bile bunu sonuna kadar götüremezler. Ne ulusal sorunu, ne de köylü sorununu çözemezler ve genelde görüldüğü gibi tekrar emperyalizmin yörüngesine girerler.

- O zaman ne olacak? Bunun karşısında nasıl tutum alacağız?

- Bu durumda başta şunu belirtelim; önderliğini küçük burjuvazi yapıyor, ileride gericileşir falan diyerek ulusun ayrılma hakkına karşı çıkılamaz. Aynı şekilde bu sorun nasıl olsa "sosyalist devrim"le çözülür denilerek bu küçük burjuva milliyetçi hareketler dışlanamaz. Marksist-Leninistler bu gibi gerekçeler ileri sürerek Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı'nı yok sayamazlar, aksine desteklerler. Aksi tutum sosyal-şoven bir konuma düşmeye neden olur. Çünkü bu hareketler, emperyalizme karşı olmaları, kendi iç gelişimlerini özgürce yaşama istemleri, demokratik talepleriyle, genel demokrasi mücadelesinin ve proletaryanın dünya çapında emperyalizme karşı yürüttüğü savaşımın birer parçası durumundadırlar. Hatırlarsanız, Kurtuluş Savaşı'nda Lenin Kemalist önderliğe oldukça önemli miktarlarda silah, askeri mühimmat gibi yardımlarda bulunmuştu. Ancak şöyle bir şey var tabii. Ulusal kurtuluş hareketine önderlik eden küçük burjuvazi anti-emperyalist özelliğini yitirdiğinde Marksist-Leninistlerin bu hareketleri desteklemeleri de söz konusu olamaz. Çünkü o noktada hareket demokratik muhtevasını yitirip, emperyalizmin uydusu haline gelerek gericileşmiş demektir.

- Barzani şu anda aynen bu durumda değil mi?

- Evet Erdal, esasında öncesinde de farklı değildi ancak işbirliği bu kadar açık hale, ihanete dönüşmemişti. Şimdi bir de yanlış kavranan, farklı yorumlar yapılan **"ayrılma hakkı"** üzerinde duralım. Daha çok küçük burjuva milliyetçileri tarafından ayrılma hakkı **"ayrılma zorunluluğu"** biçiminde ele alınır. Bu yanlış bir kavrayıştır. Ayrılma hakkına sahip olmakla o hakkı kullanıp kullanmama farklı şeylerdir. Bu hakka sahip olmak illaki ayrılmayı gerektirmez. Marksist-Leninistler Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı çerçevesinde her zaman ayrılma hakkını savunurlar. Zorla oluşturulan, ulusun iradesini çiğneyen birliklere karşıdırlar. Çünkü sağlam, kalıcı birlikler ancak gönüllük temelinde oluşur. Ancak bu, her zaman ulusların ayrı devletler şeklinde örgütlenmelerini savunacakları anlamına gelmez. Çünkü Marksist-Leninistler aynı zamanda ulusların tam eşitlik temelinde, ulusal düşmanlıklardan arındırılmış koşullarda birliğinden yanadırlar. Bu durumda hangi koşullarda ayrılma desteklenir veya desteklenmez gibi bir sonuç ortaya çıkıyor. Evet bunu neye göre belirleyeceğiz? Evet Ömer.

- Elbette bunda da yine proletaryanın çıkarları belirleyici olacaktır. Ayrılık proletaryanın çıkarlarına aykırıysa ayrılığı desteklemeyiz. Hatta ayrılmama yönünde propaganda da yaparız ama ayrılığa zorla da engel olmak gibi bir şey de söz konusu olmaz. Ayrılmak isteyen ulus yine ayrılır. Biz ayrılmaya karşı olsak bile, bu hakkı nasıl kullanacağına ulus kendi karar vermelidir. Sovyetler Birliği pratiği, Lenin ve Stalin'in ortaya koyduğu çözümler bu noktada öğreticidir.

Marksist-Leninistler nihai olarak milliyetçiliğin her türüne karşıdır. Çün-

kü Marksist-Leninistler nihai olarak tüm dünya proletaryasının tek bir bayrak altında birleşmesinden yanadır. Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı'nı da bu tarihsel amaca ulaşmanın aracı olarak savunurlar, ulusal sorunu sınıf mücadelesi karşısında ikincil bir sorun olarak ele alırlar ve biçime ilişkindir. Bu nedenle proletaryanın uluslar biçiminde bölünmesinden yana olmazlar. Çeşitli ulusların proletaryasının birleşmesinin burjuvaziye karşı savaşı güçlendireceğinden, ekonomik ilerlemeyi hızlandıracağından hareketle büyük devletler biçiminde örgütlenmesinden yanadırlar. Ancak bu birliktelik elbette her koşulda eşit hakka sahip ulusların özgür birlikteliğidir.

- Artık isterseniz başa, Kürt ulusal sorununun çözümüne dönelim. Evet Ömer sen devam et istersen.

- Kürdistan'da ulusal burjuvazi baştan beri şekillenmemiştir ve Kürt egemen sınıfları emperyalistler ve Türk egemen sınıfları ile bütünleşmiştir. Dolayısıyla da ulusal baskının sosyal temeli oligarşi ve emperyalizmdir. Bu durumda Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı esasında Kürt işçi, köylü ve emekçi kesimlerinin kendi kaderini tayin hakkı şeklinde devrimci bir biçime dönüşmüştür. Bunların devrimci talepleri başlıca iki noktada toplanmıştır: Toprak talebi ve kendi kaderini tayin hakkı. Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı, merkezi otoriteyi hedefleyen Kürt ve Türk halklarının ortaklaşa sürdüreceği anti-emperyalist, anti-oligarşik halk devriminden geçmektedir. Yani Türk ve Kürt halklarının, sosyal ve ulusal kurtuluşunun; daha somutlayarak söylersek, Türk ve Kürt köylülerinin toprak sorununun çözümünün, Kürt ulusunun kendi kaderini belirlemesinin önündeki engel emperyalizm ve oligarşidir. Fatma ablanın dediği gibi iki halkın düşmanı birdir. Kürdistan'da halk devrimi, emperyalizmin kovulması ve oligarşinin alaşağı edilmesinden geçmektedir. Bunu başka çözüm yolu yoktur. Bunun dışında çözüm yolu aramak kapitalizm içinde çözüm yolu aramaktır ki, bu da esasında çözümsüzlüğü aramak demektir.

Dolayısıyla Türkiye'de gerçekleşecek anti-emperyalist, anti-oligarşik halk devrimi faşizmi yıkarak Türk halkının kurtuluşunu sağlayacağı gibi, ulusal baskının sosyal temellerini ortadan kaldırmasıyla Kürt halkının da kendi kaderini serbestçe belirleme koşullarını yaratacak, tekellerin, toprak ağalarının, tefeci ve tüccarların sömürsüne son vererek, demokrasi taleplerinin gerçekleşmesini sağlayacaktır.

- Yani, Türk ve Kürt halklarının çıkarlarının ve düşmanlarının ortak olduğu bu noktada her iki halkın baskı ve sömürüyü ortadan kaldırmak, ulusal haklarını elde etmek için ortak düşmana karşı ortak mücadeleyi örgütlemesi de yine her iki halkın çıkarıdır. Marksist-Leninistler soruna bu açıdan yani tüm halkların ortak çıkarları açısından bakarlar. Bu noktada sorunu *"iki ayrı devrim"*, *"Kürt ulusal devrimci hareketi ile Türk devrimciler arasında ittifak"*, *"Ulusal örgütler arası ittifak"* ya da *"dayanışma"* şeklinde ele almak meseleyi salt ulusal açıdan ele alan küçük burjuva milliyetçi dar bakış açısının ürünüdür. Proletarya, dolayısıyla Marksist-Leninistler soruna salt ulusal çıkarlar açısından bakmazlar, öncelikli olan sınıfsal çıkarlar-

dır. Bu nedenle devrimci hareket en baştan Kürt egemen sınıflarına karşı mücadeleyi de esas almak zorundadır. Eğer sorun bir burjuva devrimi gerçekleştirmek değilse, en az ulusal çelişki kadar Kürt egemen sınıfları ile Kürt işçi ve köylüleri arasındaki sınıfsal çelişkiler de esas alınmak zorundadır. Bu esas alındığında gerçekleştirilecek demokratik halk devrimi zaten ulusal sorunu da çözecek içeriğe sahiptir. Bunun devrimci ifadesi de aynı ekonomik ve sosyal yapı içinde kaynaşmış olan Türk ve Kürt işçi ve emekçi halklarının emperyalizme ve oligarşiye karşı ortak mücadelesidir.

Proletaryanın çıkarları ulusal dar görüşlülükle taban tabana zıttır. Savaşın özü, her zaman ulusal kurtuluşu, sosyal kurtuluşa bağlamak, tabi kılmaktır. Bu da aynı egemen yapıya karşı ortak mücadeleyi, savaşımı gerektirir. Bu noktada ortak düşmana karşı birlikte mücadele etmesi gereken halkları ulusal örgütler düzeyinde bölmek, halkların gücünü bölmek, oligarşiye manevra alanı yaratmak ve ulusal düşmanlıkların körüklenmesine bilinçli-bilinçsiz zemin yaratmaktır. Sorun ayrı devlet kurmak ise bunun en az ve zahmetli yolu yine ortak düşmana karşı ortak mücadeleyi örgütlemektir. Ömer, eklemek istediğin bir şey var mı?

- Zaten bugün pratik olarak da bunun böyle olması gerektiği ortaya çıkmış durumda. Bu noktada esasında "sömürge" tespiti yapmanın da önemi kalmıyor. Proletaryanın ve halkların çıkarı bunu gerektiriyor. Dolayısıyla kendine Marksist-Leninist diyenler çözümü bu platformda yani emperyalizme ve oligarşiye karşı halkların ortak mücadelesinde aramak durumundadır. Biz bunu aynı zamanda Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce belirlemesini sağlayacak tek çözüm yolu olduğu gerçeğinden hareketle savunuyoruz ve bu noktada da bugünkü sistem içinde "ulusal-kültürel özerklik", "otonomi" gibi kapitalist çözümleri savunanlara da Kürt halkının gerçek kurtuluşunu sağlayamayacağı, oyalamadan başka bir sonuç yaratmayacağı için karşı çıkıyoruz. Bu tür yaklaşımlar ulusal baskı ve sömürü politikasının daha "uygarca", inceltilerek sürdürülmesinden başka bir şey değildir. Çünkü egemenlerin varlığına son verilmediği noktada "ulusal kültür" özü itibarıyla burjuva kültürünü ifade eder.

- Yalnız burada önemli bir noktaya daha dikkat çekmek istiyorum. Bizim ulusal sorun devrimle çözülür diyerek bunun dışındaki çeşitli çözümleri mutlak surette reddetmek gibi bir anlayışımız da olamaz. Ulusal baskının bugün de hemen sona ermesinden yanayız. Ancak bugünkü mevcut koşullarda bu mümkün olmadığı için sorunun çözümü devrimdedir diyoruz. Ama yine de bugünkü koşullarda da sorunu gerçek niteliğiyle çözmek mümkün olmasa bile düzen içinde elde edilebilecekler için de mücadele edilmesinden ve bu hakların sonuna kadar kullanılmasından yanayız. Ama tabii hak kısıntılarıyla oyalanmamak, sorunun düzen içinde çözülebileceği umuduna kapılmamak kaydıyla.

- Selim abi demin Ömer halkların ortak mücadelesini sağlamak için sömürge tespiti yapıp yapmamanın da önemi yoktur dedi. Bu noktayı biraz açabilir miyiz?

- Şimdi şöyle: çok uluslu devlet sınırları içinde Marksist-Leninistlerin örgütlenme anlayışı, ortak örgütlenme yani tek parti içinde örgütlenme anlayışıdır. Proletaryanın uluslar düzeyinde ayrı ayrı örgütlenmesini kesinlikle reddederler. Lenin ve Stalin sömürge ilişkilerinin olduğu Rusya'da dahi bu anlayışla hareket etmişler ve tüm ulusların proletaryası için tek parti örgütlenmesini savunmuşlar ve uygulamışlardır. Bu yaklaşım tarzı klasik sömürge-sömürgecilik ilişkisinin olmadığı Türkiye için çok daha fazla geçerlidir. Demin belirttiğimiz gibi bu durumda ayrı örgütlenmeye gitmek, pratik olarak halkların mücadelesini bölmek olduğu gibi, sınıf mücadelesinin geri plana atılması ve milliyetçi önyargıların tutsağı olma sonucunu doğurur. Bunu Lenin *"Besbelli ki belirli bir devlet içinde hangi milliyetten olursa olsun her topluluğun örgütlenmesi dahil, her türlü örgütlenme özgürlüğünü reddetmemekle birlikte sosyal demokratlar (yani Marksistler), böyle bir şeyi istemezler ve böyle bir birliğe arka çıkmazlar"* diyerek çok açık bir ifadeyle ortaya koyuyor.

- Şöyle daha açık ifade edilebilir sanıyorum: her ulus istediği şekilde her türlü örgütlenme hakkına sahiptir, yani istiyorsa ulusal düzeyde siyasal partisini kurar, askeri, kültürel, demokratik her türlü örgütlenmeye gidebilir. Bu, onun kendi kaderini belirleme hakkı çerçevesinde kullanacağı bir hakkıdır. Biz ayrı örgütlenmeyi zararlı görüp bunun doğru olmadığını söyleriz, bu yönde propaganda da yapabiliriz ama onları bundan zorla vazgeçirmeye de karşı çıkarız. Biz sorunu burada tartışırken küçük burjuvazinin bu yöndeki yani ayrı örgütlenmeyi savunup savunmamasını değil, Marksist-Leninistlerin anlayışını, soruna nasıl yaklaşması gerektiği ortaya koymaya çalışıyoruz. Bu noktada eleştireceğimiz de ayrı örgütlenmeyi savunup da kendisine Marksist-Leninist diyenler olacaktır. Çünkü ayrı örgütlenmeyi savunan kendisine ne kadar Marksist-Leninist derse desin sonuçta o bir küçük-burjuva milliyetçisidir.

Yalnız önemli bir nokta daha var. Çokuluslu devlette ortak örgütlenmeyi savunmak, ezilen ulusların ve tabii azınlıkların varlığını, taleplerini, özelliklerini görmezden gelmek değildir. Böyle bir yaklaşım sosyal-şovenizmden başka bir şey olmaz. Emperyalizme ve oligarşiye karşı ortak mücadeleden muhtevası Kürdistan'da ulusal sorunu da içine alan bir genişliğe sahiptir. Ama elbette ki burada da tavrımız, mücadeleyi ulusal baskıyla sınırlı tutmak değildir. Kürdistan'daki mücadele anlayışımızı da biçimlendiren sınıfsal perspektiftir.

- Peki Selim abi biz ortak mücadeleyi ortak örgütlenmeyi savunuyoruz, pratiğimiz de buna uygun. Saflarımızda her ulus ve milliyetten insanlar örgütleniyor, savaşıyor, şehit düşüyor, Tüm ulusların ve ulusal azınlıkların çıkarlarını savunuyor ve mücadelesini veriyoruz. Ancak bir de bizim dışımızda ulusal nitelikte örgütlenen Kürt yurtseverleri var.

- Kürt yurtsever örgütlerin temel hareket noktalarını ulusalcılık belirlemekle birlikte emperyalizme ve oligarşiye karşı tavır alışları nedeniyle ilerici niteliktedirler. Sosyal tabanları Kürt küçük-burjuvazisidir. Daha önce değindiğimiz gibi biz ortak örgütlenmeden yana olmakla birlikte ezilen

ulus milliyetçilerinin kendi bağımsız örgütlenmelerini oluşturma hakkı vardır. Bu haklarını kullanmayı engelleyemeyiz ancak milliyetçi yaklaşımlarını, ayrı örgütlenmenin, halklarımızın kurtuluş mücadelesine verdiği zararları eleştirip ideolojik mücadele yürütürüz. Bununla birlikte emperyalizme ve oligarşiye karşı olma konumlarını sürdürdüğü, emperyalizmi zayıflattığı, onu geriletliği, bu anlamda proletarya hareketini güçlendirdiği, geliştirdiği oranda destekleriz. İdeolojik mücadeleyi "dostluk-mücadele" ilkesi çerçevesinde ele alırız. Bu noktada oligarşinin, kontrgerillanın ağıyla bu hareketlere karşı soldan yapılan eleştirilere de karşı çıkarız. Ve yine küçük-burjuva milliyetçi karakterde olmalarına rağmen onları anti-emperyalist, anti-oligarşik halk devriminin ittifakları olarak kabul ederiz. Emperyalizme ve oligarşiye karşı oluşları nedeniyle zaten halk devriminin objektif ittifakı durumundadırlar. Biz bunu dostluk çerçevesinde geliştirdiğimiz ilişkilerle somut, iradi bir ittifak haline getirmeye çalışırız. Hedefimiz neticede halkların birliği, birlikte savaşımı, ortak örgütlülüğüdür.

NOT DEFTERİ

Kürtlerin Tarihi Gelişimi ve Türkiye'de Kürt Meselesi (Devrimci Sol, 1979) Broşüründen:

"Kürdistan çok uluslu Türk devletinin milli baskısı altında, yeni-sömürge durumuna girmiştir."

"Ulusal sorunun çözümü; sınıf mücadelesine bağlıdır. Demokratik Halk Devrimi programı, Kürt ulusunun kurtuluşunu da gerçekleştirecek olan programdır." (s.97-98)

"Milli baskıyı, tarihsel konumu içerisinde ve hangi sınıflarca uygulandığını belirtmezsek, devrim hedefimizi yanlış tespit ederiz. Türkiye'de milli baskı, emperyalizmle işbirliği içinde bulunan hakim sınıflarca uygulanmaktadır."

"Türk hakim sınıfları (uyguladığı sınıfsal baskı ve milli baskı ile) Kürt hakim sınıflarıyla ittifaka girdiğinden, sorunu sınıflar mücadelesi çerçevesi içinde, Kürt köylülerine, küçük burjuvazisine ve demokrat güçlere yani Kürt ulusuna uygulanan milli baskı siyaseti olarak ele almalıyız." (s. 102-103)

"Kürdistan'da ulusal baskıya karşı mücadele, köylülerin, emekçilerin çelişkilerini gündeme alarak yürütülmelidir. Öyle ki, ulusal baskıya karşı mücadele, aynı zamanda Kürt köylülerinin, emekçilerinin, faşist devletin ordusuna, polisine, toprak ağalarına, sermayedarlarına karşı mücadelenin kendisi olmalıdır." (s.137-138)

Lenin'den:

"Dünya sömürge politikasının sıkı sıkıya kapitalist gelişmenin en yeni aşamasına, mali sermaye aşamasına bağlı olduğu özel bir dönem içinde bulunmaktayız." (Emperyalizm, s. 93)

"Ne var ki, kendi kaderini tayin özgürlüğü için savaşım vermeyi, hiç duraksamaksızın tanımamız, ulusal kaderi tayin etmeyi amaçlayan her isteği kesinlikle destekleme yüklenimi altına girdiğimiz anlamına gelmez. Proletaryanın partisi olarak Sosyal Demokrat Parti, halkların ya da ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı yerine, her ulus içindeki proletaryanın kendi kaderini tayin hakkına geçerlilik kazandırmayı, kesin ödevi sayar. Her zaman hiç duraksamaksızın, bütün ulusların proletaryasının en yakın işbirliği için çalışmalıyız. Yeni bir sınıflı devletin kurulmasına ya da gevşek bir federal birliğin vb. yerini alacak devletin tam siyasal birliğine yardımı olacak istekleri, ancak belli özel durumlarda öne sürebilir, aktif olarak destekleyebiliriz". (Uluslar ve Ulusal Kurtuluş Savaşları, s.11)

"Bu durumda, Rusya'daki tüm iktisadi ve siyasal koşullar, sosyal-demokrasinin (yani Marksistlerin-bn-) bütün ulusal toplulukların işçilerini, koşulsuz olarak, herhangi bir ayırım yapmaksızın bütün proleter örgütlerinde (siyasal örgütler, işçi birlikleri, kooperatifler, eğitim örgütleri, vb.) birleştirilmesini gerektirir. Parti federatif bir yapıda olmamalı, ulusal-sosyal-demokratik gruplar kurmamalıdır.." (Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları, s.101)

Stalin'den:

"Sözü geçen devleti birleştiren tüm ulusların tüm proleterleri, tek bir bölünmez proleter topluluk olarak örgütlenmelidirler. (...) Bizim ulusal sorun üzerindeki görüşümüz (...) belli bir devletin tüm milliyetlerinin proleterleri için bir ve bölünmez proleter topluluk, tek partidir." (Ulusal Sorun, s. 85-86)

SINIF SÖZLÜĞÜ

- **ASİMİLASYON:** Bir azınlık ya da ulusun kendi kültürüne yabancılaştırılarak, başka bir kültürün egemenliği altına alınmasını, benimsetilmesini ifade eder.
- **İLHAK:** Başka bir ulus, devletin toprağını ele geçirip kendi topraklarına katmak ve kendine ait olduğunu söyleyip hak iddia etmek.
- **İŞGAL:** Başkalarına ait toprakların zora dayalı olarak ele geçirilmesi.
- **ŞOVENİZM:** Çoğunlukla ırkçılığı da içinde barındıran, kendi ulusunu üstün ve başka ulusları aşağı görme, kendi ulusunu başka uluslara egemen kılma anlamlarını içeren, başka ulusların sömürülmesini amaçlayan bir burjuva ideolojisi ve davranış tarzıdır.

Ulusal Sorun - 4

Karatahtamızın sol üst köşesinde yine "Ulusal Sorun" yazıyor. Karatahtamız yeni. İlk anda doğrusu biraz garip de geldi. Hemen insanda düzenin okullarıyla çağrışım yapıyor. Başka yerde karatahta görmedik ki. Oysa "karatahta" olayı eğitimin yüzlerce yıllık deneyimiyle ortaya çıkmış, yararlılığı görülmüş bir şey. Bizim ondan yararlanabilmemiz konuları biraz daha sistematik ele almamızla, biraz da alışkanlık kazanmamızla olacak.

Bugün çalışmanın başında karatahtayı ilk "konu dışı" olarak Ömer kullandı. Susurlukla ilgili önerilerimizi alarak kısa kısa tahtaya yazdı. Çeşitli eylem önerileri çıktı. Ama en başta Halk Meclisi'ne yoğunlaşmakta hemfikir olduk. Epeydir çeşitli kesimlerle bu konuda konuşmalarımız, sohbetlerimiz sürüyordu zaten. Hatta biraz fazla da uzamış, başta Fatma abla olmak üzere çeşitli ilişkiler "*hadi artık yapacaksak yapalım*" diyorlardı. Bir "**girişim**" olarak mahallenin geneline açılabiliriz artık.

Bugün konumuz yine ulusal sorun. Aslında önceki üç çalışmada konunun belli başlı yanlarını ele aldık. Bu çalışmayı daha çok sorular temelinde yeterince üzerinde durmadığımız yanları tamamlamak için yapmış olacağız.

- Evet arkadaşlar, sorusu olan var mı? Evet Erkan ne diyorsun?

- Şu **Misak-i Milli** meselesi üzerinde biraz daha dursak iyi olur sanırım. Ulusalçılar Türkiye soluna sık sık Misak-i Millici diyorlar. Ne kastediliyor? Kendileri ne savunuyorlar?

- Misak-i Milli sınırları dediğimiz bugün TC'nin haritalarında Türkiye diye gösterilen Türkiye Kürdistanı'nı da içine alan sınırlardır. Şimdi en başta bu kavramın eleştiri olarak kullanımında ince bir çarpıtma olduğunu belirtmek lazım. "**Misak-i Millici**" olmakla Misak-i Milli Sınırları içerisinde örgütlenmek aynı şeyler değildir. Ama sanki bunlar aynı şeylermiş gibi söylenmektedir. Parti-Cephe esas olarak "Misak-i Milli" içinde örgütlenmektedir. Ama Misak-i Millici değildir.

Misak-i Millicilik asıl olarak ulusal sorunun çözümüne ilişkin bir tanımdır. Ve Cephe bunu daha baştan reddetmişti. Mahir daha 70'de şunları söylemiştir:

"Meseleyi şartlar ne olursa olsun, Misak-i Milli sınırları içinde ele almak gerekir şeklindeki görüş temelden yanlış ve anti-sosyalist bir görüştür. ... Biz ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ışığı altında diyoruz ki: 'Her şart altında, her zaman meseleyi Misak-i Milli sınırları içinde ele almak gerekir, veya Kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek çözüm yolu ayrılma hakkının kullanılmasıdır' diyen görüşler yanlıştır. Bu görüşlerin sahipleri, her iki tarafın burjuva ve küçük burjuva milliyetçi unsurlardır..."

Bütün Yazılar'da "Aydınlık Sosyalist Dergiye Açık Mektup" yazısında var bu tespit. Parti-Cephe'nin görüşü bu kadar açıktır. Kürt halkının gele-

ceğinin belirlenmesinde Misak-i Milli'nin bu anlamda bir önemi belirleyiciliği yoktur.

Öte yandan bugün örgütlenme faaliyeti yürüten hemen herkesin yurtdışında, Ortadoğu'da örgütlense de asıl ve belirleyici örgütlenme alanı Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'dır. Yani Misak-i Milli olarak tanımlanan alan. Bu da ekonomik, siyasi koşullara uygun olanıdır. Örgütlenme bakımından PKK'nın da asıl örgütlenme alanı Kürdistan'ın Misak-i Milli sınırları içinde kalan kısmıdır. Kuzey Irak'taki örgütlenme ancak son yıllarda, bölgesel konjonktürün sonucu olarak bu biçimiyle öne çıkmıştır.

Geçmişte Kürdistan'ın tümünde birden, yani Türkiye-İran-İrak-Suriye ve Sovyetler sınırları içinde kalan tüm parçalarda tek bir örgüt temelinde örgütlenmeyi savunan bir Kürt milliyetçi grup da vardı. **"Beş Parçacılar"** adı verilen bu grubun önerdiği görüşün iler-tutar bir yanı yoktu. Onyıllardır birbirinden koparılmış, farklı sosyo-ekonomik kültürel yapılarla bütünleşmiş Kürt halkının bugün için tüm parçalarda tek bir örgütlenme altında bir araya getirilmesi hem mümkün değildir, hem de siyasal açıdan devrim açısından doğru değildir. Böyle bir örgütlenme anlayışı çeşitli ülke sınırları içinde yaşayan Kürt halkını, içinde bulundukları parçadaki diğer halklardan koparacaktır. Bu ise Kürt halkının kurtuluşunu zora sokmaktan, belki imkansızlaştırmaktan başka bir sonuç yaratmaz.

Uzun vade açısından ise Kürt halkının parçalanmışlığı mutlaklaştırılmaz. Değişik parçalarda halk devrimlerinin gelişmesine bağlı olarak pekala Kürdistan'ın toprak olarak da bütünlüğü gündeme gelebileceği gibi bugüne değin birlikte yaşayıp, devrimi de birlikte gerçekleştirecekleri ülke haklarıyla çok çeşitli biçimlerde ortak yaşama, ortak yönetme biçimleri bulunabilir.

Misak-i Millicilik bazen de *"tek devlet çatısı altında olmayı"* istemekle özdeşleştiriliyor. Evet, devrimimizi gerçekleştirdiğimizde, Kürt ve Türk halkları iradelerini en özgür biçimde kullanabilecek koşullara ve istisnasız, çekincesiz tüm ulusal haklarına sahip olduklarında, aynı devlet içinde olmayı savunuyoruz; böyle emperyalizme karşı daha güçlü olunacağını düşünüyoruz. Bunun Misak-i Milli'yi savunmakla alakası yoktur. Tek tek sarsarsak:

- * Bir kere halklar özgür iradesini kullanabilecek koşullara artık sahiptir.
- * Tek devlet içinde olunduğunda her halkın tüm ulusal haklarına sahip olması güvence altına alınmıştır.
- * Ve en önemlisi, bunlara rağmen Kürt halkı ayrı bir devlet olmak isterse, bu hakkını kullanmakta özgürdür.

Bu koşullarda emperyalizme karşı halkların birlikteliğini savunmanın Misak-i Millicilik olarak değerlendirilmesi, olsa olsa küçük-burjuva milliyetçi bir bakış açısından mümkün olabilir.

- Bizim dışımızdaki gruplar nasıl yaklaşıyorlar bu soruna? Onların arasında gerçekten böyle Misak-i Millici denilebilecekler var mı?

- Bu noktada Serpil'in sorusuna ben de bir şey eklemek istiyorum. So-

lun Kürdistan'ın kurtuluşu konusundaki görüşlerini de bu cevabın içinde ele alabilirsek iyi olur.

- Bunları ben cevaplayayım isterseniz, dedi Selim abi. Bu konuda Türkiye solundaki en gerici yaklaşımı geçmişten beri **TKP** çizgisinin savunduğu söylemek yanlış olmayacaktır. TKP bu noktada tam da Misak-i Milliye olarak değerlendirilebilecek bir anlayışın savunucusudur. Bunun ifadesi ise ulusal sorunun TKP programındaki ele alınışıdır. Zaman zaman değişiklikler olsa da TKP literatüründe Kürt ulusal sorunu esas olarak **"azınlık sorunu"** kategorisinde ele alınmış, bazı resmi TKP belgelerinde Kürtler, Arap, Ermeni, Gürcü gibi diğer azınlıklarla aynı kategoride sayılmıştır. Elbette bu şekilde ele alış teoride farklı söylene de Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını yok saymakta, sorunun çözümünü de **"azınlık hakları"** çerçevesinde görmektedir.

Türkiye solunun diğer kesimlerine gelince; sorun esas olarak 70'li yılların ikinci yarısından itibaren Türkiye solunun gündeminde ağırlıklı bir yer işgal etmeye başlamıştır. Hem pratik olarak, hem de siyasal olarak çarpık bir ele alış, çarpık bir şekilleniş söz konusudur. Bu dönemde teorik tartışmalar daha çok Kürdistan'ın sömürge olup olmadığı noktasında düğümlenmiş, ancak sömürge diyenler de demeyenler de pratikte bu tespitlerine denk düşen pek bir şey yapmamışlardır.

Solun ulusal sorun karşısındaki aymazlığının, ulusal hareketi kavrayamamasının en çarpıcı örnekleri 70'li yılların sonlarına doğru ortaya çıkmıştır. Oligarşi Kürdistan'da baskı ve terörünü arttırıp, **"Apocular"** söylemiyle ulusal harekete yönelirken solun önemli bir kısmı da bu söyleme katılmış, ulusal hareket karşısında devrimci bir yaklaşım geliştirememiştir. 12 Eylül öncesi bu yıllarda solun önemli bir kısmı PKK'yı **"karşı-devrimci"**, **"ajan-provokatör"** bir örgüt olarak değerlendirmekteydi. Bu değerlendiriş bile solun oligarşinin demagojilerinin, şovenizmin ne kadar etkisi altında kaldığının ve ulusal hareketi değerlendirmedeki kapasitesizliğinin göstergesidir.

Solun yaklaşımı açısından **ikinci dönüm noktası 84-85'lerdir**. Kürdistan'da PKK öncülüğünde ulusal temelde bir gerilla savaşı başlamıştır. Solun önemli bir bölümü bu çıkışın kısa sürede **yenileceği, ezileceği** düşüncesindedir. Böyle düşünmelerinin nedeni ne PKK'nın örgüt yapısı, ne de savaşın kendini ulusallıkla sınırlamış olmasıydı. Onlar silahlı mücadeleye inançsızlıklarından dolayı bu sonuca varıyorlardı. Ama yanıldılar. Bu topraklar silahlı mücadele için uygundu. Ülkenin koşulları uygundu. Silahlı mücadele çeşitli zorluklara rağmen gelişti. Bu noktada solda temel olarak **iki "yeni" yaklaşım** gelişmeye başladı:

Birincisi, mecburen silahlı mücadelenin Kürdistan'da olabileceğini ama yine de Türkiye'de olmayacağını, tutmayacağını söylemeye başladılar. **İkincisi**, PKK hakkındaki karşı-devrimci, ajan-provokatör söylemleri yavaş yavaş değişmeye başladı.

Bu değişiklikler ciddi bir muhasebeye ya da özeleştiriye dayanmıyordu.

Yalnızca güce meyletmenin bir sonucuydu.

Böyle bir yaklaşımın en çarpıcı örneği Aydınlık karşı-devrimcilerinde görülmüştü. **Aydınlık** da 12 Eylül öncesi PKK'yı karşı-devrimci, ajan-provokatör olarak değerlendiren örgütlerden biriydi. Hatta o daha ileri gidip PKK'yı "**Güneydoğu'nun MHP'si**" olarak adlandırıyordu. 84'te gerilla savaşı başladığı sıralarda aydınlıkçılar "**Saçak**" adlı bir dergi çıkarıyorlardı. Bu dergide Kürdistan'daki eylemler, vatan hainleri, bölücüler şu kadar askeri katlettiler falan diye veriliyordu... Sonra aradan bir zaman geçti. Perinçek PKK'yı ulusal, ilerici bir hareket olarak değerlendirmeye başladı. Perinçek PKK kamplarında askeri törenlerle karşılandı. (Tabii bu noktada işin bir yanını Aydınlık'ın tavrıyla, diğer yandan PKK'nın niye onu böyle kabul ettiği de ayrı bir sorun) Aydınlık'ın derdi Kürt kitlesini karşı-devrimci partisinde kullanabilmektir. Sonra bunun pek mümkün olmadığı açığa çıkınca bugünkü noktaya geldi. Yine PKK'ya küfrediyor.

Sol'da da birebir olmasa da benzer gelişme oldu. Önce özeleştirisiz falan karşı-devrimci tespitleri terk edildi. Sonra geçmişteki bir başka tespitlerini değiştirip Kürdistan'ı "sömürge" olarak görmeye başladılar. Böyle bir tespit yapmanın bu gruplar açısından iki "**yararı**"(!) vardı: Bir; böylelikle PKK'nın daha çok desteğini alabilirlerdi. İki, yine böylelikle Kürdistan'a ilişkin sorumluluklarından bir çırpıda sıyrılıvermiş oluyorlar, "**Kürdistan'da örgütlenmek bizim işimiz değil**" diyorlardı.

Sol'un bu pragmatik, çelişkili çizgisi ulusal sorunun çözümüne ilişkin de kendini ortaya koymaktadır. Lafa gelince herkes "ulusların kendi kaderini tayin hakkı" diyor. Bu yüzden bunu söylemek aslında pek fazla bir şey ifade etmiyor.

ÖDP gibileri bugün açıkça Kürt sorununda düzen içi bir çözümü, TUSİAD'ın çözümünü savunuyorlar. **Atılım, Ekim, SİP** gibi çevreler ise, bir yandan PKK'nın "barış" politikasını eleştiriyor görünüyor, bunun çözüm olmayacağını söylüyorlar, ama PKK'nın hemen tüm barış politikalarına, eylemlerine angaje olmaktan da geri kalmıyorlar. Seçim olur, seçim ittifakı yapmaktan geri kalmazlar. Burada da aslında siyasal bir yaklaşımdan çok yurtsever kitleden yararlanma faydacılığı vardır. Kendine, ideolojisine güvensizlik de vardır.

Yani kısacası, sol açısından teori bir yanda, pratik bir yandadır. Ulusal soruna, ulusal harekete ilişkin bugüne kadar doğrulanan, olumlu sonuçlar veren ne bir tespitleri, ne bir politikaları vardır. Devrimci çizginin ayırt ediciliği, sağlamlılığı bu noktada daha iyi gözlenebiliyor işte.

Çok özet söylersek, 80'den önce herkes Apocular diye saldırırken, biz ulusal bir hareket olmasını doğru tespit ediyor ve ulusal, ilerici yanıyla desteklemek, oligarşi karşısında onları savunmak gerektiğini söylüyor ve savunuyoruz. 84-85'te onlar gerilla savaşı yenilecek diye tahminlerde bulunurken, biz gerilla savaşının gelişeceğini ama uzun vadede ulusalcılıkla sınırlanmış olmasından dolayı askeri-politik tikanıklıklarla karşılaşacağını söylüyoruz; zaman bütün bunlarda bizi doğruluyor. Bizim söylediklerimiz

çeşitli kesimler tarafından birkaç yıl gecikmeyle tekrar edilmeye başlanıyor.

- Nasıl bir tıkanıklık yani?

- Oligarşi dikkat edilirse, Kürt ulusal savaşına karşı sürekli "*lokalize etme, savaşı belli bir bölgede boğma*" hesapları yapmıştır. "**Ayrı örgütlenme**" oligarşinin böyle bir politika izleyebilmesinin maddi zemini olmuştur. Keza küçük-burjuva ulusalcı çizgi sürekli pragmatizmi beslediğinden bu da onu asıl devrim dinamiklerinden belli ölçülerde uzaklaştırmış, yanlış eylem çizgisiyle haklılık ve meşruluğunda ciddi tahribata yol açmıştır. Bölgenin özel koşulları iyi değerlendirilerek belli bir gelişme sağlanmış, ancak savaş askeri açıdan bir tıkanıklık noktasına gelmiştir. Yani şu an ne oligarşi gerillayı yok edebilir, ne de gerilla mevcut mevzilerinden iktidara doğru daha ileri gidebilir durumdadır. Öte yandan, Halk Savaşı stratejisinin PKK'nın savunduğu biçiminde ta 89'lardan beri sürekli "**kurtarılmış bölge**"lerin sözü edilmiş, her sene bu hedef olarak konulmuş, ama ona da ülkenin koşullarının izin vermediği görülmüştür.

PKK'nın gerilla gücü alabildiğine yaygınlaşıp kitleselliğinin hemen hemen doruğunda olduğu süreçte işte deniyordu; bu, ortak örgütlenme, ortak mücadele, ortak kurtuluş teorilerinin iflasıdır. Peki şimdi PKK'nın Türkiyelileşmekten söz ettiği bugün iflas eden hangisidir? Elbette sınıflar mücadelesinde bazı şeyler mutlaklaştırılmaz. Gelişmelerin, daha önceki örneklerin tersine bir yol izlemesine yol açabilecek ulusal, bölgesel çok değişik ortamlar oluşabilir. Ancak bir de tarihsel tecrübenin, Marksizm-Leninizm'in ortaya koyduğu genel doğrular vardır. Devrimciler mekanik mutlaklaştırmalar yapmamak koşuluyla soruna bu doğruların ışığında bakarlardı.

- Sol bu barış eylemlerine falan katılmalarını "**dayanışma**", diye, "**enternasyonalizm**" diye savunuyorlar genellikle. Bu açıdan değerlendirilebilir mi?

- Bu konuda da ne istikrarlı bir pratikleri vardır, ne de gerçek bir dayanışma anlayışları... Önce enternasyonalizm, dayanışma meselesine değinelim. Tabii iki halk, iki ulus söz konusu olduğu için iki ulus arasında bir dayanışmadan, enternasyonalizmden söz edilebilir. Ancak örgütsel düzeyde sorun bir "enternasyonalizm" sorunu değildir bizim için. Çünkü "enternasyonalist tavır" bir ulusal örgütlenmenin başka bir ulus için tavrını dile getirir. Bizim içinse söz konusu olan iki ulusun ortak örgütlenmesidir. Bu anlamda yapılan ve yapılacak her şey aynı zamanda örgütsel açıdan o örgütlülük içindeki insanların **kendi ulusu, kendi halkı** için yapacağı şeyler anlamına gelmektedir.

Öte yandan, gerçekten enternasyonalizm kapsamında değerlendirilse bile, dayanışma, enternasyonalist tavır cesarettir, fedakarlıktır. Peki onların tavırlarında bu var mı? Pek yoktur. Kürdistan'da katliamlar diz boyuyken, çoğu zaman onları harekete geçirmek bile mümkün olmamıştır. Şimdi ancak yurtsever kitleye dayanarak bir şeyler yapmış görünüyorlar. Bu

kitle pratiğın içinde yokken, onlar da yoktu. Bazen onlara bir basın açıklaması yaptırtmak bile sorun olmuştur. Devrimci hareketin bu noktadaki pratiğı ise örnek bir pratiktir.

Daha 84'te, oligarşı gerillaya misilleme olarak sınır ötesi saldırılar gerçekleştirildiğinde, buna Türkiye solundan en açık karşılık Devrimci Sol'dan gelmiştir. Üstelik daha önce de bir vesileyle belirtildiğı gibi, bu dönem Devrimci Sol açısından oldukça zor bir dönemdir, örgütlülük zayıftır. Ama buna rağmen, bu görevden kaçılmamış, iktidardaki ANAP binalarına yönelik baskın ve bombalamalarla Kürt halkına yalnız olmadığı, oligarşinin saldırılarının cevapsız kalmayacağı gösterilmiştir. Aynı şey 86'da olmuştur. O zamanlar şimdi "dayanışmadan" söz edenlerin esamesi bile okunmamaktadır ortada. Sonraki yıllarda da tablo değişmemiştir. Az çok siyasi arenaya çıktıkları zamanlarda da Kürdistan'daki gelişmelere ilişkin ciddi bir şey yaptıkları görülmemiştir. Tersine bugün ÖDP vs.yi oluşturan çevreler, kitle örgütlerinde Kürt sorununun öne çıkarılmasının bile karşısında olmuşlardır.

Şimdi diyelim HADEP'liler Sultanahmet'e bir kaç bin kişi çıkıyorlar, bu "dayanışmacılar" orada üç-dört kişi gidip pankart açıyorlar. Böyle dayanışma mı olur?

Dikkat edilirse bu "dayanışmacıların" bir kısmı zaten yalnızca "barış"ın savunulmasında vardırılar. Böyle zamanlarda ve bu konuda Kürt sorununa ilişkin her türlü "platformda" yer alanlar, oligarşıye karşı açık tavır alınması gereken platformlarda pek yokturlar. İş kızıştığında, savaş şiddetlendiğinde ortada görünmezler. Oysa Kürt ulusal hareketine verilecek en büyük dayanışma savaşı yükseltmek, yaygınlaştırmaktır. Düşmanın gücünü bölüp parçalamaktır.

- Ben bir şey sormak istiyorum. Arada geçti; TÛSİAD'ın istediğı çözüm diyoruz. Daha önce de bir konuda ele alınmıştı, ama benim kafamda tam da somutlanmadı. TÛSİAD ne istiyor? Ve TÛSİAD niye bu sorunun şöyle ya da böyle çözülmesini istesin?

- TÛSİAD gerek yayınladığı "Demokratikleşme Paketi"nde gerekse de zaman zaman yaptığı değişik açıklamalarda mesela **"Kürtçe televizyon serbest bırakılsın"** diyor. **"Koruculuk kaldırılsın"** diyor, **"Kürtçe seçmeli ders olarak okutulabilir"** diyor. Yani önce "TÛSİAD ne istiyor"u netleştiririm. Onun söylediklerinin Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkıyla ilgisi yok. Böyle bir hakkın sözü bile geçmiyor. O meselenin hak kırıntılarıyla "çözülmesinden" yana. Peki bugüne kadar ki, aynı konudaki baskılara, yasaklara karşı mıydılar? Hayır. İşte sorunun özü burada. Patronlar birdenbire demokratlaştılar mı da şimdi böyle Kürt halkı için demokratik haklar istiyorlar?

Patronlarda bir değişiklik yok. Onlar yine kendi çıkarları, sömürüleri, kârları peşindeler. Dün baskı, yasak, asimilasyon, katliam onların sömürüsü için uygun olan bir politikaydı. Ama bugün ortada bir savaş var. Savaş istikrarsızlık demek. **Bir**; Tekelci burjuvazi Kürdistan'da dilediğı sömürü

ortamını bulamıyor. **İki**; Devletin savaşa ayırmak zorunda kaldığı para nedeniyle yatırımlar için devletin kasasından istediği ölçüde finans kullanamıyor.

Tekelci burjuvazi sömürsünü iki biçimde geliştirebilir. Birincisi, pazar alanını yaygınlaştırarak-büyüterek. İkincisi, pazar alanını derinleştirerek. Türkiye tekelci burjuvazisi bugün Kürdistan pazarını derinlemesine kullanamamaktadır. Elektriğin olmadığı yerde elbette Koç'un buzdolapları satılamaz. Savaş nedeniyle ulaşımın bile neredeyse asgariye indiği bir yerde Sabancı'nın Lassa'sına fazla iş çıkmaz. Yani kısacası, tekellerin de, emperyalizmin de derdi budur. Onlar bütün olarak devrim tehlikesini uzaklaştırmak istiyorlar. Hak kırıntılarının verilmesini de bunun için savunuyorlar. Evet Ayşe, senin de bir sorun vardı.

- Gerçi daha önce değindik ama kafamda tam açılsın. Şimdi ulus, azınlık, milliyet, halk falan diyoruz. Bunların birbirinden ne farkı var? Hangisiyle neyi anlatmış oluyoruz?

- Ulusal sorunun başında ulusun tanımına da değinmiştik. Kısaca tekerrarlarsak, ulus, belli bir **dil, toprak, iktisadi yaşam birliği, tarih birliği** ve tüm bunların üzerinde şekillenen bir **ortak ruhsal şekillenmeye** sahip topluluklara denir. Elbette emperyalizm koşullarında, yani ulusların maddi ve manevi yaşam koşullarına dış müdahalenin alabildiğine arttığı koşullarda ulusu tanımlarken bunları birebir aramak ve bulmak da her zaman mümkün değildir. Ancak yine de dış müdahaleler nedeniyle örneğin iktisadi yaşam birliği bozulsa da, topraklarının bir kısmını kaybetmiş de olsa bunların asgari ölçüde varlığı ulusu belirler.

Azınlık ise, bulundukları toplum içinde dilleri, kültürleri, etnik kökenleri itibariyle toplumun diğer kesimlerinden ayrılan, ancak bir ulus özelliği göstermeyen, ya da bu özelliklere daha önce sahipse bile bunları büyük ölçüde kaybetmiş olan topluluklara denir.

İşte bu tanımlar itibariyle ülkemizde yaşayan halklardan Türkler ve Kürtler ulus kategorisine, Araplar, Çerkezler, Lazlar, Gürcüler falan da azınlık kategorisine girmektedirler.

Milliyet ise çeşitli yayınlarda bazen "azınlıkla", bazen de "ulusla" aynı anlamda kullanılmaktadır. Ancak esas itibariyle kelime anlamıyla etnik kökeni belirten bir kavramdır. Yani çeşitli milliyetlerden halklar denildiğinde bunun içine hem ulus, hem azınlık olanlar girer.

- Mücadeleyi salt ulusal boyutuyla ele almanın ekonomik-demokratik mücadeleye, kitle örgütlenmelerine olumsuz yansması da görülüyor. Mesela sendikalarda falan "ulusalcılar" diye örgütlenilmesi ne kadar doğrudur? Bir de bir aralar mesela Kürtlerin ayrı sendika kurması falan konuşuluyordu. Böyle bir konuda bizim bakış açımız ne olur?

- Aslında çok uzun boylu tartışılacak bir konu da değil bu. Marksist-Leninist literatürde bu konuda epeyce tartışma örneği vardır. Ama bizim önümüzde çok somut bir gerçeklik var. İşçiyi, memuru "ulus" temelinde ayrı sendikalarda örgütlemek, mahallelerde "ulus" temelinde ayrı örgüt-

lenmeler yaratmak, ne mümkündür, ne de halkın çıkarlarıyla uygundur. Halklarımız gerçekten her düzeyde içiçedir. İçiçeliğinin ötesinde, zaten çıkarı, birlikte mücadele etmektedir. Bölündükçe daha büyük kaybeder. Birleştikçe kazanır.

- Son olarak da şuna değinelim. Ulusal sorunu olan yalnızca Kürt halkı mı? Evet Ömer, bunu da sen aç bakalım.

- Türk'ler de içinde olmak üzere tüm milliyetlerin değişik muhtevada bir ulusal sorunla karşı karşıya olduğu bir ülkedeyiz. Çünkü emperyalizme bağımlı bir ülkedeyiz. "Ben hangi ulustanım?" Bu soruyu sormanın bir devrimci açısından çok anlamlı olmadığı düşünülür. Çünkü devrimciler için önemli olan sınıfsal bakış açısidir. Devrimciler enternasyonalisttir. Elbette bu belirlemeler yanlış değildir. Ancak bilinmesi gereken bir başka özellik de her devrimcinin, her insanın aynı zamanda ulusal bir kimliği olduğudur. Ulusal kimlikten soyutlanmış bir devrimciliğin her türlü savrulmaya açık olacağı bir gerçektir. Bugün bir Kürt devrimcinin *"Benim açımdan Kürtlük çok önemli değildir. Kürt olmak benim devrimciliğime herhangi bir şey katmıyor"* dediğini düşünebilir miyiz? Bunun yanlışlığı konusunda hepimiz hemfikirizdir. Bu noktaya gelmek hiç de kolay olmamıştır.

Ülkemiz topraklarında devrimci mücadelenin bir parçası da Kürt halkının ulusal taleplerinin sahiplenilmesidir. Bu sahiplenme adım adım Kürt halkını özgürleştirmeye başlamış ve giderek egemenlere de kendini kabul ettirmiştir. Bu durum sınıfsal ve ulusal mücadelenin kazanımı ve başarısıdır. Bugün Türkiye devrimi aynı zamanda Kürt halkının da kurtuluşunu ifade etmektedir. Bundan anlaşılacağı gibi devrimci mücadele aynı zamanda yok edilmek istenen bir **ulusal kimliğin** sınıfsık savunulduğu bir zemin olmuştur.

Mücadelenin geldiği bu aşamada artık, her Kürt devrimci kendini ulusal kimliğiyle, değerleriyle, gelenekleriyle, folkloruyla anabilmektedir. Kürt devrimciler açısından sorun, kendini ifade etme, sahiplenme boyutuyla bir ölçüde çözülmüştür. Bundan ötesi mücadelenin gelişimiyle birlikte şekillenecektir.

Ama diğer milliyetlerden devrimciler açısından durum hiç de böyle değildir.

Anadolu toprakları çok çeşitli halklara vatan olmuştur. Elbette bunların başında Türkler gelmektedir. Türk devrimciler ezen ulusa ait olmanın çekincesiyle **"ulusal kimliğin ne?"** sorusuna **"Türküm"** demekten kaçınırlar. Türk devrimciler neredeyse unuttukları ulus kimlikleri yerine yalnızca "devrimciyim" karşılığıyla yetinirler. Oysa ezen ulus kavramının Türk halkına, dolayısıyla Türk devrimcilere ait olmadığını her devrimci teorik olarak kabul eder. Ancak buna rağmen gündelik söylem bu doğruyla çoğunlukla örtüşmez. Söz konusu olan şovenizmden, ezen ulus kültüründen tümüyle kopmuş devrimci insanlar olduğuna göre **"Türküm"** dersem milliyetçilik mi olur gibi bir kompleksin hiçbir anlamı yoktur. Kendi ulusal kimliğini hangi gerekçe ile olursa olsun önemsemeyen bir anlayışın geleceği

nokta, başka ulusal kimliklerin de reddedilmesi, en azından önemsenmemesi olacaktır. Daha somut ifadeyle *"Ben bu kadar önemsemiyorum. Senin ısrarın niye?"* sorusunu sormaktır.

Peki diğer azınlık halklardan devrimci saflara gelenler açısından durum çok mu farklıdır. Onların da *"Benim halk kökenim ne"* gibi bir sorunu yok gibidir. Bu anlamda araştırma, öğrenme çabasının yeterince gösterilmediğini söylemek çok da yanlış değildir. Kimilerimiz içince halk kimliğimiz herhangi bir motiften öteye geçmez. Hareketimizin iradi çaba ve politikalarıyla bu konuda belli bir gelişme kaydedilse de henüz yeterli değil.

Bu düşünceye yön veren bir yanıyla; *"nasılsa temel bir sorun değil"* anlayışıdır. Kuşkusuz ulus olma özelliğini yitirmiş halkların özel olarak kendi taleplerini "ulus gibi" öne çıkarmak, dayatmak gibi bir düşünce doğru değildir. Bu gerçeklik konunun bir yanıdır. Bizim dikkat çektiğimiz yan halk ve ulus kimliğinden uzaklaşmış düşünce tarzıdır.

Türkiye'de çeşitli milliyetlerden farklı halkların yan yana yaşaması, zengin ulusal değerlerin, kültürlerin, insani ve toplumsal gelenek ve göreneklerin yan yana, içiçe varolmasını, büyük zenginliğin oluşmasını sağlıyor. Halkların dostluk bağlarıyla birbirlerini sevmelerine, ulusal, kültürel değerlerine sahip çıkmalarına egemen sınıflar her koşulda karşıdrlar. Bunun için çok çeşitli demagojilerle farklı kültürleri Türk kimliğinde eritmeye çalışırlar. Onlara göre Türkler dışındaki halklar mesela coğrafi nedenlerden dolayı Türkçeyi değişik şiveyle konuşanlardır. Daha da ötesi birçok halkı, onların kültürünü aşağılama, sözde mizah konusu yapma söz konusudur. Ermeni, Rum, Yahudi halklarının telaffuz edildiği anılar genellikle hakaret ve düşmanlıkla özdeşir. Çingeneler tarihsel gelişimleri ve sosyal yapılarından dolayı sürekli aşağılanır. Lazlar *"uzun burunları, yarım gün çalışan beyinleri"*yle birer mizah konusudur. Kürtler tüm kötü işlerden sorumlu, Türkçeyi kaba konuşan, mağaralarda, dağlarda yaşayan medeniyetten nasibini almamış insanlardır. Bunun gibi daha pek çok şey.

İşte bu nedenle burjuvazinin düşmanca saldırdığı, yok etmeye, silmeye çalıştığı her şeyi biz sahiplenmeliyiz. Bu aynı zamanda büyük bir kaynağın sahibi olmaktır. Kendi halk gerçeğinin tam olarak farkında olmayan bir devrimcinin halkları örgütlemekte kısır kalacağı, halkına yabancılaşacağı açıktır.

Halklarımızın kültürüne, kimliğimize sıkı sıkıya sarılmalı ve bu potansiyeli devrimin gücü haline getirmeliyiz. Her devrimci açısından bu duygu ve düşünceler aynı zamanda coşku ve motivasyon kaynağıdır.

- Evet arkadaşlar bu konuyu artık burada noktalayalım, ama okumaya, araştırmaya devam edelim. Güncel gelişmelere bağlı olarak yine üzerinde dururuz.

Halk Örgütlülükleri - 1

Bu hafta yine yoğun bir pratik çalışma içerisine girdik. Geçen hafta dersten sonra tekrar yaptığımız değerlendirmede Halk Meclisi çalışmamızın hafta içinde "Halk Meclisi Girişimi"nin ilan edilebileceği bir aşamaya geldiğine karar verdik. Hafta başında tüm ilişkilerimizle tekrar görüşerek önerimizi götürdük. Genel kabul gördü. Toplantıyı Çarşamba akşamı mahallemizdeki bir yöre derneğinde yaptık. Katılan herkes Meclis'in doğal üyesi kabul edilerek "Halk Meclisi Girişimi"nin yönetimi seçimle belirlendi. Daha doğrusu herkesi öyle tek tek oylamaya da gerek kalmadı. Gönüllü yer almak isteyenlerle ve toplantıya katılanların önerdikleri doğrultusunda 10 kişilik bir geçici yürütme oluşturuldu. Halk Sınıfı'mızdan da Fatma abla, Serpil ve Ömer yürütmede yer aldı. Diğerleri de dernek, esnaf, işçi ve memur emeklisi, tutsak ailesi gibi çeşitli çevrelerden bugüne kadar çeşitli mücadelelerde mahallenin tanıdığı, güvendiği insanlardan ve yine mahallenin ileri gelenleri olarak kabul edilen bazı kişilerden oluştu. Selim abinin de yer alması için ısrarcı olanlar oldu ama Selim abi *"Ben yönetimde olsam da olmasam da değişen bir şey olmaz, yapacağım katkıyı yine yaparım, koştururum, esas olarak yeni arkadaşlar görev almalı"* diyerek şimdilik yer almadı. Toplantıda Halk Meclisi Girişimi'nin Halk Meclisi'nin en kısıda sürede kurulması için programlı bir çalışma yürütmesi, bu çerçevede yürütülecek faaliyetleri belirlemesi kararı alındı. Mahalle halkının hemen her sorunu başlıklar altında belirlendi. Ayrıca Susurluk da tartışıldı ve bu çerçevede yürütülecek faaliyetin bundan sonra Halk Meclisi Girişimi'nin öncülüğünde yapılmasına karar verildi. Bunun aynı zamanda Halk Meclisi'nin meşrulaştırılması ve halka benimsetilmesi açısından yararlı olacağı düşünüldü.

Bu hafta dersimize konu olarak da **"halk örgütlülükleri"**ni seçtik. Selim abi kara tahtanın bir köşesine konu başlığını yazdı:

- Arkadaşlar önce unutmadan bir şeyi hatırlatayım. Kurtuluş'ta DİSK Genel Kurulu'nu ve MGK sendikacılarının Mehmet Karagöz'ü disiplin kuruluna vererek tasfiye etme çabalarını okumuşsunuzdur. Buna ilişkin ne yapabiliriz, Devrimci İşçi Hareketi'ne MGK sendikacılarına karşı mücadelesinde nasıl destek olabiliriz dersten sonra bunu da netleştirelim. Evet şimdi dersimize geçebiliriz. Önce şöyle bir soruyla başlayabiliriz: Neden halk örgütlülükleri? Biliyorsunuz bu konu üzerinde ciddi olarak duran neredeyse tek siyasi hareket durumundayız. Peki neden bu kadar önemle üzerinde duruyoruz? Fatma abla, Halk Meclisi'ndeki temsilcimiz olarak ne düşünüyorsun bu konuda.

- Şimdi özetle şöyle diyebilirim. Ne diyoruz mesela, **"devrim kitlelerin eserdir"** veya **"örgütlü halk yenilmez"**. Bunlar herkesin kabul ettiği bir gerçek. Yani şöyle diyeyim: Devrimci faaliyetin hedefi nedir? Faşizmi yıkmak, yerine halkın iktidarını kurmak, halkın üzerindeki baskı ve sömürüyü kaldırmak ve sömürsüz bir toplum kurmanın yolunu açmak yani sosya-

lizme ulaşmaktır. Bunun için mücadele ediyoruz. Bunu için partimiz var, bunun için silahlı silahsız, legal illegal, şehirlerde, kırlarda mücadele veriyoruz. Çeşitli siyasi örgütlenmeler organizasyonlar oluşturuyor, bedeller ödüyörüz. Yani bir iktidar savaşı yürütüyoruz. Ama şunu da biliyoruz bu savaşa halk katılmadı mı, kitleler bu savaşa yer almadı mı bu mücadele-yi zaferle sonuçlandırmak da mümkün değil. O halde görevimiz bir yandan oligarşiye karşı savaşıırken öbür yandan halkı bu savaşa katacak örgütlülükleri yaratmaktır. Bu ikisi birbirinden ayrılmaz zaten. Tüm çabamız kitleleri bilinçlendirmek, örgütlemek, kendi iktidarı için savaşıyan bir güç haline getirmek içindir.

- Peki, tamam da mesela bunu kendi siyasal kurumlarımızla yapamaz mıyız? Halkı bundan önceki legal, illegal örgütlenmelerimiz etrafında örgütleyip savaşa katamaz mıyız? Bunların dışında ayrıca neden başka örgütlenmelere ihtiyaç olsun?

- Evet güzel bir soru Ayşe. Kim cevap veriyor?

- Ben vereyim, dedi Ömer. Şimdi halk dediğimiz tek bir sınıf ve katmandan oluşmuyor. İşçisi, köylüsü, memuru, işsizi, esnafı, küçük üreticisi, öğrencisi ve başka çok çeşitli kesimleri, meslek grupları, değişik din, mezhep, kültür, inanç ve siyasi düşünce yapılarıyla kozmopolit bir özellik gösterir. Büyük bölümü de egemen burjuva kültürünün ve propagandasının etkisi altındadır. İşçi sınıfının durumu bile bugün böyledir. Emperyalizm ve oligarşi halkın bu parçalı durumunu her gün her saat daha da bölüp parçalamaya çalışır. Her sınıfı, katmanı kendi içinde dahi atomlarına kadar bölmek için uğraşır. Bunun için her türlü yöntemi kullanır. Ekonomik, ideolojik, politik saldırılarıyla, baskı ve terörüyle, provokasyon ve kışkırtıcılıkla düşmanlık ve nifak tohumları ekerek halkı tek tek bireylerine kadar yalnızlaştırmayı hedefler. Çıkarları bir olan halkın çeşitli kesimlerini hatta tek tek bireylerini birbirine yabancılaştırır, birlikte hareket etmesini engeller. Bunu başarabildiği ölçüde sömürsünü ve yönetimini kolaylaştırır.

Bizim sorunumuzsa bu parçalanmış, örgütsüz bırakılmış halkı birleştirip oligarşiye karşı savaştırabilmek. Bu nasıl olacak? Öncelikle emperyalizmin ve oligarşinin halkı daha fazla bölüp parçalamasının önüne geçecek ve halkın parçalanmış güçlerini birleştirecek bir örgütlülüğü yaratmak gerekir. Tabii burada söz ettiğimiz farklı siyasal düşüncelerden, inançlardan, kültürlerden ileri ve geri bilinç düzeyiyle geniş halk kesimleridir. Bunlar gerek bu yapılarından dolayı gerekse oligarşinin baskı ve terörü nedeniyle devrimciler savaşı, örgütlenin diye çağrı yaptı diye gelip doğrudan devrimci örgütlerin içinde yer almazlar. Mesela kendi mahallemizi düşünelim. Değişik mesleklerden, inançlardan, ilericisinden demokratına, CHP, DSP, ANAP, DYP, RP'lisine kadar binlerce insan var. Bunların büyük çoğunluğu ezilen, sömürülen emekçi insanlardır ve esasında devrimin kitle gücünü oluşturacak kesimlerdir. Yani eksiği fazlasıyla, olumlu olumsuz, geri yanlarıyla devrimi biz bu halkla yapacağız. Bu halkı düşmanın ideolojik, politik etkisi altından çıkarıp örgütleyip oligarşiye karşı savaşıyan bir güç

haline getireceğiz. Bunun bir yolu doğrudan siyasal bir çalışmayla ilişki kurduğumuz insanları eğitip dönüştürerek Cephe saflarına katmaktır. Bu daha çok halkla birebir ilişki geliştirerek yürütülecek bir faaliyettir. Elbette bunu kadrolaşmamızı genişletmek, savaşı büyütmek için kesintisiz ve geliştirerek sürdürmek zorundayız. Bunun için komitelerimiz, legal, illegal kurumlarımız vb. örgütlenmelerimiz her zaman olacak. Ama sadece bu tarz bir örgütlenmeyle ulaşabileceğimiz ve örgütleyebileceğimiz, mücadele içine katabileceğimiz kesimler yine de sınırlı kalır. Sabırlı, ısrarlı bir çalışmayla, doğru politik bir önderlikle kitlesellik de sağlanabilir. Ama biz halkın örgütlenmesi derken sadece halkın ileri, devrimcilere yakın kesimlerini ya da işte daha kolay devrimcileşebileceği düşünülen gençler içinde dar bir örgütlenmeyi kastetmiyoruz. Demin bahsettiğimiz halkın farklı siyasal eğilimlerdeki çok daha geniş kesimlerinin değişip, dönüşmesini sağlayacak örgütlenmesinden bahsediyoruz. Şunu da biliyoruz ve dünya devrim pratiği de açıkça gösteriyor ki **birincisi**, sınırlı ilişkilerle kendimizi daraltıp bu kesimlerden uzak kaldığımız sürece, devrimciler bunlarla birlikte olabilecek ortak zeminler yakalayamadığı sürece onları etkileyip devrimcileştirmesi de söz konusu olamaz. Bu giderek genişleyecek bir kitleleşmenin önünde objektif bir engel oluştururken aynı zamanda halkı oligarşi karşısında örgütsüzlüğe mahkum etmek, burjuvazinin ideolojik ve kültürel etkisi altında bırakmak demektir. **İkincisi**, kitleler en kolay ve hızlı olarak eylem içinde dönüşüp devrimcileşirler. Burjuva ideolojisi ve propagandasının yoğun etkisi altındaki kitlelerin düşüncelerinin, bilincinin değişmesinde devrimcilerin yaptığı propagandadan çok düzene karşı mücadeleye, eyleme girdiklerinde *“kendi pratik deneyimlerinden çıkardıkları sonuçlar”* etkili olur. Düşmanı eylem içinde, mücadele içerisinde yakından tanımaya başlarlar ve devrimcilerin propaganda ve ajitasyonu da o noktada esas olarak etkili olur. Halkın önce devrimcileşip sonra mücadele içinde yer almasını ya da kendiliğinden eyleme geçmesini beklemek gibi kendiliğindenci bir anlayışımız olamayacağına göre bunun araçlarını ve yöntemlerini yaratmak da yine bizim görevlerimiz arasındadır.

Bunu nasıl sağlarız? Bu farklı inançlara, kültürlere sahip, değişik siyasal eğilimdeki insanları kendi ekonomik, demokratik, sosyal, siyasal talepleri doğrultusunda bir araya getirebilecek ve mücadeleye sevk edebilecek halk örgütlülükleriyle.

- Halk Meclisleri'ni buna denk düşen örgütlemeler olarak örnek gösterebiliriz değil mi?

- Doğru Serpil. Ancak Halk Meclisleri'ni tek biçim olarak düşünmemek gerekir. Amaç ve hedefleriyle farklı, çok değişik adlar altında, farklı süreçlerde sürecin ihtiyacına göre komite, birlikler, kooperatifler gibi çeşitli adlar altında çok çeşitli halk örgütlenmeleri gündeme gelebilir. Belli bir süreçte ihtiyaca cevap veren bu örgütler başka bir süreçte işlevsiz kalabilir veya sürecin yeni ihtiyaçlarına göre değişime uğrayabilirler. Hedefi, devrim sürecinde oynadığı rol, işlevi değişebilir. Dünya devrimleri bunun

çok zengin örnekleriyle doludur. Ama bu örneklerle bakıp da şabloncu düşünmemek gerekir. Çünkü her örgütlülük o ülkenin hatta o ülkede belki belli bir bölgenin ya da alanın ihtiyacına göre biçimlenir. İsterseniz bir kaç örnek vereyim:

1930'larda Vietnam'da köylülüğün temel sorunu topraktır. Mevcut topraklar sınırlı sayıda feodal beyin, belli kişilerin elinde toplanmıştır. Bunun yanı sıra yüksek vergiler, ürün fiyatlarının düşüklüğü ve benzeri etkenler köylülerin memnuniyetsizliğini kamçılayan faktörlerdir. Bu süreçte Vietnam Komünist Partisi köylüler arasında hızla örgütlenmeye başlar ve onları kendi sorunları ve talepleri doğrultusunda **Köylü Çiftçi Komiteleri** ve **Öz Savunma Birimleri** içinde örgütler. Eylül 1930'da köylülerin Nghe Anh Eyaleti'nin başkentine doğru başlattıkları yürüyüş Fransız uçaklarının bombardımanı ile katliama dönüşür. Bu katliam üzerine Parti'nin önderliğinde ayaklanan köylüler denetimlerine geçirdikleri bölgelerde "**Viet Sovyeti**"ni kurarlar. Vietnam'ın ilk devrimci iktidarı olarak kabul edilen bu Köylü Sovyetleri'nin programına baktığımızda bunların sömürge yönetiminden zarar gören köylü ailelerine yardım etmek, hukukun üstünlüğünde bir yönetim kurma ve halk maliyesi oluşturma gibi hedeflere sahip olduğunu görürüz. Bu dönemde yine ayrıca köylüler tarafından **Halk Mahkemeleri** kurulur. 1931 yılı ortalarına kadar varlığını sürdüren bu köylü Sovyetleri Fransa'nın ağır saldırıları karşısında dağılırlar. Ancak Parti bu süreçten köylülerin güvenini sağlayıp güçlenerek çıkar. İleriye yönelik köylü kitleleriyle köklü ilişkilerin kurulmasının tohumları atılmış olur. 1936'da Fransa'da seçimleri Halk Cephesi'nin kazanması sömürgeci durumundaki Vietnam'da belli bir demokratik ortam sağlar. 1937'de Vietnam Komünist Partisi, yönlendiriciliği altındaki kitle örgütlerini yasallaştırma kararı alır. Sendikalar ve Köylü Birlikleri **Yardım ve Dostluk Dernekleri**'ne, Komünist Gençlik Birliği **Çin Hindi Demokratik Gençlik Birliği**'ne, Kızıl Yardım Derneği **Halk Yardım Derneği**'ne dönüştürülerek legalleştirilir. Bunlara anti-faşist, anti-sömürgeci herkesin katılması çağrısı yapılır. Hızlı bir kitleleşme sağlanır. Bu Parti'nin üye sayısında büyük bir artışı da beraberinde getirir. Ancak bu ortam uzun sürmez. Fransa'da Halk Cephesi'nin iktidardan düşmesiyle Vietnam'da devrimci güçlere yönelik saldırılar tekrar başlar. 1939 yılı 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın başlama yılıdır. Japonya Fransa'nın sömürgeci Vietnam'a göz diker ve saldırı hazırlarına başlar. Bu durum karşısında demokratik ortamda legalleştirilen halk örgütlülükleri savaş koşullarına göre yeniden biçimlendirilir.

- Selim abi, Vietnam'dan örnek vermişken **Stratejik Köyler**'deki örgütlenmelere de değinmek de fayda var sanıyorum. Emperyalizm işgal ettiği Vietnam'da gerillalarla köylülerin ilişkisini kesmek, gerillaları desteksiz bırakmak için küçük köyleri belli merkezlerde Stratejik Köyler adı altında bir araya toplar. Etrafını tellerle çevirir, çevresinde mayın tarlaları oluşturur, zırhlı araçlarla, köpekli devriyelerle bu köylerin etrafında güvenlik önlemi alır. Amaç gerillanın bu köylerle ilişki kurmasını engellemektir. Ancak tüm

bu önlemlere rağmen gerilla bu köylerle ilişki kurmayı başarır ve sürdürür. Bu köylerde oluşturulan örgütlülüklerle düşman hakkında istihbarat elde edilir. Örneğin, **kek satan yaşlı kadınlar**, subayların ayakkabılarını boyayan **çocuklar**, zorla askere alınarak **üslerde çalıştırılan gençler**, istihbarat toplama, düşmandan silah alma, dışarıyla ve köyler arasında bağ sağlamak için tünel kazmada gerillalara yardımcı olurlar. Halkın yardımıyla köylerin planları çıkarılır, düşmanın uçaklarının, silah depolarının, mayın tarlalarının yerleri saptanır.

Vietnam halkı düşmanın en ağır baskı ve terörü altındayken bile Cena-ze Derneği, Domuz Kesme Derneği gibi çeşitli isimler altında biraraya gelip örgütlenmekten geri durmazlar. Bunlar görünüşte siyasi örgütler gibi gözükme de esasında kurtuluş mücadelesine destek veren halk örgütlenmeleridir.

- Daha birçok örnek vermek mümkün. Yakın bir süre önce Kurtuluş'taki Birlik ve Cephe'ler dizisinde de vardı. İsrail işgali altındaki topraklarda Filistin halkının günlük yaşamını sürdürmek, İsrail'in yaptırımlarına direnmek ve İntifada'yı sürdürmek için oluşturduğu örgütlenmeleri de örnek gösterebiliriz. Mesela İNTİFADA'nın temelini oluşturan Halk Komiteleri'nin oluşumu 85-86 yıllarında kamplarda Yahudi saldırılarına karşı korunmak ve çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için kurulan basit örgütlenmelere dayanır. Bir bölümünü hatırlamak açısından okuyayım:

*"Başlangıçta bu komiteler **alt yapı sorunlarını** çözüyorlardı. Gençlerin futbola karşı ilgisi değerlendirilerek, futbol sahaları askeri-siyasi eğitim alanına dönüştürüldü. Mezar, şehit aileleri ziyareti, kültürel çalışmalar, birlik ve dayanışma ruhunu güçlendiriyordu. Örgütlenme oturup güçlendikçe İsrail güçlerine ve karakollarına geceleri taşlı sopalı saldırılar düzenleyerek, İsrail denetimini zayıflatmaktaydı. İsrail güçleri özel birliklerle kampa girebiliyor fakat örgütlenmeyi sekteye uğratamıyordu. İşte bu komiteler Halk Komiteleri'nin temeli oldu. İNTİFADA öncesi ve sonrasında da gelişerek kurtuluş mücadelesinin alt yapısını oluşturdular."*

Mesela yine Filistin'de hayatın her alanındaki ihtiyaçları karşılamak için Beslenme Komiteleri, İlk Yardım Komiteleri, Ticaret Komiteleri, Enformasyon Komiteleri, Destek Komiteleri gibi onlarca komite kurulmuş.

- Şimdi ben buraya kadar anlatılanlardan şöyle bir sonuç çıkardım. Bilmem yanılıyor muyum. Halk örgütlenmeleri bir komite, ya da bir dernek de olabiliyor veya Vietnam'dan verdiğimiz Köylü Sovyet'i örneğinde olduğu gibi çok daha büyük örgütlenmeler de olabiliyor. Bu durumda mesela Rusya'daki İşçi, Köylü, Asker Sovyetleri'ni de halk örgütlenmeleri olarak kabul edebiliriz değil mi?

- Evet, Fatma abla. Rusya'daki Sovyetler'de fabrikalardan ya da köylerden başlayan taban örgütlenmeleri üzerinde yükselen, demokratik işleyişe sahip, farklı siyasi eğilimlerden halkın Çarlık despotizmine karşı mücadele amacıyla kurmuş olduğu örgütlenmelerdi.

Halk örgütlülükleri dönemin özelliklerine, ülkenin koşullarına ve müca-

delenin gelmiş olduğu aşamaya göre legal ya da illegal olabilir. Veya aynı süreçte bazı örgütlenmeler açık meşru, bazıları yasal, bazıları da illegal faaliyet yürütebilir.

- Demin halk örgütlülüklerine örnek verirken Vietnam'dan, Filistin'den komite ve dernek örneklerini de saydık. Şimdi bizim ülkemizde de bir çok dernek ya da komite türü örgütlenmeler var. Bunlar da halk örgütlenmesi olarak kabul edilebilir mi?

-Yok her dernek ya da komite muhtevasını "taban örgütlenmesi" olarak tanımladığımız türde bir halk örgütlülüğü olmaz. Herhangi bir örgütlenmenin halk örgütlülüğü olup olmadığını belirleyen ona verilen ad değildir.

- Bunu ben tam anlayamadım Selim abi,

- Şöyle Erdal, halk örgütlenmelerini belirleyen en belirgin özellikleri neydi? Halkın ekonomik, demokratik, sosyal, siyasal sorunlarını çözmek amacıyla halk düşmanı olmayan herkese açık olarak kurulmuş olması ve halkın doğrudan iradesini yansıtmasıdır. Yani her türlü kararın onu oluşturanlar tarafından alınıp uygulanmasıdır. Şimdi bir dernek bu özellikleri gösteriyorsa mesele yok. Her türlü kararı üyeler alır ve uygular. Yani tabanın iradesi belirleyici. Ama bunu ülkemizde pek bulamazsınız. Hemen tüm dernekler belli bir siyasi hareketin "**kendi**" siyasal faaliyetini sürdürmek, halkı kendi siyasal düşüncesi etrafında örgütlemek amacıyla kurduğu kurumlardır. Yani genellikle öncelikli olan adına uygun kitle örgütlülükleri ve ona uygun bir işleyiş yaratmaktan çok, siyasal hareketlerin "kurum" ihtiyacının karşılanmasıdır. Bu noktada o derneği kuran yönetimini başkalarına kaptırmayı ya da kararların kendi inisiyatifi dışında alınmasını istemez. Dolayısıyla bunlar her ne kadar demokratik işleyişe sahiptir, isteyen üye olabilir dense de pratikte öyle halkın her kesimine ya da farklı siyasal eğilimlere açık değildir. Kararlarda belirleyici olan ve faaliyetin esasını belirleyen derneği kuran siyasi harekettir. Dolayısıyla da bu tür dernekler sonuçta o derneği kuran siyasi hareketin taraftarlarından, sempatizanlarından oluşan örgütlenmeler olarak kalır. Halk örgütlülüğü özelliği göstermez. Komitelerin durumu farklı değildir. Genellikle bir ya da bir kaç siyasetin taraftarının, sempatizan ve kadrolarının kurduğu oluşumlar olarak kalır.

- Ama bu halk örgütlülüklerinin devrimci bir partinin yönlendiriciliğini ya da inisiyatifini kabul etmeyeceği anlamına da gelmez. Bu nasıl olur? Parti, halk örgütlülüğünün bulunduğu bölgede, alanda ve bizzat halk örgütlülükleri içinde yürüttüğü çalışmayla burada yer alan insanları saflarına kazanır. Çoğunluğu bu şekilde kazandıktan sonra zaten orada Parti'nin görüşleri, iradesi hakim kılınmış olur. Ama bu durumda dahi işleyiş değişir. Yine her türlü karar örgütlülük içinde tartışılarak burada yer alanların ortak iradesiyle alınır. Nasıl olsa çoğunluk bizde istediğimiz gibi davranırız diye düşünülemez. Farklı siyasal eğilimlerdeki insanların düşünceleri, kararlara katılımları dikkate alınmamaya başlandığında onların bu örgütlülüklerden uzaklaşmasına neden olunur.

- Selim abi bildiğim kadarıyla geçmiş süreçlerde de yani anti-faşist mü-

cadelenin yoğun olarak yaşandığı 12 Eylül öncesinde de halk örgütlülükleri üzerinde pek durulmamış. Böyle bir kültür gelenek yaratılamamış.

- Doğru. O zamanlar mücadelenin yoğun pratiği içinde bunlar pek düşünülen şeyler değildi. Ama böyle bir kültür ve geleneğin yaratılamamış olmasının esas nedeni o zamanlar bugün artık klasik kitle örgütlenmesine dönüşmüş olan dernekler, komiteler etrafında çok daha geniş kitlelerin örgütlenebiliyor olmasıydı. Örneğin, pek çok siyasi hareketin kurmuş olduğu derneklerin yüzlerle, hatta binlerle ölçülebilen aktif sayılabilecek üyesi olurdu. Hele ki çoğunluğu bu dernekleri kuran siyasi hareketlerin taraftarlarından, sempatizanlarından da oluşsa bu dernekleri temsil eden siyasi hareketler bir araya gelebildiğinde epeyce büyük sayılabilecek geniş bir kitleyi harekete geçirebiliyordu. Dolayısıyla bu durumda farklı kitle örgütlenmeleri arayışına da pek gerek duyulmuyordu. İstisnai örnekler olmuyor da değildi elbette. Örneğin, daha çok gecekonduarda, buralarda oturan, ev yapmaya çalışan halktan oluşturulan, içinde farklı siyasi devrimci hareketlerin de yer alabildiği komiteler olmuştur. Bunlar gecekondu bölgesinin güvenliğini sağlamaktan, günlük hayatın ihtiyaçlarını karşılamaya, çözüm üretmeye kadar pek çok görevi üstlenmişlerdir. Birlikte karar almışlar ve bunu birlikte uygulamışlardır. Ama bunlar istisnai olarak kalmış, çeşitli alanlara ve bölgelere yaygınlaştırılarak kalıcı olmaları sağlanamamıştır. Bu da tabii solda böyle bir anlayışın, kültürün gelişip yerleşmesine engel olmuştur.

Bugünse durum 80 öncesinin koşullarından oldukça farklı. Aynı yöntemlerle yani klasik dernekçilik faaliyetiyle, aynı komite anlayışıyla geniş halk kitlelerini bunların etrafında örgütlemek olanaklı değil. 86-87'lerden bu yana yaşanan pratik bunu fazlasıyla kanıtlıyor. Kaldı ki solun tüm reddedişine, hatta başarısız kılmak için neredeyse elinden geleni yapmasına rağmen bugüne kadar ki Halk Meclisleri gerçeği doğru yolda olduğumuzu gösteriyor.

- Aslında oportünizmi bu konuda anlamak gerçekten mümkün değil. Hadi Halk Meclislerini bir kenara bırakalım, halkın güçlerini birleştirmek, devrimci mücadeleye kanalize etmek, devrim mücadelesine katmak için halk örgütlülüklerinin gereğini anlamak için bunu bizim bile söylememize gerek yok ki. Dünya devrimlerini, kurtuluş mücadelelerini az buçuk inceleyen, ülkemizde bugün varolan somutluğu gören biri bunların önemini ve gerekliliğini zaten görür.

- İyi de Selma, oportünizm bu, işine geleni görür, gelmeyen görmez. İşin esası oportünizmin soyut teori etrafında politika yapmasıdır. Mesela kimisine göre bu tür kitle örgütlerini kitle hareketinin daraldığı bir süreçte önermek, kurmaya çalışmak **"suni örgütçülük anlayışı"**ymış, kitle örgütleri **"mücadelenin içinden süzülüp gelmeliymiş"**. Duyan da sanır ki memlekette halkın sorunları, düzenle çelişkileri sona ermiş, mücadele bitmiş, halkın örgütlenmeye ihtiyacı kalmamış. Aslında böylece kendi politikasızlığının üzerini örtmeye çalışıyor. "Yanlıştır" diyor. Peki halk hareketinin genişlediği dönemde sen hangi öneriyi, örgütlenmeyi ortaya koydun? Böy-

le bir şey aklından bile geçmez, yoktur. Aslında söylediği şu. Bırakın halk örgütsüz kalsın, kitle hareketi yükseldiği zaman o kendiliğinden örgütlenir. Peki geçmişte olduğu gibi kitle hareketinin yükseldiği dönemlerde yine örgütlenmezse ne olacak? O zaman kendi bilir. Dediği bu. Ona göre hücre çalışmasıyla, dar komitelerle, derneklerle örgütlenmek yeterli, dar olsun benim olsun ya da birilerini birleştirmek gerekiyorsa devrimciler, "komünistler biraya gelsin" diyor. Kimisi de "dernekler var ya, meclise ne gerek var, derneklerde örgütlenelim" diye tutturmuştu. Sanki biz derneğini lağvet diyormuşuz gibi dernekle Halk Meclisleri'ni karşı karşıya getiriyor. Kaldı ki sorun tek başına bir biçimiyle halkı bir araya getirmek de değil. On yıllardır sömürülen, ezilen, yönetilen halkın kendi sorunlarına sahip çıkması, bunun için mücadele etmesinin yanında kendi **kendini yönetmesini öğrenmesini, demokrasi bilincinin gelişmesini** de sağlamaktır. İşin bu yanı oportünizmi zaten hiç ilgilendirmiyor. Aksine bundan kaçıyor. O kadar şabloncu oldukları halde nedense bu konuda Bolşeviklerin Sovyet'lerdeki tutumunu kendilerine örnek almıyorlar. Sovyetler'de Bolşevikler uzun süre hep azınlıktaydılar. Ama azınlıktayız diye orayı terk etmediler. Şubat devriminden Ekim devrimine kadar kısa bir süre içinde çalışarak, örgütlenerek çoğunluğu elde ettiler ve iktidarı alacak duruma geldiler.

- Karşı çıkışlarının bir gerekçesi de Halk Meclisi türü örgütlerde kararların geri nitelikli olacağı. Doğru, olabilir. Çünkü orada sadece devrimciler yok. Hala bu düzen içinde çözüm yolu arayan farklı siyasal eğilimlerden insanlar da var. Dolayısıyla kararların alınmasında onların bu düzen içi düşüncelerinin, eğilimlerinin etkisi olacaktır. Hatta bazen tümüyle onların istediği doğrultuda da karar çıkabilir. Ama bu bize çok şey kaybettirmez. Soruna daha uzun vadeli halkın çıkarları açısından bakarız. O insanları eğitmek, bilinçlendirmek bizim görevimiz. Bunu yapamıyorsa eksiklik bizdedir. Ve zaten birlikte yanyana olduğumuz halkı eğitip devrimcileştiremiyorsa devrimi nasıl yapacağız? Eksiği, zaafı, yanları, geri bilinç düzeyi, bireyci yanlarıyla devrimi bu halkla yapacağız. Başka bir halk gelip devrimi gerçekleştirmeyecek. Kaldı ki, daha ileri bir şeyler yapmak gerekiyorsa bunu Meclis'in kararını çiğnemeyecek, ona zarar vermeyecek biçimde kendi cephe örgütlülüğümüzle de yaparız. Meclis'te yer almamız buna engel olmaz.

- Çeşitli teorik gerekçeler de bulmaya, uydurmaya çalışarak karşı çıkışlarının üstünü kazırsak altından çıkan şudur. Bir, **Halka güvensizlik** ki, bu da esasında kendine güvensizlikten kaynaklanır; İki, **Rekabetçilik**. Şimdi bakıyor. Bu tür örgütlülüklerde yer alsa Cephe'nin kitle gücü, taraftarı çok daha fazla, kendisi katılacağı bir kaç kişiyle öncülüğü ele geçirip istediği gibi hareket edemeyecek. Halkın aldığı karara uymak zorunda kalacak ki, işte bu oportünizmin tahammül edemeyeceği bir şeydir. "Komünistler" nasıl olur da bilinçsiz, geri halkın, hele hele "devrimci demokratlar"ın, "küçük burjuva devrimcileri"nin peşinden gidebilir, onların aldığı karara uyabilir! Bu durumda halkın kararını Cephe'nin kararı olarak da gördüğü için kendisini Cephe'nin kuyruğuna takılacakmış gibi görüyor.

Yoksa şöyle düşünün, Cephe olmasa, kendisinin bu tür halk örgütlülük-

lerinde etkili olabileceğini, denetimine alabileceğine inansa bir iki kişi örgütlemek için o kadar çırpınan oportünizm halkın bir araya getirildiği böyle örgütlenmelerden uzak durur mu? Hemen üstüne atlar. Halbuki halktan uzak durmakla kendisinin kazandığı bir şey de yok, aksine daha da uzaklaşmasına neden oluyor. Ama rekabetçilik ona bunu da göze aldırıyor. Daha da kötüsü bu durumdan kurtulmayı o örgütlenmelerin başarısızlığında aramaya başlıyor ki o noktada artık iş rekabetçilikten de çıkıp halkın çıkarlarına doğrudan zarar vermeye dönüşüyor.

Evet arkadaşlar bu hafta burada noktalayalım. Haftaya yine aynı konuya devam edelim. Bu arada yine sorularınızı çıkarın.

OKUMA PARÇASI:

SOVYETLER:

Sovyet, işçi, asker ve köylü delegelerinden oluşan kurul anlamındadır. 1917 Şubat devriminden sonra ayaklanmanın şehirlere hakim olmasıyla ilk Sovyet örgütlenmeleri önce işçiler arasında oluşmaya başladı. İşçiler seçimlerle kendilerini temsil edecek ve toplanarak karar alacak delegelerini seçiyordu. 1917 Petersburg Sovyeti'nin en önemli özelliklerinden biri işçi ve asker temsilcilerinin ortak bir örgütlülüğü olmasıydı. Daha sonra diğer bölgelerde de askeri birliklerde yapılan seçimlerle askerler de Sovyetler'e dahil edildi. Daha sonra İşçi ve Asker Sovyetleri'ne Köylü Sovyetleri de eklendi.

Sovyetler 1917'de kurulmuş olmasına rağmen ilk çıkış noktası 1905 ayaklanmasıdır. 1905 de gerek partiler gerekse sendikalar işçilerin mücadelesine önderlik etmede yetersiz kalıyorlardı. İşçiler örgütlenmedeki bu boşluğu doldurmak, grevlerini sürdürmek ve yürütmek üzere kendi örgütlerini, yani ilk İşçi Sovyetleri'ni oluşturdular. Ancak 1905 ayaklanmasının yenilgiye uğramasıyla bu Sovyetler de dağıldılar.

Lenin, Sovyetler hakkında şöyle diyor:

"Sovyetler, 1917 Eylülünden itibaren ilk olarak işçilerin ve köylülerin silahlı gücünü sağlayan yeni bir devlet aygıtı oluşturdular. Bu güç, eski sürekli ordu gibi halktan kopmuş değil, halka en sıkı biçimde bağlanmıştır. Askersel bakımdan bu güç, eski zamandakilerle kıyaslanamayacak kadar güçlüdür. Devrimci açıdan yerini başkaca hiç bir şey alamaz. Dahası, bu aygıt, kitlelerle, halkın çoğunluğuyla ilişki kurmaya olanak sağlar; hem bu ilişki öylesine sıkı, öylesine çözülmez, öylesine kolayca denetlenebilir ve yenilenebilir ki eski devlet aygıtında buna benzer hiç bir şey bulunamaz. Bundan başka bu aygıt seçimle meydana geldiğinden ve bürokratik formaliteler olmaksızın halkın isteğiyle yenilenebilir olduğundan tüm aygıtlardan çok daha demokratiktir... Eğer devrimci sınıfların yaratıcı halk dehası, Sovyetler'i yaratmamış olsaydı, Rusya'da proleter devrim gerçekleşmezdi".

Halk Örgütlülükleri-2

30 Eylül'den itibaren biz de "Susurluk'taki devlet"ten hesap sorma yürüyüşlerimize başladık. Bu defa yürüyüşlerimizi daha disiplinli yapmaya çalışıyoruz. Sadece geçen sefer katılmış olanlarla yetinmeyip yürüyüşlerin kitleselliğini artırmak için her gün başka yeni insanlara gitmeyi de sürdürüyoruz. Yürüyüş başlamadan önce ve sonunda "Susurluk'taki devlet"i teşhir eden konuşmalar yapıp, 1000 operasyondan örnekleri anlatıyoruz. Çetelerden kurtulmanın yolunun halkın iktidar olmasından geçtiğini, bunun için mücadele etmek, örgütlenmek gerektiğini vurguluyoruz. Mahalle halkını Halk Meclisi'nde biraraya gelmeye, birlikte mücadele etmeye çağırıyoruz. Halk Meclisi Girişimi imzalı pankartımız her gün kortejin en önünde yer alıyor. Dövizlerimizde de bu imzayı kullanıyoruz. Ders için Selim abide toplandığımızda önce yürüyüşlerin bir değerlendirmesini yaptık. Daha nasıl zenginleştirebileceğimizi, farklı neler yapabileceğimizi konuştuk. Dersten sonra da tartışmaya devam edip, hazırlıklarımızı sürdüreceğiz.

- Evet arkadaşlar dersimize geçen hafta kaldığımız yerden devam edelim. Önce tartışmak istediğimiz sorularımızı bir yazalım sonra bir sıraya koyup üzerinde tartışırız.

Selma kara tahtanın başına geçip önce hepimizin sorularını kısa başlıklar halinde yazdı. Sonra Selim abi bunlardan birbirine yakın olanlarını tek tek başlıklar altında birleştirdi.

- Geçen hafta ki dersimizin sonunda halk örgütlülüklerine oportünizmin yaklaşımlarından bahsetmiştik, bununla ilgili sorulardan başlayarak devam edelim. Selma sen sorunu aç biraz istersen.

- Benim sorum Halk Meclisi iktidar organı mı değil midir noktasında. Daha önce Kurtuluş'ta bu çerçevede oportünistlerle yürütülen tartışmaları okumuştum. Bir kaç hafta önce Halk Meclisi'ni kurmak için yaptığımız çalışmamız sırasında bizim sokakta oturan oportünistlerden bir arkadaşla tartışırken de gündeme geldi. Klasik oportünizm tarzıyla sanki ben bilmiyormuşum, bu ülkede yaşamıyormuşum gibi faşizmin baskı ve teröründen, halkın nasıl ezildiğinden, sömürüldüğünden uzun uzun bahsedip sonunda buna karşı kurulacak örgütlülükler iktidar perspektifine sahip olmalıdır, iktidar organları olarak oluşturulmalıdır, sizin Halk Meclisleriyle önerdiğiniz, yaptığınız belediyeçilikten başka bir şey değil deyip kestirip attı. Ben de ayakları havada uçuyorsun, tamam iktidar organı olsun, öyle kuralım da kiminle, şu anda öyle iktidar organı oluşturacak bir halk ya da işçi sınıfı var mı? Madem öyle örgütlenme olmasını gerekli görüyorsun o zaman sen kur da görelim, biz de içinde yer alırız, hatta öncülüğü de, yönetimi de sizde olsun biz muhalefette de kalırız dedim. O zaman bir şey söyleyemedi tabii.

- Baştan dediğimiz gibi oportünizm ya ülke gerçeklerinden kopuk soyut

teori doğrultusunda her şeyin kendi kafasındaki şablonlara göre olması gerektiğini düşünüyor ya da sırf Cephe'ye karşı çıkmış olmak, kendi politikasızlığının üstünü örtmek için olur olmaz gerekçeler üretmeye çalışıyor. Elbette kim istemez Halk Meclisleri'nin iktidar organı olmasını, iktidara karşı silahlı silahsız her türlü mücadeleyi örgütlemesini, ama sorun isteyip istememek değil, bunun koşulları var mı yok mu, olması gerektiğini düşündüğümüze nasıl ulaşacağız önce onu ortaya koyabilmek. İktidar organı olsun demekle, sırf istemekle olmuyor. Biz Halk Meclisleriyle bunun adımlarını attığımızı, işin başlangıcında olduğumuzu söylüyoruz. Bu anlamda muhteva olarak neleri kapsayacağı, nasıl biçimleneceği örgütlenme süreci içinde şekillenecektir. İktidar organlarına dönüşür mü, dönüşmez mi? Bu elbette ki pratik içerisinde ona iktidar bilinci taşıyacak olan devrimcilerin çalışmasına, bunda gösterecekleri başarıya bağlıdır. Dolayısıyla şimdiden Halk Meclislerini şu ya da bu ülke devrimindeki örgütlenmelerle kıyaslamaya, onlarla aynılaştırmaya çalışmanın bilimsel bir yanı yoktur. Elbetteki başka ülkelerdeki halk örgütlülükleriyle benzerlikleri de bulunabilir. Bu doğaldır da. Ancak bizim ülkemizde oluşan halk örgütlülükleri bize özgü olacaktır, bizim koşullarımıza, gerçeklerimize göre şekillenecek, muhtevası ona göre olacaktır. Çünkü onun nasıl bir muhtevaya sahip olacağını belirleyecek olan yine bizim halkımızdır.

Öncelikle şunu kavramamız gerekir. Halk örgütlülükleri dediğimiz şey halkın o günkü koşullarda belirli sorunlarına, taleplerine, mücadelenin ihtiyaçlarına çözüm yolu olarak ortaya çıkarlar. Kimin önerdiğinin, öncülük ettiğinin orada bir önemi yoktur. Bu Parti de olabilir, Parti'nin dışında halktan sıradan birilerinin önerisi ya da girişimiyle de oluşabilir. Şu ülkede böyle olmuş, bu ülkede böyle olmuş diye bizde de aynısının olması gerekmiyor. Şu belediyeçilik konusunu da sen anlat ister Ömer.

- Şimdi bunu niye diyor? Halkı gecekondu yıkımları, yol, su, kanalizasyon, elektrik vb. sorunları çerçevesinde bir araya getirip bunların çözümünü için mücadele ettiğimiz için. Peki ne yani mesela halkın kanalizasyon sorunu kalsın mı? Biz ilgilenmezsek ne olacak? Bir biçimiyle birileri ilgilenecek, belki eksik-gedik çözecek. Halk ya belediyenin ya da şu veya bu burjuva partisinin kapısına tek tek gidip çözüm yolu aramaya çalışacak, sonunda sorununu çözecek veya çözemeyip boyun eğecek. Bunda bizim ya da halkın çıkarı ne? Hiç. Sorunları ne kadar ağırlaşırsa ağırlaşsın halk bir araya gelmeden, örgütlenmeden, kendi gücüyle bir mücadele içine girmeden düzen dışına çıkacak adımları kendiliğinden atamaz. Bu yalnız mahallelerde mi böyle. Hayır. İşçi sınıfı günlük yaşam sorunları, ekonomik demokratik hakları için mücadele vermeden bunları atlayıp doğrudan iktidar mücadelesine yönelebilir veya devrimciler işçilerin günlük yaşam sorunlarına sahip çıkmadan, ekonomik-demokratik mücadelesini örgütleyip buna öncülük etmeden onlarla hangi zeminde bir araya gelip köklü ilişkiler kurabilir, siyasal bilinç kazandırıp iktidar hedefine yöneltebilir? Bu tip eleştiri getirenlere bakalım, aslında hepsinin yapmaya çalıştığı ekonomik-

demokratik mücadeleyi örgütlemeye çalışmaktan başka bir şey değildir. 8 saatlik işgünü, sigorta, sosyal haklar, ücretlerin yükseltilmesi, işten atılmalara karşı mücadele: bunlar nedir? İşçi sınıfını bu talepler doğrultusunda mücadeleye sokma, bu mücadele içinde örgütleyerek bilinçlendirip iktidar hedefine yöneltmenin araçları değil mi? Ama bu mücadeleyi verirken geniş kitleleri kucaklayacak örgütlülükler yaratamazsan, kitleleri bu örgütlülükler içinde eğitemezsen istediğin sonuca da ulaşamazsın.

Mesela 80'li yıllarda cunta yönetimleri altında en ağır baskı ve sömürü koşullarını yaşayan Latin Amerika'da halkın bu çerçevede yaygın örgütlenmeler oluşturduğu görülüyor. Mesela Şili'de cunta katliamlarıyla, terörüyle devrimci hareketleri neredeyse yok etmesine rağmen halk yaşamını sürdürebilmek için kentin yoksul mahallelerinde, gecekonduarda ortak kazanlarda yemek pişiriyorlar. Yaşamı kolektifleştirerek ayakta kalmaya çalışıyorlar. Ama günlük sorunlarını çözümlemek için kurulan bu örgütlenmeler aynı zamanda devrimci örgütlenmelerin yokedildiği bir ortamda kayıp ve tutsak aileleriyle birlikte cuntaya karşı muhalefetin kitle gücünü de oluşturuyorlar. Cunta devrimci örgütleri yenilgiye uğratıp dağıtıyor ama bu halk örgütlükleri varlıklarını, mücadelelerini sürdürüyor. Meşhur **"Örgütlü Halk Yenilmez"** sloganı da bu koşullarda ortaya çıkıyor. Benzer örgütlenmeler Brezilya, Uruguay gibi ülkelerde de ortaya çıkıyor ve bunlar faşizmin geriletilmesinde de önemli rol oynuyorlar. Bu aynı zamanda ne demektir? Devrimci örgütler tekrar toparlanabildiklerinde örgütlenme ve mücadeleye geçtiklerinde bu halk örgütlülükleri bunun için en uygun koşulları oluştururlar. Ama dediğimiz gibi bunların iktidar organına dönüşüp dönüşmeyeceklerini, devrimin temel kitle gücünü oluşturup oluşturamayacaklarını belirleyecek olan, devrimci mücadelenin ulaştığı aşama ama ondan da önemlisi devrimcilerin bu örgütlülükler içinde yürüttüğü çalışma, halka taşıyabildiği iktidar bilincidir.

- Şimdi burada bir iki nokta üzerinde durmakta fayda var. Daha önce de-ğindiğimiz gibi ülkemizde de özellikle devrimcilerin çalışma yürüttüğü yerlerde çeşitli sorunları çözümlemek üzere yaygın bir özellik göstermese de halk örgütlülükleri oluşturulmuş ama bunlar kalıcılaştırılamamış, geliştirilememiştir. Ha şimdi bizim bugünkü aşamada yapmaya çalıştığımız bu olayı daha bütünlüklü ele alarak iradi bir çalışmayla halk örgütlülüklerini kurmak, bunları yaygınlaştırmak, birleştirmek ve faşizmin karşısına kitlelerin gücünü çıkarmaktır. Amacımız bu örgütlülükleri kalıcılaştırmaktır. Yalnız bunun düz bir rota izleyeceğini düşünmemek lazım. Kimi yerde ya oligarşinin saldırıları, baskı ve terörü nedeniyle ya da devrimcilerin eksikleri, hataları nedeniyle bunda başarısız da olunabilir. Hatta bir kısmı kurulup belli bir işlerlik kazandıktan sonra dağılırlar de. Sorun en zor koşullar altında dahi bunda ısrarcı olmak, yolunu yöntemini bulup bu örgütlülükleri tekrar oluşturmaktır. Çünkü öncelikle sorun halkta örgüt bilincini geliştirmek, örgütlü davranma alışkanlığını oluşturmaktır. Yani **"Örgütlü Halk Yenilmez"** sloganını halkın kafasında bilince çıkarmaktır. Bu bilinç ge-

liştikten, davranış alışkanlığı edinildikten sonra örgütlülüğün kalıcılaştırılması, faşizmin saldırılarının etkisizleştirilmesi ve boşa çıkarılması çok daha kolay olacaktır. İkinci bir nokta, bu aynı zamanda Serpil'in bugün Meclisler neden mahallelerle sınırlı kalıyor sorusunun da cevabı olur. Bunun cevabını sen ver istersen Ömer.

- Şimdi şunu biliyoruz; Meclis türü örgütlenmeler sadece mahallelere özgü bir örgütlenme değil. İşçi, öğrenci gençlik, kamu çalışanları ve kırsal alanda da bu tip örgütlenmenin koşulları var ve ta ilk baştan önerilirken de bu perspektifle hareket edildi. Örneğin öğrenci gençlik içinde Öğrenci Meclisi çalışmalarının yapıldığını Kurtuluş'ta çıkan haberlerde görüyoruz. Ama şunu da biliyoruz bu örgütlenmeler diğer tüm alanlarda da kendiliğinden oluşacak değil. Oralarda çalışma yürüten arkadaşlara bağlı. Eğer bu alanlarda örnekleri yaratılamamışsa bu birincisi esas olarak kendi arkadaşlarımızın eksikliğindendir, ikincisi ise solun bu örgütlenmelerden uzak duruşu hatta engelleyici tutumudur. Yoksa örneğin, sendikalı oldukları halde sendika bürokrasisi, MGK sendikacılığı altında aslında örgütsüz olan işçileri bir kenara bıraksak bile büyük çoğunluğu sendikasız, daha yoğun bir sömürüyle karşı karşıya olan işçiler arasında İşçi Meclisleri'nin hayat bulmaması için hiç bir neden yoktur. Örneğin yine geçen haftalardaki bir sayıda Kurtuluş'ta tekstil işçilerine İşçi Meclisleri'nde örgütlenme çağrısı vardı. Bence mesela yoğun sömürünün ve sorunların yaşandığı, genç işçilerin büyük çoğunluğu oluşturduğu Merter'deki tekstil işçileri arasında İşçi Meclisleri'ni kurmak çok daha kolay gözüküyor.

- Hatta şöyle bir şey dahi var. Bir çok işçi direnişinde işçilerin tümünün ya da çoğunun bir araya gelerek birlikte karar alıp uyguladıklarını yani bir ad vermeseler de Meclis türü bir işleyişi, örgütlülüğü hayata geçirdiğini görüyoruz. Ama bunlar ya sınıf bilincinin henüz yeterince gelişkin olmaması ya da direnişte yer alan veya önderlik eden devrimcilerin bu tür bir örgütlenme anlayışına sahip olmaması, dar komite türü örgütlenmelere yönelmesi, sorunu sadece kadrolaşma yönüyle ele alması nedeniyle kalıcı olmamaktadır. Halbuki bunlar birbirine karşıt örgütlenmeler değildir. İç içe yürümesi pekala mümkündür. Ancak sorunu dar çerçevede grup çıkarını öne çıkararak ele almak bu sonuca yol açmaktadır. Evet sen devam et Ömer.

- Dediğimiz gibi aslında halkın her kesimi örgütlenmeden, birlik beraberlikten yanadır. Kurtuluş'ta işçilerle, sendikacılarla, memurlarla, öğrencilerle, aydın ve sanatçılarla yapılan onlarca röportajda herkes Meclis'leri olumluyor. Bu tür örgütlenmelerin gerekli olduğunu söylüyor. Biz de mahallede kime gittiyssek, kiminle konuştuksak kimse tersi bir şey söylemedi. Hemen herkes birlikten kuvvet doğar, sorunlarımızı birlikte daha kolay çözeriz noktasında birleşiyor. Ama coşkuyla, sahiplenme isteğiyle yaklaşanlar olduğu gibi, iyi olur demekle beraber kuşkuyla yaklaşanlar da oldu.

- Olması da doğal. Hemen her yerde de olacaktır. Sadece burjuvazinin propagandasının etkisinde kalıp devrimcilere, devrimci örgütlere karşı ön-

yargılı olanlarda değil, devrimcilere yakın, onları tanıyan hatta belki bir dönem devrimcilik yapıp bırakmış olanlarda bile önce bir kuşkuyla bakış, "bu iş olmaz" diyenler de olacaktır. Bunun başlıca nedenlerinden biri 80 öncesi sol içi çatışmaların, didişmelerin halk üzerinde yarattığı olumsuz etki, güvensizliktir. Ama daha da önemlisi 80 sonrasında da birlik konusunda olumlu örneklerin, geleneklerin yaratılamamış olmasıdır. Sol halkı örgütlemek adına içinde halkın gerçek anlamıyla söz ve karar sahibi olmadığı komiteler, platformlar oluşturmuş, halka kendi kararlarını dayatmaya kalkmıştır. İçinde halkın yer almadığı siyasetlerin biraraya geldiği bir çok örgütlenmeler, birlikler oluşturulmuş, dağılmış, halk da bunlardan bir fayda görmemiştir. Dolayısıyla şimdi de "acaba yine mi öyle olacak", "siyasi kararlarını bize mi dayatacaklar", "falanca örgütün yan kuruluşu olur mu" gibi kuşkularla hareket edenlerin "bu iş yürümez" diyenlerin olması bir yerde kaçınılmazdır. Elbette bunun yanında halkın meşruluk arayışı, "acaba bir zarar gelir mi?" korkusu gibi etkenler de başlangıçta katılımı sınırlandırabilir. Dolayısıyla olumlayan çok insan olmasına rağmen başlangıçta böyle bir oluşuma öncelikle en duyarlı, devrimci-demokrat nitelikteki insanlar katılacaktır. Ama önemli hatalar yapılmazsa, olumlu bir pratik ortaya konursa kısa sürede bu darlığı aşmak kolaylaşacaktır. Bizim çalışmamızda da öyle oldu. Meclis Girişimi'ni ilan edeceğimiz ve yürütmesini seçeceğimiz toplantıya çağırdıklarımızdan gelmeyenler de oldu. Ama bu ilerde bunların Halk Meclisi içinde yer almayacakları anlamına gelmiyor. Anlattıklarımıza ne kadar uygun davranıyoruz, söylediklerimizi ne kadar yerine getiriyoruz diye **gözleyeceklerdir**. İşte bu noktada biz ısrarcı olmayız. Sadece toplantılara katılanlarla yetinmemeliyiz. Çalışmaya ilk başladığımız gibi ev ev, işyeri işyeri dolaşmaya, semtteki demokratik kitle örgütleri, dernekler vb. yerlerle ilişkilerimizi geliştirmeye, onları Halk Meclisi çalışmasına katılmaya ikna etmek için ısrarlı çabamızı sürdürmeye devam etmeliyiz. Mesela Okmeydanı Halk Meclisi Kadın Komisyonu'nda yer alan birinin şu sözleri çok çarpıcı bir örnek: *"Önceden evinde oturan bir kadındım. Hiçbir şeyden haberim yoktu. Dış dünyadan haberim yoktu. Sonradan bir Halk Meclisi kuruldu. Orada konuşarak, tartışarak gördük gerçekleri. Biz de çalışmalar yapıyoruz. Önceden kör dünyasında yaşıyorduk, şimdi gör dünyasında yaşıyoruz."*

- Toplantıda gündeme gelen sorunlardan yola çıkarak pratik adımlar atmak da bayağı faydalı olacaktır sanıyorum.

- Doğru Fatma abla. Halkın öncelikle görmek isteyeceği bu örgütlenmenin gerçekten işe yarayıp yaramadığı olacaktır. Yaradığını gördükçe ilgisi artacaktır. Yoksa sadece propagandayla, ardı arkası gelmeyen ama sonuç çıkmayan toplantılarla bu işi götürmek imkansız hale gelir. Ama pratik işe adım atarken de öncelikle gerçekçi davranıp altından kalkabileceğimiz, yarım bırakmayacağımız işlere el atmalıyız. İstedığımız sonucu her zaman alamayabiliriz, ama en azından o işi başlayıp yarım bırakmadan son noktasına kadar götürmek gerekir.

- Zaten geçen toplantıda bir çok sorun gündeme getirildi. Bunlardan okulun önündeki caddeye bir üst geçit yapılmasını ele almaya karar vermiştik. Bu, mahallede hemen her aileyi ilgilendiren bir sorun ve işin içinde can meselesi olduğu için de öncelikli olarak gördük. Halk Meclisi Girişimi imzasıyla bir bildiri hazırlayıp herkese dağıtacak ve çözüme yardımcı olmaları için desteklerini isteyeceğiz. Evleri, işyerlerini, kahveleri, dernekleri falan dolaşıp durumu anlatacak, halkın düşüncelerini alacağız. Sonra sadece Meclis üyeleriyle değil, tüm halkı çağırdığımız bir toplantıda neler yapabileceğimizi bir kez de orada sorup ondan sonra sorunun çözümü için girişimde bulunmayı düşünüyoruz.

- Yalnız dikkat etmemiz gereken en önemli noktalardan biri halkı karar almaya ve kararın uygulanma aşamasına azami ölçüde katılımını sağlamak olmalıdır. Yine bir örnek de Gazi Halk Meclisi'nden vereyim: *"Biz burada kendi sorunlarımızı önce dile getirmek, sonra çözüm yollarını aramak için bir araya geldik. Bir de demokrasi diyor büyüklerimiz; biz önce demokrasiyi öğrenelim dedik kendi aramızda. **Demokrasi birilerine yalvarmak değilmiş. Söz söylemeyi öğrenmekmiş önce.** Kendi sorunlarını öğrenmeyi, dile getirebilmeyi öğrenmekmiş ve çözmenin yollarını aramakmış. Biz bunları öğrenmeye niyetliyiz. Onun için de Meclis oluşturduk."*

Şimdi bu örneği neden verdim? Halk Meclis'leri her şeyden önce komite ya da dernek türü örgütlenmeler değildir. **Temsili katılım değil, doğrudan katılım esastır.** Yani tüm kararlar Meclis üyelerinin katılımı ile alınır ve uygulanır. Bu ne demektir? Meclis içerisindeki her üyenin aynı zamanda yönetici olmasıdır. Yani Halk Meclisler'de aynı zamanda kendi kendini yönetmesini öğrenecektir.

- Ben hemen burada bir şey eklemek istiyorum. Kurtuluş'taki aydınlarla yapılan bazı röportajlarda gözüme çarptı. Halk Meclisleri'nin işlevine veya yaratacağı sonuçlara ilişkin yanlış değerlendirmeler, beklentiler de görülüyor. Örneğin, bunlardan biri Meclisler ne kadar yaygınlaşıp çoğalırsa demokrasinin de o kadar gelişebileceği gibi bir beklenti. Böyle şey olmaz. Elbette Meclisler halkın demokratik hakları, hak ve özgürlükleri için de bir mevzi, mücadele aracıdır. Mücadele sonucu kısmi belli haklar da elde edilebilir. Ama bu halk için demokrasinin ancak Meclislerin yaygınlaşmasıyla değil, faşizmin yıkılmasıyla, halkın iktidara gelmesiyle mümkün olduğu gerçeğini değiştirmiyor. Yani halk için demokrasi ancak devrimle gelecektir. Meclisler'in yaygınlaşması ancak faşizmin yıkılışını halk iktidarının kuruluşunu hızlandıracak yani devrimci savaşı geliştirecek bir işlev görebilir. Yoksa bu düzen yıkılmadan Meclisleri yaygınlaştırarak demokrasi geleceği beklentisine girmek ancak sivil toplumculara özgü bir şey olur ve ülkemiz gerçekleriyle de uzaktan yakından ilgisi yoktur.

- Evet, bu çok önemli. Sistemi kendi başına değiştiremez elbette. Ama halka kendi kendini yönetebileceğini gösterecektir yine de. Halk bunu öğrendikçe milyonlarca emekçinin kendisini yönetmesi için burjuva politikacılarına, partilerine, bürokratlarına ve kurumlarına ihtiyacı olmadığını pra-

tik olarak görecektir. Kendisine demokrasi diye yutturulmak istenin halk için bir demokrasiyi ifade etmediğini bilince çıkardıkça burjuva kültürünün kafasında oluşturduğu çarpık otorite kavramı sarsılacak ve yerini devrimin otoritesine bırakacaktır. *"Halka kendini yönetmesini öğretmeyen, kavratmayan, bunun için gerekli araçları yaratmayan bir parti, iktidarı alsa dahi devrimci dönüşümleri sürdüremez."*

İşte bu nedenle Meclisler'de halkın kendi kendisini yönetmesinin önüne geçecek, iradesinin açığa çıkmasına ipotek koyacak her türlü girişimden uzak durmalıyız. Orada geçerli olacak olan ikna ve çoğunluk kararıdır. Bunun dışına çıkan her yönelim Meclisler'in gerçek işlevinden uzaklaşmasına neden olur. Giderek güdükleşir ve sonuçta dar bir komiteye dönüşür. Elbette siyasal çalışmamızı, örgütlenmemizi, propagandamızı da sürdüreceğiz. Ama bunu yaparken kabalığa ve gereksiz keskinliğe kaçmadan, Meclisteki insanların bileşimini, niteliğini göz önüne alarak yapmalıyız. Politik yaklaşımımızı, düşüncelerimizi, önerilerimizi kitabi değil oradaki insanların anlayabileceği bir dille, üslupla anlatmalıyız. İknaı temel almalıyız. Ama esas önemlisi siyasal çalışmamızı Meclis toplantılarıyla sınırlamamalıyız. Esas olarak evlere, işyerlerine, derneklere vb giderek burarlarda kalıcı sürekli ilişkiler kurarak sürdürmeliyiz. Yani Fatma abla, Ömer, Serpil bu güne kadar olduğu gibi hem eski ilişkilerini sürdürmeli, hatta yeni ilişkiler geliştirmeli hem de Meclisteki görevlerini sürdürmeliler. Meclis'te görev aldık diye diğer faaliyetlerini aksatmamalılar.

-Evet, arkadaşlar burada dersimizi bitirelim artık. Daha öbür işlerimiz var. Bir kısmınız yeni dövizler için malzemeleri hazırlasın, hem konuşur hem çalışırız.

OKUMA PARÇASI:

"... Mücadele ve örgütlenme biçimlerimiz işte bu noktada, bu iki yanı gözeterek bir yandan halkın savunmasını örgütlemeyi, diğer yandan de tek tek direnişleri birleştirerek savaşı yaymayı ve devrimi gerçekleştirmeyi hedeflemek durumundadır.

Halk Meclisleri, Halk Komiteleri, Faşizme Karşı Mücadele ve Savunma Komiteleri işte bu temelde bu ihtiyaca cevap verecek örgütlenmelerdir. Bu örgütlenmeler "bugüne özgü", dönemsel örgütlenmeler olarak da kavranmamalıdır. Çünkü özünde ne bu ihtiyaç, ne de bu örgütlenmeler yalnızca bugüne özgü değil, devrim sürecinin bütününe ilişkindir. Biçimlerinde, adlarında, süreçte bu tür örgütlenmeleri içererek mümkün olacaktır. Çünkü en yalın ifadesiyle devrim kitlelerin eseridir. Bu belirlemeyi yalnızca 'son an'ı anlatan bir belirleme olarak görmek, bu belirlemenin tüm devrim sürecinde giderek gelişen boyutta karşılığını yaratmamak, o "son an", nihai sonuca da hiç ulaşılmaması

demektir. Devrimin her gününde bu tür örgütlenmeleri yaygınlaştırarak, her gün artan oranda kitleleri örgütlemeliyiz.

İşte bu sürekli, devrimin abc'si olan ihtiyaç, devrimci hareketin bu tür örgütlenmelere yeterince de sahip olmadığı bugünkü sürecin özel koşullarında yakıcı acil bir ihtiyaca dönüşmüştür."

**(Halk Komiteleri, Halk Meclisleri,
Kurtuluş, 19 Ağustos 1995, sayı:6)**

"Halk Meclisleri mahallede ve siyasal gelişimine bağlı olarak ülkede olup biten her şeyle ilgilenir. Bu konuda sınırlayıcı bir çerçeve çizmeye gerek yoktur. Ancak neyle, ne kadar, nasıl ilgileneceği esas olarak Halk Meclislerinin kendi iradesinin ürünü olmalıdır. Devrimciler ülke genelindeki ya da bölge çapındaki politikaları, gündemleri gereği önerilerde bulunabilirler. Ancak bu asla dayatmacı bir tutuma dönüşmemelidir. Çünkü Halk Meclisleri ne bir-iki kampanyalıktır ne de onun işlevi birkaç kampanyaya verdiği destekle sınırlıdır. Halk Meclisleri esas olarak halkın kendi mücadele deneyleriyle öğreneceği, bilinçlenip siyasallaşacağı, siyasallaştıkça iktidar hedefine yöneleceği zeminlerdir. Ve bu anlamda kuşkusuz kendi içinde belli bir evrim yaşayacaktır. Bu nedenledir ki, son derece özenli olunmalıdır. Bazen bu meclislerden istemediğimiz, ya da bize yetersiz gelen kararlar da çıkabilir. Ancak yine uymak, genel olarak uyulmasını sağlamak durumundayız. Kısa vadeli bir eylemin penceresinden bakarak meclisleri işlevsiz kılmak, onun oynayacağı büyük rolü görmemektir.

Meclisler doğal olarak örneğin kendi bölgelerindeki yaşam sorunlarını gündeme alacaklardır. Bu sorunların bazılarını düzen içinde çözümler de bulunabilecektir. Ama işte geniş emekçi kesim bu pratiğin içinde neyin çözülüp neyin çözölemeyeceğinin, çözümün nasıl kazanılacağını görecektir. Bu pratiğin içinde kendini yönetmeyi öğrenecek, güven ve inisiyatif kazanacaktır. Bireycilik, hemşehricilik, çıkarıcılık vb. düzen kültürü bu pratiğin içinde aşılacaktır."

**(Halk Meclislerini Emekçi Semtlerinin Gündemine Sokmalıyız,
7 Eylül 1996, Kurtuluş, sayı: 6)**

Işık Eylemleri ve Kadrolaşma

Burjuva basın, televizyonlar artık neredeyse Susurluk eylemlerinden hiç bahsetmiyor. Adeta yokmuş gibi davranıyorlar. Ne de olsa onlar da oynanan oyunun bir parçasını, bir tarafını oluşturuyorlar. İşin içine devrimciler girdi mi, halkın talepleri ön plana çıktı mı halk düşmanı yüzleri hemen ortaya çıkıyor. Yok sayıp, sessiz kalarak ya da çarpıtarak gerçek yüzlerini, çetelerin düzeninden yana olduklarını gösteriyorlar. Ama onların bu tavrı bizim her gece yürüyüşlerimizi düzenli olarak yapmamızı etkilemiyor. Başlangıca göre yürüyüşlere katılım daha da arttı. Dersimize mevcut durumu değerlendirerek başladık.

- Arkadaşlar, ufak tefek eksiklerimiz olsa da eylemlerimiz fena gitmiyor. Daha çok katılım, daha farklı eylem türleri için çabamız da sürecektir elbet. Ancak bu arada koştururken önemli bir noktayı yani kadrolaşma çalışmasını unutmamalıyız. Unutmamalıyız derken unuttuğumuz anlamında söylemiyorum. Elbette bir örgütlenme faaliyeti yürütüyoruz ve bu faaliyet hepimizi şu ya da bu ölçüde geliştiriyor. Burada bu çalışmayı sürdürmemiz, dergi dağıtımı, ilişkilerimizle tartışmalarımız, sohbetlerimiz, eylemlerimiz vb. aynı zamanda buna hizmet ediyor. Benim burada kastettiğim bunları yaparken, bir faaliyeti yürütürken bunun kadrolaşmaya ne kadar hizmet ettiğini veya edebileceğini, bu faaliyetten kadrolaşmak için nasıl yararlanabileceğimizi hep aklımızda tutuyor muyuz? İlişkilerimize, faaliyetlerimize bu gözle bakıyor muyuz? Çünkü kadro çalışması da iradi bir faaliyet olmak zorundadır. Bunun aksi yani kendiliğindenliğe bırakıldı mı orada sağlıklı bir kadrolaşma dolayısıyla sağlıklı bir örgütlenme de olmaz. Daha önce bazı derslerimizde bu konu üzerinde kısmen durmuştuk. Onları da hatırlayarak kendi pratiğimiz üzerinden konuyu detaylandırmaya çalışalım. Evet Selma daha önce konuştuklarımızı bir özetleyelim.

- Eski ders notlarımıza tekrar bir baktım. Mesela "Değerlendirme" yaptığımız 27. dersimizde ve "Örgütleyicilik ve Sonuç Alma" başlıklı 30. dersimizde bu konu üzerinde de durmuşuz. Şimdi şunu biliyoruz: Bir örgütün politikalarını halka taşıyacak olan, bu politikalar doğrultusunda halkı örgütleyip harekete geçirecek olan kadrolardır. Yani daha öz olarak ifade edildiği gibi kadrolar Parti'nin her şeyidir. Ne kadar doğru politikalar üretilirse üretilsin eğer bunları hayata geçirecek kadrolara sahip değilsek doğrularımız, söylediklerimiz havada kalır. Ya da sağlıklı ve yeterli kadroya sahip değilsek politikalarımız da istediğimiz gibi hayata geçmeyecek, düşündüğümüz hedeflerimizin gerisinde kalacağız demektir. Devrimden sonra sosyalizmin inşası için kadro sıkıntısı çekilen Küba'da Che'nin tespitleri, çözüm önerileri ve çabaları gerçekten bugün bize de örnek olacak niteliktedir. Che 1962'de Sosyalist Küba dergisinde yayınlanan "**Devrimin Belkemiği Devrimci Kadrolar**" adlı makalesinde şöyle diyor:

"Görüşümüzü körelten, partiyi bürokratik bir örgüte dönüştüren, yönetimi ve üretimi tehlikeye atan yetersizliğimiz, orta düzeyler için kadrolar yetiştirememiş oluşumuzdan kaynaklanıyordu. Bu aracın eksikliği çekiyorduk. (...) Devrimin güçlenmesini ve tam zaferini güvence altına alabilmek için çeşitli türden kadrolar oluşturmak zorundayız. Kitle örgütlerimizin temelini oluşturacak politik kadrolar Birleşik Devrim Partisi'nin eylemleri aracılığıyla halk kitlelerini yönlendirmelidir. (...) Askeri kadrolara da ihtiyacımız var. Bunları yaratmak için savaşın genç savaşçılar arasında yaptığı seçimden yararlanabiliriz."

- Burada Che devrimden sonra Küba'nın ihtiyaç duyduğu devrimci kadro ihtiyacına göre bir belirleme yapıyor, ancak söylenenler bizim de yararlanabileceğimiz temel doğruları da içeriyor. Daha önce dediğimiz gibi **kadro, sürecin ihtiyacına cevap veren, Parti'nin o süreçteki politikalarını hayata geçirendir**. Bu süreçte göre de kadroda aranacak özellikler değişir. Elbette bizim gibi savaşan bir örgütte her süreçte disiplin, Parti'ye bağlılık, asgari politik-askeri bir düzey vb. özellikler her dönem aranacaktır. Ama bunun yanında değişen her süreçte ve bu süreçte denk düşen politikaların hayata geçirilmesine uygun, buna cevap veren kadro tipi de yaratılmak durumundadır. O zaman demek ki kadrolaşmaya ilişkin bakış açımızı, kadroların eğitimini, istihdamını sürecin ihtiyacına cevap verecek biçimde şekillendirmek durumundayız. Şimdi yaşadığımız süreçte bu şekilleniş nasıl olmalıdır, kim cevaplıyor? Evet, Ömer.

- Biz silahlı mücadeleyi temel alan savaşçı bir örgütüz. Dolayısıyla savaşçı bir örgüt olmanın gereği olarak savaşçı bir ruh ve silahlı mücadeleyi sürdürecektir, geliştirecek bir kadrolaşma her süreçte temel alacağımız bir politikadır. Ama bunun yanında içinde yaşadığımız süreçte halkın en geniş kesimlerini örgütlenme, halk örgütlülüklerini yaratma, halkı birleştirme, eğitime ve faşizmin karşısına örgütlü geniş halk kitlelerini çıkarma, halkın mücadelesini yükseltme öne çıkan temel politikamızı oluşturuyor. O zaman demek ki kadrolar da bu politikayı hayata geçirebilecek özelliklere, niteliğe sahip olmalıdır ki, istenen sonuçlar alınabilsin.

- Peki nedir bu özellikler?

- Tek kelimeyle özetlersek **örgütçü** olmak diyebiliriz. Yani kitleleri örgütlenme, eğitime, eylemlerine yön verebilme, yönetme yeteneğine sahip olmalıyız. Bunun için halkla kolay ilişki kurabilme yeteneğimizi geliştirmeliyiz. Dürüstlüğümüzle, mütevaziliğimizle, disiplinli, sabırlı ve inatçı çalışmamızla, cesaret ve atılganlığımızla, paylaşımcılığımızla, fedakarlığımızla halka kendimizi kabul ettirmeliyiz. Sevilen sayılan insanlar olmak durumundayız. Elbette tek başına bunlar yetmez. Halka bilinç taşıyacak, teorik olarak da pratik olarak da eğitecek, yol gösterecek olan bizleriz. O zaman bunu yerine getirebilecek politik bir düzeyi de yakalamamız gerekiyor. Dolayısıyla teorik olarak da, pratik olarak da kendimizi geliştirmeyi kesintisiz sürdürmek, her olanağı, fırsatı değerlendirmek zorundayız. Dünyada ve ülkemizde olup bitenleri, politik gelişmeleri yorumlayabilmeliyiz. Parti'nin

politikalarını, sürece ilişkin öngörülerini kavrama, bunları halka kavratma ve uygulama yeteneğine sahip olmalıyız. Propaganda ve ajitasyon yeteneğimizi, yöntemlerimizi geliştirmeliyiz. Mesela, oportünizmi, reformizmi yakından tanımalıyız. Görüyoruz işte, dün bizi reformistlerle işbirliği yapmakla, ilişki geliştirmekle eleştiren oportünizm tüm söylediklerini unutarak bugün reformizmle yan yana duruyor, kol kola giriyor. Bize karşı hepsi hemen her yerde birlik oluyor. Meclisler'in gelişip güçlenmesini engellemek için adeta çırpınıyorlar. O zaman onları iyi tanımalıyız. Nerede, ne zaman hangi politika ve taktiklerle karşımıza çıkacaklarını kestirebilmeli, önlemimizi alabilmeliyiz. Tabii oligarşinin saldırılarını, yeni saldırı hazırlıklarını boşa çıkaracak uyanıklığı da gösterebilmeli, gerekli önlemleri zamanında düşünüp, alabilmeliyiz. Bu kitle eylemleri için de geçerli. Eylem örgütleme, eylemi yönetme, kitle psikolojisini tahlil edebilme, saldırılara karşı önlem ve taktik geliştirme, hatta karşı saldırı taktiklerini, barikat savaşını öğrenme, geliştirme, molotof yapma, silah kullanma gibi asgari yeteneklere sahip olabilmeliyiz.

- Bunları daha da detaylandırmak mümkün. Görüldüğü gibi kitle çalışmasında kadro olmak, kitleleri örgütlemek de o kadar basit bir iş değil. Sadece dergi, gazete satarak, beş on kişiyle şu ya da bu düzeyde bir ilişki sürdürmekle olacak bir iş değil. Bu konuda büyük düşünmeliyiz, yüz binleri, milyonları örgütlemeyi hedeflemeliyiz. Bu sanıldığı kadar zor değil. Kendimize, Parti'mize, yoldaşlarımıza ve halka güvenimizle bunlar kolaylıkla üstesinden gelebileceğimiz şeyler. Yalnız şöyle bir şey var. Tamam kendimizi yetkinleştirmemiz, bir kadrodan beklenen, sürece, ihtiyaca cevap verecek özellikleri kazanmamız gerekir ama bu yeterli mi? Yüz binleri, milyonları örgütlemek için de binlerce kadroya ihtiyaç vardır. Bunlar nereden çıkacak?

- Elbette kaynak yine halk. Size yine Che'den bir alıntı okuyayım: *"Kadrolar yetiştirme politikası, kitlelere gitme politikasıyla eş anlamlı, apaçık bir gereksinim olarak belirmişti. Parola, kitlelerle yeniden bağlantı kurmak, yaşamın ilk döneminde devrimin sınımsız koruduğu bağları yeniden oluşturmaktı. Fakat, kitlelerle bağlar, ancak, en yararlı sonuçları alabilecek bir mekanizma aracılığıyla kurulabilirdi. Kitlelerin nabızı ölçülmeli, tüm özellikleri iyice bilinmeli, siyasi talimatlar yolunca yordamınca iletilmeliydi..."*

- Bizim geçmişten beri politikamız da budur. Halka dayanmak. Halk hareketi olabilmemizi de bu politikamıza borçluyuz. Ancak bunu bizim bilmemiz yetmiyor. İhtiyaç duyulan yeni kadroları da halkın içinden biz çıkarıp yetiştireceğimize göre bunun gereklerini ne kadar yerine getiriyoruz esas sorunuz bu. İşte bu noktada faaliyetlerimizi, bu konuya ne kadar önem verdiğimizizi, ne kadar çaba harcadığımızı gözden geçirmek, eksiklerimizi çıkarıp bunları gidermek yoluna gitmeliyiz. Ne dersiniz bu konuda ki çalışmamız yeterli mi sizce? Ve örneğin bu son eylemliliği bu çerçevede değerlendirebiliyor muyuz? Evet Ayşe ne diyorsun?

- Şimdi örgütlü çalışmaya başladığımız günden bu yana çalışmamızı ve sonuçlarını gözönüne aldığımızda epeyce bir ilerleme sağladığımızı sanıyorum ama elbette yeterli olduğu söylenemez. Çok daha ileri bir noktada olabilirdik.

- Tamam zaten sorunumuz da neden daha ileri noktada değiliz, bunu ortaya koymak. Olabilirdik demek bir şey ifade etmiyor. Bu noktada elbette belli başlı eksiklerimizi ortaya koymak gerekir. Bunlardan birincisi; meseleye bakış açımızı netleştirmek, ufuk darlığını aşmaktır. İkincisi de, mevcut hedeflerimize ne kadar ulaştık, ulaşabiliyoruz, bunda bizden kaynaklanan eksiklikler, engeller nelerdir bunları açığa çıkarmaktır. Elbette ikisi birbirinden ayrı meseleler değil. Mesela, daha önce halkı kadrolaştırmamız gerekir demiş konuşup tartışmıştık. Bundan ne anlıyoruz, bunu ne kadar yaptık? Evet Ömer?

- Bunun esası kadro çalışmasını sadece ileri çıkmış dar ilişkilerle sınırlı tutmamak, herkesin değişip dönüşebileceğine inanarak, halka güvenerek çok daha geniş, kapsamlı bir faaliyet olarak ele almamız gerektiği idi. Yani bu konuda işte bu yaşlı, bu yaştan sonra ne kadar değişir, elinden ne kadar bir iş gelir, ya da şu daha çok genç, yanlış yapar ya da şu çok cahil eğitmek, devrimciliği kavratmak çok zor bir iş, şu çoluk çocuk sahibi eve kapanmış bir ev kadını ne kadar faydası olur, işte şunun böyle eksik zaaf- lı yanları var şu işi yapmaz, buraya gelmez, şu çok sessiz bizden uzak duruyor herhalde devrimci olmaya, kendini geliştirmeye istekli değil gibi önyargılarla hareket etmemiz, dikkatli baktığımızda, onların dünyasına girebildiğimizde herkeste en azından büyük çoğunlukta olumlu, tutup geliştirilebilecek bir yan bulabileceğimiz gerçeğiyle hareket etmemiz gerekiyor. Elbette bu ileri çıkan, hızlı gelişen, gelişebilecek ilişkilerimizle daha bir özel ilgilenmemize, bunları hızla kadrolaşacak düzeye getirmek için daha bir önem vermemize engel değil. Sorun bununla sınırlı kalmamak, kadrolaşmayı darlaştırmamak, işte bir kadroda şu özellikler, nitelikler olmalı deyip idealize etmemektir. Çünkü, bu öncelikle bir eğitim, dönüşüm meselesidir. Herkes aynı sürede aynı mesafeyi alamayabilir. Ama tersi de olabilir. Hiç ummadığımız, beklemediğimiz, başlangıçta pek çoğundan daha geri olarak gördüğümüz bir ilişkimiz pekala kısa sürede ileri gördüklerimizden daha nitelikli bir düzeye gelebilir. Bunun çokça da örneği vardır. Şehitlerimizin anlatımlarından da okuyoruz. Kaldı ki şu da değil: örgütlediğimiz, kadrolaştırmaya çalıştığımız herkes illa ki iyi bir propagandist olmayabilir, ya da ne bileyim bugün için her görevi üstlenebilecek ya da işini, mesleğini bırakıp profesyonel devrimcilik yapabilecek noktaya gelebilmiş olabilir ama aynı zamanda Parti'ye bağlı, olanaklarını Parti'nin hizmetine sonuna kadar sunabilen, mesela pek çok riski göze alıp evini tereddütsüz devrimcilere açabilen, Hareketin çeşitli ihtiyaçlarını karşılayabilen bir düzeye gelebilir. Ama bu tür ilişkilerimizde hep bu noktada kalınacağı anlamına da gelmez. Mücadelenin belli bir aşamasında, farklı koşullarda bu da aşılabılır. Kısacası halkı kadrolaştırmak derken temel alacağımız nokta

kafamızdaki ideallere göre hareket etmek, buna uygun adam aramak değil, herkesin değişebileceği, mücadele içinde bir görev üstlenebileceği, Parti'nin şu veya bu ihtiyacına cevap verebileceği gerçeğinden hareket etmek olmalıdır. Böyle hareket ettiğimizde örgütlenme hem daha nitelikli ve kalıcı olacaktır hem de daha nitelikli, sürecin her türlü ihtiyacına cevap verebilecek kadroların çıkarılmasının zeminini, koşullarını da genişletmiş oluruz.

- Peki böyle yapıyor muyuz? Mesela, dergi verdiğimiz ilişkilerimizle, görüştüğümüz, tartıştığımız, şu veya bu faaliyetimize kattığımız ilişkilerimizle bu temelde ne kadar ilgilenebiliyoruz. Mesela bugün her gece yürüyüşe katılan yüzlerce insan var. Bu insanların düzenle şu veya bu nedenle çelişkileri var, sömürüye, zulme, adaletsizliğe karşı tepkileri, öfkeleri var. Dolayısıyla bu insanların hepsi devrimcileşebilecek, kadrolaşabilecek bir potansiyeli oluşturuyor. Bunların ne kadarına ulaşabiliyoruz. Şimdi tabii neden ulaşamıyoruz ya da neden kadrolaşma yönünde gerekli çabayı harcamıyoruz diye sorduğumuzda çok çeşitli gerekçeler bulunabilir. Mesela pratik yoğunluk, zaman darlığı gibi.

- Bunların hiç mi payı yok peki?

- Yok. Neden yok? Bir kere pratik iş yoksa zaten orada kadrolaşma da olmaz. Kadro pratik içinden, mücadele içinden çıkar. O zaman bizim sorunumuz pratik yoğunluk değil, günlük iş içinde boğulma, pratiği kadrolaşmaya hizmet edecek biçimde kullanamamaktır.

- Doğru, Che de **"Bir kadronun biçimlenmesi günlük çalışmalar içinde gerçekleşir"** diyerek bunun yöntemini de gösteriyor.

- Kendinizden örnek alın, burada sadece okuyup tartışsaydık, pratik bir iş yapmasaydık ne kadar gelişebilirdiniz? Kadrolaşma yönünde ne kadar adım atabilirdiniz. Ancak teorik bilginiz artmış olurdu hepsi o kadar. O zaman yeni kadrolar da pratik içinden, günlük çalışmalar içinden çıkacaktır. Eğitim olayının nasıl olması gerektiğini, sadece kitap okuyup, tartışmak biçiminde ele almamak gerektiğini işlemiştik. Elbette bu da gereklidir ve sürekli bir araştırma, okuma, tartışma faaliyeti sürdürülmelidir. Ama tek başına yetersizdir. Pratiğin örgütlenmesini, görevleri de halkla paylaşmalıyız. Yürüyüş eylemlerimizi gözönüne alın. Hala bu konuda pratik işlerin büyük çoğunluğunu biz yapıyoruz. Mesela o kadar insan içinde dövizleri yazdırabileceğimiz yeni insanlar yok mudur? Elbette var. Ama biz yapıyoruz. Halbuki başlangıçta üçer beşer kartonumuzu, kalemimizi alıp her birimiz değişik ilişkilere gitsek, önce birlikte yapsak, nasıl yapılması gerektiğini göstersek daha sonra kendileri bunu rahatlıkla yapacaktır. Hatta bunda ya da bazı işlerde göstermeye, birlikte yapmaya gerek bile kalmadan gönüllü görev alacaklar da mutlaka çıkacaktır. Mesela bir yere insanları toplamak mı gerekiyor, imza mı toplamak gerekiyor, herkese görev vermeye çalışmalıyız. Bunu dergi dağıtımından gerektiğinde molotof yapımına kadar genişletmek mümkün. Basit ufak işler gibi gözüküyor ama kadrolaşmada ilk adımları atmak da buralardan başlar. Görevler, sorumluluklar

paylaşıldıkça, insanlar kendi katkılarını gördükçe eyleme, mücadeleye daha coşkulu katılacak, daha çok sahiplenecektir. Halka, ilişkilerimize inisiyatif tanıyıp güvenmeliyiz. Halk yaratıcıdır, bizim çözüm bulamadığımız ya da yetersiz kaldığımız pek çok noktada onun yaratıcılığı, katkısı önümüzü açacaktır. Tüm faaliyetlerimizi bu şekilde düşünüp ele aldığımızda bu hem bizim yükümüzü hafifletecektir hem de kadrolaşmaya hizmet edecektir. Günlük işler içinde bizi boğulmaktan kurtaracak olan da bir yanıyla budur. Dahası işimizi, örgütlenmemizi kolaylaştıracak, ihtiyaçlarımızı karşılayacak sınırsız olanaklar çıkacaktır.

- Peki zaman sorununu nasıl çözeceğiz? Sonuçta tüm bu insanlarla görüşmemiz, konuşup tartışmamız lazım, yeni eğitim grupları oluşturmak zorundayız.

- Bu konuda öncelikle kendi statükolarımızı yıkmamız gerekir Fatma abla. Zamanı en verimli biçimde kullanmak, daha çok zamanımızı mücadeleye, örgütlenmeye ayırmak, programlı, hesaplı kitaplı çalışmak... bunlar daha önce de konuştuğumuz şeyler. Günü 24 saatten fazlaya uzatmak mümkün olmadığına göre o zaman geriye yapabileceğimiz iki şey kalıyor. Birincisi, aynı zaman dilimi içinde eskisinden daha fazla insanla görüşebilmenin koşullarını yaratmak. Mesela halk sınıflarını çoğaltmak, bugün iki tane bunu dörde-beşe çıkarmak, ya da üçer, beşer insanları eğitim grubu, ya da çeşitli görevlerle birlikte komiteler biçiminde bir araya getirmek, mesela Halk Meclesi'nin kendisi teorisiyle, pratiğiyle halkın kendini eğitmesi için bir okuldur. Gelişip, güçlendikçe, politikleştikçe aynı zamanda halk hareketi için, devrimci hareket için kadro kaynağı da olacaktır. Çalışma tarzımızda, örgütlenme araçlarımızda da çeşitli biçimleri geliştirip, yenilikler yaparak zamanı daha verimli kullanılabilir hale getirebiliriz. Ama bunlar da yetmeyebilir, yetmez de. O zaman daha fazla fedakarlık göstereceğiz. Çalıştığımız işimiz, mesleğimiz mi engel oluyor o zaman işimizi bırakma yoluna da gidebilmeliyiz. Aile ilişkilerimizden kaynaklanan sorunlar mı var, bunları aşmanın yollarını bulmalıyız. Yani kendimiz de değişimi, yenilenmeyi yaşamak, daha fazla sorumluluk, görev üstlenmek, hareketin ihtiyacına cevap verebilecek duruma gelmek zorundayız.

OKUMA PARÇASI:

"Devrimin Belkemiği Devrimci Kadrolar"

(...)

"Bu noktaya vardığımızda, bir soru akla gelebilir: Kadro nedir? Kadro, merkezdeki yetkililerden gelen talimatları doğru yorumlayabilecek siyasi gelişim düzeyine yükselmiş, bu emir ve talimatları benimseyen, bunları yönelimler olarak kitlelere ileten bir kişi, kitlelerin en derin isteklerini, iç dürtülerini gösteren belirtileri algılayabilen kimsedir.

Kadro, hem ideolojik hem de yönetsel bakımdan disiplinli, demokratik merkezîyetçiliği bilen ve uygulayan, çeşitli yönlerinden en iyi biçimde yararlanmak üzere yeni yöntemlerimizin çelişkilerini fark edebilen bir bireydir. Ortaklaşa tartışma, tek karar ve sorumluluk ilkesini üretim alanına uygulamayı bilir. Kadroların dürüstlüğü ve bağlılığı denenmiş, fiziksel ve moral cesareti, ideolojik gelişimiyle birlikte her zaman her çeşit mücadeleye girmeye, devrimin yürüyüşüne gerektiğinde hayatını ortaya koyarak uyum sağlamaya hazır durumda bulunacak biçimde çelikleşmiştir. Aynı zamanda kişisel çözümleme yapmaya yeterli biridir, bu özelliği gerekli kararları almasını ve disipline ters düşmeyen yaratıcı inisiyatifini kullanmasını sağlar.

(...)

Görevlendirdiğimiz cephe hangisi olursa olsun, kadronun işlevi her zaman aynıdır. Kadro, Birleşik Sosyalist Devrim Partisi'nin (*) oluşturduğu ideolojik motorun dinamik dişlisidir diyebiliriz. İşlemeyi sağlayan parça olduğu için dişli, yalnızca öneri ve istekleri yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya ileten bir organ olmakla kalmayıp kitlelerle gelişmeleri için işbirliği yapan, edindiği bilgileri yöneticilere aktararak bağlantı noktası oluşturan yaratıcı bir güç olması bakımından dinamiktir. Kadro, devrim meşalesinin sönmemesine, devrimin uykuya dalmamasına, hızını yitirmemesine gözcülük etmek gibi önemli bir görevi daha üstlenir. Çok duyarlı bir noktada bulunmaktadır: Kitleden gelenleri iletir, kitleye Parti'nin yönelimini aktarır.

(...)

'Kadro' kavramı, özveriyle, devrimin gerçeklerinin ve sloganlarının canlı örneğini oluşturmakla yakından ilişkilidir. Siyasi önder olan kadrolar eylemleriyle emekçilerin saygısını kazanmalıdırlar. Öncü olarak ilerleyeceği yolda rehberlik etmek zorunda oldukları arkadaşları tarafından sayılmalı ve sevilmelidirler."

(Ernesto Che Guevara, Politik Yazılar, s.115-118)

(*) Birleşik Sosyalist Devrim Partisi: Devrimden sonra Mart 1962'de Fidel Kastro'nun önderi olduğu 26 Temmuz Hareketi ile Sosyalist Halk Partisi ve Devrimci Direktuar'ın birleşmesiyle Birleşik Devrimci Örgütler (ORI) adıyla kuruldu. Daha sonra da Küba Komünist Partisi'ne dönüştü.

OKUMA PARÇASI:

"Halkı Örgütleyelim ve Kadrolaştıralım, Görevlerimizi Onlarla Paylaşalım"

"Görevler ve yapılacak işler artıyor. Kadrolaştırmamız gereken insan sayısı artıyor. O halde halkı örgütleyelim ve kadrolaştıralım, görevle-

rimizi onlarla paylaşalım. Halkın maddi güce dönüştüğü örgütlenmeler yaygınlaşmalıdır.

Halkı kadrolaştırma ne idealize edilip çok uzun zamana yaymakla ne de baştan savmacı, plansız bir yaklaşımla mümkündür. İdealize etmenin somuttaki adı halka inisiyatif vermemektir. Temelinde halka güven duymamak vardır. Böyle bir devrimci, kitlelerin hızla politikleşebilen yanını görmez. Düzenin krizi, saflaşma, devrimci mücadelenin ve örgütün gücü vb. hepsi soyut, teorik konular olarak kafasında yer alıyordur. Yaşamda nasıl somutlandığını çok net olarak kavramamıştır. Halk gerçeği soyutlaşmışsa düşmanın gücünü gözünde büyütür ve giderek ondan etkilenir. Örneğin kitleyle alınacak her kararı ekonomik temele çekmeye çalışır. Onların politik kararlar alabileceğine inanmaz. “Aman ürkütmeyelim” mantığı çoğu kez kendini kitlenin gerisine düşürür. Örneğin yaşanan bir katliam için kitleyle birlikte hesap sorma tavrı geliştirmek istemez. Kitlel bir gösteri yapmanın koşulları varken tepkiyi basın açıklamasıyla sınırlı tutar. Ya da gidip mahallenin yeşillendirme çalışmasıyla uğraşır.

Yıllardır halklarımız Parti-Cephe’yi “umudun adı” olarak niteliyor. Bu, kendi geleceğini bizde görmesindendir. Bizim çizdiğimiz yola, aldığımız kararlara güven duymasındandır.

Işık söndürme eyleminde yaşadıklarımız buna bir örnektir. Bizler, çok yeni de olsa insanlara sorumluluk vermeli, anlatmalı, eğitmeli ve denetlemeliydik. En basit eylemde ya da görevde bile bu süreci işletiyorsak örgütlenme ve kadrolaşma başlamıştır. Herkesin gelişebileceğine inanmalıyız. Halka güvenmeliyiz. Bu süreç bize bunu öğretmiştir.

Günlük koşuşturmacaların içinde boğulma yaşanmaya başlanmışsa gidilecek yer yine halktır. Programlı çalışmayı öğrenirken bu çaba, halkı eğitme ve kadrolaştırma uğraşısıyla bütünleşmelidir.”

(10 Mayıs 97, Kurtuluş, Sayı 29)

Halk Sınıfı Bir Yaşında

Tam bir yıl olmuş. Dile kolay. Halk sınıfımızın ilk çalışmasını geçen yıl Kasım ayının başında yapmıştık. Bir yılda ülkemizde, mahallemizde ve sınıfımızda pek çok şey oldu. Bugün hem sınıfımızın bir yılını doldurmuş olmasını kutlama günü, hem de bir değerlendirme günü. Bugüne has, çalışma yaptığımız odanın duvarlarına da iki döviz asmış arkadaşlar: **"Yaşasın Halk Sınıfımız", "Halk Sınıflarını Çoğaltalım"**. Yine bugüne özgü olarak Sinan da çalışmamıza katıldı, epeydir görüşmüyorduk, sınıfımızın emektarlarından biri olarak Selim Abi değerlendirmeye katılmasını söylemiş.

Selim Abi çalışmamızı başlatarak değerlendirmemizin çerçevesini ortaya koydu.

- Arkadaşlar, daha önce çalışmamızın bazı yanlarına ilişkin bir değerlendirme yapmıştık yine. Bu nedenle bugünkü değerlendirmede asıl olarak öne çıkan belli noktalar üzerinde duralım, ayrıca sadece buradaki eğitim faaliyetimizi değil, bu süreçteki pratiğimizi de birlikte ele alalım. Evet, isterseniz önce kısa kısa çalışmamızın bütünü açısından söylemek istediklerimizi belirtelim:

Ömer: Bence iki noktada bir şeyler başardığımızı söyleyebilirim. Birincisi, istikrar, ikincisi, klasik olanın dışında bize uygun olanı yapma... Yani bu çalışmaya başlarken benim esas kaygım, kuru bir eğitim çalışması olarak kalabileceği, diğeri de, bunu da bir kaç hafta ya da ay sürdürüp devam ettiremeyeceğimiz ya da sık sık aksayacağı idi. İşte bu noktada bence sınıfımız başarılıdır diyorum.

Fatma Abla: Valla en umutsuzlarınızdan biri bendim belki. Çünkü biz daha önce dernekte de bir kaç defa eğitim çalışması başlamıştık. Ama bir türlü tam katılımı, disiplini sağlayamamıştık. Yani ya o haftaki bir eylem nedeniyle biz iptal ediyorduk çalışmayı, ya katılmayanlar çok oluyordu. Bir de şu vardı; işin doğrusu hepimiz çalışma biraz uzayınca sıkılmaya başlıyorduk, anlatılan konuları çoğu kez anlamıyorduk. Yani kuru, sıkıcı bir çalışma oluyordu. Buna başlarken de işte bu nedenle umutsuzdum, yararına inanmakla birlikte böyle bir şey olacağını bekliyordum.

Serpil: Tabii Ömer'le, Fatma abla daha çok bir "eğitim" çalışması olarak değerlendirdiler. Ama benim için burası bir eğitim çalışması olmaktan çok daha farklı bir anlam taşıdı. Beni yeni bir dünyayla tanıştırdı. Valla işin doğrusu benim için ikinci bir aile gibi bu sınıf. Diyelim ki, bu çalışmayı, birlikteliğimizi bitirdik, benim yaşamımda kocaman bir boşluk oluşur.

Uğur: Ben de Serpil'e katılıyorum. Hani daha önce başka bir eğitim çalışması içinde falan bulunmadım. Bu yüzden kıyas yapamayacağım. Kafamda sorularla gelmiştim bu çalışmaya. Onlara cevap buldum. Benim için bu sınıfın başarısı budur. Tabii yalnız bu değil; artık "ot" gibi yaşayan değil, bir şeyler yapan biriyim. Halk sınıfının bana asıl kattığı şey de bu ol-

du.

Ayşe: Selim eskiden de hep bir şeyler anlatırdı. Ama tabii böyle sistemli, tartışmalı bir şeyin yerini almıyor. Bence sınıfımızın en güzel yanı tartışmamız, her sorunun sorulabilmesi, bir de eylemlerin de burada tartışılması. Gerçi ben katılım açısından kendimde büyük bir eksiklik görüyorum. Ben şahsen teorik konuları işlemekten çok, çalışmanın başında, sonunda eylemlere ilişkin tartışmaları daha çok seviyorum. İnsan o zaman hakketen bu sınıfın bu mahallede ayrıcalığı olan bir şey olduğunu hissediyor. Bunu teorik olarak da söylüyoruz, ama pratiğiyle bütünleştirmeseydik, bizi bu kadar etkileyip değiştirmezdi.

Selim Abi, diğer arkadaşları da dinledikten sonra toparladı.

- Evet, başlarken zaten iki şeye dikkat çekmiştik: birincisi demiştik, bu başlayıp bitmeyen, hep yeni baştan başlatılan eğitim çalışmalarından biri olmamalı. İkincisi, bu çalışmayı pratikle, insanlarımızın ihtiyaçlarıyla bütünleştirmeliyiz demiştik. Adını Halk Sınıfı koyarken ki amaç da buydu. Bu iki noktadaki amacımıza büyük ölçüde ulaştık sayılır. Ancak bu, çalışmamızın, sınıfımızın eksiksiz olduğu anlamına gelmiyor. İsterseniz bu yanıyla üzerinde durup kendimizi sorgulamaya çalışalım:

- Ben biraz ertelemeci olduğumuzu söyleyebilirim diye söze girdi Sinan. Mesela sonradan düşündüm de, daha doğrusu pratik olarak da gördüm, ikinci sınıfımızı kesinlikle daha önce başlatabilirdik. Bu noktadan hareketle pratiğimizin tümüne baktığımda bu yanımızın oldukça önemli olduğunu düşünüyorum. Bazı pratik işlerin örgütlenmesinde de aynı şey olmuştu çoğu kez. Bunu daha somut olarak ortaya koyabilmek için ilk başlardaki kampanyalara ve bu somutluk içinde ortaya çıkan "ertelemecilik" meselesine bakabiliriz.

- Değerlendirme yaparken şöyle bir yöntem izleyelim: Sadece bizim pratiğimiz, eksiklerimiz üzerine olmasın, yakın ilişkilerimiz içinde duyduklarımız, gördüklerimizle birleştirerek yapalım. Böylece hem perspektifimiz daha genişlemiş olur, hem de yarın bizim de karşılaşabileceklerimizi görmüş oluruz.

Evet Sinan devam edebilirsin.

- Ben bir kaç başlık altında önemli gördüğüm bazı yanlar üzerinde duracağım.

Ertelenmek Sonuç Almamaktır

Hazırlıklarımız vardı. Uzun sürecek bir kampanyaydı. Bu kampanyada kitleleri hareketlendirmek, aktifleştirmek ve örgütlü yapılara dönüştürme hedefimiz vardı. Hatırlarsanız çeşitli tartışmalardan sonra alanımızda kampanyayı hayata geçirmek için programımızı oluşturduk. Artık önümüzde bizi oyalayabilecek, sonuç almamızın önünü kesebilecek ciddi engeller yoktu.

Ama ondan sonra ne oluyor genellikle? Tam eylemlere başlayacakken,

hazırlıkların tamamlanmadığı çıkıyor ortaya, "aksilikler" başlıyor:

Ne mi aksilikler? Basit; her zaman karşı karşıya kalabildiğimiz şeyler:

"Pankart bezleri ya da dövizleri yazacak kağıtlarımız hazır değil"

"Arkadaşlardan ikisine ulaşamadım"

"Bildiri, kuş ve afişleri alamadık, gidecek arkadaş gidememiş"

"Bir arkadaşın ayağı burkuldu, bir arkadaş ailesi ile sorun yaşıyor, diğer arkadaş gece etkinliklerine katılamam" dedi."

"Söyledim ama boya almamış..." vb.vb.

Ah, vah dedirtecek kadar "büyük" sorunlar bunlar. Bu sorunların üstesinden gelmek de o kadar kolay değil....

Peki böyle sorunlarla karşılaşmamızın nedenleri nelerdir?

"Yarın yaparım, öbür gün yaparım" diye işler yapılmamış ve son gün gelip çatmıştır. Çokça tanık olduğumuz, son günlere son anlara sıkıştırılan işlerdendir bunlar da.

Bir eylem yapılacaktır, eyleme bir hafta gibi bir zaman olmasına rağmen, bir gün kala hazırlıkları başlatılır. Sonuçta eylem hazırlığı eksik kalır. Pankart hazırlanmaz. Hazırlansa bile istenildiği gibi olmaz. Konuşulması gereken insanlar vardır, ancak son güne bırakıldığı için, bu sefer bu insanlar bulunamaz. Nasıl olsa zaman çok denerek rahat hareket edilmiştir. Fakat işler son güne bırakıldığı için panik içinde koşturulur durulur. Dolayısıyla da eksiklikler, hatalar kaçınılmazlaşır, sonuç alınamaz. Tabii bu pratiğin içinde programsızlık, disiplinsizlik, denetimden uzaklık vardır. Rahatına düşkünlükten, statükoculuktan ya da liberallikten kaynaklanan bu çalışma tarzı terk edilmeden herhangi bir çalışmadan istediğimiz sonucu elde edemeyiz.

Şimdi soruna genel açısından bakalım: Yapılması gereken işler zamanında yapılmadığında, telafisi mümkün olmayan durumlar ortaya çıkabilmektedir. Ertelemecilik, demokratik alanda örgütlenmelerimizin gelişmesinin önünde büyük engeller yaşanmasına, sürece müdahalede geri kalınmasına, güncelin yakalanamamasına yol açabilirken, askeri alanda ise önemsemediğimiz, ertelediğimiz bir randevu, 5-10 dakikalık bir gecikme operasyonlara ve hatta katliamlara neden olabilir.

Şimdi karşımıza çıkan pratik sorunlara tekrar dönelim. Neler olmuştu? İhtiyaç olan para temin edilemedi...

Peki onlarca esnafın, evin bulunduğu mahallemizde kaç kişiye gitmiş, kaç kişiyle konuşup para istemiştik? Aslında bunu o zaman ya hiç yapmamış, ya da çok az yapmıştık. Ama para yok diye işin içinden çıkmıştık.

Neden? Çünkü önümüzde zaman vardı. Çünkü bu tür şeylerin "hazır"ını daha çok seviyorduk. Oysa, onlarca örneği var; bugün gideriz, yarın yaparız düşüncesi, o işin bir an önce bitirilmesi önünde engel olmakta, işler ertelenmekte ya da sonuçta yapılamamaktadır.

Mesela başka ne eksiklikler vardı; buradaki konuşmaları yeterli görüp her arkadaşla yapacağı işi, nasıl yapacağı üzerine ayrıca konuşulmamıştı.

Neden? Çünkü toplu daha kolay ve kestirmeydi. Bu gerekçe olabilir mi? Boyalar alınmadı. Bu gerekçe olabilir mi? Çünkü onu da yazılama günü çok rahat alırız düşüncesi vardı. İstedığımız an herhangi bir nalburda bulabiliriz demiştik ama bulamamıştık işte.

Gerekçeler bitmez ama sonuç hep aynıdır.

Halkımızın bir deyişi vardır; **"Gönülsüz işin bahanesi çok olur"** diye. Şu çarpıcı aslında; bahane üretmedeki, ertelemedeki maharet, işleri yapmak için harcansa kazanılacak çok şey olacaktır.

Ertlediğimiz her iş bizi sıkıntıya ve olumsuzluğa sürükler. Ertelenir ve ertelendikçe de sonuç alınmaz. Bu aynı zamanda moral bozukluğuna da neden olur.

Bıkmadan, usanmadan, belki çoğu zaman uykusuz, yorgun bir şekilde koşturmamız, ama esas olarak görevlerimizin bilincinde ve ertelemeden, savsaklamadan aldığımız görevi yerine getirme iradesini göstermemiz gerekiyor.

Her Parti-Cephe'li işini zamanında yapmak kültürünü kazanmalı. Her geçen gün daha büyük görevler üstlenmek başka türlü mümkün olmaz.

Sinan'ın bu değerlendirmesinden sonra hep birlikte bugüne kadar yaptığımız çalışmaları ve son durumumuzu tekrar gözden geçirdik. Sonuç olarak başlangıçta çokça yaşadığımız ertelemeciliğe ilişkin eksiklerimizi epeyce aşmıştık ama hala aşmamız gereken yanlarımız vardı. Bunları tek tek ortaya koyup üzerine daha kararlı olarak gitme kararı aldık. Sonra Sinan değerlendirmesinin ikinci bölümüne geçti.

Devrimciyiz; "Olmaz"ları "Olur" Kılmak Görevimiz

- Yine klasik gerekçelerimizden devam edelim. Evet, daha daha neler diyoruz mesela?

"Para yok ki pankart bezi alayım", "Kalacak hiçbir ev yok", "İnsan yok. Komiteyi nasıl kurabiliriz ki?", "Çabaladım olmadı, kimseyi eyleme katabmadım. Daha ne yapabilirim ki?"

Farkında olalım ya da olmayalım, benzer diyaloglar nasıl da hayatımızın, işlerimizin bir parçası haline gelmiş öyle değil mi?

Bize bir görev verildiğinde kafamızda bin bir türlü kaygıyla başlarız işe. Ağır basan *"acaba yapabilir miyim?"*, *"Nasıl olacak?"* vb. kaygılardır. Başlangıçtaki **kararsızlık**, zorluklarla karşılaştıkça yerini **gerekçelere** bırakır. Her şey bir-iki denemeyle ya da girişimle sınırlı kalır. Böyle olunca da alınan görevi sonuçlandırmak mümkün olmaz. *"Olmuyor, yapamıyorum"*ların başladığı noktaya gelinmiştir artık. Az bir çabayla her şeyin çözüleceğini, bir anda oluvereceğini düşünen kafa yapısı, olmadığını gördüğünde moral bozukluğu yaşamaya başlayacak, akla hayale gelmeyecek gerekçeler üretecektir. Büyük bir üzüntü içinde *"elimden gelmiyor ki"* şeklindeki gerekçeler çaresizliği de beraberinde getirecektir.

Çaresizliği daha çok Parti'nin gücünü hissetmediğimizde yaşarız. Aslın-

da bu güç soyut değildir. Parti-Cephe'nin her gün hayat bulan, doğruluğu ispatlanan politikaları, taktikleri ve engin öngörüsüdür güç. Eğer bu gücü yeterince hissedemiyorsak, dayanağımız haline getiremiyorsak doğal olarak kendimizi güçsüz, çaresiz hissetmeye başlarız. Buna bir de zorluklar ve sıkıntılarla yüz yüze kalmak eklenince işimiz daha da zorlaşır.

Hiçbir Parti-Cephe'li hiçbir koşulda çaresiz değildir. Öncelikle bunu anlamak gerekiyor. Biri kendine Parti-Cephe'li diyorsa, Parti-Cephe'nin gücüne sahip olduğunu, onu diğer insanlardan ayıran en temel farkın da bu olduğunu görebilmelidir.

Parti, Cephe, yerine getirilmesi için bir görev verir. Verdiği her görevin altında kadrosuna ve o işin yerine getirileceğine duyulan güven vardır. Çok yeni bir insan da olsa, zaafı olan bir insan da olsa görev verilmişse öne çıkan güven olgusudur. Bu tek başına kadroya duyulan güven de değildir. Özünde Parti'nin kendine duyduğu güvendir. Her insanına iş yaptırabileceği iddiasıdır. Görev alan kim olursa olsun, görevin niteliği hangi boyutta olursa olsun mantığımız böyle işlemeli. Bir görev verilir verilmez Parti'ye ve kendine güven olgusuyla göreve sarılabilmeliyiz.

Elimize aldığımız her işte Parti-Cephe'nin iddiasına sahip olursak elde ettiğimiz sonuçlar da farklı olacaktır. **"Ben bunu yaparım"** iddiası ve kararlılığı ile "acaba başarır mıyım" tereddüdü arasında her şeyden önce inanç farkı vardır. Birinde işin başında yapacağından emin olma vardır, diğerinde belirleyici olan ise kendine güvensizlik ve başaracağına olan inançsızlıktır.

"Olmaz"ları "olur" kılmak, yaptığımız işten verimli sonuçlar almak, bizim ısrarcılığımız, işimizdeki takipçiliğimiz ve başarma azmimizle ilgilidir.

- Örnek de verirsен daha iyi anlaşılabilir sanıyorum Sinan.

- Buna en iyi örneği yaptığımız kitle çalışmasıyla verebiliriz. Genellikle kitle çalışmasında yapılan şudur; özellikle eylemlilik ve kampanya dönemlerinde bölgemizde bulunan kitle ilişkilerine bir-iki kez gideriz, konuşuruz. Karşımızdaki insan "tamam gelirim, gelmeye çalışırım" vb. dediğinde ikna olur, döneriz. Ya da "gelmem" der, biz yine ikna olur, döneriz. Sonuca baktığımızda da yapılan eylemdeki ya da kampanyadaki insan sayısı her zamanın aynıdır. Ya da bir eksik bir fazladır. Neden böyle olur? Bir kere emekçi değilizdir. Sabırlı değilizdir.

İstiyoruz ki, hemen sonuç alalım. Biz ortaya tüm emeğimizi, sabrımızı değil de bunun çok kısmi bir bölümünü koymuşsak doğal olarak aldığımız sonuç da emeğimizle orantılı olacaktır. Bir kere ilişkilere kampanyadan kampanyaya, eylemden eyleme gitmekle istediğimiz sonucu hiç bir zaman elde edemeyiz. İlişkileri sürekli kılmaya azami dikkat göstermeliyiz. Bir diğer yanı aldığımız işi takip etmemektir. Ki bu çoğu kez yaptığımız işten sonuç almamanın önündeki önemli engellerden biridir. Başlangıçtaki coşkuyu, iyi niyeti sürecin bütününe yaymaz, sonuna kadar koruyamayız. Yapılan iş an an yaşanan gelişmelerle birlikte takip etmez, hangi aşamadayız, şimdi nasıl bir taktik izlenmeli vb. diye düşünmeyiz. Oysa görevimi-

zi sürekli takip ettiğimizde bir işin yapılma sürecinde karşımıza çıkan güçlüklerde de farklı yöntemler üretme, belki elimizdeki program ve taktikleri değiştirme şansına sahip olacağız. Ama bu şans kendimize tanımadığımızdan, dahası aldığımız işi takip etmeyip oluruna bıraktığımızdan çok rahat **"olmuyor"**a düşeriz. *"Çabaladım ama sonuç yok"* deriz. Israrcı olunmadığı, yapılan işe koşullanılmadığı sürece ortaya çıkan sonuç elbette inançsızlık, kendine güvensizlik olacaktır.

Meclis çalışmalarımızda, mahallede yaptığımız çeşitli eylemlerde bunu çok rahat görebiliriz. Israrcı olduğumuz, kapıları tekrar tekrar çaldığımızda aldığımız sonuçla sadece "haber vererek" yaptığımız eylemler farklı oluyor değil mi?

Bir örnek daha verecek olursak; Kitlese bir eylem düşünülüyordur; Biz "kitle gelmez", "korkar" der, çıkarız işin içinden. Kitleye ne kadar gittik de bu kanıya vardık, bilinmez. Bize bunu dedirten kitlenin korkusundan öte asıl kafamızdaki korku, kaygı ve güvensizliktir.

Sonuç olarak şunu söylemeliyiz: Yeni bir dünya yeni bir yaşam kuracağız. Bunu başarmak, azim, feda ruhu ve yaratıcı olmamıza, olanaksızlıkları var etmedeki inancımıza, kararlılığımıza, ısrarımıza bağlıdır. Sonuç alacağına inanmayan, başarma azmi ve inadı olmayan bir düşünce tarzından kurtulmalıyız. Başaracağımıza olan inancımız her şeyin üzerinde olmalıdır. Hiçbir olumsuzluk, olanaksızlık moralimizi bozmamalıdır. Aldığımız sonuçlar çok iyi olmayabilir, beklenenin gerisinde kalabilir. Bu durumda moralimizi yüksek tutarak "daha iyisini nasıl yaparım" düşüncesinde ısrarlı olmalıyız. Yaratıcı, politik, akılcı çözümlerle sorunları aşabiliriz. Görev bilincimiz ağır basmalı ve halkımızın yaratıcılığı bize örnek olmalı. Parti'nin, Cephe'nin karşılaştığı sorunlar karşısındaki ısrarcı, inançlı, iddialı yaklaşımını benimsemeliyiz. Böyle olduğunda karşımızda "olmaz", "yok", "yapamam" diye bir şeyin kalmayacağını, yaşamımızda bunlara yer olmayacağını göreceğiz. Evet benim söylediklerim şimdilik bu kadar arkadaşlar.

- Ağzına sağlık Sinan. Evet Ömer sen de epeyce bir hazırlık yapmıştın.

Bekleyen Ya Da Katılan Değil Örgütleyen Olmalıyız

- Şimdi gerek çalışmalarımız gerekse de pratiğimiz açısından Halk Sınıfı'ndaki arkadaşlarımızın belli bir inisiyatif sahibi olduğunu söylemek mümkün. Tabii hala eksikliklerimiz, daha fazla eksik davranan arkadaşlar var. Bunun nereden kaynaklandığını, bu eksikliğe hangi anlayışların kaynaklık ettiğini görmek için yine baştan itibaren pratiğimizde ortaya çıkan bazı yaklaşımlara değinebiliriz. Mesela bu çalışmaya başlamadan önceki. Ya da ilk zamanlar ki çeşitli yaklaşımlarımızı hatırlayalım.

"Tek başıma ne yapabilirim"

"İyi de kalabalık olmak gerek, herkes katılırsa ben de katılırım"

"Bizim orada iyi insanlar var, birilerinin gelmesi gerekiyor..."

"Bir çalışma olursa ben de katılırım"

Bu sözleri kim bilir kaç kez duyduk. Ya da kendimiz söyledik. Kimi zaman gazetemizi götürdüğümüz bir ilişkimiz ile, kimi zaman bir komşumuz ya da iş arkadaşımız ile yaptığımız sohbetler genelde işte bu sözlerle bitmiştir.

Konuşulan her konu ister istemez yaşanan sorunlara, buradan ise bir şeylerin yapılması gerekliliğine gelir dayanır.

Yapılan sohbet okula giden çocuklarımız üzerine mi başladı, konumuz ister istemez, okullardaki uyuşturucu belasının yaygınlaşmasından, okul masraflarının denkleştirilememesine kadar uzanır. Ya da işimiz üzerine mi başladı, özelleştirme, işsizlik, alınan ücretlerin yetmemesi, sendikaların yetersizliği, sürgün... sohbet uzar gider.

Mesela bugün de artık, hemen her konuşmanın sonu Susurluk'a dayanıyor ya da Susurluk'la bitiyor. Çünkü Susurluk'la birlikte halkın gözünde devletin niteliği her şeyiyle açığa çıktı. Ama önemli olan biz bunun farkında mıyız ya da bu olguyu ne kadar değerlendirebiliyoruz? Bugün dile getiriyor ya da getirmiyor olsa da halkta gerçek bir adalet ve demokrasi talebinin, geleceğe güvenle bakabilme isteğinin her zamankinden fazla olduğu bir gerçektir.

İşte bu noktada yukarıda örneklediğimiz yaklaşımlar bir engel olarak karşımıza çıkıyor. Halktan insanlar ben ne yapabilirim ki diyor. Bu mantık bir biçimiyle bize de uzanıyor. Biz de çeşitli görevlerin yerine getirilmesinde pekala şunu söyleyebiliyoruz:

"Bana bir şey söylenmedi."

Oysa politikalarımızın pratikte hayat bulması sahiplenmeyle olanaklıdır. Bu o kadar önemli değil. Dergimizin hemen her sayısında halkın birleşik muhalefetine örgütlenmesinin koşullarının olduğu ve bunun zemininin de meclisler olacağı ifade ediliyor. Burada birilerinin gelip çalışma başlatmasını beklemek ve bu çalışmalara katılmak ile politikalarımızı sahiplenmiş olmayız. Elbette burada söz ettiğimiz, anarşizan tavırlar değildir. Herkesin kendi bildiğini, kendince yaşama geçirmesi bunun da örgütlülük adına yapması hiç değildir.

Ama bizim çevremizde ulaşabileceğimiz, örgütlü örgütsüz her kişi ile ya da tek tek kurumlarla meclisleri tartışmanın, birliği tartışmanın önünde hiçbir engel olamaz. Tek engel birilerinden bekleme alışkanlığımız yani memur zihniyetimizdir. Orada tek başımıza olsak bile, mutlaka birkaç gazete okuru her zaman buluruz. Örneğin gidip ilişkimiz olan bir dernek ile birlik olmanın gerekliliğini tartışıp hatta bunun adımlarını da atabiliriz. Bu dernek olmaz kulüp olur, ya da tek tek insanlar olur. Önemli olan bulunduğumuz yerde birliğin adımlarını atıcı bir pratik içine girmemizdir. Hiçbir sonuç alamazsak bile meclisleri tartışma gündemine sokmuş oluruz. Bu da bir adımdır. Bu noktada bir yerde ağır, hantal davrandığımızı kabul etmeliyiz. Tamam, Meclisler konusunda şimdi bir noktaya geldik, ama bu noktaya çok daha önce gelebilirdik, gelmeliydik.

Sanki ilk başta biraz da bizim dışımızda örgütlenen eylemlere katılmayı yeterli gördük. Hatırlarsanız karanlık eylemlerinin başında burada bir şeyler örgütlemekten çok diğer bölgelere gidip katılmayı tercih ettik, bunu da yeterli gördük. Belki başta normaldi, ama bunu sonra çok uzattık. O zaman örgütsüz ya da apolitik insanlardan farkımızı nasıl ortaya koyacağız. Öyle ya, semtte bizim dışımızda da pek çok insan yakın bölgelerin eylemlerine gidip katılıyordu. Yapılan eylemlere "ben katılıyorum, hatta uygun olduğunda bir kaç kişi de götürüyorum" demek bu farkı ortaya koyuyor mu?

Hayır, elbette yapılan eylemlere katılacağız. Bu zaten görevimiz. Ama yeterli değil. Halkı örgütlemekten söz ediyoruz. Bunun için bulunduğumuz yerde örneğin çevremizdekilerle konuşup harekete geçirmeye zorlamak bizim katılmaktan öteye görevimizdir. Yani biz **sadece katılan olmayacağız**, beklemeyeceğiz, burada kendi eylemimizi örgütleyecek yapılar kuracağız. Böyle bir çalışma bir yandan bizi geliştirirken, tabanın inisiyatifini geliştirecek, kendini ifade edebileceği yapılanmaların zemini de oluşturmaktır. Bu yapılanmaların adı ise Meclislerden başka bir şey değildir.

Burada önemli olan devletin son derece teşhir olduğu, her türlü pisliğin açığa çıktığı bir dönemde halkın muhalefetini, tepkisini, adalet arayışını açığa çıkartıp örgütlü bir güce dönüştürmektir. Bunun için ne mükemmel örgütlülüklere, ne de çok fazla teorik bir birikime sahip olmak gerekiyor. Halkın birleşik muhalefetini örgütlemek, halkı örgütlü bir güce dönüştürmek bilinç ve iddiasında olmak yeterli. Denileni yapan ve bununla yetinen zihniyeti terk edip kendimizi zorladığımızda bulunduğumuz yere uygun olan yol ve yöntemleri de mutlaka buluruz. Epeyce bir süre kendimizi yetersiz saydık bu konuda. Bu hataydı.

Bazen sorunların tartışıldığı bir toplantı, bazen de bir eylem için bir imza kampanyası bulunduğumuz yerde bu şekilde bir araya gelmek bir başlangıç olabilir. Daha sonraki adımlar için yardım isteyeceğimiz birilerini bulmak ise hiç de zor değildir. Önemli olan memur zihniyetini terk edip, "biz böyle bir çalışma başlattık, şöyle sonuçlar aldık, yardım istiyoruz" diyebilmektir. Bu da bekleyen ya da katılan değil, örgütleyen olabilmekle mümkündür.

- Ben bir noktayı daha eklemek istiyorum. Halkın birleşik muhalefeti derken bunu sadece bulunduğumuz bölgedeki halk olarak düşünmemeliyiz. Örneğin bizim de diğer alanlardaki örgütlülüklerle hatta diğer bölgelerdeki meclislerle falan ilişkilerimiz, dayanışmamız henüz oldukça zayıf. Eksik ve geliştirmemiz gereken önemli sorunlarımızdan biri de bu. Buradaki gücümüzü diğer örgütlülüklerimizle birleştirebilmeliyiz.

Meşruluktan Öte Zorunluluk...

Şimdi bir başka yanımız üzerinde duralım. Meşruluk, ya da daha doğrusu meşruluğumuza inanç... Şimdi biliyorsunuz, gerek bazı eylemlere insanları çağırma konusunda, gerekse de Meclisler için gitmede bazı tereddütler yaşandı. Daha önce kısaca konuşmuştuk, o zaman denildiği gibi

sanki insanları illegal bir örgüte katılmaya çağırıyormuşuz gibi bir ürkeklik, tereddütlülük vardı. Bunu meclisler konusunda aştık. Ama acaba tam aştık mı? Yani illegal örgüte çağırdığımızda ne olacak? O zaman meşru bir şey yapmamış mı olacağız? Evet Ömer?

- Tabii, bu konunun üzerinde durmamız gerek bence de. Devrim için yaptığımız her işte haklı olduğumuza tam ve kesin bir inanç taşımıyorsak ve bu inancı bilimsel-tarihsel haklılığımızla bütünleştiremiyorsak, kararlı ve sonuç alıcı çalışma pek olanaklı değildir. Hasbalkader alınan sonuçlar ise, iradi yanı eksik olduğu için bizi başarıya koşullandıran, yeni hedeflere ve başarılarla motive eden bir işlev görmezler.

Bunu nasıl başaracağız? Diye bir soru takılacaktır hemen aklımıza. Meşruluk bilincini, haklılığımızı, nasıl kavrayıp, özümseyecek ve pratiğimizi yönlendiren bir şey haline dönüştürecekiz? Bu soruya verdiğimiz cevap, halkımızın ve onun düşmanlarının yaşadığı gerçekle birlikte düşünüldüğünde, "meşruluktan" öte bir zorunluluk, bir görev bilincini geliştirecektir. Evet, nedir yaşadığımız gerçekler? Ne için savaşıyoruz?

İnsanın insan tarafından sömürülmediği, herkesin emeğinin karşılığını aldığı, *"ay sonunu nasıl getireceğim"*, *"çocuklarıma ekmek götürebilecek miyim?"* sorularının sorulmadığı, çocukluklarını yaşayamamış genç oğullarımızın-kızlarımızın amale pazarlarında, kaldırım kenarlarında birer "meta", "mal" olarak beklemek zorunda olmadığı bir toplumu yaratmak için savaşıyoruz. Ülkemizin yeraltı ve yerüstü zenginlikleri emperyalist tekellere peşkeş çekilmesin, işçimizin, köylümüzün, memurumuzun, esnafımızın... kısacası bir bütün olarak halkımızın alınterini, emeğini soyarak sefahat içinde yaşayanların düzenine son verilsin, uluslar, halklar birarada, özgürce, kardeşçe yaşabilsin diye savaşıyoruz. Bu güzellikleri çoğaltmak mümkün. Ancak sadece bunlar bile kurtuluş uğruna savaşmak için yeter de artar bile. Ve sadece bunlar bile, yaptığımız şeyin haklılığını, meşruluğunu göstermeye yeter.

Meşruluğumuzun bilincine varmak ve haklılığımızı özümsemek için ne için savaştığımızı bilmekle beraber kimle, yani nasıl bir düşmanlı savaştığımızı bilmemiz de gerekir. İnsanları kaybedecek, gerillaların ölü bedenlerine işkence yapacak, tecavüz edecek kadar alçalmış ve insanlık değerlerinden uzaklaşmış bir düşman var karşımızda. Haydi, soralım; neden bunları yok etmeli, neden bunları cezalandırıyoruz? Cezalandırmak, öldürmek... ne kadar ürkütücü sorular değil mi? Yoldaşlarımızı katleden, halkımıza zulmeden, bize işkence yapan, emeğimizi, alınterimizi sömüren, cennet vatanımızı emperyalistlere peşkeş çeken, ahlaksızlığı, yozluğu, rüşveti, yalanı... erdem bellemiş bir düşman karşımızdaki. Daha dün Tuzla tersanesinde gördük düşmanı. Yangına dayanıklı "bayramlıkları" depolarda bekleten, insanları muşanbalarla ateşe-ölüme gönderen, "güvenlik" nede niyle araçları 700 metre yaklaştırmadığı alevlere itfaiye erlerini diri diri atan bir düşman. Bir anlayış, bir insana bakış. Namuslu bir insan olarak böyle bir düşmana karşı savaşmayıp da ne yapacağız? Savaşmaya mec-

bur değil miyiz? Onurumuz için, genç kızlarımızın, oğullarımızın akan kanı için bu düzeni yerle bir etmek zorunda değil miyiz?

Bir yandan bakıldığında cennet, diğer yanından bakıldığında halk için cehenneme çevrilmek istenen bir vatanımız var. Eşitliğin, kardeşliğin, paylaşımın, özgürlüğün yaşandığı bir vatanı yaratmak bizim ellerimizde. Yeter ki, ne yaptığımızı, neyi ne için yaptığımızı bilelim.

Kontrgerilla devletini yıkıp, yerine özgürlüğün, eşitliğin halkça paylaşımın egemen olduğu devrimci halk iktidarını kurmak, tarihi akışa uygun olandır. Tarihin zorunluluğudur. Bu değişimin, devrimin zorunluluğunun bilincine varmalıyız. Özgürlüğümüzü bize bu bilinç getirecektir. Öyle ki yaratıcılığımız, üretkenliğimiz, kişisel devrimci dinamiklerimiz bu bilincin kâfalarımızda kökleşmesiyle daha da artacaktır. Tüm bunlardan neyi, ne için yaptığını bilen haklılığına ve meşruluğuna inanmış kendine güvenli bir **devrimci kişilik** ortaya çıkar. Ki bu kişilik, alınacak iktidarın korunmasının, yaşatılmasının ve geliştirilmesinin da garantisidir. İktidarın kadroları olabilmek için, iktidarı almanın zorunluluğuna ve meşruluğuna inanmak şarttır.

Bu kişiliği kazanmayı başardığımızda düşmana olan kinimiz, öfkemiz dün olduğundan daha yakıcı ve tahrip edici olacaktır. Halkımıza, vatanımıza ve onların kurtuluşuna ve özgürlüğüne duyduğumuz istek ve sevgi ne denli büyük olursa, meşruluğumuzun yarattığı üretkenlik, kararlılık ve "pervasızlık" da o oranda büyük olacaktır. Bugün görev halkımıza ve vatanımıza duyduğumuz sevgiyi, haklılık ve meşruluk bilinciyle ete kemiğe büründürme görevidir.

- Evet arkadaşlar bundan sonrasına artık ders dışı sohbetle devam edelim. Hem bu arada çay-pasta servislerini yapalım da kutlama bölümüne de geçelim. Vaktimiz daralıyor. Daha eylem hazırlıklarını da kontrol edeceğiz...

HALK SINIFI'NA MEKTUP

"Halkı Örgütleyelim ve Kadrolaştıralım, Görevlerimizi Onlarla Paylaşalım..."

Işık söndürme eylemi sonrasında mahalleden bir grup arkadaşla çeşitli sohbet ve değerlendirmelerimiz oldu. Aynı muhtevada şeylerin konuşulup tartışıldığını gördüğümüz için bu değerlendirmemizi ve çıkardıklarımızı Halk Sınıfı'ndaki arkadaşlarla, Halk Sınıfı'nın okuyucularıyla da paylaşmak istedik.

Çoğu arkadaşımız Cephe'yle yeni tanışan insanlarımız. Ama devrimci mücadelede daha aktif yer almak istiyorlar. Ailelerin engel olması, işten daha fazla zaman ayıramamak gibi sorunlarla uğraşıyoruz.

1 Dakika karartma ve sokağa çıkma eylemi süresince hep coşkuluyduk. Ama aynı zamanda bu günler bizim için oldukça da sıkıntılı günler oluyordu. Sıkıntımızın nedeni bu saydığımız sorunlar değil. Bunları aşacak niyete ve kararlılığa sahibiz. Bayan arkadaşlardan biri eve geç geldiğinde babasının kendisini nasıl karşıladığını gülerek anlatıyor. Moralimizi bozan nokta ise bayan arkadaşın olduğu gibi ailelerimizden dayak yeme pahasına gittiğimiz ışık söndürme eylemlerindeki genel görünüm ve katılımcıların sayısının az olması. Değerlendirmeye eyleme katılanların sayısından başladık. Her akşam eylemi yapmak üzere mahallemizdeki alanda toplanıyoruz. Bazen 15, bazen 20 kişi ya toplanıyor ya toplanmıyor. Bu süreçte böylesine düşük sayının şaşırtıcı olduğunu da biliyoruz. Aslında daha ayrıntılı değerlendirmeye başlayınca her şey anlaşılıyor. Çünkü o güne dek eylem öncesi hazırlık ve kitle çalışmasının adını bile ağzımıza almadık. Düşündükçe eylem sırasındaki boşluklar ve kendiliğindencilik öylesine belirgin ortaya çıkıyor ki. Sıkıntı duymamak elde bile değil. Biz eylemde yer alanlar kendimize Cepheliyiz diyoruz ama mahalleye örgütlü bir müdahalemiz de yok.

Hatta bir akşam kendi mahallemizdeki eyleme katılanların sayısının düşük olduğunu görünce eylem yapmak yerine Okmeydanı'na gitmeyi düşündük. Sonra her şeyin hazır olduğu, emek vermenin gerekmediği yerde eylem yapmanın işin kolayına kaçmak olduğunu düşündük ve vazgeçtik. Mademki Cepheliyiz, aynı zamanda mahalledeki kitlenin de doğal öncüleriyiz. Eylem öncesi kaç kişiye, nasıl gidilecek, eylem sırasında neler yapılacak tek tek konuşuyoruz. Ayrıca bu konuyla ilgili olarak daha önce gazetemizde çıkan yazıları da okuyoruz. Cepheli olmak bir ruhsal şekillenme. Örneğin eksik ve yanlışa tahammül edememe, inisiyatif demek... Kültürümüz aynı zamanda bir öğretmen. Herkesin hemen yanbaşında bulabileceği bir öğretmen. Kimseye çok uzak değil. Verilmek isteneni kolaylıkla alıyoruz.

Sonra çevremizdekilere neler anlatmamız, nasıl ikna etmemiz gerektiğini düşünüyoruz. Herkese kendi yaşamından en sade örnekler göstermeli-

yiz. Bu, hem anlatmak istediklerimizi rahat kavratmak hem de onlara güven verebilmek için gerekli. En sonunda “inatçı olmalıyız” sözü aramızda şakayla karışık parolamız oluyor.

Ertesi hafta birbirimize coşkuyla “inatçı olduk” diyoruz. Sayıyı yüzlerin üstüne çıkarmayı başardık.

Işık söndürme eylemleri sona erdi ve biz uzun bir aradan sonra daha ayrıntılı bir değerlendirme yapmak üzere tekrar toplandık. Bu kez değerlendirmeyi bir eğitim çalışmasına dönüştürdük. Her pratikten ders çıkarıyoruz. Artık bir çoğumuz bölgemizde çeşitli görevler, sorumluluklar da yüklenmiş durumdayız. Bu görevleri sorumlulukları nasıl, hangi çalışma tarzıyla, hangi sorunları aşarak yerine getireceğiz? İlk işimiz bunun cevabını netleştirmek.

Artık dergi yazılarından da, kendi pratiğimizden de biliyoruz ki, üstlendiğimiz işler ve sorumluluklar arasında boğulan, ancak günü kurtaran, hiçbir planı, programı olmayan bir yönetme tarzı bizi hedeflerimize ulaştırmayacaktır. Potansiyel olarak pek çok yeri bizim olan bölgeler ve birimler örgütlenmeyi bekliyor. Cephe’nin yöneticileri her geçen gün daha fazla sayıya ulaşan kitleyi yönetmek zorunda. Elbette işlerimiz çok, ama yine de, o işten bu işe süren koşuşturmacanın içinde boğuluyor, sonuç alamıyorsa çalışma tarzımız yenilenmeye muhtaçtır. İşlerin altında ezilme hissi yavaş yavaş coşku ve morali olumsuz etkileyip, sürekli bir gerginlik hali yaratacaktır. Çözumsuz kalma, çaresizlik gibi, bir yönetici açısından düşülebilecek en olumsuz ruh hallerine savrulmanın da önünü açacaktır.

O halde yetişememe, işlerin arasında boğulma durumuna düşmeden, günü kurtaran değil, sürecin ihtiyaçlarına cevap veren, önderlik eden olunmalıdır. Elbette bu durumda ihtiyaç duyulacak en önemli özellik öncelikle programlı çalışma olacaktır. Gelişigüzel bir yaşama teslim olmadan, devrimci bir disiplin içerisinde, hedeflerimizi aylara, haftalara hatta saatlere bölerek çalışacağız. Bir çoğumuz bugüne dek programlı çalışma konusunda yazılan yazıları okumamış, verilen örnekleri dinlememiş olsak bile, kendi yaşamımızın pratik öğreticiliği içinde zorunluluğunu ve avantajlarını görmüşüzdür. Artan görevlerimizin yükü, sürecin hızlılığı herkese programlı çalışmayı dayatmaktadır. Bunu alışkanlık haline dönüştürebilen ise güçlüklerin önüne geçebilme iradesini kazanmış demektir.

Görevler ve yapılacak işler artıyor. Kadrolaştırmamız gereken insan sayısı artıyor. O halde halkı örgütleyelim ve kadrolaştıralım, görevlerimizi onlarla paylaşalım. Halkın maddi güce dönüştüğü örgütlenmeler yaygınlaşmalıdır.

Halkı kadrolaştırma ne idealize edilip çok uzun zamana yaymakla ne de baştan savmacı, plansız bir yaklaşımla mümkündür. İdealize etmenin somuttaki adı halka inisiyatif vermemektir. Temelinde halka güven duymak vardır. Böyle bir devrimci, kitlelerin hızla politikleşebilen yanını görmez. Düzenin krizi, saflaşma, devrimci mücadelenin ve örgütün gücü vb. hepsi soyut, teorik konular olarak kafasında yer alıyordur. Yaşamda nasıl

somutlandığını çok net olarak kavramamıştır. Halk gerçeği soyutlaşmışsa düşmanın gücünü gözünde büyütür ve giderek ondan etkilenir. Örneğin kitleyle alınacak her kararı ekonomik temele çekmeye çalışır. Onların politik kararlar alabileceğine inanmaz. “Aman ürkütmeyelim” mantığı çoğu kez kendisini kitlenin gerisine düşürür. Örneğin yaşanan bir katliam için kitleyle birlikte hesap sorma tavrı geliştirmek istemez. Kitlesele bir gösteri yapmanın koşulları varken tepkiyi basın açıklamasıyla sınırlı tutar. Ya da gidip mahallenin yeşillendirme çalışmasıyla uğraşır.

Yıllardır halklarımız Parti-Cephe’yi “umudun adı” olarak niteliyor. Bu, kendi geleceğini bizde görmesindendir. Bizim çizdiğimiz yola, aldığımız kararlara güven duymasındandır.

Işık söndürme eyleminde yaşadıklarımız buna bir örnektir. Bizler, çok yeni de olsa insanlara sorumluluk vermeli, anlatmalı, eğitmeli ve denetlemeliydik. En basit bir eylemde ya da görevde bile bu süreci işletiyorsak örgütlenme ve kadrolaşma başlamıştır. Herkesin gelişebileceğine inanmalıyız. Halka güvenmeliyiz. Bu süreç bize bunu öğretmiştir.

Günlük koşuşturmacaların içinde boğulma yaşanmaya başlanmışsa gidilecek yer yine halktır. Programlı çalışmayı öğrenirken bu çaba, halkı eğitime ve kadrolaştırma uğraşısıyla bütünleşmelidir.

İdeolojik Sağlamlık

Işık söndürme eylemlerimiz devam ediyor. Gerçi ağız alışkanlığıyla ışık söndürme diyoruz ama, asıl eylem, alanlardaki. Son günlerde yağmurlar katılımı etkiliyor biraz. Millet evinin sele kapılmasından korkuyor. Nasıl korkmasın ki, ne alt yapı var, ne üstyapı! Meclis olarak ilk işlerimizden biri bu konuya yönelik çalışma yapmak olacak. Meclis çalışmamız daha açık bir hal alınca, mahallede bugüne kadar doğru dürüst bir çalışmasına rastlanmayan, hatta varlığı yokluğu belli olmayan bir kaç oportünist karşı-propagandaya başladılar hemen. Malum propagandalar. Mahalle karakolundan komiser de özellikle bazı esnaflara yarı tehdit, yarı demagoji Meclislere katılmamasını "tembih" etmiş. Onun dediği de "bu meclis illegal örgütlerin işi" falan. "Sizi kandırmak, beyninizi yıkamak istiyorlar" demiş. Yani tahmin ediyoruk, ama şimdi somut olarak görüyoruz, çalışmamız bir sürü engelle karşılaşacak. Bunları aşmamız ise hem bizim kafamızın açık olması, hem de halkın kafasını açabilmemizle mümkün. Bu haftaki konumuz da bu çerçevede olacak zaten.

Konumuz ideolojik sağlamlık. Bizim buradaki gelişmelerden de önce, zaten genel olarak hem oligarşinin, hem de oportünizmin, reformizmin sürekli ideolojik saldırılarıyla, çarpıtmalarıyla karşı karşıyayız. Bu açıdan bizim için önemli bir konu.

- Evet arkadaşlar, çalışmamıza şöyle bir soruyla başlayalım dedi Selim Abi; ideolojik sağlamlık bize niye gerekli? Yani işimizi yaptıktan sonra, mücadelemizi yürüttükten sonra bu çok mu gerekli?

- Selim abi, biraz tuzak bir soruyla başlattı çalışmayı. "*Mücadelemizi yürüttükten sonra ideolojik sağlamlık çok mu gerekli?*" diye sordu. Aslında soru şöyle de sorulabilir: ideolojik sağlamlık olmadan mücadelemizi doğru dürüst yürütebilir miyiz?

Devrim mücadelesinde kalıcılılaşmak, sürekli gelişmek, yetkinleşmek ve devrimin daha fazla yükünü omuzlamak her devrimci için değişmez bir hedef olmalıdır

Bunu nasıl başaracağımıza ilişkin, kuşkusuz ki, birçok şey söylenebilir. İktidar bilincine sahip olmaktan kararlılığa, yaratıcı ve üretken olmaktan fedakarlığa kadar uzun bir liste çıkarılabilir. Bunların hepsi doğrudur ve birbirini bütünler, birbiriyle iç içedir. Birinin eksikliği bizi hedefimize ulaştırmaktan alıkoyacak, katettiğimiz mesafede eksik ve gedikler bırakacaktır.

İdeolojik sağlamlık da bu bütünlük içerisinde ve bir devrimci için olmazsa olmazdır. Saydıklarımız arasında **temel** öneme sahip olanlardan biridir. İdeolojik sağlamlığın olmadığı yerde ne kalıcı devrimcilikten, ne doğru bir politik çizgiden, ne de bilimsel ve kararlı devrimcilikten bahsedebiliriz. Orada olsa olsa beyni sürekli kurcalayıp duran kuşuklar, "acaba" soruları, güvensizlik ortamının zemini ve düşman karşısında kararsızlıklar,

oportünizmden ve reformizmden etkilenmeler var demektir.

- Evet, Ömer'in ortaya koyduğu gibi ideolojik sağlamlık "olsa da olur, olmasa da" türünden bir şey değil, tam tersine; olmazsa olmazdır. Peki bir devrimci örgüt için, hem de tek tek devrimciler açısından hayati önemde olan bu ideolojik sağlamlık nedir ve nasıl kazanacağız? Selma sen devam et istersen.

- Ben isterseniz önce ideoloji nedir, üzerimizdeki "**çürük**" ideoloji nelerden oluşmaktadır, ona cevap vereyim. Her şeyden önce ideoloji, bir kişiyi ya da toplumu yönlendiren, onun davranış ve ruh haline şekil veren düşünüş biçimidir. Ve bu düşünüş biçimi kaynağını sınıf ilişkilerinden alır.

Yaşadığımız çağda temel olarak **burjuva ve proletarya ideolojisi** olmak üzere iki temel ideoloji vardır. Burjuva ideolojisi egemenlerin, bu sömürü çarkının devamından yana olanların ideolojisiyken, çürüyeni, gerileyeni temsil eder. Proletarya ideolojisi ise başta işçi sınıfı olmak üzere tüm halkın ideolojisi ve bu sömürü çarkından kurtulmayı, yarının yeni toplumunu yaratmayı hedefler. Bu yanı sıra gelişen, güçlenen ve ilerleyendir. Sınıflar savaşımı da bir anlamda bu iki ideolojinin karşılıklı çarpışmasıdır. Bu savaş, sınıfsız toplum olan komünizme kadar da devam edecektir.

Kendimize dönüp baktığımızda birçok eksikliğimizin, küçük burjuva zaaflarımızın olduğunu söylüyoruz. Oturup-kalkışımızda, yoldaşlık ilişkilerimizde, paylaşımımızda, alışkanlıklarımızda, kararlılığımızda vb. bir bütünüyle yaşantımızda devrimci olmayan, "bize" ait olmayan ne varsa orada burjuva ideolojisi ve onun etkileri vardır. Çokça söyleriz, hiç kimse anasından devrimci doğmadı diye. Hepimiz şu ya da bu yaşımıza kadar bu düzenin içerisinde yaşadık. Düzenin her türlü ideolojik saldırısına maruz kaldık, düzenin ideolojisinin bir parçası olan kültüründen, alışkanlıklarından etkilendik. Her ne kadar devrimci olduysak da bu, düzenin saldırılarının bittiği, artık üzerimizde hiç etkisinin olmadığı anlamına gelmemektedir. Bunun tersini düşünmek, düşmanı, düşmanın saldırı biçim ve yöntemlerini kavramamak, en hafif deyişle düşmanı küçümsemek anlamına gelir ki, bizi zayıflatır, düşman saldırılarına açık hale getirir. Çünkü TV'siyle, basınıyla, içinde bulunduğumuz toplumun ilişkileri boyutuyla hala düzenin ideolojik saldırıları, yani çürük, bozuk bir ideolojinin etkisi, kuşatması altındayızdır.

Üzerimizde varolan ve önümüzde engel teşkil eden küçük burjuva zaaflarımızın kaynağı ve kökeni bu ilişkilerin, düzen ideolojisinin doğrudan etkileri, sonucudur. İşte devrimcilik sürecimiz aynı zamanda bu zaafardan arınma, düşmanın üzerimizdeki ideolojik etkisini ortadan kaldırma, düzenin pisliklerinden temizlenme sürecidir. Burada başarılı olduğumuz sürece kalıcı ve verimli bir devrimciliği hayata geçirebiliriz.

- Evet, Ömer sen devam edebilirsin.

- Çürük olan, bozuk olan düzenin ideolojisi. Bundan çıkan mantıklı sonuç ise tabii ki şudur: Davranış ve tavırlarımıza yön veren burjuvazinin

ideolojisi değil, proletarya ideolojisi ya da diğer deyişle Marksist-Leninist ideoloji olmalıdır. Bu ise tek başına kalın kalın kitapları okuyup devirmek, Marks'tan, Lenin'den alıntılarla konuşmakla mümkün olmaz. Tabii ki o ideolojiyi teorik düzeyde asgari olarak bilmek zorundayız. Zaten burada bir yanıyla yaptığımız da budur. Ama bu tek başına yeterli değildir. Öyle olsaydı ağız en iyi laf yapan oportünistler ya da Marksologlar için, "M-L ideolojiyi hayata geçiriyorlar, ideolojik sağlamlıkları var" dememiz gerekirdi ki, bunun böyle olmadığını biliyoruz. Bugün Marksist-Leninist ideolojiye sahip olmak, her şeyden önce söyledikleriyle yaptıkları bir olmak, savunduklarını hayata geçirmek demektir bir devrimci için. Çünkü bu, bir bakıma Marksizm-Leninizmin özüdür. Hatta bu şöyle ifade edilir: Marksizm tarih sahnesine çıkana kadar filozoflar dünyayı yalnızca yorumladılar; Marksizm dünyayı değiştirmenin ideolojisidir. O nedenledir ki ideolojik-teorik olarak savunduğunu hayata geçirmeye çalışmayan, ideolojik olarak sağlam değildir zaten.

Marksizm-Leninizm, kitaplarda yazılanlardan ibaret değildir. Mücadeleyle birlikte yaşar ve gelişir. O devrimciler ve devrimci örgütler aracılığıyla **hayatın içinde olup örgütleyen, politika üreten, çözüm sunan ve geleceğin toplumuna yön verecek olan** bir ideolojidir. Cephe'nin ideolojik sağlamlığı, Marksist-Leninist ideolojiyi bu şekilde özüne uygun olarak ele almasından gelir. Bakın, reformistler, yıllardır iktidar hedefli bir mücadeleden uzaktırlar. Oysa Marksizm-Leninizm, **ezilenlerin iktidarını öngören**, onun için ortaya çıkmış bir ideolojidir. Ya da işte bakın oportünistlere, yıllardır marjinalliklerinden kurtulamamış, politika üretmediği için hep sürecin peşinden sürüklenmiş, çözüm sunan değil, çözümsüzlük içinde çırpınıp duran olmuştur. Bunlar kah Marksist-Leninist ideolojiden etkilenmiş, devrimci çizgiye yakın durmuş, kah düzen ideolojisinden etkilenmiş, devrimin önünde engel olmuşlardır.

- İdeolojik sağlamlık üzerine pek çok şey söylemek mümkün tabii. Şimdi bu noktada belli başlı yanlarıyla tek tek ifade edelim:

İdeolojik sağlamlık devrimci olanı bulup-yakalama ve onu **ne pahasına olursa olsun inanç ve kararlılıkla hayata geçirmektir**.

Türkiye devrimci hareketi tarihinde oportünizm ve revizyonizm ideolojik sağlamlıktan yoksun olduğu için sürekli tutunacak bir dal aramak zorunda kalmış, sonuçta devrimi yapmış ülke Komünist Partilerinin **uydusu veya şubesi** olmaktan kurtulamamıştır. Pratiğindeki ikircikli, kendine ve halkına güvensiz ruh halinin kökeni de buradadır.

Doğru bir ideolojik çizgi ve sağlamlık; ülke ve halk gerçekliğini bilmek, ezen ve ezilen sınıflar arasındaki savaşı tüm biçimleriyle çözümlmek, düşmanın ve halk güçlerinin avantaj ve dezavantajlarını da hesaba katıp devrimin yolunu belirlemek ve bu yolda haklılığa ve meşruluğa olan inançla tüm bedelleri göğüsleyip iktidara adım adım yürümektir.

Parti-Cephe ülkemiz koşullarında Marksizm-Leninizm'in somutlanmasıdır. Bugün ülkemizde Marksist-Leninist ideolojiyi temsil eden pratiğiyle,

politikalarıyla, tutarlı çizgisiyle Parti-Cephe'dir. **Örgütleyen, savaştıran ve iktidara yürüyen** bir güç oluşumuzun kaynağı buradadır. Çünkü Parti-Cephe Marksizm-Leninizmi şablon olarak değil bir eylem kılavuzu olarak kavramış, onu kendi ülkemizin ve halk gerçekliğimizin özgünlükleriyle bütünleştirebilmiştir.

- Selim abi yeri gelmişken "Yolun Neresindeyiz" broşüründen şu alıntıyı okuyayım isterseniz:

"Devrimci hareket olarak biz, şimdiye kadar sosyalist diye bilinen hiçbir komünist partinin taklitçisi olmadık. Kendi gerçekliğimizden yola çıkarak mücadele ettik, kendi gövdemizin üzerinde kendi başımızı taşıdık. Başka ülke deneylerini reddetmedik, ama onları olduğu gibi ülkemizde de uygulamaya kalkmadık".

- Evet, bizi güçlü kılan en önemli yanlarımızdan biri budur. Oportünizmin, revizyonizmin bize yönelik eleştirilerinde sıkça kullandığı bir cümle vardır; *"İyi de sizin bu söyledikleriniz Marks'ta, Lenin'de yok"*. Doğrudur. Ancak bu ne bizim yanlış olduğumuzu, M-L'den saptığımızı, ne de oportünizmin doğru devrimci bir hatta bulunduğunu gösterir.

Dünyada gelişen ilişki ve çelişkiler, emperyalizmin durumu, sınıflar arasındaki çatışmaların biçimindeki gelişmeler gibi bir çok yeni durum bugün önümüze mesela Çarlık Rusya'sından ya da Arnavutluk'tan çok daha farklı koşullar çıkarmıştır. İşte Marksizm-Leninizm ortaya çıkan yeni durum ve gelişmeleri çözümleyip yerli yerine oturtmak, çalışma tarzını, savaşı, örgütlenme anlayışını buna göre şekillendirmektir. Yoksa Marks'ın, Lenin'in söylediklerini olduğu gibi tekrarlayıp durmak değildir, oportünizme *"ne yaşadığımız yer Rusya, ne de yaşadığımız devir Çarlık devri değil"* değişimiz bundandır.

Marksist-Leninist ideolojiyi salt teorik belirlemeler boyutuyla ele almak da kendi içinde eksiklikler taşır. Nasıl ki her ideoloji aynı zamanda bir **davranış ve ruh hali** yaratıyorsa, Marksist-Leninist ideoloji de kendi düşünce ve davranış biçimlerini yaratmış ve bir kültür oluşturmuştur. İşte ideolojimiz -dolayısıyla ideolojik sağlamlığımız- bu kültürle birlikte ele alınmalıdır.

İşte biz bu bütünlüğüyle Marksist-Leninistiz diyoruz. Bu, halk savaşı derken de böyle, kuşatıldığımız üslerde çatışırken de böyle, silahlı propaganda derken de... Hiç bir koşulda uzlaşmama, boyun eğmeme geleneğini yaratırken de, halklaşmalıyız derken de söz konusu olan Marksist-Leninist ideolojiyi kültürel bir şekillenmeyle birlikte ele almaktır.

- İsterseniz konuya tam bu noktadan devam edip pratik içinde somut örnekleriyle ele almaya devam edelim. 12 Eylül cuntası geldiğinde tereddütsüz fiziki yok oluş pahasına da olsa savaş dedik. Siyasi arenada bir biz, bir de cuntacılar vardı. Tüm olanaksızlıklara karşın büyük bedeller ödeyerek direniş ve savaş bayrağını yükselttik. Öyle ki dışarıdaki insanların sayısını bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar kalmıştı. Biliyorduk ki, yarat-

tığımız direniş tavrı halklarımız tarafından sahiplenilecek ve bu çizgi kendini çok güçlü bir biçimde yeniden yaratacaktır. Tarihsel olarak haklı olan bizdik, meşru olan bizdik ve ortaya koyduğumuz çizgi zafere ulaşan olacaktı.

Kısacası ideolojimize sonuna kadar inanıyor, güveniyorduk. İnsanlarımız bu inanç ve coşkuyla devrimin yükünü omuzladılar. Çatışmalara girdiler, bedenlerini Ölüm Oruçlarına yatırdılar, sonuçta kazanan biz olduk. Yaşattığımız doğru politik çizgi, yaratılan değer ve gelenekler halkın bilincinde geniş yankı uyandırmış, o sürecin kazanımları çok geçmeden meyvesini vermeye başlamıştır. İşte bir elin parmakları kadar kalan insanlarımızdan bugün yüz binleri yönlendirebilen ve hareket ettirebilen bir güç haline gelinebilmişse, bu, tarihimizdeki bu ve bunun gibi çok zengin deneylerden, sınavlardan yolumuzdan sapmadan, alnımızın akıyla çıktığımızdandır. Yani ideolojik sağlamlığımızdandır.

Bir başka tarihi kesitten örnek: 80'lerin sonunda bütün dünyada karşı-devrimci bir rüzgar eser, bu da reformist dalgaya güç verirken, "sosyalizm öldü" denilirken biz inançla sosyalizme sahip çıkmış ve sosyalist değerleri korumuşuzdur. Bugün gururla "o koşullarda sosyalizmi savunma onuruna sahibiz" diyebiliyorsak, bu da işte, ideolojik sağlamlığın sonucudur.

Bugün halkımız televizyonda bir çatışma haberi seyrederken "Bunlar Dev-Sol'cu" diyebiliyorsa, bir eylem haberinde, "Bu DHKP-C'nin eylemidir" veya "eylemi değildir" şeklinde yorumda bulunabiliyorsa, bunlar bizim savaş içerisinde yaratmış olduğumuz ideolojik sağlamlığımızın, ideolojiye ilkesel bağlılığımızın, bunun bir parçası olan kültürümüzün halk kitleleri tarafından bilinip, görülmesi ve onun bilincinde bir yer edinebilmesi sonucudur.

Tüm bunları anlayamayanlar örneğin bir Gazi Ayaklanması'nı değerlendirirken sonuçlar çıkarma, kendilerini, çizgilerini sorgulama yerine ucube teorilerle Gazi Ayaklanması'nı kendilerine mal etmeye çalışmışlardır. Ancak bunu kendilerine mal etmeleri bile çoğu açıdan yeni bir **ideolojik sarsılma, savrulma** anlamına geliyordu.

Parti-Cephe çizgisi haklılık ve meşruluk temelinde ve istikrarlı bir stratejik çizgide sürekli savaşı büyüttüğü içindir ki geniş kitlelerin bilincine nüfuz edebilmiş, bu siyasal şekillenışı yansıtan "**Haklıyız Kazanacağız**" sloganı çok çeşitli kesimlerce sahiplenilmiştir. Bu sloganın bu derece yaygın bir şekilde kullanılmasının bir yanı haklılığı ve bu haklılığın zaferin teminatı olduğunu vurgulamasıyken, diğer yanı da Parti-Cephe'nin pratiği ve bu pratiğin halk kitlelerinde yarattığı etkidir. Bu sloganın kendisi başlı başına ideolojik bir güçtür. Kongre Kararları'ndan aklınızda kalmıştır. Devrimci Halk Kurtuluş Partisi Kuruluş Kongresi Delegeleri'nin söylediği gibi; "*Süreci tahlilde isabet, taktiklerde ustalık, sadece bizim çizgimizde vardır. Sadece bizim sloganlarımız, ağzımızdan ilk haykırıldığı günden bugüne sürdürülmedi. Dilden dile, kuşaktan kuşağa yayıldı...*"

Savaşı geliştirmemiz, kitleselleşmemiz, halklaşmamız, yarattığımız kül-

türün sonucuydu, bizler de Parti-Cephe'nin bir parçası olarak bu ideolojik şekillenmeyle hareket edebilmeliyiz.

- Evet, böyle olabilmeliyiz. Meselenin tek tek hepimiz açısından somutlandığı nokta da burası tabii ki. Marksizm-Leninizmi biz temsil ediyoruz diyoruz. Ancak bu kişi olarak tek tek bizlerin ideolojimizi doğru kavradığımız ya da ideolojik sağlamlığa sahip olduğumuz anlamına gelmez. Bunun anlam bulacağı yer bizim pratiğimizdir, yaşam biçimimizdir. **Parti-Cephe'nin ideolojisiyle ne kadar bütünleşebilmişiz?** Bu soruyu kendimize soralım ve dönüp yaşantımıza bakalım.

Parti-Cephe'nin politikalarını ne kadar kavrayabiliyoruz? İdeolojik-politik hattımızı ne kadar biliyor, gerek örgütlenmede, gerekse mücadelede ne kadar bu doğrultuda hareket ediyoruz? Savaş içerisinde yaratmış olduğumuz kültürümüzü, değer ve geleneklerimizi ne kadar içselleştirebilmişiz? Bu sorulara vereceğimiz cevaplar, ideolojik sağlamlık konusunda da kıstasımız olmalıdır.

Çeşitli süreçlere ilişkin birçok tespitler ve tanımlamada bulunuyoruz. Söylenenleri çoğu kez **"parti söylerse doğrudur"** diyerek orada bırakıyoruz. Bu söz olması gerekendir ve bir yanıyla örgüt bilincini, diğer bir yanıyla da ideolojik güveni ifade eder. Ancak bunun altı boş olmamalıdır. Eğer altını boş bırakıyorsak ideolojik güven ve örgüt bilincinden bahsedemeyeceğimiz gibi, kafalarımız açılmamış demektir. Bu noktada kaybeden biz oluruz, devrim olur. Altını doldurmak, doğru kabul ettiğimiz partinin söylediklerini nedenleri, biçimleriyle çözümleyip bilince çıkarabilmektir.

Birçok zorlu süreçten geçtik. Yenilgiler, ihanetler gördük. Ve hepsinden de daha güçlü, arınmış bir şekilde, yenilgi ve ihanetleri zaferlere, atılımlara dönüştürerek çıkmayı başardık. Bunlar bir yerde Parti-Cephe'nin ideolojik gücünün sınanması idi. Bu sınavlardan güçlenerek çıkıldı. Ancak yaşadığımız bu süreçlerde tökezleyenler, düşen ve safları terk eden unsurlar hiç mi olmadı? Tabii ki oldu. Bu unsurların savruluşlarının temel nedenlerinden birisi de ideolojik sağlamlıktan yoksun oluşlarıdır.

Mesela darbe süreci; Savruluşlar, darbecilerin nasıl ortaya çıktığının, iç düşmanın nasıl dış düşmana dönüştüğünün, nasıl kontralaştığının, emperyalizm ve oligarşinin önderliğe yönelik ideolojik saldırılarının kafalarda yerine oturtulamamasının sonucudur. Bu sürecin ve hareketin tespitletinin ideolojik anlamda yerine oturtulamaması, oportünizmin "devrimci kanı dökülüyor", "sol iç çatışma" edebiyatıyla, düşmanın "birbirlerine düştüler, işlerini bitirdik" söylemleriyle, darbecilerin başta önderimiz olmak üzere değerlerimize, geleneklerimize yönelik ideolojik saldırılarıyla bütünleşmiş ve bu da savruluşların temel kaynağı olmuştur. Eğer zamanında ideolojik olarak bu saldırılara açık kapı bırakılmamış olsa, yani düşmanın ideolojik-psikolojik savaşının niteliği, darbeciliğin niteliği, hareketin bunlara ilişkin tespitleri kafalarda somutlanmış olsaydı, "acaba"lar, etkilenmeler, soru işaretleri oluşmayacak ve onların yolu düzene değil, devrime gidecekti.

- Selma'nın belirttiği gibi ideolojik sağlamlık, aslında işte böylesi durumlarda net olarak belli oluyor. Ben burada ideolojik sağlamlığın kazanılmasına ilişkin bir konuyla devam edeyim. Hayatımızın devrime mi, düzene mi yöneleceğinin, engellerde tökezlenip tökezlenmeyeceğinin belirlenmesinde köşe taşlarından birini oluşturan, ideolojik sağlamlığı kazanmanın bir yanı ideolojik eğitimken, diğer yanı da kolektif tartışma ve üretimin sağlanmasıdır. Her ikisine ilişkin daha önce konuşmuşuzdur zaten. Ama şimdiki konumuz açısından belli başlı yanlarına değinelim yine de.

İdeolojik eğitimimizin temelinde tarih bilinci, ideolojik-politik hattımız, haklılık ve meşruluk bilinci, süreç değerlendirmesi ve politik çözümleme yapabilme olmalıdır.

Eğitimi asla soyut bilgiler, soyut tespit ve belirlemeler olarak ele almamalıyız. Belirttiğimiz gibi nedenleri, niçinleriyle, sonuçlarıyla bilince çıkaracağımız ve yaşamımıza yansıtacağımız bir zenginlikte hayata geçirmeliyiz. Bu eğitimin yaşamımızın her anını kapsayan bir süreç olmasını sağlarken, hareketimizin kültürel şekillenmesiyle donanmayı da beraberinde getirecektir.

Partimizin özgünlüklerini bize ait olan zenginliklerimizi düşündüğümüzde bunların tarihimizin her anında saklı olduğunu göreceğiz. Bunların ideolojik-politik hattımızın ve devrimci kültürümüzün ürünü olduğunu göreceğiz. Yoldaşlık ilişkisi, ölümüne direniş, halk ve vatan sevgisi, değer ve geleneklerimiz bunlarla beraber yaratılmış birbirini zenginleştirerek güçlendirmişlerdir.

Savaş içerisinde yarattığımız kültürün bir sonucu olarak birçok direniş destanı yaratmışızdır. Ve her direniş kültürümüzü zenginleştirmiş, ileriye taşımıştır.

Mesela şöyle bir tarihsel bağ kurabiliriz. Pir Sultan'lar kavranmadan, Kızıldere; Kızıldere kavranmadan Ölüm Orucu; Ölüm Orucu kavranmadan, 12 Temmuz, Çiftelhavuzlar, Bağcılar, Bahçelievler, Dersim, Okmeydanı kavranamaz. Çünkü hepsi birbirinin üzerinde yükselen, birbirinden güç alan ve birbirine sıkı sıkıya bağlı bir gelişimin ürünüdür.

Direniş destanlarının yaratıcısı olma, tarihi kanla yazma bize özgüdür. Bu tesadüfi değildir. Başka zamanlarda da dediğimiz gibi, kahramanların, cesurların Cephe saflarında toplanmış olması gibi bir şeyle de açıklanamayacağına göre, bunun açıklaması ideolojimizdedir. Bu kahramanlıkların mayası olan bakış açısı ve perspektif, sahip olduğumuz ideolojik-politik hattımızdadır. Her süreçte ürettiğimiz doğru devrimci taktikler, halk gerçekliğiyle hareket etmemizin bizlerde yarattığı kültür böylesine kahramanlıkların yaratılmasını sağlamıştır.

'96 Ölüm Orucu da böylesi bir kahramanlıktır. Devrimci iradeyle, düşman iradesinin çatıştığı bu savaşta aynı zamanda karşılıklı ideolojiler de savaşıyordu. Bir yandan düşman ve burjuva ideolojisi, diğer yandan devrimci ideoloji. Dolaylı ya da doğrudan ideolojik olarak birçok kılıfa bürüne-

rek direnişe saldıran düşman, sonuçta devrimci irade karşısında boyun eğmek zorunda kaldı. Çünkü direnişçiler neden, niye direndiklerini biliyorlardı ve bu direniş devrimimizde önemli bir süreci oluşturdu.

Direnişçiler güçlerini tarihimizden, 84 Ölüm Orucu'ndan, hiçbir koşulda teslim olmama geleneğinden alıyorlardı. Nihai zaferin bizim olacağını, devrimin böylesi zaferlerin üst üste eklenmesiyle kazanılacağını biliyorlardı. Süreci ve bu süreçte bizi devrime yakınlaştıracak olanın Ölüm Orucu olduğunu söylüyorlardı. İşte bunun içindir ki ölümün üstüne böylesine pervasızca yürüyebilmişlerdi.

'96 Ölüm Orucu şehitlerimizden Altan Berdan KERİMGİLLER, Ölüm Orucu'nun açıklandığı gün yaptığı konuşmasında; *"Burada bulunan pek çok yoldaşımızın ülkemizin zindanlarında yatan yüzlerce tutsak yoldaşımızın Ölüm Orucu gönüllüsü olduğunu biliyorum. Bu büyük bir güçtür. İdeolojimizin, önderliğimizin yol göstericiliğinde tarihimizin ve tarihimizde yaratılan geleneklerin açığa çıkardığı bu gücün bizlerce ölümsüzlüğe kadar taşınacağından emin olabilirsiniz"* derken ideolojik şekillenmemizi, bunun kaynaklarını ve bu ideolojiyle sahip olduğumuz gücü en özlü şekliyle ifade ediyordu.

Tarihimiz derken yaşadığımız bu topraklardaki isyanları, direnişleri, halk önderlerini ve halkın gelenek ve değerlerini ve bunun üzerinde yükselen Parti-Cephe tarihini, savaş içerisinde oluşturduğumuz kültürü ve ruhsal şekillenmeyi ifade ediyoruz. Bu yanılla tarihimiz deney ve tecrübelerle dolu olup, dersler çıkaracağımız zenginliklerle doludur.

- Evet arkadaşlar, ideolojik sağlamlık kafalarımızda az çok somutlaştı sanırsınız. Yani ben sosyalist demekle sosyalist ideolojiye sahip olunmuş, teoriyi çok bilmekle ideolojik sağlamlık kazanılmış olmuyor. Che'nin meşhur sözünde olduğu gibi **"Devrim için savaşmaya sosyalist denmez"**. İdeoloji bu anlamda **davranıştır, tavidir**. İdeolojik sağlamlık, Marksizm-Leninizmi bilmek kadar halkını, vatanını sevmektir.

Halklarımız her dönem zalimin zulmüne baş kaldırmış, büyük bedeller ödemiş ama boyun eğmemiştir. Halkımızın özelliklerini gördükçe, öğrendikçe hem halk sevgimiz, hem de vatan sevgimiz güçlenecek, bu sevginin ayakları havada kalmayıp, temellerine oturmuş olacaktır.

İnsanlar devrimi, Parti-Cephe'yi, ideolojiyi bizde görecektirlerdir. Halkın gelenek ve değerlerini bildiğimizde, gittiğimiz bir halk ilişkisinde nasıl oturup kalkacağımızı, nasıl hareket edeceğimizi, üslubumuzu da ona göre belirleyecek, halka yabancı, halktan uzak değil, halkın içinde, halktan biri olabilecek, bu yönüyle de halk tarafından sahiplenileceğizdir. Halkla güçlü bağlar kurulacak, sonuçta kazanan devrim safları olacaktır.

Halklaşabildiğimiz ölçüde halk bizi öncüsü olarak benimseyecek, geleceğini bizde, bizim savunduğumuz ideolojide görecektir. Unutmamalıyız ki halkımızın sezgileri güçlüdür ve bir insana güvenip-güvenmeyeceğini onun yaşamından çıkarır. İşte Parti-Cephe'mizin köklerinin derinlerde ol-

ması, halkla kopmaz bağlar kurması da bu ideolojik şekillenme sonucunda olmuştur.

İdeolojik çizgimizi ve onun üzerinde şekillenen tarihimizi kavrayamadığımızda bu zenginlikleri de yeterince anlayamayız. Sahip olacağımız büyük bir güçten yoksun kalırız.

Tekrar belirtirsek, bu çizgide ölüme direniş, boyun eğmeme, yoldaşlarına bağlılık, devrime olan inanç, inisiyatif, kendine güven vb. gibi devrime ait olan tüm güzellikler saklıdır. Bu güzellikleri kuşanmalı, bu güzelliklerle ideolojimizi çelikleştirmeliyiz.

İdeolojik eğitimimize bağlı olarak yaşantımızı sürekli değerlendirmeli, öğrendiklerimizin ışığında **neyi, neden, niçin, nasıl yaptığımızı tekrar tekrar gözden geçirmeliyiz.**

Eksiklerimizi, yanlışlarımızı bulup-çıkartıp ileriye doğru attığımız her adım bizi ideolojik olarak daha da güçlendirecektir. Parti-Cephe'nin çizgisiyle bütünleştiğimiz oranda arınacak, düzenin pisliklerinden temizlenecek, iç ve dış tüm düşmanlarımızın, oportünizm ve reformizmin ideolojik saldırıları karşısında en ufak bir yalpalama ve tereddüt göstermeyeceğizdir. Olmazların olura, engel ve zorlukların düzlendiğine tanık olacağız. Bu ise devrimin örgütleyici, yaratıcı önder kadroları, savaşçıları olmak demektir ki, devrimin ihtiyacı olan da bu özelliklere sahip kadrolardır.

İdeolojik sağlamlığın bir diğer odak noktası da kolektif tartışma ve üretimin olmasıdır. Karşılaşılan zorlukların aşılması ve bu sürecin eğitime dönüştürülmesi canlı bir siyasi tartışma ortamı yaratılmasıyla mümkündür. Gerek yukarıdan aşağıya, gerekse de aşağıdan yukarıya bu canlı tartışma ortamını yaratmak zorundayız. Bu hem insanlarımızın sürece vakıf olmasını sağlayacak, politik sorunlara ilgisizliği ortadan kaldıracak, "ben aske- rim, ne söylenirse onu yaparım" gibi yanlış, eksik düşünce tarzlarının zeminini ortadan kaldıracak, hem de yaratılan canlı ortam ve üretimle sorunlara çok daha rahat çözümler bulunacaktır. Kolektif üretim pratik faaliyetlerin çok daha coşkulu bir şekilde sahiplenilmesini ve hayata geçirilmesini de beraberinde getirecektir.

- Ben bir kaç şey daha ekleyeyim Selim abi.

- Geçen hafta kalıcılaşmaktan söz etmiştik. Bu da ideolojik sağlamlıkla son derece doğrudan ilgili. İdeolojik sağlamlık olmadan da devrimci saf- lar içerisinde yer alınabilir. Ancak bu devrimcilik temelsiz bir bina misali **en küçük bir sarsıntıda çökme tehlikesini** de beraberinde taşır. Savruluş- lara, düzene dönüşlere açıktır. Hareketimize yönelik ideolojik saldırılar ve zorluklar karşısında güçsüzdür ve kalıcılığından söz etmek mümkün de- ğildir.

Niye devrimci olduğumuz sorusuna çok farklı cevaplar vermek müm- kündür. Ancak bunu ideolojik sağlamlıkla öremiyor ve bilimsel temellere oturtamıyorsak bugün için hiç de hoş karşılamadığımız düzene savruluş- ları, bırakmaları yaşamamamızın garantisi de olmayacaktır.

Parti-Cephe'nin zaferler kazandığı, moral üstünlüğün bizde olduğu, zorlukların, olanaksızlıkların pek yaşanmadığı koşullarda çok atak ve atılğan gözükebiliriz. Ancak bu bizi yanıltmamalıdır. Eğer ideolojik sağlamlığımız yoksa yenilgiler yaşadığımız, darbeler aldığımız süreçlerde, zorluklarla ve düşmanın fiili saldırılarıyla karşı karşıya kaldığımızda bizi ayakta tutacak güçlü bağlarımız olmadığı için sallanacak, tökezleyecek ve belki de hazan yaprakları misali düzene savrulacağızdır. Çünkü tarihimizi bilmiyoruzdur. Haklılık ve meşruluk gerçekliğini kavramamışızdır. Örneğin Esma POLAT'ları, Ahmet KARLANGAÇ'ları, Yusuf ERİŞTİ'leri bilmezsek, işkencede niçin direnilmesi gerektiğini bilince çıkartmazsak düşmanla karşı karşıya kaldığımız bu açık hesaplaşma sürecinde zaferle çıkan düşman olacaktır.

İdeolojik sağlamlıktan yoksunluğun ve bunun sonucunda yaşanan savruluşların nedenlerini çoğaltabiliriz. Böyle bir savruluşu hiç bir devrimcinin istemeyeceği gerçektir. O halde ideolojik eğitimimize ağırlık vermeli, kolektif tartışma ve üretimle birlikte ideolojik olarak sağlam bir devrimciliği kendi kişiliğimizde yaratmalı, kalıcı, sarsılmaz devrimciler olabilmeliyiz.

Düzenin zaafplarımıza, eksikliklerimize yönelik saldırılarıyla ideolojik bulanıklık yaratmayı amaçlayan saldırıları her zaman sürecektir. Gerek kendi iç düşmanımıza, gerekse de hareketimize yönelik ideolojik saldırılara karşı vereceğimiz mücadele hiç bitmemeli, süreklilik kazanmalıdır. Bu aynı zamanda Partinin her süreçteki politika ve taktiklerini çözümleyip, politik üretkenliği sürekli kılacağı içindir ki her sürecin devrimcisi, Partinin her süreçte ihtiyaç duyacağı kadrolar da olacağıdır.

“... Partili kişilik, partiyi her koşulda temsil edebilecek, ideolojik olarak sağlam, zorluklar karşısında sarsılmayan, pes etmeyen uzun soluklu insandır. (...) Partili kişiliğin gerçek gücü sahip olduğu ideolojisindedir. Partili kişilik bu ideolojinin taşıyıcısı olduğunu ve bu ideoloji yok olduğunda kendisinin de yok olacağını bilir. Tüm davranışlarına bu kişilik yön verir.” (Kongre Kararları, sy.115)

Evet, devrimin ihtiyacı olan insan, bu kişiliğe sahip, ideolojik sağlamlıkla donanmış, partinin politikalarını bulunduğu alanda hayata geçirebilen, ideolojik saldırılardan etkilenmeyen, iktidara kilitlenmiş, atak, cesur ve atılğan kadrolardır.

Bugün alanlardaki siyasi çalışmalarımızın en önemli iki yanını **Halk Meclisleri** ve **Halk Anayasası** oluşturuyor. Bunlar bizi ideolojik olarak çok daha fazla güçlü kılan gelişmelerdir. Marksizm-Leninizm kitlelere güvenlidir. Halk Meclisleriyle işte bu güveni en somut biçimiyle ifade etmiş oluyoruz. Marksizm-Leninizm, halk için daha güzel bir gelecek projesidir. Halk Anayasası, kitlelere gelecekte nasıl bir düzen kuracağımız, bu düzenin hangi toplumsal ilişkilere ve yasalara göre işleyeceğini gösteriyor. Yani devrim ve sosyalizm programını soyut olmaktan çıkartıp somut olarak ortaya koyuyor.

Kitleler açısından bunu anlatan Meclis ve Anayasa, niye devrimci saf-

larda yer almalıyız ya da alıyoruz, neden savaşmalıyız ya da savaşıyoruz sorularının cevaplarını da hem bizlerin, hem kitlelerin kafasında netleştirecek bir muhtevaya ve işleve sahiptirler.

- Yani şunu söyleyebiliriz, meclisler ve Halk Anayasası Taslağı'yla ideolojik olarak daha güçlenmiş, burjuvazinin ideolojik saldırı ve kuşatmalarına karşı, tarihimizle, geleneklerimizle birlikte ideolojik bir silaha daha sahip olmuş durumdayız. Çalışmamızı bitirirken şöyle diyebiliriz; Mesele bu silahlarla donanıp, bu silahları kullanabilmektedir.

Halk Güçlerinin Birliği

Geçen haftayı oldukça hareketli yaşadık. Hafta başı Susurluk kazasının yıldönümüydü; 6'sında da gençliğin boykotu vardı. Bu defa ortak eylemlere daha fazla katılmaya gayret gösterdik. Halk Meclislerinin Ankara yürüyüşüne halk sınıfından çoğumuz ve ayrıca Halk Meclisi Girişimi'nden 5 kişi daha katıldı. Oligarşinin bütün polisi askeri ayağa kalkmış sanki bizi bekliyordu. Şehirlerde yürümemizi engellediler. Eskişehir'de gözaltına alınanlar arasında ben de vardım. Saldırdılar ama geri çeviremediler. Her şeye rağmen sesi-mizi duyurduk, hesap sormaktan vazgeçmeyeceğimizi, bizi bundan vazgeçiremeyeceklerini gösterdik. Biz yokken mahallede yürüyüşler aksamadan sürmüş. Dönüşümüzde coşkuyla karşılandık. Ders için toplandığımızda önce olumlu olumsuz yanlarıyla gelişmeleri değerlendirdik. Kendi açımızdan da neyi eksik neyi fazla yaptık, gözden geçirdik. Bizim Ankara yürüyüşümüz, mahallelerdeki gösterilerimiz dışında Susurluk'un yıldönümü nedeniyle bir çok yerde farklı kesimler tarafından değişik gösteriler, etkinlikler de yapıldı. Bu hafta meselenin bu yönünü ele alarak halk güçlerinin birliği veya başka bir ifadeyle halkın birleşik gücünü yaratmak üzerinde duracağız. Selim Abi ilk sözü Ankara yürüyüşünden en çok etkilenmiş gözükzen Serpil'e verdi.

- Gerçekten çok etkilendim. Daha önce televizyonda falan veya bazen tesadüfen de olsa gösteri yapan insanları görmüş, öfkeyle slogan atmalarına, kol kola yürümelerine tanık olmuştum. Ancak yaşamadığım için onların hem bu heyecan ve öfkelerini hem de düğün bayram yapar gibi coşkulu hallerini pek anlayamazdım. Daha doğrusu düşünmezdim de. Bu nedenle burada mahallemizde ilk yürüyüşlere katıldığım da çok etkilenmiştim. Sonra birlikte katıldığımız daha büyük gösterilerde oldukça etkiliyordu ama bu seferki daha başka oldu. Ne bileyim değişik semtlerdeki meclislerden yüzlerceimizin aynı amaç için bir araya gelmemiz, amaç derken sadece Ankara'ya hesap sormaya gitmeyi kastetmiyorum, daha uzun ve zorlu bir mücadele için genç-yaşlı, kadın-erkek, değişik mezheplerden, ulus ve milliyetlerden halk olarak birleşmemizi daha somut olarak görmenin verdiği büyük bir heyecan ve coşkuydu. Sanki hepimiz aynı mahallede yıllardır oturuyormuşuz, birbirimizi önceden yakından tanıyormuşuz gibiydik. Yani belli ölçülerde bunu mahallemizde de yaşadık ama yine de burada hemen herkes en azından uzaktan da olsa birbirimizi tanıyan ya da en azından şurda burda gören insanlardık. Ama büyük çoğunluğu belki de ilk defa karşılaşan, birbirinden çok uzakta oturan insanların böyle bir anda kardeş gibi olması insanı acayip mutlu ediyor. Otobüslere binip yola çıktığımızda sanki Ankara'yı fethetmeye gidiyorduk. Hele ki peşimizi bırakmayan bizi takip eden polisleri, yolumuzu kesen, bizi engellemek isteyen yüzlerce polisi askeri gördükçe halkın birleşmesinin düşmanı nasıl korkuttuğu, birleşince nasıl büyük bir güç haline geldiğimiz daha somut anlaşı-

lıyor. Şimdi tabii birde böyle ülkenin her ili, ilçesi, köyü, kasabasından yüzlerce, binlerce Halk Meclisi birleştiğinde, birlikte hareket ettiğinde ortaya ne kadar büyük bir güç çıkar bir düşünün.

- Elbette haklısın Serpil. İşimizin en önemli bir kısmı da bu zaten, bunu başkalarına da düşündürmek, onları da bir çatı altında bir araya getirmek. Birleştirmek, bir araya getirmek ama ne için? Bu oligarşinin ya da reformizmin birlik anlayışından farklı bir birlik elbette. Oligarşi ya da onun temsilcilerinin de çok sık birlik beraberlik çağrılarına tanık oluruz. Mesela zaman zaman “milli mutabakat” hükümeti kurulsun, partiler aralarındaki kavgaya son versin der ya da milli bütünlüğümüzü koruyalım çağrıları yapar. Uluslararası maç olur, hadi bakarsınız birlik bütünlük çağrıları, yok komşu ülkelerle sorun çıkarırlar ya da önemli sorun varmış gibi gösterirler, terör der, bölücülük der düşmana karşı birleşelim yaygaraları ortalığı kaplar. Zengin yoksul, patron, işçi, köylü birlik olalım der. Ama bunların hepsi sahte birlik çağrılarıdır. Hiç biri halkın şu ya da bu sorununu çözmeye yönelik değildir. Mesela, birlik çağrısı yapar, diyelim ki bunu da sağlar. Peki, sonuçta ekmek, ev kirası ucuzlar mı ya da enflasyon düşer mi? İşsizlik sona erer mi? Halk sosyal güvenceye ya da herkes okuma imkanına sahip olur mu? Elbette değil, yüz sene de geçse, 500 sene de geçse değişen bir şey olmaz. O zaman bu neyin birliğidir? Sömürü, soygun düzeninin devamını sağlamak için. Güya halka birlik çağrısı yaparlar ama aslında halkın çıkarlarına karşı kullanılan, kullanılacak olan bir birliktir o. Şovenizmi körükleyip halkı birbirine düşman etmeye çalışırlar. Birlik olup halktan hep daha çok fedakarlık yapması, sömürüye, zulme ses çıkarmaması istenir.

Reformizmin birliğinin özü de esasen aynı şeye hizmet eder. Güya sömürüye, zulme karşıdır ama aslında düzenin karşısında yer almak onu yıkmak gibi bir derdi yoktur. Onun derdi soygun düzeninin şurası burasını rötüşlamak, düzeltmek ya da düzeltilmesini istemektir. Sonuçta sömürü yine varolacaktır. Haksızlıklar, adaletsizlikler yine olacaktır. Zengin yoksul ortadan kalkmayacaktır. O bunları ortadan kaldırmak için değil, azaltmak derdindedir. Çünkü sistem yıkılmadan, halk iktidar olmadan yani devrimsiz bunların sona ermesi olanaksızdır. Bunu onlar da bilir ama yine de sömürüye, zulme karşı birlik çağrıları yaparlar. Reform isteklerini devrim diye yutturmaya kalkarlar. Biz halk güçlerinin birliği deyince tüm bunların dışında bir birlik anlayışından söz ediyoruz. Gerçekten sömürüye, zulme karşı çıkanların, ortadan kalkmasını isteyenlerin, her türlü milliyetçiliğe, şovenizme karşı olanların, tüm ulus ve milliyetlerden, din ve mezheplerden halkların kardeşliğini, eşitliğini temel alan, düzenle uzlaşmayı, düzenin güçleriyle işbirliğini reddeden, halkın iktidarını isteyen halk güçlerinin bir birliğidir bu.

- Halk Meclisleri de böyle değil mi zaten?

- Elbette onun da politik muhtevası böyle Ayşe. Yalnız işçi, köylü, öğrenci, aydın-sanatçı, mahalleler gibi çeşitli alanlarda, bölgelerde meclisler

doğrudan halkın iradesini ortaya koyan halk örgütlülükleri olarak halk güçlerinin en geniş birliğini sağlamada önemli bir işlev yüklenecektir. Bu anlamda alternatifi de yoktur. Ancak unutmamak gerekir ki bunlar taban örgütlülükleridir ve **tek örgütlenme biçimi** de değildir. Olamaz da zaten. Mesela **Partiler** örgütlü oldukları halk kesimleri için bir birliği ifade eder. Keza örneğin **Cephe** halkın savaştan güçlerinin birliğidir. Bunun dışında sendikalar, çeşitli demokratik kitle örgütleri, meslek odaları, dernekler vs. de temsil ettikleri kesimler için bir birliği ifade eder. Bunlar halk güçlerinin siyasal, ekonomik-demokratik mücadeleleri için oluşturdukları örgütlenmeleridir. Ama bunların dışında da milyonlarca kişi de örgütsüz durumdadır. Biz halk güçlerinin birliğini sağlamak derken tüm bunları kapsayacak, örgütsüz kesimler için bir çekim merkezi olacak, onları da örgütlemeyi hedef alacak bir birliği kastediyoruz. Bunun tabandaki biçimi Meclisler, daha üst düzeyde ise meclisleri de kapsayacak olan örneğin, alanlarda İşçi Cephesi, Öğrenci Cephesi gibi, bunların da üzerinde il ya da ülke genelinde kurulacak olan daha merkezi örgütlenmelerdir.

- Benzerlik kurmak açısından bazı yerlerde kurulan Demokrasi Platformları'na benzetebilir miyiz?

- Bir bakıma şekil olarak belki ama tam olarak değil Fatma abla. İstersen sen devam et Ömer.

- Şimdi bu tür platformların ortaya çıkması bir kere bizim önerilerimizi doğruluyor. Yani bu hayatın dayattığı, halkın çeşitli kesimlerinin, güçlerinin biraraya gelmesinin zorunlu kıldığı bir ihtiyaç olarak ortaya çıkıyor. Ama biz bu tür platformların yetersiz kaldığını söylüyoruz. Neden? Bir kere muhtevası, hedefleri, ilkeleri kuralları belirlenerek oluşmuyor. Daha çok günlük ihtiyacın dayattığı kendiliğinden bir araya gelme oluşumları olarak ortaya çıkıyor. Dolayısıyla sürekli bir işlerlik de sağlamıyor. Ama daha önemlisi altı boş kalıyor. Bakıyoruz bazen Türk-İş, DİSK, KESK gibi yüzbinleri temsil eden sendikalar, bunun yanında pek çok demokratik kitle örgütü, legal parti, meslek odaları, platformlar vs. bir araya geliyor ama ortaya çıkan güç hiç de bununla orantılı olmuyor. 40 imzalı bir basın açıklaması okunurken, arkasından 40 kişi bulunamıyor. Adeta temsili, temsilcilerden oluşan bir platform olarak sırtıyor. Kitlelerle, kitlelerin iradesini yansıtmakla, kitleleri harekete geçirmekle alakaları yok. Çünkü yer alanların önemli bir kısmı zaten gerçekten halkın çıkarlarını, halkın iktidar olmasını düşündükleri için orada yer almıyor. Mesela MGK sendikacılarının yer aldığı ve üstelik alınacak kararlarda belirleyici bir ağırlıkları olduğu bir yerde yapılacak olanlar da göstermelik, bunların değişik amaçlı manevralarına yönelik alınan kararlar olarak kalıyor.

Öte yandan altı boş dedik, yani tabanın örgütlülüğü, iradesi oraya yansımıyor. Çünkü bu kararların bir çoğu, reformist olanlar dahil zaten kendi kitesinden, tabanından kopuk. Bir karar alınsa bile dolayısıyla bu tabana yansımıyor, çünkü taban kararın içinde yok, habersiz dolayısıyla kitlenin büyük kısmı bu kararlara uymuyor. Onun için diyoruz ki, halk güçlerinin

birliğini sağlayacak bir platform, cephe, meclis, adı ne olursa, bizim niyetimizin, isteğimizin dışında bir ihtiyaç. Bunu kimsenin inkar edebilecek durumu da yok. Ama öncelikle demin çerçevesini çizdiğimiz politik muhteva çerçevesinde gerçekten buna ihtiyaç duyanlar oluşturmalıdır ki ortaya şu ya da bu ölçüde sürekliliği olan kalıcı bir örgütlenme çıksın. Ve bu tabanın, kitlenin iradesini oraya yansıtacak biçimde, bunun alt örgütlenmeleleriyle birlikte düşünülerek oluşturulmalıdır. Biz bunun ideal biçiminin meclisler, cepheleler olduğunu söylüyoruz. Gerçekten halkı gerçek anlamda tabanda birleştiren, onun doğrudan iradesini ortaya koyan meclislerdir. Biz bunun ideolojik olarak her yerde, her alanda mücadelesini veririz. Ama bu demek değil ki meclislerde yer almayanlar demokratik cephe gibi bir oluşumda yer alamaz. Veya demiyoruz ki sizler meclislerde yer almazsanız biz böyle bir oluşumda yer almayız. Hayır biz bunları karşı karşıya koymuyoruz. Aksine böyle bir oluşumda Partilerden, derneklere, sendikalara, meslek odalarına, çeşitli platformlara, birliklere kadar halkın birleşik gücünü ortaya çıkaracak tüm devrimci-demokratik kurumlar yer almalıdır dedik. Hatırlarsınız Kurtuluş'ta bu tartışmalar çokça yer almıştı.

- Ama bir sonuç da çıkmadı. Özellikle de oportünizm, demokratik değil, devrimci muhalefet olsun, öncelikle ihtiyaç olan politik örgütlerin birliğidir gibi halk güçlerinin birliğinin sağlanmasıyla, siyasi örgütlerin birliğini karşı karşıya getirerek çeşitli gerekçelerle önerilerimize karşı çıktılar. Şimdi bakıyoruz bunları söyleyenlerin, bizim önerdiklerimizi geri, reformist ya da gereksiz bulanların pek çoğu şu veya bu biçimde reformist olarak bile nitelenemeyecek Demokrasi Platformu ya da benzeri oluşumlar içinde şu veya bu biçimde yer alıyorlar, almaya çalışıyorlar ya da onların aldıkları kararlar doğrultusunda hareket ediyorlar. Neden, ne değişti? Şimdi bunlar önce siyasi birlikler oluşturup sonra bu tür platform mu oluşturdular ya da orada alınan kararları kendileri mi belirliyorlar. Hayır elbette değil. Bunlar hep halkın çıkarlarının önüne grup çıkarlarının geçirilmesinin, pragmatizmin ve tabii Parti-Cephe karşıtlığının sonuçları.

- Aynı durum Halk Meclisleri'nin oluşumunda da yaşandı. Nasıl kuruldukları bellidir. Bizde de öyle olmadı mı? Oportünizm, reformizm de dahil olmak üzere devrimci-demokrat halkın çıkarlarından yana olan herkese çağrı yapmışız, kapı kapı dolaşmışız, gelin katılın demişiz. Kendilerini dışında bırakmışlar, halk güçlerinin birliğinin sağlanmasında yer almamışlar, bölücülük yapmışlar; bugün kalkıyorlar meclisleri Cephe'nin yan kuruluşu gibi, siyasal bir örgüt gibi göstermeye çalışıp meseleyi neredeyse ihbarcılık noktasına getiriyorlar. Karşılarındaki halk, ama halka karşı doğrudan tavır alamıyorlar, bunu meseleyi çarpıtarak yapmaya çalışıyorlar. Üstelik utanmazca bir de meclisleri bölücü davranmakla suçluyorlar. Halk Meclisleri bugün halk güçlerinin gerçek anlamda birliğinin ifadesidir. Ha şunu elbette isteriz, Halk Meclisi pankartının ardından yürüyen tüm insanlar **Cepheli** olsun. Böyle olursa da onu saklama ihtiyacı duymayız. Ama öyle olmadığını ve Meclislere örgüt misyonu biçmediğimizi aslında onlar

da biliyor. Ama yıkıcılık yapacak, onu daraltıp işlevsiz hale getirmeye çalışacak ya, onun için ahlaksızca yalan da söyleyerek saldırıyor.

Bugün hiç bir örgütlenme halkın çeşitli kesimlerini bu şekilde bir araya getirip kaynaştırabilecek özelliklere sahip değildir. Bugüne kadar kendi dünyalarında yaşayan, yan yana geçerken belki çoğu birbirine selam bile vermeyen işçi, memur, esnaf, biraraya geliyor, tanışıyor, tartışıyorlar, ortak noktaları, ortak çıkarları olduğunu, aslında pek çok konuda birbirlerinden çok da farklı düşünmediklerini görüyorlar, birbirlerine yanaşıp kaynaşıyorlar, ortaya kolektif bir yapılanma, ortak davranış biçimi çıkıyor, oligarşinin manevra alanı daralıyor, işçiyi memura, memuru esnafa, Türk'ü Kürt'e, sünniyi aleviye karşı kışkırtma, halkı birbirine düşürme oyunlarının, provokasyonlarının zemini ortadan kalkıyor. Düşmanın bu çabalarına teorik söylemlerle değil, hayatın içinden pratik olarak, örgütlenerek cevap veriliyor. Tek başına bu boyutuyla bile bakılsa meclislerin halk güçlerinin birliğini sağlamada, bunu kalıcılaştırmada ve halkın mücadelesini yükseltmede oynayacağı rol tartışmasızdır. Bakın, bu kadar farklı kesimler bir araya geliyor ve dahası kendileri karar alıp uyguluyorlar. Bugün bu özellik halk açısından başka hiç bir örgütlülükte yok.

Ayrıca meclisler sadece örgütsüz kesimlerin değil, siyasi örgütlerin, genel anlamıyla solun, çeşitli dernek ya da demokratik kitle örgütlerinin de birliğini sağlayan, bunları birbirine ve halka yakınlaştıran, kaynaştıran bir işleve sahiptir. Bu tür tüm örgütlülüklerin çok çeşitli biçimlerde gerçekleştirilecek katılımlarına açıktır. Bu çeşitli örgütler arasında farklı siyasi birliklerin yapılmasına engel mi? Değil. İsteyen istediği birliği ayrıca oluşturur. Ne bunu engelleyen bir güç var, ne de buna karşı çıkan. Birlik yap meclisin içinde de, dışında da birlikte hareket et. Önerilerini halka kabul ettirebilirsen ettir. Yeter ki meclisin demokratik işleyişine zarar verme, önünde engel olma, alınan kararlara saygı göster, uy. Yok, örgütlerin birliği, biz karar alalım halk ona uysun, peşimizden gelsin dersen, orada halkın çıkarlarını, örgütlenmesini düşünmüyorsun, kendi reklamcılığını öne çıkarıyorsun, öncülük kompleksini tatmin etmeye çalışıyorsun demektir. Çünkü halkın dışında karar alıp bunu halka dayatmak bu tür örgütlenmenin amacından uzaklaşması, ve devamında da dağıtılması demektir. Bu yıllardır tekrarlanan pratiğin deneyimiyle sabittir. Sonuçta bugün demokrasi platformlarında ve benzerlerinde olduğu gibi sadece en bilinçli, en ileri kesimle, devrimci ya da devrimci sempatizanlarla yalnız başına kalmak demektir. Kaldı ki eğer siyasi bir örgüt iradesiyle burada yer almıyorlarsa bir süre sonra bunları da tutmak mümkün olmaz.

- Ben bir örnek vereyim mi Selim Abi.

- Ver, Selma.

- Mesela, Gazi ayaklanmasını ele alalım. O günlerde alevisiyle sünniysiyle, Türk'ü Kürt'üyle düşmana karşı, saldırıya karşı biraraya gelinmişti. İçinde Parti-Cephe gibi çeşitli siyasi hareketlerden, çeşitli demokratik kurumlardan, tek tek devrimci-demokratlardan ve sadece katliama karşı çıkmak-

tan dolayı orada bulunan insanlar vardı. Bu aynı zamanda çeşitli kesimlerden halk güçlerinin birliğini ifade ediyordu. Ama sonra ne oldu. O onbinler bir daha bir araya gelemedi, ancak bugün meclis çatısı altında 6-7 bin kişi biraraya gelebiliyor. Ama ayaklanmadan sonra Gazi'de bir kitle gösterisi yapmak bile neredeyse imkansız hale geldi ya da çok sınırlı sayıda insanla yapılabildi. Bu durumu tek başına polisin baskısıyla, estirdiği terörle açıklamak doğru olur mu? Değil elbette. Bu işin bir kısmı, ama esas mesele bırakın binlerce insanı şu veya bu ölçüde örgütlü olan kesimleri bile birarada tutacak bir örgütlülüğün olmamasıydı. Eğer bugünkü meclis gibi bir örgütlenmeye daha öncesinden sahip olunsaydı herhalde böyle bir durum yaşanmazdı. En azından halk polisin baskısından, teröründen bu ölçüde etkilenmezdi, bu ölçüde dağınıklık yaşanmazdı ve toparlanma çok daha kısa sürede olurdu. Hatta aksine belki baskıya karşı kararlı bir mücadeleyle dönüştürülebilir, halkın birbirine çok daha sıkı kenetlenmesi sağlanabilirdi.

Mesela yine sünniyle alevisiyle halk direndi diyoruz. Doğrudur sünni kesimden insanlarda direnişte yer aldı. Ama işin gerçeğini söylemek gerekirse alevi kesimin yanında bu küçük bir rakamdır. Olması gerekenin altında bir orandır, çok daha fazla olabilirdi. Ama bunun sebebini de daha öncesinde aramak gerekir. Öncesinde sünni kesimi örgütlemeye yönelik, alevi sünni kesimi kaynaştıracak var olan önyargıları kırarak, bu insanları bir çatı altında biraraya getirecek özel bir çaba gösterilmemiştir. Kolaycılığa kaçıp hemen herkes genellikle alevi kesime yönelmiştir. Eğer yıllar öncesinden bu yana süren bir devrimci faaliyet olmasaydı, şu veya bu düzeyde bir örgütlenme olmasaydı, sonuç çok daha farklı olabilir, provokasyon şu veya bu ölçüde istediği sonuca da ulaşabilirdi.

- Evet bunlar hep yaşadığımız pratikten çıkaracağımız dersler. Şimdi tabii bizim için asıl mesele bundan sonrası için ne yapmamız gerektiği. Eğer tartışmalardan sonuç çıkmasını bekleysek büyük olasılıkla bugün daha hala tartışıyor olurduk ve bugünkü noktaya da gelmemiş olurduk. Sol'la bu tartışmalar daha sürer. Bugün de onları bekleyecek durumumuz yok. Peki ne yapmak gerekiyor? Evet Ayşe ne diyorsun?

- Ne yapılması gerektiği üzerine geçen derslerimizde de konuşmuştuk. Bir kere maya tutmuştur, halk meclisleri benimsiyor, sahip çıkıyor. Bunun tartışmasıyla bile vakit geçirmek gereksiz. O zaman öncelikle görevimiz var olan meclisleri daha kitlesel hale getirmek için çalışmak, kurulmamış olan yerlerde de kurmak olmalı. Tabii sadece mahallelerde değil, işçiler, memurlar, öğrenciler, köylüler içinde de. Kitleselleşme derken mesela bir Gazi'de, Okmeydanı'nda Meclis pankartı arkasında yürüyen binleri, örgütlemeyi, onları meclisin aktif üyeleri haline getirmeyi amaçlamalıyız.

- Bir kaç şey de ben ekleyeyim. Şimdi meclisleri yaygınlaştırmak derken bunu bir kere ülke çapında düşünmek gerekir. **Anadolu'da** da bunun koşulları bir İstanbul'dan daha az değildir, hatta belli yerlerde daha da olanağıdır. Dikkat ederseniz Anadolu'da zaten genellikle çeşitli eylemler, et-

kinlikler değişik kesimler, çevreler tarafından ortak yapılır. Yani ortak hareket edebilme zemini, böyle bir kültür mücadelenin zorlaması nedeniyle de olsa buralarda da belli ölçülerde vardır. Bu durum aynı zamanda meclis ya da meclis türü örgütlenmelerin oluşturulması için bir avantajdır. Ancak halk ilişkileri anlamında bir darlık olduğu da bir gerçek. O zaman ne yapmak gerekiyor? Bir yandan halk ilişkilerini genişletmek için çalışmak, bir yandan da en azından iradi bir tartışmayı yürütmek, daha inisiyatifli, cesaretli davranmak, halka yakalandığı anda meclisleri kurmak için tereddüt etmeden adım atmamız gerekir. Biliyorsunuz biz de bu konuda aslında ağır adım attık. Kısacası meclisleri halkın daha çok gündemine sokmak, tartıştırmak ve hızlı adım atmamız lazım. Bu konuda bir yerlerden illaki bir yardım ya da talimat beklemek de gerekmez. Bir Cephe'li, bir Kurtuluş okuru taraftar bile bunu tek başına becerebilir. Belki başta eksikleri, hataları olur ama bunlar süreç içinde aşılır.

Bir de birlik ve dayanışmayı daha geliştirecek adımlara daha çok önem vermeliyiz. Sadece her meclisin kendi içinde değil, meclisler, değişik semtlerdeki halk arasında da bunu geliştirmeliyiz. Mesela bu konuda hafta sonları Bakırköy'de yapılan eylemlere bizim de yeterli hassasiyeti gösterdiğimiz söylenemez. Halbuki hafta sonu olması avantajını değerlendirip daha fazla insan katabiliriz. En azından bu süre içinde Halk Sınıfı'ndaki çalışmamızın saatini de buna göre ayarlayabiliriz. Öte yandan Mehmet Akdemir'e çeşitli meclisler tarafından sahip çıkılması, DİSK'teki tasfiyeye tavır alma, Ankara yürüyüşü gibi örnekler eksiği fazlası tartışılır ama bunun için olumlu adımlar oldu. Hem bizim kendi meclis çalışmamız için hem de genel çalışma açısından. Bunu geliştirmeli, daha motive edici olmalıyız. Bir tarafta bir saldırı vb. bir şey mi oldu, buna karşı tepkiyi refleks haline getirmeli, meclis olarak da hemen harekete geçebilmeli, gerekiyorsa meclislerin gücünü bir anda hemen birleştirebilmeliyiz. Bu, halk güçlerinin birliğini daha da geliştirme, demokratik bir cephe oluşturma yönündeki çalışmaya da büyük katkı sağlayacaktır.

Özetlemek gerekirse Ayşe'nin dediği gibi bu maya tutmuştur. Bize düşen de bunu daha da geliştirip güçlendirmektir.

- Birinci cildin sonu -

Niçin Halk Sınıfı?

Çünkü gelenekselleşmiş soyut-teorik eğitim anlayışının; elit, aydın bir kesime hitap eden eğitim programlarının değişmesi gerekiyor. Biz halkı eğitmek, kadrolaştırmak göreviyle karşı karşıyayız.

Eğitim, dünle ve gelecekle birlikte yaşanan süreci kavratmalı.

Eğitim, o çalışmaya katılan herkese neyi, nasıl yapacağını öğretmeli.

Yüzeysel olmayan ama basit; kaba olmayan ama yalın olmalı eğitimin muhtevası.

İşte bütün bunlar için bu eğitim dizisini Halk Sınıfı olarak adlandırdık.

Tartışmadan, sormadan, sorgulamadan okunan hiçbir metin, hiç kimseyi eğitmez.

Tartışmadan, sormadan, sorgulamadan yapılan hiçbir eğitim çalışması da kimseyi eğitmez.

Merak, araştırma, sorma, eleştiri, kavramaya, kapmaya çalışan bir öğrenme isteği olmadan elbette eğitim olmaz.

Herkes öğrenebilir. Herkes eğitilebilir ve herkes kadro olabilir. Halk okulları, halk sınıfları bunların gerçekleşeceği yerlerdir işte. Bunu somut olarak göreceğimiz, göstereceğimiz yerlerdir.